am verbuꝫ ſꝑ actu ꝑmanens ⁊ eternum. ⁊ ſic pꝫ aliqualiter ſcd̄m. ſcꝫ qualiter in diuinis ponat̃ verbum. Circa terciū ſciendū ꝙ de rōe filiatōis ꝓꝓrie dicte eſt ꝙ ibi ſit ꝓceſſus viuentis a viuente ſm ratōꝫ ſimilitudinis in ydentitate nature ſaltē ſpecifica vel in ꝓpinquo genere. qd̄ pꝫ. qꝛ in rebus inanimatis q̄uis vnū ꝓcedat ab alio ſicut ignis ab igne. non tamen ignis ꝓductus ab alio igne dicit̃ eius filiꝰ. Similr ſi res nō viua ꝓcedat a viuēte. non inuenit̃ ibi ratio filiationis. ſicut artificiatū ꝓcedit ab artifice. nō tam̄ dicitur eius filiꝰ. ⁊ iō requirit̃ ſicut dictum eſt ꝓceſſus viuentis a viuente. Itē hoc nō ſufficit niſi ſit ꝓceſſus ſm ſimilitudinē nature. qꝛ pediculꝰ ꝓcedens ab hoīe nō dr̄ eiꝰ filiꝰ. ſꝫ ille q̄ ꝓcedit ab eo ſiliꝭ in ſpē. Aduertendū tamen ꝙ nō eſt de ꝑfecta rōne filiatōis ꝙ natura ſpecificata i p̄re ⁊ filio numero diſtinguat̃. ſꝫ hoc contingit ex imꝑfectōne illius nature. que ꝓpter ſui limitatōꝫ in pluribꝰ ſuppoſitꝭ eſſe non poteſt vna numero exiſtēs. Si igit̃ in diuinis ponatur verbū diſtinctū ꝑſonaliter a principio a q̊ procedit ſicut veritas rei ſe habet vt magis ꝑtēbit infra. Conſeq̄nt̃ opꝫtet dicere ꝙ in iṗo perfecte inueniat̃ rō filiatōis. qꝛ deꝰ non ſolū eſt viuens. ſꝫ vita ꝑ eſſentiā. ⁊ iō verbū in diuinis neceſſario ꝓcedit. ſicut viuens a viuente. ⁊ in ydētiate nature. nō ſolū ſpecifica ſꝫ numerali. Et ꝓcedit etiā ſm rationem ſimilitudinis. qꝛ de rōe verbi eſt ꝙ ſit perfecta ſimilitudo illiꝰ cuius eſt verbū ⁊ iō verbū in diuinis ⁊ filiꝰ idem ſunt ꝑ oēm modū. ꝓpter quod dicit Augu. vj. de trinitate Verbū ſolus filiꝰ accipit̃. ⁊ eo dicitur verbū quo filius. His ꝑlibatis procedendum eſt ad declaratōꝫ prime concluſionis quā inducit Johānes ad ꝓbandū eternam filij generatōꝫ vt predictū ē. nec debet aliq̄s admirari ꝙ tm̄ in iſtis ſteti. qꝛ verba bti Johannis continēt ſn̄iam maximā immo nobis inconp̄henſibilē. iō nō poteſt paucis verbis etiā modicū declarari. In rōne aūt iſta btūs Johannes ſupponit vnū qd̄ ab oībus ſupponit̃ tanq̄ꝫ manifeſtum. ſcꝫ ꝙ deus ſit principiū ſimpliciter primū. ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ſit intellectualis nature alit̃ non haberet noticiā ſui ⁊ alioꝝ qd̄ eſt incōueniens maximū. ⁊ iō quicq̄d eſt ꝑfectionis i natura intellectuali totū compatit ei modo tamen ſuper excellenti. In natura aūt intellectuali perfectōis eſt ꝙ ibi ſit verbū. qꝛ hoc competit ei inq̄ꝫtū eſt in actu perfecto. vt pꝫ ꝑ p̄dicta. ergo in iṗo deo ꝓꝓrie ⁊ ꝑfecte eſt verbū. Verbū aūt de ſua ratione dicit quid procedens ab eo cuius ē verbum. ſicut conceptus a concipiente. Cū igitur verbum et filius idem ſint ſequitur ꝙ ibi ſit generatio filij a patre: ex quo eſt ibi proceſſus verbi a dicente. Huius rōnis Johānes ponit tm̄modo ꝯcluſionē omittens iſtam deductōnē ſicut freq̄nter faciunt p̄hi tangendo ſolūmō vnam ꝓpoſitionē ſue ratōis. ⁊ hoc modo dicit. Johēs.

a ¶ In principio erat verbū. i. in iṗo deo qui ab omnibus ſupponitur primū p̄ncipiū neceſſario eſt verbū ꝓꝓrie dictū. vtꝫ ꝑ p̄dicta. b ¶ Et verbū. Hic ꝯñr ꝓbat p̄ris ⁊ filij ꝑſonalē diſtinctōꝫ. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ ꝑſona eſt intellectualis nature incōicabilis exiſtentia vel potiꝰ ſubſiſtentia. Verbum autem in diuinis non poteſt eſſe accidens. vt patet ex predictis. ⁊ ideo oportet ꝙ ſit quid ſbſiſtens in diuina natura. Eſt etiam incōmunicabile. qꝛ nec intellectus nec natura capit ꝙ procedens ſit idem per omnē modū cū eo a quo ꝓcedit. ⁊ iō qꝛ verbum in diuinis ꝓcedit per actum realē opꝫtet ꝙ inter iṗm ⁊ p̄ncipium a q̊ ꝓcedit ſit diſtinctio realis ꝑ ꝓprietates ſuas alteri incōicabiles. ⁊ iō cum vtrūq̄ꝫ ſit ſbſiſtens incōicabile in natura diuina. que eſt in ſupremo intellectualitatis ſequit̃ ꝙ iṫer verbū ⁊ principium a quo eſt verbū ſit diſtinctio ꝑſonal̃. Et hoc eſt quod breuiter tangit iohannes di. Et verbum erat apud deum. Nulla em̄ res dicit̃ ꝓꝓrie eē apud ſemet iṗam. ſicut nec aliq̄s eſt in ſeiṗo. vt dr̄. iiij. phyſ. ⁊ iō inter verbū ⁊ principium apud quod eſt verbū. ſ. patrē eſt ꝑſonalis diſtinctio. Non em̄ verbū ꝓcedit a p̄re per actionē tranſeuntem extra. ſꝫ manentē intra ⁊ iō verbū manet itra illud cuius eſt verbū tm̄ ab eo diſtinctum q̄ diſtinctio ꝑſonalis eſt. vt patet per predicta.

c ¶ Et deus. hic ꝯñr ꝓbat patris ⁊ filij ꝯſubſtantialitatem verbū em̄ diuinū eſt q̄d ſubſiſtens in natura diuina. vt p̄dictum eſt. natura aūt diuina nō eſt multiplicabilis. quia nullo mō p̄t eſſe niſi vna ⁊ ſimpliciſſima. ⁊ iō opꝫtet ꝙ v̇bū ⁊ p̄ncipiū a quo eſt verbū ſint idē penitus in natura q̄uis diſtinguatur vt p̄dictum eſt in ꝑſona ⁊ hoc eſt quod dicit iohēs. Et deꝰ erat verbū. ita ꝙ ly deus ponat̃ a parte p̄dicati. dd̄o ſic verbū eſt deus. Nomina em̄ ⁊ v̇ba träſpoſita idez ſignificant. q. d. Johes. q̄uis verbū ſit apud deū nō tm̄ ē aliq̄d extranee nature. ſicut eſt verbum noſtrū. ſꝫ ē nature diuine q̄ indiuiſibilis ē: iō ē eadē oīno i iṗo ⁊ i p̄re

¶ Incipit euangelium ſm Johannem. ¶ Cap. j.

a In principio erat
b v̇bū: ⁊ v̇bum erat
c apud deū: ⁊ deus
d erat v̇bū. hoc erat i p̄ncipio apd̄ deū
e Oīa per ipſum facta ſunt ⁊ ſine ipſo factum eſt nihil.

d ¶ Hoc erat in p̄ncipio. h̄ ꝯñr declarat̃ quartū. ſ. coeternitas patris ⁊ filij. Qꝛ em̄ ꝓcedens ſit poſteriꝰ duratōne eo a quo ꝓcedit hoc ꝯtingit multipliciter. Vno mō qꝛ ꝓducens nō habet a p̄ncipio ſue duratōis potentiā ꝓductiuā perfectā. ſicut hō a p̄ncipio puericie nō habet potentiam generandi ꝑfectam. ⁊ iō eiꝰ filius neceſſario poſterior eſt duratōe. Alio modo contingit ꝓpter modū ꝓducendi qꝛ qñ aliq̄d ꝓducitur per motuꝫ qui motus eſt in tp̄e. opꝫtet ꝙ ꝓductū ſit poſterius ꝓducente duratōe. qꝛ ꝓductum primo habet eſſe in illo inſtanti in quo terminat̃ iſte motus. Tercio modo ꝯtingit hoc qñ aliq̄d ꝓducitur libere ⁊ nō de neceſſitate nature. qꝛ tale agens pōt expectare ad ꝓducendū ſuū eeffectum. ſicut creature producuntur a deo cuius potentia eſt ꝑfectiſſima. ⁊ ſine tranſmutatōe ⁊ motu. tm̄ nō ſunt ei coeterne. qꝛ etſi ab eterno potuit ꝓducere creaturam. vt dicunt aliqui tamen noluit. Nullo aūt iſtorum modorum poteſt poni in diuinis. ꝙ filiꝰ ſiue verbuꝫ quod eſt idem. vtꝫ per p̄dicta. ſit poſterior patre. quia i diuinis nulla poteſt eſſe potencia ꝓductiua imꝑfecta. vt de ſe patet. nec verbū in diuinis ꝓcedit per mutationē ⁊ motum. qꝛ in diuinis non habent locū. ſm ꝙ dicit beat. Jacobꝰ. Apud quē nō eſt tranſmutatio nec viciſſitudis obumbratio. Itē filiꝰ ꝓcedit a patre de neceſſitate nature. qꝛ deus neceſſario intelligit ſe. ⁊ ſic relinquit̃ ꝙ filius ſit eq̄lis patri in duratōe. ⁊ hoc eſt qd̄ breuiter dicit be. Johes d ¶ Hoc erat in p̄ncipio apud deū. hoc. ſ. verbū de q̄ locutus fuerat. erat apud deū a p̄ncipio eternitatis ⁊ ſic paꝫ quartū quod de verbo dei fuerat ſupra poſitū.

e ¶ Oīa ꝑ iṗm. poſtq̄ꝫ euangeliſta declarauit iṗiꝰ v̇bi eē ſeu generari. h̄ ꝯñr declarat ſuū agere ſeu oꝑari ⁊ diuidit̃ in duo. qꝛ p̊ declarat q̄ꝫtū ad oēs creaturas i generali. ſecūdo q̄ꝫtū ad hoīes i ſpēali. ibi. Et vi. erat lux hoīm. Prima i duo. qꝛ p̊ declarat ꝓpoſitū q̄ꝫtū ad ꝓducendi actuꝫ. ſcd̄o q̄ꝫtū ad ꝓducendi modū. ibi. Quod factū eſt. In p̊ma ꝑte oñdit ꝙ actꝰ ꝓducendi iṗiꝰ verbi ſe extēdit ad omnem creaturā in generali. qꝛ creature ꝓducuntur a deo. ſicut artificiata ꝑ artificē. Sap. vij. Oim̄ eſt em̄ artifex ⁊c. cum deus ſit agens ꝑ intellectū qd̄ aūt ꝓducitur ꝑ arteꝫ ſeu intellectū ꝓducit̃ ꝑ conceptū artis ſeu intellectꝰ ſicut domꝰ in re ex̄ ꝓducitur a domo q̄ eſt in aīa. vij. metap. Verbū aūt in diuinis idē ē ꝙ ꝯceptꝰ intellectus diuini. vt ſupra dcm̄ ē. ḡ oīa ꝑ iṗm ꝓducta ſunt. ⁊ h̄ ē qd̄ dicit iohānes. Oīa ꝑ iṗm facta ſunt. ⁊ qꝛ poſſet aliq̄s credere ꝙ h̄ ſignū oīa diſtribueret ſolū ꝓ creaturis corꝑalibꝰ. eo ꝙ i p̄ncipio Geñ. vbi agit̃ de p̊ia reꝝ ꝓductōe. nō fit mētio niſi de corꝑalibꝰ creaturis. iō ad excludendū addit̃. Et ſine iṗo fcm̄ ē nihil. qꝛ etiā ſpūales creature ſūt a deo ſicut ab efficiēte. Conſiderādū tm̄ ꝙ manicheꝰ dixit nihil h̄ teneri affirmatiue. ⁊ ꝑ hoc ſm iṗm intelligūt̃ creature corꝑales. q̄ paꝝ hn̄t de entitate. ⁊ ꝓpt̃ h̄ ſignificant̃ hoc noīe

nihil eo mō loq̄ndi ꝙ dicit phs.ij.phi. Qꝛ illud qꝺ ē mo dicū nihil reputat̃. Sic igit̃ exponit manicheꝰ di. Et ſine ipſo factū ē nihil.i.ſine v̄bo facta ē coꝛpalis creatura.qꝛ dicit ipſam eē factā a ṗncipio malo. Poſuit ei duo ṗncipia vnū ſimplr̃ bonū.aliud ſimplr̃ malū,⁊ ab iſto dixit coꝛpalē creaturā ꝓcedē. ꝫ iſtud pꝫ eē falſū. qꝛ ens ⁊ bonū ꝯuertūt̃. ⁊ iō quātū hꝫ coꝛpal' creatura de entitate tm̄ d' bōitate ⁊ ꝑ ꝯñs

f **Quod factū ē in ipſo vita**
g **erat. et vita erat lux hoim:**
i **⁊ lux i tebꝛ lucꝫ: ⁊ tēbꝛe eā**
n **nō cōpꝛehenderūt: Fuit hō**

a ṗncipio bono ꝓcedit. h̄ ēt pꝫ ex oꝛdie rex ⁊ ꝯnexiōe eax. qꝛ vniuerſi coꝛruptibiles creaturas ⁊ incoꝛruptibiles videmus adinuicē ꝯnecti ⁊ in vnū oꝛdinari: ⁊ iō cōcedendum eſt eas ab vno ṗncipio ꝓduci. ⁊ vnū in finē reduci. ꝓpter qꝺ phs.xij.meta.ex ꝯnexione vniuerſi ꝓbat vnitatē ṗmi principij di. Entia nolūt male diſponi. nec bona pluralitas principatū: vnꝰ ergo princeps. pluribꝰ etiā alijs mōis erroꝛ manichei poſſet impugnari. ꝫ omitto ꝓpt̃ ꝓlixitatē vitandā. ⁊ diffuſiꝰ hꝫ tractari.ij.ſniax. Alij aūt dixerūt ꝙ ꝑ nihil intelligit̃ dyabolꝰ quē dicūt eē ſine v̄bo factū. Sed hoc pꝫ eē falſū: qꝛ dyabolꝰ nō ē natura malꝰ. ſi em̄ malū eēt integx ſeipm deſtrueret: ⁊ iō natura ipius bona ē. ⁊ iō facta eſt a verbo a quo omnia bona ꝓcedunt. et ideo exponendum eſt ly nihil ſicut expoſitum eſt ſ.

f Qꝺ factū ē. Oñſo ꝙ verbū ſit cā ꝓductiua rex. hic cōſequēter oñdit̃ ꝑ quē modū ſit cā eax. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ ſm phm.ij.de aīa q̄tuoꝛ ſūt gradꝰ vite ſeu viuētiū. vegetatiuū. ſenſitiuū. motiuū ſm locū ⁊ intellectiuū. Et inter iſtos gradus intellectiuū tenet ſummū locū: ⁊ iō ea q̄ ſūt in aliq̄ ſm modū intelligibilē ſūt i eo ſm modū vitalē. Creature āt p̄exiſtūt in v̄bo ſicut in cōceptu artis vel intellectꝰ. vtꝫ ex p̄dictis. ⁊ ꝑ ꝯñs ſūt in eo ꝑ modū vite intellectiue. qꝛ itelligere v̄bi ē ſuū eē. ⁊ ſuū viuere. ⁊ hoc ē qꝺ dicit̃. f Quod factū ē in ipo vita erat. qꝛ qꝺ factū ē in re extra ṗus erat in v̄bo per ideam. q̄ idē ē qꝺ eſſētia diuina ⁊ vita. Et ſic patꝫ modus ꝑ quē creature ꝓcedūt a v̄bo. videlicet ſicut artificiata ab artifice vel ab arte: ꝓpt̃ qꝺ dicit Boetiꝰ.iij.de cōſola. Tu cūcta ſupno ducis ab exēplo pulcrū pulcerrimꝰ ipe: mundū mente gerēs: ſimiliq; imagine foꝛmās. Alio mō exponit̃ hoc inq̄ʒtū creature p̄exiſtūt in volūtate v̄bi. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū. ꝙ ſm phm.j.de aīa. illa dicunt̃ viuētia q̄ mouēt ſeipa. h̄ āt maxime cōpetit volūtati q̄ mouet alias potētias ad agendum. ⁊ iō ea q̄ ſūt in volūtate v̄bi dicunt̃ vita in ipo. Sic aūt ē de creaturis inq̄ʒtū depēdent a volūtate dei ⁊ ſic exponit̃ illud. f Qꝺ factū ē in ipo vita erat. qꝛ iſte creature anteq̄ʒ fierēt. erāt in volūtate v̄bi ad ꝓducendū eas vl' nō ꝓducendū. ⁊ ſic pꝫ modus ꝑ quē ē cā ꝓductiua creaturarū qꝛ ꝓducit eas oīno libere. ꝑ qꝺ excludit̃ erroꝛ aliq̄x phox dicentiū ipm deū eas de neceſſitate ꝓducere. qꝺ ptꝫ falſū qꝛ volūtas nō vult aliq̄d de neceſſitate: niſi illud bonum ad qꝺ hꝫ neceſſariā habitudinē. Volūtas āt diuina cū ſit infinita nō hꝫ neceſſariā habitudinē niſi ad bonū infinitū ⁊ nihil vult de neceſſitate niſi bonū ꝓpꝛiū: ⁊ iō nullam creaturam vult de neceſſitate ꝫ tm̄ cōtingent̃ ⁊ libere. ⁊ ſic eaꝫ ꝓducit: filiꝰ aūt ſiue v̄bū in diuis alit̃ ꝓcedit a patre. ſ. naturali neceſſitate. g Et vita erat lux hominū. oñſo q̄lit̃ v̄bū ſe hꝫ ad oēs creaturas in generali. h̄ ꝯñr oñdit̃ q̄liter ſe hꝫ ad hoies in ſpāli. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū. ꝙ animalia q̄ ſūt ifra hoies hn̄t aliq̄lē rex ſenſibiliū cognitiōeꝫ ſicut aſinꝰ cognoſcit ſtabulū ſuū ⁊ pabulū: ⁊ dñm ꝓpꝛiū: ⁊ de ſilibus ē ſil' iudiciū ꝫ ſola creatura intellectualis p̄t attigere ad cognoſcendum ipm deū. Eo ei ipo ꝙ facta ad imaginē dei: ē capax ipius ꝑ cognitionē ⁊ amoꝛē. vt dicit Aug. xiiij. de tri. vex tñ cognitio dei ⁊ amoꝛ pñt dupliciter accipi. Vno mō ꝓ cognitiōe ⁊ amoꝛe q̄ pñt hr̄i ex nālibꝰ Alio mō de cognitiōe ⁊ amoꝛe ſupnāli. ⁊ ſm hoc l'ra iſta p̄t dupl'r exponi. ſ. de cognitiōe nāli ⁊ ſupnāli. Pꝛimo igr̃ exponit̃ de cognitōe nāli. ſicut ei pꝫ ex p̄dict̄. oēs creature ſūt ꝑ v̄bū ꝓducte. vex tñ hūana natura excellētioꝛ ē in cognitiōe inq̄ʒtū v̄tute intellectꝰ pōt ad dei cognitionem attigere. effectꝰ ipm in reducēdo. ꝑ quē modū phi habuerūt cognitionē de deo. Vis āt cognitio fit i aliq̄ lumine ⁊ iō natura hūana ſuꝑ alias creaturas inferioꝛes ē a verbo ſpāliter illuſtrata: ⁊ h̄ ē qꝺ dꝛ. g Et vita. i. ipm v̄buꝫ qꝺ ē vita. vtꝫ ex p̄dictis h Erat lux hominū. inq̄ʒtū attingit ꝑ naturā ſibi datā a v̄bo ad altioꝛē cognitiōis gradū: ſb̄dit āt modū di. i Et lux i ten. lu. lꝫ ei ipm v̄bū qꝺ ē lux ꝑ eſſētiā nō poſſit eē foꝛma intellectꝰ nr̄i. tñ intellectꝰ agēs q̄ eſt potētia aīe. ē q̄dā lux deriuata a diuīa luce. ⁊ iō ꝑ ipm pōt hō ad diuin ꝯgnoſcēda q̄dāmō attingere: ſm ꝙ dꝛ pſ.iiij. Multi dicūt q̄s oñdit nob bona. rñdet. Signatū ē ſuper nos lumē vultus tui dñe. q. d. in lumie intellectꝰ agētꝫ impꝛeſſo a te aīabꝰ hūanis. p̄t hr̄i cognitio tue bonitat̄. Et h̄ mō lux dīna in tenebꝛis lucet inq̄ʒtū natura hūana q̄ de ſe ē q̄dā tenebꝛa. qꝛ ex ſe lumē nō hꝫ. ꝫ a v̄bo illuſtrat̃: eo ꝙ luce ab ipo deriuata mō p̄dicto infoꝛmat̃. verūtñ qꝛ talis cognitio dei q̄ habet̃ ex nālibus eſt defectiua iō ſequitur. k Et tenebꝛe eā nō cōp̄henderūt. qꝛ lux diuina ſiue verbū qꝺ idē ē cognitione nāli ꝑ eſſentiā nō videt̃. qꝛ talis cognitio ē tm̄modo ꝑ effectꝰ q̄ nō adequāt v̄tutem ṗme cauſe: ꝫ i ifinitū diſtant ab ea: iō ꝑ talē cognitionē nō pōt videri diuina eēntia. Alio mō exponit̃ l'ra de cognitiōe ſupnaturali. hō em̄ ad quendā finē ſupnaturalē oꝛdinat̃: q̄ excedit lumē nālis rōnis. ſm ꝙ dicit apl's. j. Coꝛ. ij. Oculꝰ nō vidit. ⁊ auris nō audiuit. nec in coꝛ hoīs aſcendit: q̄ p̄paſti diligētibus te. Ad finē ei incognitū nō p̄t hō moueri: qꝛ icognita nō poſſumꝰ diligere: ſm Aug. ⁊ iō hō ad finē ſuum cōſeq̄ndum indiget neceſſario illuſtratiōe ſupnāli: vt in finē vltimū dirigat̃. Deus aūt patus ē hāc illuſtratiōeꝫ hominibꝰ dare. qꝛ natura nō deficit in neceſſarijs vt dꝛ. iij. de aīa. ⁊ ſi hoc ē vex de natura naturata: multo foꝛtiꝰ vex de auctoꝛe ipiꝰ nature q̄ ē natura naturās. ⁊ iō ſi homo faciat qꝺ in ſe eſt: cōuertendo ſe ad deū ꝑ cognitionē ⁊ amorē ꝓut pōt ex naturalibus haberi. deus ſupplet reſiduū addēdo nature ꝑfectionē gratie illuſtrās eū ſupnaturali illuſtratione. ⁊ hoc ē qꝺ dꝛ. Et vita erat lux hominū. i. ipm v̄bū nō deficit illuſtrando homines ꝑ gratiā in cognitione ſupnaturaliū. Et lux in tenebꝛis lucet. i. in pctōꝛibꝰ q̄a verbū q̄ʒtum eſt in ſe illuſtrat eos luce gratie. ꝫ ꝙ ſūt tenebꝛoſi: hoc eſt qꝛ ſe ſb̄trahūt ab influentia diuine lucis ſiue v̄bi: ⁊ iō ſequit̃. Et tenebꝛe eā nō cōpꝛehenderūt. quia pctōꝛes hāc lucem nō cōſequunt̃ nō ꝓpt̃ defectum lucis. vt dictum eſt ſed pꝛopter pꝛopꝛium defectum.

l Fuit hō. Poſtq̄ʒ euang. deſcripſit ſeu declarauit eternam v̄bi emanationē ⁊ ipius operationē. hic ꝯñr declarat eius tpalē incarnationē. Et diuidit̃ in duas ptes. qꝛ p̄mo agitur de miſſione p̄curſoꝛis. ſcꝺo de aduentu redemptoꝛis: ibi. Erat lux vera. Pꝛima in duas. qꝛ pꝛimo ponit̃ cōmendatio p̄curſoꝛis. ſcꝺo tollit̃ occaſio erroꝛis: ibi. Nō erat ille lux. Circa pꝛimū cōmendatio p̄curſoꝛis ex q̄tuoꝛ deſcribitur. Pꝛimo ex conditione naturali: cum dicitur. l Fuit hō. i. viuēs vita hominis ſm dictamē recte rōnis ⁊ rōnabiliter p̄curſoꝛ ſaluatoꝛis fuit hō et nō angelus. q̄a ſapiētia diuīa diſponit oīa ſuauiter. vt dꝛ Sap. vij. qꝛ facit oīa ſm modū cōuenientē ⁊ decentē mouēdo quālibet rē: ſm ꝙ nata ē moueri. Hoies āt cōiter loquēdo magis ſūt apti recipe doctrinam hoīs q̄ʒ angeli. tum ꝓpter ſimilitudinem nature: tum ꝓpter cōſuetudinē locutiōis ⁊ vite. q̄ req̄runt̃ inter diſcipulum ⁊ doctoꝛem. Si āt aliq̄ doceant̃ cōueniētius ab angelis. hoc ē verū de excellentibus viris ⁊ a cōmuni vita hoim ſegregatis. Aduentꝰ autē redemptoris annūciandus erat oībus cōiter nō ſolum excellētibꝰ. ⁊ ideo p̄curſoꝛ aduentum xp̄i pꝛenunciās. magis idonee fuit homo q̄ʒ angelus. verumtamen licet Johannes fuerit homo ex conditione naturali. fuit tamen angelus ab officio ⁊ puritate virginali. ſm ꝙ dicit ſaluatoꝛ Math. xj.

Hic eſt de quo ſcriptū eſt.ſ.Malach.iij.Ecce ego mitto angelū meū ⁊c̄.Scđo deſcribiꝶ Johis ꝯmēdatio ex diui na aucte.cū ſbdiꝶ. m Miſſus a deo.qꝛ nō venit ꝓprio capite.De hac miſſione Johis dicūt aliq̄ ꝙ fuit tm̄ ꝑ iter nam inſpiratōȝ.ſ; meliꝰ videꝶ.ꝙ cū hoc fuerit per expreſ ſam dei miſſionem ⁊ exteriorē̄ apparitionē.qꝛ ad ea q̄ ſūt multū ardua ſolent ꝓphete ſic mitti.vtȝ ex decurſu ve.teſta. Myſteriū aūt xp̄i i ter oīa fuit maximū qꝛ ad ip̄m fuit ordinatū totū vetus teſtamentū.vt declaraui diffuſe ſuꝑ ep̄lam ad hebꝛes.⁊ iđ nō eſt veriſimile q̄n iohēs fuerit ad hoc miſſus ꝑ exp̄ſſaȝ miſſionē dei ⁊ apparitōȝ exteriorē.lȝ modus huiꝰ appari tionis non ſit ſcriptꝰ.multa em̄ facta ſunt circa myſteriuȝ xp̄i q̄ nō ſunt ſcripta.vt hꝛ̄ in fine huiꝰ euāgelij.Hoc ideȝ videꝶ innuere qđ ip̄e Johēs dixit vt hꝛ̄ infra eo.ca.Qui miſit me baptizare in aqua ille mihi dixit ſuꝑ quē videriſ ſp̄ūm deſcendentē ⁊c̄.Tercio deſcribiꝶ commēdatio Johānis ex noīe.cū diciꝶ. n Cui nomē erat Johēs. Iſtđ nom̄ ſibi fuit ipoſitū nō ex hūana diſp̄oē ſ; diuina p̄ordia tione.vt hꝛ̄ Luce.j.⁊ iđ rn̄debat ꝓprietati interne.ſ. plenitudine gr̄e. Johēs em̄ interp̄tatur.in quo gr̄a.Et iđo fuit idoneus ad p̄currendū ante illū qui eſt auctoꝛ gr̄e. ſm ꝙ dꝛ.ī.e.c.Gr̄a ⁊ veritas ꝑ ih̄m xp̄m facta eſt.Siꝉe inueni tur i ve.te.qꝛ abꝛaā yſaac ⁊ iſrꝉ ſic noīati ſunt ex diuina oꝛ dinatōe.ad deſignandū eoꝝ ꝓprietatē. Quarto deſcribiꝶ eius ꝯmēdatio ex officij nobilitate cum ſubdiꝶ.

o Hic ve.te.ꝑhi.de lumie.i.de filio dei in mundū veniē te.hoc aūt teſtimoniū ꝑhibuit p̄dicando eius excellentiā vt hꝛ̄.ī.e.c. Ip̄e eſt q̄ poſt me venturꝰ eſt.cuiꝰ nō ſum dignꝰ vt ſoluā corrigiā calciamenti eius.ſiꝉr teſtimoniū ꝑ hibuit baptizando in aqua.vt per hoc deſignaret illuȝ q̄ erat vēturus baptizare in ſp̄ūſc̄tō.ꝓpter qđ forma baptiſ mi Johis erat in noīe venturi.vt hꝛ̄ Act.xix. Sicut eniȝ ꝓphe antiquitꝰ denūciabāt aliq̄n futura.nō ſolū v̄bis ſed etiā factis.qđ pȝ de hyeremia q̄ poſuit cathenā i collo ſuo vt verbo ⁊ facto p̄nūciaret captiuitatē futurā regis ⁊ ciui tatis.vt hꝛ̄.xxvij.ſic iohēs bap.p̄dicādo ⁊ baptizando an nūcianit aduentū redēptoꝛis. Finis aūt ſui officij tangiꝶ cū ſbdiꝶ. p Vt oēs crederēt ꝑ illū.n̄ dicit i illū qꝛ h̄ finaliter p̄dicabat:vt ppꝉs crederet i ip̄m vētuꝝ. Notāduȝ quod illud qđ diciꝶ h̄. Oēs crederēt ⁊c̄.referꝶ ad illud qđ ſ.dc̄m ē Fuit hō miſſus.qꝛ h̄ loq̄baꝶ generaliꝶ oībꝰ nō ſic āt loq̄ꝶ angelꝰ ſ; ſolū excellētibꝰ vt ſupꝛa dc̄m ē.

q Nō erat ille lux.h̄ tolliꝶ occaſio erroꝛis.ex hoc em̄ ꝙ euāgeliſta dixerat de iohē tot magnifica.poſſet aliq̄s credere ꝙ eiꝰ aduentꝰ ſufficeret ad ſalutē generis humani.ſi cut ⁊ de ip̄o multi ſunt opinati ip̄m eſſe xp̄m ꝓpꝶ excellē tiā ſue ſc̄titatis.ꝓpꝶ qđ ſacerdotes iudeoꝝ miſerūt ab hye roſolymis iterrogātes ſi ip̄e eſſet xp̄s.vt hꝛ̄.e.ca.⁊ iđ euā geliſta on̄dit ꝙ eius aduētꝰ nō erat ſufficiēs ad ſaluandū humanū genus di. Nō erat ille lux q̄ poſſet mētes hoīm luce gratie illuſtrare.ſ; tm̄ erat p̄curſoꝛ huiꝰ lucis iđ ſbdiꝶ

r Sȝ vt teſti.ꝑhi.de luce. Modus aūt teſtificādi iam p̄ dictus ē in ꝑte imediate p̄cedenti. Sȝ ꝯ hoc vꝛ̄ eſſe illud qđ dꝛ Ephe.v.Eratis aliq̄n tenebꝛe.nūc aūt lux in dn̄o.et ſic rō lucis ꝯuenit cuiuſlibet iuſto.⁊ ꝑ ꝯn̄s iohāni. Dōm ꝙ lux gr̄e dupꝉr accipiꝶ in ſcriptura. Vno mō ꝑ eſſentiaȝ ⁊ ſic ſoli deo ꝯuenit.⁊ appꝛopꝛiaꝶ filio in diuinis ſicut et alia q̄ ꝑtinēt ad noticiā.⁊ iđ ꝓprietas huiꝰ lucis de iohan ne negaꝶ ſ; de xp̄o affirmaꝶ.vt ſtatim p̄tebit. Alio mō accipiꝶ lux ꝑ participatōȝ.⁊ hoc bn̄ ꝯuenit iohanni ⁊ alijs ſc̄tis.⁊ ſic loq̄ꝶ ap̄ꝉs in auctoꝛitate p̄dicta.

s Erat lux vera. Poſtq̄ȝ euangeliſta declarauit miſſionē p̄curſoꝛis.hic ꝯn̄r agit de aduētu redēptoꝛis: ⁊ diuidiꝶ in tres.qꝛ p̄rio on̄diꝶ neceſſitas huiꝰ aduētus.ſc̄đo in̄ ꝯn̄s

m
n miſſus a deo:cui nomen
o erat iohannes. Hic venit
in teſtimonium vt teſtimo
nium perhiberet de lumi-
p ne.vt omnes crederent ꝑ
q
r illum. Non erat ille lux ſ;
vt teſtimoniuȝ perhiberet
t s đ luie.erat lux v̄a q̄ illumi
v nat oēȝ hoieȝ vēiētē i hūc
x mundum. In mundo erat

fructꝰ.ibi. Quotq̄t aūt.tercio veniēdi modꝰ.ibi.Et verbū caro factū ē.Circa primū ꝯſiderandū ꝙ rō naꝉ eſt defectiua in cognitōe diuinoꝝ.qꝛ nō attingit ad eoꝝ cognitōneȝ niſi per effectꝰ q̄ diſtant a deo in infinitū. Itē reuelatio de diuinis in ve.te.erat ip̄fecta.qꝛ ſb velaminibꝰ ⁊ figuris ꝓpter qđ an̄ aduētuȝ xp̄i hoies multipliciter errabant circa cognitōȝ diuinoꝛuȝ vtȝ inſpiciēti illiꝰ tēpoꝛis decurſum et iđ aduentus xp̄i in mōm fuit neceſſarius ad illumināduȝ hoies in cognitōne diuinoꝝ:ſm ꝙ ip̄emet dicit infra.xix. Ego in hoc natꝰ ſuȝ ⁊ ad hoc veni in mōm vt teſtimoniū ꝑhibeā veritati.iđo videmꝰ ꝙ poſt eius aduentū ydolatria ceſſauit q̄ſi ꝑ totū mundū ſicut fuerat ꝑ zachariā ꝓphā p̄dictū ca.xiij. Et erit in die illa dicit dn̄s diſꝑdam noīa ydoloꝝ de t̄ra. Qꝛ aūt xp̄s ſit lux ſufficiēs ad talē illuminatōȝ on̄dit triplici rōe.prima rō ꝓcedit ex lucis huiꝰ veritate.ſc̄đa ex ip̄iꝰ p̄ſentialitate.tercia ex euidēti eius manifeſtatōe.ſc̄đa tāgiꝶ ibi.In mōo erat.tercia ibi.Mundus ꝑ ip̄m factus ē.Circa primū aduertendū ꝙ aliq̄d dꝛ veꝝ tripliciter. Vno mō qꝛ diſtinguiꝶ ꝯ falſum.ſc̄đo qꝛ diſtinguiꝶ ꝯ figurale in q̄ȝtū figura recedit a ꝑfecta rei veritate. tercio qꝛ diſtinguitur ꝯ ꝑticipās.qꝛ illud qđ eſt tale ꝑ ꝑticipotioneȝ deficit a ꝑfectione illiꝰ qđ eſt tale per eſſentiā. Lumē ğ rōnis naꝉi cognitōe diuinoꝝ p̄mo deficit a rōe vere lucis qꝛ ⁊ſi ꝑ eaȝ ꝑhi habuerāt de eo aliq̄n cognitōȝ.fuit tn̄ admixta erroꝛibus multis.propter quod dicitur ad Rom̄.j.Cuȝ cognouiſſent deum non ſicut deum gloꝛificauerunt aut gratias egerunt ſ; euanuerunt in cogitationibus ſuis. ⁊ obſcuratū eſt inſipiēs coꝛ eoꝝ. Et hoc pȝ in Ariſto. q̄ inter alios ꝑhos dꝛ̄ veriꝰ ſcripſiſſe.⁊ tn̄ in pꝉibꝰ deuiauit a veritate.ſicut pȝ de mōi eťnitate.de intelligētiaꝝ numero ⁊ eaꝝ felicitate.quoꝝ ꝑſecutionē cā bꝛeuitatis omitto.lumen vero cognitōis diuinoꝝ quod fuit in ve.te. deficit a rōe vere lucis.qꝛ licet habuerit veritatē abſq̄ȝ admixtione falſitatis. tn̄ ip̄a erat figuralis.⁊ quaſi vmbꝛa veritatis. Lumen vero cognitōis euangelice.tercio mō deficit a ꝑfecta lucis veritate.quia licet vera ⁊ aperta ſit.tn̄ eſt ꝑticipata. Lux aūt diuina hoc mō dꝛ vera.qꝛ eſt lux ꝑ eſſentiam.Et ex h̄ ſeq̄ꝶ ꝙ ip̄a ſit ſufficiens ad oīm illuminatōȝ.qꝛ quod eſt tale ꝑ eſſentiam.eſt cauſa oīm alioꝝ.ſic ignis ē cā caliditatis in oībꝰ alijs.vt hꝛ̄.ij.methaphy.Talis aūt lux appꝛopꝛiaꝶ filio vt dictum eſt. ⁊ ſic patet pꝛima ratio ſue efficatie ad illuminationem gratie q̄ tangitur cum dicitur.

s Erat lux vera.ſine falſitate.ſine vmbꝛa. ⁊ ſine participatione.ſed lux per eſſentiam.ideo ſequitur.

t Que illu.om.ho.q̄ȝtū in ſe eſt.qꝛ ſi aliq̄ nō ſunt illuminati.hoc eſt qꝛ ſe ſubtrahūt ab influentia lucis. p̄t hoc etiam itelligi de lumie naꝉ rōis q̄ ſe extēdit ad oēs etiā pctōres.⁊ eſt q̄dā ꝑticipatio diuie lucis.vtȝ ex p̄dictis.

v Venientē in hunc mōm.ꝑ hoc nō ē intelligendum ꝙ hoies ante fuerūt in alia vita vn̄ venerint in mundū iſtuȝ vꝉ ꝙ aie fuerit a p̄ncipio mōi create.ſicut intellexerūt aliq̄ heretici.ſ; euangeliſta vtiꝶ tali mō loq̄ndi ad denotanduȝ ꝙ aīa intellectiua daꝶ ab extrinſeco ꝑ creatōȝ. ⁊ diciꝶ hic ip̄e hō eodē mō q̄ ꝑs p̄ncipalioꝛ rei dicitur ip̄a res. vt habetur.x.ethycoꝝ.

x In mundo.hic tangiꝶ ſc̄đa rō ad idē ex p̄ſentialitate. Ad cuius intellectū ſciendū.ꝙ aliq̄d dꝛ eē alicubi tripliciter. Vno mō ꝑ potentiā ſicut rex ē i toto regno. Alio mō ꝑ p̄n̄tiam ſicut rex ē in aula ſua.qꝛ oīa q̄ ſunt ibi patēt eiꝰ aſpectui.Tercio mō ꝑ eſſentiā ſicut rex ē i loco ſuo determinato.cui ꝓpoꝛcionatū eſt coꝛpus eiꝰ. deus aūt p̄n̄s eſt vbiq̄ȝ.hoc triplici modo.quia eius virtus ad omnia ſe extendit.⁊ quia oīa ſunt nuda ⁊ aperta oculis eius. ⁊ etiam quia p̄n̄s eſt vbiq̄ȝ per eſſentiam qđ pȝ. qꝛ non ſolum dat

ʒ ⁊ mũdꝰ ꝑ ipm factꝰ ē ⁊ mũ-
a dus eũ nõ cognouit. In ꝓ
b pria venit: ⁊ ſui eũ nõ rece
c rũt. Quotq̄t aũt receperũt
d eum dedit eis poteſtatē fi-
lios dei fieri his qui cre-
e dunt in nomie eius. Qui
nõ ex ſanguinibus: neq̃ ex
f volũtate carnis neq̃ ex vo
g luntate viri: ſ; ex deo nati
h ſunt. Et verbum caro fa-
ctũ ē ⁊ habitabit in nobis.

eē rebꝰ. ſ; eas in eē ꝯſeruat ꝯiũgēs ꝑncipia rerũ adinuicē hoc aũt nõ põt eē ꝑ aliqđ qđ ſit mediũ inter ipm ⁊ creaturã. qꝛ nullũ ē tale mediũ. ⁊ iđ optꝫ ꝙ hoc faciat ꝑ ſeipꝫ vbiqꝫ ꝑñtialiť ⁊ ꝑ eēntiã exñtē. ⁊ ſic ptꝫ ꝙ cũ diuia lux ſit idēꝫ qđ ipe deus. ꝙ ipa ſit efficax ad ꝑdictã illuminatõeꝫ ꝓpter ſuã ꝑñtialitatē. Et h̄ rõ breuiť tãgiť: cũ dĩ: x ¶ In mundo erat. noie eñ mũdi intelligiť vniuerſitas creaturaꝝ. y ¶ Et mũdus. Hic poniť tercia rõ ad idē ex euidētia lucis diuie. qꝛ etſi nõ ſit euidēs i ſe eſt tñ euidēs in ſuo effectu. ſ. in vniuerſitate creaturaꝝ a deo ꝓductarũ ex q̄rũ pulcritudine ⁊ ordine lux diuina etiã põt in naturali rõne cognoſci: ſm ꝙ dĩ Sap. xiij. A magnitudine ſpēi creaturaꝝ poterat creator hoꝝ viſibiliť cognoſci. ad Ro. j. Inuiſibilia dei a creatura mũdi. i. ab hoie. ꝑ ea q̄ facta ſũt intellecta ꝯſpiciunť ⁊c̄. Et h̄ rõ tangiť cũ diciť. y ¶ Et mũdꝰ ꝑ ipm factꝰ eſt. qꝛ noie mũdi oĩs creatura intelligiť: vt dictũ ē: q̄ ducit i cognitionē creatoris ſic̄ effectꝰ i cognitionē ſue cauſe. ʒ ¶ Et mũdꝰ. hic remouet quãdã obiectionē: qꝛ ꝯ ꝑdicta poſſet obijci ꝑ h̄ ꝙ videmꝰ multos hoies nõ hr̄e cognitionē dei. Et ipe rñdet ꝙ h̄ nõ ē ex defectu lucis ſ; magis ex malicia hoim ab ea ſe auertētiũ. d. ʒ ¶ Et mũdꝰ eũ nõ cognouit. noie mũdi intelligunť pctõres mũdialiť viuētes. ⁊ iđo aliť accipiť mũdꝰ q̄ꝫ in ꝑte ꝑce. qꝛ ibi accipiť ꝓ cēntijs reꝝ. hic ꝓ malicijs hoim. a ¶ In ꝓpria venit. i. in mũdo quē ipe fecerat venit ꝑ carnis aſſumptiõꝫ. ⁊ ſic fuit ibi nouo mõ. vel aliť. In ꝓpria venit. i. in iudeã q̄ dicebať terra dei. vt pꝫ i pluribꝰ locis ve. teſti. b ¶ Et ſui eũ nõ receperũt. i. iudei. qꝛ in ve. teſta. dicunť pplꝰs peculiaris ipiꝰ dei: qꝛ pauci de iudeis cõpatiue crediderũt xp̄o. ſm ꝙ fuerat ꝑdictũ Eſa. viij. Qꝛ eſſet futurꝰ i lapide offenſiõis ⁊ in petrã ſcãdali duabꝰ domibꝰ iſrł. c ¶ Quotq̄t. hic ꝯñr poniť aduētꝰ xp̄i vtilitas ſiue fructꝰ. ⁊ diuidiť i duas. qꝛ p̄io oñdiť ꝓpoſitũ. ſecũdo remoueť q̄ddã dubiũ: ibi. Qui nõ ex ſanguibꝰ. Circa ꝑmũ ſciēdũ ꝙ ſic̄ vbũ incarnatũ ē vere filiꝰ dei nãlis. ita illi q̄ fiũt mēbra eius ꝑ fidē formatã efficiunť filij adoptiui: ⁊ in h̄ apparet vtilitas nobis ꝓueniēs ex ſuo aduētu: ⁊ h̄ eſt qđ dĩ. c ¶ Quotq̄t aũt receperũt eũ credēdo. d ¶ Dedit eis poteſtatē fillos dei fieri. ꝑ regenerationē baptiſmi q̄ nõ dať niſi ꝓfitētibꝰ fidē xp̄i ꝑ ſe ſi ſint adulti: vel ꝑ aliũ ſi ſint paruuli. e ¶ Qui nõ ex ſanguibꝰ hic ꝯñr remouet dubiũ: qꝛ poſſꝫ forte aliq̄s credere ꝙ hec generatio eēt ꝑ modũ generatõis carnalis. iđo h̄ remouet dĩ. Qui nõ ex ſanguibꝰ ⁊c̄. licꝫ eñ ſanguis i latino plurale nõ habeat. hꝫ tñ in greco. ⁊ iđ trãſlator vt ſeq̄reť veritatē textꝰ nõ curauit de regulis grãmatice trãſferēs in plurali. Ex ſanguibꝰ. Ad generatiõeꝫ eñ carnalē cõcurrit duplex ſanguis: qꝛ ex ꝑte mr̄is req̄riť ſanguis mēſtruus ꝓ mã. ex ꝑte viri req̄riť ſemē in q̄ ꝯſiſtit vtus formatiua. hoc aũt ſemē eſt reſiduũ alimēti ſanguinei: qꝛ nutritiua miſtrat materiã ipi generatiue. h̄ tñ reſiduũ qđ trãſit i ſemē dealbatũ eſt. ꝓpter maiorē digeſtionē. Iſtos igiť ſanguies excludit euãgeliſta a generatiõe ſpũali dĩ. Qui nõ ex ſang. nati ſũt f ¶ Neq̃ ex volũtate car. ꝑ carnē hic intelliť femia q̄ parũ ꝑticipat de. rõne reſpectu viri. ꝓpter h̄ noiať caro Geñ. ij. Hoc nunc os ex oſſibꝰ meis ⁊ caro de carne mea. copula aũt maſculi ⁊ femie req̄riť i carnali generatiõe. ſic in omi alia actiõe nãli req̄riť cõiũctio actiui ⁊ paſſiui. ⁊ h̄ copula maris ⁊ femie excludiť a generatõe ſpũali: cũ dĩ. Neq̃ ex volũtate carnis neq̃ ex volũtate viri. Aliť põt exponi: ita ꝙ ꝑ volũtatē carnis intelligať ꝯcupia large loquēdo đ volũtate: put accipiť ꝓ appetitu ſenſitiuo. ꝑ volũtatem viri intelligať appetitꝰ intellectiuꝰ: qꝛ vterq̃ appetitꝰ cõcurrit in generatiõe carnali homis. Appetitꝰ ſenſitiuꝰ vt mouēs intellectiuꝰ vt ꝯſentiēs; ⁊ h̄ remoueť a generatiõe ſpũali: cũ dĩ. Neq̃ ex volũtate carnis ⁊c̄. q̄liť aũtē fiet generatiđ iſta oñdiť cũ dĩ. g ¶ Sed ex deo nati ſũt. inq̄ꝫtũ hoies a deo recipiētes gr̄aꝫ trahunť q̄dãmõ ad naturã diuinã. qꝛ ꝑ donũ gr̄e efficiũť cõſortes diuīe nature. vt hr̄. ij. Pet. j. Per quē ma. ⁊ ꝑcioſa nob ꝓmiſſa donauit. vt ꝑ h̄ efficiamini diuie cõſortes nature. Ex ꝑdictꝭ pꝫ ꝙ filij carnales ꝯtrahũt quãdaꝫ maculã ⁊ feditatē ex mõ ſue generatiõis. non ſic aũt filij ſpũales. ſed magis nobilitatē. h ¶ Et vbũ caro. hic ꝯñr oñdit modũ verbi i mũdũ veniētis: qꝛ nõ venit vbi ꝑus nõ erat. ſ; qꝛ nouo mõ ibi incepit eē ſic̄ rex q̄ ꝑus ē in aliq̄ ciuitate ꝑ ſui potentiã tm̄. qñ venit illuc ꝑſonaliť incipit eē nouo mõ. ſ. ꝑ ſui ꝑñtiã. ſic deꝰ filiꝰ q̄ ꝑus erat i mũdo ꝑ potētiã ꝑñtiã ⁊ eſſentiã. vt pꝫ per ꝑdicta. venit ibi nouo modo. ſ. ꝑ carnis aſſumptiõꝫ. ⁊ h̄ ē qđ dĩ. Et vbũ caro factũ ē ⁊ hitauit i nobis. Ex h̄ verbo. vbũ caro factũ ē. Euthicēs accepit occaſionē errãdi dĩ. Qꝛ ex vbo ⁊ carne facta eſt vna nã ſic̄ ⁊ vna ꝑſona. ſed h̄ manifeſte pꝫ falſũ ⁊ ipoſſibile. qꝛ illa nã eſſet cõpoſita ex vbo ⁊ natura hũana. ⁊ ſic vbũ veniret i cõpoſitionē alterius. h̄ aũt ē impoſſibile. qꝛ omē qđ cõponiť alteri ē aliquo mõ in potētia. potētia aũt nullo mõ põt eſſe i vbo cũ ſit actus purꝰ: ꝗ ⁊c̄. Itē ſi eēt poſſibile vnã naturã ex ambabus fieri illa tñ nõ eēt natura hũana nec diuia: qꝛ nã cõpoſita ex duabꝰ nõ ē aliq̄ illaꝝ: ſ; aliq̄d aliud reſultãs ex ipis: vt pꝫ de mixto ex elemētis: qꝛ mixtũ nõ ē aliqđ elemētoꝝ nec ipa ſimul ſumpta. qꝛ tunc mixtũ nõ eēt aliq̄d vnũ. ⁊ iđ ſi ex vbo ⁊ carne fieret vna natura ſeq̄reť ꝙ xp̄c nõ eſſet hõ neq̃ deꝰ ꝯ ſcripturã noui ⁊ veteris teſtamēti. ꝓpter qđ Arriꝰ dixit: ꝙ ex carne ⁊ vbo nõ ē facta vna nã ſ; ipm verbũ carnē aſſumpſit nõ tñ animã: qꝛ verbũ ſupplet locũ aie ſm ipm. ſ; iſtud dictũ implicat ꝯdictiõeꝫ: qꝛ caro nõ eſt i ſpecie carnis niſi ꝑ aiaꝫ: vt hr̄. iiij. Metheoroꝝ. ⁊ iđo dicere ꝙ vbũ aſſumpſit carnē ⁊ nõ aiaꝫ implicat ꝯdictionē. Nec valet ꝙ dicit vbũ ſupplere locuꝫ aie: qꝛ caro illa etiã ſm ipm nõ eſt informata ꝑ verbũ ſed tm̄ aſſumpta. ⁊ ſi dicēt ipam ꝑ verbũ informari. hoc tñ ē impoſſibile. Itē ſeq̄reť ꝙ xp̄c nõ eſſet hõ: vt patꝫ manifeſte. ꝓpter qđ appollinaris dixit: ꝙ verbũ aſſumpſit carnē: qꝛ ſm ipm aſſumpſit animã ſenſitiuã q̄ dat eē carni. non tñ aſſũpſit aiaꝫ intellectiuã cũ vbũ ſit maxie intellectiuũ. et iđ in xp̄o ſolũmõ ponebat intellectũ verbi: ſ; hoc pꝫ falſum: qꝛ licꝫ iſte in xp̄o poſſet ſaluare carnē non tñ carnē hũanã: qꝛ caro nõ diciť hũana niſi ꝑ animã intellectiuã. etiã ſm ponētes pluralitatē formaꝝ. Itē xp̄c nõ eēt hõ: cũ hõ in ſpecie hũana reponať ꝑ animã intellectiuã: ſed magis eſſet aial brutũ: qꝛ aia ſenſitiua nõ reponit niſi in ſpecie bruti. hec aũt oia ꝯ fidē ſunt ⁊ ſacrã ſcripturã. ⁊ iđ ſũt tanq̃ heretica reprobata. ⁊ licꝫ pluribꝰ alijs vijs poſſent ꝑdicta improbari. tñ ꝓpter ꝓlixitatē vitandã omitto. ꝓpter qđ dicendũ ꝙ cũ diciť: Verbũ caro factũ eſt. ꝑ carnē intelligiť natura hũana. ſic̄ frequēter i ſacra ſcp̄tura. vñ dĩ Eſa. xl. Ois caro fenũ ⁊c̄. Et ꝙ ꝑ carnē itelligať natura hũana patꝫ ꝑ illud qđ ſubdiť. Vere fenũ ē populus. Caro igiť iſta. i. natura hũana. aſſumpta eſt a vbo nõ in vnitate nature: ſ; in vnitate ſuppoſiti vel ꝑſone: ⁊ ideo eſt ſenſus. Verbũ caro factũ eſt: ac ſi diceret: deus hõ factus ē: qꝛ licꝫ fieri repugnet de verbo abſolute. põt tñ dici de eo rõe nature hũane adiũcte. ⁊ diffuſiꝰ declarať. iij. ſentētiaꝝ. qꝛ ꝑ tale fieri nõ habeť ꝙ deꝰ de nouo incipiat eſſe qđ eſt impoſſibile. ſed ꝙ incipiat eſſe homo qđ ē poſſibile: qꝛ ſuppoſitũ diuinũ eſt infinite ſubſiſtētie. ⁊ iđ põt naturã in ſeipo ſuſtētare: vt diffuſiꝰ declarať. iij. ſen. Cõſiderandũ tamē ꝙ euãgeliſta nõ ſine ratione dicit verbũ eſſe factum carnem magis q̄ꝫ hominē: quia ꝑ hoc euitať

erroꝛ illoꝝ qui dixerunt naturā humanā habere in xpo
hypoſtaſim ꝓpriā. ſi eñ dixiſſet verbū factū eſt hō: cū hō
ſignificet naturā humanā in ſuppoſito dediſſet occaſiōz
cogitādi ꝙ natura hūana in xpo ſubſiſteret i ꝓpria hypo
ſtaſi. Silr magis dixit vbū factū eſſe carnē ꝙ aiaꝫ: ne da
ret occaſio cogitādi
ꝙ illa vnio eſſet tm̄
ſm actū aie vt ꝑ co-
gnitiōz ⁊ amoꝛē: nō
tn̄ in vnitate ſuppo
ſiti. i ¶ Et vidimꝰ.
poſtꝙ euāgeliſta de
clarauit vbi emana
tionē ⁊ eiꝰ incarna-
tionē. hic ꝯn̄r oñdit
qliter ipe ⁊ alij apli habuerūt de h cognitiōez. Et diuidit
in duas ptes: qꝛ pmo ponit inoteſcēdi modū. ſecūdo ma
nifeſtat ipm: ibi. Et de plenitudine. pma i duas: ſm du-
plicē modū inoteſcēdi quē ponit. ſcda ibi: Johes phibet
pmꝰ aūt inoteſcēdi modꝰ ē p viſū. Sciendū tn̄ ꝙ videre
aliqn̄ accipit nō ſolū ꝓ viſiōe coꝛpali: ſ etiā ꝓ cognitiōe
intellectuali: p quē modū dicimꝰ. vides tu h. i. intelligis
⁊ hoc ē: qꝛ viſus ē ſpūalioꝛ int alios ſenſus ⁊ plures rerū
differētias nob demōſtrat: vt hr̄. j. Meta. ⁊ iō noie viſus
vtimur aliqn̄ i his q ptinēt ad intellectū. vtroqꝫ mō vidē
di habuit iohs ⁊ alij apli noticiā vbi incarnati: qꝛ cū ipo
fuert coꝛpalit ꝯuerſati. ⁊ ſic viderūt ſenſibilit opa vtutē
totiꝰ creature excedētia: ſicut ē ſuſcitatio moꝛtui. illumia
tio ceci: ⁊ ꝯſilia. ex qbꝰ viſu mētis pceperūt eiꝰ diuinita-
tē i carne latentē. vidert etiā h mētalit p intnā inſpiratōz
qn̄ apuit eis ſenſū vt intelligerēt ſcpturas: vt hr̄ Lu. vlt. ⁊
h ē qd dr̄. i ¶ Et vidimꝰ gloꝛiā eiꝰ. i. excellētiā oēm cre-
aturā excedentē ꝓpt qd ſubdit: qſi exponēdo pdictā gliā
k ¶ Quaſi vnigenti a pře. i. nālit ab eo ꝓcedētis: ⁊ p ꝯñs
eandē nāꝫ numero cū ipo hñtis. hoc eñ viderūt apli p p
pris teſtimoniū i trāſfiguratiōe in q fuit iohes cū petro ⁊
iacobo: vt hr̄ Mat. xvij. ⁊ iō tūc audiuit vocē pris dicētꝭ
de xpo. Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ ⁊c. ſcdo vidert h p angelo-
rū obſequꝫ: qꝛ angeli miſtrabāt ei ſic ſupioꝛi: vt hr̄ Mat.
iiij. Supꝛa naturā angelicā nihil ē niſi nā diuia. tercio vi
derūt h p h ꝙ creature etiā viſibiles obediebāt ei ad nutū
ſic dño ⁊ creatoꝛi. ꝓpt qd dixerūt Mat. viij. Qualis ē h
qꝛ vēti ⁊ mare obediūt ei. qrto h viderūt p docēdi ⁊ opā-
di modū. Moyſes eñ ⁊ alij ꝓphe nō dabāt pplo pcepta
ſ de pceptis dei ipm inſtruebāt: ⁊ iō dicebāt: h dicit dñs
vel aliqd ſilr. Silr de moyſe ſcriptū eſt. locutꝰ eſt dñs ad
moyſen ⁊c. Xpc aūt tanqꝫ deꝰ ⁊ ꝓpꝛia aucte loquēs dabat
doctrinā ſuā: vt pꝫ Mat. v. vbi freqnter dr̄. Ego aūt dico
vobis. vn̄ in fi. illiꝰ ſmonis dr̄: ꝙ erat docēs ſic poteſtatē
hñs. Et ſilr ꝑpenderūt p opandi modū: qꝛ ⁊ſi alij fecerūt
miracula. h fuit tm̄ depcando. xpc aūt etſi i miraculis fa
ciēdis aliqn̄ oꝛauerit: vt i ſuſcitatiōe Lazari. Johis. xj. tn̄
cōiter miracula faciebat impando: vt pꝫ ex decurſu euā-
gelij. p qd oñdebat ꝙ illa faciebat vtute ꝓpꝛia: ſic deꝰ. ꝓpt
qd dr̄ Lu. vj. ꝙ virtꝰ exibat de illo: ⁊ ſanabat oēs. Seqt.
l ¶ Plenū grē. ⁊ hoc pmo ꝓpter grāꝫ vniōis: ille eñ pfe-
ctiſſime ē plenꝰ grā q pfectiſſime deo ꝯiūgit. natura autē
hūana in xpo nō ſolū ꝯiūcta ē deo p cognitionē ⁊ amoꝛē
ſicut i alijs. ſ p realē vnionē ⁊ hec dicit in xpo grā vnio-
nis: p quā homo dr̄ deꝰ ⁊ ecōuerſo p cōicationē idioma-
tū. Dicit aūt talis vnio grā inqꝫtū diuia liberalitate ⁊ mi
ſericoꝛdia facta ē. ſcdo ꝓpter grāꝫ habitualē. q pleniꝰ fuit
in xpo ꝙ i alijs. ꝓpter h dr̄. j. iij. ca. ꝙ datꝰ ē ei ſpūs nō ad
mēſurā: qꝛ non ſolū habuit plenitudinē ſufficiētie: ſ etiā
redundātie i alios: qꝛ ē caput nō ſolū hoim ſ etiā angelo
rū. Qꝛ aūt vgo Maria ⁊ aliq alij ſancti legunt pleni grā
vt dr̄ de Maria Luc. j. ⁊ de Stephano Act. vj. hec tn̄ eſt
alia plenitudo. plenū eñ opponit vacuo: ⁊ iō tot modis
dr̄ plenū qt modis dr̄ vacuū. Dicit aūt vacuitas grē. vno
mō ꝓpt vtutis defectū circa ꝓpꝛiū ſubiectū. ⁊ tali vacuo
oponit plenitudo grē ſanctoꝝ. Alio mō dr̄ vacuitas grē

i Et vidimꝰ gloꝛiā eius glo
k riā quaſi vnigeniti a patre
l m plenuꝫ gratie et veritatis.
n Johannes teſtimoniū per
o hibet de ipſo: ⁊ clamat di
p q cens. Hic erat quēꝫ dixi q
r poſt me venturus eſt: ante
s me factus eſt: quia pꝛioꝛ
t me erat. Et de plenitudine
eiꝰ nos omnes accepimus

eo ꝙ nō redūdat ad coꝛpus. ⁊ tali vacuo opponit pleni-
tudo Marie inqꝫtū grā eius aliq mō redundat ad coꝛpꝰ
ſupnaturalit cōcipiēdo: plenitudo tn̄ Marie nō ſe exten
dit ad alios ita ꝙ ſit grē datrix: ſ ſolū inqꝫtū eſt grē impe
tratrix. xpi aūt plenitudo ad alios ſe extēdit. ⁊ ſic oppo-
nit vacuo nō ſolum
reſpectu ſui: ſ etiaꝫ
alioꝝ: qꝛ fuit in xpo
plenitudo grē nō ſo
lū reſpectu ſui ſ etiā
reſpectu alioꝝ.
m ¶ Et veritatis. in-
qꝫtū in ipo fuit veri-
tas diuia ſiue incre-
ata p vnionē. ſilr in
aia xpi fuit plenitudo veritatꝭ inqꝫtū habuit noticiā oim
q cognoſcit deꝰ noticia viſiōis. ſilr fuit in xpo plenitudo
veritatis inqꝫtū impleuit oēs figuras ⁊ ꝓmiſſiones legis
moſaice. n ¶ Johes teſtimoniū phibet. h ponit ſecūdū
modū q innotuit Johi ⁊ aplis alijs verbū incarnatū. ⁊ h
modꝰ fuit p auditū: qꝛ audiuit a iohe teſtimoniū de xpo
ꝙ erat efficax ꝓpt iohis mirabilē natiuitatē: ⁊ ꝓpt excellē
tē vite ſue ſanctitatē. ⁊ hoc ē qd dr̄. n ¶ Johes teſtimo-
niū phibet de ipo. ⁊ bñ dicit: phibet ad oñdendū ꝙ eiꝰ te-
ſtimoniū fuit ꝯtinuatū: qꝛ nō ſolū ſemel ſ pluries teſtifi-
catꝰ ē de xpo: ⁊ iō dicit: phibet ad denotandū ꝯtinuatōez
huiꝰ teſtimonij. ſcdo oñdit iſtud teſtimoniū clax: cū ſub
dit. o ¶ Et clamat: qꝛ iohes nō loqbat de xpo i occulto
ſic faciūt illi q hñt doctrinā ſuſpectā: ſ in palā coꝛā pplo
Dicit aūt h teſtimoniū certū ⁊ verū: qꝛ eodē mō teſtifica
tus ē pus de xpo i abñtia: ⁊ poſt in pñtia qd notat cū dr̄.
p ¶ Hic erat quē dixi. ſ. ante ⁊ idē mō dico. vlteriꝰ oñdit
ꝙ de xpo dixit: cū dr̄. q ¶ Qui poſt me venturꝰ ē. pꝫ qꝛ
iohes nō loquit de aduētu xpi in mūdū: qꝛ iā erat natus
⁊ fere. xxx. annoꝝ. ſ loqnit de aduētu ad pdicādū: ⁊ my-
ſteriū nr̄e redēptiōis cōplendū. r ¶ Ante me factꝰ ē. Ex
h loco arguit arriꝰ: ꝙ vbū ſm naturā vbi ſit factū: qꝛ nō
eſt dubiū ꝙ iohes pceſſit xpm ſm carnē: ⁊ iō cū dic: An
me factꝰ ē. de natura vbi intelligendū eſt. ſ lrā ſequēs h
deſtruit p h qd ſubdit. Quia poꝛ me erat. ⁊ p ꝯñs habuit
eſſe añ iohem. iō ſi de factiōe nature loqret alit oꝛdinaſſet
lrāꝫ. d. Pꝛioꝛ me erat. qꝛ añ me factꝰ ē. ⁊ iō ſic dꝫ intelligi
Ante me factꝰ eſt. i. mihi platꝰ: cuiꝰ rōnez aſſignat dicēs
s ¶ Quia poꝛ me erat. nō ſm hūanitatē ſ ſm diuinitatē
q eſt ab eterno. pōt etiā alit exponi referēdo h ad xpm ſꝫ
hūanā naturā. Ad cuiꝰ intellectū ſciēdū: ꝙ puer ē in fieri
ſm curſum nature vſqꝫ ad natiuitatē. Xpc aūt ab inſtanti
cōceptiōis habuit coꝛpꝰ oibꝰ lineamētis diſtinctū. ⁊ aiaꝫ
omibꝰ vtutibꝰ ⁊ ſciētijs pfectā: ꝙuis nōdū habuerit pfe-
ctā coꝛpis quātitatē. ⁊ hoc fuerat pdictū Hiere. xxxj. No
uū faciet dñs ſup terrā. mulier circūdabit virū: qꝛ xpc ab
inſtāti cōceptiōis fuit vir pfectꝰ mō dicto. Cōſtat autē ꝙ
xpc fuit añ ꝯceptꝰ ꝙ iohes fuit natꝰ: vt pꝫ Lu. j. et iō hoc
mō lrā pdicta pōt exponi. Ante me factꝰ ē: vt p factū eſſe
intelligat pfectio: qꝛ h deſigt talis locutio ſic fieri impfe-
ctionē deſignat: qꝛ xpc etiā ſm hūanā naturā ante pfectꝰ
fuit ꝙ iohes: vt pꝫ p pdicta. t ¶ Et de plenitudie. Poſi-
tis duobꝰ modis qbꝰ vbū incarnatū eis inotuit. hic ꝯñr
vtrūqꝫ modū manifeſtat. et pmo manifeſtat pmū q eſt p
viſū: vt dictū eſt. ſecūdo ſecūdū q eſt p auditū: ibi. Et h ē
teſtimoniū. Ad intellectū pmi ſciēdū: ꝙ h vba q ſequūt
nō ſūt vba iohis bap. licꝫ h dicat Oꝛigenes. ſed ſunt vba
iohis euāgeliſte declarātis modū q cognouerūt vbū in-
carnatū p viſuꝫ ſm Aug. ⁊ Chꝛy. dixerat eñ. ſ. Vidimꝰ
eū plenū grē ⁊ veritatꝭ. Poſſet aliqs qrere qlit h vidiſtis
iō declarat qlit h cogūerūt qſi rñdēs tacite qōni. Et diui
dit in duas: qꝛ pmo declarat qlit cogūerūt eū plenū grē.
ſecūdo qlit cogūerūt eū plenū veritatꝭ: ibi. Deū nemo vi
dit. dicit igit p: bñ dixi ꝙ vidimꝰ eū plenū grē: qꝛ d pleni
tudine eiꝰ oēs nos accepimꝰ. h potiſſime appuit i ſpūſſā
cti miſſiōe ſupꝛa aplos in die penthe. ex cuiꝰ plenitudine

x et gratiā ꝓ gratia: q꞉ lex ꝑ
moyſen data ē gratia ꝛ veri
tas ꝑ ieſum xp̄m facta eſt.
y Deum nemo vidit vnq̄.
z Unigenit⁹ filius qui eſt in
a ſinu p̄ris: ip̄e enarrauit.
b Et hoc ē teſtimoniū iohis qn̄
c miſerūt iudei
d ab hieroſoly
e mis ſacerdotes et leuitas
f ad eū vt interrogarēt eū. Tu
g q̄s es.
h Et cōfeſſus eſt ꝛ nō
i negauit. Et ꝯfeſſus: q꞉ nō
k ſum ego xp̄c. Et interrogaue
rūt eum. Quid ḡ. Helyas
l es tu. Et dixit nō ſū.
m Pro
n pheta es tu. Et rn̄dit: non

linguis oim̄ loq̄bant꞉ vt dr̄ Act.ij. ꝛ iō expientia quodā-
mō cog̃ſcebāt ip̄m xp̄m eē plenū gr̄e: ꝛ h̄ eſt qḋ dr̄. Et de
plenitudie ei⁹ oēs nos accepim⁹: Iſta dictio copulatiua
et: nō ꝯtinuat̄ lr̄e imediate p̄cedēti que ꝯtinet v̄ba Johis
bap. ſ꞉ v̄ba Johis euāge. qn̄ ſupra dixerat: Et vidim⁹ eū
q̄ſi vnigenitū a p̄re
plenū gr̄e ꝛ veritat̄
q꞉ h̄ declarat modū
ꝑ quē h̄ cog̃uerūt vt
dictū eſt. ſ. ꝑ accepti
onē ſp̄ūſſancti ḋ ei⁹
plenitudine: iō ſeq̄t̄.
x Et gr̄az ꝓ gratia
p̄ma. n. gr̄a dat̄ ſine
meritis: q꞉ an̄ gr̄am
nō pōt hō mereri: ſ꞉
habita p̄ma gr̄a pōt
hō mereri de cōdi-
gno augmētū gr̄e. ꝛ
iō ſecūda gr̄a dat̄ q̊dāmō ꝓ p̄ma: q꞉ dat̄ ꝓ meritorio ope
p̄cedēte ex ip̄a. Alit̄ pōt hoc exponi ꝛ mag̃ ꝓp̄rie ad lr̄az
de lege noua ꝛ veteri. ita ꝙ lex vetus dr̄ gr̄a p̄ma. magna
em̄ gr̄a fuit dare legē ſp̄alē pp̄lo dure ceruicis. ꝛ alia bn̄fi
cia illi pp̄lo collata ꝓpter qḋ dicit̄ in pſ̄. cxlvij. Non fecit
talit̄ oī nātiōi ꝛc̄. Quia tn̄ iſta lex erat impfecta. loco illi⁹
data ē lex noua q̄ eſt pfecta ꝛ maior gr̄a: ꝛ ſic exp onit̄ illḋ
Et gr̄az ꝓ gr̄a. q. d. Nō ſolū accepim⁹ de plenitudine xp̄i
i receptiōe ſp̄ūſſancti: ſ꞉ cū h̄ accepim⁹. Gratiā ꝓ gr̄a. i. le-
gē nouā loco veteris. ꝓpter qḋ ſubdit̄ quaſi exponēdo.
x Quia lex ꝑ moy. data: gr̄a ꝛ ꝛ veritas ꝛc̄. dr̄ aūt lex no-
ua reſpectu veteris veritas: q꞉ illa fuit figura ꝛ vmbra illi⁹
dicit̄ etiā gr̄a reſpectu ei⁹: q꞉ q̄uis lex vet⁹ ex liberalitate
diuina fuerit illi pp̄lo data ꝓpter qḋ pōt dici gr̄a large: eo
mō loquēdi q̄ qḋlibet donū gratis datū dr̄ gr̄a. nō tn̄ ꝯfe-
rebat gr̄az iuſtificantē ſic̄ facit lex noua. y Deū nemo
vidit. Hic declarat iohēs q̄liter cog̃uerūt xp̄m fuiſſe ple-
nū veritate. videlꝫ ꝑ doctrinā xp̄i q̄ docuit eos de ſecretis
diuinitatis. q̄ cōprehēdi nō pn̄t niſi ab eo in q̊ eſt plenitu-
do veritat̄: ꝛ h̄ eſt qḋ dr̄. Deū nemo vidit vnq̄. nō accipit̄
hic nemo ꝓ nullo hoīe: q꞉ in ſacra ſcriptura aliqn̄ accipit̄
hō ꝓ oī creatura: eo ꝙ hꝫ aliquā ꝯueniētiā cū oī creatura
ꝓpt̄ qḋ dr̄ Mar. vl. Predicate euāgeliū oī creature ita ne
mo aliqn̄ accipit̄ ꝓ nll̄a creatura: ē igit̄ ſenſus. y Deū
nemo vidit vnq̄. i. nulla creatura pōt viſiōe cōprehēſiōis
vidē diuinā eſſentiā. ꝛ ſubdit a q̄ cōprehēdat̄. z Unige
nit⁹ q̄ ē in ſinu p̄ris. i. i intrīſecis diuinitat̄ ip̄e cōprehēdit
eā: q꞉ hꝫ eandē noticiā cū p̄re: ꝛ iō pōt de hoc alios pleni⁹
inſtruere: iō ſequit̄. a Ip̄e enarrauit. ſic̄ pꝫ ex decurſu
euēgelij ꝙ ap̄l'os de ſecretis diuinitat̄ docuit: vt de myſte
rio trinitatis: ꝛ de multis alijs q̄ nō fuerūt ita explicite tra
dita i lege ꝛ ꝓphis ſic̄ xp̄c explicauit. b Et hoc ē teſti-
moniū. Poſtq̄ euangeliſta declarauit modū q̄ habuerūt
noticiā de plenitudine xp̄i ꝑ viſū. h̄ ꝯn̄r declarat aliū mo-
dū q̊ eundē cog̃uerūt ꝑ auditū: videlꝫ ꝑ iohis teſtimoniū
ꝛ diuidit̄ in duas ptes: q꞉ p̄mo manifeſtat teſtimoniū Jo-
hānis factū in xp̄i abſn̄tia. ſecūdū teſtimoniū iohis de xp̄o
in ei⁹ pn̄tia: ibi. altera die. Prio teſtimoniū dedit iohēs i-
terrogat⁹. ꝛ diuidit̄ in duas: q꞉ p̄mo fuit interrogat⁹ ḋ pſo-
na. ſecūdo de officio: ibi. Et qui miſſi fuerant. Prima ad-
huc in duas: q꞉ p̄mo ponit̄ teſtimoniū iohis ꝑ modū ne-
gatiōis. ſecūdo ꝑ modū affirmatiōis: ibi. Dixerūt ei. Pri
ma adhuc in tres ſm̄ tres queſtiōes factas ip̄i iohanni. et
tres reſpōſiones correſpōdētes. ſecūda ibi. Et interroga-
uerunt. tercia ibi. Propheta. Circa primū aduertendū ꝙ
tempore p̄dicationis iohānis erat famoſa opinio ꝛ maxi
me in hieruſalē vbi vigebat ſtudiū legis ꝛ ꝓphetarū ꝙ tē-
pus aduentus meſſie eſſet de ꝓximo. primo q꞉ videbant
ab eis ablatū eſſe regnū vt declaraui ſup Matheū ꝛ Da-
nielē. ꝛ hoc fuerat eis datū ꝓ ſigno aduent⁹ meſſie Gen̄.
xlix. Non auferet̄ ſceptrū de iuda ꝛc̄. Secūdo q꞉ videbāt
cōpletas ebdomadas dictas a Daniele de aduētu ſancti-
ſanctorū que cōplete fuerunt in natiuitate chriſti. vt decla
raui ſup Dan̄. ix. c. vel ſm̄ alios qui dicunt eas fuiſſe com
pletas. xviij. anno Tyberij ceſſaris in paſſiōe chriſti vide-
runt eas cito cōplendas. ꝓpter qḋ meſſiam de ꝓximo ex-
pectabant. ex altera pte Johannis bap. mirabilē natiuita
tem: ꝛ eius excellen
tem ſanctitatē. ꝛ iḋo
fuerunt moti ad opi
nandum ipſum eſſe
chriſtū. ꝓpter quod
miſerūt ſolēnes nū-
cios ad Johannem
volentes ſup hoc ſci
re veritatem. verūtn̄
Chryſ. dicit ꝙ mali-
cioſe venerunt. ſed
Origenes dicit ſim-
plici animo venerūt
ad querendū verita
tem. ꝛ hoc videt̄ verius: q꞉ in modo querendi exhibuerūt
Johānni maximā reuerentiā. ꝛ hoc ex quattuor: vt patet
in littera. p̄mo ex pſonis mittentibus ad ip̄m nuncios: et
hoc notat̄ cum dicit̄. c Miſerunt iudei. id eſt illi de tri
bu iuda q̄ erāt nobiliores in populo. ſecūdo ex loco miſ-
ſionis cuꝫ dicit̄. d Ab hieruſalē. que erat ciuitas ſacer-
dotalis ꝛ regia: ꝛ quia ſtudium legis ꝛ ꝓphetaꝝ: ꝛ cultus
diuinus vigebant ibi. ſimilit̄ ip̄a erat caput regni. Tercio
ex pte nuncioꝝ: cum ſubdit̄. e Sacerdotes et leuitas.
que erant ſolēnes pſone. ꝛ maxime: q꞉ illi ſacerdotes ꝛ le-
uite q̄ fuerant miſſi erant de ſecta phariſeoꝝ: vt dicit̄. ī. eo.
ca. ꝛ iſti erāt magis religioſi ꝛ famoſi in toto populo illo.
Quarto ex modo interrogandi: cum ſubdit̄. f Ut in-
terrogarēt eum. Tu q̄s es: quaſi volētes in hoc acq̄eſcere
dictis eius: et ſubdit̄ Johānis reſpōſio. g Et cōfeſſus
eſt. ſ. veritatē. h Et nō negauit. vſurpando ſibi diuinū
officiū. hoc em̄ eſſet negare ip̄m chriſtū qui eſt ipſa veri-
tas: vnde ſequit̄. i Et cōfeſſus eſt: q꞉ non ſum ego xp̄s
ꝛ in hoc reſpōdit intentioni eorū. Ad hoc em̄ querebant.
Tu quis es: vt rn̄deret eis ſi eſſet xp̄s vel nō. k Et in-
terrogauerūt. hic ꝯſequēter ponit̄ ſecūda q̄ſtio. Sicut em̄
aduētus xp̄i fuerat ꝓmiſſus iudeis: ita ꝛ aduētus Helye
vt habet̄ Malachie vlti. Ecce ego mittā vobis Helyā ꝓ-
phetā ꝛc̄. ꝛ ideo audiētes ꝙ nō eſſet xp̄s. interrogauerūt cō
ſequēter ſi ip̄e eſſet Helyas: ꝛ ſubdit̄ Johis rn̄ſio cū dr̄.
l Et dixit nō ſum. Sed videt̄ eſſe ꝯtra illud qḋ dicit ſal-
uator de Johanne Math. xj. Ip̄e eſt Helyas. dicendū ꝙ
ip̄i querebāt de pſona Helye. ꝛ ideo ad eorum queſtionē
reſpondit ꝙ non erat Helyas in pſona: licꝫ eſſet Helyas
in ſpiritu: propter ſimilitudinem vite in auſteritate ꝛ do-
ctrine veritate. et in officio: quia erat precurſor primi ad-
uentus redemptoris ſicut Helyas erit p̄curſor ſecūdi. et
hoc mō ſaluator vocat Johannē Helyā: ꝛ ſic nō eſt ꝯtra-
dictio. m Propheta. Hic ponit̄ tercia q̄ſtio. erat em̄
famoſa opinio tūc tp̄is apud aliquos iudeos ꝙ ante xp̄m
veniret vnus magnus ꝓpheta ꝓ eo ꝙ ſcriptū eſt Deut.
xviij. Prophetā ſuſcitabit dn̄s deus de fratribus veſtris
ꝛc̄. que quidē autoritas ſm̄ veritatem intelligenda eſt de
chriſto ad litterā. licꝫ iudei intelligerēt eam de alio ꝓphe-
ta: ꝛ ideo interrogauerunt eum ſi eſſet ille ꝓpheta de quo
dicta eſt ſcriptura predicta. vnde in greco hic non ponit̄
propheta abſolute: ſed cum articulari dictione que deno-
tat ꝓphetam dictum anthonomatice: ſubdit̄ Johannis
reſponſio. n Et reſpondit nō. Non em̄ negauit ſe eſſe
ꝓphetam abſolute: nec ꝓphetam miſſum ante chriſtum
quia negaſſet veritatem. ſed negauit ſe eſſe illum prophe-
tam: de quo loquit̄ illa ſcriptura p̄allegāta que ad litterā
eſt de chriſto intelligenda: vt dictū eſt. Aliter exponit hoc
Gregorius dicens: ꝙ negauit ſe eſſe prophetam tm̄: quia
erat pluſq̄ propheta. ſed prima expoſitio videtur melior
et littere ꝓpinquior: quia minus includit̄ in maiori. ſi em̄
fuit pluſq̄ ꝓpheta: ſequit̄ ꝙ fuit ꝓpheta.

o ¶ Dixerūt ergo. Hic ponit teſtimoniū Johannis per modū affirmatiõis: q: audiētes nuncij iudeoꝝ ꝙ de omibus reſpōderet negatiue. voluerūt aliqd affirmatiue dictū ab eo dictū reportare: ⁊ hoc eſt qđ dicit: Dixerūt ḡ ei q̄s es tu: vt rñſum de. his q̄ mi. nos quid dicis de teipo. Affirmatiue ſubdit Johānis rñſio in q̄ dat teſtimoniū xp̄o aſſerens ſe eſſe eius p̄curſorem dicens. p ¶ Ego vox cla. in deſer. diri. viā dñi. i. ego ſum ille de quo ſcriptura dicit Eſa. xl. vt allegatū eſt ꝙ dꝫ clamare i deſerto iudee vt hoīes ſe p̄pararēt ad aduentū xp̄i in mūdū. Et bñ deſignat iohānes in ꝓprietate vocis: q̄a erat annūciator vbi diuini. i. chriſti q̄ eſt verbū patris ſm diuinitatē: vt. ſ. dictū eſt. vox em̄ humana eſt verbi mētalis expſſiua. q ¶ Et q̄ miſſi. Hic declarat teſtimoniū iohānis factū ad interrogationē eius de officio. et diuidit in tres ptes. q: pmo ponit nūcioꝝ interrogatio. ſecūdo Johānis rñſio: ibi. Rñdit eis. tercio quedā reſpectu p̄cedentiū cōcluſio: ibi. Hec in bethania. Circa primū ꝯſiderandū: ꝙ ſicut dictū eſt. phariſei inter alios iudeos videbant magis religioſi. ꝓpter qđ dicebant phariſei a phares qđ eſt diuiſio: q: in habitu i geſtu et victu erant ab alijs quodāmō diſtincti in ſignū maioris religionis ꝓpter qđ oſtendebant ſe magis zelare ꝓ ritu legis. ꝓpter qđ audiētes a Johāne ꝙ nō erat aliq̄s triū p̄dictorū quos expectabant tanq̄ ꝑſonas ſolēnes: quaſi erūt ab eo quare baptizabat inducēdo nouū ritum. ⁊ hoc eſt qđ dicit. q ¶ Et q̄ miſſi fuerant erant ex phariſeis. ⁊ patet littera ex dictis.

r ¶ Reſpondit eis. Hic ponit rñſio Johis in qua ꝑhibet teſtimoniū de xp̄o dicens: ꝙ ſicut p̄currebat p̄dicationē chriſti ſua p̄dicatione ⁊ denunciatione. ita baptiſmū xp̄i p̄currebat ſua baptiſmate: ſicut ⁊ ꝓphete antiq̄tus aliqñ denūciabant futura nō ſolū verbis ſed etiā factis: vt. ſ. dictū eſt. ⁊ hoc eſt qđ dicit hic. r ¶ Rñdit eis Johānes di. Ego baptizo in aqua. lauādo tm̄ corpus ad deſignandū illū qui ſuo baptiſmate lauabit animas: vnde ſubdit.

s ¶ Medius autē veſtrū ſtetit. i. cōmuniter viuens inter homies. xp̄s em̄ vitam cōmunē inter homies duxit: vt pꝫ ex decurſu euāgelij. t ¶ Quem vos neſcitis. ſ. q̄tum ad diuinitatē. imo ipm ſimplicit negauerūt coram Pylato. v ¶ Ipe eſt qui poſt me ⁊c̄. hoc exponat ſicut ſupra expoſitū eſt. x ¶ Cuius nō ſum dignus vt ſol. eius corri. calciamēti. cum xp̄c calciamēta non portauerit qđ patet ex hoc qđ dicit Luc. x. Portare calciamēta apl̄is inhibuit. ipe fecit qđ docuit: vt habet Act. j. ideo patet hic ꝙ hec ē metaphorica locutio. Cuius nō ſum dignus ⁊c̄. q: Johānes in h̄ dicit ſe nō eſſe dignū exhibere xp̄o etiā minimū obſequiū hoc exprimēs ſm cōmunē modū loquēdi. Cū em̄ aliq̄s paruitatē ſuā ⁊ alteri⁹ excellētiā vult expmere. ſolet cōmuniter dicere. nō ſum dignus tangere ſotulares eius. vel aliud hmōi nec mirū ſi h̄ Johes dixit: q: homo quātūcūqꝫ magn⁹ deo cōparatus nihil eſt niſi puluis et cinis. ꝑ h̄ etiā oñdit Johes ipſis phariſeis ꝙ officiū alienū nō vſurpabat: ſꝫ tm̄ ſuū ꝓpriū officiū. ſ. p̄curſoris exercebat. y ¶ Hec in bethania. Hic ponit quedā cōcluſio ad maiorē expſſionē p̄dictoꝝ. ſ. determiatio loci. forte em̄ adhuc viuebāt aliqui q̄ intfuerāt teſtimonio iohis. ⁊ iđo ex ꝯditiōe loci voluit eos euāgeliſta reducere ad memo-

o Dixerunt ḡ ei. Quis es vt
rñſum demus his qui mi-
ſerūt nos. Quid dicis de
p teipo. Ait: Ego vox clamā
tis in deſerto: dirigite viā
domini: ſicut dixit Eſaias
q ꝓpheta. Et q̄ miſſi fuerant
erāt ex phariſeis. Et inter
rogauerūt eum: ⁊ dixerunt
ei. Quid ergo baptizas ſi
tu non es chriſtus neqꝫ he
r lyas: neqꝫ ꝓpheta. Rñdit
eis iohānes dicens: Ego
s baptizo in aqua medi⁹ aūt
t veſtrū ſtetit quē vos neſci
v tis. Ipe eſt q̄ poſt me ven-
turus eſt: q̄ ante me fact⁹ ē
x cui⁹ ego nō ſum dignus vt
ſoluā eius corrigiā calcia-
y mēti. Hec i bethania facta
z ſunt trās iordanē: vbi erat
a iohānes baptizās. Altera
b c die vidit iohānes ieſū ve-
d niētē ad ſe ⁊ ait: Ecce agn⁹
e dei: ecce qui tollit peccata
f mūdi. Hic eſt de quo dixi.
g Poſt me venit vir q̄ añ me
h fact⁹ eſt: q: prior me erat: ⁊
i ego neſciebā eū. Sꝫ vt ma
k nifeſtet i iſrl: ꝓpterea veni

rtā facti. d. Hec in bethania facta ſunt. Aduertēdū tñ ꝙ hec bethania nō eſt illa q̄ eſt ꝓpe hierlm vbi Lazar⁹ fuit ſuſcitat⁹: ſꝫ eſt alia villa eodē noie vocata ſita ſupra iordanē: ex altera tñ pte fluminis. ſ. in ſorte duaꝝ tribuū ⁊ dimidie. ⁊ iō ad h̄ deſignādū ſubdit. z ¶ Trans iordanē vbi erat iohes baptizās. Origenes tñ dicit ꝙ ibi dr̄ eſſe bethabora q̄ erat villa vltra iordanē: ſꝫ vicio ſcriptorū fuit corruptū. a ¶ Altera die. Hic ꝯñr explicat teſtimoniū iohis de xp̄o in ei⁹ pñtia. ⁊ h̄ dupliciter. pmo generalit corā turbis. ſecūdo ſpālit corā aliqbus diſcipulis iohis: ibi Altera die ſtabat. Pria i tres: q: prio ponit iohis teſtificatio. ſecūdo excludit teſtificātis ſuſpitio: ibi. Hic ē de q̄ dixi. tercio ſubiūgit teſtimonij ꝯfirmatio ibi ⁊ teſtimoniū ꝑhibuit. in pma pte dr̄ ſic. a ¶ Altera die. ex h̄ pꝫ ꝙ iohes pluries teſtimoniū ferebat ipi xp̄o etiam q̄libet die: q: ad hoc totū officiū ei⁹ ⁊ p̄dicatio ordinabat. b ¶ Vidit iohes ihm pñtialit: q: teſtimoniū qđ ē ꝑ viſū eſt efficaciſſimū. c ¶ Venientē ad ſe. hoc nō ē intelligēdū de aduētu xp̄i ad baptiſmū ſꝫ poſt: qđ pꝫ ex h̄ qđ ſeqt. infra: ꝙ iohes ante iā viderat ſpm̄ deſcēdentē ſuꝑ eū: qđ factū fuit i baptiſmo. ⁊ iđo pꝫ ꝙ xp̄s poſt baptiſmū venit ad iohem vt teſtimoniū iohis pluries latū et pñtialit eēt efficaci⁹. Subdit aūt teſtimoniū iohis de xp̄o dupliciter Prio q̄tū ad ei⁹ verā hūanitatē: in q̄ ꝓ nobis imolat⁹ eſt cū dr̄. d ¶ Ecce agn⁹ dei. i. a deo miſſus imolād⁹: vt hoſtia acceptiſſima. Circa qđ cōſiderādū: ꝙ licꝫ alia aialia imolarent i lege: vt bos: vitul⁹: capra ⁊ hmōi. tñ xp̄c magꝭ vocat agn⁹ q̄ꝫ cetera imolaticia duplici de cā. Prima eſt: q: int oēs figuras ve. teſt. agn⁹ paſchalis expſſius figurabat paſſionē xp̄i: q: ille agn⁹ erat ſine macula. ⁊ ꝑ ei⁹ imolationē filij iſrl liberati ſunt a ſeruitute egyptiaca ſicut ꝑ paſſionē xp̄i q̄ pctm̄ nō fecit ſum⁹ liberati a ſeruitute dyaboli. Scđa cā eſt: q: iuge ſacrificiū qđ figurabat ꝑpetuitatē beatitudinis fiebat de agno: ſic̄ ⁊ xp̄s ē nr̄a beatitudo. Scđo fert teſtimoniū iohes de xp̄o q̄tū ad ei⁹ diuinitatē cū ſubdit. e ¶ Qui tollit pctā mūdi: q: tollere pctm̄ ē ꝓpriū ipi⁹ dei. dr̄ aūt hic pctm̄ ponēdo ſingulare ꝓ plurali ſm modū idiomatꝭ hebrei: vt pꝫ Exo. viij. Venit muſca grauiſſima. i. multitudo muſcaꝝ. vel alit dr̄ pctm̄ ſingularit lꝫ ille agn⁹ tulerit oia pctā. tñ ſpāli mō ꝓ pctō originali occiſus ē. f ¶ Hic ē de q̄ dixi. hic ꝯñr tollit ſuſpitio teſtis. ieſus em̄ erat cognat⁹ iohis ex pte mr̄is. ⁊ iō ſi h̄ teſtimoniū dixiſſet tm̄ poſtq̄ꝫ ieſus fuit ei not⁹. poſſent aliqui hr̄e teſtimoniū ei⁹ ſuſpectū. ⁊ iō teſtimoniū iohis de xp̄o fuit aliq̄ mō anteq̄ꝫ noticiā determiatā hr̄et đ ipo: q: prio in generali fuit reuelat⁹ aduētus xp̄i ꝓpinqu⁹ de futuro ipi iohi: ⁊ fuit ſibi p̄ceptū a dño vt baptizaret in noie venturi: ⁊ p̄dicaret ei⁹ aduētū ⁊ p̄pararet pplm: ⁊ tūc icepit ferre teſtimoniū de xp̄o i gñali di. ꝙ cito eēt vētur⁹. tñ neſciebat q̄s eēt determiate. ſꝫ tūc datū fuit ſibi i ſignū cog̃ſcēdi ipm. ſ. ꝑ apparitionē ſpūſſancti ſuꝑ eū. ⁊ hoc eſt qđ dicit. f ¶ Hic ē de q̄ dixi. q. d. nō mō incipio ferre teſtimoniū đ ſeipo. ſꝫ anteq̄ꝫ cognoſcerē ipm. g ¶ Poſt me venit ⁊c̄. exponat ſicut. ſ. h ¶ Et ego neſciebā eū. q̄tū ad ꝑſonā determiatā. i ¶ Sꝫ vt manife. i iſrl. i. ipi iſrl. k ¶ Propterea veni ego i aq̄ baptizās. q: totū officiū iohis baptizādo ⁊ p̄dicādo erat ordinatū ad manifeſtatōꝫ xp̄i. Sꝫ ꝫ

Illud qꝺ̓ dr̄ hic. Et ego neſciebā eū. videt̄ eſſe illud qꝺ̓ hr̄ Mat.iij. ꝙ iohēs ꝓhibebat ieſū veniētē ad baptiſmū di. Ego a te debeo baptizari: ḡ vt videt̄ añ baptiſmū ipm̄ cognouit. Dicēdū ꝙ in baptiſmo coḡuit eū dupliciṫ. Prio ꝑ reuelationē diuinā qñ venit ad baptiſmū iohīs: ⁊ tunc dixit ei Johēs illud Math.iij. Ego a te debeo baptizari. ſecūdo cognouit eū qñ ſpūſſanctꝰ deſcēdit ſuꝑ eū in ſigno viſibili a deo ꝑus ſibi dato: vt dictū eſt. ⁊ iō cū dr̄ h̄. Et ego neſciebā eum. refert̄ ad tp̄us p̄cedēs baptiſmū q̇ iohēs nō coḡſcebat ieſū ꝙ̄tū ad ꝑſonā determiatā. l ¶ Et teſtioniū ⁊c̄. h̄ ponit̄ teſtimoniȷ̄ iohīs ꝯfirmatio ꝑ ſignū ſibi diuinitus datū ꝺ̓ xp̄o a ꝑncipio qꝺ̓ poſtea vidit in ip̄o. ⁊ h̄ eſt qꝺ̓ dr̄. Et teſtimoniū ꝑhibuit iohānes di.

l ego in aqua baptizans. Et
testimoniū ꝑhibuit iohēs
m dicens. Quia vidi ſpm̄ de
ſcēdentē q̄ſi colūbā de celo
n ⁊ māſit ſuꝑ eū: ⁊ ego neſcie
o bā eū ẛ q̇ miſit me baptiza
p q re in aqua: ille dixit mihi.
Suꝑ quē videris ſpm̄ de
ſcēdentē ⁊ manentē ſuꝑ eū
r hic ē q̇ baptizat i ſpūſancto
s t Et ego vidi ⁊ teſtimoniū ꝑ
hibui: quia hic eſt filiꝰ dei.
v x Altera die iterū ſtabat io
hānes: et ex diſcipulis eiꝰ
a duo. Et reſpiciēs ih̄m am
b bulantē dixit. Ecce agnus

m ¶ Quia vidi ſpm̄ deſcēdentē q̄ſi colūbā ⁊c̄. hoc fuit qñ iohēs baptizauit ieſū: vt hr̄ Mat.iij. n ¶ Et ego neſciebā eū. iſtud refert̄ ad tp̄us p̄cedēs baptiſmū: vt dictū eſt. Aug. aūt refert neſciebā ad ptātem excellētie i baptiſmo quā ſibi xp̄s retinuit: q̄ ꝯſiſtit in q̄ttuoꝛ. primū eſt ꝙ ipſe ſolus baptiſmū inſtitueret. ſecūdū eſt ꝙ effectū baptiſmi ſine baptiſmo cōferre poſſet. terciū eſt ꝙ meritū paſſiōis eius i baptiſmo efficaciā hr̄et. quartū ꝙ ab aliquo tp̄e baptiſmꝰ ꝯferret̄ in noīe ip̄ius: ſicut hr̄ Act.xix. q.d. qꝺ̓ ego neſciebā ꝙ hāc excellētiā p̄dictā in baptizādo ſibi retineret. vñ ſb̄dit̄ poſtea. Hic eſt q̇ baptizat. ſolus ꝙ̄tū ad iſtā excellentiā. p̄ma tñ expoſitio magꝭ videt̄ ꝯſonare lr̄e: ita ꝙ illꝺ̓ neſciebā eū. referat̄ ad tꝑus p̄cedēs baptiſmū xp̄i qñ iohēs nō cognoſcebat xp̄m adhuc in ꝑſona determiata: vt p̄dictū eſt. ſed tm̄ in generali. ⁊ cū hoc fuit ſibi datū ſignū cognoſcēdi eñ determiate in futuro ꝑ apparitionē ſpūſſancti i ſigno viſibili: iō ſb̄dit̄. o ¶ Sz q̇ miſit me. ſ. deus ꝑ exp̄ſſam miſſionē ⁊ apparitionē: vt. ſ̄. dictuū eſt. p ¶ Baptizare in aqua. qꝛ baptiſmꝰ iohānis gratiā nō cōferebat: ſed baptiſmū xp̄i ſignificabat ⁊ ad ip̄m diſponebat. q ¶ Ille mihi dixit ſuꝑ quē videris ſpm̄ deſcēdētē ⁊ manentē ſuꝑ eū. in ſigno viſibili colūbe. r ¶ Hic eſt q̇ baptizat in ſpūſancto. qꝺ̓ eſt ꝓꝛiū ipiꝰ dei. ſ. ſaluare animas ꝑ gratiā ſpūſſancti. s ¶ Et ego vidi ſpm̄ſanctū. p̄dicto mō deſcēdentē ſuꝑ ieſum. t ¶ Et teſtimoniū ꝑhibui. qꝛ hic ē filius dei. ſ. naturalis: ⁊ ꝑ ꝯñs habens eandē virtutē cū patre. v ¶ Altera die. Hic explicat teſtimoniū Johānis de xp̄o factū coꝛā diſcipulis Johānis ſpecialit̄: ⁊ diuidit̄ in duas: qꝛ p̄mo ponit huius teſtimoniū. ſecūdo teſtimoniȷ̄ fructū: ibi. Et audierūt. In p̄ma ꝑte dicit̄ ſic. Altera die iterū ſtabat Johānes ⁊ ex diſcipl̄is eiꝰ duo. dicit altera die. ad denotandū ꝙ Johānes pluries ⁊ frequēter teſtimoniū ferebat de xp̄o: vt. ſ̄. dictū eſt. ꝑ hoc qꝺ̓ ſubdit̄. x ¶ Stabat. oñdit̄ ꝙ ip̄e ꝑatus erat ad exercendū ſuū officiū teſtificādo de xp̄o baptizādo ⁊ docēdo vñ ſubdit̄. a ¶ Et reſpiciēs ieſū ambulantē. ſ. ꝓpe locū vbi ſtabat iohānes: qꝛ xp̄c poſtq̄ȝ baptizatꝰ ē a iohe ad tēpus moꝛatꝰ ē ꝓpe locū. Et factꝰ ē iohāni familiaris vt ſic iohēs frequēter diceret teſtioniū de xp̄o i ſua p̄ntia. ⁊ ſic ab aliȷ̄s coḡſceret̄: vñ ſubdit̄. b ¶ Ecce agnꝰ dei. breuit̄ repetit euāgeliſta teſtimoniū qꝺ̓ fuerat ſupius dictū. iꝺ̓o omittit illud qꝺ̓. ſ̄. dictū eſt. Qui tollit p̄ctā mūdi. ⁊ exponat̄ ſic. ſ̄. expoſitū fuit. c ¶ Et audierūt. hic ponit̄ fructꝰ

p̄dicti teſtimoniȷ̄: ⁊ diuidit̄ in tres: qꝛ p̄mo ponit̄ fructus ſequēs ex iohīs teſtificatiōe. ſecūdo ex diſcipuli cōuerſi p̄dicatiōe: ibi. Erat aūt Andreas. tercio ex xp̄i vocatiōe: ibi. In craſtinū. Fructꝰ aūt p̄mꝰ fuit ꝯuerſio diſcipuloꝝ iohīs ad xp̄m: q̄ fuit inchoata ꝑ iohem inꙗ̄tū diſcipl̄i teſtimoniū eiꝰ reuerēter audierūt: et tāq̄ȝ veriſſimū executi ſt̄ in op̄e. ⁊ h̄ eſt qꝺ̓ dr̄. c ¶ Et audie. eū duo diſci. loq̄. ⁊ ſecuti ſt̄ ieſū. deſiderantes ei adherē ⁊ eiꝰ doctrinā audire: ſ̄ iſta conuerſio cōſūmata ē ꝑ ip̄m xp̄m: vñ ſb̄dit̄. d ¶ Cōuerſus āt ih̄s ex ſua benignitate ⁊ miſcꝺ̓ia. e ¶ Et vidēs eos ſe. ſe di. eis. q̇d q̄ritis. q.d. ꝑatus ſū ad volūtatē vr̄az. nec petit h̄ ex ignorātia vt aliq̇d addiſcat: ſ̄ vt ex eoꝝ rñſione ꝯuenīētiꝰ eos dirigat: ſic̄ Geñ.iij. dixit dñs. Adā vbi es: vt ex ſua rñſiōe ꝯuenīentiꝰ argueret ip̄m. ſeq̄t̄. f ¶ Qui dixe. ei: Rabbi. qꝺ̓ interp̄. mgr̄. Iſtud qꝺ̓ dicit̄ interp̄tatū mgr̄. nō ē de v̓bis eoꝝ: ſ̄ eſt v̓bū euāgeliſte interpretātis nomē hebꝛaicū: qꝺ̓ ē rabbi: vñ dixerūt. g ¶ Rabbi vbi hitas. q̄rētes domū eiꝰ tanq̄ȝ ſtudioſi diſcipuli vt poſſent freq̄nt̄ cū eo ⁊ ab eo inſtrui. h ¶ Dicit eis venite ⁊ videte. liberalit̄ ꝯdeſcēdēs petitiōi eoꝝ: ſ̄ qꝛ dictū ē de domo xp̄i: hic videt̄ ꝯdicere ei qꝺ̓ dr̄ Mat.viij. Filiꝰ hoīs nō hꝫ vbi caput ſuū reclinet. Dicēdū ꝙ i Mat. dr̄ nō habuiſſe ꝓꝛiū domiciliū. nō tñ negat̄ q̇n habuerit ſic̄ hoſpes domū accomodatā ꝓ tp̄e ad manēdū. Sic̄ em̄ freq̄nt̄ fuit i domo Marthe: ⁊ eodē mō ad tp̄us māſit ꝓpe iohem pꝰ baptiſmū ſuū rōnibꝰ p̄dictis. tñ in hoſpitio alieno: qꝺ̓ pꝫ ex h̄ ꝙ nō erat ꝺ̓ loco illo ſ̄ de nazareth: ſeq̄t̄. i ¶ Venerūt ⁊ vi. vbi ma. ſicut hoſpes: vt dictū ē. k ¶ Et apud eū māſerūt die illo. audiētes v̓ba vite ab eo. l ¶ Hoꝛa aūt erat q̄ſi decima. i. ꝓpe veſꝑam. ex q̇ apparet ardoꝛ eoꝝ ad audiēdū xp̄m: qꝛ cū hoꝛa veſꝑtina ſoleāt homīes reuerti ad ꝓꝛia domicilia. tñ oibꝰ dimiſſis māſerūt cū ipſo vſq̄ȝ in craſtinū deſiderio audiēdi ip̄m. m ¶ Erat aūt andreas. hic ꝯñr ponit̄ fructꝰ ꝓueniēs ex diſcipuli ꝯuerſiōe: q̇a audita xp̄i doctrina ſtatim iuit ad q̄rendū fratrē ſuū ad audiēdū ieſū xp̄m: ⁊ h̄ eſt qꝺ̓ dr̄. m ¶ Erat aūt ⁊c̄. ſecuti fuerūt eū. ſ. xp̄m. Nomē aūt alteriꝰ diſcipuli hic tacet̄. qꝛ modꝰ ſcribentiū eſt tacere ꝓꝛias laudes. vel ſaltē loqui de ſe ſicut de alio. ſicut. ī. vlti. c. dicit Johānes euāge. de ſeip̄o. Hic eſt diſcipulꝰ ille ⁊c̄. nō expꝛimēdo nomē ſuū: ⁊ eodē mō loquit̄ hic: qꝛ ꝓbabiliter credit̄ ꝙ ip̄emet fuerit cū andrea: qꝛ circūſtātias loci ⁊ tp̄is deſcribit q̄ſi ille q̇ p̄ntialiter vidit. Pōt etiā alit̄ dici ſolꝰ andreas noiat̄ eo ꝙ antiq̇oꝛ ⁊ p̄ncipalioꝛ erat. vñ ⁊ hanc p̄rogatiuā habuit ꝙ fuit p̄rimꝰ xp̄i diſcipulꝰ: qꝛ de duobꝰ p̄mo adherētibꝰ xp̄o ip̄e fuit p̄ncipalis ⁊ p̄mꝰ: ſicut ⁊ Stephanꝰ fuit p̄rimꝰ martyꝛ: ſequit̄. n ¶ Inuenit hic p̄mū fratrē ſuū Symonē. nō inuenit eū a caſu: ſed diligēter q̄ſitū deſiderās hr̄e eū fratrē in religiōe fidei. ſic̄ ⁊ in ꝓpinq̇tate carnali ꝯ illos q̇ ꝓꝛios amicos extrahūt ab ingreſſu religiōis: vñ ſequit̄. o ¶ Et dicit ei ⁊c̄. xp̄s. i. vnctus: qꝛ xp̄s eſt rex et ſacerdos vnctus in humana natura plenitudine gratie: ſicut reges ⁊ ſacerdotes in ve. teſta. inungebant̄ coꝛꝑali vnctione: ⁊ bene dicit: Inuenimus: qꝛ ſufficiēter erat inſtructus a xp̄o ꝑ teſtimonia legis ⁊ ꝓphetarū ꝙ ipſe erat vere xp̄c: ⁊ qꝛ ꝯfirmatio boni op̄is eſt ꝑ xp̄m: iꝺ̓o ſequit̄.

c dei. Et audierūt eum duo
diſcipl̄i loquētē: ⁊ ſecuti ſt̄
d ih̄m. Conuerſus aūt ih̄s ⁊
e vidēs eos ſeq̄ntes ſe dicit
f eis. Quid q̄ritis. Qui di
g xerūt ei. Rabbi: qꝺ̓ dr̄ int̄
h p̄tatū mgr̄: vbi hitas. Di
i cit eis. Venite et videte.
Venerūt ⁊ viderūt vbi ma
k neret ⁊ apud eū māſerūt die
l illo. Hoꝛa aūt erat q̄ſi deci
m ma. Erat aūt andreas frat̄
ſymonis petri: vnꝰ ex duo
bus q̇ audierat a iohe ⁊ ſe
n ſecuti fuerāt eū. Inuenit h̄
o p̄mū frēȝ ſuū ſymonē: ⁊ dic̄

ei. Inuenimus meſſiā qđ ē
p interp̄tatū xp̄c. Et adduxit
q eum ad ih̄m. Intuitus aūt
r eum ieſus dixit: Tu es ſy-
s t mon filiꝰ Johanna: tu vo-
caberis Cephas: qđ inter-
a p̄retať Petrus. In craſti-
b nū voluit exire in galyleaʒ
c d ⁊ inuenit Philippū. Et di
cit ei ieſus. Sequere me.
Erat aūt philippus a beth
ſaida ciuitate andree ⁊ pe-
e tri. Inuenit philippus na
f thanael: et dicit ei. Quem
g ſcripſit moyſes in lege ⁊ ꝓ
h i phete inuenimꝰ ieſum filiū
k ioſeph a nazareth. Et dixit
ei nathanael. A nazareth
poteſt aliquid boni eſſe.
l Dicit ei Philippus. Ve-
m ni ⁊ vide. Vidit ieſus na-
thanael venientem ad ſe:

p ¶Et adduxit eū ad ieſū. tū qꝛ nō cōfidebat ꝺ ſe ꝙ poſſet eum ſufficiēter inſtruere. tū qꝛ libēter ad mgr̄m redibat: habita occaſiōe. q ¶Intuitꝰ aūt eū ieſus. nō ſolū exterius ꝫ etiā interiꝰ vidēs eius deuotionē: qꝛ intueť coꝛ. r ¶Dixit: tu es ſymon. i. vere obediēs. q. d. nomē tuū eſt ꝓprietati tue ꝯſonū.
s ¶Filius iohāna. Mat. xvj. dr̄ bariona. i. filiꝰ iona. Dicendū ꝙ idē eſt nomē patrꝭ petri iona et iohāna. aliq̄liť tñ diuerſificatū ſicut i latino Nicolaꝰ ⁊ colinꝰ. vel aliť dicēdū ꝙ pater petri erat binomiꝰ. et ſic iona et iohāna ſūt duo noīa hoc videť ex eoꝝ int̄p̄tatiōe: qꝛ iona int̄p̄tať colūba. iohāna in q̊ gr̄a. dr̄ ğ filiꝰ iohāna. q. d. hoc cognomē ꝯſonat tuo nomi: qꝛ ille q̇ eſt vere obediēs eſt filius gr̄e ſpūſſancti q̇ ꝑ colūbam deſignať.
t ¶Tu vocaberis cephas. i. capitanꝰ: et idē ſonat ħ nomē petrus: qꝛ fundamētū hꝫ quodāmō ꝓprietatē capitis. vñ Math. xvj. qñ dictū eſt ei a xp̄o. Tu es petrus ⁊c. nō fuit nois noua impoſitio: ꝫ nois p̄us impoſiti cōmemoratio vel cōfirmatio: qꝛ hic ſibi fuit impoſitū ſm Aug. Aliq̄ tñ aliꝗ dicūt ecōuerſo. ꝙ tunc fuit ſibi impoſitū: ꝫ hic p̄dictū fuit ſibi imponēdū ꝓpter qđ dr̄: Tu vocaberis. q̄ſi loq̄ns de futuri nois impoſitiōe. Notandū etiā ꝙ mutatio nois facta a deo ſemꝑ facta eſt ex aliq̄ gr̄a ſpāli quā a deo cōſecutꝰ eſt ille cuiꝰ nomē eſt mutať. ſicut iacob vocatꝰ ē iſrł: eo ꝙ vidit dñm Geñ. xxxij. Et abꝛam vocatꝰ ē abꝛahā qñ facta fuit ſibi ꝓmiſſio de ſemie in q̄ bñdicende erāt oēs gentes terre illiꝰ: Geñ. xvij. ⁊ eodē mō hic ſymon vocatꝰ fuit cephas ex ħ ꝙ vocatꝰ fuit ad xp̄i fidē ⁊ vocādꝰ de ꝓximo ad apoſtolatū ⁊ p̄ncipatū aploꝝ. ⁊ Math. xvj. vocatꝰ eſt petrus: qđ idē eſt vt dictū eſt ꝓpter fidelē xp̄i cōfeſſionē: qua dixit: Tu es xp̄s filiꝰ dei viui. Sed ꝯ illud qđ dr̄ hic de vocatōe Petri ⁊ Andree: videť illud eſſe qđ habeť Mat. iiij. Ambulās ieſus iuxta mare galylee vidit duos fratres ſymonē q̇ vocať Petrus. ⁊ Andreā fratrē eiꝰ mittētes rhete in mare ⁊ vocauit eos. ex quo patet ꝙ fuerunt vocati de naui. Dicendū ꝙ vocati fuerūt ad fidē xp̄i ⁊ ad xp̄i aliq̄lē familiaritatē int̄ ioꝛdanē ſm modū q̇ ħ ſcribiť: ſed poſtea ſuꝑ mare galylee fuerūt vocati ad aplatū. et iō tūc relictis rhetibꝰ ⁊ naui ſecuti ſūt eū nō ampliꝰ ad ꝓpria reuerſuri. a ¶In craſtinū. hic ꝯñr poniť fructꝰ ꝓueniēs ex xp̄i vocatiōe. ⁊ diuidiť in duas: qꝛ p̄mo deſcribiť Philippi vocatio. ſecūdo ex ħ ſequēs nathanaelis ꝯuerſio: ibi Inuenit philippus. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄s venit ad baptiſmū iohis vt v̓tutē regenerādi triberet aq̄s ⁊ vt baptiſmū iohis ⁊ eius doctrinā appꝛobaret: ⁊ vt de xp̄o ꝑ iohis teſtimoniū latū in xp̄i p̄ntia pp̄lus ip̄m cog̃ſceret. ꝓpter q̄ xp̄s ad tp̄us moꝛatꝰ ē ⁊ ꝓpe locū illū. vt. ſ. dictū eſt. ⁊ iō hoc pacto voluit redire in galyleaʒ vbi fuerat nutritꝰ: ⁊ in illo reditu vocatꝰ ē philippus: ⁊ hoc ē qđ dr̄ hic. a ¶In craſtinū aūt. ſ. poſt vocatioꝫ petri. b ¶Voluit exire i galyleā. ſi. n. māſiſſet ꝓpe ioꝛdanē poſtq̄ȝ fuit cognitꝰ a pp̄lo oēs cucurriſſiſſēt ad eū ⁊ dimiſiſſēt iohēʒ qđ pꝫ ex effectu qꝛ duo ex p̄ncipalioꝛibꝰ diſcipulis iohis ſecuti ſunt iā eū. vt dictū ē. et iō volēs deferre iohāni ⁊ dare nob exēplū fugiēdi ad plauſū pp̄li inde receſſit: ſeq̄ť. c ¶Et iuenit philippū. nō a caſu vł q̄ſi ignotū: ꝫ ex ſua p̄oꝛdinatiōe: vt eū vocaret ad fidē ⁊ illumiaret: vñ ſeq̄ť. d ¶Et dicit ei ih̄s ſeq̄re me. Qꝛ aūt philippꝰ ſecutꝰ ē eū ſtatim credēs nō ē mirū: qꝛ vox xp̄i nō ſolū hēbat vim monēdi auditū ꝫ etiā aim. Pōt ꝓbabiliť dici ꝙ philippꝰ erat iā edoctꝰ de xp̄o ab andrea ⁊ petro: vñ ſb̄diť. Erat aūt philippꝰ a bethſaida ciuitate andree ⁊ petri: q̄ſi reddať rō q̄re ſtati ſecutꝰ eſt xp̄m ex ħ qđ erat de villa andree ⁊ petri. ex q̊ ꝓbabile eſt qđ docuerāt ip̄m. e ¶Inuenit philippus. hic poniť ꝯñr nathanaelis ꝯuerſio q̄ oñdiť p̊ inchoata ꝑ philippū. ⁊ ſecōdo ꝯſūmata xp̄m: ibi. Vidit ih̄s. Circa p̄mū ꝯſiderādū ꝙ philippꝰ a xp̄o inſtructꝰ iuit ad q̄rēdū nathanaelē frēʒ ſuū deſiderās eū hr̄e fratrē in fide ſicut i carne: ⁊ ħ eſt qđ dr̄ hic. e ¶Inuenit philippus nathanaelē. nō a caſu iuenit eū: ꝫ diligēter q̄ſitū: vt dcm̄ ē. Iſte āt nathanael erat hō lr̄atꝰ et edoctus i lege et ꝓphis. et iō philippꝰ q̄uis eēt paꝝ lr̄atꝰ a p̄ncipio. tñ iā erat inſtructꝰ a xp̄o i ſcripturꝭ legis ⁊ ꝓphaꝝ loq̄ntibꝰ de ip̄o: iō annūciando xp̄m fratri ſuo quē ſciebat lr̄atū incepit a teſtīonio legis ⁊ ꝓphaꝝ di. f ¶Quē ſcripſit moyſes i lege. ħ hr̄ Geñ. penł. Nō aufereť ſceptrū de iuda ⁊c. ⁊ Deuť. xviij. Prophetā ſuſcitabit vobis deꝰ de fratribꝰ vr̄is ⁊c. q̄ ad lr̄aʒ de xp̄o ſť intelligēda: vt pꝫ ꝑ p̄dicta. g ¶Et ꝓphis. oēs eīm ꝓphe de xp̄o loquūť: qꝛ ad xp̄m oēs eoꝝ ꝓphetie p̄ncipaliť oꝛdinabanť. h ¶Inuenimꝰ ih̄m. q. d. ħ nomē cōgruū ē ꝓphis: qꝛ pꝛomittūt meſſiā ſaluatoꝛē. ħ etiā nomē poniť exp̄ſſe de xp̄o Abacuc vlt. Ego aūt i dño gaudebo ⁊ exultabo i deo ih̄u meo. ⁊ i apocriphis Eſdre. Et erit pꝰ annos hos ⁊ moꝛieť ih̄s filiꝰ meꝰ ⁊ ꝯuerteť ſeculū. i ¶Filiū ioſeph. ꝑ philippꝰ ħ loquiť ſm cōem modū loq̄ndi: qꝛ putabať eiꝰ filiꝰ: vt hr̄ Lu. iij. Hoc etiā ꝯſonat ſcripture q̄ clamat vbiq̄ȝ xp̄m deſcēdere de ſtirpe dd̄. de cuiꝰ tribu erat ioſeph: ꝓpter qđ et xp̄i genealogia ꝑ ip̄m cōputať: vt pꝫ Mat. j. ⁊ Lu. iij. Si uis eīm nō fuerat pať xp̄i: fuit tñ in m̄rimonio ꝯiūctꝰ m̄ri eiꝰ q̄ erat eiuſdē tribꝰ: ꝓut diffuſiꝰ declaraui ſuꝑ Math. k ¶A nazareth. Locꝰ etiā iſte ꝯſonat ſcp̄ture loq̄nti ꝺ xp̄o Eſa. xj. vbi dr̄ ħ ſm hebꝛaicā veritatē. Egrediet v̓ga de radice yeſſe: ⁊ nazareꝰ de radice eiꝰ aſcendet. ⁊ iō nathanael vidēs hāc ꝯſonātiā ſtati rñdit. l ¶A nazareth pōt aliq̄d boni eſſe. affirmatiue ſm Aug. aliť exponiť ħ ſm Chriſ. negatiue ⁊ dubitatiue: qꝛ ſicut dictū ē iſte nathanael erat legiſꝑitꝰ: ⁊ iō vidit ꝙ duo p̄ma nō hēbāt calūniā. ſ. nomē ꝓpꝛiū qđ ē ih̄s. ⁊ genꝰ. ſ. dd̄. ꝫ de loco videbať eē ꝯ ſcp̄turā Michee. v. vbi exp̄ſſe dr̄ xp̄m naſcituꝝ i bethleē ⁊ tu bethleē ephꝛata paruulꝰ es i milibꝰ iuda ex te m̄i egrediet q̇ ſit dñatoꝛ in iſrł. ⁊ egreſſus eiꝰ ab initio a diebꝰ et̄nitatis. ꝓpť qđ legꝭ ſcribe rñderūt herodi q̄rēti vbi xp̄s naſcereť: ꝙ bethleē erat natiuitatis ſue locꝰ. vt hr̄ Mat. ij. Et dictū ſuū cōfirmauerūt ꝑ ſcripturā p̄dictā Micdee. v. ⁊ ꝓpter ħ nathanael ꝯceſſis duobꝰ p̄mis tanq̄ȝ manifeſte veris. querit dubitatiue de alio dicēs: A nazareth pōt aliq̄d boni eē. ⁊ qꝛ philippꝰ non erat ꝑfecte inſtructꝰ: iō duxit eū ad ih̄m: vt ab illo pleniꝰ audiret. ꝓpter qđ ſeq̄ť. l ¶Dixit ei philippꝰ: veni ⁊ vide. i. adduce ab eo. Notādū ħ ꝙ ſm veritatē euāgeliꝗ xp̄s natꝰ fuit i bethleē: vt hr̄ Mat. ij. ⁊ Luc. ij. Sic fuerat p̄dictū ꝑ ꝓphetā. ꝫ ꝯceptꝰ fuit ⁊ nutritꝰ i nazareth: vt hr̄ Lu. ij. ⁊. iiij. ⁊ ꝓpter ħ vocať a ꝓphis nazareus ⁊ ſic pꝫ cōcoꝛdia ꝓphaꝝ. m ¶Vidit ih̄s. Hic deſcribiť ꝯuerſio nathanaelis ꝯſūmata ꝑ xp̄m. vbi xp̄s oñdit ſe verū eſſe meſſiā ꝓmiſſū ex tribꝰ ſignis: qꝛ legiſꝑiti ſigna q̄rebāt: vt dr̄. j. Coꝝ. j. Iudei ſigna perūt. ⁊ i pluribꝰ locis i euāgelio petieřt ſigna a xp̄o. ſecūdū poniť ibi. Rñdit ih̄s terciū ibi. Rñdit nathanael. Primū ſignū fuit manifeſtatio occulti p̄ntis. ſ. intētiōis coꝛdis ⁊ puritatis ꝯſciē ip̄ius nathanaelis. q̄ nō poterāt eē nō niſi v̓tute diuina. ⁊ hoc ē qđ dr̄ hic. m ¶Vidit ieſus nathanael venientē ad ſe. nō

ſolū vidit exterius:ſed etiā vidit cor ipſius interius:vnde
ſequit̄. n ¶Et dixit de eo. Ecce vere iſraelita in q̄ dolus
nō eſt.q̄ꝛ ſine intētiōe doli ⁊ falſitatis veniebat:vt verita
tē cognoſceret. o ¶Dixit ei nathanael. Hic ponit̄ ſecū
dū ſignū qd̄ eſt reuelatio occulti p̄teriti. vidēs aūt natha
nael ꝙ ↄditionē ſue
mētis exp̄ſſerat q̄ſi
uit vnd̄ ipaꝫ ſciebat
dicēs. p ¶Vñ me
noſti: rñdit ieſus et
dixit ei.ꝑ reuelatōēꝫ
alterius occulti.
q ¶Priuſq̄ phil'. te
voca.cū eſſes ſub fi
cu vidi te.i.cognoui
ꝓpoſitū cordis tui.
Ad lr̄aꝫ ꝓus locuti
fuerant adinuicē de
xp̄o ipſe ⁊ philippꝰ
ſub ficu i tali diſtan
tia:ꝙ xp̄s eos n̄ poterat vidē oculo corꝑali:nec aliq̄s aliꝰ
erat pn̄s q̄ potuiſſet ei referre: ⁊ id̄o ꝓpt̄ h̄ ſignū ⁊ p̄cedēs
nathanael ſtatim ↄfeſſus ē ipm̄ eē xp̄m:vñ ſeq̄t̄. r ¶Re
ſpōdit ei nathanael: Tu es rex iſrl̄.i. ille q̄ expectat̄ vt ſit
rex iſrl̄. Expectāt em̄ oēs iudei meſſiā tp̄alē regē futurū:
⁊ h̄ mō videt̄ loqui iſte nathanael:q̄ꝛ nō hēbat adhuc co
gnitionē ꝑfectā de xp̄o. Nō em̄ videt̄ intellexiſſe tūc ipiꝰ
diuinitatē:q̄ꝛ nō dixiſſet: Tu es rex iſrl̄. ſ; potiꝰ mundi. ⁊
ꝑ hoc qd̄ dicit. Tu es filiꝰ dei. nō fuit cōfeſſus eiꝰ diuini
tatē:ſicut poſtea ↄfeſſus ē eā petrꝰ di. Tu es xp̄s filiꝰ dei
viui. Mat.xvj. ⁊ ꝓpter hāc cōfeſſionē dictꝰ ē beatꝰ a xp̄o
ſ; intellexit hāc filiationē ꝑ quādā excellētiā gr̄e. s ¶Re
ſpōdit ih̄s. hic ponit̄ terciū ſignū qd̄ eſt reuelatio occulti
futuri. modus em̄ cognitiōis hūane ē vt ab imꝑfecto ad
ꝑfectionē ducat̄ ordinate:vt pꝫ.j.phiſ'. et q̄ꝛ gr̄a ꝑficit na
turā. ⁊ id̄o cōſiliis ordo ē in cognitiōe gr̄e:q̄ꝛ p̄mo ē imꝑfe
ctior ⁊ poſtea ad ꝑfectionē deducit̄. ꝓpter qd̄ xp̄s ipm̄ na
thanael iā xp̄m cognoſcentē q̄ſtū ad gr̄e excellentiā. vlte
riꝰ deducit eū ad cognoſcēdū ſuā diuinitatē. ꝑ obſequiū
angeloꝝ ſibi exhibendū tanq̄ ſuꝑiori. nulla em̄ nā ē ſuꝑ
angelicā niſi diuia: ⁊ h̄ eſt qd̄ di. s ¶Rñdit ih̄s ⁊c̄. Cre
dis me eſſe xp̄m:q̄ſtū ad excellentiā gr̄e. t ¶Maiꝰ his
videbis. cog̃ſcēdo virtutē diuine ſub̄e. v ¶Et dicit eis.
ſcꝫ philippo ⁊ nathanaeli. x ¶Amen amē dico vobis.
amē idē eſt qd̄ fidelit̄: ⁊ id̄o vbi duplicat̄ eſt ſignū maxie
certitudinis ⁊ firmitatis. y ¶Videbitꝭ celū ap. ⁊ ange.
dei aſcē. ⁊ deſcen. ſuꝑ fili. ho. in obſequiū diuinitatis i hu
mana nā latētis. Si querat̄ vbi h̄ viderūt. pōt dici in aſcē
ſione xp̄i vt hr̄ Act.j. Cū intuerent̄ i celū euntē illū. Ecce
duo viri ⁊c̄.i. duo angeli in ſpē viroꝝ. Silr̄ i reſurrectiōe
viderūt apl̄i angelos ſtātes ſupra ſepulcꝝ xp̄i: ⁊ i paſſiōe
apparuit angelꝰ de celo ↄfortās eū Lu.xxij. Querit̄ etiā
hic q̄re nathanael nō fuit vocatꝰ ad apoſtolatū cū a xp̄o
ſuꝑ alios fuerit cōmendatꝰ:vt pꝫ ex p̄dictis. Dicendū ꝙ
xp̄s voluit p̄mos fūdatores eccl̄ie ſimplices hoīes eligē
ne p̄ma ↄuerſio hoīm ad fidē hūane ſapiē aſcriberet̄ ſed
diuine. ⁊ ꝓpter hoc iſte nathanael ⁊ nicodemꝰ:de quo hr̄
infra.iij.c. nō ſunt inſtituti apl̄i:q̄ꝛ erāt hoīes lr̄ati. fuerūt
tn̄ a p̄ncipio ad fidem vocati:ne ſi a p̄ncipio oēs fuiſſent
ſimplices crederent̄ ꝑ oppoſitū ꝑ ig̃rantiā decepti. Poſt
q̄ v̄o fides catholica fuit radicata. Paulus vocatꝰ ē ad
apoſtolatū q̄uis eēt lr̄atꝰ: vñ dicit̄.j.Cor.j. Videte voca
tionē veſtrā fratres:q̄ꝛ nō multi ſapiētes.
¶In ca.j. vbi dicit̄ in poſtil. Et hoc pꝫ in Areſto. q̄ inter
allos phōs videt̄ verius ſcripſiſſe ⁊c̄. ¶Additio.
Licꝫ Areſto. nō demōſtrauerit mūdi nouitatē: nō
tn̄ cōcludit ↄtrariū: ſed ſm mentē eius:hoc tanq̄
ꝓblema neutrū reliq̄t:vt pꝫ ꝑ rōnes eius i de celo
⁊ mūdo intuēti in q̄ nō videt̄ a veritate deuiaſſe. nā cum
phica inueſtigatio ſolū rōni nāli innitat̄ ſm quā mundū
incepiſſe nō eſt ſcibile nec demōſtrabile ꝓut.ſ. ſanc. Tho.

n et dicit de eo. Ecce vere
iſraelita: in quo dolꝰ nō eſt.
o p Dicit ei nathanael. Unde
me noſti. Reſpōdit ih̄s et
q dixit ei. Priuſq̄ te philip
pus vocaret: cum eſſes ſub
r ficu vidi te. Reſpondit ei
nathanael: et ait. Rabbi:
tu es filius dei: tu es rex
s iſrael. Reſpondit ieſus et
dixit ei. Quia dixi tibi: vi
t di te ſub ficu: credis: maiꝰ
v his videbis. Et dicit eis.
x Amen amen dico vobis:
y videbitis celum apertum:
et angelos dei aſcendētes
⁊ deſcendentes ſupra filiū
hominis.

plene tradit in p̄ma p̄te. q. xlvj. ar. ij. in cor. q. idcirco non
demōſtrādo mūdi nouitatē nō deuiat a rōne. Silr̄ circa
intelligētias ſeꝑatas conatꝰ ē adinuenire numerū corre
ſpōdentē numero celeſtiū motuū. ꝑ hoc nō excludēs q̄n
plures pn̄t eē ſub̄e intellectuales ſeꝑate orbes nō mouē
tes vt pꝫ ꝓceſſū ſuū
in hac materia bene
aduertēti. Silr̄ cir
ca felicitatē n̄ videt̄
a veritate deuiaſſe.
nā in p̄mo ⁊ vltimo
ethicoꝝ. vbi de feli
citate tractat nō lo
quit̄ niſi de felicita
te politica: ſeu de fe
licitate ſpeculatiua
q̄ in hac vita ꝑ natu
rā hr̄i pōt. nō aūt de
felicitate ſuꝑnatura
li: de quibus apl̄us
j.Cor.ij.c. ⁊ etiā Eſa.lxiiij. Nō oculꝰ nō vidit ⁊c̄. Talis
em̄ felicitas ſpeculationē naturalē trāſcēdit.
¶In eo. ca.j. vbi di in poſtil. Plenū em̄ opponit̄ vacuo.
¶Additio.
Hec diſtinctio poſtil. de pleno ⁊ vacuo nō bn̄ videt̄
cōſonare rōni nec ꝓpoſito adaptari: p̄mū pꝫ. Nā
licꝫ vacuū opponat̄ pleno. non tn̄ tot modis dicit̄
vacuū ſicut di plenū. nā vacuū opponit̄ pleno ꝑ modū
p̄uatiōis. priuatio aūt ſicut cecitas nō di tot modis ſicut
viſus. Secūdū pꝫ. Nā ſm illā diſtinctionē nō eſſet diſtin
guēdū int̄ plenitudinē gr̄e vniꝰ ſancti ⁊ aliā. de q̄libet em̄
ſanctoꝝ verū eſt dicere ꝙ nō patit̄ virtutꝭ defectū cū oēs
virtutes ſint cōnexe. Nec dicendū videt̄ ꝙ in ſanctis ſit
vacuitas gr̄e: eo ꝙ eoꝝ gr̄a nō redundat ad corpus ſic vt
ſuꝑnaturalit̄ cōcipiat. Sꝫ ad declarationē huiꝰ attendē
dū eſt. ꝙ licꝫ in ſacra ſcriptura mlt̄is ⁊ diuerſis attribuat̄
plenitudo gr̄e ſeu ſpūs. nō tn̄ vniformit̄ ſeu eq̄liter i ſin
gulis intelligēda eſt hmōi plenitudo: ſ; in q̄libet eorū ex
primit̄ vl' ſaltē innuit̄ illud reſpectu cuiꝰ talis plenitudo
gr̄e attribuat̄. verbi gr̄a cū legit̄ de beſeleel Exo.xxxj.ca.
Repleui eū ſpū dn̄i ⁊c̄. ibidē ſubiūgit̄. In omi ope ad ex
cogitanduꝫ. in q̄ declarat̄ ꝙ talis plenitudo refert̄ ad oīa
artificialia ꝑfecte diſponēda ſeu exercēda. Cū aūt legit̄ d̄
Stephano Act.vj. Plenꝰ gr̄a ⁊ fortitudine. ibidē decla
rat̄ ad q̄d referēda eſt hec plenitudo. ſ. ad faciēda ſigna ⁊
ꝓdigia ⁊ ad fortitudinē martyrij exercēdā. Silr̄ cū di de
beata v̄gie. Plena gr̄a. Lu.ij. Referēda ē illa plenitudo
ſeu extēdēda ad tantā plenitudinē vt decebat genitricē fi
lij dei. Decebat em̄ fecūdā eē gratijs q̄ actorē gr̄e nō ſolū
i mēte ſ; in vētre amplectebat̄. vñ in glo. ſuꝑ illō v̄bū gr̄a
plena. q.d. quedā arra ⁊ dos ſpōſi oñdit̄ ꝙ fecūda ſit gra
tijs. Cū aūt de apl̄is di: Repleti ſt̄ oēs ſpūſancto. Act.ij.
ca. talis plenitudo ſeu repletio extēdēda eſt ad h̄ ꝙ eſſent
ſufficiētes ad fundandā fidē xp̄i vniuerſalit̄ in orbe ꝑ ple
nitudinē fidei ⁊ charitatꝭ ⁊ donū linguarū ⁊ hmōi ꝓut
ibidē declarat̄ ꝑ ſigna viſibilia hāc inuiſibilē plenitudinē
demōſtrātia. Cū aūt de xp̄o diceret̄. Plenū gr̄e ⁊ veritatꝭ
extendēda eſt talis plenitudo ꝓut decet filio dei naturali
vnigenito. q̄ quidē extēſio etiā ſm hūanitatē ineffabilis ē
quodāmō infinita nō tanq̄ ad menſurā data: vt.ī.iij. ca.
Quā q̄dē extēſionē plenitudinis gr̄e xp̄i euāgeliſta ſatis
innuit cū ſubdit. Quaſi vnigeniti a p̄re. ſuꝑ qd̄ v̄bū Aug.
dicit: Suꝑ oēm naturā ⁊ ↄſeruoꝝ nr̄oꝝ claritatē euāgeli
ſta mentē erigēs ad ipm̄ nos bonoꝝ ꝓduxit verticē. q.d.
euāgeliſta: nō vt ꝓphe aut alteriꝰ hoīs. vel angeli alicuiꝰ
ſuꝑioꝝ virtutū ſ; q̄ſi ipiꝰ dn̄atoris. ipiꝰ regis. ipius natu
ralis filij vnigeniti. Hec Augꝰ.
¶In eo. ca. vbi di in poſtil. Cuiꝰ non ſum dignus vt ſol
uā eius corigiā calciamēti. ¶Additio.
De hac mā. ſ. de calciamētꝭ xp̄i. vide. ſ. in additiōe
Mar.j. vbi de hoc large tractat̄. ¶Replica.

IOhannis.j.ca.vbi dr̄: Mũdus ꝑ ipm factus eſt. Poſtil. dicit Ariſtotelē erraſſe de mōi eternitate itelligētiaꝝ numero ⁊ felicitate ⁊c̄. Burg.aſſumit Ariſto.in ſui defenſiōe aſſerēs eũ nō erraſſe:q̄ innitebaꝛ rōni nāli ſm quā mūdū incepiſſe nō eſt ſcibile. relinquit igiꝛ tanq̄ ꝓbleuma neutrū. ſed mirū de Burg.ꝙ ſe opponit ſchole pariſieñ.ſine neceſſitate ⁊ ſine ratiōe. venerabilis em̄ Guilhem⁹ ep̄us pariſiē.cū ſchola ibidē ꝓhibent catholicos

a ET die tercia ¶ Ca.ij. nuptie facte ſūt i chana galylee ⁊ erat maꝛ c ieſu ibi. Vocat⁹ ē aūt ih̄s ⁊ diſcipuli ei⁹ ad nuptias.

d e Et deficiēte vino dicit mr̄ ieſu ad eum. Vinum non f habent. Et dicit ei ieſus. g Quid mihi ⁊ tibi ē mulier h Nōdum venit hora mea.

cū Ariſt. i his erroꝛib⁹ ⁊ alijs i ſuis libris reptis ſentire.⁊ ꝑſerti:q̄ ſʒ Ariſt. Omīe veꝝ vero ꝯſonat.ſuū aūt ꝓblema qđ dic̄ neutrū:nō ꝯſonat ei qđ catholice ē verū:igiꝛ ꝓblema ſuū falſū. Itē ipe idē Ariſto .in multis locis ꝓbat et putat demōſtrare ſtatū in cauſis. ſtandū igiꝛ erit in omī genere cāꝝ in aliq̄ ꝑma cā in genere cāꝝ finalis ⁊ efficiētis: Apud Ariſto.aſſignaꝛ vn⁹ ꝑnceps in .xij.metha.quē in octauo phyſicoꝝ noiat ꝑmū motoꝛē. Ab h̄ quidē ente dicit deriuatū cūctis eſſe ⁊ celū ⁊ totā naturā dependere. vnū igiꝛ ſolū ab Ariſt.poniꝛ indepēdēs.⁊ q̄uis ſm bea. Aug.j.de tri.difficile ſit plene intelligē creationē ſm viā naturalis cognitiōis.nō eſt tñ impoſſibile ſuppoſitis ꝑncipijs ⁊ dictis phoꝝ ⁊ alijs ſilib⁹. Nec ꝑ rōnes abducoꝛ a veritate vt ſentiā cū Ariſt. mūdi creatōeʒ foꝛe ꝓblema neutrū ſine erroꝛe: q̄ oēs rōnes poſſibiles fieri ꝯ veritatē fidei ſunt ſophiſtice. Dicit em̄ be. Hyldin⁹.xiiij.de tri. Reſpuit captioſas ⁊ inutiles q̄ōnes phie fides ꝯſtās nec hūanaꝝ ineptiarū fallacijs ſuccūbēs.ſpoliū ſe ꝑbet veritas falſitati. Mirū igiꝛ de Burg.q̄ Ariſt. veritatē dubitātē ꝓpter tales rōnes captioſas dicit nō erraſſe. q̄uis.n.ꝑ demōſtratōeʒ veritas aliq̄ nō ſit ſcibilis ꝓpꝛ ſophiſma tñ ſine erroꝛe nō diciꝛ dubitabilis ⁊ neutra.

¶ In eo.ca.vbi dr̄. Plenū gr̄e ⁊ veritatis. Poſtil. volēs declarare differētiā plenitudis gr̄e xp̄i ⁊ alioꝝ dic̄:plenū opponiꝛ vacuo.idcirco q̄t modis dr̄ vnū tot ⁊ reliquū ⁊c̄ Burg.dicit illā diſtinctōeʒ nō ꝯſonare rōni.ſcđo dicit eā ꝓpoſito nō bñ aptari. Primū oñdit ex eo ꝙ plenū ⁊ vacuū opponūꝛ ꝑuatiue. Priuatio vo nō dr̄ tot modis q̄t hit⁹. Hic dico ꝑmū ꝙ an̄cedēs ē falſū ⁊ ꝯñtia nō vʒ. Nā ſm modū gradualꝛ hit⁹ accipiūꝛ modi gd̄uales ꝑuatiōis hitui.n.ſimpliciꝛ ꝑfecto opponiꝛ ꝑuatio ſimpl̄r. hitui āt ꝑtiali opponiꝛ ꝑtialis ꝑuatio. Nā ſic̄ vn⁹ ē magis vidēs q̄ ali⁹:⁊ ſic̄ vn⁹ ē magis ſciēs q̄ ali⁹:ita vn⁹ ē mag̃ ignarus alio ⁊c̄.pʒ igiꝛ:q̄ dato ꝙ plenū ⁊ vacuū opponereꝛ ꝑuatiue adhuc q̄t modis dr̄ vnū tot modis dr̄ ⁊ reliquū. an̄cedēs aūt eſt ꝯ Ariſto.iiij.phy.q̄ vult vacuū poti⁹ eſſe ens ꝓhibitū q̄ ꝑuatiuū. Nā ſi eēt ꝑuatiuū eēt loc⁹ carēs ꝯtento cū aptitudie hn̄di.ꝓut dixerūt antiq̄ q̄s reprobat Ariſt. vbi.ſ. Quo ad ſecūdū burg.vult oñdere ꝙ poſtil. diſtinctōeʒ talē nō bñ applicat:ex eo q̄ videꝛ dicit burg. ſm illā applicatiōeʒ nō eſſe diſtinguēdū inꝛ plenitudinē vni⁹ ſancti ⁊ alteri⁹:q̄ null⁹ ſanct⁹ virtutis patiꝛ defectū cū v̄tutes ſint cōnexe. Burg.ſic replicat q̄ſi poſtil.nō intellexerit vl̄ intelligere noluerit. Nā poſtil. loq̄ns de defectu v̄tutis nō loquiꝛ de hitu ſʒ de gd̄u. Omib⁹.n.virtutib⁹ ſil̄ cōcurrētib⁹ i vno ſm naturā habituū ſtat defect⁹ in oib⁹ ſm gradū.⁊ hoc opoꝛtet burg.cōcedere:niſi velit incidē cū begar.in clem̄.ad nr̄m de here.dādo gradū virtutū vltra quē q̄s nō poſſit ꝓficere:cum tñ ipe bur.dicat xp̄m expimētaliꝛ ꝓfeciſſe. Luc.ij. Carēs igiꝛ aliq̄ gradu quē tñ poſſet hr̄e ſm illā carentiā ⁊ ꝑuationē pōt dici vacu⁹. ſi ſaltem vacuū ⁊ plenū ſint ꝑuatiue oppoſita ꝓut Burg.vult.

¶ Capitulū.ij.

ET die tercia. Qm̄ ad eſſe frequēter opari cūm oīa ſint determiata ꝓpꝛio ope: vt dr̄.iiij.metha.iō poſt q̄ euāgeliſta oñdit diuinitatē xp̄i ꝑ eternā emanatiōnē a p̄re.hic ꝯñr declarat eā in ope.ſ.ꝑ opa miraculoſa q̄ ſunt diuine v̄tutis manifeſtatiua.q̄ traſcēdūt virtutē toti⁹ nature create. Et diuidiꝛ in tres: q̄ ꝑmo poniꝛ opa q̄ xp̄s fecit inꝛ hoīes ꝯuerſando.ſcđo q̄ fecit moꝛiēdo.xij. ca.tercio q̄ fecit reſurgēdo.xx.ca. Pria in duas: q̄ ꝑmo poniꝛ opus diuinū q̄tū ad mutationē nature.ſcđo q̄tuʒ ad effectū gr̄e ſeq̄nti.c.ibi. Erat hō. Pria adhuc in duas q̄ ꝑmo poniꝛ opus miraculoſū coꝛā diſcipulis vt i fide firmenꝛ.ſcđo coꝛā turbis vt cōuertanꝛ:ibi Poſt hoc deſcēdit. Pria i tres:q̄ ꝑmo poniꝛ miracl̄i occaſio. ſcđo ei⁹ ꝑpetratio:ibi. Erat āt.tercio ipi⁹ ꝓbatio:ibi. Et dix.eis ih̄s. Circa ꝑmū ſciēdū ꝙ occaſio h⁹ miracl̄i fuit defect⁹ vini i nuptijs.⁊ iō euāge.deſcribit ip̄as nuptias q̄tū ad eaꝝ circūſtātias.d. a ¶ Et die tercia.ſ.a vocatōe philippi ⁊ nathanaelis fratr̃ ei⁹.⁊ ſic notaꝛ tp̄us. b ¶ Nuptie facte ſunt in chana galylee. ⁊ ſic pʒ loc⁹. Chana em̄ quedā villa eſt ſita i galylea. c ¶ Et erat mr̄ ieſu ibi. Voca.ē aūt ieſus ⁊ diſci. ei⁹ ad nup. Licʒ aūt alij plures fuerint i iſtis nuptijs.tñ ih̄s ⁊ mr̄ ei⁹ ⁊ diſcipl̄i eius exp̄ſſi⁹ noianꝛ: q̄ nō fit h̄ mētio de nuptijs niſi rōne miraculi ibidē ꝑpetrati. qđ fuit factū ꝑ mr̄is inꝛpellationē ⁊ ꝑ ipi⁹ ieſu oꝑationē ⁊ ad diſcipuloꝝ ꝯfirmatōeʒ. Et ꝑ h̄ etiā excludiꝛ erroꝛ eorū q̄ dicūt nuptias eſſe pctm̄. q̄ ſi nuptie eēnt illicite ih̄s ⁊ maꝛ eius nō fuiſſent i illa ſocietate. Diciꝛ etiā cōiter ꝙ iſte nuptie fuerūt Iohis euāgeliſte a q̄b⁹ eū xp̄s vocauit an̄ ꝯſūmationē mr̄imonij ꝑ copulā carnis. Et h̄ in eccl̄ia obſeruaꝛ ꝙ an̄ carnalē copulā pōt licite alꝛ ꝯiugū intrare religionē. Hoc aūt videꝛ ꝑ dictū Hiero.in ꝓlogo.vbi dr̄ ꝙ xp̄s vocauit eūʒ de nuptijs nubē volentē.ex q̄ videꝛ ꝙ nuptie fuerūt ſue:q̄ xp̄s nō legiꝛ i alijs nuptijs fuiſſe. h̄ etiā videꝛ ꝑ h̄ ꝙ maꝛ ieſu erat ibi tanq̄ i nuptijs nepotis ſui. Nō em̄ eſt veriſil̄e ꝙ ip̄a veniſſet niſi multū attinuiſſet ſibi ſic̄ iuit ad Elizabeth cognatā ſuā feſtināter tñ: vt hr̄ Lu.ij.q̄ ſm ꝙ dicit Amb.nō libēter ſtabat i publico: ſʒ magis in oꝛōnis ſecreto. d ¶ Et deficiēte vino.hic tāgiꝛ occaſio miraculi. e ¶ Dicit mr̄ ieſu ad eū vinū non habēt.ſ.ad ſufficientiā. Ex coꝛde em̄ pijſſimo voluit ꝑuenire totale defectū ne appareret cōfuſio.ideo inuitauit filiū quē ſciebat ad hoc potentē ſic̄ a pꝛincipio edocta fuerat ꝑ angelū ⁊ ꝑ ſp̄m ſanctū. nō tamē ip̄m inuitauerat ad miracula ante etatē ꝑfectā:q̄ nō decebat vt videbiꝛ.
f ¶ Dicit ei ih̄s q̄d mihi ⁊ tibi ē mulier. Cū xp̄s maximā reuerētiā mr̄i ſue detulerit mirū videꝛ ꝙ ſic extranee mr̄i ſue rn̄dit:iō dic̄ Aug.ꝙ facē miracula ei cōpetebat ſm diuinā naturā quā a mr̄e nō habuit.iō ꝑdicto mō rn̄dēdo. mr̄i oñdere voluit ꝙ in h̄ nō tenebaꝛ ei obedire: q̄ in nā diuina nihil hūit a mr̄e.nec ꝑ ꝯñs cū ea aliqđ eē cōe: iđo dicit. g ¶ Quid mihi ⁊ tibi ē ml̄ier. Quaſi dicat v̄tutē faciēdi miracula a te nō habeo: ſʒ q̄ hūanitatē in q̄ paſſ⁹ ē traxit a mr̄e:iđo addidit. Nōdū venit hora mea.i.tp̄us patiēdi i nā quā hēo a te:⁊ tūc te recognoſcā ⁊ tibi ꝯdeſcēdā.vñ ⁊ tūc eā recōmēdauit ioħi: vt hr̄.j.xix. ſm Chryſ. aliꝛ exponiꝛ: q̄ ſm ip̄m btā v̄go ex pietate mota voluit ꝑoccupare tp̄s debitū faciēdi miraculū. Illud.n.miraculū inꝛ miracula xp̄i erat ꝑmū ⁊ ad ꝯfirmatōʒ diſcipuloꝝ vt dr̄.j.e.c.⁊ iō debuit eē notū ibidē exn̄tib⁹ ⁊ q̄tū ip̄is cōuiuātib⁹. h̄ aūt mag̃ fuit eo ꝙ factū ē p⁹ vini totalē defectū q̄ ſi antea fuiſſʒ factū:⁊ q̄ mr̄ ih̄u voluit ꝑuenire totalē defectū:vt ꝑdictū ē:iō dixit illi ih̄s. g ¶ Quid m̄ et ti.ē mul̄.q.d.ſcire tp̄us aptū ad miracula faciēda nō ē m̄ ⁊ tibi cōe:ſʒ mihi ſoli cōuenit.ꝓpter qđ ſubdit. h ¶ Nōdū venit hora mea.i.tp̄us cōueniēs ad faciēdū miraculū mihi ſoli notū. Ex h̄ aūt ꝙ dr̄ hora mea. dicūt quidā heretici dicti ꝑſcilianiſte ꝙ facta xp̄i ⁊ alioꝝ hoīm ſubiacēt fato ſyderū:ſʒ hoc ē falſū:nō ſolū de xp̄o ſʒ etiā de oī hoīe: q̄ v̄tus intellectualis nō eſt alligata oꝛgano coꝛꝑali:⁊ iō nō ē ſbiecta cuicūq̄ actiōi coꝛꝑali.ꝓpꝛ qđ influx⁹ ſydeꝝ nō ꝑtingit directe ad ip̄m.ſʒ tm̄mō idirecte inq̄tū ip̄ſſio facta

in appetitũ sensitiuo redũdat quodãmõ ad appetitũ intellectiuũ. vt dr̃. iij. de aĩa. ꝫ hoc nõ ē ꝑ modũ necessitatis q: hõ ꝑ appetitũ intellectiuũ põt moueri ad ꝯ̃riũ. ꝓpter qđ ptolomeus q̇ fuit maximus astrologus dicit in centilogio. Sapiens dñabit astris. q: nõ sequit appetitũ sensualitatis. ꝫ dictam̃ recte rõnis. ꝛ iõ exponendũ est.
h ¶ Nõdũ ve. hora mea. i. hora cõueniens faciēdi miraculũ a me solo cognita. ꝛ huic ꝯsonat lr̃a sequēs. q: mr̃ hiesu ex eius rñsione nõ oñdit petitiõem suã repulsam ꝫ ꝯueniēter dilatã. vñ sequit
i ¶ Dicit mr̃ eiꝰ ministris. q̇ seruiebant in nuptijs.
k ¶ Qđcũq; dixerit vo. facite. expectãs hora cõueniēti a filio suo cognita impletõem petitõnis sue.
l ¶ Erant aũt. h̃ ꝯ̃nr ponit miraculi ꝑpetratio. Et describit veritas miraculi ex pluribꝰ ꝯditõibus. pmo ex ꝑte vasoꝝ cũ dicit. Erãt ãt ibi lapidee hydrie sex posite ſm purificatõem iudeoꝝ. Ex traditõe. n. senioꝝ iudei vasa freq̄ter lauabant ꝛ purificabãt. ſm qđ dr̃ marc. vij. ꝛ ideo ad hoc faciendũ erãt ibi posite ille hydrie. q: erant vasa ad reponēdũ aquã ꝓ hmõi purificatõe faciēda. ꝛ ex hoc miraculũ fuit euidētius. q: si fuisset aqua cõuersa in vinũ in vasis vinarijs. posset credi φ illud vinũ ꝑextitisset ibidē.
m ¶ Capientes singule metre. bi. vel ternas. metreta quedã mēsura ē ꝯtinens. x. sextarios. vt dicit Isiđ. xvj. ethimo. ꝫ cuiꝰ quãtitatis erat sextariꝰ nõ ē certũ. q̇a nõ ē eiusdē quãtitatis in diuersis terris. in eadē etiã terra variat in diuersis villis. Isiđ. tñ dicit. xvj. ethymol. φ sextarius ꝯtinet duas libras tm̃ ꝛ ſm hoc ē valde ꝑuus.
n ¶ Dicit eis ie. i. ministris. o ¶ Implete hy. aq̄. q: aliquid de aq̄ ibi ꝑus posita assumpserãt ad purificatõem vasoꝝ. iõ iussit ihs suppleri qđ fuerat ãmotũ. vñ subdit.
p ¶ Et imple. eas vs. ad summũ. ꝑ hoc etiã fuit miraculũ euidētius φ aq̄ apposita fuit de nouo ꝛ ꝑ ministros q̇ sciebant totalē defectũ vini. q: cũ implete fuissent. aqua conuersa ē in vinũ virtute diuina. q ¶ Et dixit eis iesus. h̃ ꝯ̃nr ponit miraculi facti approbatio. voluit. n. xp̃c φ ille q̇ principalioꝛ erat inter cõuiuas. pˢ de vino illo gustaret vt ex ꝯmendatõe illiꝰ miraculũ notiꝰ fieret. ꝓpter qđ dr̃.
r ¶ Ferte architriclino. dr̃. n. architriclinꝰ ab archos qđ ē princeps ꝛ tricliniũ qđ ē locꝰ vbi hoĩes sedēt in cõuiuio q: antiquitꝰ comedebãt sedētes in lectis. ꝑꝑ h̃ in scriptura dicunt comedētes accũbere vel recũbere. locus. n. vbi fiebant ordines lectoꝝ ad sedēdũ vocat hic tricliniũ. ꝛ iõ architriclinꝰ nõ ē nomē ꝓpriũ. ꝫ significat illũ q̇ pncipaliter int ꝯuiuas sedebat. ꝛ ꝓbabile ē φ fuerit aliq̇s sacerdos illiꝰ tpis q̄ stabat in nuptijs ad bñdicēdũ ꝛ ad oñdēdũ q̄liter debebãt ꝓcedere ſm legē ꝛ statuta senioꝝ. seq̇t
s ¶ Vt ãt gu. ar. aquã vi. factũ. i. mutatã i vinũ. t ¶ Et ñ sci. vñ eēt. i. ꝑ v̓tutē xp̃i. v ¶ Ministri ãt sci. q̇ hau. aquaz. ad supplēdũ vini defectũ ex p̄cepto xp̃i. x ¶ Vocat spõ. archi. q̇ ad arguēdũ eũ. vñ subdit. y ¶ Et di. ei o. hõ. prudēter agēs. z ¶ Primũ. i. in pncipio. a ¶ Bonũ vi. ponit. i. apponit ip̄is cõuiuãtibꝰ. q: tũc sensus ē viuax. ꝛ p̄t discernere vini bonitatē ꝛ acceptare. nõ sic ãt pꝰ ebrietatē iõ subdit. b ¶ Et cũ ine. fu. tc̃ id qđ dete. ē. apponit ip̄is cõuiuãtibꝰ. q: tũc nesciũt discernere int bonũ ꝛ malũ.
c ¶ Tu ãt ſ. vi. bo. vsq; adhuc. q. d. iprudēter fecisti ꝯ̃riũ: iste tñ ignorãter loq̇bat. vt p̄dictũ ē. d ¶ Hoc fecit. hic

i
k Dicit mr̃ eiꝰ ministris. Qđcũq;
l dixerit vobis facite. Erãt
aũt ibi lapidee hydrie sex
posite ſm purificatõem iu
m deoꝝ capiētes singule me
n tretas binas vel t̃nas. Di
o cit eis iesus. Implete hy
p drias aq̄: ꝛ impleuerũt eas
q vsq; ad sũmũ. Et dixit eis
r iesus. Haurite nunc ꝛ ferte architriclino: ꝛ tulerunt
s Vt autē gustauit architri
t clinꝰ aquã vinũ factũ: ꝛ nõ
v sciebat vñ eēt. ministri autez
sciebant q̇ hauserãt aquaz
x vocauit spõsuz architricli
y
z nus ꝛ dicit ei. Omis homo
a primũ bonũ vinũ ponit. et
b cũ inebriati fuerint tunc id
c qđ deterius ē. Tu aũt ser
uasti bonũ vinum vsq; ad
d huc. Hoc fecit initiũ signo
rũ iesus in chana galylee:
e ꝛ manifestauit gloriã suaz:
f ꝛ crediderũt in eũ discipu
g
h eius. Post hoc descendit
i capharnaũ ip̄e ꝛ mr̃ eius ꝛ
a
b frēs eiꝰ ꝛ discipuli eius: ꝛ
ibi mãserũt nõ multis die
c bus. ꝛ ꝓpe erat pascha iu
d deoꝝ. ꝛ ascēdit ihs hiero
e solimaz. ꝛ inuenit in tēplo

ponit miraculi ꝑpetrati cõclusio. q: hoc miraculũ ꝑom a xp̃o factũ ē ad manifestãdũ v̓itatē diuinitatis i eo latētē. ꝛ ad fidē alioꝝ ꝯfirmãdũ. ꝛ hoc ē qđ dr̃. d ¶ Hoc fe. ini. signo. tc̃. q: istud fuit pmũ miraculũ ab ip̄o factũ vt pleniꝰ videbit in fi. hꝰ. c. e ¶ Et ma. glo. suã. i. diuinitatꝭ potētiã. f ¶ Et cre. in eũ di. eiꝰ. q: aliq̇ d̓ nouo crediderũt in eũ. ꝛ illi q̇ ꝑus crediderãt vt andreas ꝛ alij. vt dictũ ē: ꝑ h̃ in fide solidati fuerũt g ¶ Post hoc descēdit. posita imutatõe nature corã discipulis. hic idē oñdit corã turbis nõ ꝓtũc facta. ꝫ q: p̄dicit ipo sterũ fiēda vt videbitur. ꝛ diuidit i duas q: pmo oñdit ꝓpositũ. scđo ex hoc sequēs fructꝰ declaratur ibi: Cũ aũt esset hierosolymis. ista imutatio nature est suscitatio corpis sui quã hic p̄nunciat se facturum in sua resurrectõe. Et diuidit i tres. q: pmo ponit hꝰ denũciatõis occasio. scđo subiũgit ip̄a p̄nũciatio ibi: Rñderũt g̃. tercio p̄nũciatõis interp̄tatio ibi: dixerũt g̃. pma in duas. q: primo cõtinuat hystoriã. scđo descēdit ad ꝓpriã materiã ibi: Et ꝓpe erat pascha. In pma ꝑte dic̃ sic ꝯtinuãdo ad p̄cedētia. g ¶ Post h̃. i. pꝰ imutatõem aq̄ in vinũ p̄dictã h ¶ Descēdit caphar. Illa. n. ciuitas erat metropolis galylee. ꝛ iõ illuc voluit venire. q: incepat iam gloriã suaz manifestare. i ¶ Ip̄e ꝛ mr̃ eiꝰ. qm̃ ioseph mortuo xp̃c comitabat mr̃em suã ad ip̄ēdēdũ ei debitũ obsequiuz.
a ¶ Frēs eiꝰ. ñ φ eēnt filij marie mr̃is eiꝰ. vt dic̃ heluidiꝰ hereticꝰ q̇ dixit eã fuisse cognitã a ioseph pꝰ xp̃i natiuitatē. ꝛ de eã filios genuisse q̇ dicũt h̃ frēs. q: ex eadē mr̃e lz ñ ex eodē pr̃e. ꝫ h̃ fuit iprobatũ math. j. c. ꝑꝑ qđ alij dixerũt φ fuerũt filij ioseph de alia vxore. dicũt tñ hic frēs xp̃i eo φ ioseph putabat pr̃ eiꝰ. ꝫ h̃ ē falsum. q: cũ xp̃c mr̃em suã i cruce nõ cõmēdauerat nisi v̓gini. etiã cũ iã in etatē ꝓcesserat ñ ē v̓isile φ ioseph q̇ fuit assignatꝰ a deo p̄cipuꝰ custos eiꝰ. ꝛ i iuuētute v̓ginis nõ fuerit ꝯsilr v̓go imo cũ ea votũ v̓ginitatis emisit. q: erat in ꝯsili ꝓposito sicut ip̄a ꝓut diffusius tractat in iiij. sen. vbi agit d̓ cõiugio marie ꝛ ioseph. De hoc etiã pleniꝰ dixi sup luc. j. c. Dicũt igit h̃ frēs xp̃i cogñti eiꝰ. q: illi q̇ sunt de eadē cognatõe. in scriptura noĩant frequēter frēs. vñ geñ. xiij. Dixit Abraã ad loth. ne sit iurgiũ int me ꝛ te. frēs. n. sumꝰ tñ loth erat nepos ip̄iꝰ. ꝛ seq̇t. b ¶ Et ibi mã. tc̃. q: iminebat tp̄s eũdi in irl̃m. vt patebit ꝑte se. c ¶ Et ꝓ. erat. posita ꝯtinuatõe historie. h̃ ꝯ̃nr ponit occasio p̄nũciãdi suã resurrectõz futurã. q: ascēdēs irl̃m eiecit de tēplo vēdētes ꝛ emētes qđ videbat ꝑtinē ad ꝑsonã sup ꝑpl̃m auctē hñtē. ꝛ iõ hꝰ auctis petierũt iudei signũ. ꝛ h̃ occasio fuit p̄dicēdi signũ sue resurrectõis. ꝛ h̃ ē qđ dr̃. c ¶ Et ꝓpe tc̃. In tribꝰ. n. solēnitatibꝰ i ãno tenebãt ꝯuenire in irl̃m. s. in solēnitate pasce penthecostes ꝛ tabernaculoꝝ. vt ptz Exo. xxiij. Verũtñ de festo tabernaculoꝝ ꝛ pēthecostes aliqñ dispēsabat cũ ill̓ q̇ erãt a remotꝭ. ñ tñ de solēnitate paschali xp̃c ãt vsq; ad passionē suã voluit legē obſuare ꝛ ꝑ ꝯñs in solēnitate paschali irl̃m ascēdē. ꝛ h̃ ē qđ subdit: d ¶ Et as. ie. ie. ex h̃ ꝯfutat erroꝛ manichei. q̇ dic̃ ve. te. a dyabolo eē datũ. q: xp̃c nullo mõ obſuasset ip̄m. e ¶ Et inuenit i tēplo. noĩe ñ accipit h̃ ip̄a domꝰ dñi i q̄ erat altare tymiamatꝭ ꝛ cãdelabꝝ. nec atriũ sacerdotũ i q̇ erat altare holocaustoꝝ. ꝫ q̇ddã atriũ vbi hoĩes orabãt. ꝛ doctores ērt docebãt ibidē. ꝛ etiã ibi vendebant ea q̇ in tēplo offerebãt. ꝛ hoc ē qđ dr̃:

f ¶ Vendentes oues ꝛ bo.ꝛ co.ꝛ qꝛ talia nõ poterāt de lõginquo adduci.iõ ſacrdotes cupiditate ducti ſtatuerant hoies talia vbi vendẽtes.vt veniẽtes de longinquo ñ haberẽt excuſatõem de oblatõibus dimittẽdis.aliq̃ etiã coꝝ ñ habebāt pecuniã.iõ ſacerdoteſ ſtatuerāt ibi campſores qui ſub cautiõe tradebāt pecuniã ꝛ cũ hoc vltra ſoꝛtem aliq̃ munuſcula recipiebāt.nõ tñ pecuniã ne arguerẽt manifeſte facere ꝯ legẽ Deutr.xxiij.vbi dr̃. Nõ dabiſ fratri tuo ad vſurã pecuniam ꝛc̃.ꝛ hoc ẽ qð dicit̃.
g ¶ Et numularios ſedẽtes. qꝛ hoc erat illicitũ ꝓpter cupiditatẽ ſacerdotũ q̃ diuerſis adinuentiõibuſ depaupabāt populũ.vt pꝫ ex pꝛedictis.ꝛ qꝛ fraus ꝛ tumultus ſolent anneсti mercatõi q̃ ꝯꝛiãt oꝛõni.iõ ſequit̃.
h ¶ Et cũ fe. q̃i flag. ꝛc̃.ꝛ ptꝫ lr̃a vſq̃ ibi.
i ¶ Recoꝛdati ſunt vo diſ.qꝛ ſcri.ẽ pſ̃.lxviij.de xp̃o.
k ¶ Zelus do.tue co.me. Ex facto.n. Xp̃i recoꝛdati ſunt ſcripture illi⁹ꝛ impletõis eius de xp̃o. Querit̃ hic quare nõ reſiſtebāt ei cũ ipi eẽnt ml̃ti.ꝛ ip̃e ſolus ꝛ parũ adhuc reputatus. Dicẽdũ ꝙ diuina virt⁹in illo facto opabatur q̃ apparebat in effectu cũ volebat ſicut inferi⁹.xviij.c.ſolo verbo ꝓſtrauit eos q̃ volebāt euꝫ cape. Coꝛpus.n.xp̃i erat inſtrm̃ diuinitati ꝯiunctũ.ꝛ iõ ex oculis q̃dã vulgoꝛ exibat virtute diuina eos deterrẽs. ita ꝙ reſiſtere nõ audebant:ſicut in paſſione vox illa q̃ erat diuinitatis q̃dãmõ inſtrm̃ ꝓſtrauit magnã ml̃titudinẽ armatoꝝ. Solet etiã queri ab aliq̃bus quõ fecit flagellũ de funiculis.qꝛ ñ vendebant̃ ibi funiculi.ꝫ ſolũ illa q̃ debebāt in tẽplo offerri. Et dicũt aliq̃ ꝙ ip̃e xp̃c vtebat̃ funiculo ꝓ cingulo ꝛ illũ funiculũ accepit de q̃ erat p̃cinctus.ꝛ ip̃m duplicando fecit q̃i flagellũ. Quis hoc nõ habeat̃ exp̃ſſe i textu tñ ꝓbabiliter põt credi.qꝛ ñ oĩa ſcripta ſunt.vt dr̃ in fine h⁹ euãgelij.
l ¶ Rñderũt ğ.hic ponit̃ ſue reſurrectõis p̃nũciatio.qꝛ occaſione hui⁹facti petierũt ab eo ſignũ ipi iudei dicẽtes.
m ¶ Qð ſig.oñ.no.qꝛ hec facis. Quis.n. factũ eẽt bonũ de ſe.tñ nõ ptinebat ad quẽlibet h̃ facere.ꝫ ſolũ ad eũ q̃ haberet aucioꝛitatẽ coꝛrigẽdi exceſſus ſacerdotũ.qð nõ ꝯueniebat alicui de cõi pp̃lo. cũ ſacerdotes eẽnt in illo pp̃lo ſupioꝛes.ꝫ ꝓphete mittebant̃ ad hoc ſpãliter a deo.ꝛ iõ petierũt ſignũ miſſionis ſue.ꝛ ip̃e dedit eis ſignũ ptãtis diuine in ſuſcitatõne ſui coꝛpis ꝓpꝛia virtute. ꝛ hoc ẽ qð dicit̃.
n ¶ Rñdit ieſus ꝛ dix. eis ſol. uite tẽplũ hoc. Nõ ẽ verbũ inductiuũ ad hoc faciẽdũ cũ fuerit ſimplicit̃ malũ ex pte iudeoꝝ.ad malũ aũt xp̃c nõ poterat inducere.ſed ẽ verbũ denũciatiuũ eius qð erat p ip̃os fiẽdũ.q.d.ſoluite tẽplũ hoc.i.ſoluetis. qꝛ in paſſiõe xp̃i aĩa fuit ſoluta a coꝛpe.ꝛ ſanguis a carne.ꝛ cõtinuitas mẽbꝛoꝝ in ꝯfixione clauoꝝ ꝛ lancee.
o ¶ Et in tri.di.excі.illud. Nõ dicit poſt tres dies. qꝛ xp̃c nõ fuit moꝛtuus trib⁹dieb⁹cõplete.
p ¶ Dixerũt ergo.h̃ ponit̃ ſue p̃nũciatõis interp̃tatio.ꝛ diuidit̃ in duo.qꝛ pꝛimo ponit̃ interp̃tatio iudeoꝝ falſa.ſecũdo interp̃tatio euãgeliſte ibi: Ille aũt. Circa p̃mũ ſciẽdũ ꝙ iudei petierãt a xp̃o ſignũ ñ ad credẽdũ ꝛ venerãdũ.ꝫ magis ad deridẽdũ ꝛ ipugnãdũ. qð ptꝫ ex h̃ ꝙ ſtati ipugnauerũt dictũ ſuũ. ꝛ iõ nõ fuerũt digni vt p̃diceret eis reſurrectiõeꝫ coꝛpis ſui manifeſte.ꝫ occulte vocãs coꝛp⁹ſuũ tẽplũ.ꝛ iõ voluerũt arguere dcm̃ ſuũ p mãle templũ.ꝛ hoc ẽ qð dicit̃.
q ¶ Dixerũt ğ iud.

f vẽdẽtes oues et boues et
g colũbas ꝛ numularios ſe-
h dẽtes. ꝛ cũ feciſſꝫ q̃i flagellũ de funicul̃: oẽs eiecit de tẽplo:oues q̃ꝫ ꝛ boues: et numulariozuꝫ effudit es ꝛ mẽſaſ ſubuertit. ꝛ his q̃ colũbas vẽdebāt dixit. auferte iſta hic. ꝛ nolite facẽ domũ patris mei domũ nego
i ciatiõis. Recoꝛdati ſt̃ vo diſcipuli ei⁹: qꝛ ſcriptũ eſt
k zelus domus tue comedit
l me. Rñderũt ğ iudei ꝛ di
m xerũt ei. Qð ſignũ oñdis
n nobis qꝛ hec facis. Rñdit iħs ꝛ dixit eis. Soluite tẽ
o plũ hoc: ꝛ in trib⁹ dieb⁹ ex
p citabo illud. Dixerũt ergo iudei. Quadraginta ꝛ ſex anniſ edificatũ ẽ tẽplũ hoc ꝛ tu in tribus diebus exci-
a tabis illð. Ille ãt dicebat
b ð tẽplo coꝛpis ſui. Cũ ğ reſurrexiſſꝫ a moꝛtuis: recoꝛ coꝛdati ſũt diſcipuli eius
c qꝛ hoc dicebat. ꝛ crediderũt ſcripture ꝛ ſmoni queꝫ
d dixit hieſus. Cum autẽ eẽt hieroſolimis in paſcha in
f die feſto multi crediderũt
g in nomine eius: videntes

xlvj.an.edifi.ẽ tẽ.hoc.ꝛ tu in tri.die.excit.illud. Hoc dicunt deridẽdo.q̃i eẽt ei ipoſſibile.multoplus deriſiſſent ſi reſurrectõem coꝛpis ſui p̃dixiſſꝫ manifeſte.qꝛ difficili⁹ ẽ reſuſcitare moꝛtuũ q̃ꝫ edificare tale tẽplũ. Sciẽdũ etiã ꝙ nõ loquũt̃ hic de tẽplo facto p ſalomonẽ. Quia illð fuit edificatũ i.vij.annis.vt hr̃.iij.reg.vj. Et p̃terea qꝛ fuit p nabucho.deſtructũ iiij.reg.vl.ꝫ loquũt̃ de tẽplo reedificato p⁹ captiuitatẽ babylonicã. Il pꝛimo.n. anno cyri regis pſaruꝫ in q̃ data ẽ pp̃lo lnia redeũdi ꝛ templũ reedificãdi vſq̃ ad ſextũ annũ darij ſub q̃ cõſũmatũ ẽ illud tẽpluꝫ fluxerũt xlvj.ãni.qꝛ iudei impediebãt a natõib⁹ in circuitu eoꝝ exñtibus in edificatiõe tẽpli. Iſte numer⁹ pꝫ p hoc ꝙ cyrus regnauit. xxx. annis. cambiſes filius ei⁹ poſt eũ.x. qꝛ nõ cõputat̃ tp̃s q̃ regnauit cũ pr̃e.p⁹ cũ regnauerũt ſucceſſiue duo magi.ꝫ tp̃s eoꝝ dimittit̃.qꝛ regnauerũt tm̃.vij. mẽſib⁹.q̃b⁹ſucceſſit dari⁹in cui⁹.vj. ãno ꝯſũmatũ ẽ tẽpli op⁹ ꝛ iõ de iſto tẽplo loq̃bãt̃.qꝛ illud ſtabat in eoꝝ p̃ñtia.ꝛ illud oñdebat̃.vt ptꝫ in lr̃a.hec aũt.xlvj. ãnoꝝ acceptio accipit̃ ſm expoſitoꝛes latinos ꝛ grecos.ſm hebꝛeos opꝫ aliter accipe.ſicut dixi in p̃n.li.eſdre.ꝛ.ix.ca.dañ. Tñ de verificatõe hui⁹dicti quadraginta ꝛ ſex annis edificatuꝫ ẽ tẽplũ hoc.nõ ẽ ml̃tũ curãdũ.qꝛ nõ ẽ verbũ xp̃i.nec euãgeliſte niſi tm̃ referẽdo:ꝫ ẽ verbũ iudeoꝝ deridẽdo xp̃m vt dcm̃ ẽ.ꝯ quẽ ml̃ta falſa dixerũt.vt.ĩ.refert euãgeliſta.
a ¶ Ille aũt.hic ponit̃ interp̃tatio vera. qꝛ loq̃bat̃ de coꝛpoꝛe ſuo noĩe tẽpli.qꝛ hũanitas xp̃i erat ſpũale habitaculũ ipi⁹dei.ꝛ hoc ẽ qð dicit euãgeliſta.
a ¶ Ille aũt di.de tẽ.coꝛ.ſui.hanc aũt interp̃tatõeꝫ nõ cognouerũt tũc apl̃i qð pꝫ ex hoc ꝙ poſtea. Petrus audiẽs ab eo ei⁹paſſionẽ futurã voluit eã impedire: Math.xvj.ꝫ p⁹reſurrectõem xp̃i hãc intellexerũt interp̃tatõnem. qñ aperuit illis ſen. vt intelligerẽt ſcripturas Lu.vl.ꝛ hoc ẽ qð dr̃.
b ¶ Cuꝫ er.reſur.a moꝛ.recoꝛ.ſunt ꝛc̃.ſ.intelligẽdo de coꝛpe ſuo.
c ¶ Et crediderũt ſcripture.ſ. ꝓphãrũ loquẽtiũ de xp̃i reſurrectõe futura tercia die: Oſee.vj. Viuificabit nos p⁹ duos dies.ꝛ i die tercia ſuſcitabit nos.h̃ dixit ꝓpha.qꝛ reſurrectio xp̃i fuit cã reſurrectõis nr̃e.ꝛ Ione.ij.dr̃.qꝛ Ionas fuit trib⁹dieb⁹ꝛ trib⁹noctib⁹i vẽtre ceti in figura ipi⁹ xp̃i.
d ¶ Et ſ.quẽ di.ie.qꝛ tũc pceperũt ipletõꝫ vbi illi⁹.
e ¶ Cũ ãt eẽt.h̃ vltio põit̃ fruct⁹denũciatõis ꝛ p̃dicatõis xp̃i. qꝛ xp̃c exñs irl̃ymis in feſto paſchali pp̃l̃m docuit ꝛ ml̃ta miracula fecit ad cõfirmatiõeꝫ ſue doctrine.ex q̃b⁹ multi fuerũt moti ad credẽdũ.ꝛ hoc eſt qð dicitur.
e ¶ Cũ aũt eẽt hiero.in pa.in die feſto. Nõ accipit̃ h̃ dies ꝓ vna die naturali vel artificiali tm̃:ꝫ ꝓ toto tpe ſolẽnitatis paſche que durabat p.vij.dies cõtinuos.
f ¶ Multi crediderũt in noĩe eius.credentes ꝙ ip̃e eẽt vere xp̃c.
g ¶ Videntes ſigna que faciebat. Sicut.n.ſufficienter oſtenditur veritas ſubiacens facultati naturali intellectus qñ reducit̃ ad p̃ma pꝛincipia p ſe nota. ita veritas excedens facultateꝫ intellectus qualis erat iſta. qñ cõfirmatur p opa diuina.quia certum eſt ꝙ deus nõ põt eẽ teſtis falſitatis. Et iõ qñ ad cõfirmatõeꝫ alicui⁹doctrine inducit̃ opus diuinũ ſufficiẽter oñdit̃.qð dictuꝫ eſt in illa eẽ verrũ.verũtñ quia in illis credentib⁹ aliqui erant adhuc impfecti ꝛ aliqui iungebant̃ eis q̃ erãt tm̃modo fi-

cti.iō xp̄c adhuc nō reuelabat eis altiora myſteria catho lice fidei.q̄ꝛ ficta indigni erāt audire.⁊ iꝑfecti adhuc non poterāt cape.ꝑꝑ qḋ etiā ipis aplis dixit ieſus.ī.xvj.cap. Multa habeo vobis dicere ſ; nō poteſtis portare mō.et hoc ē qḋ dr. b Ipe āt ieſus nō cre.ſemetipm eis.altiora myſteria.ſ.fidē reuelando.⁊ ſubditur cauſa. i Eo ꝙ ipe noſ.oēs.ſ. iſtoꝝ iꝑfectōem.⁊ illoꝝ fictionē modus ꝑ quē cognoſcebat h̄ ſubdit k Et q̄ꝛ opus ei ñ erat.i.neceſſe.

b ſigna eius q̄ faciebat. Ipe aūt ihs nō credebat ſemet i ipm eiſ eo ꝙ ipe noſſet oēs k ⁊ q̄ꝛ opus ei nō erat vt q̄s teſtioniū ꝑhiberet de hoie m Ipe.n.ſciebat q̄d eēt i homine. Cap.iij.

a Erat autem homo

l Ut q̄s te.ꝑhi.de hoie.ſ.vt mētē ⁊ ſtatū cuiuſlibet hominis cognoſceret ꝑ informatōem alterius.q̄ꝛ hoc ſciebat perfecte ꝑ ſemetipm.ꝑꝑ qḋ ſeq̄tur. m Ipe.n.ſciebat q̄d eēt in hoie.ſ.in mēte ⁊ ſtatu cuiuſlibꝫ hois. ⁊ ex h̄ euāgeliſta oñdit ipm eē deū cuiꝰ ꝓpriū ē ſcire ſecreta cordiū. Ad maiorē euidētiā p̄dictoꝝ querit̄ vtrū conuerſio aque in vinū de qua dictū ē fuerit xp̄i p̄mū miraculū. et arguit̄ p̄mo ꝙ nō.q̄ꝛ xp̄c fecit miracula ad inducēdū homines ad fidē.vt iam dictū eſt.ſ; añ illas nuptias aliq̄ ei credebant.⁊ aliq̄ ſicut diſcipuli ei adherebant.q̄ꝛ ſicut dictū ē. Vocatꝰ ē ieſus ⁊ diſcipuli eiꝰ ad nuptias.ergo videtur ꝙ ab eo aliqua miracula viderāt. Itē illud miraculū fecit xp̄c exñs.xxx.annoꝝ. q̄ꝛ poſt baptiſmū ſuū fecit illud.vt ptꝫ ex p̄dictis. Ipe aūt erat incipiēs.xxx. annū q̄ñ baptizatus ē.vt h̄r Luc.iij. Sꝫ in li.ḋ infantia ſaluatoris ſcribunt̄ multa miracula q̄ fecit in pueritia.⁊c̄.⁊c̄. Cōtra h̄ ē illud qḋ dictū eſt in lr̄a. Hoc initiū ſignoꝝ fecit ihs ⁊c̄. Rñſio nō ē qō de xp̄i ptāte in opibus miraculoſis.q̄ꝛ ſuā ptātē a principio habuit.ſed querit de tpe quo vſus ē ptāte in natura aſſumpta que erat organū diuinitatis.etiā in miraculis faciendis.vñ ⁊ ad tactū manus eius ſanabant̄ infirmi.curabāt̄ leproſi.illumiabāt̄ ceci.⁊ ad vocē eiꝰ ſuſcitabant̄ mortui.⁊ ſic ptꝫ ꝙ qō ē de fctō. Propter qḋ hic duo ſunt vidēda.p̊ q̄d ſit circa hoc factū.ſcḋo q̄ circa hoc ꝯueniētia ſunt. Circa primū dixerūt aliq̄ ꝙ ꝯuerſio aque in vinū nō fuit p̄mū miraculū xp̄i abſolute. q̄ꝛ plura alia añ fecerat.ſed fuerat p̄mū q̄ꝫtū ad illa miracl'a q̄ fecit xp̄c in ꝯſpectu diſcipuloꝝ ſuoꝝ.ꝑꝑ hoc ſignāter nō dicit euāgeliū. Hoc fecit initiū ſignoꝝ ihs tm̄: ſ; addidit. In chana galylee ⁊ manifeſtauit gloriā ſuā ⁊ crediderūt in eū diſcipuli eiꝰ.q.d.alibi alia ſigna fecit. Sꝫ hoc ē ꝯ̄ veritatem euāgelij.q̄ꝛ.ſ̄.dixerat euāgeliſta ꝙ xp̄c adhuc erat icognitus nō ſolū ipi ppl'o ſ; iohi p̄curſori eius.vñ Johes baptiſta ḋ xp̄o loquēs dixit. Et ego neſciebā eū.ſ. añ baptiſmū vt.ſ̄.dictū ē.ſil'r loquens iudeis dixit. Medius aūt vr̄m ſtetit quē vos neſcitis.ſi āt aliqua miracula feciſſꝫ ñ fuiſſꝫ ſic incognitus.⁊ maxime ſuo p̄curſori. q̄ꝛ ad ipm manifeſtandū natus erat vt dicit̄ luc.j.imo nec etiā p̄curſore indiguiſſꝫ.q̄ꝛ eius miracula ſufficiēter manifeſtaſſent eū. ⁊ iō dicere ꝙ fecerat miracula añ baptiſmū eſt exp̄ſſe ꝯ̄ euāgeliū.poſt baptiſmū ṽo p̄mū ſignū fuit p̄dicta cōuerſio aq̄ in vinū.⁊ ꝑ ꝯñs fuit miraculū eius ſimpliciter p̄mū. Circa ſecundū ſciendū ꝙ miracula xp̄i ordinabāt ad duo.ſ. ad manifeſtatōem ſue diuinitatis.⁊ ad ꝯfirmatōeꝫ ſue doctrine ꝑ quā hoies ad fidē adducebant̄.⁊ q̄ꝫtū ad vtrunq̄ꝫ fuit ꝯueniens differre opatōeꝫ miraculoꝝ vſq̄ꝫ poſt baptiſmū. hoc primo declarat̄ inquātū miracula erāt doctrine ſue ꝯfirmitiua. Quia cōfirmatio doctrine nō p̄cedit actū docēdi ſ; magis ſequit̄. Ad p̄dicatōem aūt ⁊ doctrinā req̄rit̄ etas ꝑfecta ſaltē de cōgruitate de q̄ agit̄. ꝑfecta etas eſt xxx.annoꝝ. ꝓpter qḋ ioſeph ſuſcepit regimē egypti in etate tali.vt h̄r Gen̄.xlj. Sil'r dauid erat.xxx.annoꝝ cum regnare cepit.vt habet̄.ij. Reg.v.⁊ Ezechiel in.xxx.anno incepit ꝓphetizare.vt h̄r Ezech.j. ⁊ iō ꝯueniēs fuit ꝙ xp̄c añ xxx.annū nō doceret:ꝑ ꝯñs nec miracula ſue doctrine cōfirmatiua faceret. ſcḋo idē oñdit̄ inquātū miracula erant ſue diuinitatis manifeſtatiua. Pars.n. ꝑiculi ē ſi neget̄ i xp̄o vero hūanitas.ſicut ſi neget̄ ſua diuinitas. ⁊ iō dꝫ ſic diuinitas manifeſtari vt vere hūanitatis cognitio nō ipediret.⁊ iō nō fuit ꝯueniēs ipm añ etatē ꝑfectaꝫ miracula facere.ne eius incarnatio fantaſtica crederet̄. Ad primuꝫ ſciendū ꝙ illi diſcipuli q̄ adheſerūt ei añ miracula ipi adheſerūt ex iohis teſtimonio inchatiue ⁊ doctrina xp̄i ꝯſūmatiue. vt ptꝫ ex p̄dictis. vnḋ ⁊ ad laudē diſcipuloꝝ hoc ꝑtinet ꝙ Xp̄m ſecuti ſunt añq̄ꝫ audiſſent eū miracula faciētē ſm̄ ꝙ dicit Gre.omel'.v. Ad ſecūdū dicendū ꝙ liber ḋ infantia ſaluatoris reprobatꝰ ē tāq̄ꝫ ab hereticis cōfictus.vt ptꝫ in decreto Gelaſij pape.⁊ iō nō ē ei fides adhibēda.

In ca.ij.vbi dr̄ in poſtil. Tñ ꝓbabiliter p̄ōt cōcedi quia non omnia ſcripta ſunt.

Additio.

p Probabilius vr̄ ꝯcedendū ꝙ xp̄c nō funiculo cingebat̄.ſicut illi q̄ auſterā vitā ducūt.ſ; ſimplici cingulo quo hoies vtūt̄ cōiter. Nā vt chry.dic̄ ſup math. Nil plus xp̄c oñdit p̄ter miam ⁊ iuſticiā. dimittēs ḡ iohi ieiunio fulgere.ipe ꝯ̄ria inceſſit via ad mēſam intrās publicanoꝝ ⁊ māducās ⁊ bibēs:hec ille. ⁊ idē dicēdū eſt de his que ꝑtinēt ad veſtitū.put ſan.tho.in.iij.ꝑte.q.xl.ar.ij. in rñſione p̄mi argu. Querere aūt quō in tēplo erant funiculi cū ibi nō vendebāt̄.niſi ea que debebāt offerri ē valde irrōnabile.tum q̄ꝛ multa inueniunt̄ in tēplis q̄ nō ibi cōſueuerūt vēdi.tū q̄ꝛ veriſil'e ē ꝙ thauri ⁊ aialia q̄ ibi offerebātur portabant̄ ligata funiculis.

Replica.

l In ca.ij.vbi dr̄ ꝙ ieſus fecit flagellū q̄ſi de funiculis dicit poſtil.ꝙ ꝓbabiliter p̄ōt credi ꝙ xp̄c cingebat̄ funiculo quē duplicādo fecit q̄ſi flagellū. Burg.dicit ꝙ ꝓbabiliꝰ ſit oppoſitū vicꝫ ꝙ cinctꝰ ſit ſic̄ hoies cōiter allegat ad id chry.d. Q: xp̄c nihil oñdit p̄ter miam ⁊ iuſticiā dimittens iohi ieiunio fulgere ipe ꝯ̄ria inceſſit via ad menſam intrās publicanoꝝ mādūcās ⁊ bibēs.⁊ ita dicit burg.dicēdū ē de veſtitu xp̄i ꝙ ſe nō habuit ſic̄ h̄ auſterā vitā ducētes.ſ; ſalua reuerētia chry. Xp̄c i ieiunio tātā auſteritatē oñdit ꝙ potiꝰ fuit in ea admirabil' q̄ꝫ imitabil' ēt a iohe q̄ nūq̄ꝫ.xl.ꝯtinuis diebꝰ ⁊ noctibꝰ ieiunauit vt xp̄c. q̄ ſi aliq̄ñ cū pctōribꝰ ⁊ publicanis mādūcauit.nō ex h̄ viā oppoſitā tenuit.q̄nūmo maiori ꝑfectōe hmōi actꝰ exercuit q̄ꝫ iohes ieiunauit. Opa.n. ꝯdeſcēſionis ⁊ iꝑfectōnis q̄ patēt in fuga ⁊ loculis ⁊ hmōi ꝯuerſatōe cū pctōribus in xp̄o nullā arguūt iꝑfectōꝫ.nō ē igit̄ ꝓprie dictū xp̄m iceſſiſſe ꝯ̄ria via ꝑfectōi.vel via ꝯ̄ria ad v̄tutē quācūq̄ꝫ ꝑtinēte Nec vr̄ ꝓprie dcm̄ ꝙ xp̄c nihil oñdit niſi miam ⁊ iuſticiaꝫ ſi vult excludere opa ſuperogatōis ⁊ auſteritatis.falſuꝫ ē infirmis.n.ꝯdeſcēdere ⁊ opa iꝑfecta ex maxia ꝑfectōe facere ꝓ loco tpe ⁊ oportunitate nō ē via ꝯ̄ria incedere. nec neceſſariū ē ducere xp̄m funiculos ḋ ligatura boū ꝓ flagellis faciēdis recepiſſe.vt vult bur.ſic̄.n. boues ꝑ funes ducūt̄ ita ꝑ flegella ire ꝯpellūt̄.q̄ꝓpt̄ ita cito xp̄c īueniſſet ducētiū flagella ſic̄ funicl'os. Tm̄ vr̄ bur. odiū ꝯ̄ poſt. hūiſſe ꝙ nō potuit pacifice loq̄ ſ; vr̄ freq̄nt̄ occaſiones q̄ſiſſe ad ſenſum lr̄alē modicū ꝑtinētes.

Cap.iij.

e Erat āt hō. Poſtq̄ꝫ euāgeliſta declarauit xp̄i diuinitatē ꝑ nature īmutatōꝫ.h̄ idē declarat ꝑ gr̄e reformatōꝫ ḋ q̄ p̄ncipal'r agit.q̄ꝛ ad h̄ euāgeliū deſcp̄ſit. ⁊ diuidit̄ in duaſ.q̄ꝛ p̊ agit ḋ ſpūali regeneratōe baptiſmi in q̊ p̄dicta reformatō inchoat̄.ſcḋo ḋ coll'atōe multiplicis ſpūalis bñficij i q̄ reformatio ꝯſūmat̄.ſcḋa icipit.c.v. Pꝰ h̄ erat.p̄ma i duas.q̄ꝛ p̊ agit̄ de generatōe ſpūali q̊ ad iudeos.ſcḋo ꝓut deriuat̄ ad ex̄neos.c.ſe.vt ḡ cog̃uit. p̄ma i duas.q̄ꝛ p̊ deſcribit̄ ſpūalis generatio.ſcḋo deſcribit̄ a iohānis baptiſmo ibi:pꝰ h̄ venit.p̄ma i duas.q̄ꝛ p̊ docet xp̄c regeneratōis ſpiritualis neceſſitatē. ſecundo eius modū ſiue qualitatē ibi: Dixit ad euꝫ nicodemus. tercio efficacie ipius cauſam ſiue rōnē ibi:rñdit nicodemus.⁊ q̄ꝛ do-

cet iſta rñdendo ad interrogata. iō ꝑma diuidit in duas qꝛ ꝑmo ponit nicodemi interrogatio. ſcd̄o ſubiungit xp̄i rñſio ibi: Rñdit ieſus. Circa ꝑmū deſcribit ꝑma cōditio interrogantis cū dr̄. a ¶ Erat aūt hō ⁊c̄. Iſte. n. fuit vnꝰ illoꝝ de q̄bus dictū ē ꝓce. ca. ꝙ multi crediderūt in ieſuꝫ videntes ſigna q̄ faciebat. Et qꝛ ibideꝫ ſubdit ꝙ ieſus ñ credebat ſemetipm̄ eiſ ſecreta fidei reuelādo. idō iſte nicodemus venit ad ieſuꝫ i ſecreto ⁊ extra turbaꝫ alioꝝ. vt ab ip̄o plenius inſtrueret. ſequit. b ¶ Ex phariſeis. qꝛ erat de ſecta eoꝝ. ip̄i aūt ꝯfitent reſurrectōeꝫ et ⁊ ſpūaleſ creaturas de quibꝰ loquebat xp̄c. ⁊ iō ex hoc erat quodāmō diſpoſitꝰ ad audiendū doctrinā eius. c ¶ Nicodemus noīe. hoc exprimit ad oñdēduꝫ famā ip̄ius.

b ex phariſeis nicodemꝰ no-
c d e mine princepſ iudeoꝝ. hic
f venit ad ihm nocte ⁊ dixit
ei. Rabbi ſcimus qꝛ a deo
g veniſti magiſter. Nemo ei
pōt hec ſigna facere que tu
facis niſi fuerit deꝰ cū eo.
h Reſpōdit ieſus ⁊ dixit ei.
i Amen amen dico tibi: niſi
quis renatuſ fuerit denuo
k nō pōt videre regnuꝫ dei.
l Dixit ad euꝫ nicodemus:
qūo pōt hō naſci cum ſit ſe
m nex. Nunq̄d pt in ventreꝫ
matris ſue iterato introire

d ¶ Princeps iudeoꝝ. in hoc oñdit dignitas eius. tūc. n. ppl's gubernabat ꝑ doctoreſ ⁊ ſacerdoteſ. lꝫ. n. xp̄c ꝑmos vocatos ad fidē voluerit eē ſimplices vt in pluribꝰ ne doctrina fidei ſapie hūane aſcriberet. ita etiā a ꝑncipio vocauit aliquos literatos ne ip̄a cōtēptui hr̄et: q̄ſi a ſol' ſimplicibus recepta. e ¶ Hic venit ad ihm nocte. Nō eniꝫ audebat venire in palā. ne de ſynagoga expelleret. ſicut dr̄. i. ix. c. de parētibꝰ ceci nati ꝙ ꝓꝑ hoc nō audebāt xp̄m cōfiteri. f ¶ Et dixit ei rab. ſci. qꝛ ⁊c̄. i. certū ē mihi ꝙ tua doctrina ē vera ⁊ a deo data ⁊ nō hūanitus ꝯficta: ⁊ ſubdit cām. d. g ¶ Nemo. n. pōt hec ſig. facere ⁊c̄. ſicut eñ certitudo veritatis hr̄ in his q̄ ſubiacent facultati naturalis rōnis ꝑ reductōeꝫ ad ꝑma principia. ita habet in his q̄ accedunt rōnē ꝑ vera miracula q̄ ſunt ſufficiēs teſtimoniū ꝙ doctrina ꝑ talia ꝯfirmata ꝓcedit veritate ꝑma. minus dixit ille nicodemus ⁊ plus ſignauit. qꝛ ꝑ talē ꝯfeſſionē oñdit ſe deſiderare ab eo plenius informari.

h ¶ Rñdit ieſus. hic deſcribit xp̄i rñſio. qꝛ videbat nicodemū hūiliter ⁊ vere querere doctrinā xp̄i q̄ꝫtū ad ſecreta fidei. ⁊ iō incepit a ꝑmo ſacr̄o. ſ. baptiſmo q̄ ē regeneratio ſpūalis ⁊ ꝑ ꝯñs neceſſaria ad ſalutē. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄: rñdit ieſus ⁊ dixit ei. i ¶ Amen amē dico tibi niſi q̄s renatus fuerit denuo. i. iterū ꝑ generatōꝫ ſpūalē. k ¶ Nō pōt videre regnū dei. Viſio. n. dei ꝑ eēntiā ſibi ſoli cōpetit ꝑ naturā. hoibus aūt cōpetere nō pōt niſi ꝑ grām per quā trahunt hoies quodāmō ad naturā diuinā. vt hr̄. ij. Pe. j. Magna ⁊ p̄cioſa ꝓmiſſa donauit. vt ꝑ hoc efficiamini diuine nature cōſortes. hoc aūt nō pōt eē ꝑ generatōem carnalē q̄ ſolū facit filios hoim. ⁊ iō ad hoc req̄rit generatio ſpūalis ꝑ quā hoies ſunt filij dei ⁊ ꝑ ꝯñs heredes vite celeſtis. Sꝫ ꝯ̄ hoc vr̄. qꝛ patres veteris teſtamēti ſaluati ſunt. q̄ tñ nō fuerūt baptizati. dicēdū ꝙ tūc non erat in p̄cepto. Cōſecuti tñ ſunt ſpūalē vitā ꝑ grām in fide xp̄i venturi. ⁊ ſic habuerūt rē baptiſmi. habuerūt etiā ip̄m in figura in aliquo correſpōdēte ꝑ qd̄ tollebat pctm̄ originale. l ¶ Dixit ad eū nicodemꝰ. hic ꝯñr docet xp̄s modū ⁊ qualitatē regeneratōis ſpūalis. ⁊ diuidit i duas qꝛ primo ponit nicodemi obiectio. ſcd̄o rñſio ibi: Rñdit ieſus. xp̄s. n. dixerat eſſe neceſſariū ad ſalutē regenerari. iō vt modū hmōi regeneratōis meliꝰ intelligat: arguit ꝯ̄ p̄dicta dupliciter: p̄ mō ex etate: qꝛ ille q̄ naſcit ē puer. a ſenectute v̄o ñ pōt aliq̄s redire ad puericiā. ergo regeneratio videt ipoſſibilis. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. Dixit ad eū nicodemus. quō pōt hō naſci cū ſenex ſit. Erat āt aſſuetꝰ ſenſui

n ⁊ renaſci. Reſpōdit ieſus.
o Amen amen dico tibi: niſi
q̄s renatꝰ fuerit ex aqua et
ſpūſancto nō pōt introire
p in regnū dei. Qd̄ natū eſt
q ex carne caro ē: ⁊ qd̄ natuꝫ
r s t eſt ex ſpū ſpūs eſt. Nō mi-
v reris quia dixi tibi. opor-
x tet vos naſci denuo. Spi-
y z ritus vbi vult ſpirat. ⁊ vo
a cem eiuſ audis: ſed neſcis
vnde venit aut quo vadat
b ſic eſt omnis qui natus eſt
c ex ſpiritu. Reſpondit ni-
codemus ⁊ dixit ei. Qūo

lr̄ali. ⁊ iō arguit de generatōe carnali. ſcd̄o arguit ex quātitate naſcētis q̄ ē ꝑua vt poſſit includi in vtero mr̄is. ⁊ iō vr̄ impoſſibile qd̄ ille renaſcat q̄ iam ē ꝑfecte quātitatis. ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. m ¶ Nunq̄d pōt in vē. ma. ſue ite. intro. ⁊ renaſci. q. d. nō. qꝛ quātitas nō ꝑmittit. n ¶ Rñdit ihs. Hic ponit xp̄i rñſio. ⁊ diuidit in duas. qꝛ primo ponit eius rñſio. ſcd̄o ad hoc inducit exempluꝫ ibi: Spūs vbi vult. In ꝑma igit ꝑte dicit ꝙ illa regeneratio de qua loq̄t nō ē carnalis ſꝫ ſpūalis. ⁊ iō non valent argumēta q̄ ꝓcedūt de generatōe carnali. ꝓꝑ qd̄ modū huius r̄generatōis ſpiritualis ſaluator explicat ꝯñr dicens. o ¶ Amen amē dití. niſi q̄s rena. fue. ex aq̄ ⁊ ſpūſanc. ⁊c̄. q. d. illa generatio d̄ qua dixi ſic ē intelligenda. inquātuꝫ aq̄ lauat exteriꝰ ⁊ ſpūſſanctus interius: ⁊ lotio talis bñ dicit generatio. qꝛ ꝑ hanc hoies efficiunt ꝯformes verbo icarnato q̄ ē filius dei naturalis inquātū in hac generatiōe ē aliq̄d ſenſibile correſpōdēs carni. ſ. aqua. ⁊ aliq̄d inuiſibile corrñdēs v̄bo. ſ. gr̄a. vñ ſequit. p ¶ Qd̄ natū ē ex carne. ſ. ſm̄ virtutē carnalis generatōis. q ¶ Caro eſt. i. cōſtituit in vita carnali tm̄. r ¶ Et qd̄ na. ē ex ſpū. mō p̄dicto. s ¶ Spūs ē. i. ꝯſtituit in vita ſpūali. ⁊ iō concludit. t ¶ Nō mire. i. nō debes āmirari. v ¶ Quia di. ti. oꝑ. v. de. naſci. qꝛ nō loquor de generatōe carnali de q̄ tu arguis: ſꝫ de ſpūali. x ¶ Spūs vbi vult. hic ſaluator ad p̄dicta adducit ſenſibile exēplū ſm̄ chry. q̄ hoc exponit d̄ vētu materiali. cuiꝰ principiū ignorat ⁊ ſil'r finis vbi terminat ⁊ tñ ſonus eiꝰ ꝑcipit. ſic mō ē in generatōe ſpūali. q̄a ſpūſſanctus q̄ ē principiū huiꝰ generatōis. ⁊ ſil'r beatitudo eterna que ē eius finis a nobis nō ꝑcipiunt ſꝫ credūt tm̄. Aqua aūt exterior ⁊ forma verboꝝ ꝑcipiunt ꝑ ſenſuꝫ ⁊ hoc ē qd̄ dr̄. x ¶ Spūs. i. ventus. y ¶ Vbi vult ſpirat. i. flat. Si aūt arguat ꝯ̄ hoc ſicut arguit aug. ꝙ ventꝰ materialis nō hꝫ volūtatē nec a ſe mouet. ꝓꝑ qd̄ dicit augu. ꝙ hoc verbū de ſpūſancto intelligit. pōt dici ſuſtinēdo dictū chry. ꝙ volūtas in ſcripturis aliq̄ñ accipit ꝓ inclinatōe naturali. ⁊ hoc mō accipit hic. z ¶ Et vo. eius audis. ſenſibilit ꝑcipiēdo. a ¶ Sꝫ neſcis vñ ve. aut q̄ vadat. Si aūt arguat ꝯ̄ hoc vt arguit aug. ꝙ oēs nouerunt ventū venire ab auſtro vel ab aq̄lone. ⁊ iō vadit in ꝑtem oppoſitā. pōt dici ꝙ hoc ē verū tm̄ in generali. ſꝫ in q̄ ꝑte tre detmiate v̄ſus auſtꝝ tal' incipiat vētꝰ q̄ flat ab auſtro vel vbi tmīet oino ignorat. b ¶ Sic ē ois q̄ na. ē ex ſpū qꝛ ſic̄ dcm̄ ē i tali generatōe ē aliq̄d occultū ⁊ aliq̄d pateſ ad ſenſū. ꝓꝑ argum̄ta p̄dicta q̄ tñ ſt ſolubilia vt viſū ē. dic aug. ꝙ p̄dcā lr̄a d̄ ſpūſcō itelligēda ē q̄ i ꝓphis ⁊ ſcp̄turis ſacr̄ loq̄t. vox āt ꝓphaꝝ ⁊ ſcp̄tura eoꝝ ſenſu ꝑcipit. ſꝫ pncipiū hꝰ ſcp̄ture. ſ. ſpūſſanctꝰ ⁊ eiꝰ finis. ſ. btitudo celeſtis nob occultāt ⁊ ſola fide tenēt. ⁊ iſta expō vr̄ rōnabilior: qꝛ nicodemꝰ erat i ſcp̄tur̄ ſcis iſtructꝰ. ⁊ iō vr̄ maḡ ꝙ ſaluator ſibi dederit exēplū d̄ talibꝰ q̄ꝫ d̄ vēto mālī. ⁊ tūc eſt plana lr̄a. ſpūs vbi vult ſpi. qꝛ nō iſpirat hoies ex nāli neceſſitate ſꝫ ex mera liberalitate. ⁊ vocē eiꝰ audis: i ſcp̄tur̄ ꝓphaꝝ q̄ legūt i ſynagogis iudeoꝝ. Sꝫ neſcis vñ veniat aut q̄ vadat. qꝛ ꝑncipiū iſpirās ⁊ finis vltimꝰ hꝰ inſpiratōis ſibi occultāt vt dcm̄ ē. ſic ē ois ⁊c̄. exponat ſicut. ſ. c ¶ Rñdit ni. h oñdit xp̄c cām efficacie q̄ ē i ſpūali gnātōe ⁊ diuidit i duas. qꝛ p̄ circa h ponit nico. interrogatio. ſcd̄o

xp̄i rn̄ſio ibi: R̄n̄dit ieſus. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ꝯſuetudo
quedā natura ē vt dicit phĩlo. li. de memo. ⁊ re. Et q̄ꝛ iſte
nicodemus erat aſſuetus legi moſaice q̄ ꝓmittit carnalia
iō nō potuit cap̄e ſpūalia. ꝑꝑ qḋ q̄rit vlterius circa p̄di
cta. d. Quō p̄nt hec fieri. d ¶ R̄n̄dit ieſus. hic ponit̄ xp̄i
rn̄ſio. Et diuidit̄ in
duas. q̄ꝛ p̄mo rep̄
hēdit nicodemi tar
ditatē. ſcḋo oſtēdit
baptiſmalis effica
cie cāꝫ ibi: Et nemo
aſcēdit. Arguit aūt
tarditatē nicodemi:
ad intelligēdū ⁊ cre
dēdū p̄dicta ex tri
bus. p̄mo ex condi
tiōe audiētis q̄ erat
doctoꝛ ⁊ peritꝰ in le
ge. ⁊ ꝑ cōſequēs de
beret talia cognoſce
re. ⁊ hoc ē qḋ dicit̄.

d poſſunt hec fieri. Reſpon
e dit ieſus ⁊ dixit ei. Tu es
magiſter in iſrl̄ ⁊ hec ig̃ras
f Amē amē dico tibi: q̄ꝛ qḋ
ſcimus loquimur. ⁊ qḋ vi
dimus teſtamur. ⁊ teſtimo
g niū nr̄m non accipitis. Si
terrena dixi vobis ⁊ n̄ cre
h ditis: quō ſi dixero vobis
i celeſtia credetis. Et nemo
aſcēdit in celū niſi q̄ deſcē
k dit de celo: filius hois qui
l eſt in celo. Et ſicut moyſes
exaltauit ſerpētē i deſerto:
ita exaltari opꝫ filiū hois
m vt ois qui credit in ipo nō
percat: ſed habeat vitā et
n nam. Sic enim deus dile
xit mundū: vt filiū ſuū vni
o genitū daret: vt ois q̄ cre
p dit in eum nō pereat ſꝫ ha
q beat vitā et̄nā. Nō. n. mi

e ¶ Tu es mgr̄ i iſrl̄
⁊ hec ignoras. Sꝫ poſſet aliq̄s dicere ꝙ nō erat mirꝫ ſi ta
lia ignorabat. q̄ꝛ nō ꝑtinebāt ad vetus teſtm̄ in q̄ erat in
ſtructus. Dicēdū ꝙ in lege moyſi figuratiue ꝑtinebat ba
ptiſmus ſm̄ qḋ dicit apl's. j. Coꝛ. x. oēs in moyſe baptiza
ti ſunt i nube ⁊ i mari. q̄ꝛ in vtroqꝫ fuit baptiſmꝰ figuratꝰ
Legis aūt doctores debebāt ſcire figuras eiꝰ lꝫ ad hoc n̄
tenerent̄ vulgus. Itē in ꝓphetis q̄s frequēter legerat exp̄
mit̄ baptiſmus: Ezech. xxxvj. Et effundā ſuꝑ vos aquā
mūdā ⁊ mūdabimini ab oibus inq̄namētis vr̄is ⁊c̄. Itē
Zach. xiij. In die illa erit fons patēs domui dauid ⁊ ha
bitantibus irl̄m in ablutiōeꝫ pctōꝛis ⁊ mēſtruatē. ſcḋo ar
guit tarditatē nicodemi ex ꝯditōe dicētis p̄dicta. q̄ꝛ xp̄s
dicebat ea q̄ certitudinalit̄ ſciebat. iō cito debebat acq̄e
ſcere. ⁊ maxime q̄ꝛ eius doctrinā ꝯfeſſus fuerat a deo da
tam. ⁊ hoc ē qḋ d̄r hic. f ¶ Amē a. di. ti. q̄ꝛ qḋ ſci. ⁊c̄. xp̄s
eīn ſm̄ diuinitatē hꝫ eandē ſciaꝫ cū p̄re. in hūana etiā na
tura cognoſcit oīa q̄ cognoſcit deus noticia viſiōis. iō di
cit. qḋ vidimus teſtamur ⁊ teſtimoniū nr̄m nō accipitis.
q̄ꝛ pauci iudeoꝝ ꝯꝑatiue crediderūt xp̄o. iſte etiā nicode
mus erat ad capiēdū q̄ dicebat tardꝰ. tercio arguit eū de
ꝯditōe materie de q̄ erit ſermo q̄ ē facilis ad intelligēdū
reſpectu emanatōis verbi a p̄re ⁊ ſpūſancti ab vtroqꝫ: et
maxie q̄ꝛ in lege in q̄ iſte erat ⁊ exercitatus ꝑ ablutiones
aliquas āmouebāt̄ imūdicie aliq̄. ⁊ iō defacili deberet ca
pere qualiter ꝑ ablutōem aque exteriꝰ ⁊ virtutē diuinā in
teriꝰ ſit ablutio aie. ⁊ hoc ē qḋ d̄r. g ¶ Si ter. di. vo. ⁊ nō
creditis. Regeneratio ſpūalis terrena pōt dici inquātuꝫ
efficit̄ in terra ⁊ ſub elemēto ſenſibili. ſ. aq̄. vel d̄r terrena
q̄ꝛ ad hoc induxerat exēplū ſenſibile de vento flāte in t̄ra
ſm̄ expoſitōem chry. p̄dictā. h ¶ Quō ſi dix. vo. ce. cre
detis. Celeſtia hic vocat emanatiōem ꝑſonaꝝ in diuinis
que eſt valde ardua ⁊ difficili valde intelligibilis.
i ¶ Et nemo aſcēdit. rep̄hēſa eiꝰ tarditate ſaluatoꝛ ꝓcedit
ad reddēdū cām efficacie q̄ ē in ſpūali generatiōe. Et di
uidit̄ in duas. q̄ꝛ p̄mo facit qḋ dictū eſt. ſcḋo manifeſtat
ꝓpoſitū ibi: Sic deꝰ dilexit. p̄ma in duas ſm̄ duplicē cāꝫ
quā aſſignat. ſcḋa ponit̄ ibi: Et ſicut moyſes. Circa p̄mū
ſciendū ꝙ cā p̄ncipalis efficacie baptiſmalis ē myſteriū
incarnatiōis ꝑ quā filius dei vniuit ſibi hūanā naturā in
mundū deſcēdēdo. naturale ē aūt ꝙ quelibꝫ res ad locū
ſue originis reuertat̄. iō verbū incarnatū ad p̄rēm redire
pōt aſcēdēdo. ⁊ q̄ꝛ ꝑ generatiōem ſpūalē hoies efficiunt̄
mēbꝛa eiꝰ ⁊ ipi vniūt̄. ⁊ ꝑ ꝯñs cū ipo ad celeſtia trahūtur
virtute verbi incarnati. ſic ſoluta ē qō nicodemi qua q̄re
bat quō p̄nt hec fieri. ⁊ hoc ē qḋ d̄r. i ¶ Et ne. aſcē. in ce.
niſi q̄ deſcē. de celo. q̄ꝛ ſicut dictū ē hoies n̄ aſcēdūt illuc
niſi inquātū efficiūt̄ mēbꝛa verbi incarnati. ⁊ q̄ꝛ verbū n̄
deſcēdit de celo ꝑ motū localē celū dimittēdo ſꝫ carnē d̄
nouo ſibi vniēdo. iō ad hoc denotādū ſubdit̄. k ¶ Filiꝰ

hō. q̄ ē in celo. ex hoc loco valētinꝰ accepit occaſionē er
rādi. di. ꝙ dei filiꝰ corpꝰ celeſte attulit. ⁊ ꝑ virginē tranſijt
nihil dē ea aſſumēdo. hoc aūt p̄ꝫ erroneū ⁊ euāgelio cō
trariū. q̄ꝛ hoc mō xp̄c nō eēt filius virginis. itē xp̄c n̄ eēt
hō. q̄ꝛ corpus celeſte nō pōt iformari ab aīa cū ſit forma
corpis phiſici orga
nici ſm̄ ꝙ dicit phs
ſcḋo de aīa: qḋ n̄ p̄t
cōpetere corpi cele
ſti. l ¶ Et ſic moy.
Hic ponit̄ ſcḋa cau
ſa efficacie baptiſ
malis q̄ eſt meritūꝫ
paſſionis xp̄i. qḋ in
baptiſmo op̄at̄. ⁊ h̄
tangit̄ cū ſubdit̄. Et
ſicut exaltauit moy
ſes ſerpētē in deſer
to. ita exaltari opꝫ
filiū hōis. de hoc ſ̄
pente h̄r Nūe. xxj.
⁊ fuit figura paſſio
nis xp̄i. q̄ꝛ habuit ſilitudinē veneni inquātū dicebat̄ ſer
pens. fuit tñ ſine veneno; q̄ꝛ eneus. ſic xp̄c habuit ſilitudi
nē peccati ex carne paſſibili: fuit tñ oīno ſine pctō. ⁊ ideo
aſpectus illiꝰ ſerpētis enei ſaluauit a corꝑali morte. mul
tofortius fides xp̄i crucifixi ſaluat a morte ſpūali: ⁊ reſti
tuit hoiem vite eterne. iō ſequit̄. m ¶ Vt omis q̄ cre. in
ipm nō pe. ſꝫ ha. vi. eternā. Notādū etiā ꝙ xp̄i crucifixio
dicit̄ exaltatio. q̄ꝛ eius corpus fuit exaltatū in cruce ſicut
vexillū in aere ad debellādū aereas p̄tātes. ſm̄ illud he
bꝛe. xij. Curramus ad ꝓpoſitū nobis certamē aſpiciētes
in auctorē fidei ⁊c̄. ⁊ q̄ꝛ ꝑ paſſionē meruit exaltatiōeꝫ ſm̄
ꝙ d̄r phil̄. ij. Hūiliauit ſemeipm factus obediēs vſqꝫ ad
mortē: mortē aūt crucis. ꝓpter qḋ deus exaltauit illū.
n ¶ Sic. n. deus. Hic ꝯñter manifeſtat cām p̄dictā. ⁊ di
uidit̄ in duas. q̄ꝛ p̄mo oñdit ꝓpoſitū. ſcḋo remouet qō
dā dubiū ibi: Nō. n. ſuꝑius dixerat ꝙ efficacia baptiſma
lis ꝓuenit ex myſterio incarnatōnis. iō declarat qualiter
iſta incarnatio ſit facta. d. ꝙ nō ē facta ex hūano merito:
nec ex neceſſitate ſꝫ gratuita dilectōe dei ad nos. ⁊ hoc eſt
qḋ d̄r. n ¶ Sic. n. deus di. mū. vt fi. ſuū vnige. daret. q̄ ē
ē bonū infinitū. ex quo apparet maxima dei dilectio. q̄a
diligere ē velle alicui bonū. ipe aūt voluit nobis volūta
te efficaci bonū infinitū. q̄ꝛ dedit nobis filiū ſuū.
o ¶ Vt ois q̄ cre. i eū nō ꝑeat ſꝫ ha. vi. eternā. Ex hoc etiā
errauerūt aliq̄ heretici dicētes ꝙ credētes nō dānabunt̄
etiā ſi moriant̄ in peccato mortali. ⁊ ꝯfirmāt dictū ſuū ꝑ
verba apl̄i. j. Coꝛ. iij. Fundamētū. n. aliud nemo pōt po
nere ⁊c̄. ⁊ ſequit̄. Si cuiꝰ opus arſerit detrimētuꝫ patiet̄:
ipe aūt ſalūꝰ erit. ſic tñ q̄ſi ꝑ ignē. ꝑ fundamētum. n. iſtud
intellr̄ fides. ⁊ iō ſi ſuꝑ hoc fundamētū ponāt̄ oꝑa cōbu
ſtione digna ꝑꝑ talia hō punit̄ ad tp̄s tñ finaliter ſalua
bit̄. ſꝫ h̄ ē erroneū. ⁊ iꝓbat̄ ꝑ dictū apl̄i ad Gal̄. v. Ma
nifeſta ſunt oꝑa carnis: q̄ ſunt fornicatio: imūdicia: ipu
dicitia ⁊c̄. ſequit̄. Qui talia agūt regnū dei nō ꝯſequētur.
Ex q̄ p̄ꝫ ꝙ nō ſolū dānant̄ aliq̄ ꝑꝑ infidelitatē ſꝫ etiā ꝓpt̄
alia peccata mortalia. ⁊ ideo dicendū ꝙ ſaluatoꝛ nō acci
pit fidem tm̄ ꝓ habitu fidei informis ſed fide formate ꝑ
charitatem. ⁊ certum eſt ꝙ talis ſaluabitur. ⁊ ad hoc de
notandum dicit. o ¶ Vt omnis qui credit in eum. ſcꝫ
tendendo in eum per charitatem. p ¶ Non pereat ſed
habeat vitam eternam. Id dictū apoſtoli p̄allegatuꝫ in
contrarium dicendum ꝙ loquitur de peccatis venialibꝰ
ſm̄ quod exponunt̄ doctores. ⁊ ego tunc plenius dicam
ſi contingat me ſuper illum locū ſcribere. ꝓ peccatis au
tem venialibus fideles temporaliter puniuntur igne pur
gatorij. tamē finaliter ſaluantur. q ¶ Non enim miſit
deus filium ſuum in mundū ⁊c̄. Hic remouet quoddā
dubiū. ⁊ diuidit̄ in duas. q̄ꝛ p̄mo facit qḋ dictum eſt. ſe
cundo declarat quoddam dictum ibidem ibi: Hoc antē

eſt iudiciū. Circa primū ſciendū ꝙ aliq̄ ſcripture loquē-
do de ſecūdo aduentu xp̄i in mōm. dicūt ipm venire ad
iudicādū. τ iō ne aliq̄ credāt ꝙ hoc debeat fieri in primo
eius aduentu hoc remouet. d. q ¶ Nō .n. miſit τc. vt iu-
dicet mūdū. ſ. in p̄mo ſuo aduentu. Tūc .n. nō venit iudi
care ſed magis iudi
cari p̄ mūdi ſalute.
iō ſequit. r ¶ Sed
vt ſaluet mūdus p̄
ipm. τ pbat ꝯñr hoc
dictū. q2 in p̄mo ei⁹
aduentu aliq̄ crede
bant ei. τ aliq̄ ñ cre-
debāt ei. τ ē diuiſio
p̄ imediata cū intra
ꝯdictoria nō ſit me-
diū. ſed nō venit ad
iudicanduꝫ nō cre-
dētes nec credētes.
vt ſtatim patebit. ꝫ
τc. τ hoc ē qđ ſequit
s ¶ Qui cre. in euꝫ
nō iudi. i. nō hꝫ cāꝫ
vñ cōdemnet.
t ¶ Qui autē nō cre
dit iā iudi. ē. i. hꝫ i ſe
cām manifeſtaꝫ ſue
cōdēnatōis. ſicut il-
le dr̄ mortu⁹ q̄ iā hꝫ
in ſe cām manifeſtā mortiſ. τ hoc ē qđ ſubdit. v ¶ Qui
nō cre. in no. vnige. fi. dei. q̄ venit p̄ ſalute mundi. verūtñ
cā h⁹ dānatōis dabit executōi in ſcđo aduētu xp̄i.
x ¶ Hoc ē āt iudici. hic declarat ſuuꝫ dictū vicꝫ ꝙ nō cre-
dētes in filiū dei iā hñt in ſe cām manifeſtā ſue dānatōis
q2 ſunt extra fidē ſaluatoris ſine q̄ null⁹ vnq̄ꝫ potuit ſalua
ri. τ hoc ē qđ dr̄. x ¶ Hoc ē āt iudiciū. i. cā ꝯdēnatōis.
y ¶ Quia lux. i. xp̄c q̄ ē lux vera. vt dictū ē. j. ca. z ¶ Ve
nit in mūdū. carnē aſſumēdo. τ in ea apparēs ſalutē hūa-
ni generis operando. a ¶ Et dile. ho. ma. tene. q̄ꝫ lucē. tene
bras infidelitatis p̄eligēdo. τ ſubdit cām. b ¶ Erant eñ
opa eo. mala. ad cui⁹ itellectū ſciēdū ꝙ legiſpiti aliquā no
ticiā de xp̄o habuerūt cogſcētes ipm eē vere xp̄m. vt ple-
nius declaraui math. xxj. ſup illū locū. Dixerūt agricole.
hic ē heres. verūtñ q2 arguebat eoꝝ vicia moti fuerūt ꝯ eū
inuidia excecāte illā cognitōem quā d eo habebāt: q2 paſ-
ſio pn̄s τ fortis p̄uertit iudiciū rōnis. ſicut ptꝫ in cōtinēte
q̄ pn̄ti paſſione iudicat eē fornicādū. tñ extra paſſionē po-
ſitus iudicat ꝯriū. vt dr̄. vij. Ethy. ſic iudei odio τ inuidia
moti pſecuti ſunt xp̄m. τ ponit ad h̄ ſaluator exēplū dicēs
c ¶ Ois .n. q̄ ma. agit odit lucē. ſicut ptꝫ de adultero τ d fu
re: τ ſic de alijs. d ¶ Et nō ve. ad lucē. i. nō facit ſua male
facta in palā. e ¶ Vt nō ar. opa ei⁹. i. ñ puniāt p̄ iuſticiā
ſecularē. f ¶ Qui aūt fa. veritatē. i. opa cōformia volūta
ti diuine q̄ ē idē ꝙ veritas p̄ma. g ¶ Venit ad lucē. i. i pa
lā vel ad xp̄m q̄ ē lux vera. h ¶ Vt ma. opa ei⁹. nō ad p̄
priā laudē ſed ad dei gloriā τ proximi edificatōꝫ. i ¶ Quia
a deo ſunt facta. i. virtute dei ſine cui⁹ v̄tute opus merito
riū nō pōt fieri. k ¶ Poſt hec venit. hic ꝯñr ponit diſtin
ctio inter baptiſmū xp̄i τ baptiſmū iohānis. τ diuiditur i
tres. q2 p̄mo vterq̄ꝫ baptiſm⁹ deſcribit. ſcđo ex hoc qđ orit
ibi: Facta ē ꝫ qđ. tercio ſoluit ibi: Et rñdit io. p̄ma i duas
q2 p̄ poīt baptiſm⁹ xp̄i. ſcđo ponit baptiſm⁹ iohis ibi: erat
aūt io. In p̄ma p̄te dicit ſic. Poſt hec venit ihs τ diſcipu
li ei⁹. ex p̄dictis ptꝫ ꝙ ihs loquebat cū nicodemo in irl'm.
q̄ eſt metropolis in iudea. quō ergo dr̄ h̄ imediate p⁹ locu
tōem xp̄i cū nicodemo. Poſt hec venit i iudeā τc. q2 erat
ibi vt vr̄. Ad hoc rñdet beda ꝙ li p⁹ hic nō intell'r imedia-
te reſpectu p̄cedētiū. ꝫ in p̄ceſſu tp̄is p⁹ inſtructōem nico-
demi venit in galyleā: τ iterū reuerſus eſt in iudeā. Aliter
etiā pōt dici vt imediate cōiūgant lr̄e p̄cedēti. Poſt h̄ ve-
nit in iudeā terrā. q. d. p⁹ inſtructōem nicodemi in irl'm ve

ſit de⁹ filiū ſuū in mūdū vt
r iudicet mōm: ꝫ vt ſaluetur
s mōs p̄ ip̄ꝫ. Qui credit i eū
t nō iudicat. Qui āt nō cre
v dit iā iudicat⁹ ē. Qui ñ cre
dit i noie vnigeniti filij dei
x y z a Hoc ē aūt iudiciū q2 lux ve
nit i mōm. τ dilexerūt hoies
magis tenebras q̄ꝫ lucem.
b c Erāt .n. eoꝝ mala opa. oiſ
d q̄ male agit odit lucē. τ nō
e venit ad lucē vt nō arguāt
f opa ei⁹. Qui aūt facit veri
g h tatē venit ad lucē vt mani
i feſtent opa ei⁹: q2 in deo ſt
k fcā. P⁹ hec venit ihs τ di
l ſcipuli ei⁹ in t̄rā iudeā. τ il
lic demorabat cū eis τ ba
m ptizabat. Erat aūt τ iohes
baptizās i ennō iuxta ſali.
n o q2 aq̄ m̄lte erāt illic. τ veni
p ebāt τ baptizabāt. nōdū ei
miſſus fuerat iohes i carce
q rē. Fctā ē āt qđ ex diſcipul'
r s iohis cū iudeis d purifica
t v tōe. τ venerūt ad iohem τ
x dixerūt ei. Rabbi qui erat
y tecū t̄rās iordanē cui tu te
z ſtioniū p̄hibuiſti ecce h̄ ba
a ptizat τ oēs veniūt ad eū:
b Rñdit iohes τ dixit. Nō
pōt hō accip̄e q̄cq̄ꝫ niſi fue

nit ad alia loca iudee. q2 nō tm̄ debebat docere in ciuitate
metropoli ꝫ etiā in alijs. τ ad hoc denotandū dr̄ in iudeā
terrā. tunc .n. de irl'm venit verſus iordanē vbi hoies ꝯgre
gabant ad baptiſmū: vt inciperet baptizare ſcḋm ꝙ iohes de
eo p̄dixerat. vt. ſ. dcm̄ ē iō ſubdit. l ¶ Et illic demoraba
tur cū eis τ baptiza-
bat. ꝫ ꝯriū vr̄ in ter-
ra ſeq̄nti ca. vbi dici
tur ꝙ ihs nō bapti-
zabat ſed tm̄ diſcipu
li ei⁹. Dicēdū ꝙ ipe
p̄mo baptizauit di-
ſcipulos ſuos vt hic
dr̄ poſtea ſoli diſci-
puli baptizant xp̄o
circa altiora docēdo
occupato. τ ſic nō ē
ꝯdictio. de hoc tñ ba
ptiſmate pleni⁹ dice
tur in fine hui⁹ ca.
m ¶ Erat aūt iohes.
Hic ꝯñr ponit ba-
ptiſmū iohis. d. erat
aūt iohes baptizās
in ennō iuxta ſalim
qđ eſt oppidū iuxta
iordanē. τ dicūt ali-
qui ꝙ alio noie vo-
cat ſalem. τ ē locus
vbi regnauit melchiſedech. vt hr̄ Geñ. xiiij. ſed hoc ē fal-
ſum. q2 ſalē vbi regnauit melchizedech idē ē ꝙ irl'm. quia
ipam edificauit melchiſedech. vt dicit Iſiđ. li. xv. ethy. τ
p̄mo dicta ē ſalem. i. pacifica ex cōditiōe regis q̄ regnauit
in pace. poſtea dicta ē irl'm a tp̄e quo abraā voluit ibi of-
ferre yſaac filiū ſuū. q2 locū iſtuꝫ appellauit: dñs videt. vt
hr̄ Geñ. xxij. τ iō irl'm interp̄tat viſio pacis. q2 cū p̄ma in
terp̄tatōe addita ē viſio. Subdit aūt cā q̄re iohes baptiza
bat iuxta ſalim cū dr̄. n ¶ Quia aq̄ mul. erāt illic. ē etiaꝫ
interp̄tatio ei⁹ qđ dr̄ ennon. Ennos .n. hebraice dr̄ aqua.
o ¶ Et ve. ho. τ bapti. ꝫ vr̄ ꝙ baptiſm⁹ iohis ſtatim debuit
ceſſare baptizato xp̄o cū ad ipm manifeſtādū ordinaret.
vt. ſ. dictū ē. Dicendū ꝙ nō ſtatim ceſſauit ne crederet to-
taliter reprobādus ſicut baptiſmata q̄b⁹ phariſei vtebant
vt dr̄ mar. vj. ca. iterū q2 ſicut ante baptiſmū xp̄i iohes ba
ptizabat in noie xp̄i vēturi. ſic p⁹ baptiſmū xp̄i illos q̄s ba
ptizabat ad xp̄m mittebat pleni⁹ ad inſtruēdos. τ ſic ꝯfir-
mabat ſuū teſtimoniū de xp̄o. p ¶ Nōdū .n. miſ. fu. io. i
carcerē. hoc addit ad oñdēdū ꝙ texit hiſtoriā quā alij euā
geliſte dimiſerāt incipiētes deſcribere fcā xp̄i p⁹ incarcera
tōeꝫ iohis. q ¶ Facta ē aūt. hic ex p̄dictis mouet qđ. q2
diſcipuli iohis zelātes p̄ mgr̄o ſuo voluerūt p̄ferre baptiſ
mū ſuū baptiſmo xp̄i. τ hoc ē qđ dr̄. q ¶ Fcā eſt aūt qđ
ex diſ. iohis. indiſcrete p̄ mgr̄o ſuo zelātib⁹. r ¶ Cū iud.
. i. xp̄i diſcipul' τ alijs ad baptiſmū xp̄i veniētib⁹. s ¶ De
purificatōe. i. de baptiſmo. q2 iſti dicebant baptiſmū xp̄i
meliorē. q2 xp̄c illos q̄s baptizabat nō mittebat ad iohēꝫ
t ¶ Et ve. ad io. moti zelo indiſcreto. v ¶ Et dix. ei. τ p̄po
ſuerūt q̄ttuor ex q̄b⁹ iohes poſſet p̄uocari. primū ē p̄ten-
dens excellētia iohis reſpectu xp̄i. qđ notat cū dicit.
x ¶ Rabbi q̄ erat te. t̄rās ior. q. d. diſcipul⁹ cū mgr̄o. ſcđm
ē bñficiū a iohe xp̄o ipēſum cū ſubdit. y ¶ Cui te. p̄hib.
q. d. p̄ te ē i auctē. terciū ē vſurpatō officij alieni cū ſubdit.
z ¶ Ecce h̄ bap. q. d. tuū officiū vſurpat. q̄rtū ē miōratio io
hānis cū ſubdit. a ¶ Et om. ve. ad eū. q. d. de te nō curat
b ¶ Rñdit io. h̄ ponit q̄ōnis ſolutio. τ q2 diſcipuli Iohis
notabāt xp̄m de hoc ꝙ officiū iohis vſurpabat. τ d hoc ꝙ
fama iohis p̄ h̄ decreſcebat. iō iohes in ſua ſolutiōe ſic p̄
cedit. q2 p̄mo oñdit p̄mū eē falſuꝫ. ſcđo oñdit ſcđm eē iu-
ſtū ibi: Illū opꝫ creſcere. p̄mū oñdit p̄ h̄ ꝙ iohānes ñ ba
ptizabat niſi ſicut p̄co xp̄i. τ iō xp̄c baptizans nō vſurpa-
bat ſibi officiū a iohāne p̄conizatū. τ hoc ē qđ dicit.

c rit ei datū de celo. ipi vos
mihi testimoniū ꝑhibetis
d ꝙ dixerim: nō sum ego xp̄c
sed qꝛ missus sum añ illū.
e Qui hꝫ sponsam spōsus ē
f amicus aūt sponsi q̄ stat et
audit eū. gaudio gaudet ꝓ
pter vocē spōsi. Hoc ergo
g gaudiū meū ipletū est. Il-
h lū opꝫ crescere me aūt mi-
i nui. Qui desursum venit
k l sup oēs ē. Qui de terra ē:
m n de terra ē ⁊ de terra loquit
o p q̄ de celo venit sup oēs est
q r Et qd vidit ⁊ audiuit hoc
s testat ⁊ testimoniū eius ne
t mo accipit. Qui aūt acce
v perit eius testimoniū signi
x ficauit quia deus verax est
y Quē. n. misit deus verba
z dei loquit. Nō. n. ad men
z surā dat deus spm̄. Pater
diligit filiū ⁊ oia tenuit in
a manu eius. Qui credit i fi
b liū hꝫ vitā eternā: qui autē
incredulus ē filio nō vide
e bit vitā: sed ira dei manet
sup eum. ¶ Capi. iiij.

b ¶ Rńdit io. ⁊ di. Nō pōt hō ⁊c. qꝛ ois ptās a deo ē. ⁊ iō ꝫm distinctōem collatōis diuine distinguunt officia. Iohānes aūt nō accepit auctoritatē a deo baptizādi nisi ad denūciandū christū ⁊ ꝑparādū hoies ad suū aduentū. ⁊ hoc ē qd dr. c ¶ Ipi vos mihi testi. ꝑhibetis. i. ꝑhibere debetis. qꝛ a me audistis. d ¶ Q dixerim nō suꝫ ego xp̄c. ꝫ qꝛ missus sum añ illū. ꝓpter qd baptizādo nō vsurpat officiū alienū. qd ꝓbatur ꝑ hoc qd subdit. e ¶ Qui hꝫ spōsaꝫ. spōsus ē. i. hꝫ officium spōsi qd ē generare filios. ⁊ iō officiū xp̄i ē baptizare ꝑ qd regenerant filij de spōsa xp̄i que est ecclia. f ¶ Amicus ⁊c. ⁊ gau. gaudet ꝓpter vocē sponsi. i. dꝫ ꝯgaudere cū spōso filios generāti. Si. n. officiū generandi ex sponsa sibi accipet: nō eēt amicus sponsi sed inimic⁹ ⁊ adulter eēt. q. d. iohes: de hoc ꝙ xp̄s baptizat nō debeo dolere ꝫ magis gaudere cū sim ei⁹ ꝑco ⁊ amicus. ꝓp hoc subdit. Hoc ꝰ gaudiū meū ipletū est. Et notandū ꝙ iohes hic vocat se xp̄i amicū. s. autē se vocauit eius seruū etiā indignū dicēs. Cui⁹ nō sum dign⁹ vt soluā ei⁹ corrigiā calciamēti. Cui⁹ cā ē. qꝛ volebat discipłos suos reprimere volētes ipm ad inuidiā mouere ꝯ xp̄m: vt ptꝫ ex ꝑdictis. iō hic voluit loq̇ magis charitatiue.

g ¶ Illū opꝫ. hic oñdit scōm eē iustū. s. famā suam diminui ⁊ crescere famā xp̄i: ⁊ diuidit in duas: qꝛ pmo oñdit ꝓpositū. scōo ꝯcludit pncipale intētū ibi: Qui credit i filiū. pmū ꝓbat quattuor rōnibus: pma sumit ex altitudine originis xp̄i cui⁹ origo desursum ē ⁊ q̄tuꝫ ad deitatē: sicut patuit. j. ca. ⁊ q̄tū ad hūanitatē. qꝛ corp⁹ ei⁹ formatū est v̄tute spūssancti. ⁊ hoc ē qd dr. g ¶ Illū opꝫ crescē. in claritate fame ⁊ auctoritate apud hoies: qꝛ in seipo nō augeť. h ¶ Me aūt minui. sicut lucifer minuit in claritate q̄tū ad apparētiā oriēte sole. ⁊ auctoritas ꝑconis ad ueniēte iudice: ⁊ hui⁹ rō subdit. i ¶ Qui desur. venit. i. originat⁹ ē ⁊ q̄tū ad diuinitatē ⁊ q̄tū ad hūanitatē mō ꝑdicto. k ¶ Sup oēs ē. i. auctoritate ⁊ dignitate dꝫ oēꝫ creaturā ꝑcellere. qꝛ quāto origo alicui⁹ ē altior tāto debet ei maior honor. scōa rō accipit ex certitudine doctrine. quoniam xp̄c in natura diuina habet eandem scientiam cum patre: in humana natura cognoscit omnia que deus cognoscit noticia visionis. ideo potest certitudinaliter docere etiaꝫ altissima. iō debet ei excellētia maxima. ⁊ hoc ē qd dr. l ¶ Qui de ter. ē. i. ois hō ꝑter xp̄m cui⁹ corpus format v̄tute semis exn̄tis de terra a dn̄o sicut ⁊ alia mixta. vt ptꝫ ex scōo de generatōe. m ¶ De terra ē. i. ꝑ hoc ꝯstituit in vita etna. ⁊ ꝑ ꝯns nō pōt loq̇ nisi d̄ terrenis quātū ē ex se. iō sequit. n ¶ Et de ter. loquit. lꝫ. n. iohes ⁊ alij sancti locuti fuerit de celestib⁹. hoc erat inq̄tū erāt a deo illumiati. ꝫ aliter ē de hoie xp̄o rōne ꝑdicta iō subdit. o ¶ Qui de ce. venit. q̄tū ad originē mō ꝑdicto. p ¶ Sup oēs ē. q̄tū ad doctrinā. qꝛ pōt loq̇ celestia ⁊ diuia q̄ certitudialiter cognoscit. ⁊ inquātū de⁹ ⁊ inquātū hō. ꝓpter qd seq̄tur. q ¶ Et qd vi. ⁊ audiuit. Lꝫ. n. eādē habeat sciam cū pr̄e inquātū deus. tñ hꝫ eā a pr̄e sic̄ ⁊ eēntiā. ⁊ hoc significat ꝑ audire. inquātū autē hō hꝫ aliā sciam a deo infusam. ⁊ sic inquātuꝫ hō ⁊ inquātum de⁹ a pr̄e audiuit. r ¶ Hoc testat. docēdo. ⁊ ptꝫ certitudo testimonij ꝑ visum ⁊ auditū. s ¶ Et testi. ei⁹ ne. ac. i. pauci ꝯꝑatiue. sicut cōiter dr. nemo ē in foro. i. pauci. qꝛ pauci de iudeis crediderūt in aduētū xp̄i. t ¶ Qui aūt accē. eius testioniū. credēdo. v ¶ Significauit. i. mōstrauit. x ¶ Quia deus ve. est. adimplēdo ꝑmissum de filio iam misso. sicut añ mittēdū ꝑmiserat ꝑ ꝓphas. ⁊ cōcludit excellētiā doctrine ex ꝑdictis dicēs. y ¶ Quē. n. mi. deus verba dei loquit ꝓpria virtute. alij aūt nō pn̄t hoc facē nisi v̄tute ipius. Tercia rō accipit ex plenitudine gr̄e. sicut. n. i capite corpis naturalis sunt omēs sensus. in alijs aūt mēbris sunt ꝑticulariꝫ sic in xp̄o capite nostro ē ois plenitudo gr̄e. in alijs aūt diuisim. ⁊ iō excellētia dignitatis ⁊ honoris xp̄o debet ꝑ alijs ⁊ hoc ē qd dr. z ¶ Nō. n. ad mēsu. dat de⁹ spm̄. i. grām hoi xp̄o nō ꝙ eius gr̄a habitualis sit infinita. ꝫ qꝛ hꝫ grāꝫ ꝫm oēm ei⁹ rōnē ⁊ effectū. sicut si hr̄et albedo ꝫm oēm gradū ipi⁹ possibilē diceret hr̄i sine mēsura ⁊c. alio mō etiā dr hoc ex respectu ad capacitatē aie. si. n. aliq̇s veniēs ad fluuiū hauriat aquā quātū pōt vas cape dr accipe sine mēsura. lꝫ vas sit determiatē mēsure sic in ꝓposito. qꝛ tota capacitas anie xp̄i fuit repleta grā. iō dr accepisse sine mēsura. quarta rō sumit ex xp̄i filiatōe. qꝛ ē dei filius naturalis ⁊ vnigenit⁹. Alij aūt quātūcunq̄ sancti etiā angeli beati nō sunt nisi filij adoptiui. ⁊ iō sibi debet excellētia reuerētie ⁊ honoris. ⁊ hoc ē qd dr z ¶ Pr̄ di. fi. ⁊ oia de. i ma. ei⁹. qꝛ inquātū de⁹ hꝫ eādē potētiā cū pr̄e sic ⁊ eādē eēntiā. ꝫ hoc mō accipiēdo li diligit nō tenet causalit. qꝛ fili⁹ nō ꝓcedit a pr̄e volūtarie sed naturalr̄: ꝫ tenet comitatiue ⁊ ꝑ modū signi. qꝛ dilectio cōcomitat ꝓductōem filij. silr̄ inquātū hō oia tradita st̄ i manu ei⁹. vt hr̄ math. vl. Data ē m̄ ois ptās in celo ⁊ i terra. ⁊ hoc mō accipiēdo li diligit tenet causalit. qꝛ dilectō diuia ē rō ois alteri⁹ doni. ⁊ sic ē cā oim donoꝝ q̄ fcā sūt in hūanitate xp̄i. a ¶ Qui credit. h ꝯcludit pncipale intētū. qꝛ intētio iohis baptiste ista dicētis erat iducere discipulos suos ad credēdū ipi xp̄o cui⁹ erat ꝑcursor ⁊ nūcius. ⁊ hoc ē qd dr. a ¶ Qui credit in fil. hꝫ vi. et. ⁊c. q̄a hꝫ grām q̄ virtualit ꝯtinet beatitudinē. sicut semē arboris ipam arborē. ⁊ loquit de fide formata charitate.

b ¶ Qui aūt incre. ē fi. nō vi. vitā eternā. q̄tū ad penā dāni q̄ ē carētia visionis diuine. c ¶ Sꝫ ira dei ma. su. eū. q̄tū ad penā sensus que etnaliter manet sup dānatū. q̄a nullo mō pōt euadere. Ad maiorē euidētiā ei⁹ qd dictuꝫ ē ꝙ xp̄c baptizabat ⁊ discipuli ei⁹. querit quale fuerat illud baptisma. Et arguit ꝙ non fuit baptisma xp̄i. qꝛ baptisma xp̄i hꝫ efficaciā a passione ipius. ergo illā nō ꝑcessit. qꝛ effect⁹ nō pōt ꝑcedere cāꝫ suā. xp̄c aūt nōdū passus fuerat: ergo ⁊c. Itē si aliq̇ fuissent baptizati baptismo xp̄i añ ei⁹ ascēsionē in celū. hoc maxie videret eē verū d̄ apostolis ⁊ xp̄i discipulis. hoc āt nō ē verū. qꝛ xp̄c volēs ad pr̄em ascēdere dixit eis. Johes aūt baptizauit aq̄. vos āt baptizabimini spūssancto ⁊c. vt dr act. j. baptism⁹ aūt xp̄i ē in spū. vt ptꝫ ex ꝑdictis. j. ca. ꝰ ⁊c. Cōtrariū vr̄ ꝑ dcm̄ augu. sup istū locū: qꝛ dicit ꝙ ihs baptizabat vt dn̄s. hoc āt ē baptizare baptismo suo: ergo ⁊c. Rńsio: in hac q̄ōne et cōsimilibus que sunt de illis que nō pn̄t sufficiēter ꝑ rōnē inuestigari. nec eaꝝ veritas habet ꝑ expressam scripturam tenendum est illud quod est magis cōsonū scripture ⁊ rōni. ⁊ iō ꝫm hunc modū in hac q̄ōne ē sic ꝓcedēdū qꝛ nō est exꝑssum ꝑ scripturā q̄le fuerit illud baptisma.

Sciendū igiꝉ ꝙ Chryſo. dicit ꝙ illud baptiſma tm̄ fuit baptiſma iohis. qꝛ ſm̄ ipm̄ baptiſmꝰ xp̄i nōdū erat inſtitutꝰ. Cuiꝰ rō ē. qꝛ in baptiſmo xp̄i daꝉ ſpūſſanctꝰ qui nō ē datꝰ an̄ xp̄i reſurrectōēꝫ. ſm̄ ꝙ dꝛ infra. vij. ca. Nōdū erat ſpūs datus. qꝛ nōdū erat ihs glorificatꝰ. ⁊ iō dicit ꝙ apl'i an̄ paſſionē baptizabāt tm̄ baptiſmo iohis. de xp̄o aūt diciꝉ ꝙ ip̄e nō baptizabat vt dꝛ ca. ſe. ꝫ ꝓ tanto diciꝉ baptizaſſe i hoc ca. qꝛ actio ſuoꝝ diſcipuloꝝ ei attribuebatur. ſicut factū ſerui attribuiꝉ dn̄o. ꝫ iſta nō videꝉ cōſona ſcripture.

a V Vt ergo cognouit ihs
v qꝛ audierꝉ pharifei ꝙ
ihs plures diſcipulos
b facit ⁊ beptizat ꝙ̄ iohs ꝙ̄
c d ꝙ̄ ihs ñ baptizaret ꝫ diſci
e puli eiꝰ reliqt iudeā ⁊ abijt
iterū i galileā. Optebat āt
eū trāſire ꝑ mediā ſamariā
f Venit ergo in ciuitateꝫ ſa
marie que dicitur ſychar:
g iuxta predium quod dedit
Jacob Joſeph filio ſuo.

Mꝛ. n. dicit primū baptiſmū xp̄i nō eē inſtitutū an̄ reſurrectōem nō videꝉ eē verū. qꝛ ſacr̄a xp̄i ex ſua inſtōne grām cōferebant. ⁊ iō tūc videꝉ baptiſmus xp̄i inſtitutus qn̄ data eſt virtꝰ ꝓducēdo iſtū effectū. hoc aūt fuit qn̄ xp̄s a iohe baptizatus tactu ſanctiſſime carnis ſue ꝟtutē regenerādi cōtulit aq̄s. ⁊ hoc teneꝉ a doctoribus. lꝫ neceſſitas vtēdi hoc ſacr̄o fuerit inducta pꝰ paſſionē. qꝛ i paſſiōe xp̄i terminata ſunt figuralia ſacr̄a. Hoc etiā dicit aug. in q̄dā ſermone epiphanie. Exquo xp̄c in aq̄s imergiꝉ exeo oīm pctā abluit aqua. ablutio aūt auferens peccata nō ē aliud ꝙ̄ xp̄i baptiſmus. ꝗ ⁊c̄. Itē ꝙ dicit ſcd̄o apl'os baptiſaſſe baptiſmo iohis nō videꝉ verū. qꝛ ibidē diciꝉ ꝙ diſcipuli iohānis mouerūt brigā. ⁊ qōnē de baptiſmo xp̄i ⁊ ſuoꝝ diſcipuloꝝ. qd̄ nō eēt ſi xp̄c ⁊ eius diſcipuli baptizaſſent baptiſmo iohis. qꝛ nō cederet ad Johis detrimētū. vt eiꝰ diſcipuli inſinuabāt ꝫ magis ad honoris augmētū. Preterea ſi fuiſſet tm̄ vnū baptiſma iohis ⁊ apl'oꝝ qd̄ illa de diuerſis baptiſmatibꝰ nō hr̄et locū. ꝙ āt dicit tercio xp̄m in ꝓp̄a ꝑſona ñ baptizaſſe ꝫ tm̄ ꝑ diſcipl'os ſuos nō videꝉ verū. qꝛ vt dꝛ act. j. Cepit ihs facē ⁊ docere. ⁊ iō nō ē veriſil'e q̄n p̄mo baptizauerit ꝑ ſeip̄m. ⁊ cōfirmaꝉ ꝑ hoc ꝙ talia ſacramēta xp̄s ꝑ ſeip̄m p̄mo exercuit. ſic̄ ptꝫ de euchariſtia qꝛ p̄mo ip̄e corpus ſuū cōſecrauit ⁊ formā cōſecrādi apoſtolis tradidit. Silr̄ ſacr̄m cōfirmatōis ꝑ manꝰ ipoſitiōeꝫ exbibuit ꝑ ſemetip̄m. ⁊ iō nō ē veriſil'e q̄n ſacr̄m baptiſmi ꝑ ſemetip̄m exercuerit cū ſit p̄mū ſacr̄m. ⁊ iō dicēdū ſm̄ aug. ꝙ xp̄s baptizauit diſcipulos ſuoſ baptiſmo ſuo. ſ. aq̄ ⁊ ſpūſancto. vt dꝛ in hoc ca. ꝙ ip̄e baptizabat. poſtmodū tn̄ officiū baptizandi eodē baptiſmate diſcipulis reliqt intentus doctrine ⁊ p̄dicatōi. ſicut ⁊ apl's paulus paucos ꝑ ſe baptizauit vt poſſet p̄dicatōi fideliꝰ intēdere. vt hr̄. j. ad Corinth. j. qꝛ ibidē ſubdit. Nō. n. miſit me xp̄c baptizare. ſ. principaliter. ꝫ euāgelizare. ⁊ hoc ē qd̄ dicit aug. in epl'a ad Colentianū. Credibile ē apl'os fuiſſe baptizatos baptiſmo xp̄i. nec. n. miniſterio baptizādi defuit vt haberet baptizatos ſuos ꝑ quos ceteros baptizaret. q̄ nō defuit hūilitatis miſterio qn̄ eis pedes lauit. Auctoritas autē illa q̄ hr̄ ioh. vij. Nōdū erat ſpūſſanctus datus ⁊c̄. intelligiꝉ de datōe ſpūſſancti i ſigno viſibili. ⁊ hoc mō nō dabaꝉ in baptiſmo xp̄i an̄ eiꝰ aſcēſionē. dabaꝉ tn̄ inuiſibilis grā ſpūſſancti ſicut ⁊ mō. Ad primū dicēdū ꝙ baptiſmus hꝫ efficaciā a paſſiōe xp̄i rōne ſuppoſiti diuini a q̄ ēt ip̄a paſſio virtutē habebat. eadē aūt erat ꝑſona an̄ paſſionē ⁊ pꝰ paſſionē. ⁊ ꝑ cōſequēs eadē cā efficacie fuit i baptiſmo ab inſtitutōe ip̄ius qn̄ ex tactu carnis xp̄i data ē aquis ꝟtus regenerandi. Ad ſecūdū ptꝫ ex p̄dictis ꝙ apl'i ante paſſionē fuerūt baptizati baptiſmo xp̄i qd̄ autē dictū ē eis poſtea. Vos aūt baptizabimini ſpūſctō ⁊c̄, nō intelligiꝉ de baptiſmo ſacr̄ali ꝫ de infuſiōe ſpūſſcti in ſigno viſibili q̄ dꝛ baptiſmus ſil'itudiarie. qꝛ i baptiſmo qd̄ ē ſacr̄m daꝉ grā inuiſibilis ſpūſſancti ſub ablutōe aque viſibilis.

¶ In ca. iij. vbi dꝛ in poſtilla. Dixerūt agricole. h ē heres.

Additio.

Super illā declaratōem ē q̄dā additio. ſ. in illo ca. Math. xxj. vide ibi ⁊c̄. ¶ In eo. ca. vbi dꝛ in poſti.

Ennon hebraice dꝛ aqua. ¶ Additio.

Enon hebraice nō ſignificat aquā ꝫ hēnoch qd̄ hꝫ hai ꝑ p̄ma lr̄a ⁊ n. ꝑ ſcd̄a. ⁊ t ꝑ t̄cia ſignificat ideꝫ ꝙ fantes. ¶ In eo. ca. iij. vbi dꝛ in poſtilla. Nō. n. ad menſurā dat deus ſpm̄.

¶ Additio

Poſſunt etiā aliter exponi hec verba euāgeliſte. ſ. nō eīm ad mēſurā dat deuſ ſpm̄ ⁊c̄. vno mō vt intelligāꝉ de diuia natura quā ab eterno pater dat filio q̄ ē donū infinitū. ⁊ h vr̄ ſentire glo. q̄ i h loco dicit. vt tātꝰ ſit filius quātꝰ ⁊ pr̄. Alio mō pn̄t exponi de dono qd̄ datū ē hūane nature vt ꝑſone diuie vniatur. qd̄ etiā ē donū infinitū ꝑut alia glo. ibidē diꝉ. ſicut pr̄ plenū genuit verbū: ſicut plenū ⁊ ꝑfectū vnitū ē hūane nature vel creature. hec in glo. ¶ Capl'm. iiij.

Vt ꝗ cognouit. Poſtq̄ euāgeliſta determiauit de effectu gr̄e quo ad iudeos. hic determiat de deriuatōe ip̄ius q̄ ad gētiles. ⁊ qꝛ xp̄i doctrina dupliciter deriuata ē ad credētes. ſ. ꝑ doctrinā ⁊ ꝑ miracula. vt hr̄ mar. vl. Sermonē ꝯfirmāte ſequētibꝰ ſignis. iō p̄mo agitur de deriuatōe eius ꝑ doctrinā. ſcd̄o ꝑ miracula ibi Poſt duos dies. Prima in tres. qꝛ p̄mo ponitur doctrine xp̄i oppoꝛtunitas. ſcd̄o ip̄ius qualitas ibi: venit mulier tercio cōſequēs vtilitaſ ibi: reliquit ꝗ hydriā. Primū oñdiꝉ ex tribꝰ. qꝛ p̄mo oñdiꝉ ex xp̄i receſſu. ſcd̄o ex eiꝰ trāſitu ibi: Optebat. tercio ex acceſſu ibi: venit ꝗ. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄o baptiſato p̄mo ⁊ diſcipulis eiꝰ ꝯn̄r. vt pꝫ ex dictis pharifei cōmoti fuerūt ꝯ eū inuidia. ⁊ iō volēs dare patiētie exēplū inde receſſit. ⁊ ſic occaſionē docēdi gētiles habuit. ⁊ hoc ē qd̄ dꝛ. a ¶ Vt ergo cog. hie. qꝛ au. pha. ꝙ ihs plures diſci. fa. ⁊ bap. ꝙ̄ iohes. Pharifei eīm ex inuidia ꝑſecuti ſunt iohānē. ⁊ ꝓcurauerūt eū mitti in carcerē. ꝑꝑ qd̄ dꝛ math. xvij. de iohe. Helyas iā venit ⁊ fecerūt in eū quecūq; voluerūt ⁊c̄. ⁊ eodē mō xp̄m ꝑſequebanꝉ ⁊ eiꝰ mortē tandē ꝓcurauerꝉ. b ¶ Mꝫ ihs nō baptizaret. tunc. lꝫ p̄mo baptizaſſet vt dictū ē. c ¶ Sꝫ diſci. eiꝰ. in hoc. n. dedit xp̄c exēplū p̄latis eccie cōmittendi ea q̄ pn̄t fieri cōmode ꝑ inferiores vt ip̄i liberius poſſint in altioribus exerceri. d ¶ Reliqt iudeā: qꝛ ꝑſeq̄baꝉ eiꝰ doctrinā. eodē mō dꝛ de apl'is act. xiij. relinquētibꝰ iudeā ꝓpter eoꝝ incredulitatē. vobis optebat primū loqui verbu dei ꝫ qꝛ repuliſtis illud ⁊ indignos vos iudicaſtis eterne vite. ecce cōuertimur ad gētes. ſic. n. p̄cepit nobis deus. e ¶ Oportebat. hic ꝯn̄r oñdiꝉ cōueniētia doctrie xp̄i apd̄ gentiles ex ſuo trāſitu. qꝛ in regno. x. tribuū habitabant gentiles q̄ trāſlati fuerāt a rege aſſyrioꝝ illuc. captiuatis inde. x. tribubꝰ. ſicut hr̄. iiij. reg. xvij. Coueniebāt tn̄ cum iudeis aliq̄liter: qꝛ cū p̄mo fuerūt tranſlati in terrā. x. tribuū dn̄s miſit leones eos deuorāteſ. ⁊ iō rex aſſyrioꝝ habito cōſilio ſuꝑ hoc miſit vnū de ſacerdotibus captiuis q̄ doceret eos colere dn̄m. verūtn̄ cū hoc colebāt idola vt ibidē dꝛ: nec recipiebāt oēs libros veteris teſtamēti: ſed tm̄ q̄nq; libros moyſi. ⁊ ſic ꝑtim erāt gētiles ⁊ ꝑtim iudei Chriſtus aūt veniēs de iudea in galyleā hēbat trāſire ꝑ eoꝝ regionē. ⁊ ſic habuit occaſionē docēdi eos. ⁊ h tāgiꝉ hic. e ¶ Optebat āt eū trāſire ꝑ me. ſamariā. Tota eīm illa regio dicebaꝉ ſamaria a noie ciuitatis metropolis q̄ antiq̄tus dicebaꝉ ſamaria: q̄uiſ ei tūc eēt deſtructa tn̄ nomen remāſerat in terra. f ¶ Venit ꝗ. h tercio poniꝉ oportunitas docēdi ex acceſſu. qꝛ acceſſit ad locū delectabilē ⁊ q̄etū ⁊ doctrine aptū. tū ꝑꝑ amenitatē loci: tū ꝓpter fontis ibidē exn̄tis ꝓprietatē q̄ ſignificat doctrinā xp̄i et grām. ſm̄ qd̄ dꝛ Iſai. xij. Haurietis aq̄s i gau. d fōti. ⁊c̄. ⁊ h ē qd̄ dꝛ. f ¶ Venit ꝗ i ci. ſa. q̄ dꝛ ſychar. antiq̄tꝰ dicebaꝉ ſychē. vt hr̄ gen. xxxiiij. g ¶ Iuxta p̄di. qd̄ de ia. io.

fi.ſuo. Jacob em̄ veniẽs de meſopotamia emit agrum ab emoꝛ pꝛincipe ciuitatis ſychẽ: ⁊ ibi ad tp̄s hitauit iuxta vrbem: vt ibidẽ dr̄: ſed ꝓpter raptũ dine filie ſue occiſi ſũt habitatoꝛes illiꝰ ciuitatis a filijs iacob ⁊ ſic ceſſit in poſſeſſionẽ eiꝰ: ⁊ illũ locũ dedit iacob moꝛiẽs filio ſuo ioſeph: vt hr̄ Geneſis.lxviij.

h ¶ Erat aũt ibi fõs iacob. i. puteus quẽ ip̄e foderat q̄n ibi hitauit. i ¶ Jheſus aũt fatigatꝰ ex itinere. ex q̊ apparet veritas hũane nature ex infirmitate. k ¶ Sedebat ſic ſupꝛa fontẽ. ꝓpter loci aptitudinẽ ad q̇eſcendũ ⁊ docẽdũ. l ¶ Hoꝛa aũt erat quaſi ſexta. Hoc idẽ dr̄ ad oſtẽdendũ cãm fatigatõnis: qꝛ ꝑ magnũ tp̄ſ ambulauerat peditando. m ¶ Venit mlr̄ier. Poſita docẽdi oppoꝛtunitate: h̄ ꝯn̄r ponit̄ q̄litas doctrine. Et diuit̄ i duas; qꝛ pꝛimo ponit̄ i docẽdo ꝯueniẽs ingreſſus. ſcd̊o debitꝰ ꝓceſſus: ibi. R̄ndit ih̄s. Ꝯueniẽs igreſſus fuit ꝑ h̄ ꝙ xp̄s petijt a mlr̄iere potũ coꝛpalẽ volẽs ſibi reddẽ potũ ſpũalez qꝛ modꝰ inſtructõis hũane eſt ꝙ a ſenſibilibꝰ ad intelligibilia deducat̄: ⁊ h̄ ẽ ꝙ ſubdit̄. m ¶ Venit mlr̄ier d̊ ſamaria haurire aquã. ſamaria h̄ nõ eſt nomẽ ciuitatis ꝫ gẽtis vel regiõis: qꝛ illa mlr̄ier fuit de ciuitate ſychẽ q̄ tũc erat metropolis ſamaritanoꝝ: vt dicit ioſebhꝰ.xj. antiq̇tatũ. Samaria em̄ erat deſtructa ⁊ reedificata: tñ noĩe mutato eiꝰ: qꝛ tũc ſebaſte dicebat̄ vt hr̄. xiij. li. antiq̇tatũ. n ¶ Dicit ei ih̄s da mihi bibere. cauſa q̄re petijt a muliere ſubdit̄. o ¶ Diſcipuli em̄ eiꝰ abierũt in ciuitatẽ: ⁊ ideo nõ fuerãt pꝛeſentes ad dandũ ſibi potum. p ¶ Vt cibos emerẽt. qꝛ ſuꝑ fontẽ comedere volebãt ſicut pauꝑes nec ad magna hoſpitia i villã declinabãt. q ¶ Dicit ergo ei mlr̄ier illa ſama. quomõ tu iudeꝰ cũ ſis. Cognouit em̄ ꝑ habitũ quẽ ip̄e poꝛtabat eũ eẽ iudeũ: qꝛ ſicut erãt diſtincti ab alijs in cultu dei ⁊ in coꝛpali circũciſiõe: ita etiã in veſte: ꝓpter qđ Nume.xv. p̄cipit̄ ꝙ hẽant fimbꝛias per anglos pallioꝝ. r ¶ Bibere a me poſcis ⁊c̄. De h̄ etiam mirabat̄ cuiꝰ cã ſubdit̄. s ¶ Nõ em̄ coutunt̄ iudei ſamaritanis. Licet em̄ eẽt iudeis p̄ceptũ ne iungerent fedus et amicicias cũ alijs natõibꝰ: tñ ſpãliter abominabant̄ ſamaritanos: tum qꝛ terrã eoꝝ ꝓ parte occupauerãt: tuz q̇a multas moleſtias eis fecerãt in reedificatiõe templi ⁊ ciuitatis: vt pꝫ.j. Eſdre. t ¶ R̄ndit ih̄s. Hic ꝯn̄r ponit̄ debitꝰ ꝓceſſus in docẽdo. qꝛ p̄ docet xp̄s verbis: ſcd̊o ſignis: ibi. Dicit ei ih̄s vade. Pꝛima in duas: qꝛ h̄ ꝓponit intentum. ſcd̊o remouet mulierꝭ falſum intellectũ: ibi. R̄ndit ih̄us. Habita igit̄ occaſione loq̄ndi de aq̄ ſpũali ex v̄bis mulieris. t ¶ R̄ndit ihe. ⁊ dixit ei ſi ſci. donũ dei. i. gr̄am ſpũſſcti: in q̄ dono alia donant̄. v ¶ Et q̇s ẽ q̇ dic̄ tibi da mihi bibẽ. qꝛ potẽs ẽ ⁊ ꝑatꝰ gr̄am ſpũſſcti dare oibꝰ petẽtibuſ eã fidelit̄ ⁊ deuote. x ¶ Tu foꝛ. h̄ dic̄ ꝓpt̄ liberi arbitrij v̄tibilitatẽ. y ¶ Petiſſ. ab eo. qꝛ gr̄a ñ dat̄ adultꝭ de cõi lege ſine motu ꝓpꝛio in deũ. z ¶ Et dediſſet ti. aquã vi. i. ſpũſſci gr̄am. qꝛ eſtũ ꝯcupiẽ refrigerat ⁊ ꝑ deuotõnez humectat. Dicit̄ ḡ aq̄ viua ad ſil̄itudinẽ aq̄ in coꝛpalibꝰ vbi dicuntur aq̄ viue q̄ cõtinuant̄ p̄ncipio ſue ſcaturiginis: aq̄ aũt moꝛtue dicunt̄ ille q̄ ſunt collecte in lacubꝰ ⁊ ciſternis: gr̄a aũt ſpũſſcti cũ ipſo cõtiguat̄: qꝛ gr̄a nõ ẽ in aĩa: niſi ſpũſſanctꝰ ſpãl̄r mõ habitet in ipſa: ⁊ qꝛ mulier erat aſſueta coꝛpalibꝰ intellexit verbũ xp̄i de aq̄ coꝛpali: iõ ſequit̄. a ¶ Dicit ei mu. dñe neq̄ꝫ in q̄ hau. ha. ⁊ pu. altus ẽ. q. d. nõ poteſ mihi dare aquã viuã de iſto puteo: qꝛ nõ habes inſtr̄m ad hauriendũ. ⁊ puteꝰ ẽ ita ꝓfundꝰ ꝙ nõ poſſes attingẽ cũ manu.

h Erat autez ibi fons iacob.
i Jh̄s aũt fatigatꝰ ex itinere
k ſedebat ſic ſupꝛa fontem.
l m Hoꝛa ãt erat q̄ſi ſexta Venit
mulier de ſamaria haurire
n aquã. Dic̄ ei ih̄s: Da mihi
o bibẽ: Diſcipuli em̄ eiꝰ abi-
p erãt in ciuitatem vt cibos
q emerẽt: Dicit ergo ei mlr̄
illa ſamaritana. Quõ tu iu
r deus cũ ſis: bibẽ a me po-
ſcis q̄ ſum mulier ſamarita
s na: Non em̄ coutunt̄ iudei
t ſamaritanis. R̄ndit ih̄s et
dixit ei. Si ſcires donũ d̄i.
v ⁊ q̇s ẽ q̇ dicit tibi da mihi
x y bibere: tu foꝛſitan petiſſes
z ab eo ⁊ dediſſet tibi aquaz
a viuã. Dicit ei mulier. Do
mine neq̄ꝫ in q̊ haurias ha-
b bes: ⁊ puteꝰ altꝰ ẽ: vñ ergo
c habes aquã viuã. Nunq̇d
tu maioꝛ es p̄re nr̄o iacob:
d q̇ dedit nobis puteũ: ⁊ ip̄e
ex eo bibit: ⁊ filij eiꝰ et pe-
e coꝛa eiꝰ. R̄ndit ih̄s ⁊ dix-
it ei. Qis q̇ bibit ex aq̄ hac
f g ſitiet iterũ Qui aũt biberit
h ex aq̄ quã ego dabo ei non
ſitiet ineternũ: ꝫ aqua quam
ego dabo ei: fiet in fons aq̄
ſalientis in vitam eternaz.
k Dicit ad eum mulier: Do-
mine da mihi hanc aquam
l vt non ſitiam neq̄ꝫ veniam
m huc haurire: Dicit ei ihe-
n ſus. Vade voca virum: et
o veni huc. Reſpondit mu

b ¶ Dñ ḡ hẽs aquã viuaz. q. d. nõ potes mihi dare niſi tu faceres h̄ miraculoſe qđ nõ videt̄. qꝛ tunc tu eſſes maioꝛ p̄triarcha iacob qđ nõ vr̄: ⁊ h̄ ẽ qđ dr̄. c ¶ Nũ q̇d tu ma. es pa. no. iacob. q̇ fuit cõtentꝰ aq̄ hꝰ putei: iõ ſeq̇t̄. d ¶ Qui de. no. pu. in q̄ꝫtũ fodit ip̄m: vt p̄dictũ ẽ: qđ ñ feciſſꝫ ſi aquã viuã ꝓ voluntate ſua aliunde hr̄e potuiſſꝫ. Et bibit ex eo ⁊ filij eiꝰ ⁊ pecoꝛa eiꝰ. e ¶ R̄ndit ih̄s. Hic remouet falſuz intellectũ hꝰ mulieris: oñdens ꝙ ñ loq̄bat̄ de aq̄ m̄ãli. ſed ſpũali: ⁊ h̄ ẽ qđ dr̄. e ¶ R̄ndit ih̄s ⁊c̄. ex aq̄ hac. ſ. m̄ãli de q̄ tu intelligis.

f ¶ Sitiet iterũ. qꝛ nõ ſedat ſitim niſi ad tp̄s. g ¶ Qui ãt biberit ex aq̄ ⁊c̄. i. gr̄a ſpũſſcti. h ¶ Nõ ſitiet ineternum. Sꝫ cõtra h̄ vr̄ illud Eccl̄i. xxiiij. Qui bibũt me adhuc ſitient. vbi loq̇tur de aq̄ ſapiẽ. dđm ꝙ ſitis vno mõ accipit̄ ꝓ deſiderio alterius rei: ⁊ ſic oĩs res tp̄alis adepta magꝭ generat ſitim q̄ꝫ tollat: qꝛ cupiditatẽ augmentat. Silr̄ aqua coꝛpalis: qꝛ nõ hꝫ effectũ niſi ad tp̄us: opoꝛtet iterũ ꝙ alia aqua nũero ſumat̄ ad ſedandũ ſitim: ⁊ ſic fit interruptio. Alio mõ accipit̄ ſitis ꝓ deſiderio eiuſdẽ rei habite ad habendã eã ꝑfectiꝰ: ⁊ ſic hñtes deũ ꝑ gr̄am ſitiũt hr̄e ipſum ꝑ gloꝛiã: ⁊ hoc mõ loquit̄ auc̄tas Eccl̄iaſtici allegata. t̄cio mõ accipit̄ ſitis ꝓ excluſione faſtidij a delectatõne habita et ſic beati dicunt̄ deũ ſitire. Cum ḡ dr̄ hic. h ¶ Nõ ſitiet internũ. intelligit̄ de ſiti p̊ mõ dicta: qꝛ hñs gr̄am dei hꝫ deũ: et ideo deſiderat aliq̇d qđ hẽat: ꝫ deſiderat deũ quez hꝫ habere ꝑfectiꝰ: iõ ſequit̄. i ¶ Sꝫ aqua ⁊c̄. fons aq̄ ſa. in vi. eternã. qꝛ ꝑ gr̄am ſpũſſanctꝰ inhabitãt mentẽ: qui eſt oꝛigo gratie facientis hominem ſalire in vitam eternam. naturale eſt em̄ ꝙ aqua tantũ aſcendere põt quantũ deſcẽdit: ⁊ iõ ſic̄ aqua gr̄e a deo i nos deriuat̄: ita ꝑ ip̄am aĩa ad deum eleuat̄: qꝛ ꝑ ip̄am cõſoꝛs diuine nature efficit̄: vt dr̄ ij. Pe. j. Magna ⁊ p̄cioſa dona donauit vobis vt ꝑ h̄ efficiami diuine cõſoꝛtes nature. k ¶ Dicit ad eum mulier. dñe da mihi hanc aquã. Quis em̄ ad plenum nõ intelligeret v̄ba xp̄i: tñ audiẽs huiꝰ aq̄ bonitatẽ: petijt eã: ⁊ ſb̄dit cãm. l ¶ Vt nõ ſi. neq̄ꝫ ve. huc haurire. i. vt liberer a ſitis ardoꝛe: ⁊ a laboꝛe veniendi huc hauriendi ⁊ depoꝛtandi. m ¶ Dicit ei iheſus. quia adhuc nõ poterat capere h̄ mulier verba xp̄i: ideo cõſequenter ꝓcedit ad ſigna. Et diuidit̄ in duo: qꝛ pꝛimo inſtruit eam ꝑ reuelatõnez ſecreti. ſecundo ꝑ ſolutiõez dubij: ibi. Dixit ei mulier. ſecretũ autez iſtud erat. qꝛ mulier adulterũ tenebat q̇ tñ ab oibꝰ hoibus loci illiꝰ credebat̄ eſſe maritus eiꝰ: ⁊ ideo ꝑ hoc ꝙ xp̄c hoc ſecretũ mulieri dixit: oñdit ſe ſcire peccata occulta et h̄ eſt qđ dr̄. m ¶ Dicit ei ih̄s va. ⁊ vo. vi. tuum. ſ. putatiuum. n ¶ Et veni huc. Hoc non dixit ih̄us ad hoc vt illa mulier eum adduceret ad ſe: ꝫ vt ex rñſione eiꝰ cõuenientiꝰ ipſam argueret ſecretum reuelando. vnde ſequitur. o ¶ R̄ndit muli. ⁊ dixit nõ ha. virum. ſ. legitimum.

lier ꝛ dixit: Non habeo vi
p rum. Dicit ei hieſus. Bn̄
dixiſti: qꝛ nō habeo virum
q Quinq̄ eñ viros habuiſti.
r et nūc quē habes nō ē tu⁹
s vir: hoc vere dixiſti. Dicit
v ei mlier. Dn̄e video qꝛ ꝓ-
y pheta es tu. Pr̄es noſtri i
a mōte hoc adorauert̄ ꝛ vos
b dicit' qꝛ hieroſolymis ē lo
d cus vb adorare oꝑtet. Di
e cit ei ieſus. Mulier crede
f mihi: qꝛ vēiet hora qñ nec
h in mōte h: neq̄ hieroſoly-
mis adorabit' pr̄ez. Uos
adoratis qđ neſcitis: nos
oram⁹ qđ ſcimus qꝛ ſal⁹ ex

p ¶ Dicit ei ieſus. exponēdo eius dictū. Bn̄ dixiſti qꝛ non habeo virū. ꝛ ſubdit. q ¶ Quinq̄ eñ viros habuiſti. i. legitimos. r ¶ Et nūc quē ha. nō eſt tu⁹ vir. ſm veritatē iō ſequit. s ¶ Hoc vere dixiſti. q. d. illō qd al's finxiſti eū eſſe virū tuū mendaciū eſt. t ¶ Dicit ei mulier. Hic pn̄r inſtruit eā ꝓ ſolutōe dubij. Et diuidit in duas: qꝛ p̄ ponit ipi⁹ ieſus inſtructio. ſcđo mulieris rn̄ſio ibi. Dicit ei mulier ſcio. Circa primā ꝑtem ſciendū ꝙ mulier ꝑcepit eū eſſe ꝓphetā ex h ꝙ ei⁹ ſecretū cognouerat iō conuertit ſe ad interrogandū eū de quodā dubio qđ int̄ iudeos ꝛ ſamaritanos vertebat. Et diuidit in duo: qꝛ p̄ ponit mulieris interrogatio. ſcđo xp̄i reſponſio ibi. Dicit ei ih̄s. Circa primū ſciēdū ꝙ iudei reuertentes de captiuitate babylonica noluerunt ſamaritanos aſſociari ſibi in edificatiōe templi vt hr̄. j. Eſdre. iiij. ꝛ iō fecerunt ſibi locū adoratiōis diuine in mōte gariſim: vt dicūt aliq̄. Ioſephus aūt aſſignat aliam rōnem. d. ꝙ quidā iudeus nōie manaſſes accepit filiā ꝑncipis ſamaritanoꝝ: ꝛ qꝛ apđ iudeos ſummū ſacerdotiū erat valde honorificū: rogauit ſocerū ſuū vt faceret ſibi templū in gariſim vt ibi ſacerdotio fungeret. vt hr̄. xj. antiq̄tatū. Samaritani igit̄ dicebant qꝛ hic loc⁹ magis erat conueniēs orōni q̄ templū hieroſolymitanū. Iudei aūt contrariū dicebant ꝛ erāt rōnes ad vtrāq̄ ꝑtem: et iō mulier voluit audire a ieſu circa hec ſuā ſniam ꝛ h ē qđ dr̄. Dicit ei mulier dn̄e. vt v ¶ Video ꝑ effectū. ſ. reuolutionē ſecreti. x ¶ Quia ꝓpha es tu. Inſtrue igit̄ me đ loco debite orōnis: ꝛ arguit ꝙ loc⁹ gariſim ſic conueniētior per hoc ꝙ antiq̄ pr̄es veteris teſtamenti ibi adorauerunt: qꝛ filij iſrl' ingrediendo terrā ꝓmiſſionis in loco illo bene dixerūt deū: vt hr̄ Deut. xxvij. Sil'r iacob pr̄iarcha ꝛ filij eius ꝓpe illū locū manſerūt: vt. ſ. dictū eſt. ꝛ iō in illo loco orōnes ꝛ ſacrificia fecerūt qꝛ añ edificatiōez tēpli iudei in montib⁹ adorabant ꝛ ſacrificabāt: vt pꝫ de abraā Geñ. xxix. ꝛ de ſalomone. iij. Reg. iij. ꝛ in alijs multis: ꝛ iō probabile eſt ꝙ iacob ꝛ filij eius in monte gariſim adorauerunt. ꝛ h eſt qđ dr̄. y ¶ Patres noſtri ꝛc̄. Uocabant eñ ſamaritani pr̄es veteris teſtamenti pr̄es ſuos: qꝛ receperūt v. li. moy. ꝛ in ꝑte erant iudei: vt dictū eſt. a ¶ Et vos. ſcꝫ iudei. b ¶ Dicitis. econtrario. c ¶ Quia hieroſolymis ꝛc̄. q. d. non videt̄ conueniēs illud qđ dicitis rōne ꝑdicta. Sciendū tñ ꝙ loc⁹ cōuenientior erat in hiꝛl'm qꝛ erat a đo elect⁹ vt eſſet locus adoratōis ꝛ ſacrificij: vt hr̄. ij. Paral. vj. d ¶ Dicit ei ieſus. Hic ponit xp̄i rn̄ſio: mulier eñ deuote petierat eū qꝛ cognoſcēs eū ꝓphām nō conuertit ſe ad querendū de curioſitatib⁹ vt de euentu futuroꝝ ꝛ conſimilib⁹: ſꝫ de mō colēdi deū. iō inſtruit eā. d. e ¶ Mulier cre. mihi. qꝛ accedentē oportet credere. Hie. ix. ꝛ eſa. vij Niſi credideritis nō intelligetis ſm tranſlatōez. lxx.
f ¶ Uenit hora. ſ. tp̄s publicatōis euāgelij. g ¶ Qñ neq̄ in mon. h. qꝛ cultus gentiliū tūc ceſſauit. h ¶ Neq̄ i hie. ado. pr̄em qꝛ tēplū diuina diſpoſitōe deſtructū eſt. xlij. anno poſt paſſionē xp̄i: vt ſic deuotio pp̄li curreret ad xp̄m: ꝛ ex gentilibus ꝛ iudeis fieret vn⁹ pp̄l's xp̄ian⁹ ſubtracto eo qđ impediebat hanc coniunctiōem ex vtraq̄ parte. q̄a ydolatria gentilium erat abominabilis iudeis. ꝛ onus ceremoniaꝝ legalium erat importabile gentibus. et ideo ꝑ xp̄m vtrūq̄ eſt amotū per publicatiōez euangelij: ideo ex iudeis et gentib⁹ factus ē vn⁹ pp̄l's xp̄ianus: ꝛ ſic pꝫ ꝙ xp̄c eā inſtruxit de vero cultu diuino in proxio futuro: qꝛ ydolatria gentiū ꝛ ceremonie iudeoꝝ conuertēda erāt in ſpūalem noue legis cultū diuinū verūtñ qꝛ añ publicatōez euāgelij cultus iudeoꝝ

iudeis ē. Sed venit hora ꝛ
n nūc eſt qñ veri adoratores
o adorabūt pr̄ez in ſpiritu: ꝛ
p veritate. Nā ꝛ pater tales
q querit qui adorent eū. Spi
ritus ē deus et eos qui ad
orant eum in ſpiritu ꝛ veri
r tate oportet adorare. Di
cit ei mlier. Scio quia meſ
s ſias venit qui dicitur chri
t ſtus. Cum ergo venerit: il
le nobis annunciabit oīa.
v Dicit ei ieſus. Ego ſum q̄
x loquor tecum. Et cōtinuo
venert̄ diſcipuli ei⁹ ꝛ mira
bant qꝛ cū muliere loq̄bat
y Nemo tñ dixit q̄d queris:

erat licitus ꝛ bonus nō ſic aūt cultus gētiliū: iō ſubdit ſaluator. i ¶ Vos ado. qđ neſcitis. Attribuere eñ deo illud qđ ſibi nō conuenit: vt ꝙ ſit corporeus vel aliquid hmōi ē ipm neſcire h autē faciebant gentiles ꝛ maxime iſti ſamaritani: iudei vero habebant verā cognitōez de dō: vt dr̄. ps. lxxv Notus in iudea de⁹ iō ſeqtur k ¶ Nos ado. qđ ſcim⁹. Et qꝛ vera cognitio dei ꝑ legē et ꝓphas erat ꝯceſſa pp̄lo iudaico ſic ꝛ alia bñficia ſpiritualia diuina: ꝓpter h ꝙ xp̄s erat naſciturus ex eis ideo ſubdit. l ¶ Quia ſa. ex iu. eſt. i. ſaluator ex eis expectat: ꝛ qꝛ per ipm ſaluatorē cultus ceremonialis legis conuertēdus erat in ſpūalem ritum noue legis vt dictū eſt. iō ſeq̄t m ¶ Sed ve. ho. ꝛ nunc eſt. qꝛ a tp̄e ꝑdicatōnis xp̄i incepit publicatio euangelij: ꝑ quā introduct⁹ eſt ver⁹ et ꝑfect⁹ cultus diuinus. vñ ſequit. n ¶ Qñ veri adoratores ꝛc̄. ꝛ per h excludunt figurales ceremonie legis. o ¶ Et veritate. ꝑ h excludit falſitas q̄ erat in cultu gētiliū: qꝛ vtrūq̄ amotū eſt ꝑ xp̄m: ꝛ ꝙ talis cultus noue legis ſit deo acceptus oñdit diuina acceptōne cū ſubdit. p ¶ Nā ꝛ pater querit tales q̄ adorent eū. ex aſſimilatōe ad deū qui ē ſpūalis natura: ꝛ iō ei magis cōformamur ꝑ ſpūalia q̄ corꝑalia. ꝛ h eſt qđ dr̄. q ¶ Spūs eſt de⁹ ꝛ eos q̄ adorāt eū in ſpū ꝛ ve. opor. ado. qꝛ orō eſt aſcēſus mētis in deū: ꝛ iō req̄rit conformitatē ad ipm ſm ꝙ eſt poſſibile. r ¶ Dicit ei mulier Hic ponit mulieris rn̄ſio. Erat eñ opinio nō ſolū apđ iudeos: ſꝫ etiā apud ſamaritanos: ꝙ in aduētu meſſie inſtruerent ꝑfecte de oibꝰ ꝑtinentib⁹ ad ſalutē. ꝛ iō mulier nō capiens ad plenum v̄ba xp̄i dicit ſe et alios tp̄e meſſie de his ad plenū inſtrui: ꝛ hoc eſt qđ dr̄. r ¶ Dicit ei mulier. ſcio qꝛ meſſias venit. i. in ꝓximo ventur⁹ eſt ſicut eñ dcm̄ eſt ſamaritani receperūt. v. li. moyſi. et Geñ. xlix. datur ſignū de aduētu xp̄i. ſ. tranſlatio regni iudeoꝝ: cū dr̄. Non auferet ſceptrū de iuda ꝛ dux de femore eius donec vēiat q̄ mittendus eſt. Ipſi aūt videbant hoc eſſe completū tp̄e herodis regis ſub quo nat⁹ eſt xp̄us. ꝛ ideo apud eos erat fama cōis ꝙ xp̄s erat de ꝓxio vētur⁹: ꝛ iō ſic loq̄bat mulier. qꝛ ex fama cōi audierat. s ¶ Qui dr̄ xp̄s. i. vnctus: q̄a xp̄s expectabat rex ꝛ ſacerdos: ꝛ vtrūq̄ officiū ꝑ vnctiōez accipiebat. t ¶ Cū ḡ ve. ille no. annū. oīa ad ſalutē neceſſaria que ſunt occulta. igit ieſus videns ei⁹ deuotōez conuenienter ſe ei reuelat. d. v ¶ Ego ſum q̄ loquor tecū. q. d. mō eſt tp̄s veritatis reuelāde. x ¶ Et cōtinuo. Hic ponit fruct⁹ cōſeq̄ns ex doctrina xp̄i: qꝛ hec mulier edocta a xp̄o ſtatim iuit ad ciuitatē ꝛ adduxit ad ih̄m pp̄li multitudinē ad credēdū ꝑatā. Diuidit ḡ i duas qꝛ p̄ pōit mlier' receſſ⁹ ſcđo ex h ſeq̄ns pp̄li acceſſ⁹ ibi. Exiert. Receſſit igr̄ mlier a xp̄o: qꝛ ceſſauit loq̄ cū ea veniētib⁹ diſcipul' đ citate ꝛ h ē qđ dr̄. x ¶ Et ꝯtinuo. ve. diſ. ꝛc̄. qꝛ cū mlr̄. loq̄bat. ñ ꝓpt ſuſpitōꝫ aliquā ſꝫ mir erat ꝙ tāt⁹ doctor alloq̄bat vnā ſolāꝫ mlierē paupculā ꝛ gētilē. qꝛ videbat eis ꝑua aut nulla vtilitas cū tñ eēt mag̃: vt patebit ex ſeq̄ntib⁹ y ¶ Neo tñ di. ꝛc̄.

3 aut qd loq̄ris cū ea. Relr-
quit ergo hydriā ſuā mlier
a ⁊ abijt i ciuitatē: ⁊ dicit ill'
b hoibus. Venite ⁊ videte
hoiem qui dixit mihi oīa
c quecūqꝫ feci. Nunq̇d ipſe
d eſt xp̄s. Exierūt ergo de ci
uitate ⁊ veniebant ad eum
e f Interea rogabāt eū diſci-
puli dicētes. Rabbi man-
g duca. Ille autez dixit eis.
h Ego cibū habeo manduca
i re quē vos neſcitis. Dice-
bant ergo diſcipuli adinui
cem. Nunquid aliq̇s attu-
lit ei māducare. Dicit eis
k ihs. Meꝰ cibꝰ ē vt faciam
volūtatē eiꝰ q̇ miſit me vt ꝑ
l ficiā opꝰ eiꝰ. Nōne vos di
citis ꝙ adhuc q̄tuor mēſeſ
m ſūt ⁊ meſſis venit. Ecce di
co vobis: leuate oculos ve
ſtros ⁊ videte regiones qꝛ
albe ſunt iam ad meſſem.
n Et qui metit mercedez ac-
o cipit: et congregat fructuz:
p q in vitam eternam: vt ⁊ q̇ ſe
minat ſil' gaudeat ⁊ q̇ metit
r In h eñ eſt v̄bum verum.
s t qꝛ aliꝰ ē q̇ ſemiat: et aliꝰ ē q̇
v metit. Ego miſi vos metē:
x y q̇ vos ñ laboraſt'. Alii la
borauerūt: ⁊ vos in labo-
3 res eoꝝ introiſt'. Ex ciuita
a te aūt illa multi crediderūt i
eum ſamaritanoꝝ ꝓpt ver-
bum mulieris teſtimoniuz
perhibentis: qꝛ dixit mihi
b oīa quecūqꝫ feci. Cū ve-
niſſent ergo ad illū ſamari-
tani rogauerūt eum vt ibi
c maneret ⁊ manſit ibi duos
d dies. Et multo plures cre-
diderunt ꝓpter ſermonem
e eius. Et mulieri dicebant
qꝛ non ꝓpter tuā loquelam

ſcientes ꝙ eiꝰ locutio cū muliere non fuit inutilis ⁊ vana: q̄uis h nō viderēt: q̇ pz ex ſequēti effectu: qꝛ mulier edocta a xp̄o ex feruore denūciādi q̇ audierat. 3 Reliquit ḡ hydriā ſuā mu. ⁊ abijt in ciui. qꝛ oblita aq̄ neceſſarie ad vitā corꝑalem: cucurrit ad denūciandū aquā ſapie q̄ ē neceſſaria ad vitā ſpūalem: vñ ſequit'.

a Et dicit illis hoibus. i. oibꝰ exñtibus in ciuitate. b Venite ⁊ videte ⁊c. Ex q̇ pz eius deuotio: qꝛ nō dedignat' fateri turpitudinē ſuam vt eos adducat ad xp̄i p̄dicatōez. c Nunq̇d ipē ē criſtus. q. d. ſic vr̄ ꝑ effectū. d Exierunt. Hic p̄ñr ponit' ppl'i acceſſus ad chriſtuz Et diuidit' i tres. q̇a euāgeliſta p̄ incipit deſcribē huc acceſſū ſcd̄o interponit inſtructōez diſcipulorū: ibi. Interea. tercio reuertit' ad ꝓpoſitum: ibi Ex ciuitate aūt. Circa primum ſciendū ꝙ ſamaritani erāt in ſuſpēſo de aduētu xp̄i de ꝓximo tum ꝓpter impletionem tp̄is vt dictū ē. tum ꝓpter p̄dicationē iohis p̄dicant' xp̄i aduentū de ꝓximo. cuiꝰ p̄dicatio tūc erat famoſa: iō faciliꝰ crediderūt verbo mulieris ⁊ h eſt q̇ dr̄. d Exierūt de ciui. ⁊ ve. ad eū vt p̄ñtialiter audirent eū. e Interea. Hic interponitur diſcipuloꝝ informatio: qꝛ xp̄c videbat multitudinē gentium diſpoſitā ad credendū: iō volebat excitare diſcipulos ad p̄dicandū excitat aūt eos dupl'r. p̄ ꝓpter ſalutez ꝓximi ſcd̄o ꝓpter remuneratōez p̄mij: ibi. Et q̇ metit. Circa p̄mū oñdit xp̄c ꝙ hō dz eſſe mag' ſollicitꝰ de ſalute ſpūali ſui ꝓximi q̄ꝫ de ꝓpria neceſſitate corꝑali: qꝛ cū eēt tp̄s comedēdi: voluit tñ differre vt intenderet p̄dicatōni dans exēpluz alijs ſil'r faciēdi: ⁊ h eſt q̇ dr̄. e Interea. i. anteq̄ꝫ ꝑueniſſent ſamaritani ad eū. f Rogabāt ⁊c. Rabbi māduca. qꝛ iā erat hora ſexta vt p̄dictū eſt. ⁊ erat ſupra fontē vbi erat locus aptꝰ ad comedendum. g Ille aūt dixit eis. Habita eñ occaſione ex cibo corꝑali. incipit loq̇ de cibo ſpūali. ſ. de cōuerſione ſamaritanoꝝ q̇ ꝑ eiꝰ p̄dicatōem ſūt ei incorꝑati: vñ ſb̄dit'. h Ego ci. ha. mā. quē vos neſcit' q. d. aliꝰ cibꝰ plus me delectat. i Dicebāt ḡ di. adin. nūq̇d aliq̇s attu. ei. mā. Intellexerāt eñ verbū iſtud de cibo corꝑali: ⁊ ſciebāt ꝙ nihil portauerat in via comeſtibile. iō q̄rebāt ſi hēbat aliūde. iō xp̄s expoit ſe. d. k Meꝰ ci. ē vt fa. vo. eiꝰ q̇ mi. me. vt ꝑfici. opꝰ eiꝰ. in gentiliū cōuerſione: qꝛ ſm ꝙ dr̄. j. Timo. ij. Vult oēs hoies ſaluos fieri et ad agnitōez eiꝰ venire. ⁊ q̇ inſtat tp̄s h faciēdi. d. l Nōne vos di. ꝙ adhuc q̄. mē. ſt. q. d. lz tp̄s meſſis corꝑalis adhuc diſtet tñ tp̄s meſſis ſpūalis iā inſtat. Dicit' aūt meſſis collectio frugū: ⁊ ad ſil'itudinē huiꝰ meſſis ſpūalit' dr̄ vocatō hoim ad fidē ꝑ quā cōgregant' i dñi horreū. vñ ſequit'. m Ecce di. vo. le. ⁊c. qꝛ albe ſunt iā ad meſſem: h dicebat ꝓpt' ſamaritanos veniētes ad ipm diſpoſitos ad credēdū n Et q̇ me. Hic hortat' diſcupl'os ad opꝰ p̄dicatōnis ex merito ſeq̄nt' p̄mij. Sic ei ſamaritani iā erant diſpoſiti ad credendū ꝑ p̄dicatōez xp̄i: ſic etiā xp̄c videbat multitudinē gentiū ꝑ totū mōm cito cōgregandā in horreū eccleſie ꝑ p̄dicatōez apl'oꝝ: ex q̄ p̄dicatōne meruerūt p̄mium vite eterne. ⁊ h eſt q̇ dr̄. n Et q̇ metit mer. ac. In p̄ñti enim vita prima meſſis ē ꝑ quā hoies adducunt' ad fidem: ⁊ in hac meſſe meſſores fuerūt apl'i. Ultima v̄o meſſis erit in iudicio quādo fideles colligent' intra horreū glorie: ⁊ tūc meſſores erūt angeli: vt hr̄ Math. xiij. ⁊ iō ſe. o Et congregat fructū. i. multitudinē fideliuz reponendaz. p In vitā eternā. qꝛ pacto iudicio reponentur in horreo gl'ie ꝑ miſteriū angeloꝝ vt dictū eſt. ⁊ qꝛ locutus eſt d̄ meſſe ſpūali ꝑ ſil'itudinē meſſiſ corporalis. iō oñdit in q̇ eſt ſil'e: ⁊ in q̇ ē diſſimile. Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ apd̄ iudeos erat ꝓuerbium de h ꝙ qñ aliq̇s multū laborabat in re aliq̄ ⁊ aliꝰ reportabat fructuz: dicebat' ꝓuerbialiter: vnꝰ ſemiat aliꝰ metit. q. d. vnꝰ laborat ⁊ alius colligit: ⁊ ſic aliquādo cōtingit de meſſe corꝑali q̄ ab vno ſeminat' ⁊ ab eius hoſte irruente colligit'. De meſſe v̄o ſpūali ſic eſt ꝙ alij ſeminauerūt ⁊ alij meſſuerūt: qꝛ patriarche ⁊ ꝓphe antiq̇ ſeminauerūt prima ſemina fidei ſꝫ apl'i meſſuerūt inq̄ꝫtum ppl'm ad ꝑfectiōez fidei deduxerūt. Verūtñ vtriqꝫ reportāt gaudiū: qꝛ tam ꝓphete antiq̇ q̄ꝫ apl'i ꝓpter meritū laboris ſui recepti ſunt ad celeſte gaudiū: ⁊ in h nō tenet' ꝓuerbiuz de meſſe corꝑali de q̄ nō gaudet ſeminās ſi ab alio metat'. ⁊ h eſt quod dicitur. q Ut ⁊ q̇ ſemi. ſimul gau. ⁊ q̇ metit. ſ. ꝓphete ⁊ apl'i. r In h eñ verbū verū eſt. i. ꝓuerbiū cōe ꝓ tanto hz locū in ꝓpoſito. s Quia alius eſt qui ſemiat. ſ. p̄riarche ⁊ ꝓphete. t Et aliꝰ ē q̇ metit. ſ. apl'i: iō ſe. v Ego mi. vos metē. i. ad ꝑfectōez fidei adducē. x Q̇ vos nō labora. Prophe eñ ⁊ p̄riarche nō multū laborauerūt in denūciando aduentū xp̄i: ⁊ arguendo infidelitatē ppl'i: ⁊ iō ſeq̇t'. y Alij labo. ⁊ vos i la. eoꝝ introiſtis. qꝛ ꝓphias ab alijs p̄nūciatas completas p̄dicabit'. 3 Ex ciuitate. Supra euāgeliſta inchoauerat acceſſum ſamaritanoꝝ ad xp̄m: ſꝫ interpoſuit informatōez diſcipuloꝝ: iō h reuertit' ad ꝓpoſitū oñdens ꝙ eoꝝ acceſſus fuit valde vtilis: qꝛ ꝑ verā fidez cōuerſi ſunt: ⁊ h eſt q̇ dr̄. 3 Ex ciuitate aūt illa. q̇ dicit' ſychen vel ſychar vt dictū eſt. a Multi cre. in eū ſamari. ꝓpter ver. mulie. teſti. ꝑhi. ⁊c. Iſtud teſtimoniū videbatur efficax ex duobꝰ: qꝛ p̄ dicebat cōtra honorez ſuū ex zelo veritat'. ſcd̄o qꝛ oñdebat eū ſcire talia q̄ nō poterāt ſciri via hūana: verūtñ qꝛ h teſtimoniū nō fuit niſi q̄daz ꝑſuaſio ad credendū: qꝛ ꝑfectio fidei ipſoꝝ facta eſt ꝑ chriſtum iō ſequit'. b Cū ve. ḡ ad illum ſama. ro. eum vt manēt: quia accepta fide ꝑ eius doctrinā deſiderabāt amplius informari ad ſuā confirmatōez. c Et man. ibi duos dies acquieſcēs petitōni eoꝝ q̄ erat honeſta et deuota. d Et multo plures crediderūt in eū ⁊c. q̄ꝫ a principio. e Et mu. di. qꝛ iam nō ꝓpt' loq̄. tuā credimꝰ. qꝛ licz ex doctrina alicuiꝰ aliq̇s inducat' ad credenduz: tñ fides innitit'

diuine veritati ſm ſe:ideo ſequit. f ¶ Ipſi em̄ audiuim⁹: ab ipſo q̇ eſt de⁹ ⁊ hō. g ¶ Et ſcim⁹ firmit credēdo: q̄ꝛ i fide maioꝛ eſt certitudo adherentie q̄ꝫ in ſcia q̄cuis nō ſit tāta certitudo euidētie ⁊ q̄ꝛ nō ſufficit corde credere:ꝫ opꝫ fidez cōfiteri oꝛe:ſm q̄ð dr̄ Ro.x.iō fidem ſuā cōfitent dicēdo. h ¶ Quia h̄ eſt vere ſaluatoꝛ mūdi.in q̇ tria cōfitent de xp̄o.ſ.ei⁹ eminentiā ſingularez. hic ē efficaciā ſalutarē.vere ſaluatoꝛ influentiam gn̄alez:ibi.Mūdi. i ¶ Poſt dies. Deſcripta cōuerſione gentiliū p doctrinā.hic ɔn̄r deſcribit eoꝝ ɔuerſio p miraculi opatōez. Et diuidit in tres q̄ꝛ p̄ circūſtātia miraculi deſcribit.ſcđo ip̄m miraculū efficit ibi.Et erat quidā. tercio intentū concludit:ibi. Et credidit.Q̄tum ad p̄mū tāgit circūſtantia tp̄is cū dicit. i ¶ Poſt duos autē dies. q̄bus mā̄ſerat cū ſamaritanis ad p̄ces eoꝝ vt predictū eſt. Et ſubdit circūſtantia loci.Exijt inde ⁊ abijt in galyleā ⁊ ſb̄dit cauſa ſm Criſ. k ¶ Ipe em̄ ieſus teſti.p̄hibuit.i.p̄hibuerat ante vt hr̄ Luc.iiij. l ¶ Quia ꝓpħa in ſua pa.ho .non hꝫ q̄ꝛ inuidia eſt magis int cōpatriotas.vt dictū fuit Matt.xiij.⁊ iō xp̄s non redijt in nazareth vbi fuit vilipenſus q̄n voluerunt eū p̄cipitare:vt hr̄ Luce.iiij.ꝫ abijt in aliā p̄tez galylee ⁊ h̄ eſt q̄ð dr̄. m ¶ Cū ḡ ve.in ga.exce.eū galilei:honorifice ſicut xp̄m a deo miſſum:⁊ cā ſubdit. n ¶ Cū oia vidiſ.q̄ fe.hiero.in die feſto.ꝓpter que etiā mirabilia nicodemus legiſdoctoꝛ crediderat vt.ſ.dictū eſt ca. p̄ce.⁊ oſtēdit cōſequēter q̄liter galylei illa ſigna viderāt dicens.

o ¶ Et ipſi em̄ venerant ad diē feſtū.q̄ꝛ ipſi tenebant venire vt.ſ.dictū eſt.ij.ca. p ¶ Venit ḡ iterū in chana galylee: q̄ꝛ ibi an̄ fuerat in nuptijs vn̄ ſequit. q ¶ Vbi fecit aquā vinū.⁊ declinauit ciuitatē nazareth rōne p̄dicta. Aliter exponitur ab alijs dicendo q̄ nō diuertit a nazareth ꝫ oн̄dit p lr̄am p̄dictā q̄ fuit honoꝛifice recept⁹ vbi p̄ꝛius fuerat vilipenſus. ⁊ rō reddit p h̄ q̄ illi de galylea generaliter inter quos erāt illi de nazareth cū eſſent galylei fuerūt in hieruſalem in die paſchali.⁊ vidētes miracula q̄ fecit ieſus crediderūt in eū:⁊ ſic honoꝛifice receperūt ⁊ ad h̄ p̄t applicari illa lr̄a ab illo loco ꝫ ⁊ abijt in galyleā generalit non excipiendo nazaret.⁊ ſubdit cā. Ipſe em̄ ieſus teſtimoniū perhibuit.i.p̄hibuerat ante q̄ſi dicat:mutatū erat negociū in oppoſitā p̄tem.vn̄ ſubdit.Cū ḡ veniſſet in galyleā exceperūt eū galylei honoꝛifice.gn̄aliter etiā illi de nazareth.⁊ cā reddit.Cū oia vidiſſent q̄ ieſus fecerat ⁊c̄. Venit iterū in chana galylee:nō diuertēdo a nazareth:vt dic̄ Criſ.ꝫ ð iudea veniēdo v̄ſus nazareth:q̄ꝛ eſt in via veniendi illuc.

r ¶ Et erat q̇dam regul⁹. Deſcp̄tis circūſtantijs miraculi q̄ꝫtuꝫ ad locū ⁊ tp̄s.ɔn̄r deſcribit miracl'i act⁹ cū dr̄.Et erat q̇dam regul⁹.Nō accipit hic regulus ꝓ p̄uo rege vt videtur nomē ſonare:q̄ꝛ romani volētes frāgere iudeoꝝ ſupbiā adſtulerūt ab eis regiā dignitatē: regnū iudee in q̄tuoꝛ tetrarchias diuidentes:p̄cauere volētes eoꝝ rebellionē vn̄ ꝓ illo tp̄e nullus rex erat in iudea. Dr̄ ḡ iſte regul⁹ q̇a erat officialis imp̄atoꝛis deputat⁹ ad cuſtodiā galylee: ꝓpter q̄ð manebat in capharnaū que erat metropolis illi⁹ terre.vn̄ ſubdit. s ¶ Cui⁹ filius infir.capharnaū ⁊ lꝫ eſſet gentilis.auditis tn̄ miraculis xp̄i ſperabat ab eo impetrare ſanitatē filij ſui.iō ſequitur. t ¶ Hic cū audiſſet q̄ ieſus adue.⁊c̄.q̄ꝛ xp̄s erat in alia villa.ſ.i chana. v ¶ Et rogabat eū vt deſcēderet.q̄ꝛ capharnaū erat in valle ſita reſpectu loci in q̇ erat xp̄us. x ¶ Et ſanaret filiuꝫ eius.lꝫ em̄ crederet ip̄m poſſe ſanare eū.credebat tn̄ q̄ nō faceret ſine p̄n̄tia coꝛpali:ꝓpter q̄ð xp̄us dure rn̄dit ei dr̄. y ¶ Niſi ſig.⁊ p̄di.vide.non cre. Nō em̄ rep̄ꝛehendit eū de petitōne ſalutis filij ſui ꝫ defectu fidei ſue. verūtn̄ q̇a ex deuotōne repitit petitōem ſuā.d.

3 ¶ Dn̄e deſcēde.iō exaudit a xp̄o: vn̄ ſequit. a ¶ Dicit ei ieſus vade.Nō em̄ voluit xp̄s ire coꝛpalit vt amoueret ab eo ſalſam eſtimatiōem q̄ putabat ip̄m poſſe ſanare tm̄ in preſentia coꝛpali.

b ¶ Filius tu⁹ viuit.i.p̄fecte ſanitati reſtitut⁹.ē de ſanuis moꝛtis:q̄ꝛ incipiebat moꝛi. c ¶ Credidit hō ſer.quē dixit ei ih̄s.q̄ꝛ fides req̄rit ad optinēdū dei bn̄ficia. d ¶ Et ibat.ſine coꝛpoꝛali xp̄i p̄n̄tia. e ¶ Iā aūt eo deſcēdēte.q̄ꝛ capharnaū eſt ſita i valle. f ¶ Serui occur. ei ⁊ nūci.di.q̄ꝛ filius ei⁹ viueret.cōgaudēdo ipſi. g ¶ Interrogabat ḡ horā ⁊c̄. h̄ fecit ad certificatōez miraculi reſpectu ſui:q̄ð pꝫ p h̄ q̄ð peſtea ſeq̄tur. Cog̃uit ḡ pr̄ ⁊c̄.

h ¶ Et credidit. Hic ponit intēta cōcluſio:ad h̄.n. factum ē iſtud miraculū vt iſte regul⁹ gentilis cū familia ſua crederet in xp̄m ꝓpter h̄ dr̄. h ¶ Et credidit ip̄e ⁊ dom⁹ eius tota.i.familia. Solet aūt q̄ri an iſtud miraculū ſit idē cuꝫ eo q̄ð ſolꝫ ſcribi Mat.viij.de cēturionis ſuo ſanato a xp̄o ⁊ dic̄ Criſ.q̄ ſic:alij aūt dicūt ɔtriū:q̄ð videt ex q̄tuoꝛ:p̄ ex pſona infirmi q̄ h̄ dr̄ fili⁹:ibi aūt dr̄ ſuus. ſcđo ex infirmitate q̄ h̄ dr̄ febꝛis:ibi aūt palyſis.vn̄ ibidē dr̄.Seru⁹ meus iacet in domo palytic⁹ ⁊c̄.tercio ex mō rogādi:q̄ꝛ iſte rogabat q̄ veniret p̄n̄tialiter credēs q̄ nō poſſet curare aliter:ꝓpter q̄ð fuit rep̄ħenſus a xp̄o vt dictū eſt.ille autē cēturio p̄n̄tiam xp̄i repellebat reputans ſe indignū tanto hoſpite dicēs.Nō ſum dign⁹ ⁊c̄.Credebat etiā eū poſſe ſanare dū eſſet abſens ſolo imp̄io ꝓpter q̄ð dicebat.Dic tm̄ vboꝛ ⁊ ſanābitur puer me⁹:ꝓpter q̄ð a dn̄o ɔmendat⁹ dicente.Nō inuani tantā fidē in iſrl':⁊ ſic pꝫ ex mō rogādi q̄ iſte regulus ali⁹ fuit a centurione.q̄rto pꝫ ex loco:q̄ꝛ ip̄e erat in capharnaū q̄n fuit rogat⁹ a cēturione:h̄ dr̄ q̄ erat in chana galylee q̄n fuit rogat⁹ a regulo. i ¶ Hoc iteꝝ ſcđm ſignū fec̄ ih̄s nō dr̄ ſcđm ſimpliciter:q̄ꝛ multa fecerat in hierl'm vt predictū eſt:ꝫ dr̄ ſcđꝫ de his q̄ fecit in galylea: vnde ſeq̄tur.Cū veniſſet a iudea in galyleā. ¶ In ca.iiij.vbi dr̄ i poſtil. Dōm q̄ ſitis vno mō accipit ꝓ deſiderio alterius rei ⁊c̄.

¶ Additio.

In quolibet iſtoꝝ triū modoꝝ q̄bus ſitis accipit ſm poſtillatoꝛē q̇ biberit ex aq̄ ſp̄uali quā xp̄s dat iterū ſitiet.nā ſi accipit p̄ mō.ſ.ꝓ deſiderio alteri⁹ rei:ſic ſm ip̄m ois res ſp̄ualis accepta magis generat ſitiq̄ꝫ tollit.Si aūt accipiat ſitis ſcđo mō.ſ.ꝓ deſiderio eiuſdē rei habite ad hn̄dum eā p̄fectius:ſm quē modū hn̄tes deū p grām adhuc ſitiūt habere ip̄m p glīam ſic etiā iſto

f credim⁹. Ipſi enim audiui
g mus ⁊ ſcim⁹ q̄ꝛ h̄ eſt ve ſal
i uatoꝛ mūdi. Poſt duos āt
dies exijt inde:⁊ abijt i ga
k lyleā. Ipe em̄ ih̄s teſtimo
l niuꝫ p̄hibuit:q̄ꝛ ꝓpheta in
ſua patria honoꝛē nō habꝫ
m Cū ergo veniſſet in galyleā
n exceperūt eū galylei:cuꝫ oia
vidiſſent q̄ fecerat hierolymis
o in die feſto. Et ipſi em̄
p venerāt ad diē feſtū. Venit
ergo iteꝝ in chana galylee
q vbi fecit aquā vinū Et erat
s quidā regulus cui⁹ fili⁹ in
t firmabat capharnaū. Hic
cū audiſſet q̄ꝛ ieſus adueniret a iudea in galyleā:abi
v it ad eū ⁊ rogabat eū vt de
x ſcenderet ⁊ ſanaret filiū ei⁹
Incipiebat ei moꝛi. Dixit
y ergo ieſus ad euꝫ. Niſi ſig
⁊ p̄digia videritis nō credi
tis. Dicit ad eū regulus
3 Dn̄e deſcēde p̄ꝛiuſq̄ꝫ moꝛi
a at fili⁹ meus Dic̄ ei ieſus.
b c Vade fili⁹ tuus viuit. Cre
didit hō ſmōi quē dixit ei
d ieſus et ibat. Iam āt eo de
f ſcēdente ſerui occurrerūt ei:
⁊ nūciauerūt dicētes q̄ꝛ fili
g us ei⁹ viueret. Interrogabat ergo horā ab eis i q̄ melius habuerit. Et dixerunt
ei q̄ꝛ heri hora ſeptima reliquit eū febꝛis Cognouit ergo pr̄ q̄ꝛ illa hora erat in q̄
dixit ei ieſus:filius tu⁹ vi
h uit: credidit ipſe ⁊ domus
i eius tota. Hoc iterū ſecundū ſignū fecit ieſus cuꝫ veniſſet a iudea i galyleam.

modo ſitis remanet in ipſis qui aquā ſpūalem.ſ.gratiam xp̄i accipiūt. Si aūt tercio accipit ſitis.ſ.ꝑ excluſione faſtidij a dilectōne habita: ſic etiā beati accipiētes aquā glꝛe adhuc ſitiūt. Vn̄ nullo p̄dictoꝝ modoꝝ quib⁹ ſm eū ſitis accipit pōt verificari verbū xp̄i dicent. Qui āt biberit ex aq̄ quā ego dabo ei nō ſitiet ineternum: imo auctas eccli. ꝑ illū allegata nō ſolū applicat ſiti ſcd̄o mō accepte: ſ; etiā p̄ ⁊ tercio mō vt; intuenti. Vn̄ p̄dicta verba xp̄i plani⁹ ⁊ veri⁹ exponunt ſm Criſ. ſic in h̄ loco dicentē. Hāc aūt excellentiā h⁹ aq̄ vt.ſ. q̄ ex ea biberit nō ſitiet ineternū: ꝑ ea q̄ cōſequunt xp̄c oſ̄dit. dicit em̄. Sed aq̄ quā ego dabo ei fiet ei fons aq̄ ſalient in vitā eternā.q.d. ſic q̄ fontem h; neq̄q̄ interficiet ſiti: ſic ⁊ q̄ hāc aquā h; aquā ei dabo hec ille. Auctas aūt eccl. vbi dr̄. Qui bibūt me adhuc ſitiēt itelligēda ē de q̄libet triū modoꝝ p̄dictoꝝ. Repli. In ca.iiij. vbi dr̄. Qui biberit ex hac aq̄ nō ſitiet amplius poſtillatoꝛ quādā appentē ſacre ſcp̄ture ꝯrietatē ſoluit q꞉ de eadē aq̄ dr̄ Eccl.xxiiij. Qui me bibēt adhuc ſitient. Dicit ei poſtil. ſitim vno mō ſignificare appetitū alterius rei ab aq̄.ſ. ſpūali q̄ eſt gr̄a de q̄ ſermo ꝑ cui⁹.ſ. extranee rei adeptōez ſitis nō extinguit ſ; poti⁹ augetur. alio mō dicit ſitim ſignificare deſideriū eiuſdē rei habite ad habendū ꝑfecti⁹: vt hn̄s deū ꝑ gratiā deſiderat eū hr̄e ꝑ glꝛiā: ⁊ ſic vera eſt auctas de eccl'iaſtico allegata: p̄ aūt mō intelligitur verbū xp̄i. Qui biberit ex aq̄ quā ego dabo.i. gr̄a. nō ſitiet ineternū appetendo.ſ. rem tp̄alem: q꞉ q̄ vere h; deum ꝑ gratiā ex ip̄m nihil cupit hr̄e cū h̄ ſtat ꝙ deſiderat eundez hr̄e ꝑfecti⁹ ſitiendo adhuc: ꝓut ſonat auctas Eccli. xxiiij. Burg. aūt q̄ſi nolēs intelligē verba poſtil. dicit ſm primū modū ſitim nō extingui. q꞉ hn̄s rem ſpūalem mag eā appetit hr̄e. Et ecce ꝙ Burg. vel nō intellexit vel intelligere noluit ꝙ poſtil. dicit ſitim p̄ mō ſignificare appetitū rei extranee a gr̄a. ⁊ illa eſt res tp̄alis cui⁹ appetit⁹ ꝑ adeptōnez gratie vel minuit vel oīno extinguit. Nam quāto pl⁹ q̄ſq꞉ ꝑcipit de gr̄a tanto min⁹ ſapit ei id qd̄ h; natura: inquātū em̄ regnū gr̄e dilatatur: intantū pcti ptās minuit. V̄ba ſunt b. Bern̄. de li.ar.ca.xij. Gr̄a em̄ hn̄tem trahit ad ꝯtemptum ſui ⁊ amorē dei. inq̄t Richar. ⁊ eſt cōis ſn̄ia ſctōꝝ doctoꝝ ſm appetitū igit rei extranee verū eſt verbū xp̄i. Et ſi dixerit Burg. hn̄s gr̄am ſitit glꝛa; ꝓut in poſtilla. igit ſitis nō extinguit: cōcedo q꞉ ille eſt intellectus auctis eccli. xxiiij. ſ; illa ſitis nō eſt alterius rei ſ; eiuſdē: q꞉ glꝛia ē gr̄a cōſummata. falſum igit eſt qd̄ Burg. finaliter h̄ dicit auctem eccleſiaſtici intelligēdā etiā de ſiti p̄ mō. vt; ex p̄dict. Dictū Chꝛiſ. ꝑ Burg. adductū poſtil. bn̄ intellecto concoꝛdat: q꞉ q̄ h; gr̄am h; fontē vn̄ hauriat vt p̄ter illud qd̄ ad illū fontem ꝑtinet nō concupiſcat.

Caplm.v.

p Poſt h̄ erat dies feſt⁹. In ſupioꝛib⁹ determiauit euāgeliſta de ſpūali regeneratōne. Hic ꝯn̄r determiat de bn̄ficioꝝ ad h̄ cōueniētiū exhibitōne. In generatōne em̄ carnali filij hn̄t a pr̄e vitā nutrimentū: ⁊ doctrinā: ita eodē mō eſt in gn̄atōne ſpūali: iō euangeliſta p̄ deſcribit vite collatōez. ſcd̄o ſpūalem nutritōez ca. ſequenti. Poſt hec aūt. tercio inſtructōez ca. vij. ibi. Poſt hoc autē ambulabat. Circa primū ſciendū ꝙ mod⁹ nāl'is cognitionis hūane ē ex ſenſibilib⁹ ad intelligibilia deduci: q꞉ omnis nr̄a cognitio oꝛit ex ſenſu ⁊ iō modus iſti⁹ euangeliſte vt frequēter eſt p̄mittē ſignū ſenſibile cōueniēs ſeq̄nti doctrine: ⁊ iō h̄ caplm diuidit in duas ptes: q꞉ p̄ p̄mittit ſenſibile ſignū ad oſ̄dendū ꝙ in xp̄o ſit potentia vite repatiua. ſcd̄o ſbdit doctrinā: ibi. Pater diligit. Pria in tres: q꞉

Caplm. v.

a P Oſt h̄ erat dies feſt⁹
b iudeoꝝ: ⁊ aſcēdit ihs
c hieroſolimā. Eſt aūt hiero
ſolimis pꝛobatica piſcina
q̄ cognominatur hebꝛaice
c bethſaida q̄nq꞉ poꝛtic⁹ ha
e bens. In his icebat multi-
tudo magnalāguentiū ce-
coꝝ claudoꝝ aridoꝝ expe-
f ctantiū aq̄ motū. Angelus
g āt dn̄i deſcendebat ſm tp̄s
in piſcinā: ⁊ mouebat aq̄.
h Et q̄ pꝛioꝛ deſcēdiſſet in pi-
ſcinā p⁹ motōez aq̄: ſanus
fiebat a q̄cūq꞉ detinebat in
i firmitate Erat āt q̄dam hō
ibi trigita ⁊ octo ānos hn̄s

p̄ ponit miraculi opatio. ſcd̄o eius impūgnatio: ibi. Erat aūt ſabbatū. tercio cōueniēs excuſatio: ibi. Rn̄dit ihus pater me⁹. Prima in duas: q꞉ p̄ circūſtantia miraculi pꝛemittit: ſcd̄o act⁹ miraculi deſcribit: ibi. Erat aūt quidam. Circa primū ponit p̄ circūſtantia tp̄is cū dr̄. a Poſt h̄ erat dies feſt⁹ iudeorū.ſ. feſtū penthecoſtes. b Et aſcendit ihs hie. q꞉ viri tenebant ibi eē in illo feſto: q꞉ ter in anno tenebant maſcli apparere corā dn̄o. ſc; paſchate: penthecoſtes ⁊ feſto tabernaculoꝝ. ſcd̄o deſcribitur cōditio loci cum c Eſt aūt hieroſolimis ꝓba. piſcina. in q̄ aq̄ pluuiales colligebant: ⁊ ibi lauabant hoſtie p̄ et poſtea in luterib⁹ in atrio ſacerdotum exn̄tib⁹: iō dicebat illa piſcina ꝓbatica a ꝓbaton qd̄ eſt ouis: ⁊ ē nomē grecū cui⁹ interp̄tatōez ponit i hebꝛaico. d. q̄ cognoiat habꝛaice bethſaida.i. dom⁹ ouiū. d Quinq꞉ poꝛticus hn̄s. vt ꝑ plura loca poſſent lauātes hoſtias deſcendē ad aquaz. e In his.ſ. poꝛticib⁹. iacebat multitudo lāguētiū ⁊c. ⁊ ſbdit cā. f Angelus aūt dn̄i ſm tp̄s.i. in diuerſis tp̄ib⁹ interpolatione tn̄ facta. g Deſcen. ſm tem. in piſci. ⁊ mouebat aq̄ ex deſcenſu angeli. h Et q̄ pꝛi. deſcen. in pi. pt⁹ mo. aq̄ ſanus fiebat. Cā aūt deſcēſus angeli ⁊ h⁹ miraculi aſſignatur a doctoꝛib⁹ dicentib⁹ ꝙ appꝛopinquāte euāgelij veritate dn̄s voluit figurā exp̄ſſam baptiſmi in hac piſcina oſtēdere q̄ cōueniebat cū baptiſmo in mundando ⁊ ſanando virtute dei occulta ad motōez angeli: ſic baptiſm⁹ ſb ſenſibili elemēto mūdat aiam v̄tute occula verbi: ⁊ cū h̄ aliqn̄ ſanat coꝛpus miraculoſe: verūtn̄ q꞉ figura deficit a figurato: iō iſta piſcina: nō ſanabat niſi coꝛpus ⁊ vna vice tm̄: et nō ſanabat niſi vnū. Baptiſm⁹ aūt ꝑtingit ad aia; ⁊ ſanat om̄s q̄tq̄t veniūt ad ip̄m niſi ponāt impedimētū. Alij aūt dicūt ꝙ illa miracula ibi fiebant ꝓpter p̄n̄tiam ligni dn̄ice cruc qd̄ ibi enatauit appꝛopinquāte xp̄i paſſione: ⁊ iō angel⁹ illuc deſcēdebat ꝓpter ligni reuerentiā. ⁊ enatauit tp̄e cōueniēti ꝑ ei⁹ motōez ꝑ h̄ etiā oſ̄debat ꝙ natura hūana a moꝛbo pcti ꝑ lignū dn̄ice cruc erat ſanāda q̄liter illud lignū dn̄ice crucis in loco illo fuerit poſitum diuerſimode dr̄. Dicit em̄ in hiſtoꝛia ſcholaſtica ꝙ regina ſaba vidit in domo ſalt⁹ libani ſalomonis quoddā lignu; de q̄ vidit in ſpū ꝙ in illo pateret ille ꝓpter quē deficeret regnu; iſrl: qd̄ cū ſignificaſſet ſalomoni ip̄e volēs ſeruare durabilitatem regni fecit poni illud lignū in ꝓfundo tr̄e iux̄ templū vbi poſtea i ſupficie tr̄e facta ē illa piſcina: ⁊ iō poſtea ibi illud lignū apparuit mō p̄dicto. In q̄da; v̄o hiſtoꝛia ſctē cruc dr̄ ꝙ ſeth fili⁹ ade ex p̄cepto pr̄is iuit ad ꝑadiſum voluptatis vn̄ eiect⁹ fuerat ⁊ petijt ab angelo cuſtodiēte locū illu; de oleo miſcd̄ie: q̄ accept trib⁹ granis arboꝛis ligni vetiti dedit ea ſeth. ⁊ ipſe plantauit ſupꝛa ſepulchꝝ pr̄is ſui ade et inde oꝛte ſunt tres virgule q̄ poſtea in vnā arboꝛē ſūt cōiuncte poſtea tp̄e ſalomonis illa arboꝛ fuit ſecta: q꞉ videbat edificatōni templi neceſſaria: verūtn̄ qn̄ applicabatur ad opus ſp erat nimis curta vel nimis longa: ⁊ iō tanq̄ inutilis ad h̄: dimiſſa fuit iuxta templū in atrio quodā: homines aūt veniētes ad templū illi ligno ceperūt facē q̄ndam reuerentiā inſtinctu diuo: de q̄ dolētes ſacerdotes fecerūt illud ꝓijci intra piſcinā q̄ erat ꝓpe templū qd̄ deſcēdens ad fundū ibi diu latuit: poſtea v̄o imīnēte paſſione apparuit mō p̄dicto. hec aūt ſcripſi ſine aliq̄ aſſertōne. i Erat aūt quidā. Hic ꝯn̄r ponit actus miraculi cum dr̄. Erat aūt quidā hō ibi. xxxviij. an. ha. in infir. ſua. Ex q̄ p; ꝙ diu punit⁹ fuerat: illā em̄ infirmitatē ꝓpter pctm̄ pꝛecedens incurꝛ erat: vt patebit infra. Verūtn̄ q꞉ penā patient ſuſtinuerat. iō dignū erat vt ei ſbuenirē: ꝓpter h̄ ſequit.

k ¶ Nunc cū vidiſſet hie. ia. ⁊ co. qꝛ tp̄s mul. habēt. ſ. i iſir-
mitate illa. l ¶ Dicit ei vis ſanus fieri. Non petit q̄ſi du-
bitans de volūtate. ſꝫ vt magis excitet eiꝰ deſideriū: qꝛ per
ħ dignior efficit̄ accipe dei donū. m ¶ Reſpondit ei lan-
guidus oſtendēs ſuū deſideriū. n ¶ Dn̄e ho. non ha. vt

currendo penā eternā: qꝛ in recidiuante fiūt nouiſſima pe
iora prioribꝰ. r ¶ Abijt ille hō et nunciauit iudeis ⁊c̄. Di
cūt aliqui ꝙ hoc fecit malicioſe: ſꝫ ħ nō eſt verū qꝛ illos q̄s
dn̄s ſanauit corpe ſanauit et mēte: vn̄ de iſto dī. j. vij. cap̄.
Totū hoīem ſaluū feci in ſabbato: qđ etiā exp̄mit̄ hic ex

cū tur. fu. aqua mit.
me in piſcinā. q. d.
mltū deſidero ſed
non habeo q̄ portet
me. et ego ſū ita de
bilis ꝙ nō poſſū ita
cito venire ſicut alij
vn̄ ſeq̄tur. o ¶ Du
eīn venio ego alius
ante me deſcendit.
Hoc aūt dicebat qꝛ
videbat ieſum fortē
⁊ aptū ad portandū
eū: ⁊ magnū reputa
ret ſi in hoc ei ſerui-
re vellet: ſꝫ ſtatim cō
tulit ei maius bene-
ficiū videlicet ſanita
tem pfectā. vn̄ ſequi
tur. p ¶ Dicit ei ie
ſus ſurge. reſtitutus
priſtine ſanitati.
q ¶ Tolle grabatū
tuū. reſtitutꝰ priſtio
vigori. r ¶ Et am-
bula. ad declaratiō
diuini miraculi.
s ¶ Et ſta. hō ſa. fa. ē
qꝛ diuina virtus in
finita eſt ⁊ opatur in
inſtanti. Sanitas ei
que v̄tute nature re
ſtituit̄: in tp̄e ⁊ non
in inſtanti acq̄ritur

k in infirmitate ſua. Hūc cū
vidiſſet ieſus iacentē ⁊ co
gnouiſſet qꝛ iā multū tp̄us
l haberet dicit ei. Vis ſanꝰ
m fieri. R̄ndit ei languidus.
n Dn̄e hoīem nō habeo vt cū
turbata fuerit aqua mittat
o me in piſcinā. Dū venio ei
ego: alius an̄ me deſcendit
p q Dicit ei ieſus Surge ⁊ tol
r le grabatū tuū ⁊ ambula.
s Et ſtatim ſanꝰ factꝰ eſt ho-
mo ille ⁊ ſuſtulit grabatū
t ſuū et ambulabat. Erat au
v tē ſabbatū in die illo Dice
bant ergo iudei illi qui ⁊ ſa
a natus fuerat. Sabbatū eſt
nō licet tibi tollere graba-
b tū tuū R̄ndit eis. Qui me
ſanū fec̄ ille mihi dixit tolle
c grabatū tuū ⁊ ambula. In
terrogauerūt ergo eū Quis
eſt ille hō q̄ dixit tibi tolle
d grabatū tuū ⁊ ambula. Is
aūt qui ſanꝰ fuerat effectus

e neſciebat q̄s eſſet. Ieſus
eīn declinauit a turba ↄſti-
f tuta i loco. Poſtea inuenit
g eū ieſus in tēplo ⁊ dixit illi
Ecce ſanus factus es: iam
h noli peccare ne deterius ti
i bi aliquid cōtingat. Abijt
ille homo ⁊ nunciauit iude
is qꝛ ieſus eſſet qui fecit eū
k ſanū. Propterea perſeque
bant̄ iudei ieſum qꝛ hec fa-
l ciebat in ſabbato. Ih̄s au-
m tē reſpōdit eis Pater meꝰ
vſqꝫ mō opatur. ⁊ ego ope
ror. Propterea ergo magꝭ
q̄rebāt eū iudei intfic̄ē qꝛ n̄
ſolū ſoluebat ſabbatū: ſꝫ et
patrē ſuū dicebat deum eq̄
lem ſe faciens deo. Reſpō
dit itaqꝫ ieſus ⁊ dixit eis.
o Amen amē dico vobis nō
poteſt filius a ſe facere q̄c-
qꝫ: niſi quod viderit patrē
p facientem. Quecunqꝫ enī
q ille fecerit: hec et filius ſi-

v̄bo xp̄i cū dī. Iam
noli peccare. q. d. p̄-
cedens pctm̄ eſt tibi
dimiſſum: ⁊ iō dicē-
dū ꝙ iſte ſanatꝰ iuit
bona intētiōe ad pu
blicandū v̄tutē xp̄i
Illi aūt q̄bus ħ nū-
ciauit fecerūt inde dā
nū ſuū ſicut ⁊ de ali
is xp̄i v̄tutibꝰ. iō ſe-
q̄tur. k ¶ Propte-
rea pſeq̄. iudei. hie.
qꝛ ħ fa. in ſab. tanq̄
violatorē diuine legꝭ
qđ tn̄ erat falſum: vt
viſum eſt. l ¶ Ih̄s
aūt. Hic ponit̄ mi-
raculi excuſatō. Cir
ca qđ conſiderandū
ꝙ apl̄i fuerūt hoīes
puri: et iō xp̄s excu
ſauit eos de violatō
ne ſabbati in cōfri-
ctōe ſpicarū p exem
pla puroꝝ hoīm: ſi-
cut dauid ⁊ ſacerdo
tū: vt hr̄ Math. xij.
vbi iſta exēpla diffu
ſius tractāt̄: ipē aūt
xp̄s erat hō ⁊ deus:
⁊ iō aliq̄n ſe excuſa-
uit de violatōne ſab

t ¶ Erat aūt ſabbatū. hic ↄn̄r ponit̄ p̄
dicti miraculi accuſatio: ⁊ p̊ q̄ꝫtum ad ip̄m ſanatū. ſc̄do q̄ꝫ-
tum ad ip̄m medicū: ibi. Interrogauerūt ergo. In prima
pte dī ſic. t ¶ Erat aūt ſabbatū. in illa die in quo nō erat
licitū opa ſeruilia facere propter qđ ſequit̄. v ¶ Dicebat
ḡ iudei. illi q̄ ſanus factus fuerat. a ¶ Sabbatū eſt nō lꝫ
ibi tollere grabatū tuū. Iſti falſum dicebāt: qꝛ opa corpa-
lia q̄ ſunt ad dei honorē bn̄ pn̄t fieri in die ſabbati: ſicut ſa-
cerdotes in tēplo corpaliter opabant̄ templū ornando: ho
ſtias imolando ⁊ lauādo ⁊ conſilia vt dī Matt. xij. Por-
tatio aūt huius grabati erat ad magnificentiā diuini mira
culi: ſicut et modo illi q̄ miraculoſe de carceribꝰ vel hmōi
liberant̄ portant cōpedes ſuos ad loca ſancta: ad manife-
ſtationē ſue miracl̄oſe liberatōis: tn̄ aliter ſe excuſat ille ſa
natus dicēs. b ¶ Qui me ſa. fe. ille mihi dixit tol. gra. tu-
um ⁊ ambula. q. d. ille q̄ me diuina v̄tute ſanauit eadē vir
tute ⁊ auc̄te mihi precepit: ⁊ p ↄn̄s teneor ſibi obedire nec
ſum trāſgreſſor. c ¶ Interrogauerūt ḡ. Hic ponit̄ accu-
ſatio medici: ⁊ p̊ in generali ante cognitōem determinatā
de ip̄o. ſc̄do in ſpāli ip̄o cognito: ibi. Poſtea qꝛ eīn p ſanā
tem eū iſte ſanatꝰ cōuenienter ſe excuſabat: iō q̄rebant de
ip̄o ſanante vt ip̄m pſequerent̄ qđ ſeq̄tur. c ¶ Inter. ḡ eū
Quis ē ḡ ille hō q̄ di. tibi tol. gra. tu. ⁊ am. q. d. malꝰ hō eſt
q̄ p̄cepit talia. d ¶ Is āt q̄ ſa. fue. effec. neſ. q̄s eſſet qꝛ diu
languidꝰ iacuerat ⁊ ſic facta xp̄i ⁊ eiꝰ famā ig̃rabat. e ¶ Ie
ſus āt declinauit a tur. cōſtituta in loco dās exēplū aliq̄n
fugiēdi volētes colūniare: ⁊ nolēs ſe iactari de opatōe mi-
raculi. f ¶ Poſtea. Hic ponit̄ accuſatio medici in ſpāli
habita cognitōe de eo: ⁊ ħ eſt qđ dī. Poſtea inuenit eū ie-
ſus in tēplo. qꝛ ad agendū grās de ſanitate ſibi collata fre-
q̄ntabat templū qđ eſt locus orōis. g ¶ Et dī. ei ecce ſa.
fa. es iā noli peccare. Ex q̄ pꝫ ꝙ ifirmitas illa fuerat ſibi p
pter pctm̄ inflicta. h ¶ Ne deterius aliq̄d tibi ↄtingat. in-

bati p facta hūana. vt pꝫ Luc̄. xiij. vbi oſ̄dit ꝙ in neceſſita
te poterat bos leuari de puteo in die ſabbati: ⁊ multo ma-
gis hō ſanari: vt hr̄. j. vij. ca. Si circūciſionē accipit hō in
ſab. vt non ſol. lex moyſi. mihi indi. qꝛ to. ho. ſaluū feci in
ſabbato. Aliq̄n aūt ſe excuſat p diuina facta. vt ħ cū ſub-
ditur. m ¶ Pater meꝰ vſqꝫ nūc opatur ⁊ ego opor. Deꝰ
eīn non ſic pducit res ſicut artifex domū: qꝛ domū factā
dimittit ⁊ non conſuat: ⁊ iō domo facta ceſſat eiꝰ opatio:
deꝰ aūt ſic pducit res ꝙ eas conſuat ineſſe: ⁊ iō lꝫ ſeptima
die q̄euēit a nouis opibus condēdis nō tn̄ quieuit a crea-
turis pductis cōſeruandis. Pater ⁊ filiꝰ ſunt vnus deꝰ. ⁊
iō ſicut pr̄ continue opat̄ in cōſuatōe ⁊ ad miniſtratōe re-
rū: ita ⁊ filius: ⁊ ſic xp̄s excuſat̄ in ſabbato opando. Sed
qꝛ ex hac excuſatōe ſeq̄tur ꝙ xp̄s ſit equalis deo pr̄i: iō ex
ħ verbō magis pſequebant̄ eū iudei tanq̄ blaſphemū: q̄a
blaſphemia acrius punit̄ in lege q̄ꝫ fractio ſabbati. ⁊ ħ eſt
qđ dī. n ¶ Propterea ḡ ma. q̄. eū. iu. interficere ⁊c̄. pꝫ lr̄a
pp̄ter qđ ↄn̄r ſe excuſat dicēs. o ¶ Amē amē dico vobis
nō pōt filiꝰ a ſe ⁊c̄. q. d. vos mihi imponitis legis tranſgreſ
ſionē. et ħ eſt impoſſibile: qꝛ non poſſum obliq̄ri a regula
veritatis diuine: qđ pꝫ qꝛ filius in q̄ntum deus hꝫ oīno eā
dē opatōem cū patre: ⁊ ſic non pōt ab eo obliquari. Silr̄
nec inq̄ntum hō qꝛ hūanitas xp̄i eſt inſtrumentū coniun
ctum ip̄ius diuinitatis: ⁊ ſic nō pōt amotōe eiꝰ obliquari
⁊ p ↄn̄s nō pōt tranſgredi qꝛ tranſgreſſio eſt obliquatio a
lege diuina. Sciendū tn̄ ꝙ arrius ex ħ verbo. Nō pōt filiꝰ
⁊c̄. dicit filiū in diuinis eē minorē pr̄e: ⁊ iō ↄn̄r ħ excludit̄.
cū dī. p ¶ Quecūqꝫ eīn ille fac̄. ſ. pr̄. q ¶ Hec ⁊ ſilr̄ filiꝰ
fac̄. vbi tria excludunt̄ p q̄ poſſet dici filiꝰ minor pr̄e. Pri-
mū ē ſi opatio pr̄is ſe extēderet ad aliq̄ ad q̄ ſe nō extende
ret opatio filij. iō ħ excludit̄: ibi. Quecūqꝫ. ſc̄m ē ſi filius
facēt eadē q̄ facit pr̄ ſc̄dꝫ idēptitatē ſpēi tm̄: ſꝫ nō ſm nūerū.
ita ꝙ pr̄ pl̄a in nūero facēt: ⁊ ħ excludit̄ cū dī. q ¶ Hec et

filius ſilr facit.i.eadem nūero.terciū eſt ſi faceret eadē nu mero ſic faber ⁊ martell⁹ ꝓducūt eundē effectū:tñ aliter: q₂ faber vt cā ꝑncipalis:martell⁹ aūt vt inſtr͞alis:⁊ h̄ exclu ditur cū dr̄. r Silr̄ facit.i.vniformiter ꝑ omnē modū: ⁊ ſic pȝ ꝙ verbū p̄dictū. Non pōt fili⁹ a ſe quicꝙ ⁊c̄. nō pt

alem vt p̄dictū eſt:ideo ſequit̄. e Neqȝ eñ pater iudi cat quēꝙ.ſ.ſeorſum a filio cū ſit eoꝝ vna ꝑatio. f Sȝ omne iudiciū dedit filio. Hoc dicit̄ ꝓ tanto:q₂ iudiciū eſt ꝑ ſapiam diuinā:ſapia aūt tota cōicat̄ filio:⁊ ꝑ cōſequens potentia iudicatiua. g Vt oms̄ hono.fi.ſic̄ ho. patreȝ

exponi ſm̄ errorem arrij d̄ minoritate fi lij reſpectu pr̄is i di uinis:ȝ tñ oñdit ꝓ ceſſum filij a pr̄e in q̄tuȝ fili⁹ nō eſt a ſe ȝ a pr̄e:⁊ ſic potenti am opandi ⁊ notici am hȝ a pr̄e:ſic̄ ⁊ eſ ſentiaȝ:nō tñ aliaȝ ȝ eandē nūero. Si.n. fili⁹ eſſet creatura vt dicit arri⁹ nō poſſet facē quecūꝙ fac̄ pa ter:vt ꝯñr dicit euā geliſta. Quecunꝙ facit ille ⁊c̄.q₂ ſeipm̄ nec poſſet ꝓducere: nec ꝯſeruare: eſſȝ tñ ꝓductus ⁊ cōſerua tus a patre.

r militer facit. Pater eñ di
ligit filium:⁊ oīa demon
a ſtrat ei q̄ ipſe facit ⁊ maio
b ra his demōſtrat ei opa vt
c vos miremini Sicut enim
pater ſuſcitat mortuos ⁊ vi
d uificat:ſic ⁊ fili⁹ q̄s vult vi
e uificat. Neqȝ enim pr̄ iudi
f cat quēꝙ:ſed oīe iudiciū
g dedit filio vt oms̄ honori
ficēt filiū ſicut honorificāt
h patrē. Qui nō honorificat
i filiū nō honorificat patreȝ
k q̄ miſit illū. Amē amē dico
vobis:q₂ qui verbū meuȝ
audit et credit ei qui miſit
l me:habet vitam eternam.
m Et in iudicium non venit.
n ſed tranſiet a morte in vitā
o Amen amen dico vobis:
p q₂ venit hora ⁊ nunc eſt qñ
q mortui audiēt vocē filij di
r s ⁊ q̄ audierit viuent. Sicut
eñ pater hȝ vitā i ſemetipo
t ſic dedit ⁊ filio hr̄e vitā in
v ſemetipo Et ptātem dedit
x ei iudicium facere q₂ filius
y homis ē. Nolite mirari h̄:

Ex p̄dictis eñ ſeq̄t̄ ꝙ ſit honorand⁹ ho nore latrie ſic̄ et pat̄ cum ſit vn⁹ de⁹ cum eo:vnde ſequitur. h Qui nō honori ficat filiū. honore la trie. i Nō hono. pa.q̄ miſit illum: q₂ hȝ eandē maieſtatē. k Amē amē dico vob. Hic oñdit q̄li ter potentia viuifica tiua de qua locut⁹ ē ſit intelligenda.ſ.de viuificatione ſpūali q̄ eſt ꝑ fidē charitate formatā:⁊ h̄ ē qd̄ dr̄ Amē amē di. vo.q₂ q̄ ver. me.au.⁊ cre. ei q̄ miſit me.fid̄ for mata.

s Pater eñ diligit. Poſtꝙ euangeliſta poſuit ſignū vi ſibile ad oſtendendū ꝙ fili⁹ hȝ potentiā collatiuā vite cor poralis. Hic ꝯñr ponit̄ doctrina xp̄i:de vita ſpūali ꝑ ipm̄ referenda. Et diuidit̄ in duo:q₂ p̄ᵒ ponit̄ doctrina xp̄i.ſcd̄o ei⁹ cōfirmatio ſb̄dit̄:ibi. Si eñ teſtimoniū. Circa primum ſciendū ꝙ duplex eſt viuificatio.ſ.aīe ⁊ corꝑis: et duplex iudiciū diuinū ſibi rn̄det.primū eſt iudiciū diſcretiōis qd̄ eſt ⁊ rn̄det vite p̄ſenti.ſcd̄m eſt iudiciū diſcuſſionis vltime ⁊ p̄miatōnis qd̄ erit in futuro:⁊ rn̄det corpoꝝ reſuſcitatio ni:iō ſic ꝓcedit:q₂ p̄ᵒ agit de viuificatōne aīaꝝ et iudicio di ſcretōnis nūc exn̄te.ſcd̄o de reſurrectōne futura:q₂ p̄ᵒ oſtē dit xp̄c ſe hr̄e potentiā viuificatiuā. Scd̄o oñdit q̄liter iſta potentia ſit intelligenda:ibi. Amē amen dico vob. In pri ma pte dicit̄ ſic. Pater eñ diligit filiū ⁊ oīa demōſtrat ei q̄ ipſe facit. Si accipiat̄ hic fili⁹ ſm̄ diuinā naturā:dilectō nō accipit̄ hic cauſaliter.quia voluntas in diuinis non eſt principiū originis filij:ſed natura vt ſuperius dictū eſt: et ideo cum dicit̄ pater diligit filiū ⁊ oīa demonſtrat ei.in q̄tum ſcia patris cōicat̄ filio:hoc verbū diligit:non notat cauſam ȝ tm̄ ſignū vel concomitantiā. Si aūt accipiatur filius ſm̄ humanā naturaȝ:ſic accipit̄ cauſaliter.q₂ amor eſt primū donū ⁊ cauſa alioꝝ ⁊ tūc eſt ſenſus. Pater dili git filiū q₂ plenitudo ſcie cōicate aīe xp̄i ꝓcedit ex patr̄ di lectōne. a Et maiora his demonſtrabit ei opera.ſ. viui ficatōnem mortuoꝝ morte ſpirituali de qua loquitur po ſtea quia maius eſt iuſtificare impium ꝙ creare celū ⁊ ter ram:ſm̄ Aug.exponentē illud.ī.xiiij. Et maiora hoꝝ fa ciet. Qȝ aūt dicit̄ hic demonſtrabit de futuro:nō eſt ꝑ hoc intelligendū ꝙ filius ſm̄ naturā diuinaȝ accepit de nouo aliquā ſciam:vel ꝙ aīa xp̄i aliquid cognouerit qd̄ a prin cipio ſue creatōnis ignorabat:q₂ a principio ſue creatiōis habuit plenitudinē gratie ⁊ ſcie:ȝ dicit̄ res demōſtrari qñ de nouo alijs innoteſcit:⁊ talis mod⁹ loquēdi hr̄ Genes̄. xxij. Nūc cognoui ꝙ timeas dñm.i.alios cognoſcere feci q₂ de⁹ añ ſciebat abraā timere ipm̄:ȝ ꝑ obedientiā ei⁹ i im molatōe filij hoc fecit ab alijs cognoſci. b Vt vos mi remini. Iſtud nō ponit̄ cauſaliter ȝ tm̄ ꝯſecutiue: q₂ ptās viuificatiua nō eſt data xp̄o ꝓpter iudeoꝝ admiratōneȝ: ȝ ex hoc ſecuta eſt qñ viderunt mirabilia xp̄i opa. Et oñdit ꝯñr q̄ ſunt illa maiora opa dicēs. c Sicut eñ pa.ſuſci. mor.⁊ viui.qd̄ eſt diuine virtut̄. d Sic ⁊ fili⁹ q̄s vult viuificat. Iſtud verbū vult nō ponit̄ hic ad denotandum ꝙ fili⁹ pauciores viuificet ꝙ pr̄:ȝ ad oſtendendū modum agendi:q₂ nō agit coacte:nec ex neceſſitate nature ȝ libere e q₂ iudiciū diſcretōnis cōcomitat̄ reſurrectōnem ſpiritu

l Hȝ vi.eter.cauſal̄r.q₂ hȝ gr̄aȝ q̄ fac̄ eū dignum vita et̄na. m Et i iu.ñ ve.ſ.ꝯdēnatōis veit tñ in iudiciū diſcuſſionis ⁊ p̄miatōnis. Et q₂ dixit ꝙ talis hȝ vitam eter nam:ne aliquis credat ex hoc ꝙ fides faciat hoīem in pre ſenti immortalem: ideo ſb̄dit̄. n Sȝ tranſit a morte in vitam.q₂ oportet ſoluere debituȝ nature anteꝙ veniat ad vitam glorie:⁊ q₂ fides a deo dat̄ ꝑ inſpiratōeȝ: ideo ſb̄dit̄ o Amē amen dico vob. Iſte euangeliſta ſolus duplicat hanc dictōeȝ amen:q̄ in hebraico ꝯfirmatōnem deſignat. Ipſe eñ ſubtiliora ⁊ altiora ſcribit de xp̄o: ⁊ hec indigent maiori aſſertōne:ꝓpter qd̄ cōiter vtit̄ p̄dicta duplicatōne p Quia venit hora ⁊ nūc eſt qñ mortui.morte infidelita tis:de q̄ dicit̄ Math.viij. Dimitte mortuos ſepelire mor tuos ſuos. q Audient vocē filij dei.fidē viuificantem ſuſcipiendo:ideo ſequit̄. r Et qui audierint viuēt. pōt etiā intelligi de viuificatōne corꝑali.q₂ ad vocē xp̄i aliqui fuerūt reſuſcitati.ſ.filius vidue. Luce.v.⁊ filia archiſyna gogi Math.ix.⁊ lazarus.ī.xj.ca.ꝑ hoc aūt qd̄ hic dicitur. Venit hora ⁊ nūc eſt.pȝ ꝙ nō loquit̄ de reſurrectōne ge nerali q̄ erit i futuro:ȝ de viuificatōe ſpūali q̄ ē ꝑ fideȝ xp̄i ⁊ de reſurrectōnib⁹ corꝑalibus pticularib⁹ q̄ facte ſunt ad cōfirmatōnem hui⁹ fidei ⁊ iſte inceperūt a principio p̄di catōnis xp̄i. s Sicut eñ pater. Hic ꝯñr agit̄ de reſur rectōne generali futura:⁊ de iudicio ſibi corrn̄dente. Et di uidit̄ in duas:q₂ primo agit̄ de reſurrectōne.ſcd̄o de iudi cio:ibi. Et poteſtatem. Circa primū ſciendū ꝙ illud qd̄ eſt tale ꝑ eſſentiā eſt cā alioꝝ:vt habet̄.ij.meta. Deus pater ē vita ꝑ eſſentiā:⁊ ꝑ cōſequens filius cum ſit vna eſſentia et vna vita:⁊ ꝑ cōſeq̄ns ipſe erit cā viuificatiua oīm reſurgē tium:⁊ hoc eſt qd̄ dicit̄. s Sicut eñ pater ha. vi.in ſe metipſo.i.a ſe e a nullo alio:⁊ ꝑ cōſequēs ei cōuenit ꝑ eēn tiam. t Sic de.⁊ f.vi.ha.in ſemetipſo.q₂ licet fili⁹ ſit vi ta ꝑ eſſentiam ſicut ⁊ pater:hoc tamen habet a patre. v Et ptātem. Hic conſeq̄nter agit̄ de iudicio futuro. Et diuidit̄ in duas:q₂ primo deſcribit̄ illud iudiciū. ſcd̄o de ſcribit̄ fore iuſtū:ibi. Non poſſum. Circa primū ſcienduȝ ꝙ tota trinitas in iudicio futuro iudicabit auctatiue:ſed xp̄s inq̄tum homo iudicabit executiue. Cui⁹ ratio eſt: q₂ iudex debet eſſe manifeſtus omnibus iudicandis. De⁹ au tem pater vel fili⁹ ſm̄ diuinam naturam nō videbit̄ in iu dicio ab oībus:q₂ tūc oēs eſſent beati:quia in tali viſio ne conſiſtit beatitudo:⁊ ideo executio iudicij data eſt xp̄o homini q̄ poterit ab oībus videri:⁊ hoc eſt qd̄ dicit̄. v Et ptātem de.ei iu.facere executiue. x Quia fi.ho. eſt ab oībus viſibilis bonis ⁊ malis. y Nolite mirari

3 q₂ venit hoꝛa in q̄ oēs q̄ in
monumētis ſunt audiēt vo
a ceʒ filij dei:et ꝓcedēt q̄ bo
na fecerūt in reſurrectōem
b vite:q̄ vo mala egerūt i re
c ſurrectōeʒ iudicij. Nō poſ
ſum ego a meiꝑo facē q̄cq̄
d ſed ſicut audio iudico:⁊ iu
diciū meū iuſtū eſt: q₂ non
q̄ro volūtatē meā ſed volū
a tatē eiꝰ q̄ miſit me. Si ego
teſtimoniū ꝑhibeo de me-
b iꝑo:teſtimoniū meū nō eſt
c veꝝ. Aliꝰ eſt q̄ teſtimoniū
d ꝑhibet de me:⁊ ſcio q₂ ve-
rū eſt teſtimoniuʒ eiꝰ qđ ꝑ
e hibet de me Vos miſiſtis
f ad iohanē.et teſtimoniū ꝑ
g hibuit veritati. Ego aūt nō
ab homie teſtimoniū acci-

hoc quaſi dicat adhuc maioꝛa faciet xp̄s hō:vn̄ ſubditur.
3 ¶ Quia venit hoꝛa ⁊c̄.audiēt vocē filij dei. Hūanitas ei
xp̄i eſt oꝛganū diuinitatis. et iō vox eiꝰ opabit ad reſurre-
ctōeʒ gn̄aleʒ futurā ꝑ modū inſtrumēti cōiuncti. verūtn̄ q̄a
nō reſurgēt vniformit.q₂ aliq̄ reſurgēt ad gl'aʒ:⁊ alij ad pe
nā:iō ſeqtur. a ¶ Et
procedūt q̄ bo.fe.in
reſurrectōneʒ vite.ħ
dr̄ ad denotandum
q̄ fides ſine opibus
nō ſufficit ad ſalutē
b ¶ Qui vo ma.ege
rūt i reſur .iudicij..
condemnatōnis.
c ¶ Nō poſſuʒ. Hic
oñdit ħ iudiciū foꝛe
iuſtū. Filiꝰ em̄ inq̄n
tū deꝰ hʒ eandeʒ na-
turā cū pr̄e: ⁊ ſic nō
pōt in iudicādo defi
cere.ſilr̄ nec inq̄ntū
hō:q₂ volūtas hūa-
na i oibus ſeq̄t mo-
tū ⁊ regulā volūtat'
diuine.⁊ ħ eſt q̄d dr̄
c ¶ Nō po.ego a me
ip.fa.q̄cq̄. declinan
do a pr̄e. d ¶ Sʒ ſic
au .iudico.lʒ em̄ ha-
beat eandē noticiaʒ
cū pr̄e inq̄ntuʒ deꝰ:
tn̄ hʒ eaʒ a pr̄e.⁊ ſm
ħ dr̄ ab eo audire:ſm vo hūanaʒ naturā hʒ noticiaʒ infu-
ſam:⁊ ſic magis ꝓpꝛie a pr̄e audit. e ¶ Et iudiciū meū
iuſtū eſt q₂ nō pōt obliquari volūtas xp̄i hois a volūtate
dei:vt dictū eſt iō ſeqtur. Quia nō quero voluntatē meaʒ
ſʒ volūtateʒ eius q̄ miſit me a ¶ Si ego teſtimoniū. Po
ſita xp̄i doctrina de potētia viuificatiua eiꝰ.ħ ꝯn̄r ponit cō
firmatio predicte doctrine. Et diuidit in duas.q₂ ꝓ confir-
mat hmōi doctrina.ſcđo arguit iudeoꝝ duritia:ibi. Clari
tatē ab hoibꝰ. Pꝛia in duas q₂ ꝓ cōfirmat teſtimonio hu-
mano.ſcđo teſtimonio diuio:ibi. Ego aūt habeo. Pꝛia i
duas q₂ ꝓ inducit teſtimoniū ſcđo oñdit q̄ debeat eſſe ac-
ceptū:ibi. Ille erat. Circa ꝓmū ſciendū q̄ aliq̄n doctrina
aliq̄ cōfirmat ꝑ aliquid q̄d eſt minoꝛis auctis: ꝓpter ħ qđ
illud eſt magis acceptū audientibus:ſic dic̄ ph̄s.ij.meth.
q̄ aliq̄ dignant.i.dignū reputāt poetā inducē teſtē: ſic ſūt
illi q̄ ſunt imbuti dictis poetic'.⁊ iō nihil recipiūt niſi ꝑ te
ſtimoniū poete cōfirmet q̄uis illud ſit magis autenticuʒ
ſimplicit q̄ dictū poeticū. Et eodē mō venietibꝰ ad fideʒ
de iudaiſmo cōfirmat nouū teſtamentū ꝑ vetus :et eodeʒ
mō ſaluatoꝛ ħ cōfirmat doctrinā ſuā ꝑ teſtimoniū iohis:
cuiꝰ ſctitas erat nota iudeis.⁊ ħ eſt qđ dr̄. a ¶ Si em̄ ego
teſtimoniū ꝑhibeo de me.ſ.ſolus. b ¶ Teſtimoniū meū
nō eſt veꝝ.i.efficax ſm reputatōeʒ vr̄am:q̄uis in ſe ſit effi
caciſſimū:ꝓpt ħ ſeqtur. c ¶ Aliꝰ eſt q̄ teſti.ꝑhi. de me.ſ.
iohes baptiſta vt patuit.j.⁊.ij.ca. d ¶ Et ſcio q₂ verū eſt
teſtimoniū eiꝰ.q₂ pat eius zacharias ꝑ ſpm̄ ſctm̄ ꝓphauit
ipm ꝑire an faciē dn̄i ad dandā ſciam ſalutis. vt hr̄ Luce
j. Teſtimoniū aūt ſalutiferū eſſe nō pōt niſi ſit veꝝ. Qꝛ āt
iſtud teſtimoniū ſit auctēticū oñdit cū ſbdit. e ¶ Vos mi
ſiſtis ad iohēʒ nūcios ſolēnes q̄ſi volētes acq̄eſcē dicto eꝰ
ſic auctētico:ſic dcm̄ fuit.j.c. f ¶ Et teſti.ꝑhi.veritati.i.mi-
hi q̄ ſum veritas:cōfitēdo me eē xp̄m ⁊ ſe negādo:vt patuit
ſ.j.ca.⁊.iij. g ¶ Ego āt nō ab hoie teſtimoniū accipio ⁊c̄.
q.d.nō dixi ꝑdicta vt ſim in maioꝛi aucte ꝓpter dictum io
hānis:ſʒ ꝓpter ſalutē vr̄am quā deſidero. vt acquieſcētes
eiꝰ teſtimonio ad ſalutē ꝑtingatis. h ¶ Ille erat. Hic oñ-
dit q̄ iohis teſtimoniū dʒ eis eſſe acceptū ꝓpter tria.ſ.ꝓ-
pter eius officiū.q₂ erat pꝛeco xp̄i:quod notat cū dicitur.
h ¶ Ille erat lucerna.oñdens hoibus viaʒ ſalutis.ſ. xp̄m.

pio:ſʒ hec dico vt vos ſal
h ui ſitis. Ille erat lucerna ar-
i dens et lucens. Vos autē
k voluiſtis ad hoꝛā exultare
l
m in luce eiꝰ. Ego aūt habeo
teſtimoniū maius iohāneʒ
n Opeꝛa em̄ q̄ dedit mihi pr̄
vt ꝑficiā ea:iꝑa opa q̄ ego
facio teſtimoniū ꝑhibēt de
o me:q₂ pr̄ miſit me. Et q̄ mi
ſit me pater iꝑe teſtimoniū
ꝑhibuit đ me. Neq̄ vocē
p eius vnq̄ audiſtis:neq̄ ſpe
q ciē eius vidiſtis. Et verbuʒ
eiꝰ nō habetis i vobis ma
nens q₂ quē miſit ille:huic
r vos nō creditis. Scruta-
s mini ſcripturas:quia vos
putatis in ipſis vitam eter
v nam habere. Et ille ſunt q̄

Et lucerna nō lucet ex ſe.ſic iohes nō erat lux ſʒ venit vt te
ſtimoniū ꝑhiberet de lumie.ſcđo propt charitatis incēdē-
dū:quod notat cū dr̄. i ¶ Ardēs intm̄ q̄ propt zelū cha-
ritatis diuine moꝛtē ſuſcepit.tercio propter virtutis exer-
citiū:intantū q̄ credebant eū xp̄m:qđ notat ibi. Lucens.
iſta tria dn̄t reddere
teſtimoniū eiꝰ acce-
ptū: ⁊ maxie iudeis
q₂ voluerūt ipm reci-
pere tāq̄ xp̄m: ꝓpt
qđ ſbdit. l ¶ Vos
aūt vo.ad ho.exul.i
luce eiꝰ. dic̄ ad hoꝛā
q₂ finalit eū cōtēpſe
rūt.⁊ eius moꝛtē ꝓ-
curauerūt. m ¶ Ego
aūt. Hic ꝯn̄r confir
mat doctriam ſuā ꝑ
teſtioniū diuinū : et
diuidit i tres ſm q̄
pr̄ teſtificatus eſt tri
plicit đ xp̄o.ſ.ꝑ opa
ꝑ ſeiꝑm:⁊ ꝑ ſcriptu-
ras ſecūda :ibi. Et q̄
miſit me.tercia: ibi.
Scrutamini ſcꝑtu-
ras . In ꝓma ꝑte dr̄
ſic. m ¶ Ego auteʒ
ha.teſt.ma.iohe.ſcʒ
teſtimoniū dei pr̄is
qđ eſt maiꝰ teſtimo-
nio iohis propt ma
ioꝛē cognitionis certitudinē:⁊ propter eiꝰ incōmutabili-
tatē ⁊c̄.q̄le ſit iſtud teſtimoniū oñdit dicēs. n ¶ Opa em̄
⁊c̄.vt ꝑficiā ea.ſ.miracula v̄tutē totiꝰ creature excedētia q̄
faciebat xp̄s v̄tute ꝓꝑa:iō dic̄. Vt ꝑficiā ea.iꝑa opa que
ego facio teſtioniū ꝑhibēt de me.q₂ pr̄ miſit me. Sic em̄
firmū teſtioniū hr̄ ꝑ demōſtratōeʒ in his q̄ ſubſūt faculta-
ti nāli intellectꝰ.ita in his q̄ ſunt ſupꝛa hanc facultateʒ fir-
mū teſtioniū ē ꝑ opa ſoli deo poſſibilia: q̄ nō ꝑt eſſe teſtis
falſitatis:⁊ ħ mō cōfirmata eſt doctrina xp̄i:nō ſolū iꝑo ꝑ
dicante:ſʒ etiā ipſis apl'is:ſm qđ dr̄ Mar.vlt. Illi aūt ꝓfe
cti ꝑdicauerūt vbiq̄ dn̄o coopante ⁊ ſmonē confirmante.
ſequentibꝰ ſignis. o ¶ Et q̄ miſit me. Hic cōſeq̄nter po-
nit teſtioniū pr̄is qđ teſtificatꝰ ē ꝑ ſeiꝑm ⁊ ħ fuit in bapti-
ſmo ⁊ in trāſfiguratōe:vbi audita ē vox pr̄is ſuꝑ xp̄ʒ. Hic
eſt filiꝰ meꝰ dilectꝰ.⁊ ħ ē qđ dr̄. o ¶ Et q̄ miſit me pr̄ ipſe
teſtioniū ꝑhibuit de me.ꝑ ſeiꝑʒ. p ¶ Neq̄ vocē. Hic ꝯn̄r
oñdit eos nō caꝑe hmōi teſtimoniū:qđ deꝰ oñdit triplicit.
ꝓ ꝑ ſignū ſenſibile ſicut in baptiſmo ⁊ tranſfiguratōne au
dita eſt vox ſenſibilis.ſʒ hanc vocē non audierant iudei ꝑ-
ſequentes xp̄m.q₂ ibi non fuerant. ideo dicitur. Neq̄ vo
cem eius vnq̄ audiſtis.ſecundo oſtendit aliquibus ꝑ vi-
ſioneʒ ſue eſſentie ſicut beatis. et hoc excluditur ab eis cū
dicit. Neq̄ ſpeciem eius vidiſtis.tercio per internā inſpi-
ratione:⁊ hoc excluditur cum dicitur
q ¶ Et verbū eius non habetis in vobis manēs. Et ſubdit
cām huius.q₂ quē miſit ille huic vos nō creditis quaſi di
ceret ħ non prouenit ex dei defectibilitate: ſʒ ex vr̄a incre-
dulitate. r ¶ Scrutamini. Hic cōſequēter ponitur teſti-
moniū dei patris per ſcripturas veteris teſtamenti q̄ ma-
nifeſte loquuntur de chriſto.⁊ hoc eſt quod dicitur.
r ¶ Scrutamini.id eſt interius diligenter aduertite.
s ¶ Scripturas.legis et prophetarum.
t ¶ Quia vos putatis in ipſis vitam eternā habere. Et be
ne dicit putatis.quia ab hac opinione ſunt defraudati ex
eoꝛum incredulitate. v ¶ Et ille ſunt que teſtimo-
nium perhibent de me.quia ſcriptura veteris teſtamenti
determinat tempus eius aduentus Gen̄.penulti. Nō au
feretur ſceptrū ⁊c̄.⁊ Danielis.ix.vbi determinatur tempꝰ
aduentꝰ ſancti ſctoꝝ ſub numero certo hebdomodaꝝ de-

terminat etiā locū natiuitatꝭ: Michee.v. Et tu bethleem ephrata puul⁹es in milib⁹iuda. Ex te enim egrediet q̇ ſit dn̄ator in iſrl̕ ⁊c̄.determinat etiā modū naſcendi. Eſa.vij. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet.⁊c̄.⁊ modū cōuerſandi.ſ.in paupertate zach.ix. Ecce rex tuus venit tibi iuſt⁹ ⁊ ſaluator et ipſe paup. Et modum moriendi: Eſa.liij. Sicut ouiſ ad occiſionē ducet. ⁊c̄.⁊ breuiter omnia myſteria xp̄i in veteri teſtamēto inueniunt̄ exp̄ſſa et in xp̄o cōpleta: ⁊ iō ex ſcripturis vet.teſta.potuit vere cognoſci ꝙ ipſe erat xp̄us in lege ꝓmiſſus: ſic̄ diffuſius declaraui in q̄dam q̄ōne in q̄ de h̄ determinaui.

a ¶ Et nō vultꝭ venire ad me.per fidē: q: iudei ꝓ maiori parte ꝑmanſerūt in infidelitate vt vitā eternam hēatis: q̇ hr̄ ꝑ fidē formatā charitatate. b ¶ Claritatem. Hic ꝯn̄r arguit eoꝝ tarditatē ad credendum: ⁊ q: ꝑſequebant̄ xp̄m: vt blaſphemū in q̊ fingebant ſe moueri zelo dei: ⁊ vt violatorē ſabbati in q̊ videbant̄ moueri zelo legis moyſi: ideo oñdit vtrūq; eſſe falſum.p̊ p̄mū. ſcd̊o ſecūdū: ibi. Nolite putare.dicit ğ p̊ ⁊ ſic. b ¶ Claritatez ab hoibus nō accipio.i.q̄ro.q.d.ꝑdicta nō dixi ad iactantiaz q: nō quero hoim gl̕iam qd̊ pz ca.ſeq. vbi dicit̄ ꝙ fugit qn̄ turbe voluerūt eū facere regē. Sz oñdit vlteri⁹ad q̄d ꝑdicta dixerit.ſ.ad oñdendū eoꝝ duritiā dicens. c ¶ Sed cognoui.i.cognoſcē feci. d ¶ Quia dilectōez dei nō habetis in vob̄.qd̊ declarat ex ſigno p̄n̄ti dicēs. e ¶ Ego veni in no.pa.mei.qd̊ pz ꝑ ꝑdicta teſtimonia. f ¶ Et nō accepiſtis me.ſʒ mag̕ꝑſequimini qd̊ nō faceretꝭ ſi dilectōnem dei haberetꝭ: h̄ etiā declarat ex ſigno futuro dicens.

g ¶ Si ali⁹venerit in noie ſuo.i.nō hn̄s ꝑdicta teſtimonia a deo. h ¶ Illū accipietꝭ. Hoc fuit inchoatū qn̄ iudei receperūt bencozaba tanq̄ meſſiā: q̇ tn̄ nullū diuinum teſtimoniū hēbat ꝑ miracula vel ſcp̄turas: h̄ etiā ꝑfecte cōplebit̄ qn̄ recipiēt antixp̄m ꝓ vero deo: q: faciet ſe circūcidi ⁊ dicet ſe eis ꝓmiſſum: ⁊ ei adherebūt q̊uſq; ei⁹ falſitas detegat̄ ꝑ enoch ⁊ helyā. Et cām hui⁹incredulitatꝭ ſb̄dit.d.

i ¶ Quō po.vos cre.q̇ glo.ab inuicem accipitꝭ.i. gloriam humanā: hoc em̄ impediuit iudeos a fide xp̄i in ꝑte: q: ſolum attendebāt ⁊ adhuc attendūt ad gloriā ⁊ exaltatōem tp̄alem dandā eis ꝑ meſſiā: videbāt aūt xp̄m pauperem ⁊ abiectū: ⁊ ideo nō receperūt eū: nō attendētes ſcripturas ꝓphaꝝ q̄ de eius pauptate ⁊ abiectōe loquunt̄ vt ſupra dictū eſt. Gl̕ia aūt ⁊ exaltatio q̄ ꝓmittit̄ danda ꝑ xp̄m: illa ē gl̕ia celeſtis quā nō intelligebāt: iō ſequit̄: k ¶ Et gl̕iam q̄ a ſolo deo eſt nō queritis. ꝓpter h̄ in infidelitate ꝑmanetis. l ¶ Nolite putare. Hic oſtendit eos nō moueri zelo moyſi ip̄m ꝑſequendo: q: moyſes manifeſte ſcripſerat d̊ eo: ⁊ h̄ eſt qd̊ dr̄. l ¶ Nolite puta.ꝙ ego ac. ſim vos apd̊ patrē.ſ.ego ſolus. m ¶ Eſt q̇ accuſat vos. mecū.ſ. moyſes. n ¶ In q̊ vos ſperatis.falſo tn̄. o ¶ Si em̄ cre.moyſi cre.forſitan ⁊ mihi.li forſitan nō eſt nota dubij: ſʒ libertatis arbitrij: q: null⁹credit niſi volens. p ¶ De me em̄ ille ſcripſit.ſ.dupl̕r: vno mō exp̄ſſe ⁊ manifeſte: vt ꝑdictuz eſt Geñ.penul.⁊ Deu.xviij. Prophetā ſuſcitabit vobis deus: alio mō figuraliter ⁊ occulte: q: oīa ſacrificia ⁊ facta veteris teſtamenti ſunt figure xp̄i. q ¶ Si autem illius literis nō creditis ⁊c̄. non ꝙ lex moyſi ſit maioris auctoritatis q̄ʒ verbū xp̄i ſm̄ veritatem: ſʒ tm̄ ſm̄ iudeoꝝ reputationē: vocat̄ etiam lex moyſi litera: doctrina aūt xp̄i verbum. quia moyſes doctrinam ſuam tradidit ſcripto: n̄ autem xp̄c: quia lex euangelica eſt lex moris: ideo p̊ fuit ſcripta in cordibus apoſtoloꝝ ꝑ receptōnem ſp̄ūſſancti: ſicut diffuſi⁹ declaraui ſup ep̄l̕am ad Hebreos.

a teſtimoniū ꝑhibēt d̕ me: et nō vultis venire ad me vt
b vitā hēatis. Claritatē ab
c hoib⁹ nō accipio: ſʒ cogno
d ui vos: q: dilectōez dei nō
e habetis in vob̄. Ego veni
f in noie p̄ris: ⁊ non accepi-
g ſtis me. Si alius venerit i
h nomine ſuo illū accipietis
i Quō vos poteſtꝭ credē q̇
k gl̕iaʒ abiuicē accipitꝭ ⁊ glo riā q̄ a ſolo deo ē nō q̄ritis
l Nolite putare q: ego accu ſatur⁹ ſuʒ vos apd̊ patrem
m Eſt q̇ accuſat vos moyſes
n o in quo vos ſperatꝭ. Si em̄ crederetꝭ moyſi: crederetiſ
p forſitā ⁊ mihi. De me eniʒ
q ille ſcripſit. Si aūt illi⁹ literis nō creditis: quō v̄bis meis credetꝭ. ¶ Ca.vj.
a b Oſt hec abijt hieſus
c trās mare galylee qd̊
d ē tyberiadis. Et ſeq̄batur
e eū m̄ltitudo magna: q: videbāt ſigna q̄ faciebat ſup
f his q̇ infirmabāt̄. Subijt
g ergo in montē Hieſus. et ibi ſedebat cum diſcipulis
h ſuis. Erat autem proximuʒ paſcha dies feſtus iu-
i deorum. Cum ſubleuaſſet

Caplm̄.vj.

Oſt h̄ āt. P⁹q̄ʒ egit de vita ſp̄ūali: h̄ ꝯn̄r agit de nutrimēto correſ̄dēte. Et diuidit̄ i duas ꝑtes: q: p̊ ponit̄ ſignū ſenſibile d̊ collatione cibi corꝑal̕: vt ꝑ h̄ iducamur ad intellectū cibi ſp̄ūalis ſcd̊o ſbiūgit̄ doctrīa de ip̄o ſp̄ūali cibo: ibi. Rn̄dit ei hieſus. Pria i tres: q: p̊ ponit̄ miracl̕i tp̄s ⁊ locus: ſcd̊o miraculi̕ act⁹: ibi. Cū ſbleuaſſet. t̄cio ꝯn̄s fructus ibi. Illi ğ hoieſ. In prima parte dicitur

a ¶ Poſt hec aūt q̄ ꝑdicta ſunt. b ¶ Abijt ſe. trās ma.g. Iudei em̄ q̄rebāt eū interficē: ⁊ nō erat adhuc tp̄s paſſionis ſue.iō recedēdo dedit exemplū cedēdi ad tp̄s malicie hūane: oñdens ꝙ aliqn̄ licitū ſit xp̄ifidelib⁹fugē in ꝑſecutione. c ¶ Qd̊ ē tyberiadis. Illud em̄ mare eſt quidā lacus magn⁹ꝑ quē trāſit iordanis fluui⁹: ſʒ vocat̄ mare ſm̄ modū loq̄ndi hebraicū: in q̊ cōgregatio aq̄ꝝ vocat̄ mare. ſm̄ illd̊ Geñ.j. Cōgregatōes aq̄ꝝ vōuit maria. vocat̄ aūt mare galylee a ꝓuīcia iux̄ quā trāſit ⁊ vocat̄ mare tyberiadis ex noie ciuitatꝭ edificata: i littore: q̄ antiq̄t⁹ cenereth dicebat̄: ſʒ ab herode tetrarcha fuit reedificata ⁊ āpliata: ⁊ tyberias vocata i honorem tyberij ceſarꝭ. vocat̄ etiā mare illud alijs noib⁹vt declaraui ſup Math.⁊ iō illa dimitto. d ¶ Et ſeq̄ba.eū mul.ma.quidā ex deuotōe ab eo curati: q̇dā malicioſe volētes eū cape i ſermone vt phariſei: ⁊ q̇dā ex deſiderio addiſcēdi: ⁊ aliq̇ ex curioſitate volētes miracula q̄ faciebat vidē: iō ſb̄dit̄. e ¶ Quia vi.ſi. q̄ fa. ſup h. ⁊c̄. h̄ addit̄ ad oñdendū ꝙ fiebant v̄tute dīna. Magicꝭ em̄ artib⁹ bn̄ fiūt aliq̇ curioſa ⁊ inutilia: ſic̄ ꝙ ſtatue loquāt̄ et ꝯſil̕ia: ſʒ ſanitates q̄ fiūt ad reducendū hoies i ꝺeū fiūt tm̄ mō v̄tute dīna: vt h̄t̄ in itinerario clementꝭ. f ¶ Subijt ğ in montē. q: erat loc⁹ deuotōis ⁊ doctrine apt⁹: iō ſequit̄. g ¶ Et ibi ſe.cū di.ſuis.do.eos.⁊ ſic pʒ loc⁹ in q̇ factū ē miraculū ſeq̄ns: tp̄s āt in q̇ factū ē deſcribit̄ cū dr̄. h ¶ Erat aūt ꝓxi.pa.di.fe.iudeoꝝ. Iſtud eſt feſtū paſchale de q̊ iſte euāgeliſta facit mentōez ⁊ i iſto paſchate nō fuit ih̄s i irl̕m q̄uis em̄ xp̄s legē ſeruauerit: tn̄ in hac ſolennitate nō fuit q: illi qui hēbant inimicicias capitales erāt excuſati a precepto legis q̄ ꝑcipit̄ omnē maſculū apparere corā dn̄o in ſolennitate paſchali: ſic aūt erat de xp̄o: q: iudei q̄rebāt eū interficē. Preterea xp̄c ſic̄ ſeruādo legē oñdebat ſe eſſe verum hoiem de filijs iſrl̕ ſm̄ carnē: ſic aliqn̄ ꝑtermittendo obſeruatōez eius oñdebat ſe eſſe dn̄m ſupra legē.

i ¶ Cum ſubleuaſſet. Hic ponit̄ miraculi act⁹ ⁊ diuidit̄ in tres: q: p̊ ꝑmittit̄ miraculi neceſſitas. ſcd̊o ſcribit̄ ei⁹ q̄litaſ ibi. Dixit ğ ih̄s. tercio oñdit̄ ei⁹ veritas: ibi. Vt aūt impleti ſunt. Primum oſtenditur tripliciter.ſ.ex populi multitudine: cum dicit̄. i ¶ Cum ſubleuaſſet ğ ocu.hie. ⁊ vid. q: mul.maxi.ve.ad eum. Tantum em̄ deſiderabāt audire xp̄m ꝙ omiſerant apportare ſecum alimentum: ꝓpter qd̊ neceſſarium erat fieri miraculum: oſtendit̄ etiā hec neceſſitas ex defectu pecunie: cum ſubditur.

b ¶ Unde emem⁹ panes vt mãducẽt hi. Nõ petit igrans ꝙ deficeret eis preciũ ſʒ vt ex rñſione philippi appꝫet certi⁹ miraculũ vt ſubdit. c ¶ Hoc ãt dicebat tentãs euʒ. vt ꝑ h̃ defect⁹ pecunie alijs oñderet: ſic̃ Geñ. xxij. Tentauit de⁹ abraã vt ei⁹ obedientia alijs manifeſtaret. nõ ſibi ꝓpt hoc ſeqtur d ¶ Ipe em̃ ſciebat q̃d eſſʒ facturus q⸗ in q̃ntum hõ habuit plenitudinẽ ſciẽtie a ꝑncipio cõceptõis ⁊ in q̃ntum de⁹ oĩa nouit ab eterno. e ¶ Rñdit philip. duce. dena. pa. ñ ſuffi. eis. q. d. paupe res ſum⁹ ⁊ tãtam pecuniã hr̃e nõ poſſum⁹ ⁊ ſi hr̃em⁹ nõ ſufficeret ꝓ eoꝝ refectione: iõ ſeq̃t f ¶ Ut vnuſquiſqꝫ modicũ q̃d accipiat. Iſte. n. philipp⁹ adhuc rudis exñs nõ aſpiciebat ad ei⁹ ꝟtutẽ q̃ d aq̃ vinũ fecerat nec ad alia ſig̃ q̃ frequẽt fecerat. Oñdit cõſeq̃nter miracl̃i neceſſitas ex cibi paucitate. g ¶ Dicit ei vn⁹ ex diſ. ei⁹ an. frat ſy. petri. Hic videt meli⁹ diſpoſit⁹ q̃ philippus: q⸗ in rñſiõe ſua videt hr̃e aſpectũ ad multiplicatõnẽ panũ eo mõ quo

ergo oculos ieſus: et vidiſſet q⸗ multitudo maxia venit ad eũ: dic̃ ad philippũ
b Unñ emem⁹ panes vt man
c ducẽt hi. Hoc aũt dicebat
d tẽtans eũ. Ipe em̃ ſciebat
e q̃d eſſʒ facturus. Rñdit ei
f philippus Ducẽtoꝝ denarioꝝ panes nõ ſufficiũt eis
f vt vnuſquiſqꝫ modicuʒ q̃d
g accipiat. Dicit ei vn⁹ ex diſcipulis ei⁹ andreas frater
h ſymõis petri Eſt puer vn⁹ h̃ q̃ hʒ quinqꝫ panes ordeaceos ⁊ duos piſces. Sed
i hec q̃d ſt iter tãtos. Dicit
k ergo ieſus. Facite homies
l diſcũbere. Erat aũt fenum
m multũ in loco. Diſcubuert ergo viri nũero quaſi q̃nqꝫ
n milia. Accepit g̃ ieſus pa-
o nes cũ gr̃as egiſſet: diſtribuit diſcũbentib⁹. Silr̃ et ex piſcibus q̃ntuʒ volebat

factũ eſt ꝑ heliſeũ. iiij. Reg. iiij. vñ ſb̃dit. h ¶ Eſt puer vn⁹ h̃ q̃ ha. q̃nqꝫ pa. ordea. ⁊ duos piſ. ſʒ h̃ q̃d ſunt int tãtos. q. d. etiã ſi multiplicarent eo mõ q̃ factũ eſt ꝑ heliſeũ q̃ de viginti panib⁹ multiplicatis nõ ſatiauit niſi centũ viros: in iſta mag̃ multitudie h̃ eſſet valde modicũ. i ¶ Dic̃ g̃ ih̃s Oſtenſa miraculi neceſſitate. hic ꝯñr deſcribit ei⁹ q̃litas ꝑ multiplicatõem panũ ꝟtute xp̃i. h̃ eſt qd̃ dr̃. k ¶ Facite ho. diſcũ. i. ordinate ſedere ad comedendũ. l ¶ Erat autẽ fenũ multũ i loco. Hoc intponit ad oñdendũ ꝙ loc⁹ erat apt⁹ ad ſedendũ. m ¶ Diſcubuert g̃ viri nũero q̃ſi q̃nqꝫ milia hoim. ſm̃ modũ hebraicũ ſoli viri nũerant a viginti ãnis ⁊ ſupra. vt hr̃. Nũe. j. Mulieres aũt ⁊ ꝑuuli h̃ tacent n ¶ Accepit g̃ ieſus panes. q⸗ in manib⁹ ſuis multiplicati ſunt. De mõ hui⁹ multiplicatiõis dixi. ſ. Math. xiiij. vbi idem miraculũ deſcribit. Sciendũ tñ ꝙ xp̃s non creauit panes de nouo ſʒ p̃exiſtẽtes multiplicauit vt miraculũ eſſet magis notũ. q⸗ talis mltiplicatio eſt mag̃ ꝑceptibil̃ q̃ creatio. o ¶ Et cũ gra. egiſ. diſtri. diſcũ. i. per apl̃os diſtribui p̃cepit. Sciendũ etiã ꝙ xp̃s aliq̃n fecit miracl̃a impãdo vt oñderet ſe facere illa ꝟtute ꝓpria. aliq̃n aũt orando: vt h̃ cũ dr̃. Gr̃as egiſſet. vt oñderet ꝙ talia nõ fiebãt ab eo ꝑ demones magica arte: vt phariſei dicebant. p ¶ Ut ãt impleti. Hic oñdit miraculi veritas. Si em̃ multiplicatõ illa fuiſſet tm̃ ſm̃ appentiaʒ hoies nõ fuiſſent inde ſatiati: nec remãſiſſent ibi reliq̃e ſenſibiles: iõ ad maiorẽ declaratõneʒ miraculi ⁊ eius publicatõem ſubdit. q ¶ Dixit ⁊c̃. fragmẽta ne ꝑeant q⸗ ꝑ fragmẽta portata alijs q̃ nõ fuerãt ibi: publicatũ eſt miraculũ ⁊ approbatũ: q⸗ vere ⁊ nõ ficticie reficiebant. r ¶ Collegerũt g̃ duodecim cophinos fragmentoꝝ. nõ a caſu ſʒ ex diuina diſpoſitõe impleti ſũt duodecim cophini ſm̃ nũeꝝ. xij. aploꝝ vt ꝑ h̃ deſig̃retur ꝙ fragmenta ꝟboꝝ xp̃i ꝑ apl̃os ꝑ mundũ publicarent. Sʒ ſi querat: vñ habuerũt illos cophinos in mõte. põt dici ꝙ

accepert in aliq̃ villa ꝓpinq̃ vl̃ ꝙ fuerãt ibi portati vt vẽderent multitudini venienti. vel põt dici ꝙ nõ fuerãt ibi cophini ſʒ tm̃ collegerũt de fragmẽtis ꝙ. xij. cophini poſſent impleri vt bñ alibi inuenit talis mod⁹ loquẽdi. s ¶ Ex q̃nqꝫ panib⁹ ⁊c̃. Hoc etiã fecit ad euidentiã miraculi: q⸗ pl⁹ remanſit q̃ a ꝑncipio fuit. t ¶ Illi ergo. h̃ ponit miraculi fruct⁹ q̃ oñdit triplex. ꝑm⁹ ẽ fidei cõfeſſio; ſcd̃s honoris exhibitio: ibi. Ieſus ergo. tercius xp̃i ſollicita q̃ſitõ: ibi. Ut aũt ſero. Circa ꝑmũ ſciendũ ꝙ xp̃s erat ꝓmiſſus in lege tan q̃ ꝓpheta ceteris excellẽtior vt hr̃ Deu. xviij. Prophãm ſuſcitabit ⁊c̃. ꝓpter qd̃ viſo miraculo p̃dicto ppl̃s cõfeſſus ẽ illũ eſſe de q̃ loq̃tur p̃dicta ſcriptura: et ſic ꝯfitebant eũ eſſe verũ xp̃m ⁊ h̃ eſt qd̃ dr̃. t ¶ Illi g̃ ⁊c̃. fecerat ſignũ. al̃s non auditũ. q⸗ illa multiplicatõ que facta fuit ꝑ heliſeũ fuit multũ deficiens ab iſta: vt patʒ per predicta v ¶ Dicebant ⁊c̃. vẽturus eſt in mundũ ad ip̃m ſaluandum ſic aũt nõ venerunt

q Ut aũt impleti ſunt: dixit diſcipl̃is ſuis. Colligite q̃ ſuꝑauerũt fragmẽta ne ꝑe-
r ant. Collegerũt g̃ ⁊ ipleuerunt duodecim cophinos
s fragmentoꝝ ex q̃nqꝫ panibus ordeaceis ⁊ duob⁹ piſcibus q̃ ſuperfuerũt his q̃
t manducauerãt. Illi g̃ homines cũ vidiſſent ꝙ ieſus
v fecerat ſignũ dicebat: q⸗ h̃ eſt vere ꝓpheta q̃ ventur⁹
x y eſt in mundũ. Ih̃s ergo cũ cognouiſſʒ q⸗ venturi eẽnt vt rapent eũ ⁊ facerẽt eũ regẽ: fugit iterũ in montẽ ip̃e
a ſol⁹. Ut aũt ſero factuʒ eſt deſcenderunt diſcipuli ei⁹
b ad mare. Et cum aſcendiſſent nauim: venerunt trãs
c mare in capharnaum. Et
d tenebre iam facte erant: et non venerat ad eos ie-
e ſus. Mare autem vento

alij prophe: ſʒ ſolũ ad denunciandũ iſtius aduentum. x ¶ Ieſus ergo. Hic ponitur ſcd̃s fruct⁹ q̃ eſt honoris exhibitio: xp̃s em̃ erat ꝓmiſſus rex futurus: ſm̃ ꝙ habetur Hiere. xxiij. Suſcitabo dauid germẽ iuſtum ⁊ regnabit rex ⁊ ſapiens erit ⁊c̃. ⁊ ideo poſtq̃ confeſſi ſunt eũ eẽ xp̃m voluerunt conſequẽter ip̃m facere regem: xp̃s tñ non acceptauit hunc honorẽ. ⁊ h̃ eſt qd̃ dr̃. y ¶ Ieſus ãt cũ co. q⸗ ven. ef. vt ra. eum ⁊ fa. eum re. fu. ⁊c̃. In hoc dans exẽplũ nobis fugiendi honores ⁊ acceptandi labores: q⸗ ad paſſionẽ queſitus ſe obtulit. Si aũt querat quare nõ acceptauit tunc regnũ cũ eſſet ſuũ ex diuina ꝓmiſſione. Dõm ꝙ lʒ eſſet ſuũ dicto mõ tñ nõ erat manifeſtandũ niſi tpe debito. Hoc aũt nõ debuit eſſe in p̃ aduentu: ne fides catholica potẽtie hũane aſcriberet ſicut lex machometi que ꝑ potentiã gladij incepit ⁊ ꝑ eã tenet. Preterea q⸗ ꝑ prophãs erat denũciat⁹ p̃ ventur⁹ ad ſuſcipiendũ abiectõeʒ ⁊ mortẽ. Poſtea aũt venit ad manifeſtandũ regiũ honorʒ. ꝓpt qd̃ Act. j. dr̃ apl̃is q̃rentib⁹. Dñe ſi i tpe h̃ reſtitues regnũ iſrl̃. Rñdit. Nõ ẽ veſtꝝ noſſe tpa ⁊c̃. a ¶ Ut aũt ſero. Hic ponit terci⁹ fruct⁹ miraculi p̃dicti q̃ eſt ſollicita xp̃i q̃ſitio: ⁊ p̃ oñdit q̃liter q̃ſitus ẽ a diſcipul̃. ſcd̃o a turbis: ibi. Altera aũt. In ꝑma g̃ ꝑte dr̃ ſic. Ut aũt ſero factũ ẽ diſcipl̃i eius deſcẽderũt ad mare. vt quererẽt mgr̃m ſuũ q⸗ ab eis receſſerat. vt p̃dictũ eſt et pʒ ex h̃ deuotio eoꝝ ad ip̃m q⸗ ꝓpt noctẽ iminentem nõ dimiſerũt q̃rere eũ. b ¶ Et cũ aſcen. na. venerũt trans mare in caphar. i. voluerũt venire: q⸗ credebãt illic eẽ xp̃m. ꝓpt qd̃ ſb̃dit. c ¶ Et tenebre iã facte erant. Chriſtũ em̃ ex altera ꝑte maris tyberiadis vſqꝫ ad noctẽ expectauert. d ¶ Et nõ venerat ad eos ih̃s. ꝓpt qd̃ credebãt ip̃ʒ mare trãſiſſe ſine eis e ¶ Mare aũt vẽto mag̃ flãte exurgebat. Ex quo patet deſiderium eorum eſſendi cuʒ chriſto: quia propter tempeſtatis periculum non differebant venire ad eum.

f Cum remigaſſent ꝫ quaſi ſtadia.xxv.aut.xxx.ſtadium
eſt octaua ꝑs miliarꝭ:τ ſic pꝫ ꝙ vigintiqꝫ ſtadia faciunt
tria miliaria τ vnū ſtadiū. g Vident ihm amdulantē
ſupꝛa mare.nō qꝛ habuit corpꝰ fantaſticum ſic̄ dicit mani
cheus ſꝫ virtute diuina ſic ambulauit:qꝛ τ petrū eadē vir-
tute fecit ambulare
ſup aq̄s:vt hꝛ̄ Ma-
thei.xiiij.q̇ hūit cor-
pus graue τ ponde
roſum:etiā ſm̄ ma-
nicheū. h Et ti-
muerūt.tum ꝓpt aq̄
periculū.tū qꝛ time
bant ne eſſet q̇d fan
taſticū:τ iō vtrunqꝫ
timoꝛē remouet di.
i Ego ſum. vere n̄
fantaſtice. k No
lite timē qꝛ poſſum
vos de ꝑiculo aque
eripe. l Volue-
rūt ꝫ accipe eū i na-
uim.vt ſecuriores eſ
ſent ex eiꝰ ꝑn̄tia.
m Et ſtatim nauiſ
fuit ad terꝛā ad quā
ibant.ſ.capharnauꝫ
τ ſic apparet ibi tri-
plex miraculū.ꝑ̊ qꝛ
ſup aq̄s ambulauit
ſcđo qꝛ tempeſtateꝫ
ſedauit:tercio in bꝛe
uiſſimo tp̄e fuerunt
in poꝛtu aq̄ multuꝫ
diſtabāt. Solet aūt
hic q̄ri vtruꝫ ideꝫ ſit
factū qđ hic ſcribit.
τ Math.xiiij. Ad h
dicit Criſ.ꝙ nō.ꝑ̊ qꝛ ibi dicit ꝙ diſcipuli ex ꝓcepto xp̄i na-
uem intrauerūt:hic dꝛ ꝙ ꝓpꝛia volūtate h fecerūt. ſcđo q̇a
ibi,dꝛ ꝙ veniēs ad eos ſupꝛa mare intrauit nauem:hic aūt
dꝛ ꝙ voluerūt eū accipe in nauim.tercio qꝛ ibi dꝛ ꝙ appli
cuerūt in terꝛā geneſar.hic aūt dꝛ ꝙ applicuerūt i caphar-
naum:τ iō dicit ꝙ eſt aliud τ aliud factū hn̄s tn̄ ſilitudieꝫ
in multis:nec eſt mirū qꝛ xp̄c frequēter legit miracula ſi-
milia feciſſe Aug.vo dicit ꝯrium qꝛ matheꝰ pꝰ refectioneꝫ
turbe narꝛat hanc apparitōeꝫ xp̄i ſupꝛa mare ſic̄ hic. Qui
vult Aug.ſequi pōt obiecta Criſ.ſoluere. Ad primuꝫ pōt
ſic dici ꝙ xp̄c ꝓcepit apl̄is vt pararēt ſe ad tranſfretanduꝫ
τ interim illis iḡrantibꝰ aſcendit in montē oꝛare:τ ipſi ex-
pectauerūt eū vſqꝫ ad veſꝑam:τ tūc vidētes ꝙ nō veniret
crediderūt ip̄m alibi tranſiſſe:ꝓpter qđ tūc aſcenderūt na-
uem ꝓpꝛia volūtate vt q̄rerent eū:τ ſic non eſt hic ꝯdictō:
qꝛ ꝑ̊ xp̄c ꝓcepat vt dicit Matheꝰ qđ poſtea ipſo abſn̄te ꝓ-
pꝛia voluntate executi ſunt. Ad ſcđm dđm ꝙ iohes nō ne
gauit xp̄m nauē intraſſe:ſꝫ dicit ꝙ voluerunt eū accipe qn̄
appꝛopinquauit eis:ſꝫ tūc nō intrauit ſꝫ,ibat extra nauem
τ petrus petijt ad ip̄m venire ſup aq̄s: vt dicit Matheus
τ poſtea cū petro intrauit nauē. Ad tercium dđm ꝙ gene
ſar non eſt nomen ciuitatꝭ: ſed regionis ſupꝛa illud mare
exn̄tis:τ dꝛ geneſar q̄ſi generās aurā ꝓpter ventū ibidē ex
mari generatū:in illa aut regione ē ciuitas capharnaum:
τ iō venire in capharnaū:eſt venire in terꝛā geneſar: ſic̄ ve
nire pariſiꝰ eſt venire in terꝛam francie.vel ſi dicat ꝙ gene-
ſar ſit villa:dđm ꝙ erat ꝓpe capharnaū τ in cōfinio vtriuſ-
qꝫ applicuerͭ mediū aūt ab vtroqꝫ extremo denoiat.
n Altera. Hic oñdit qualiter fuit queſitꝰ a turbis: multi
em̄ q̇ viderāt τ audierāt ſignū factū de panibꝰ in craſtinuꝫ
venerͭ ad locū vbi ih̄s fecerat illud ſignū: τ nō inuenietes
eū venerͭ ad alterā ꝑtem marꝭ:τ ibi inuenerͭ eū cuꝫ diſci-
pulis ſuis:τ qꝛ erāt ibi tm̄ due naues:vna i q̄ ipſi venerāt
q̄rētes ih̄m τ alia in q̄ venerāt apl̄i;τ die ꝓcedēti viderant

f magno flāte exurgebat. cū
remigaſſent ergo q̄ſi ſtadia
g vigitiqꝫ aut triginta: vi
dent ihm ambulāteꝫ ſupꝛa
h mare:τ ꝓximū naui fieri et
timuerūt. Ille āt dicit eis:
i
k Ego ſum:nolite timē. Vo
l luerūt ergo eū accipe in na
m uim τ ſtatim nauis fuit ad
n terrā quā ibāt. Altera die
turba q̄ ſtabat trans mare
vidit qꝛ nauicula alia non
erat ibi niſi vna: τ quia nō
introiſſet cū diſcipl̄is ſuis
ieſus in nauim:ſꝫ ſoli diſci-
puli eius abiſſent Alie ve
ro ſuperuenerunt naues a
tyberiade iuxta locum vbi
manducauerant panē: gra
tias agentes deo. Cum er-
go vidiſſet turba.quia hie-
ſus non eſſet ibi neqꝫ diſci
puli eius:aſcenderūt in na
uicl̄as τ venerūt capharna
um querētes ieſum. Et cuꝫ
inueniſſent eum trans ma-
re:dixerūt ei: Rabbi quā-
o do huc veniſti. Rn̄dit eis
p ieſus τ dixit. Amen amen
dico vob̄:queritis me non
q qꝛ vidiſtis ſigna:ſꝫ qꝛ man-
ducaſtis ex panibꝰ:τ ſatu-
r rati eſtis. Operamini non
cibū q̇ perit:ſꝫ q̇ ꝑmanet in
s vitā eternā quem filiꝰ hoīs
a dabit vobis. Hunc em̄ pr̄
b ſignauit deus. Dixerūt er-
c go ad eum. Quid faciemꝰ
d vt opemur opa dei Rn̄dit
ih̄s τ dixit eis. Hoc ē opꝰ
e dei vt credatis in eū quem
f miſit ille. Dixerūt ergo ei:
g Qđ ergo tu facꝭ ſignum:vt
videamꝰ τ credamus tibi.
h Quid oparis. Patres nr̄i
mādPucauerͭ māna i deſ̄to

ꝙ ih̄s nō intrauerat nauē cū diſcipl̄is ſuis:iō mirabāt q̄lr
trāſiſſꝫ illō mare:τ iō q̄rebāt Rabbi qn̄ huc veiſti. alia lr̄a
pꝫ ex dictꝭ. o Rn̄dit ei ih̄s. Poſito ſiḡ de cibo coꝛꝑali:
Hic ꝯn̄r ponit doctrina de cibo ſpūali. Cibꝰ autē ſpūalis
eſt ip̄m verbū incarnatū pꝛincipalr̄ rōne deitatꝭ: τ ex cōſe
ſequēti rōne aſſum-
pte carnis : q̄ nobis
dat in cibo in ſacr̄o
euchariſtie:iō ꝑ̊ agr̄
đ cibo ſpūali qđ ē v̄
bū.ſcđo đ cibo ſpū-
ali qđ ē ſacrꝫ ibi. Et
panis queꝫ ego da.
Prima em̄ in duas
qꝛ ꝑ̊ ponitur xp̄i do
ctrina. ſcđo ſb̄dit iu
deoꝝ murmuratio
maligna:ibi. Muri
murabāt. Pꝛia diu-
dit in q̄tuoꝛ: quia ꝑ̊
inuitat eos ad q̄ren-
dū cibū ſpūalem. ſe
cūdo oñdit veniēdi
modū:ibi. Dixerͭ ꝫ
tercio oñdit quid ſit
iſte cibꝰ:ibi. Dixerͭ
ꝫ ad eum:dn̄e ſp da
nob̄.q̄rto q̇ ꝑtingūt
ad fruitōneꝫ eiꝰ:ibi.
Dn̄e qđ dat mihi.
In pꝛima igit parte
dꝛ ſic. Rn̄dit ei ih̄s.
vidēs em̄ ꝙ ita ſolli
cite q̄rebāt eū ꝓpter
cibū coꝛꝑalem queꝫ
eis dederat τ adhuc
iterū ſꝑabant habe-
re arguit eos dicēs.
p Amē amē di.vob̄.τc̄.ad credendum τ venerandum:
loquit ꝓ illis ſolū q̇ male mouebant:qꝛ multi bona deuo
tione ſeq̄bant eū:vt ꝓdictū:ē aliq̇ ex mala τ carnali inten-
tione:τ iō ſeq̄t. q Sꝫ qꝛ man.ex pa.τ ſa.eſtis. q̄ſi dicat
deberetꝭ magꝭ eſſe ſolliciti de cibo ſpūali q̇ aīa ſuſtentatur.
qꝛ melioꝛ ē cibo carnali quāto aīa melioꝛ ē coꝛpe:iō ſequi
tur. r Opamini τc̄.q̇ ꝑmanet in vitā eternā. opam da-
te vt poſſitꝭ hr̄e cibū ſpūalem.qꝛ nō perit ſic̄ coꝛꝑalis. Si
em̄ cibꝰ coꝛꝑalis maneat i ꝓpꝛia foꝛma nō nutrit. ſꝫ magis
nocet coꝛꝑi. Sꝫ ſi nutriat optet ꝙ a ꝓpꝛia nā ꝑeat τ cōuerta
tur in mēbꝛa.ecōuerſo āt cibꝰ ſpūalis manet τ ꝯuertit i ſe-
ip̄m ſumentē:qꝛ deꝰ nos ſibi incoꝛꝑat τ nō ecōuerſo: vn̄
Aug.loquēs in ꝑſona hꝰ cibi dicit. Cibꝰ ſum grandiuꝫ.nō
me mutab in te.ſꝫ tu mutaberꝭ in me. s Quē filiꝰ.i.pa
tus ē dare:qꝛ ad h venit in mōm. a Hūc em̄ pr̄ aſſig.
deꝰ.i.ad h ip̄m aſſignauit mittēdo in mōm : ꝓpt qđ infra
xviij.dicit. Ego ad h veni in mōm vt teſtimoniū ꝑhibeaꝫ
veritati.τ h ē dare cibū ſpūaleꝫ. b Dixerūt ꝫ. Hic ꝯn̄r
oñdit modꝰ hn̄di cibū hūc.ſ. ꝑ verā fidē ꝑ quā hō deo in-
coꝛꝑat:τ ꝑ̊ circa h ponit xp̄i inſtructio.ſcđo iudeoꝝ abie-
ctio:ibi. Dixerͭ.inſtructōni vo xp̄i ꝓmittit eoꝝ interroga
tio cū dr̄. b Dixerūt ꝫ ad eū querēdo q̄liter poſſent ha
bere cibū ꝓdictū. c Quid facie.vt ope.opa dei.i.opus
ꝑ qđ poſſumꝰ ꝓdictū cibum ꝯſeq̇. d Rn̄dit ih̄s τ dixit
eis h eſt opus dei ꝑ qđ hūc cibū poteritis aſſeq̇. e Vt
cre.in eū quē miſit ille. Qꝛ aūt fides.hic dr̄ opus videtur
eſſe ꝯ illud qđ hꝛ ad Ro.iiij.vbi fides diſtinguit ꝯ opus.
Dicendū ꝙ ibi diſtinguit cōtra opa exterioꝛa.hic aūt dici
tur opus manens tm̄ in anima. f Dixerūt. Hic cōtra
dictū xp̄i obijciūt dicentes. g Qđ ergo tu fa.ſig. vt vi.
τ cre.tibi.q.d.tu adhuc nō feciſti ſilīa moyſi: ꝓpter h ſb̄di
tur. h Patres nr̄i mā.mā.in deſeto τc̄.q.d.moyſes de
dit manna:tu aūt panē oꝛdeaceum.iterū:dedit.xl. annis:
tu aūt pauiſti nos ſemel tm̄:τ ſubditur reſponſio.

ſicut ſcriptū eſt. Panē de
celo dedit eis manducare.
i Dixit ergo eis ieſus Amē
amē dico vobis: non moy
ſes dedit vobis panē ð ce
k lo: ſʒ pr̄ me⁹ dat vobis pa
l nē de celo verū. Panis ei
m ver⁹ ē q̇ de celo deſcēdit: ⁊
n dat vitā mundo. Dixerūt er
o go ad eū. Dn̄e ſemꝑ da no
bis panē hunc. Dixit autē
p eis ieſus. Ego ſum panis
q r vite: q̇ venit ad me nō eſu
riet: ⁊ q̇ credit in me nō ſiti
s et ineternū. Sed dixi vob
t v q꞉ ⁊ vidiſtis me et non cre
x didiſtis. Om̄e qđ dat mi
y hi pater ad me veniet ⁊ eū
a q̇ venit ad me nō eijciā fo
b ras: q꞉ deſcēdi de celo non
vt faciā volūtatē meā ſʒ vo
lūtatē ei⁹ q̇ miſit me Hec ē
c eīn volūtas ei⁹ q̇ miſit me
patris: vt om̄e qđ dedit mi
d e hi nō perdā ex eo: ſed reſu
f g ſcitē illud i nouiſſimo die
a Hec ē aūt volūtas patris
mei q̇ miſit me vt oīs q̇ vi
b c det filiū et credit in eū ha
d beat vitā eternā: et ego re
ſuſcitabo eū in nouiſſimo
e die. Murmurabāt ergo iu
dei die illo: q꞉ dixiſſet: ego
ſum panis viuus qui de ce
lo deſcēdi. ⁊ dicebāt Non
ne hic ē fili⁹ ioſeph c⁹ nos no
uim⁹ pr̄ē ⁊ mr̄ē. Quō er
go dicit hic: q꞉ de celo deſcē
f di. Rn̄dit ergo ih̄s ⁊ dixit
g eis Nolite murmurare in
h uicē. Nemo pōt venire ad
i me niſi pr̄ qui miſit me tra

l ¶ Amē amē di. vo. nō dedit vobis moyſes panē ð celo. ſ. ꝓprie dicto. q꞉ nō ð celo ſydereo ⁊ empyreo ſʒ de celo aereo q꞉ deſcēdebat vt ros vel pruina. vt hr̄ Nu. xi. k ¶ Sʒ pr̄ me⁹ dat vobis pa. de ce. Diuidit eīn verū ꝯ figurale: ⁊ iō māna nō fuit ꝓprie panis verus: q꞉ figura panis ſpūalis dati in ſacro: ⁊ ideo iſte eſt verus panis qui fuit figuratus ꝑ illū. dr̄ etiā ð celo vere et ꝓprie dicto. q꞉ xp̄s rōne deitatis ð celo orit. i. de dō patre. Silr̄ rōne hūanitatis. q꞉ aīa imediate a deo creatur. virtus etiā formatiua corꝑis fuit virt⁹ ſpūs ſancti vt. ſ. dictū eſt iō ſeqtur. l ¶ Panis eīn dei eſt q̇ deſcēdit de celo. mō dicto. m ¶ Et dat vitā mūdo. Effect⁹ eīn veri pāis eſt vitā cōſeruare: iō ille eſt verus panis ſpūalis q̇ dat ⁊ cōſeruat vitā ſpūalem: hoc aūt competit verbo incarnato ꝓpter qđ dicit. j. Ego veni vt vitā habeāt ⁊c̄. n ¶ Dixerūt ergo. Hic oñdit q̇d ſit iſte panis ſpūalis: iudei eīn audiētes bonitatē hui⁹ cibi dixerūt. o ¶ Dn̄e ſemꝑ da nobis. volebant decetero eſſe refecti ſine eſurie et labore: ſic̄ de muliere ſamaritana dictū fuit. iiij. ca. q̇ petijt a xp̄o. Dn̄e da mihi hanc aquā vt nō ſitiā ⁊c̄. verūtn̄ ſic̄ illa nō intelligebat cōditōē aque ſpūalis: ſic nec iſti de pane ſpūali: ⁊ iō ieſus oñdit eis q̇d ſit iſte panis dicēs. p ¶ Ego ſum panis vite. q̇ nō ſolū vitā conſeruat ſʒ etiā dat ipſam de nouo: panis aūt corꝑalis vitā corꝑalē preexiſtētem tm̄mō ꝓlongat: iō ſeqtur. q ¶ Qui venit ad me. ꝑ fidem formatā charitate. r ¶ Nō eſu. ⁊ q̇ cre. in me nō ſitiet ineternū. q꞉ lʒ hn̄s deū quē iā hʒ ꝑ gr̄am deſideret hr̄e pleni⁹ ꝑ gl̄am: tn̄ nō deſiderat rē nō habitā. Cib⁹ aūt ⁊ potus corꝑalis ē ꝯrie cōditōis: q꞉ hitus in plenitudie in faſtidiū ꝯuertit: ſʒ q꞉ poſſent iudei dicere nos petim⁹ a te panē iſtū ⁊ tu nō rn̄des: dabo vl̄ nō dabo: iō ad hoc rn̄det dicens. s ¶ Sʒ dixi vob. ſ. ꝙ ego ſum pāis vite. t ¶ Quia ⁊ vidiſtis me. ⁊ ſic hēbitis hūc panē in pn̄tia vr̄a quē pat⁹ ſuꝫ daꝛe. v ¶ Et nō credidiſtis. in hūc panē et nō q̄ſiſtis ſʒ mag̃ panē corꝑalē. x ¶ Om̄e qđ dat mihi pr̄. Hic ꝯn̄r oñdit q̇ ſunt illi q̇ fruūt hoc pane: q꞉ illi q̇ hāt gr̄am in pn̄ti fruunt iꝑfecte: in gl̄a āt fruent ꝑfecte: et hoc ē qđ dr̄. x ¶ De qđ dat m̄ pr̄. i. fac̄ m̄ pr̄ adherē. nō ſolū ſʒ pn̄tē iuſticiā: ſʒ etiā ſm eternā p̄deſtinatōē. y ¶ Ad me vēiet ꝑ fi. formatā. z ¶ Et eū q̇ venit ad me. hoc mō. a ¶ Nō eijciā foras. q꞉ oīs p̄deſtinat⁹ finalit ſaluat cui⁹ cā ſubdit. b ¶ Quia deſcēdi ð ce. nō vt fa. vo. meā ſʒ vo. ei⁹ q̇ ⁊c̄. nō eſt ꝑ hoc intelligendū ꝙ voluntas xp̄i in aliq̇ diſcordet a volūtate pr̄is: q꞉ ſm naturā diuinā eadē oīno eſt volūtas pr̄is ⁊ filij ſilr̄ ſm naturā humanā volūtas ei⁹ nō poterat a volūtate diuina diſcordare cū aīa xp̄i eſſet cōiuncta v̓bo: nō ſolū ꝑ fruitionē: ſʒ ꝑ realē vnionē. ⁊ ſic volūtas xp̄i nullo mō poterat a volūtate patris diſcrepare: ⁊ iō facē volūtatē pr̄is ⁊ ſuā eſt idē ſm rem ⁊ ecōuerſo: qn̄ g̃ dicit. Deſcēdi de celo nō vt faciā volūtatē meā ⁊c̄. eſt cōis modus loquēdi apud hoies: illi⁹ q̇ omnino ſeqtur voluntatē alterius. ⁊ eſt ſenſus. Deſcēdi de celo ⁊c̄. ac ſi diceretur nō veni ad declinandū i aliquo a volūtate patris: ⁊ ꝑ conſequēs veni ad ꝑficiendū ſalutē electorum: quia hec eſt voluntas patris ipſos predeſtinatos ſaluare: ideo ſequit. c ¶ Hec eſt eīn volūtas eius qui miſit me pa. vt omne qđ de. mihi. nō ſolū ſm pn̄tem iuſticiā: ſʒ etiā ſm eternā predeſtinatōem. d ¶ Non ꝑdam ex eo. q꞉ ſi talis aliqn̄ cadit in pctm̄: finalit tn̄ reſurgit e ¶ Sʒ reſuſcitem illō vt corpore et aia ꝑfruatur in gl̄ia. f ¶ In nouiſſimo die. homies ei reſurgent ad vitam incorruptibilē: ⁊ iō poſt illā reſurrectionē nō erit in natura hūana generatio et corruptio: nec ꝑ conſequēs in alijs creaturis corruptibilib⁹ que ſunt ꝓpter hominē: ⁊ ꝑ cōſequēs tūc ceſſabit mot⁹ celi qui ordinat ad cōplendū numerū electorꝝ per generatōē ⁊ ſic ceſſabit temp⁹ qđ ſeqtur motū celi vt hr̄. iiij. phy. ꝓpt hoc dr̄ Apocal. x. Jurauit ꝑ viuentē in ſecula ſeculorꝝ: q꞉ tp̄s ampli⁹ non erit. Et pʒ ex dictis ꝙ nouiſſim⁹ dies erit dies reſurrectōis generalis: ⁊ q꞉ illa reſurrectio ordinat ad hoc ꝙ electi ſint ꝑfecte beati: iō ſequitur. a ¶ Hec eſt eīn voluntas pr̄is mei q̇ miſit me vt omnis q̇ videt. ſed nō accipit hic viſio ꝑ eſſentiā cū nō ſtet cū actu credendi: ſʒ accipit ꝓ cognitōe fidei formate: iō ſubditur. b ¶ Et credit in eū. tendēdo in ipm ꝑ dilectōē. c ¶ Habeat vitā eternā. ſi ꝑſeueret qđ eſt infallibiliter verū in predeſtinatis de q̇bus loqtur: vt pʒ ex p̄dictis iō ſequit. d ¶ Et ego reſuſcitabo eū ⁊c̄. exponat vt p̄us. e ¶ Murmurabāt Poſita xp̄i doctrina de ſpūali cibo. hic ponit in ꝯrīū iudeorꝝ murmuratio. Et diuiditur i duas: q꞉ p̄ ponit hic murmuratio. ſcđo eius ſedatio ſubdit: ibi. Rn̄dit g̃ ih̄s. Circa p̄mū ſciendū ꝙ iudei credebant chriſtum eſſe hominē purū ⁊ de ſemine Joſeph ex maria conceptū ignorātes ipm formatū v̓tute ſpūſſancti: ⁊ iō murmurabant ð hoc qđ dixerat. Ego ſum panis vite qui de celo deſcendi. et patʒ lr̄a. f ¶ Rn̄dit. Hic ponit murmur ſedatio: ⁊ diuidit i tres: q꞉ p̄ admonitio ponit. ſcđo cauſa murmuris ſubdit ibi. Nemo pōt. tercio rō dicti ꝓpter qđ murmurabāt: reddit: ibi. Amē amē dico vobis. In p̄ma g̃ ꝑte admonet eos dicēs. g ¶ Nolite murmurare inuicē. q꞉ pr̄es eorꝝ in deſerto fuerunt grauiter puniti ꝓpter murmuratōē: ⁊ iō hec admonitio xp̄i eſt ſalubris ne cadāt in conſilem penā. h ¶ Nemo pōt. Hic oñdit cā predicte murmuratōis: nō eīn cauſabatur ex verborum xp̄i falſitate cū eſſent veriſſima: ſed ex iudeorum incredulitate: ⁊ hoc eſt quod dicitur. h ¶ Nemo poteſt venire ad me. per fidem formatam. i ¶ Niſi pater qui miſit me traxerit eum. nihil enim poteſt aſcendere ad id quod eſt ſupra naturam ſuā niſi ab alio trahatur ſicut lapis non poteſt ſurſum aſcendere niſi per motum alterius. Fides enim formata charitate trahit quodammodo hominem ad naturam diuinam: ſm illō. ij. Petri. j. Magna ⁊ precioſa ꝓmiſſa donauit vobis vt per hoc efficiamini conſortes diuine nature: ⁊ ideo tale donum non poteſt homo conſequi niſi a dō trahatur. Judei autē nō ſic erāt tracti: ideo murmurabant de verbis chriſti illi autem qui a patre trahuntur ad filium per fidem formatā conſequūtur eternam vitam: ideo ſequitur.

equit. k ¶ Et ego reſuſcitabo eum ⁊c. q̄ꝛ aīa nō eſt ad plenū beata donec fuerit corpori reunita: et quia p̄dictus tractus eſt ꝑ diuinā inſpiratiōez: ideo hoc oñdit ꝑ ſcripturam dicens. Scriptū eſt in ꝓphetis. ¶ Erūt oēs docibiles dei .i. docti a deo. Sn̄ia em̄ huiꝰ dicit̄ Eſai. liiij. Ponam om̄s filios tuos doctos a dn̄o: et Hiere. iij. Dabo vobis paſtores iuxta cor meū et paſcent vos ſcīa ⁊ doctrina: ⁊ eſt eadē ſn̄ia cū illa q̄ a ſaluatore exp̄mit̄: xp̄c em̄ ⁊ apl̄i n̄ ſꝑ allegauerūt ſcripturā de ỽbo ad verbū ſ; ſufficit eis accipe ſn̄iam. Cuiꝰ autem efficacie ſit diuina inſpiratio oñdit dicēs. m ¶ Om̄is q̄ audit a p̄re. p̄dictas inſpiratōes ꝑcipiendo. n ¶ Et didicit. eas ſeq̄endo. o ¶ Venit ad me. ꝑ fidē formatā in p̄nti ⁊ ꝑ gloriā in futuro: ⁊ q̄ꝛ deꝰ pater docet hoīem nō apparendo viſibilit̄ ſic hō vl̄ ſicut angelus in corpe ab eo moto: vel ſic dei filiꝰ in corpe ſibi vnito: iō ſequit̄. p ¶ Nō q̄ꝛ patrē vidit quiſꝗ̄ niſi is q̄ eſt a deo .ſ. filius q̄ nāliter ꝓcedit a patre. Notandū ꝙ ꝑ hanc dictōez q̄ſꝗ̄ pōt intelligi natura humana: ⁊ ſic verū eſt ꝙ nullꝰ hō an̄ xp̄m vidit patrē: niſi forte in quodā raptu ſicut moyſes: ſ; talis viſio nō erat ſil̄is viſioni xp̄i q̄ ab inſtanti ſue cōceptōnis vidit diuinā eſſentiā ꝑ modū habitꝰ ꝑmanent̄: ⁊ vtens ſenſibꝰ corpis. Si aūt ꝑ li quiſꝗ̄ excludat̄ om̄is creatura: ſic intelligit̄ qđ ſequit̄ de filio ſm̄ diuinā naturā: ⁊ de viſione ꝯphēſionis q̄ cōpetit ſolo deo: ꝑ h̄ aūt ꝙ dictio excluſiua ibi adiungit̄ filio: non excludit pat̄ vel ſp̄ūſſanctꝰ quoꝝ ē vna ſimplex viſio: dictio em̄ excluſiua addita vni ꝑſone reſpectu termini eſſential̄: non excludit aliā ꝑſonā vt diffuſiꝰ declarat̄ .j. ſn̄iaꝝ. q ¶ Amē amē. Repſſa iudeoꝝ murmuratōne ſaluator reddit cāz eis qđ dixerat. Ego ſū pa. vi. q̄ de celo deſ. q̄ ſatiſfaciēs eoꝝ q̄ſtioni. Et ꝙ illud dictū ſit veꝝ arguit. Ille ē verꝰ panis vite ⁊ de celo deſcendēs. q̄ pōt ꝯſeruare a morte: ⁊ dare vitā eternam ⁊ celeſtem: talis panis ē verbum incarnatum: nō āt panis datꝰ a moyſe in deſerto q̄ꝛ om̄es q̄ manducauerunt ex illo mortui ſunt: ḡ ⁊c. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄. q ¶ Amen amē di. vo. q̄ cre. in me. ꝑ fidem formatā. r ¶ Habet vi. eter. que virtualr̄ in gr̄a cōtinet̄. alia lr̄a pȝ ex dict̄. s ¶ Et panis quē ego da. Poſtꝗ̄ egit de pane ſpūali q̄ eſt verbū. h̄ ꝯn̄r agit de pane ſpūali q̄ ē ſacr̄m: ⁊ diuidit̄ in duas ꝑtes q̄ꝛ circa h̄ p̄ ponit̄ doctrina xp̄i. ſcđo exponit̄: q̄ꝛ videbat̄ obſcura: ibi. Multi āt audiētes. p̄ia in duas: q̄ꝛ p̄ oñdit̄ ꝓpoſitū ſcđo ꝓbat̄ quoddā ſuppoſitū: ibi. Qui māducat. P̄ia in tres: q̄ꝛ p̄ ſaluator docet hꝰ ſacr̄i q̄litatē. ſcđo ipſiꝰ neceſſitatē: ibi. Litigabāt. tercio eiꝰ veritatē: ibi. Caro mea vere ⁊c. circa p̄mū ſciendū ꝙ in ſacr̄o euchariſtie cōtinet̄ ipſum verbū incarnatū: ⁊ iō oñdens q̄litatē hꝰ ſacr̄i q̄tuor tangit p̄mū ē illđ qđ ē ibi ſacr̄m tm̄ .ſ. ſpēs panis cū dic̄. Et panis. Scđm ē auctor hꝰ ſacr̄i q̄ ē ipſe xp̄c ſacerdos ſummꝰ. Sacerdos āt q̄ ē miſter hꝰ ſacr̄i tm̄mō ꝓfert ỽba nō in ꝓp̄ia ꝑſona: ſ; i ꝑſona xp̄i: i aliis āt ſacr̄is vtit̄ miſter verbis ſuis vel ỽbis eccl̄ie: q̄bꝰ exp̄mit̄ actꝰ quē facit: vt in baptiſmo pȝ cū dic̄. Ego baptizo te ſ; i ſacr̄o euchariſtie ſolū refert ỽba xp̄i cū dic̄. Qui p̄die ꝗ̄ pateret̄ ⁊c. ⁊ ſequuntur poſtea ỽba xp̄i ꝯſecratōez efficiētia. ⁊ h̄ notat̄ cū dr̄. Quē ego dabo. Terciū ē res ſignificata ⁊ ꝯtenta .ſ. verū corpus xp̄i: cū dr̄. Caro mea ē. ⁊ accipit̄ h̄ caro ꝓut diſtinguit̄ contra aīam ⁊ ſanguinē: q̄ꝛ lȝ ſb̄ ſpē panis ſit aīa ⁊ ſanguis: h̄ tm̄ non eſt ex virtute ſacr̄i ſ; ex ꝯcomitātia reali ſic̄ ⁊ ip̄a diuinitas. Quartū eſt res nō ꝯtenta ſ; tm̄ ſignificata .ſ. corpꝰ xp̄i myſticū: qđ ꝯiūgit̄ capiti ꝑ charitatē. h̄ aūt ſacr̄m dicitur ſacr̄m amor̄: iō dr̄. t ¶ Pro mūdi vita. Sic̄ em̄ vita nālis ē in mēbris eo ꝙ vniunt̄ capiti a q̄ recipiūt influētiā ſenſus ⁊ motꝰ: ſic i fidelibꝰ q̄ ſunt membra xp̄i vita ſpūalis conſeruat̄: eo ꝙ vniunt̄ capiti xp̄o ꝑ ſacr̄m amoris. Conſiderādū etiā ꝙ h̄ ſacr̄m dic̄ mūdi: q̄ꝛ alia ſacr̄a ſolū ꝓficiūt ipſi recipienti: ſolꝰ em̄ baptizatus recipit gr̄am baptiſmalem ⁊ non alij. Sacr̄m āt euchariſtie nō ſolū ꝓficit ſacerdoti ſumēti: ſ; etiam toti eccl̄ie ⁊ illis q̄ ſunt i purgatorio. Cuiꝰ rō eſt: q̄ꝛ euchariſtia nō tm̄ ē ſacr̄m ſ; ē ecc̄ie ſacrificiū iꝗ̄tū ꝯtiet xp̄m paſſū: ⁊ iō ꝓficit oībꝰ xp̄ifidelibꝰ. Si autē ſumat̄ alio mō ſic̄ a laico: tūc ꝓficit ſolū ſumēti: q̄ꝛ officiū eiꝰ nō ē offerre ſacrificiū: ſ; tm̄ ſumere ſacr̄m.

k xerit eū et ego reſuſcitabo
eū i nouiſſimo die. Eſt ſcri-
l ptū in ꝓphetis. Erunt oēs
m docibiles dei: Om̄is q̄ audi
n/o uit a patre, et didicit venit
p ad me. Non quia patrem
vidit quiſꝗ̄: niſi is q̄ eſt a
q deo: hic vidit patrē. Amē
amen dico vobis: q̄ credit
r in me habet vitā eternam
Ego ſum panis vite. Pa-
tres veſtri manducauerūt
manna in deſerto ⁊ mortui
ſunt. Hic eſt panis de celo
deſcendens: vt ſiꝗ̄s ex ip̄o
manducauerit non moria-
tur. Ego ſum panis viuus
qui de celo deſcendi: ſi q̄s
manducauerit ex hoc pane
s viuet ineternum. Et panis
quem ego dabo caro mea
t/a eſt pro mundi vita. Litiga
bant ergo iudei adinuicem
dicentes. Quō pōt hic no
bis carnē ſuā dare ad mā
ducandum. Dixit ergo eis
ieſus. Amē amen dico vo
b vobis niſi manducaueritis
c carnē filij hominis ⁊ bibe-
ritis eius ſanguinē: nō ha-
d bebitis vitā i vobis. Qui
manducat meā carnē et bi-
e bit meū ſanguinem: habet
f vitā eternā: ⁊ ego reſuſcita
g bo eū in nouiſſimo die. Ca
h ro em̄ mea vere ē cibꝰ ⁊ ſan

a ¶ Litigabant ⁊c. Hic ꝯn̄r oñdit̄ huiꝰ ſacr̄i neceſſitas. Iudei ei rudes p̄dicta ỽba xp̄i audientes reputabāt ea inutilia ⁊ impoſſibilia: iō oñdit neceſſitatē hꝰ ſacr̄i dicēs. b ¶ Niſi mā ducauerit̄ car. fi. hois ⁊c. Sic̄ em̄ in vita corpali cibꝰ ē neceſſariꝰ ad vitā cōſeruandā: ita in vita ſpūali h̄ ſacr̄m eſt neceſſariū q̄ꝛ ē vite ſpūalis cōſeruatiuū: q̄ꝛ ſic̄ baptiſmꝰ eſt q̄dā ſpūalis ḡnatio. ita euchariſtia ē q̄dā ſpūalis nutritio. c ¶ Et bi. ſang. eiꝰ nō ē intelligendū ꝙ h̄ ſacr̄m ſub vtraꝗ̄ ſpē ſit fidelibꝰ exhibēdū: ſ; tm̄ h̄ mō a ſacerdote ſumēdū. lȝ in p̄mitiua eccl̄ia ppl̄s ſb̄ vtraꝗ̄ ſpē cōicaret. tm̄ poſtea ꝓuide ordinatū eſt vt nō coicet ſb̄ ſpē vini ꝓpt̄ ꝑiculū effuſionis: ⁊ q̄ꝛ ſb̄ ſpē panis accipit̄ q̄dāmō ſanguis inꝗ̄tum ibi cōtinet̄ vt p̄dictū ē: q̄ꝛ ſb̄ vtraꝗ̄ ſpē ē totꝰ xp̄c. aliter tm̄ ⁊ alit̄. q̄ꝛ ſb̄ ſpē panis ē vera caro xp̄i ex virtute ſacr̄i: cetera ỽo ſ̄t ibi ex cōcomitātia. Et eodē mō ſb̄ ſpē vini eſt ſāguis xp̄i ex vi ſacr̄i: cetera ex cōcomitātia. Notandū ꝙ ex h̄ qđ dr̄ h̄. Niſi manducauerit̄ ⁊c. dicūt greci ꝙ h̄ ſacr̄m ē tāte neceſſitat̄ ꝙ puer̄ dȝ dari ſic̄ baptiſmꝰ qđ ē falſum: q̄ꝛ i ſumente h̄ ſacr̄m reꝗ̄rit̄ actualis deuotio ⁊ reuerētia q̄ n̄ ſūt i puer̄. ⁊ iō verbū qđ iportat p̄ceptū tm̄mō itelligit̄ đ adultis q̄bꝰ nccīū ē ad ſalutē h̄ ſacr̄m euchariſtie accipe ſaltē in voto ſi nō poſſit h̄ri in re. d ¶ Qui māducat. Hic ꝯn̄r oñdit̄ hꝰ ſacr̄i vtilitas q̄ ē augmētatio i vita ſpūali ſic̄ cibꝰ corpatis nō ſolūmō nutrit ⁊ ꝯſeruat vitā: ſ; deducit ad ꝑfectā q̄ntitatē: ſic h̄ ſacr̄m ꝑducit hoīez ad ꝯſummatiōez gr̄e q̄ eſt gl̄ia eťna: ⁊ h̄ ē qđ dr̄. d ¶ Qui man. car. meā. n̄ tm̄ ſacramental̄r ſ; etiam ſpūaliter ꝑcipiens effectū ſacramēti. e ¶ Hȝ vitā eternā. q̄ꝛ habet deū inhabitantē q̄ eſt vita eterna. f ¶ Et ego reſuſcitabo eū ⁊c. vt ꝑticipatio huiꝰ vite ad corpus ꝑ aīam deriuet̄. g ¶ Caro em̄ mea. Hic oñdit̄ huiꝰ ſacramēti veritas. xp̄c em̄ freq̄nter ꝑabolice diſcipulis ſuis loquebat̄. ⁊ iō ne crederent ꝙ caro eiꝰ ꝯtineret̄ in h̄ ſacramento euchariſtie tm̄mō ſic̄ in ſigno. iō hoc remouet dicens. g ¶ Caro mea vere ē cibꝰ: q̄ꝛ hic ſumit̄ realiter ⁊ nō figuratiue: ⁊ eodē mō eſt de ſanguine ſb̄ ſpecie vini: iō ſubdit. h ¶ Et ſanguis meus. dicit̄ etiā caro xp̄i vere cibus ⁊ ſanguis eiꝰ vere potus. q̄ꝛ reficiūt animā q̄ eſt imortalis. Cibꝰ autē corpalis tm̄ reficit corpus qđ eſt

corruptibile. i ¶Qui māducat. Hic ꝓbat quoddā ſup-
poſitū: dixerat eñ ꝙ māducatio carnis eiꝰ dat vitaꝫ. iſtud
ꝓbat hic: qꝛ illud ꝑ quod aliquis viuit p̄ncipio viuificati-
uo illud dat vitā. h̄ pꝫ in vita corꝑali: ꝑ h̄ aūt ſacr̄m hō viui
tur xp̄o q̄ eſt p̄ncipiū vite ſpūal': ꝫ τc̄. τ h̄ ē qd̄ dr̄. i ¶Qui
mandu. car. meaꝫ et
bi. ſan. meū i me τc̄.
id eſt vnitur mihi.
k ¶Et ego in illo. qꝛ
ꝑ charitateꝫ amās ē
in amato τ econuer
ſo. l ¶Sicut miſit
me viuēs pr̄. qꝛ ē vi
ta per eſſentiam.
m ¶Et ego viuo ꝓ-
pter patrē. Filiꝰ eñ
inq̄ntuꝫ deꝰ τ in q̄n
tum hō viuit ꝓpter
prēꝫ. ſꝫ aliter: qꝛ ſm
ꝙ deus viuit ꝓpt̄
patrē in q̄ntum ꝓce
dit ab eo: accipit tñ
eandē vitā quaꝫ ha-
bet pr̄. Scd̄m vō ꝙ
hō viuit propter pa-
trē inq̄ntuꝫ vnit̄ ſup
poſito procedenti a
prē: quā vniōnē cō-
comitat̄ plenitudo
grē q̄ eſt ſpūalis vi-
te τ eodē mō nos in
q̄ntum ꝑ ſacr̄m eu-
chariſtie vnimur dō viuimꝰ ſpūal'r: tñ eꝰ vnio ē realis i vni
tate ſuppoſiti. nr̄a aūt vnio apud ip̄m eſt ꝑ fidē τ dilectiōꝫ
et h̄ eſt qd̄ dr̄. n ¶Et q̄ mā. me τ ipe viuet ꝓpter me. qꝛ ꝑ
h̄ coniūgit̄ p̄ncipio ſpūalis vite τ viſum ē. iō ꝯñr cōcludit
eē verꝝ illud de q̄ murmurabāt iudei tanq̄ꝫ de falſo.
o ¶Hic ē panis q̄ d̄ celo deſcēdit. qꝛ caro xp̄i in h̄ pane cō
tenta v̄tute ſpūſſcti fuit formata. p ¶Nō ſic pa. vr̄i mā.
manna τ mortui ſt̄. τ iō nō fuit vere cibꝰ celeſtis ſꝫ tm̄ figu
ra eiꝰ: qꝛ vitā ſpūaleꝫ nō cōferebat: ſꝫ eā dari in ſacro ꝑfigu
rabat qꝛ erga deuotos hēbat oīe delectamentū vt hr̄ Sa
pien. xvj. Panē patuꝫ ꝑſtitiſti eis hn̄teꝫ oīe delectamen-
tū. Malis aūt hoībꝰ erat inſipidꝰ. vn̄ dicebāt Nūeri. xxj.
Nauſeat aīa nr̄a ſuꝑ cibo iſto leniſſimo. ſic euchariſtia di
gne ſumentibꝰ ē vite ſpūalis ſolatiū: τ indigne ſumentibꝰ
iudiciū: iō ſequit̄. q ¶Qui māducat hūc panē. digne: vi-
uet in eternū. ſequit̄. r ¶Hec dixit in ſynagoga. q̄ eſt lo-
cus cōis vbi iudei cōuenīūt. s ¶Docēs in caphernaum
q̄ erat metropolis galylee: h̄ addit euangeliſta pꝰ v̄ba xp̄i
ꝑdicta ad oſtendenduꝫ ꝙ xp̄s i palā docebat ſicut hn̄s do
ctrinā ſanā τ nō ſuſpectā. t ¶Multi. Poſita doctrina xp̄i
Hic ꝯñr exponit̄. τ p̄ ponit̄ eius expoſitio. ſcd̄o ex h̄ oñdi
tur aliquoꝝ reprobatio τ alioꝝ ꝯfirmatio ibi. Ex hoc mul
ti. Prima in duas qꝛ p̄ ponit̄ expoſitionis occaſio. ſecun-
do ip̄a expoſitio: ibi. Sciēs aūt ieſus. Occaſio aūt expoſi
tionis fuit: qꝛ multi iudeoꝝ v̄ba xp̄i caꝑe nō potentes ꝓ-
pter ſuā incredulitatē. v ¶Dixerunt. durus eſt hic ſmo
In corporalibꝰ dicitur aliq̄d durū duplici de cā. vel qꝛ nō
eſt de facili penetrabile: vel qꝛ reſiſtit tactui. ſic in ſpūalibꝰ
dr̄ aliq̄d durꝝ vel qꝛ ab intellectu nō penetrat̄ vel qꝛ diſpli-
cet voluntati. vtroq̄ꝫ mō ſmo xp̄i erat eis durus: qꝛ eiꝰ ver
ba nō intelligebāt τ diſplicebat eis ꝙ tāta de ſe dicebat eo
ꝙ ip̄m hoīem purꝝ eſſe putabant: iō ſequit̄ x ¶Quis po
teſt eū audire. q. d. blaſphemia eſt. y ¶Sciens aūt. Hic
ponit̄ doctrine xp̄i expoſitio q̄ntuꝫ ad duo de quibꝰ audiē
tes erāt ſcādalizati. ſcd̄m ponit̄ ibi. Spūs eſt q̄ viuificat.
Primū igr̄ de q̄ ſcādalizati erāt erat qd̄ dixerat: deſcēdi d̄
celo τ oñdit ꝙ nō debebāt ſcādalizari predicens ꝙ viderēt
eum in poſterum in celuꝫ propria virtute reuerti. Et ideo
non debebant admirari ſi dixerat ſe de celo originari: q̄a

guis meus vere eſt potus.
i ¶Qui manducat meā carnē
τ bibit meū ſanguinē i me
k l manet et ego in illo. Sicut
m miſit me viuēs pr̄ τ ego vi
n uo ꝓpter prēꝫ: τ q̄ mandu-
cat me τ ipe viuet ꝓpt̄ me.
o Hic eſt panis q̄ de celo de
p dit. Nō ſicut māducauert̄
prēs vr̄i māna τ mortui ſt̄.
q Qui manducat hūc paneꝫ
r viuet in eternū. Hec dixit i
s ſynagoga docēs in caphar
t naū. Multi ergo audientes
v ex diſcipul' eiꝰ dixert̄. Du-
x rus ē h̄ ſmo: τ q̄s pōt eum
y audire. Sciēs aūt ih̄s apd̄
a ſemetip̄m qꝛ murmurarent
b de h̄ diſcipl'i eius dixit eis
c d Hoc vos ſcādalizat. Si er
go videritis filiū hominis
aſcendentē vbi erat prius
e f Spūs ē q̄ viuificat caro n̄
g ꝓdeſt q̄cq̄. Verba q̄ ego
h locutꝰ ſuꝫ vob̄: ſpūs τ vita
i ſunt. Sꝫ ſunt q̄daꝫ ex vob̄
k q̄ nō credūt. Sciebat eī ab
initio ih̄s q̄ eēnt credētes
l τ quia traditurꝰ eēt eū. Et
m n dicebat. Propterea dixi
vobis: qꝛ nemo pōt vēire
ad me niſi fuerit ei datuꝫ a
o prē meo. Ex h̄ multi diſci-
puloꝝ eius abierūt retro τ
iam nō cū illo ambulabāt.
p Dixit ergo ih̄s ad duode-
q ci. Nūq̄d τ vos vult' abire
r Rn̄dit ergo ei ſymō petrꝰ
s t Dn̄e ad quē ibimꝰ. Ver-
v ba vite eterne hēs: et nos

quelibet res ad ſuum locum reuertitur: τ hoc eſt qd̄ dicit̄
y ¶Sciens aūt ieſus apud ſemetip̄m. i. abſq̄ꝫ alio ſibi nū-
ciante. a ¶Quia murmurarēt de hoc diſcipuli eius. q̄a
dixerat ſe de celo deſcendiſſe. b ¶Dixit eis. rep̄mēs eoꝝ
murmuratōem iniuſtā. c ¶Hoc vos ſcandali. et ſine rō
ne. d ¶Si ergo vi
de. fili. ho. aſcen. vbi
erat p̄us. accipit̄ hic
ſi ꝓ. qꝛ. q. d. hoc vide
bitis nō debet' ſcan
dalizari de h̄ qd̄ di-
xi: illi eñ q̄ xp̄o cre-
dentes cū eo ꝑman-
ſerūt in aſcēſiōe eiꝰ
h̄ viderūt: vt pꝫ act.
j. e ¶Spūs eſt. h̄
expōit ſcd̄m de quo
murmurabant. ſ. q̄a
dixerat carnē ſuā eē
cibū neceſſariuꝫ ad
ſalutē τ ip̄i intellige
bant h̄ ac ſi daret̄ in
ꝓpria ſpecie: ſic la-
niatur vel vendit̄ in
macello qd̄ eſt hor-
ribile. iō tollit hunc
intellectū dicens.
e ¶Spūs eſt q̄ viui
ficat. q. d. v̄ba q̄ dixi
ſpūaleꝫ ſenſum hn̄t
τ ſic viuificāt f ¶Ca
ro autē non prodeſt
quicq̄ꝫ. quia caro xp̄i māducata eo mō quō intelligebant
non eſſet vtilis ſed magis horribilis. ideo ſequitur.
g ¶Verba q̄ ego locutus ſum vobis de carne: mea mādu
canda. h ¶Spūs τ vita ſunt. qꝛ ſpūalem hn̄t intellectuꝫ
nec mirū: qꝛ ſunt a ſpūſancto: iſta tñ ſpūalitas nō eſt ſic ac
cipienda: qꝛ caro xpi ſit in ſacramento euchariſtie tm̄mo-
do ſicut in ſigno vt dixerūt aliq̄ heretici: qꝛ ibi eſt realiter:
vt dictū: ſꝫ qꝛ manducat̄ caro xp̄i in hoc ſacr̄o quodā ſpi-
rituali mō: inq̄ꝫtum ſp̄ēs viſibiles atterunt̄ et comedunt̄:
τ ſpūs ex virtute dei carni vnita reficit̄. i ¶Sed ſunt qui
dam ex vob̄ q̄ nō credūt. q. d. ꝓpter hoc intelligere nō pn̄t
k ¶Sciebat eñ ab initio ih̄s q̄ eſſent credētes. qꝛ tāq̄ꝫ deꝰ
ſciebat occulta cordiū. l ¶Et q̄s tradi. eū eſſet. qꝛ ſciebat
euentū futuroꝝ cōtingentiū. m ¶Et dicebat ad maioreꝫ
affirmatōneꝫ ꝑdictoꝝ. n ¶Propterea dixi vo. qꝛ ne. pōt
ve. ad me τc̄. Eandē eñ ſn̄iam dixerat ſupra lꝫ verba ſint
aliquantulū alia: idem eñ eſt trahi a prē qd̄ ſ̄. dixit: τ dari
fidem a prē qd̄ h̄ ponit. ipſe aūt ſciebat iſtos quibꝰ loq̄ba-
tur nō eſſe ꝑdeſtinatos ab eterno: nec tractos a patre.
o ¶Ex hoc multi. Hic ex ꝑdict' cōcludit̄ aliquoꝝ obſtina
tio in malo ꝑ apoſtaſiā cū dr̄. Ex h̄ multi diſcipuloꝝ eius
abierūt retro τc̄. hoc nō ē intelligendū de. xij. ap'lis vel de
lxxij. diſcipulis: qꝛ iſti xp̄o adheſerūt: ſꝫ multi alij ſeq̄bant̄
ipſum ad audiendum eius doctrinam. et de iſtis multi re-
troceſſerunt. Et conſequenter per oppoſitum oſtenditur
illorum confirmatio: cum dicitur. p ¶Dixit ergo ieſus
ad. xij. apoſtolos. q ¶Nunquid τ vos vultis abire. Nō
petit quaſi ignorans ſed vt oſtendat ſe eis non indigere:
quia ponit in eorum optione cum alijs recedere.
r ¶Reſpondit ei ſymon petrus. non ſolum pro ſe ſed pro
omnibus: quia inter eos erat principalior. τ in eius reſpō
ſione exprimitur maxima: dilectio ad xp̄m: cum dicitur.
s ¶Domine ad quem ibimus. q. d. ſimilem tui inuenire
non poſſumus. tu ſolus ſufficis nobis propter quem om
nia reliquimus. t ¶Verba vite habes. i. verba vite eter
ne promiſſiua et inductiua ad eam. Exprimitur etiam in
eius reſponſione vera confeſſio fidei: cum dicitur.
v ¶Et nos credimus et cognouimus. quia credere pre-
cedit intelligere.

x ¶ Quia tu es xp̄c. q̄ntum ad humanitatē in q̄ vnctus es vt rex ⁊ ſacerdos. y ¶ Filiꝰ dei nālis q̄ntum ad deitatē: et ꝑ ꝯñs equal' ei in nā et potentia: verūtñ qꝛ petrꝰ nimis lar ge rñderat dicens: ꝓ oībus nos credimꝰ: qꝛ nihil mali de aliis cogitabat: iō xp̄c cognitoꝛ occultoꝝ eius rñſionē cor rigit dicēs. z ¶ Nō ne ego vos .xij. elegi

nō loquit̄ h̄ de ele ctōne ad vitā et̄nam ſʒ ad apoſtolatum. a ¶ Et ex vo. vnꝰ ⁊c̄. i. ꝑuiſus ad dyaboli cōſortiū: verūtñ nō dixit determiate q̄s eēt nec apl'i tūc cog nerūt: ſʒ poſtea qñ ꝑ effectū viderūt: et iō illud qꝺ ſequit̄ nō ē de v̄bis xp̄i ſʒ euan liſte q̄ ſcripſit iſta pꝰ paſſionē xp̄i dicēt̄. b ¶ Dice. āt. ſ. xp̄us. c ¶ De iuda ſcario this. ad drīam alte rius iude q̄ fuit frat̄ iacobi. d ¶ Hic ei erat traditurꝰ eū. qñ ieſus ꝓtulit v̄ba ꝑ miſſa.

x credimꝰ ⁊ cognouimꝰ qꝛ tu
y es xp̄c filiꝰ dī. Rñdit eiſ ie
z ſus. Nonne ego vos duo
a deci elegi: ⁊ ex vob̄ vnꝰ dy
b c abolꝰ ē. Dicebat aūt de iu
d da ſymōis ſcariothiſ. Hic
e eñ erat traditurꝰ eū cū eſſʒ
vnꝰ ex duodeci. ¶ Ca. vij.
Oſt hec aūt ambula
p bat ihus in galyleam
Non eñ volebat i iu
deā ambulare qꝛ q̄rebāt eū
c iudei interficē. Erat aūt in
ꝓximo feſtꝰ iudeoꝝ ſceno
d phegia. Dixerūt aūt ad eū

e ¶ Cū eēt vnꝰ ex .xij. principalibꝰ diſcipulis xp̄i. Querit̄ hic ſine argument̄: vtrum iudas a principio ſue vocatōnis a xp̄o fuerit malꝰ. Dōm ꝙ in hac q̄ne q̄ eſt de his q̄ tranſcendūt humanā inueſtigatiōeʒ cū ſit de occult̄ cordis humani ⁊ in cōſil'ibꝰ q̄nibꝰ tenendū eſt illꝺ qꝺ eſt maḡ ꝯſonū ſacre ſcripture ⁊ rationi. Sciendū igit̄ ꝙ dicit Aug. ꝙ iudas a principio ſue electōnis fuit malꝰ: electꝰ tñ eſt a dño ad apl'atū vt ꝑ eiꝰ maliciā ⁊ ꝓditiōeʒ ꝑficeret̄ xp̄i myſteriū: qꝛ ſic iniq̄ male vtunt̄ bonis opibꝰ dei: ſic et deꝰ bñ vtit̄ malis opibus hoim: ⁊ iō q̄uis iudas fuerit peſſi mus: tñ eius malo bñ vſus eſt xp̄c. Beda aūt in h̄ ꝯuenit cū Aug. ſʒ addit ꝙ iudas non fuit electꝰ ad apl'atum: ſʒ alij .xj. vocatꝰ eſt tñ cum eis vt ꝑ ꝓditōnis eiꝰ officiū: xp̄c opare tur ſalutē humani gener̄: ſʒ vtrūqʒ iſtoꝝ videt̄ cōtra ratio nem eē ⁊ ſacrā ſcripturā: diſtributio eñ bonoꝝ reſpicit iu ſticiā cōmutiuā: vt h̄r̄. v. ethyco. vt alicui tanto plꝰ detur d̄ honoꝛe quāto maioꝛ eſt in virtute: ⁊ iō nō eſt veriſil'e ꝙ iu das vocatꝰ fuerit ad honorē apl'atus niſi tūc fuerit iuſtus vel qꝛ xp̄c tūc eū iuſtificauerat vt eēt tali honoꝛe dignꝰ ſic̄ iuſtificauit matheū qñ eū vocauit ad apl'atum: vt h̄r̄ Ma thei. ix. Item infra. xvij. dicit xp̄c de diſcipulis ſuis loq̄ns ad patreʒ. Quos dediſti mihi cuſtodiui: ⁊ nemo perijt ex eis niſi filiꝰ ꝑditōnis. ⁊ certū eſt ꝙ loquit̄ hic de ꝑditōne q̄ eſt ꝑ pctm̄ moꝛtale: qꝛ iudas adhuc viuebat vita coꝛpali: ⁊ ſic videt̄ ꝙ ꝑierit ꝑ pctm̄ moꝛtale poſtq̄ʒ fuit datꝰ xp̄o ꝑ fi dem a deo patre. Qꝺ aūt addit Beda iudā nō fuiſſe voca tum ad apoſtolatū videt̄ eſſe cōtra ſcripturaʒ Math. x. et Mar. iij. vbi numerant̄ illi q̄ vocati ſunt ad apl'atū et int̄ illos enumerat̄ iudas. Iteʒ Act. j. ꝙ mathias electꝰ eſt ad apl'atum de q̄ ꝑuaricatꝰ fuerat iudas: nullꝰ aūt ꝑuaricatuꝛ a ſtatu in q̄ nō fuerit. Ex q̄ pʒ ꝙ vere fuit vocatꝰ ad apl'atū ꝓpter qꝺ dōm ſc̄m Criſo. ꝙ fuit vocatꝰ ad dignitatē apl'atꝰ ⁊ ꝓtūc fuit bonꝰ: qꝛ vocatio ad talē dignitatatē reſpicit ꝑ ſentē iuſticiaʒ: ꝙ aūt poſtea peccauit ꝓdendo ⁊ tradendo xp̄m nō ꝯdicit iſti vocatōni, qꝛ apl'i ex ſua vocatōne ñ fue runt in bono ꝯfirmati qꝺ pʒ ex caſu petri q̄ pꝰ ſuā vocatiōeʒ xp̄m negauit. Et iō ſil'r dōm ꝙ licet iudas tp̄e ſue vocatio nis fuerit bonꝰ: tñ poſtea xp̄m ꝓdēdo peccauit. Sciendū tñ ꝙ extūc malus erat qñ xp̄c apl'is dixit v̄ba in h̄ ca. con tenta vnus ex vobiſ dyabolus eſt: tñ ſua malicia non erat apl'is nota: ſʒ ſoli xp̄o q̄ cognoſcit coꝛda: xp̄c tamen ſuam maliciā dixit in generali ipſo audiente ne crederet ſuā ma liciā latere: ne ex timoꝛe mala oparet̄: nō tñ dixit in ſpecia

lī ne extūc inuerecūdꝰ factꝰ peioꝛ efficeret̄: ſc̄m ꝙ dic̄ Criſo. ¶ In ca. vj. vbi dicit̄ in poſtilla. Et in iſto paſchate nō fuit iheſus in hieruſalem. ¶ Additio

C Hriſoſto. in h̄ loco ſic dicit q̄liter igit̄ non aſcendit ad diē feſtū: paulatim eñ ſoluebat legē occaſionē accipiens a iudaica nequicia. Et theo doꝛꝰ ibidē: qꝛ eñ iu dei cū ꝑſeq̄bant̄ oc caſionē receſſus ac cipiēs legē excluſit innuēs obſeruanti bus ꝙ veritate adue niente ceſſat om̄is fi gura ⁊ ꝙ legibꝰ non ſbijcit̄ vt legalia fe ſta ꝑficeret: ⁊ vñ h̄: qꝛ nō erat feſtū xp̄i: ſʒ iudeoꝝ. Hec theo doꝛus.

e frēs eiꝰ. Tranſi hinc ⁊ va
f de in iudeaʒ: vt ⁊ diſcipuli
tui videant opa tua que fa
cis. Nemo quippe i occul
to quid facit: ⁊ querit ipſe i
palam eſſe. Si hec fac̄: ma
g nifeſta teipm̄ mūdo. Neq̄ʒ
eñ fratres eius credebant
in eum. Dicit ergo ei ihus
h Tp̄s meū nōdum aduenit
i ep̄s aūt vr̄m ſemꝑ eſt para
k tū. Non pōt mundꝰ odiſſe
l m vos: me aūt odit: qꝛ ego te
ſtimonium ꝑhibeo de illo.
n qꝛ opa eiꝰ mala ſunt. Vos

¶ Capi. vij.
P Oſt h̄ autem ambulabat. Poſtq̄ʒ euā geliſta egit de nutri mēto ſpūali collato filijs xp̄i. h̄ ꝯñr agit de doctrina eis col lata. qꝛ ſicut ꝑdictū eſt pater dʒ filijs nutrimentū et docu mentuʒ. Et diuidit̄ in duas: qꝛ ꝑ̊ oꝛigo doctrine xp̄i oñdit̄ ſcꝺo ipſa doctrina ponit̄ ca. ſeq. ibi. Ihs aūt ꝑrexit. Pri ma in tres: qꝛ ꝑ̊ oñdit euāgeliſta aptitudinē loci ad mani feſtandū doctrine xp̄i oꝛiginē: ſcꝺo manifeſtādi occaſio nē: ibi. Iudei aūt q̄rebāt. tercio manifeſtatōeʒ actualē: ibi Rñdit ihs mea doctrina. Circa primū ſciendum ꝙ locus aptꝰ ad ꝑdictā manifeſtatōneʒ erat ciuitas hieroſolymita na: vbi ad diē feſtū cōueniebat ppl's: ⁊ iō ad manifeſtādū ſe in h̄ loco inuitat̄ xp̄c. Et lʒ ꝑ̊ recuſet tñ final'r cōſentit et rōnabil'r vt h̄r̄: ⁊ h̄ ē qꝺ dr̄. a ¶ Poſt h̄ am. ie. i ga. docen do i ſynagoḡ eoꝝ. b ¶ Nō eñ vo. in iu. am. ⁊c̄. Licet eñ poſſet eē int̄ eos ſine nocumēto: voluit tñ ſe aliq̄ñ abſētare an̄ tp̄s debitū paſſioni ſue oñdendo i ſe veritatē hūane na ture. ⁊ ꝙ licitū erat fidelibꝰ ſuis aliq̄ñ ꝑſecutiōeʒ fugere. c ¶ Erat āt ⁊c̄. ſcenophegia. i. feſtū tabnaculoꝝ: dr̄ autem a ſcenos qꝺ ē vmbꝛaculū: ⁊ phagin qꝺ ē comedē: qꝛ ſeptem diebꝰ comedebāt iudei i vmbꝛacul'. d ¶ Dixerūt ad eū fra. eiꝰ. nō ꝙ eēnt filij marie m̄ris ſue neq̄ʒ ioſeph vt al's dictū ē improbādo erroꝛē heluidij ſuꝑ Math. j. ca. nec cognati ſui q̄ erant ad apl'atū vocati. qꝛ de iſtis dr̄. ī. ꝙ frēs eiꝰ non dū credebāt i eū: ſʒ dicunt̄ h̄ frēs qꝛ erāt de cognatōe ſua q̄ ex fact̄ eiꝰ volebāt repoꝛtare gl'aʒ mūdanā ſc̄m Aug. vñ ſe quit̄. e ¶ Tranſi hinc ⁊ va. i iudeaʒ. h̄ ē i irl'm metropoli iudee. f ¶ Vt ⁊ diſci. tui vi. opa tua. Dubitabāt eñ d̄ xp̄i miraclis vtꝝ eēnt vera ꝓpt̄ h̄ ſeq̄tur. g ¶ Neq̄ʒ. n. fra. eius cre. in eū. Et qꝛ ſuggerebāt ei malū. ſ. gl'iaʒ mūdanā q̄rere ideo recuſauit dicens. h ¶ Tp̄s meū nondū aduenit. id tp̄s gloꝛie mee manifeſtande. qꝛ pꝰ reſurrectōeʒ erat mani feſtanda. i ¶ Tp̄s aūt vr̄m ſꝑ eſt patū. q. d. tp̄s gl'ie mun dane quā querit̄ nūc ē in principio hꝰ ſolēnitat̄. qꝛ iudei maḡ vacabāt conuiuijs ⁊ leticie in ꝑncipio feſtiq̄ʒ in fine qñ xp̄c iuit ad feſtum vt infra patebit vel aliter. l ¶ Tempus aūt veſtrum ⁊c̄. q. d. vos poteſtis ire ſecure n̄ autem ego inq̄ntum homo qui inimicos capitales habeo propter hoc ſequitur. k ¶ Non pōt mundꝰ odiſſe vos. q. d. vos q̄ gloꝛiaʒ mūda nam querit̄ hoies mūdanos aduerſarios nō habetis. l ¶ Me aūt odit q̄ q̄ro gloꝛiā dei: ⁊ ꝑ ꝯñs arguo pctā mū danoꝝ q̄ ſunt ei ꝯria ⁊ h̄ eſt qꝺ dr̄. m ¶ Quia ego ꝑhibeo teſtimoniū de illo. i. de mundo. Et accipit̄ h̄ mūdꝰ nō q̄n tū ad creaturaꝝ ſubaʒ: ſed q̄ntum ad hoim maliciaʒ ſic̄ ſ. dictū ē. j. ca. ſuꝑ illꝺ: ⁊ mūꝺs eum nō cognouit. n ¶ Vos

aſcendite ad diē feſtū hūc
o Ego eñ nō aſcēdā ad dieꝫ
p feſtū iſtum:qꝛ meū tp̄s nō-
q dū impletū ē. Hec cū dixiſ
r ſet ip̄e mãſit in galilea Ut
aūt aſcēderūt fratres eius
tūc et ip̄e aſcēdit ad diē fe-
s t ſtū nō manifeſte ſed q̄ſi in
v occulto. Judei ergo quere
x bant eū in die feſto ⁊ dice-
y bant. Ubi eſt ille. Et mur
mur multus erat in turba
z de eo. Quidaꝫ eñ dicebāt
a qꝛ bonꝰ eſt:alij āt dicebat
b nō ſed ſeducit turbas. Ne
mo tñ palā loq̄baꝛ de illo
c d ꝓpter metū iudeoꝝ. Jā āt
e die feſto mediante aſcēdit
ieſus in templū ⁊ docebat
f Et mirabanꝛ iudei dicētes
Quō hic lr̄as ſcit cū nō di
g dicerit. Rn̄dit eis ieſus et
h dixit. Mea doctrina non ē
i mea ſ3 eiꝰ q̄ miſit me Siq̄s
voluerit voluntatē eiꝰ facē
l m cognoſcet de doctrina vtꝝ
n ex deo ſit an ego a meipſo
o p loquar Qui a ſemetip̄o lo
q quitur:gl̄iam ꝓpriam q̄rit.
Qui aūt querit gl̄iam eius
r qui miſit me : hic verax eſt
s ⁊ iniuſticia in illo non eſt.

aſcendite ad diem feſtum hūnc id eſt ad principium ſolē-nitatis tabernaculoꝝ:qꝛ in principio magis vacabant homines epulis et leticie:vt predictū eſt nō ꝙ inuitet eos ad talia ſ3 oñdendo quid ip̄i querebāt:qꝛ que mundana ſunt adhuc ſapiebant tm̄:vt viſum eſt. o Ego aūt nō aſcen. ad diē fe.iſtuꝫ.ſ.pri-mū:vñ ꝙ poſtea venit in medio ſolēnitatis in alia die non eſt mētitus:⁊ ſb̄dit. cā. p Quia tempus meū nondū eſt cōpletū. Tēpus eñ aptū doctrine veritatis ꝓpter quā venerat ſaluator non ſic erat in p̄ncipio ſolēnitatis:ꝓpter p̄dicta ſicut circa finem. q Hec cuꝫ di. ip̄ſe mā.in galylea rōne p̄dicta. r Ut aūt aſcen.fra.eiꝰ tunc et ip̄e aſcen.ſ.ad diem feſtū tabernaculoꝝ nō tñ cū fratribꝰ ſuis nec eadem die:qꝛ ip̄i iuerūt ad p̄muꝫ diem illius feſtiuitatis.ip̄e autē venit illuc quarto die:vt patebit infra. Sicut eñ noluit eſſe in p̄ncipio feſtiuitatis ne fratribus ſuis malum ꝑſuadentibꝰ videreꝛ fauere:ſic non habuit ſe oīno ſb̄trahere ne a pp̄lo doctrinā ſalutꝭ ſubtraheret quā venerat docere:modus aūt veniendi tangiꝛ cū dr̄. s Nō manifeſte.i.cū magna comitiua:ne daret iudeis occaſiōꝫ maioris inuidie. t Sed quaſi in occulto:in hoc condeſcendens fidelibus q̄ timore mortis occultandi erant.

v Judei ergo. Poſtq̄ euangeliſta deſcripſit aptitudinē tp̄is ad manifeſtandū originē ſue doctrine:hic ꝯn̄r deſcribit occaſionē manifeſtatōis dicte. Et diuidiꝛ in duas ſ̄m duas occaſiones hmōi manifeſtatōis.ſcd̄a poniꝛ ibi. Jaꝫ au.di.fe. Prima occaſio fuit inueſtigatio iudeoꝝ xp̄m q̄rentiū quoꝝ aliqui eū querebant vt interficerent: alij aūt vt doctrinā eius deuote audirent:⁊ iō debuit apparere ⁊ docere vt oñderet ꝙ mali nocere nō poterant niſi q̄ntum ꝑmittebat. Sicut eñ ſe occultādo oñdit infirmitatē humanitatis:ita confidenter inꝛ inimicos appendo ⁊ exn̄do oñdit potentiā deitatis. Debuit etiā app̄ere ꝓpter bonos vt eius doctrinam originatam a deo oñderet vt attentius eū deſiderarent:⁊ hoc eſt quod dr̄. v Judei ḡ querebant eū in die feſto duplici de cā:vt dictū eſt. x Et dicebant vbi ē ille:qꝛ illi qui querebant eū ex odio dedignabantur eū nominare ꝓprio nomine. Illi aūt q̄ q̄rebant eū ex deuotōne ita reputabant eū famoſam ⁊ autenticū ꝙ nō oportebat exprimere nomē ꝓpriū ⁊ ideo q̄tum ad eos ſenſus ē Ubi eſt ille.quaſi dicant:vbi eſt ille q̄ tantus ⁊ talis eſt ⁊ facit tot miracula. y Et murmur multus erat de eo in turba ꝓpꝛ contrarietatē opinionū de eo.iō ſequiꝛ.

z Quidā eñ dicebant qꝛ bonꝰ eſt approbādo eiꝰ.doctrinā ⁊ miracula. a Alij aūt dice.nō:ſ3 ſe.turbas ex hoc ꝙ malignantes dicebāt turbis aſſe ſeductas ab eo. pꝫ ꝙ maioꝛ ꝑs ſ̄m numerū dicebat cōtrariū qꝛ erant principes populi illi qui dicebant eū ſeductorē.vnde ſequiꝛ. b Nemo tamē palā loquebatur de eo.ſ.in bonū. c Propter metū iudeoꝝ.ſ.illoꝝ de tribu iuda:licet eñ oēs de pop̄lo aliq̄n nominareꝛ iudei tñ ſpeciali modo ſic noīanꝛ illi de tribu iuda.⁊ iſti grauius mouebanꝛ contra xp̄m. eo ꝙ in ſcripturis xp̄s erat promiſſus de tribu eoꝝ.ip̄i aūt reputabant iſtū galileum ⁊ ab eis extraneū propter qd̄ etiā ſacerdotes repudiabant eū:vt dr̄ in fine huius ca. d Jā aūt Hic poniꝛ ſcd̄a cauſa que eſt admiratio turbe in doctrina xp̄i:⁊ iō debuit oñdere.vñ originareꝛ excellentia ſue doctrine ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. Jā aūt die feſto mediāte. Dies feſtꝰ hic dr̄ totū tempꝰ illius ſolēnitatis q̄ durabat ꝑ.vij. dies:⁊ ſic mediū huiꝰ feſti erat in quarto die:⁊ tūc. e Aſcēdit ieſus in templū ⁊ docebat.qꝛ ibi eſt locꝰ aptus ⁊ cōis ſane doctrine. f Et mirabanꝛ iudei.ꝓpꝛ rē inſolitam. Credebāt eñ ip̄m eſſe filium ioſeph ⁊ ꝑ ꝯn̄s occupatū in labore corꝑali. Sciebat eñ ip̄m nō eſſe exercitatū in ſtudio .⁊ tñ videbant eū excellentiſſime docentē legꝭ et prophaꝝ teſtimonia ꝓferentē.⁊ ideo merito mirabantur vñ tanta excellentia doctrine originabaꝛ ⁊ ħ eſt qd̄ dr̄. Quomō hic lr̄as ſcit cuꝫ non didicerit.

g Rn̄dit ih̄s. Hic ꝯn̄r exprimiꝛ origo illius doctrine ⁊ diuidiꝛ in duas. q̄a p̄ oñdit doctrie ſue originē.ſcd̄o inuitat ad ip̄am:ibi. In nouiſſimo aūt. Prima in duas:qꝛ p̄ oñditur origo doctrine.ſcd̄o origo docentis ibi. Dicebant ḡ. Prima i tres.qꝛ p̄ ꝓponit intentū.⁊ ſcd̄o ꝓbat propoſitū.ibi. Si q̄s voluerit.⁊ tercio cōcludit:ibi. Nolite iudicare. In prima ḡ p̄te ꝓponit ꝙ doctrina ſua originaꝛ a p̄re dicēs. h Mea doctrina nō eſt mea.q.d.iſta doctrina q̄ eſt mea approbatiue ⁊ ſubiectiue nō eſt mea ꝑ exercitiū acq̄ſitōnis hūane. i Sed eiꝰ qui miſit me.i.data eſt mihi a p̄re:qꝛ filiꝰ ſ̄m naturā hūanaꝫ licꝫ habeat eandē ſciaꝫ cū p̄re.tñ hꝫ eā ab ip̄o. vt ſupius freq̄nter dictū eſt:ſ̄m vō naturā hūanaꝫ hꝫ aliā ſciaꝫ.ſ.creatā:nō tñ hꝫ eā ꝑ exercitiū acq̄ſitā:ſ3 ab inſtanti cōceptiōis infuſam. Et ſic ſoluta eſt qō q̄ querebāt. Quō ħ lr̄as ſcit ⁊c̄. Alio mō exponit aug.d.ꝙ filiꝰ eſt verbū p̄ris. ⁊ qꝛ verbū alicuius idē eſt ꝙ doctrina ſua.iō ſequiꝛ ꝙ filiꝰ ſit doctrina p̄ris filiꝰ igr̄ eſt doctrina ꝑ idētitatē non tñ ꝑ originē. qꝛ a ſe nō originaꝛ ſ3 a p̄re.eſt igiꝛ ſenſus ſ̄m aug. Mea doctrina nō eſt mea.q.d. Ego q̄ ſum doctrina patris nō ſum a meip̄o ſ3 a p̄re:expoſitio tñ p̄ria magis cōcordat lr̄e. k Si q̄s Hic ꝯn̄r ꝓbat ꝓpoſitū.ſ.ꝙ ſua doctrina ſit a p̄re ſibi data Et diuidiꝛ in duas.qꝛ p̄ inducit ſuā ꝓbatōem:ſcd̄o remouet q̄ndam obiectōeꝫ:ibi. Nōne moyſes. Prima in duas ſ̄m duas ꝓbatōes q̄s inducit.ſcd̄a ibi. Quia a ſemetipſo prima ꝓbatio ꝓcedit ex alioꝝ iudicio. Amor eñ et odiuꝫ multū ꝑuertūt iudiciū rōnis:⁊ iō mouet eos vt amoueāt odiū qd̄ cōtra ip̄m cōceꝑāt ⁊ tūc poterūt manifeſte iudicare qd̄ eiꝰ doctrina ſit a deo p̄re eā ꝑ miracula teſtificante. qꝛ nō pōt eſſe teſtis falſitatis:vt.ſ̄.freq̄nter dictū eſt.⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. k Si q̄s vo.vol.eiꝰ facere.ſ.p̄ris celeſtis peruerſam affectōeꝫ a ſe abijciēdo. l Cognoſcet.i.vere poterit iudicare.qꝛ ꝑatꝰ ſum eiꝰ iudicio cōmittē. m Utꝝ ex deo ſit an ego a meip̄o loquar. Nō ē ꝑ ħ intelligenduꝫ ꝙ filiꝰ in aliq̄ poſſit a p̄re diſcordare.qꝛ ħ ē ip̄oſſibile:vt.ſ̄. declaratū ē:ſ3 loq̄ꝛ eis ſ̄m eoꝝ opinionē.qꝛ reputabāt euꝫ puꝝ hoieꝫ.q.d. n Nu ego a meip̄o loq̄r.gl̄aꝫ hūanam falſo q̄rendo vt vos eſtimatis. o Qui a ſemetip̄o. Hic ꝯn̄r ꝓbat ꝓpoſitū ꝓp̄o facto.qꝛ in doctrīa ſua q̄rebat gl̄aꝫ p̄ris celeſtꝭ.⁊ ſic pꝫ ꝙ illa doctrīa erat a dō. Oīe eñ qd̄ ē ad dei gl̄aꝫ ordinatū ab ip̄o ē ⁊ ħ ē qd̄ dr̄. o Qui a ſemetip̄o loq̄ꝛ.falſa de ſe fingēdo gl̄aꝫ ꝓpriā q̄rit. qꝛ ſuꝑbia excitat eū ad ſic loq̄ndū. q Qui aūt q̄rit gl̄aꝫ eiꝰ q̄ miſit illū.i.dei p̄ris. r Hic verax ē i doctrina. s Et iniuſti-

cia in illo. nō ē. qꝛ irrephenſibilis ē in vita: ſic aūt faciebat xp̄s: qꝛ ſtatū paupͣtatꝭ ⁊ abiectōis elegit ⁊ gloriā dei in oībus q̄ſiuit: ⁊ pꝫ ꝓpoſitū. t ¶ Nonne moyſes. Hic remouet q̄ndā obiectionē q̄ poſſet fieri i cōtrariū: qꝛ poſſet dicere ⁊ de facto dicebāt: tua doctrina nō ē a deo. qꝛ legē dei datā moyſi non cuſtodis violando ſabbatum hoc enim ei imponebāt: vt ſ̄. dictū ē. hāc āt obiectōnē remouet dupliciter: ſcd̓o ibi. Rn̄dit ieſus. Primo igr̄ remouet obiectionē p̄dictā ꝑ hoc: dato ꝙ eēt trāſgreſſoꝛ legis nō tn̄ hēbant titulū arguēdi ipꝫ cū eēnt tranſgreſſores legis manifeſte in maiorībus: ⁊ hoc ē qd̓ dicitur. t ¶ Nōne moyſes dedit vob̄ legē. q. d. vos eſtis obligati ad ei⁹ obſeruationē magꝭ q̄ ego. qꝛ ſm̄ v̓itatē non erat obligat⁹. v ¶ Et nemo ex vob̄ facit legē. qd̓ ꝓbat ꝑ effectum di. x ¶ Quid me q̄ritis interficere. lex. n. ꝓhibet iterfectionē innocētis: ⁊ qꝛ nō poterāt rōnabilit̄ rn̄dere ꝯuerterūt ſe ad cōuicia vn̄ ſequitur. y ¶ Rn̄dit turba. i. ē hoīes turbati. z ¶ Demoniū habes. qd̓ pꝫ māifeſte falſū: qꝛ demonia expellebat. a ¶ Quis te q̄rit interficere q. d. nos nō querimus ⁊ in h̄ mentiūtur ſicut ⁊ in primo quia q̄rebāt mortē ei⁹: vt dicit̄ i ꝑncipio hui⁹ ca. r ¶ Reſpōdit ih̄s. Hic alio mō excludit obiectionē p̄dictā oſtendēs eā falſā. Ex hoc ei dicebāt eū trāſgreſſorē legꝭ ꝙ languidū ſanauerat die ſabbati: vt ſ̄. dictū ē. v. ca. ⁊ tn̄ in hoc nō fuit trāſgreſſoꝛ: vt ibidē fuit dictū. ⁊ hoc idē oñdit̄ alio mō. ſ. ꝑ circūciſionē quā licite accipit hō i ſabbato: ⁊ hoc ē qd̓ dꝛ. b ¶ Rn̄dit ih̄s ⁊ dixit eis. repͥmēdo coꝝ maliciam. c ¶ Vnū opus feci. ſcꝫ notū vobis. d ¶ Et oēs miramini. i. turbamini. q. d. quātū turbaremini. ſi vidiſſetis oīa facta mea male interp̄tātes ea. e ¶ Propterea moyſes dedit vob̄ circūciſionē. in lege eam ſcribendo.
f ¶ Nō qꝛ ex moyſe ē. ſ. p̊. g ¶ Sꝫ ex pͥbus. qꝛ data eſt a tp̄e abrae: vtꝫ Geñ. xvij. ⁊ ſic pꝫ ꝙ circūciſio ē maiorꝭ auctoritatꝭ qꝛ data ē ipi abrae q̇ erat pr̄ ꝑncipalis populi. h ¶ Et in ſab. circū. ho. abſq3 legꝭ trāſgreſſiōe. qꝛ p̄ceptū ē ꝙ octaua die circūcidat̄ puer: ⁊ iō ſi octaua dies ſit i ſabbato circūcidit̄ puer nec aliq̄ trāgreſſio reputat̄: ex hoc arguit ſaluatoꝛ. i ¶ Si circu. accipit hō i ſab. vt nō ſol. lex Moyſi. vtꝫ ꝑ p̄dicta. k ¶ Mihi indi. qꝛ to. ho. ſanū feci i ſabbato. q. d. hoc ē valde irrōnabile. qꝛ magꝭ licita eſt et melioꝛ ſanatio hōis i aīa ⁊ corꝑe q̄ ſit ipa circūciſio ⁊ magis ad dei gloriā l ¶ Nolite iudicare. Hic ex p̄dictis cōcludit intentū. ſ. ꝙ ei⁹ doctrina ſit a deo ſi recte cōſideret̄: ⁊ hoc ē qd̓ dꝛ. l ¶ Nolite iudicare ſm̄ faciē. i. attēdētes ad id qd̓ nō ꝑtinet ad rē: qd̓ fit qñ amor vel odiū attendit̄: ꝑꝑ qd̓ alit̄ q̄ ſm̄ veritatē iudicat̄. m ¶ Sꝫ iuſtū iudiciū iudicare. i. de doctrina mea ⁊ factis meis iudicate ſm̄ naturā rei i ſe ⁊ tūc iuenietꝭ qd̓ ē a deo ſm̄ v̓itatē. n ¶ Dicebāt ergo. Declarata origie doctrie h̄ oñdit̄ origo doctoris: ⁊ diuidit̄ i duas: qꝛ ꝑmo circa hoc ponit̄ ppl̄i dubitatio: ſcd̓o xp̄i ſolutio: ibi. Clamabat ḡ. Circa primū ſciendū ꝙ multi de ppl̄o ſciebāt pͥcipes q̄rere mortē xp̄i ⁊ iō cū vidiſſēt eū in palā docentē: ⁊ pͥcipes arguentē ⁊ ipos nō ꝯdicē: crediderūt forti⁹ ipm eē xp̄m. trahētes argumētū ex facto principū q̇ nō capiebāt eū cū tn̄ pͥ⁹ ad mortē quererēt eū. q̄ſi ipi de nouo haberēt noticiā ꝙ ipe eēt vere xp̄s ꝯs ꝓmiſſus: ⁊ iō ab ei⁹ ꝑſecutōe ceſſaſſēt. ⁊ hoc eſt qd̓ dꝛ. n ¶ Dicebāt ergo quidā de hieroſolymis. Iſti ei ſciebant meli⁹ maliciā principū q̄ alij quia manebāt cum eis in ciuitate. o ¶ Nōne hic ē quē q̄. interfi. toto canatu ſuo. p ¶ Ecce nūc palā loquit̄: ⁊ ꝯ eos. vt patꝫ ꝑ p̄dicta qꝛ dixit nemo ex vobis facit legē. q ¶ Et nihil ei dicūt id eſt ipm nō capiūt qꝛ bn̄ aliq̄ v̓ba ei dicebāt. vtꝫ ex p̄dictis r ¶ Nūqd v̓e ꝯgnouerunt ⁊c̄. q. d. vi. ꝙ ſic eo ꝙ deſiſtūt ab ei⁹ ꝑſecutiōe: verūtn̄ qꝛ nō habebāt certitudinē: ſꝫ tm̄ opinionē. ideo ēt arguebāt ad ꝯriū dicētes. s ¶ Sꝫ hūc ſcimus vn̄ ſit. qꝛ patriā ⁊ gen⁹ ei⁹ cognoſcebant t ¶ Chriſt⁹ āt cū venerit nemo ſcit. i. ſciet. v ¶ Vn̄ ſit. Iſtud āt accipiebāt ex ſcriptura eſa. liij. q̄ ad lr̄am itelligit̄ de xp̄o Generationē eius q̇s enarrabit. ⁊ eſa. xlv. Vere tu es de⁹ abſcōdit⁹ ſaluatoꝛ iſrl̄. x ¶ Clamabat. poſita dubitatiōe ppl̄i circa originē xp̄i. h̄ ponit̄ p̄dicte dubitatōis ſolutō. Et diuidit̄ i duas. qꝛ p̊ declarat xp̄s originē ſuā: ſcd̓o terminū ad quē tēdebat: ibi. Dixit ḡ ih̄s adhuc modicū. pͥa adhuc i duas: qꝛ p̊ declarat̄ xp̄i origo. ſcd̓o ex h̄ orit̄ turbe diuiſio: ibi. Querebant In pͥa ḡ pte dꝛ ſic. x ¶ Clamabat ḡ ie. i q̇ oñdit̄ magnitudo ſui affect⁹ ad noſtrā iformationē. y ¶ In tēplo do. vt oēs poſſēt eū audire. z ¶ Et dicēs. eoꝝ dubitationi reſpōdendo. a ¶ Et me ſcitꝭ. q̄tū ad hūanitatē: patriā ⁊ genus cognoſcēdo: ſꝫ q̄tū ad dūnitatē me neſcitꝭ: iō ſequit̄. b ¶ Et a meipo nō veni. ſꝫ a patre quē ignoratꝭ. c ¶ Sꝫ ē ver⁹ q̇ me miſit. qꝛ in h̄ implet̄ ꝓmiſſū de filij miſſione. d ¶ Quē vos neſcitꝭ. qꝛ deū nemo vidit vnq̄: vt ſ̄ dictū ē j. ca. ⁊ ꝑinde me nō cognoſcitꝭ: cū ſim ei⁹ fili⁹ nālis eq̄lis ei i natura deitatis. e ¶ Ego ſcio eū. qꝛ inq̄tū de⁹: filius hꝫ candē ſciam cū pr̄e: ⁊ ſic eū compͥhēdit ſm̄ etiā ꝙ hō eū clare vidit a pͥcipio. lꝫ nō cōꝑhendat. Et cā noticie h⁹ ſubdit̄: cū dꝛ. f ¶ Quia ab ipo ſū ⁊ ipe me miſit. ꝑ h̄ em̄ ꝙ ꝓcedit a patre i natura diuina. hꝫ ſciam primā q̄ ē ſciētia ꝯꝑhēſionis: ꝑ h̄ āt ꝙ miſſus ē i natura hūana ad ſalutē mūdi: hꝫ i natura hūana plenitudinē gr̄e ⁊ ſciētie: q̄ p̄t in natura creata recipi. g ¶ Querebāt ḡ. Hic ꝯñr ponit̄ ppl̄i diuiſio ſequēs ad reſpōſionē xp̄i: qꝛ ea audita maligni exarſerūt i malicia: ⁊ boni fuerūt in fide ſolidati. et h̄ ē qd̓ dꝛ. g ¶ Querebāt er. eū apprehē. ad occidēdū malignātes. h ¶ Et nemo miſit in illū manus. qꝛ non poterāt explere maliciā in effectu niſi q̄tū ꝑmittebat. iō ſeq̄t̄. i ¶ Qui nōdum venerat hora eius. id eſt ab eo ordinata de captiōe ſua. k ¶ De turba autem mul. cre. in eum ꝓpter eius doctrinam ⁊ miracula: iō ſequitur. l ¶ Et dicebant: xp̄us cum venerit nunquid ⁊c̄. q. d. non eſt alius expectandus qui plura faciat ideo firmiter tenendum eſt ꝙ hic eſt xp̄us. Audierant enim ante ꝙ in aduentu xp̄i multa miracula debebant fieri ⁊ ſm̄ veritatē tot videbant fieri preſentialiter ꝙ conuincebantur credere ipm eē xp̄m.

t Nōne moyſes dedit vob̄
v legē. Et nemo ex vobis fa
x cit legē. Quid me queritꝭ
y iterficere. Rn̄dit turba et
z dixit. Demonium habes.
a Quis te querit interficere
b c Rn̄dit ih̄s ⁊ dixit eis vnū
d op⁹ feci ⁊ om̄es miramini
e Propterea moyſes dedit
f vobis circūciſionē: n̄ qꝛ ex
g Moyſe ē: ſed ex patribus
h Et i ſabbato circūciditꝭ ho
i minē. Si circūciſionē acci
pit hō i ſabbato vt n̄ ſolua
k tur lex moyſi: m̄ idignami
qꝛ totū hoīē ſanū feci i ſab
l bato. Nolite iudicare ſm̄
m faciē: ſꝫ iuſtū iudiciū iudi
n cate. Dicebāt ergo q̇dā ex
o hieroſolymis. Nonne h̄ ē
p quē q̄rūt interficē. Ecce pa
q lā loq̄tur: ⁊ nihil ei dicunt
r Nūquid vere cognouerūt
s principes qꝛ h̄ ē xp̄s. Sed
t hūc ſcim⁹ vn̄ ſit. Xp̄s autē
v cum venerit: nemo ſcit vn
x de ſit. Clamabat ergo ih̄s
y z in templo docens ⁊ dicēs
a Et me ſcitis ⁊ vn̄ ſim ſcitꝭ
b c Et a meipſo non veni: ſꝫ ē
d verus qui miſit me: quem
e vos neſcitis Ego ſcio eū:
f ⁊ ſi dixero: quia neſcio eū
ero ſimilis vobis mendax
Sed ſcio eum. quia ab ipo
g ſum: ⁊ ipe me miſit. Que-
rebant ergo eum apprehē-
h dere: ⁊ nemo miſit in illum
i manus: qꝛ nondum vene-
k rat hora ei⁹: De turba aūt
l multi crediderūt i eū: ⁊ di-
cebāt. Xp̄s cū venerit nū

ꝗd plura ſigna faciet q̄ꝫ q̄ h
m facit. audierūt phariſei tur
bam murmurantē de illo
hec: ꝛ miſerunt principes
ꝛ phariſei miſtros vt app̄-
n henderent ieſum. Dixit er
o go eis ieſus. Adhuc mo-
dicuꝫ tp̄s vobiſcum ſum.
p ꝛ vado ad eum q̄ me miſit
q r Queretis me ꝛ nō iueīetꝭ
s ꝛ vbi ego ſum: vos nō po
t teſtis venire: Dixerūt er-
go iudei ad ſemetipoſ. q̄ h
iturus eſt: qꝛ non inuenie-
mus eum. Nunq̄d in diſp
ſionem gentiū iturus ē. et
v docturus gentes. Quis ē
hic ſermo quē dixit q̄retis
me ꝛ nō inuenietis: ꝛ vbi
ſum ego vos non poteſtis
x venire. In nouiſſimo aūt
y die magno feſtiuitatis: ſta
bat ih̄s ꝛ clamabat dicēs.
z a Si q̄s ſitit: veniat ad me
b c ꝛ bibat. q̄ credit in me ſic
dicit ſcriptura: flumina de
d ventre eius fluent aq̄ viue
e Hoc autēꝫ dixit de ſpiritu
f quē accepturi erant credē
g tes in eū: Nondū eñ erat
h ſpūs datus: qꝛ ieſus nōdū
i erat glorificatus. Ex illa
ergo turba cū audiſſet hoſ
k ſmōes eiꝰ dicebāt. h ē ve
l ꝓpheta. Alij dicebāt hic ē
m xp̄s. Quidā aūt dicebant
n Nūq̄d a galylea veīt xp̄s:
o Nonne ſcriptura dicit: qꝛ
ex ſemine dauid ꝛ de beth
leem caſtello vbi erat dd̄
p q venit xp̄s. Diſſenſio itaqꝫ
facta eſt in turba ꝓpter euꝫ

m ¶ Audi. pha. mr. mīr. de illo hec. Et bn̄ dicit murmurantē. qꝛ nō audebāt bn̄ confiteri in palā. Veruntā phariſei audiētes tanta bona de xp̄o doluerūt ꝛ ꝓcurauerūt miniſtros ꝑ p̄ncipes ad capiendū ip̄m. ꝛ hoc eſt qd̄ dicit. Et miſerūt principes ꝛc̄. n ¶ Dixit ergo ieſus. Poſtq̄ꝫ xp̄s oñdit ſuam originē. hic p̄ñr declarat terminū ad quē tendebat. Et diuidit̄ in duas. qꝛ p̄io oñdit̄ ꝓpoſitū. ſecūdo ex h ſequit̄ admiratio turbaꝝ. ibi. dixerūt ḡ. Terminus ad quē xp̄s tēdabat ē ip̄e pater ad queꝫ ꝑ mortē redijt. inq̄ꝫtū ꝑ h gloriā corporis ꝛ exaltatōꝫ accepit. ꝛ hoc ē qd̄ dicit quaſi rn̄dendo intentōi querentium ip̄m capere. o ¶ Adhuc modicum tp̄s vobiſcū ſum. q. d. nō mō implebitis qd̄ vultꝭ qꝛ adhuc modico tēpore volo manere i pp̄lo ad docendum ꝛ miracula faciēdū. p ¶ Et vado ad euꝫ q̄ me miſit. ꝑ mortē eñ iuit ad p̄rem paſſ tn̄ predictis. q ¶ Queretiſ me. qꝛ poſt aſcenſionē eiꝰ in celū iudei vidētes ſigna ꝑ ap̄los fieri: penitētia ducti reuerſi ſunt ad fidē xp̄i dicētes ad apoſtolos q̄d faciemꝰ. vt hr̄ Act. ij. r ¶ Et nō inuenietis. ſcꝫ ſm̄ p̄ñtiā corpalē. ꝫ penitētes eū inuenerūt ſm̄ p̄ñtiā ſpūalem. Aliter exponit̄ de p̄ñtia corpali. qꝛ poſt appropiq̄nte deſtructōe ciuitatis ꝑ romanos. multi iudeoꝝ ꝯgnouerūt hanc miſeriā eis euenire ꝓpter mortē ieſu. quē tunc libenter voluiſſent hr̄e p̄ñtem ad ſui liberatōꝫ. ſequitur.

s ¶ Et vbi ego ſum vos nō poteſtis venire. q̄re non dixit. Vbi vado. quod vī cōuenientiꝰ dicere. Dōm q̄ ſicut ire ad p̄rem conuenit ei ſm̄ hūanitatē in q̄ eſt mutatio. ita eē ſꝑ apud patrē conuenit ip̄i ꝑ diuinitatē in qua eſt idē cūꝫ patre in eſſentia: diſtinctus tn̄ in ꝑſona ꝛ adhoc deſignandum dicit. Vbi ego ſum. t ¶ Dixerūt ergo ei. Hic ex v̄bis xp̄i ponit̄ turbe admiratio ex h eñ q̄ xp̄s dixerat. q̄retis me ꝛ nō inuenietis. quaſi dubitātes arguebāt q̄ deberet a iudea recedere ꝛ ire ad p̄dicandū gentibꝰ ex̄ terram iudeoꝝ. ꝛ l̄ra ptꝫ ꝫ ex fine verbi arguūt ꝯriū dicētes.

v ¶ Quis eſt ſermo quē di. que. me. ꝛ non inue. ꝛ vbi ego ſum nō po. ve. q. d. Ex hoc quod dixit. Vbi ego ſum: ptꝫ q̄ illud q̄ dixit. Queretis me: ꝛ nō inuenietis. non intelligit̄ ꝑ h receſſus eiꝰ a iudea qꝛ dixiſſet vbi ero. ꝛ nō vbi ſū qꝛ tūc erat i iudea cū ꝓtulit v̄bū predictū: ꝛ ſic ptꝫ eoꝝ dubiū circa xp̄i verbū ſic eñ debebat loq̄ obſtiatis vt videntes nō viderent ꝛ audiētes nō intelligerēt: ꝓut erat de eis ꝓphetatū Eſa. vj. x ¶ In nouiſſimo. Declarata origine doctrīe xp̄i. ꝛ oñſo q̄ erat a deo data ꝛ fcā. h p̄ñr inuitat ad ip̄am. Et diuidit̄ in duas. qꝛ p̄ ponit̄ hmōi inuitatio. ſcd̄o ex hoc ſequēs pp̄li diſſenſio. ibi. Ex illa ergo turba. In p̄ma igit̄ p̄te dr̄ ſic. x ¶ In nouiſ. aūt die ma. feſti. i. in die vij. qꝛ p̄imꝰ dies ꝛ vltimꝰ erāt ſolēniores itermedijs: vel alit̄. In nouiſſimo. i. in octauo. qꝛ ꝑ actis. vij. diebus feſtiuitatis tabernaculoꝝ. in octauo die erat feſtū cetus vl̄ collecte ꝛ dicebatur illa dies ſctiſſima i lege. Cuiꝰ rō ē: qꝛ figurabat congregatōꝫ ſctoꝝ in ſupna felicitate. In illa ḡ die magno ꝛ ſolēni. y ¶ Stabat ieſus ꝛ clamabat. p̄dicando v̄bū dei: ꝛ ex h inoleuit cōſuetudo vt turbis vulgaribus fiat ſermo ſtādo: religioſis aūt ſedendo: qꝛ xp̄s docebat diſcipulos ſuos ſedēdo. vt hr̄ math. v. Et cū ſediſſet acceſſerūt ad eū diſcipl̄i eius ꝛ apiens os ſuū docebat eos. ꝛ in pl̄ibꝰ alijs locis in euāgelio turbas docebat ſtādo. vt hic hr̄. q̄d aūt docebat ſubditur. z ¶ Si quis ſitit. i. ſi q̄s deſiderat doctrinā vite. a ¶ Veniat ad me. ꝑ fidē ſoꝛatā b ¶ Et bibat. aquaꝫ ſapie ſalutaris. non ſolū ad ſufficientiaꝫ ꝫ etiā redundantiā qꝛ fides ꝛ bōitas vniꝰ fidelis dꝫ ad alios deriuari: qd̄ oſtēdit ſaluatoꝛ ꝑ ſcp̄turam cuiꝰ ſnīa hr̄ ꝓuer. v. ꝫ v̄ba ſꝫ h aliquantulū mutata: ꝛ hoc eſt quod dicit̄. c ¶ Qui credit ꝛc̄. flu. de ventre eiꝰ fluent ad alios ꝑ redūdantiā. d ¶ Aque viue. dicitur aūt ſapiētia diuina aqua viua. quia cōtinuat hoīem ſuo p̄ncipio ſcilicet deo. e ¶ Hoc aūt dixit d ſpūſctō. Hec ſūt v̄ba euāgeliſte exponētis verbū xp̄i predictū de acceptōne ſpūſſcti i ſigno viſibili ſicut acceperūt ap̄li in die pēthecoſtes. qꝛ ex illa acceptōe facta eſt redundantia fidei in p̄dicatōne euangelij ꝑ totū orbem. f ¶ Quē accepturi erāt credentes in eum. Quis eñ ap̄li haberent gratiā ſpūſſcti añ illā diē pēthecoſtes. nō tn̄ ita plene. ꝛ ꝓpter hoc nō receperant in ſigno viſibili quod denotat gratie plenitudinē. cuiꝰ tn̄ cā ſubdit̄. g ¶ Nōdū erat ſpūs datus: in tali plenitudine ꝛ ſigno viſibili. h ¶ Quia ieſus nōdū erat glorificatus. Ad h eñ dat̄ ſpūſſanctꝰ vt trahant̄ corda fideliū ad celeſtis gl̄ie deſideriū. nihil aūt deſiderat̄ niſi apprehendat̄ vt poſſibile. poſſibilitas aūt hūane nature ad aſſecutōꝫ celeſtiū manifeſtat̄ ꝑ glorificatōꝫ hūanitatis in xp̄o. ꝛ iō p̄iꝰ debuit glorificari q̄ꝫ daret̄ ſpūſſctūs in ſigno viſibili. vt ꝑ factū videret̄ aditus regni celeſtis poſſibil̄ hōi. i ¶ Ex illa ḡ turba. Hic p̄ñr deſcribit̄ pp̄li diſſenſio ſeq̄ns ad verba xp̄i. ꝛ p̄imo inter pp̄lares. ſcd̄o inter p̄ncipes. ibi. Venerūt ḡ miniſtri. In p̄ma ergo p̄te dr̄ ſic. i ¶ Ex illa ḡ turba cū audiſ. hos ſer. eiꝰ dicebāt. ſ. illi q̄ vere credebāt. k ¶ Hic eſt vere ꝓpheta. i. anthonomatice dictꝰ ꝓph̄a q̄ ꝓmiſſus eſt Deut̄. xviij. Prophetā ſuſcitabit deꝰ ꝛc̄. qd̄ ad l̄ram intelligit̄ de xp̄o. vt dcm̄ ē ſ. ca. p̄cedēti. l ¶ Alij dicebāt h eſt xp̄s. Iſti erāt i fide feruētioꝛes p̄dictis. qꝛ fidei v̄itatē ap̄tius cōfitebātur. m ¶ Quidā āt dicebāt. ꝯdicēdo p̄cedētibꝰ. n ¶ Nūq̄d a galylea venit xp̄s. q. d. nō: ꝛ ꝓpt̄ h nō ē xp̄s: qꝛ ē galyleꝰ ꝛ adducūt ꝓ ſe argumentū ex ſcriptura dicētes. o ¶ Nōne ſcrip. dicit ꝛc̄. vbi erat dd̄ qū fuit iunctus i regē. p ¶ Venit xp̄s. q. d. ſic. Sciendū q̄ ſcriptura in pluribus locis p̄dixit xp̄m eē de ſemie dd̄. potiſſime hyere. xxiij. Suſcitabo dauid germē iuſtū ꝛc̄. qd̄ intelligit̄ de xp̄o. vñ in fine auctis ſubdit̄. Et h ē nomē qd̄ vocabūt eū dn̄s iuſtꝰ nr̄. Silr̄ q̄ i bethleē caſtello naſceret̄ ſcriptū ē michee. v. Et tu bethleē effrata ꝛc̄. ſequit̄. Ex te mihi egrediet̄ q̄ ſit dn̄atoꝛ in iſrael. ꝛ vtrūqꝫ erat veꝝ de xp̄o. qꝛ de dauid deſcēdit ſm̄ carnē ꝛ i bethleē natꝰ ē. vtꝫ math. ij ꝛ Luce. ij. ꝫ ip̄i h ignorabāt. eo q̄ nutritꝰ fuerat i nazareth q ¶ Diſſenſio itaqꝫ facta eſt in turba ꝓpter eum. quia ibi erant contrarie opiniones de eo. vtꝫ ex predictis.

r ¶Quidā aūt ex ipis vo. appꝛe. eū. ſ; repreſſi ſunt diuina virtute. iō ſequit. s ¶Sed nemo miſit ſup eū manꝰ. qa nihil poterāt ei facere niſi quantū ⁊ qn̄ ipe ꝑmittebat. t ¶Venerūt ergo. Hic p̄ñr ponit diſſenſio q̄ ad p̄ncipes Et diuidit in duas. qꝛ pꝛio oñdit diſſenſio eoꝝ erga miniſtros. ſcđo p̄ncipū adinuicē. ibi. Dixit nicodemꝰ. Turbatio p̄ncipū ergā miniſtros fuit ex h̄ q̄ nō ceperunt ihm. qꝛ ad hoc miſſi fuerāt vt p̄dictū ē. ⁊ pꝫ lr̄a.
v ¶Rn̄derūt miniſtri. ſe excuſantes.
x ¶Nunq̄ ſic locutꝰ ē hō ſic h̄ loquit. .q. d. ita bn̄ loq̄t q̄ n̄ vr̄ hō purꝰ ſ; plꝰ. ꝓpter qđ temerariū eſſet ponere ſup eū manꝰ. y ¶Reſpōderūt ḡ eis phariſei ex inuidia moti.
z ¶Nunq̄d ⁊ vos ſeducti eſtis. i. ex̄ veritatē ducti. q. d. patet q̄ ſic: qđ confirmāt exemplo maioꝝ ⁊ legiſꝑitoꝝ dicētes. a ¶Nūq̄d ex p̄ncipibꝰ. i. ex ſacerdotibꝰ q̄ p̄ncipabant in populo.
b. ¶Aliq̄s credidit in eū. Aut ex phariſeis. q̄ videbant religioſiores alijs. q. d. nullꝰ ex talibꝰ credidit i h̄ tn̄ falſum erat qꝛ multi de iſtis crediderūt xp̄o. occulte tn̄ de ſynagoga expellerent. vt h̄r. j. xiij. ca. c ¶Sꝫ turba hec. ſ. credidit q̄ de facili ſeduci p̄t ꝓpt ignorantiā. ideo ſb̄ditur.
d ¶Que nō nouit legē maledicti ſūt h̄ accipiebāt ex hoc qđ dꝛ Deut. xxvij. Maledictꝰ q̄ nō ꝑmanet in lege ⁊c̄.
e ¶Dixit nicodemꝰ. Hic ponit diſſenſio p̄ncipū adinuicē ꝓpt verbū nicodemi excuſantis ieſuꝫ. qꝛ occulte credebat in eū. iō voluit eū excuſare ex lege dicēs.
f ¶Nūq̄d lex nr̄a iudicat hoiem ⁊c̄. volebat em̄ ꝑ h̄ inducere eos ad audiendū xp̄m. vt ꝑ verba eiꝰ ꝯuerterent ſic ipe fuit cōuerſus. g ¶Et cognouerit q̄d faciat qꝛ in dānatōe homis non leuiter eſt ꝓcedēdū. h ¶Rn̄derūt et dixerūt ei. de veritate turbati. qꝛ hoies inuidia ⁊ iracūdia agitati nō recipiūt ꝑſuaſionē. i ¶Nūq̄d ⁊ tu galyleꝰ es. .i. diſcipulꝰ huiꝰ galilei. k ¶Scru. ſcri. i. diligēter cōſidera. qꝛ vr̄ q̄ nihil de eis ſcias. l ¶Et vide. qꝛ ꝓpha ⁊c̄ hoc verbū eoꝝ ſimpl'r ē falſum. qꝛ ſi intelligat de ꝓphis generaliter aliq̄ fuerūt nati de galylea. vicꝫ helizeꝰ. thobias. et delbora ꝓphetiſſa. ⁊ foꝛte plures alij. Si aūt intelligatur de ꝓpheta ꝓmiſſo ad ſalutē ppl'i q̄ ē meſſias. vt freq̄nt dictū ē. ſic etiā falſum ē v̄bū eoꝝ. qꝛ de ipo ſcribit Eſa. xj. q̄ dꝫ eſſe nazareꝰ ⁊ ꝑ ꝯn̄s de galylea. qꝛ nazareth ē in galylea dr̄ em̄ de xp̄o Eſa. xj. ſc̄m veritatē hebꝛaycā. Egrediet v̄ga de radice yeſſe ⁊ nazareꝰ de radice eiꝰ ꝯdeſcēdet h̄ aūt poterat rn̄dere nicodemꝰ q̄ erat legiſꝑitꝰ. ſ; nō fuit auſus nec mirꝫ. qꝛ etiā apl'i illo tpe erāt timidi. m ¶Et reuerſi ſunt ⁊c̄. qꝛ eoꝝ ꝯſiliū ꝑ diuiſionē fuit diſſipatū. Hic querit vtrū xp̄s fuerit ꝓpheta. Et arguit p̄ q̄ n̄: qꝛ ꝓphia ꝑtinet ad cognitōꝫ itellectiuā. vtꝫ Dañ. x. Intellegētia opꝰ ē in viſiōe xp̄s aūt ſc̄m ꝑtē intellectiuā erat in ſtatu btitudis. in q̄ nō manet ꝓphia ſ; magis euacuat ⁊ ceſſat. vt h̄r. j. Coꝛ. xiij. ḡ ⁊c̄. Itē cognitio ꝓphie quandā obſcuritatē iꝑtat. iō dicitur ꝓpha q̄ſi ꝓcul fans. in xp̄o aūt nō fuit enigmatica cognitio. qꝛ ab iſtāti ꝯceptōis aīa eiꝰ vidit clare eſſentiā diuinā ḡ ⁊c̄. Contrariū pꝫ in lr̄a. Itē in lege ⁊ ꝓphetis p̄dictꝰ fuit vēturꝰ ſicut ꝓpheta antonomatice dictꝰ: Reſponſio dōm q̄ ꝓpheta ſc̄m nois interp̄tatōꝫ dr̄ q̄ſi ꝓcul fans inq̄ꝫtū annūciat ea q̄ ſunt lōginq̄ ab hoīm cognitōe. Hec āt lōginq̄tas p̄t dupl'r intelligi. Vno mō reſpectu ꝓphe annūciantis. ita q̄ ea q̄ annūciat ſint ab eiꝰ cognitōe longinq̄ ꝓpter obſcuritatē ſue cognitōis. ⁊ h̄ nō ꝑtinet ad ꝑfectōꝫ ꝓphie. ſ; magis ad defectū. vtꝫ Nūe. xij. capi. vbi moyſes dꝛ excellētioꝛ ꝓpha eo q̄ deū palā ⁊ nō ꝑ enigmata viderat. quē alij cognoſcebāt in ſomno ⁊ viſione. Alio mō intelligit iſta longinq̄tas reſpectu alioꝝ hoīm cū quibꝰ ꝓpheta ꝯuerſat. q̄bꝰ annūciat occulta et hoc eſt de rōne ꝓphetie. ⁊ iō Augu. xvj. ꝯ fauſtū dicit q̄ ex hoc aliq̄s dꝛ ꝓpheta qꝛ annunciat ea q̄ ſunt lōginqua cōi cognitōe hoīm cū quibꝰ conuerſat in via. xp̄s aūt ante paſſionē ſuā q̄ꝫtum ad ꝑtē ſenſitiuā erat viatoꝛ. ⁊ cū alijs hominibꝰ conuerſabatur. ⁊ iō q̄uis clare videret diuina ſecreta tn̄ erat v̄e ꝓpheta inq̄ꝫtū erāt lōginqua a cognitōe alioꝝ hoīm cū quibꝰ conuerſabat. ⁊ quibus annunciabat illa. Angeli aūt in nullo ſunt viatoꝛes. qꝛ eoꝝ conuerſatio nō eſt cū hoībꝰ. vt h̄r Dañ. ij. ⁊ iō nō p̄nt dici ꝓphete ex h̄ q̄ annunciāt hoībꝰ occulta. Per dicta pꝫ ad argumenta q̄uis em̄ xp̄s q̄ꝫtū ad ꝑtē intellectiuā eēt. b. nō tn̄ erat omnino ex̄ ſtatū vie. ⁊ ideo non euacuabat in illo rō ꝓphetie añ paſſionē: ſ; poſt reſurrectōꝫ fuit euacuata. qꝛ amplꝰ nō erat i via. ⁊ ſic pꝫ p̄mū argumentū. Ad ſcđm ſil'r pꝫ ex dictis. qꝛ obſcuritas cognitōis i ipo ꝓpha nō ē de ꝑfectōne ꝓphie. ¶In ca. vij. vbi dꝛ in poſtil. Eſt igit ſenſus ſc̄m augu. Mea doctrina nō eſt mea. ¶Additio

Verba auguſti in h̄ loco hec ſunt: vr̄ aūt h̄ eē ꝯtrium qđ dicit Mea ⁊ n̄ mea. ſ; ſi dixiſſet iſta doctrīa nō ē mea. nulla ē q̄o. q̄ eſt ḡ doctrīa patris niſi v̄bū patris. ipe ḡ xp̄s eſt doctrina patris ſi v̄bū patris ē. ſ; qꝛ verbū nō p̄t eſſe niſi alicuꝰ. ⁊ ſuā doctrinā dixit ⁊ ſeipm ⁊ nō ſuā. qꝛ patris ē v̄bū. q̄d ē ei tā tuū q̄ꝫ tu ⁊ q̄d tā n̄ tuū q̄ꝫ tu ſi alicꝰ es. Dicē ḡ. Mea doctrīa nō ē mea. i. ac ſi diceret. ego nō ſum a memetipo. Hec augu. q̄ v̄ba ſatis ꝯcoꝛdāt lr̄e ⁊ meo iudicio melius intelligūtur in ſeipis q̄ꝫ ꝑ expoſitionem poſtillatoꝛis. ¶Replica.

In ca. vij. vbi dꝛ. Mea doctria n̄ ē mea. vbi poſtil. pōit v̄ba. b. aug. i clariſſima ſūma ſic. mea doctria nō ē mea. q. d. Ego q̄ ſum doctria patris q̄ nō ſum a meipo ſ; a p̄re ⁊c̄. Hāc intelligibilē ⁊ ſumariā ex dictis .b. aug. reductā v̄itatē burg. ſine calūnia nō relinq̄t ⁊ tam̄ idē final'r dicit. vtꝫ intuēti ſuā allegatōꝫ. ¶ Ca. viij.

Jeſus aūt. Declarata oꝛigine doctrie. h̄ ꝯñr ponit ipa doctrina. ipa aūt hꝫ v̄tutē illumiatiuā ⁊ viuificatiuā. iō ſic ꝓcedit. qꝛ p̄ declarat eiꝰ virtutē illuminatiuā. ſcđo v̄tutē viuificatiuā. x. c. ibi. Amen amē dico vob. pꝛia i duās. qꝛ pꝛio oñdit eiꝰ v̄tꝰ illuminatiua ꝑ v̄bū. ſcđo ꝑ ſenſibilē ſignū ca. ſeq̄nti. Et p̄teriēs ihs. pꝛia i duo. qꝛ euāgeliſta pꝛi itroducit xp̄ꝫ docētē. ſcđo oſtēdit doctrine eiꝰ v̄tutē. ibi. Iteꝝ ḡ. p̄ma i duo. qꝛ p̄mo pōit doctrīa v̄itatis. ſcđo confutatio falſitatis. ibi. Adducūt āt Circa p̄mū ſciendū q̄ debitꝰ modꝰ docēdi v̄itatē fidei eſt pꝛio haurire i oꝛōe poſtea effundere ppl'o i p̄dicatōe. ⁊ iō xp̄s volēſ dare exēplū p̄dicatoꝛibꝰ eccl'ie aliq̄n añ p̄dicatōꝫ ſeq̄ſtrabat ſe i oꝛōe. ⁊ h̄ ē qđ dꝛ. a ¶Ihs āt ꝑrexit i mōtē oliueti: cā oꝛādi. qꝛ domꝰ marthe i q̄ hoſpitabat erat ꝓpe mōtē illū. b ¶Et diluculo iteꝝ vēit i tēplū. ad oñdendū in eo zelū aniaꝝ. c ¶Et ois ⁊c̄. docebat eos. de ſalute aīa

r Quidam aūt ex ipis vole
s bāt appꝛehēdere eū. ſ; nēo
t miſit ſup eū manꝰ. Venerunt ergo miſtri ad pontifices ⁊ phariſeos ⁊ dixerūt eis illi. Quare nō adduxi
v ſtis illū. Rn̄derūt miſtri.
x Nunq̄ ſic locutus eſt ho
y mo: ſic hic loq̄tur. Reſpōderunt ergo eis phariſei.
z Nūq̄d ⁊ vos ſeducti eſtis
a b Nūq̄d ex p̄ncipibꝰ aliq̄s credidit i eū: aut ex phari
c d ſeis. Sꝫ turba hec que nō nouit legē maledicti ſunt.
e Dixit nicodemꝰ ad eos ille q̄ vēit ad eū nocte q̄ vnꝰ
f erat ex ipis. Nūq̄d lex nr̄a iudicat hoiem: niſi pꝛiꝰ au
g dierat ab ipo: ⁊ ꝯgnouerit
h q̄d faciat. Rn̄derūt ⁊ dixerūt
i ei. Nūq̄d ⁊ tu galyleus es
k l Scrutare ſcripturas et vide: qꝛ a galylea ꝓpha non
m ſurgit. Et reuerſi ſunt vnꝰ q̄ſq̄ i domū ſuā. ¶Ca. viij
a Jeſus aūt ꝑrexit in
b mōtē oliueti: ⁊ diluculo iteꝝ vēit i tēplū
c ⁊ ois ppl's venit ad eum.

rū.q̄d aūt tūc dixerit ꝑtermittit euāgeliſta. qꝛ ꝑncipaliter intēdebat deſcribere illa ex q̄b⁹ ei⁹ deitas manifeſtabať. ex q̄b⁹ diſſenſio iudeoꝝ ꝯ eū oriebať. d ¶ Adducūt. hic ꝯn̄r pōiť ꝯfutatio falſitatis. ⁊ diuidiť in duas ꝑtes. qꝛ p̄rio ponit iudeoꝝ maligna interrogatio. ſcd̄o ſbiūgiť xp̄i benigna r̄nſio. ibi. Jeſus aūt iclinās. In p̄ma ḡ ꝑte d̄r ſic. d ¶ Adducūt autē ſcribe. i. illi q̄ hēbāt noticiā ſcripturarū. e ¶ Et phariſei. q̄ videbanť p̄ alijs religioſi. f ¶ Mulierē in adul. dephenſam. Si q̄rať quare nō adduxerīt adulterū ei⁹ cū ſm legē eſſet eadē pena plectē d⁹. ꝑt dici ꝙ ꝑ h̄ voluerīt ponē ſuſpitōꝫ in corde ppl'i ꝙ fuiſſet aliq̄s diſcipulus ei⁹. ⁊ iō nō adduxiſſent eū ad ei⁹ iudiciū. Vel alr̄ forte adulť erat diues. et iō ꝓ ꝑcio ipm̄ liberauerīt: ꝓponūt ḡ q̄ſtionē bꝛigoſam: qꝛ r̄nſio ad q̄ualibꝫ ꝑtē videbať eē ꝯ xp̄m vt vr̄. g ¶ Mgr̄ hec mulier. in q̄ allegāt p̄ñtiā ꝑſone. ⁊ ꝑſentiā facti. cū ſbdiť. h ¶ Nō dephēſa ē i adulterio. Et arguūt ḡuitatē criminis ex ḡuitate pene ꝑ legē inflicte cū d̄r i ¶ In lege aūt moyſes mā. no. hm̄oi lapidare. Leuit. xx. k ¶ Tu ḡ q̄d dicis. Et ſbdiť cā q̄onis. Hoc aūt dicebāt tētātes eū. ad capiēdū ipm̄ ex r̄nſione vt poſſent accuſare eū. Videbāt eī tantā ei⁹ mā̄ſuetudinē ⁊ m̄iam ꝙ ꝓbabilr̄ credebāt eū iudicare ipam dimitti. ⁊ ſic accuſareť ab eis vt trāgreſſoꝛ legis. ꝓpť q̄d reduxerīt legē ad mēoꝛiā ne poſſet excuſari ꝑ legis obliuionē. ſi aūt ecōtrario diceret eam lapidādā. videbať dicere ꝯ alia dicta ſua ⁊ fcā q̄ erāt de pietate ⁊ m̄ia. l ¶ Jeſus āt. h̄ pōiť xp̄i benigna r̄nſio. Et diuidiť i duo. qꝛ p̄mo oñdiť ꝙ i ſua r̄nſione iuſticiam tenuit ſcd̄o ꝙ a m̄ia nō decliauit. ⁊ ꝑ h̄ vtrāqꝫ eoꝝ cauillatōꝫ euitauit: ſcd̄a ibi. Erigēs āt. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ ſuaꝫ ſn̄iam ſm modū iudicialē p̄mo ſcp̄ſit poſtea ꝓtulit h̄ eſt q̄d vr̄ l ¶ Jeſus aūt incli. ſe deoꝛ. di. ſcri. in t̄rā illud q̄d poſtea ꝓtulit ad maioꝛē certitudinē. m ¶ Cū ḡ ꝑſe. iter. euꝫ crexit ſe. ad eoꝝ iꝑtunitatē rep̄mēdā. n ¶ Et dixit q̄ ſine pec. ē vr̄m p̄rim⁹ i illā la. mittat. q. d. puniať peccatrix. ſꝫ ñ a peccatoꝛib⁹. ipleať lex quā allegat ſꝫ nō a tranſgreſſoꝛib⁹ legis. In inferēdo. n. penā iuſtā dꝫ obſeruari debit⁹ mod⁹. o ¶ Et iteꝝ ſe inclinās ſcribebat i t̄ra. Dicūt aliq̄ ꝙ ſcribebat idē q̄d p̄r⁹ ad oñdendū maioꝛē firmitatē ſn̄ie. Alij dicūt ⁊ meli⁹ vr̄ ꝙ ſcribebat eoꝝ pctā vt eos oñdēt ieptos ad accuſatōꝫ hui⁹ femine. iō ſeq̄ť. p ¶ Vn⁹ poſt vnū exibāt. qꝛ ḡuioꝛib⁹ crimīb⁹ irretiti erāt. ſꝫ ſi q̄rať q̄uo ſcribebat dōm ꝙ nō ſcribebat ꝑ ſingula. ſꝫ diuīa v̄tute potuit facere ꝙ i aliq̄ figura ab eo ꝓtracta q̄libet eoꝝ videret ſua ꝓꝑia pctā. ⁊ nō alia. nec ab alijs videbanť. q ¶ Et remāſit ſol⁹ ieſus ⁊c̄. Nō ē itelligendū ꝙ xp̄s remāſit ſol⁹ ſimpliciť cū illa muliere. qꝛ remāſerīt cū eo diſcipl'i ⁊ multitudo populi. ſꝫ remāſit ſol⁹ a ſuis calūniatoꝛib⁹. r ¶ Erigēs. poſito rigoꝛe iuſticie. h̄ xp̄s ipm̄ tꝑat dulcoꝛe miſicoꝛdie. et h̄ ē q̄d d̄r. Erigēs aūt ſe ieſus. ꝯfutatis calumniatoꝛibus. s ¶ Dixit ei: mulier vbi ſunt q̄ te accuſabāt. in q̄ examiať de accuſatōe. ⁊ ꝯn̄r de ꝯdemnatōe. Nemo te ꝯdemnauit ⁊ ſubdiť mulieris r̄nſio. t ¶ Nemo dñe: qꝛ receſſerant vt viſum ē. ſubdiť xp̄i abſolutio. v ¶ Dixit autē ieſus. ne

d ⁊ ſedēs docebat eos. Ad
e ducūt aūt ſcribe ⁊ phariſei
f mulierē i adulterio dephē
ſaꝫ: ⁊ ſtatuerīt eā in medio
g ⁊ dixerūt ei. Mgr̄: hec mu
h lier mō dephēſa ē i adulte
i rio. In lege autē moyſes
mādauit nobis hm̄oi lapi
k dare. Tu ḡ q̄d dicis. Hoc
aūt dicebāt tētātes eū: vt
l poſſent accuſare euꝫ. Jh̄s
aūt inclinās ſe deoꝛſum:
digito ſcribebat in terram
m Cū ḡ ꝑſeuerarēt interrogā
n tes: erexit ſe: ⁊ dixit eis.
Qui ſine pctō eſt vr̄m pri
o m⁹ in illā lapidē mittat: et
iteꝝ ſe inclinās ſcribebat i
p terra. Audiētes āt hec vn⁹
p⁹ vnū exibāt icipiētes a
q ſenioꝛib⁹ ⁊ r̄māſit ſol⁹ ih̄s
r ⁊ mlr̄ i medio ſtās. erigēs
s āt ſe ih̄s dixit ei. Mulier
vbi ſūt q̄ te accuſabāt. nēo
t te ꝯdēnauit. Que dixit. ne
v mo dñe. Dixit aūt ieſus.
x Nec ego te ꝯdēnabo. Va
y de ⁊ iā ampli⁹ noli pecca
a re. Iteꝝ ḡ locut⁹ ē eis ih̄s
b dicēs. Ego ſum lux mūdi
c
d Qui ſequitur me nō ambu
e lat i tenebꝛis: ſꝫ hēbit lum̄
f vite. Dixerīt ḡ ei phariſei.
Tu de teip̄o teſtimonium
g ꝑhibes: teſtioniū tuū nō ē
h veꝝ: Rn̄dit ih̄s ⁊ dixit eiſ
Et ſi ego teſtioniū ꝑhibeo
de meip̄o veꝝ eſt teſtioni

ego te ꝯdemnabo. qꝛ veni pctōꝛes ſaluare ⁊ nō ꝯdēnare. x ¶ Vade. abſoluta a culpa ⁊ a pena. y ¶ Et iā amplius noli peccare. ſaluādo em̄ naturā dānat culpā. Circa h̄ ſciēdū ꝙ hoc factū xp̄i nō eſt trahendū ad ꝯn̄tiā: imo debēt ſacerdotes in foꝛo p̄niali iponere p̄niam ſm ꝯditōꝫ peccantis ⁊ pcti. qꝛ non habent talem ꝑtātē dimittēdi: poterat etiā xp̄s illi mulieri tantam ꝯtritōꝫ dare ꝙ ſufficeret ad deletionem illius culpe ⁊ pene: ⁊ illā ꝯtritōnē ꝯgnoſcere: nō ſic āt ali⁹ ſacerdos q̄ non nouit coꝛ nec videt qꝛ hō videt ea q̄ patent vt h̄r. j. reg. xvj. a ¶ Iteꝝ ḡ. Poſtq̄ euāgeliſta itroduxit xp̄m docentē. hic deſcribit doctrinaꝫ ipi⁹ q̄tū ad virtutē illumiatiuā. ⁊ diuiditur i duas. qꝛ p̄rio ꝓponiť intētū: ſcd̄o ꝓbať. ibi dixerūt ḡ phariſei. Circa p̄mū tria ponūť. p̄mū ē ipi⁹ xp̄i ſpēale priuilegium cū d̄r. b ¶ Ego ſuꝫ lux mūdi. Alij ei nō ſunt lux ſꝫ ab hac luce illumiati. vt dcm̄ fuit. j. ca. nō t̄m ſic ē intelligendū ꝙ xp̄s ſit ſol iſte viſibil'. ſicut intelligebāt manichei. lux em̄ magis ꝓꝑie d̄r i ſp̄ūalib⁹ q̄ꝫ i coꝛꝑalib⁹. qꝛ lux hꝫ rōꝫ manifeſtatiui. q̄d ꝓꝑie hꝫ locū i cognitōe itellectiua. q̄ ſummū tenet ḡdū. ⁊ iō ip̄e de⁹ ſol⁹ ē lux ꝑ eſſentiā. qꝛ ab ip̄o oīs noticia deriuať. Scd̄o ꝓpōitur h⁹ lucis b̄n̄ficiū. cū d̄r. c ¶ Qui ſeq̄ť me. ꝑ fidē foꝛatā d ¶ Nō ambulat i tenebꝛis. ig̃rantie ⁊ culpe: ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō venit ad tenebꝛas gehēne. q̄ ſunt t̄min⁹ ꝑdictaꝝ tenebrarūꝫ ꝓpť h̄ math. viij. dicunť tenebꝛe exterioꝛes. i. vltīe. ꝑ xp̄m em̄ facta ē veritas ꝯ tenebꝛas ig̃rātie. ⁊ gr̄a ꝯ tenebꝛas culpe. ⁊ gl'ia dabiť ab eo ꝯ tenebꝛas gehēne. Tercio ponitur h⁹ lucis fruct⁹. cū d̄r e ¶ Sꝫ hēbit lumē vite. qꝛ ꝑ irradiatōꝫ h⁹ lucis eleuabiť itellect⁹ ad videndū deū clare. ⁊ ꝑ cōſequēs affect⁹ ad fruēdū ip̄o ꝑfecte i q̄b⁹ ꝯſiſtit vita eterna f ¶ Dixerīt ḡ. Hic ꝓbat iſta tria ꝓpoſita ꝑ oꝛdinē. p̄ p̄mūꝫ ſcd̄o ſecundū ibi. Dixit ḡ iteꝝ. tercio t̄ciū. ibi. Amen amē dico vobis ſi q̄s ſer. ⁊c̄. P̄ria i duas. qꝛ p̄mo poniť iudeorū obiectio. ſcd̄o xp̄i r̄nſio. ex q̄ oñdiť p̄muꝫ ꝓpoſitū. ibi. Rn̄dit ih̄s. Obiectio aūt eoꝝ ꝓcedit nō ex ꝑte dicti quia erat veriſſimū. ſꝫ ex ꝑte dicētis. ⁊ h̄ ē quod d̄r. Dixerunt ḡ phariſei. Tu de teip̄o teſtimoniū ꝑhibes. g ¶ Teſtimoniū tuū nō ē veꝝ. i. hn̄s firmitatē dato ꝙ eſſet verū i ſe: qꝛ null⁹ ꝑt ferre teſtimoniū de ſeip̄o. h ¶ Rn̄dit ih̄s. h̄ pōiť xp̄i r̄nſio. ⁊ excludit eoꝝ obiectōꝫ dupl'r. p̄rio oſtēdēdo ꝙ ꝯn̄tia non tꝫ. ſcd̄o ꝙ an̄cedens ē falſuꝫ. ibi. Vos ſm carnē Circa p̄mū ſciendū ꝙ teſtimoniū hꝫ firmitatē ⁊ veritatē ex certitudine ꝯgnitōis. ⁊ iō hōis teſtimoniū de ſe nō eſt firmū. qꝛ ⁊ ſi ſe ꝯgnoſcat. t̄n freq̄nter inoꝛdinate afficiť ad ſeip̄m: deus aūt ꝑfecte ſe ⁊ alios cognoſcit nec ꝑt eē diſtoꝛſio in ei⁹ affectu. ꝓpť quod teſtimoniū dei de ſeip̄o firmūꝫ eſt. Teſtimoniū aūt hōis de deo ē inualidū ꝓpť defectūꝫ cognitōis: xp̄s aūt erat hō ⁊ deus. nec poterat eſſe defect⁹ cognitionis vel inoꝛdinatio affectionis in diuina natura vel humana. propter quod eius teſtimonium de ſeipſo erat firmum magis q̄ꝫ quodcunqꝫ aliud teſtimonium. et ſic patet defectus cōſequentie. ⁊ hoc eſt quod dicitur. Reſpondit Jeſus ⁊ dixit. Et ſi ego teſtimoniūꝫ ꝑhibeo ⁊c̄. ſubditur cauſa.

i um meū:qꝛ ſcio vñ veni:ꝛ
k q̄ vado. Vos aūt neſcitis
l vñ venio aut q̄ vado. Vos
m ſm carnē iudicatꝭ. Ego nō
n iudico quēq̄. Et ſi iudico
ego iudiciū meū verum ē.
o p qꝛ ſolꝰ nō ſū:ſꝫ ego ꝛ q̄ mi
q ſit me pater. Et i lege vr̄a
r ſcriptū ē.qꝛ duoꝝ hominū
s teſtioniū veꝝ ē. Ego ſuꝫ q̄
teſtioniū ꝑhibeo ꝺ me ipo
t ꝛ teſtimoniū ꝑhibet de me
v q̄ miſit me pr̄. Dicebāt er
x y go ei. Vbi ē pr̄ tuꝰ Rn̄dit
z a ieſus. Neq̄ me ſcitꝭ. neqꝫ
b pr̄em meū. Si me ſciretis
forſitā ꝛ pr̄atrē meū ſciretꝭ

c Hec v̄ba locutꝰ ē ihs i ga
zophilatio docēs in tēplo
et nemo apprehēdit eum.
d qꝛ nōdū venerat hora eiꝰ.
e Dixit ergo iterum hieſus
f Ego vado ꝛ queretis me.
g ꝛ in pctō veſtro moriemini
h Quo ego vado vos non
i poteſtis venire. Dicebāt
k ergo iudei. Nunquid iter
ficiet ſemetipum qꝛ dicit q̄
ego vado vos nō poteſtis
l m veīre. Et dicebat eis: vos
n deorſum eſtꝭ ego ꝺ ſupius
n o ſū. vos ꝺ hoc mōo eſtꝭ ego
p nō ſū ꝺ hoc mōo. Dixi er
go vob:qꝛ moriemi i pctis

i Quia ſcio vñ venio aut q̄ vado.i.pfecte cognoſco patre a q̄ exivi i mūdū:ꝛ ad quē revertar:ꝛ ſic pꝫ ꝓbatio p̄mi ꝓpoſiti.ſ.ꝙ xp̄s ſit lux ꝑ eſſentiā: qꝛ v̄bū ē a patre ꝓgrediēs ſicut lux a luce. k Vos āt neſcitꝭ vnde venio aut q̄ vado.qꝛ eiꝰ divinitatē ignorabāt. l Vos āt ſm carnem. Hic oñdit xp̄s añcedēs eoꝝ eē falſū ꝛ dividit in duas:qꝛ p̄ ponit xp̄i ꝓbatio: ſcd̄o removetur eoꝝ obiectio ibi Dicebat g̃. Antecedēs eoꝝ erat ꝙ xp̄s eēt ſolus q̄ de ſe teſtimoniū ꝑhiberet: et hoc ē falſū qꝛ filius dei nō p̄t eē ſine patre ꝛ ſpūſancto:q̄ cōcordit dāt teſtimonium cū eo:vt dꝛ.j.iohā.v. Tres ſunt q̄ teſtimoniū dāt in celo ꝛc̄.tñ nō fit h̄ mētio niſi de patre: ꝛ h̄ eſt qd̄ dꝛ. l Vos ſm carnē iudicatꝭ.ſ.me eſſe ſolū hominem. m Ego nō iudico quēq̄.ſ.ꝑ exteriora ſicut vos: qꝛ deꝰ intuetur cor. n Et ego ſi iudico iudiciū meū veꝝ ē.i.firmū o Quia nō ſū ſolus.vt ſupponitꝭ:qꝛ nō p̄t eē ſolitudo i divinis:cū vna ꝑſona ſit i alia ꝛ ecōverſo:iō ſb̄dit.
p Sꝫ ego ꝛ q̄ miſit me pr̄.Ex h̄ arguit ad ꝓpoſitū dicēs
q Et in lege vr̄a ſcriptū ē Deut.xix. r Quia duoꝝ hominū teſtimoniū veꝝ ē.i.dꝫ reputari veꝝ:qꝛ q̄uis duo hoies p̄nt ſimlr̄ mētiri:tñ nō cōtigit defacili. s Ego ſuꝫ q̄ teſtimoniū ꝑhi.de meipo.ecce vna ꝑſona. t Et teſtimoniū ꝑhibet de me q̄ miſit me pr̄.ecce alia. argumentū ē a maiori:ſi.n.duoꝝ hoim teſtimoniū ē firmū q̄ habent cognitionē parvā ꝛ poſſūt hr̄e affectionē diſtortā: multo fortius teſtimoniū patris ꝛ filij in divinis: vbi nō p̄t eē talis defectus dꝫ firmū reputari. v Dicebant g̃. Hic removet iudeoꝝ obiectō:audiētes.n.ꝙ allegabat patrē ſuum i teſtimoniū ſtatī obiecerūt. x Vbi ē pr̄ tuꝰ.q.d.ñ ē talis ac tantꝰ ꝙ i h̄ ſit ei credendū:credebāt eñ eū eē hominē puꝝ filiū ioſeph:ꝛ iō de ipo deriſorie querebant.
y Rn̄dit ihs.obiectionē excludēdo. z Neq̄ me ſcitꝭ. ſm deitatē. a Neq̄ patrē meū.ꝑ ꝯñs. qꝛ cognito vno correlativoꝝ cognoſcit ꝛ reliquū: iō ſequit. b Si me ſci. Quis eñ iudei haberēt maiorē noticiā q̄ gētiles.ſm qd̄ dꝛ pſ̄.lxxv. Notus i iudea deꝰ.tñ nō cognoſcebant eū q̄tū ad myſteriū trinitatꝭ: qꝛ ñ erat adhuc plene revelatū c Hec v̄ba lo.ē ie.i gazophilatio.i.i loco vbi ponebant oblatiōes ꝓ edificijs tēpli.h̄ āt addidit evāgeliſta ad oſtēdendū ꝙ ieſus erat i loco vbi poterat faciliter capi ab eis q̄ querebāt eū occidere:niſi fuiſſet rep̄ſſi divina v̄tute: iō ſequit.Et nemo app̄hēdit eū. d Quia nōduꝫ venerat hora eiꝰ.i.ab eo p̄ordinata:qꝛ qñ voluit captus ē ꝛ nō añ.
e Dixit er.iteꝝ. Hic ꝓbat ſcd̄m ſuprapoſitū.ſ. ꝙ ſequēs eū ñ ambulat i tenebris.Et dividit i duas. qꝛ p̄ oñdit eos q̄bus loquebat hr̄e huiꝰ lucis defectū: ſcd̄o ſb̄dit huiꝰ defectus remediū:ibi. Dicebat g̃. Circa primū ſciendū ꝙ recedēte ſole viſibili de nr̄o emiſpero cauſant ibi tenebre. ita ſilr̄ xp̄o q̄ ē ſol iuſticie ex hoc mūdo ꝑ mortē recedēte iudei ꝓ maiori ꝑte ſūt obtenebrati tenebris infidelitatis: ꝛ in eis obſtinati.ꝛ hoc iuſto iudicio dei. qꝛ viderāt ſigna in vita eius ꝛ i morte ꝓpt̄ q̄ gētiles legis ꝛ ꝓph̄aꝝ noticiā nō habētes crediderūt xp̄o. Silr̄ pꝫ de illo cēturione q̄ viſis ſignis in morte xp̄i dixit. Vere filiꝰ dei erat iſte vt hr̄ math.xxvij.ꝛ iō iudei q̄ nō ſolū ꝑ miracula viſa: ſꝫ etiā ꝑ oracula ꝓphetaꝝ p̄dicta poterāt eū cognoſcere veꝝ criſtū ꝛ ꝑ cōſequēs merito ſūt a deo dimiſſi ꝓpt̄ eoꝝ ingratitudinē:ꝛ ſic excecati totaliter ꝑ obſtinationē:ꝛ hoc eſt qd̄ dꝛ e Dixit g̃ iteꝝ eis ihs.Ego vado.ſ.ad patrē ꝑ mortē ſm hūanitatē:a q̄ tñ nō receſſit ſm divinitatē. f Et q̄retis me.ſ.ꝑſequendo me in mēbris meis qꝛ poſt mortē chriſti iudei ꝑſecuti ſt̄ apoſtolos ꝛ alios xp̄ifideles vſq̄ ad mortē vtꝫ act.viij. h Et in pctō veſtro moriemini.i. ꝓpt̄ peccatuꝫ veſtꝝ qꝛ ꝓpt̄ ꝑſecutionē xp̄i ꝛ apl̄oꝝ civitas irl̄m deſtructa ē:ꝛ tēplū cōbuſtū. ꝛ ꝑplus occiſus ab exercitu romāo:vt fuerat a xp̄o p̄dictū expreſſius Luce.xix.ꝛ xiiij. Hirl̄m iheruſalē q̄ occidis ꝓphetas ꝛc̄. h Quo ego vado vos nō poteſtꝭ venire ꝛc̄.ſ.ad gloriam pr̄is vr̄a infidelitate hoc impediēte. i Dicebant g̃. Hic cōſequēter ieſus docet remediū.Et dividit i duas: qꝛ primo hmōi remediū ꝓponit.ſcd̄o eiꝰ efficatiā oñdit:ibi. Dicebat g̃. Circa primū ſciendū ꝙ hoc remediū cōſiſtit i veniendo ad xp̄m ꝑ fidē q̄ ē vera lux:iō dividit i duas:qꝛ p̄mo remediū huiꝰ fidei oñdit.ſcd̄o ad credendū eos iducit ibi. Dicebāt g̃ ei. Prima i duas:qꝛ p̄mo ponit iudeoꝝ interrogatio.ſcd̄o ſb̄dit xp̄i rñſio in q̄ dat remediū p̄dictuꝫ ibi. Et dicebat eis. Circa p̄mū ſciendū ꝙ audierant iudei xp̄m volūtarie moritꝝ:vt hr̄ ꝑ illud Eſa.liij. Tradidit in mortē aiam ſuā.q̄ ſcriptura ꝛ totū capi.exponit de criſto ab antiq̄s doctoribꝰ hebreoꝝ:ꝛ iō iudei ꝺriſorie querebāt de ieſu quē reputabāt falſū xp̄m k Nunq̄d interficiet ſemetip̄m.qꝛ dixit.Quo ego vado vos nō poteſtis venire. Si.n.ſerioſe loquerent de impletiōe huiꝰ ꝓphetie dicerēt ſic.nūquid ex ſimplici volūtate ſeꝑabit aīa a corpore.qd̄ pꝫ ex eo qd̄ ſb̄dit. Quo ego vado vos non poteſtis venire. Ipi eñ poterāt ſeip̄os interficere: ſꝫ non poterant aiaꝫ ſuā ꝓ volūtate ſua tradere:ſic̄ fuit ꝓph̄atū ꝺ xp̄o ꝑ eſaiā ꝛ i ieſu fuit adipletū. l Et dicebat. Hic ponit xp̄i reſpōſio i q̄ dat p̄dicti v̄bi itellectꝰ dicēs. m Vos deorſū eſtꝭ.i.de maſſa corrupta pōdere originalis pctī. ꝛ iō habetꝭ debitū mortꝭ ꝛ neceſſitatē moriēdi ꝓpt̄ qd̄ ſeꝑatio aīe a corꝑe nō ſb̄iacet ſimplici vr̄e volūtati. n Ego de ſupius ſū.qꝛ ſm deitatē hꝫ eandē naturā cū patre:ſm hūanitatē aīa ē a deo imediate:ꝛ corpꝰ formatū ſpūſſancti v̄tute ꝛ ꝓp h̄ hēbat plenū dñium ſuꝑ corpꝰ ſuū:ſeꝑando aiaꝫ ab ip̄o ꝛ reuniēdo:ſm ꝙ dicit infra.x.capitulo. Ptātē habeo ponēdi aiaꝫ meā.ꝛ ptātē habeo iteꝝ ſumēdi eā: iō ſequit. o Vos de hoc mūdo eſtꝭ corꝑe ꝛ affectu.
o Ego nō ſū de h̄ mūdo.qꝛ ſm ꝙ deꝰ p̄cedit mōm vt cā affectū:nec ē ꝑs vniverſi ſm āt hūanitatē ꝓpt̄ v̄tutē formativā:eodē mō ē dicendū:qꝛ illa v̄tus fuit v̄tus ſpūſſācti:q̄tū āt ad aīam ꝛ corpꝰ bñ ē ꝑs vniverſi ꝛ ſic ē de mūdo q̄tū ad ſb̄am nō āt q̄ ad peccati deordinationē:q̄ deordinatio noīe mūdi i ſacra ſcriptura freq̄nt̄ deſignat: vt ſ̄. dictū ē.j.ca.ꝛ h̄ mō iudei erāt de mūdo ꝓpt̄ infidelitatis peccatū:ꝓpt̄ hoc ſubdit. p Dixi g̃ vobis qꝛ moriemini in peccatis veſtris. Supra dixerat in peccato veſtro in ſingulari.quia principale peccatum eorum erat ꝑſecutio chriſti:ſed ad hoc ſequebantur multa alia peccata:ꝓpter hoc replicavit h̄ in plurali in peccatis veſtris:Et p̄ñr oſtē

dit remediū ꝯ iſta mala.d. q ¶Si eñ nō credideritꝭ. fi-
de foꝛata charitate. r ¶Quia ego ſum. vob i lege ⁊ pꝛo
phetis ꝓmiſſus. s ¶Moꝛiemi i pctō vrō Dicebāt ergo
Dñſo remedio euadēde moꝛtis. quod ē ꝑ fidē xp̄i. h con
ſeqnēter iducit eos ad credendū ſibi. Circa quod ꝑmitti-
tur iudeoꝝ interro-
gatio dicens.
t ¶Tu ꝗs es, q.di.
oñde nob tu ꝙ ſis
talis ⁊ tant⁹ ꝙ debe
at credi tibi.
v ¶Dixit eis ihesus
ꝓbādo ꝙ dʒ ei cre-
di ꝑ h quod ē omni
um creaturaruʒ pꝛi
mū ꝑncipiū ⁊ ꝑꝑñs
veritas ꝑma .⁊ ifal-
libilis. ⁊ h ē qd ſub-
dit. x ¶Principi-
um q ⁊ loqꝛ vobis.
⁊ qꝛ ē pꝛimū oīm re
rū pꝛincipiū oīa re-
ducit in ſemetipm.
cū ſit finis oīm ido
ꝯñr oñdit ꝙ ad ipm
ꝑtinet oīm iudiciuʒ
ꝑ qd alia reducūtur
in ipm. ⁊ h ē qd dic
y ¶Multa habeo d

q vrīs. Si ei ñ credideritis
r s qꝛ ego ſum: moꝛiemi i pec
t cato vrō. Dicebāt ḡ ei: tu
v quis es. dixit eis ihesus.
x Principiū q loqꝛ vobis.
y Multa habeo de vobis
z loq ⁊ iudicare: ꝫ q me mi-
a ſit verax ē: ⁊ ego q audiui
ab eo hec loquoꝛ in mūdo
b Et nō ꝯgnouerūt qꝛ prēm
c e⁹ dicebat deū: dixit ḡ eis
ihs. Cū exaltaueritis filiū
d hōis. tūc ꝯgnoſcetis quia
e ego ſum: ⁊ a meipo facio
f nihil ꝫ ſic docuit me pater
hec loqꝛ. Et q me miſit me

vobis loq ⁊ iudicare. nō dicit vobis. i. ad vtilitatē vrām ꝫ
de vobis. ſ. ad malū vrm. quod erit in iudicio futuro.
z ¶Sʒ q me miſit verax ē. qꝛ adipleuit ꝓmiſſum de pꝛia
ꝓmiſſione filij q nō ē ad condēnandū vel iudicādū mun
dū. ꝫ magis ad ſaluādū ꝑ doctrinā. ideo ſequitur.
a ¶Et ego q audiui ab eo hec loqꝛ i mūdo dicit ei ſe audi
re a prē. qꝛ inqꝫtū de⁹ hʒ ſciam a prē. tñ eandē cū ipo ſicut
⁊ eſſentiā. inqꝫtū hō ſciam infuſam hʒ ab eo. b ¶Et non
cog. qꝛ pa. ei⁹ di. deū. Hoc addidit euāgeliſta vt oñderet
cecitatē eoꝝ. Verūtñ qꝛ multi iudeoꝝ in moꝛte xp̄i credi
derūt vidētes miracula q acciderāt i moꝛte ei⁹. vt hr̄ Lu.
xxiij. Silr̄ ad ꝑdicatōʒ aploꝝ mlti iudeoꝝ crediderūt p⁹
moꝛtē xp̄i. vt hr̄ act. ij. iō ſbdit. Dixit ḡ eis ihs. c ¶Cuʒ
exalta. filiū hōis. ſ. i cruce i q fuit extēſus i aere ⁊ ꝑ quod
exaltat⁹ eſt a prē ſm ꝙ dr̄ phil. ij. Humiliauit ſemetipſum
obediēs vſqꝫ ad moꝛtē. moꝛtē aūt crucis. ꝓpt qd de⁹ exal
tauit illū ⁊c. d ¶Tūc ꝯgnoſcetis qꝛ ego ſum. ſ. vere xp̄s
vtit aūt tali mō loqndi. vt reducat eis ad memoriā illud.
Exo. iij. Ego ſum q ſum. e ¶Et a meipo facio nihil. qa
ſm ꝙ de⁹ hʒ totā virtutē opatiuā a prē. lʒ eandē ſic dcm̄ ē
de ſcia. ſm ꝙ hō illa nā ē oꝛganū diuinitatis ꝯiunctū ⁊ iō
nihil poterat opari niſi ſm motū ⁊ regulatōʒ ipi⁹ dei. iō
ſeqtur. f ¶Sʒ ⁊c. mecū ē. qꝛ ſm deitatē pr̄ ē i filio. ⁊ ecō
uerſo. ſm hūanitatē vero ipa deitas. ē in hoīe xp̄o ſpēali
mō. ſ. ꝑ realē vnionē ꝑ quē modū nō eſt i aliq alio.
g ¶Et nō reliqt me ſolū. qꝛ fili⁹ ſm ꝙ deus nō pt̄ ſepari a
prē ſm vero ꝙ hō pt̄ ſepari de potētia abſoluta. ꝫ de potē
tia oꝛdiata nā aſſumpta nūqꝫ dimittet. qꝛ qd ſel aſſumpſit
nūqꝫ deponet. vt dicit Damaſ. h ¶Quia ego q placi-
ta ſt ei facio ſp. Inqꝫtū ei de⁹ idē vult ⁊ facit qd pr̄. qꝛ coꝝ
ē vna volūtas ⁊ opatio. inqꝫtū vo hō ei⁹ volūtas ⁊ opatō
regulat abſqꝫ aliq obliqtōe a regula diuine volūtatis. vtʒ
ex ꝑdictis. i ¶Hec illo loqnte multi crediderūt in euʒ. h
addidit euāgeliſta ad oñdendū ꝙ remediū fidei ꝑdictum
extūc incepit hr̄e efficaciā. qꝫtū ad aliqs iudeoꝝ.
k ¶Dicebat ḡ. Poſtqꝫ ſaluatoꝛ iduxit aliqs ad remediuʒ
fidei. h ꝯñr oñdit efficaciā h⁹ remedij: Et diuidit in duas
qꝛ pꝛio circa h ponit xp̄i iſtructio. ſcdo iudeoꝝ ꝯdictio. ibi
Rñderūt ḡ. Efficatia āt fidei i h conſiſtit ꝙ dat ꝑfectā liber-
tatē: q ē maxie deſiderabilis a creatura rōnali. qꝛ ſenſiblr
videm⁹ ꝙ bꝛuta aīalia libtatē ꝑeligūt vētris ſatietati. Et
multofoꝛti⁹ hō de cui⁹ nā ē libertas. ꝑ h ei differt ab alijs

aīalib⁹ ꝙ ē liberi arbitrij. ⁊ iō dʒ verā libertatē oib⁹ ꝓpo-
nere ꝓpt qd ſaluatoꝛ oñdit ꝙ efficatia fidei ſe extendit ad
dandā libertatē ꝑfectā. ⁊ h eſt qd dr̄. k ¶Dice. ḡ. ihs ad
eos q crediderūt ei iudeos. qꝛ ipi libtatē maxie dſiderabāt.
l ¶Si vos manſe. in ſ. meo vere diſ. mei eritis. h dixit qꝛ
aliq eoꝝ ficte crede-
bant ⁊ iſti non erāt
vere diſcipuli.
m ¶Et vos ꝯgſcetꝭ
veritatē. ſ. fidei ꝑ do
ctrinam meam.
n ¶Et veritas libe-
rabit vos. qꝛ in pñti
veritas fidei liberat
a ſuitute culpe. i q i
choat vera libertas
⁊ in futuro a ſuitu-
te miſie qñ ipa crea
tura liberabit a coꝛ-
poꝛe moꝛtis. vt hēt
Rom. vij. tūc liber-
tas ꝑficiet. qꝛ aīa
erit ſbiecta ſoli deo
in q ꝯſiſtit ei⁹ libtas
ꝓpter qd dic augu.
Volūtas tua erit li
bera ſi fuerit pia. pi
etas aūt ē ſuit⁹ dei.
⁊ coꝛp⁹ erit oino ſb-

g h cū ē ⁊ ñ reliqt me ſolū quia
ego q placita ſūt ei facio ſp
Hec illo loqnte multi cre-
k diderūt i eū: Dicebat ergo
ihs ad eos q crediderūt ei
l iudeos. Si vos māſeritꝭ
i ſmōe meo ve diſcipuli
m mei eritis: ⁊ ꝯgnoſcetꝭ ve
n ritatē: ⁊ vitas libabit vos
o Rñderūt ei: Semen abꝛae
ſum⁹. ⁊ nemi ſuiuim⁹ vn-
p qꝫ: Quo tu dicꝭ liberi eritꝭ
q Reſpondit eis ihs: Amē
amen dico vobis. quia om
r nis qui facit peccatum ſer-
s uus eſt peccati: Seru⁹ aūt

iectū ipi aīe ꝑ dotes gloꝛie. o ¶Rñderūt. Hic ponit iude
oꝝ ꝯdictio. Et diuidit i duas. qꝛ pꝛio ponitur hec ꝯdictio
ſcdo remouet. ibi. Rñdit. Circa pꝛimū ſciēdū ꝙ audierūt
a xp̄o ſe poſſe ꝯſeq libertatē ꝑ eius fidē. In h aūt implica
tur: ꝙ ipi eſſent ſerui. ⁊ iō ſtati ꝯdixerūt. nobilitatē ſue oꝛigi
nis allegantes ⁊ h ē qd dr̄. p ¶Semē abꝛae ſum⁹. ⁊ ne-
mini ſuiuim⁹ vnqꝫ ⁊c. Manifeſte pʒ h dcm̄ eoꝝ falſum.
qꝛ ſi intelligebant loq de toto pplo iudayco. pʒ dicti falſi-
tas. ex h ꝙ ppls iudaic⁹ qtercētū annis fuit i egypto i ſer
uitute magna. ⁊ itex. lxx. annis in babylone. In terra etiā
ſua freqnter ſuierūt regi aſſyrioꝝ ⁊ alijs natōib⁹. vtʒ. iij.
Regū ⁊. iiij. Si aūt loqbant de ſeipis ꝓ illo tpe. patet eti
am dicti falſitas. qꝛ tūc ſuiebāt romanis ⁊ qlibet āno red
debāt tributū eis. ꝓpt h dixerūt. j. xix. Nō hēm⁹ regeʒ niſi
ceſarē. p ¶Quo tu dicꝭ. liberi eritis. Saluatoꝛ eis duo
ꝓmiſerat. ſ. ꝯgnitōʒ vitatis. d. Cogſcetꝭ vitatē. ⁊ donuʒ li-
bertatis dicēs. Et vitas liberabit vos. lʒ aūt ſit pei⁹ defice
re a cognitōe qꝫ a libertate. tñ iudei ſicut carnales ⁊ ſupbi
magis iniurioſum reputabāt carētiā libertatis. ⁊ ideo di-
miſſo defectu cognitōis q iplicabat i vbis xp̄i dicētꝭ. Co-
gnoſcetis vitatē. qſierūt tm̄mō de defectu libertatis iplica-
to i h vbo. Veritas liberabit vos. q ¶Rñdit ihs. h ſmo
uet iudeoꝝ ꝯdictio. In ꝯdicēdo āt negauerūt vnū. ſ. ſuitu-
tē dicētes. Nemini ſuiuim⁹ vnqꝫ. ⁊ aliud affirmauerunt
. ſ. generis nobilitatē dicētes. Filij abꝛae ſum⁹ iō ſaluatoꝛ
pꝛio ꝓbat eſſe verū qd ipi negabāt. ⁊ ſcdo excludit ſecūdū
quod affirmabant. ibi. Scio qꝛ filij. Circa pꝛimū ſciendū
lʒ xp̄s poſſet ſtatī oñdē eos eē ſuos ſuitute tpali. vtʒ ex ꝑ
dictis. tñ de hoc nō curauit. qꝛ ipemet ſuire voluit ⁊ ſolue
re tributū: vt hr̄ Math. xvij. ꝫ oñdit eos ſuos ſuitute cul
pe. de q eis ꝑdixerat. lʒ intellexiſſent male de ſuitute tpa-
li. ⁊ hoc eſt quod dr̄. q ¶Rñdit eis ieſus ⁊c. Dis q facit
pctm̄. cuiuſcūqꝫ conditōis. ſiue ſit nobilis ſiue ignobilis.
ſiue diues ſiue paup. r ¶Seru⁹ ē pcti. cuius rō ē: qꝛ ſi-
cut ille dr̄ liber q mouetur ꝓpꝛio motu. ſic dr̄ ſuus: eo ꝙ
mouet ad impiū dñi ſui. In ope aūt pcti hō mouet cōtra
illud quod ē ſibi ꝓpꝛiū. qꝛ viuere ſm rectā rōnē ē ꝓpꝛius
hoīs mot⁹ vt hr̄. ij. ethi. In pctō aūt hō mouet ꝯ rectam
rōʒ. ⁊ iō lʒ pctm̄ ſit voluntariū tñ in ipo ꝯſiſtit maxima ſer
uitus. ipi aūt erant pctōꝛes manifeſti. Ex quo concludit
ꝙ erāt vere ſerui. Et ꝯñter oſtendit penā hui⁹ ſeruitutꝭ di-
cens. s ¶Seruus aūt nō manet in domo ineternum.

Iſta domus eſt eccleſia: vbi ſerui culpe non manent ineternum: licet modo ad tempus maneant in ipſa: inquantum ſunt de numero fidelium: quia modo admixti ſunt mali cum bonis: ſed in futuro iudicio ſepabunt ſicut oues ab hedis: vt hr̄ mat. xxv. Per quē modū autē poſſint ab hac pena liberari oñ dit dicēs.
t ¶ Filiꝰ ſ. dei: manet ineternuʒ qꝛ ſolꝰ ē ſine peccato. ⁊ ē filiꝰ dei nāl. et ſic hʒ poteſtatē alioſ liberandi a peccato faciēdi eos filios dī ꝑ grām adoptōis: et hoc ē qd̄ cōcludit.
v ¶ Si ḡ filiꝰ vos liber. a ſuitute culpe ꝑ modū ꝑdictū.
x ¶ Uere liberi eritꝭ qꝛ i hoc cōſiſtit libertas va: vtʒ ꝑ ꝑdicta.
y ¶ Scio qꝛ filij. hic ſaluatoꝛ excludit ſecundū: oñdendo pͥmo ꝙ nō ſint abꝛae filij: ⁊ ſcd̄o cuiꝰ ſint filij: ibi. Uos ex pr̄e dyabolo ⁊c̄. Prima i duas: qꝛ p̊ oñdit ꝙ nō ſint abꝛae filij: ſecūdo ꝙ non ſint filij dei: ibi. Dixerunt ergo. Circa primū ſciendūʒ. ꝙ va filiatio

t nō mācet i domo ineternū:
v filius āt manet ieternū. Si
ergo vos filius liberauerit
x vere liberi eritꝭ. Scio qꝛ fi-
y lij abꝛae eſtꝭ. ſ; q̄ritis me in
z terficē: qꝛ ſmo meꝰ ñ capit
a i vobis. Ego qd̄ vidi apd̄
b patrē loq̊r. ⁊ voſ q̄ vidiſtis
apud patrem vr̄m facitis.
Rñderūt ⁊ dixerūt ei. Pr̄ nr̄
abꝛaā ē. Dicit ei ieſus. Si
filij abꝛae eſtis: opa abꝛae
e facite. Nūc āt q̄ritis me in
terficē hoiem q̄ ṽitatē vo-
bis locutꝰ ſū: quā audiui a
f deo. Hoc abꝛaā non fecit.
g Uos facitis opa pr̄is vr̄i.
h Dixerūt itaqꝫ ei. Nos ex
i fornicatōne nō ſumꝰ nati.
k Unū patrē hēmꝰ deū. Di

declarat ꝑ imitationē ꝯditōis paterne. iudei āt non imitabāt fcā abꝛae: ex q̄ cōcludit ſaluatoꝛ: ꝙ eiꝰ veri filij ñ erāt. ꝙuis ab eo carnaliter deſcēdiſſēt ⁊ ē qd̄ dicit. y ¶ Scio qꝛ abꝛae filij eſtꝭ. tm̄mō carne ſ; nō moꝝ imitatiōe: iō ſequitur. Sʒ q̄ritis me inſ̄ficere. Cuiꝰ cā ſubdit. z ¶ Quia ſ. meꝰ nō capit in vobis. loq̊t de verbo dei ad modū materialis hami: q̄ nō capit piſcē niſi capiat a piſce. Sic ṽbū dei nō capit hominē ad vitā eternā niſi capiat ꝑ fidē: ⁊ iō ꝑdicatores vocāt i ſcriptura piſcatores. a ¶ Ego qd̄ vi. apd̄ patrē loq̊r. ſ. veritatē meā. qꝛ xp̄s inq̄ʒtū deꝰ hʒ eandē viſionē diuie eēntie cū pr̄e. b ¶ Et vos q̄ vidiſtꝭ apd̄ patrē vr̄m facitꝭ. i. apd̄ dyabolū: de q̄. ī. exp̄mit ꝙ ſit pr̄ eoꝝ. Sʒ ſm̄ Criſ. litera talꝭ ē. Et vos q̄ vidiſtꝭ apd̄ patrē veſtꝝ facite. q. d. ſicut facio ⁊ loq̊r veritatē quā vidi apd̄ patreʒ ita ⁊ vos facite q̄ vidiſtꝭ apd̄ abꝛaā. i. potuiſtꝭ vidē i conſideratiōe vite eiꝰ ꝑ ſcripturā. ſ; p̄ma lr̄a magꝭ ꝯſonat ſeq̄ntibꝰ: cū dī. e ¶ Rñderūt. ⁊ dix. ei. pr̄ nr̄ abꝛaā ē. q. d. Neſcimꝰ quē tu vocas patrē nr̄m. qꝛ adhuc nō exp̄ſſerat d̄ dyabolo. Pr̄ nr̄ abꝛaā ē ꝑꝑ qd̄ cōcludit xp̄us. d ¶ Si filij abꝛae eſtꝭ opa abꝛae facite. qꝛ imitatio pr̄is ē ſignū vere filiationis: qd̄ nō ē in vobis. ⁊ hoc ꝓbat ꝯñr dicēs.
e ¶ Nūc āt q̄ri. me inter. hoiem q̄ veri. lo. ſū vo. quā au. a deo. ⁊ miſſus ſū nūciare eā vobis. f ¶ Hoc āt abꝛaā nō fecit. ſ; magꝭ nūcios dei reuerēter ſuſcepit. vt hr̄ Gen̄. xviij. ⁊ iō cōcludit. g ¶ Uos facitꝭ opa pr̄is vr̄i. ſ. dyaboli. vt patebit ex lr̄a ſequēti. h ¶ Dixerūt. Hic ꝯñr oñdit. ꝙ nō ſint filij dei. vidētes ei iudei ꝙ ex opibꝰ filiationē arguebat: iō dixerūt ſe filios dei cuiꝰ legē ⁊ ceremonias ſeruabant: nō ſic āt alie natiōes idolatrie dedite. ⁊ hoc ē qd̄ dī.
i ¶ Nos ex fornicatiōe nō ſumꝰ nati. fornicationē vocant idolatriā: ꝑ quā aīa ſepat a deo. ꝑꝑ qd̄ ipa idolatria freq̄nter nōiat fornicatio in ſacra ſcriptura. k ¶ Unū patrem hēmꝰ deū. qꝛ nō colebāt plalitatē deoꝝ ſicut gētiles. Sʒ hāc paternitatē excludit ſaluatoꝛ dicēs. l ¶ Si deus pr̄ vr̄ eēt diligeretꝭ vtiqꝫ me qꝛ ſicut ſignū filiatōis hūane ē imitatio opeꝝ. ita ſignū filiatōis diuie ē dilectio: immo vt veriꝰ loq̊r in hoc cōſiſtit hec filiatio q̄ ē ꝑ adoptioneʒ ſm̄

ꝙ dī ephe. v. Imitatores dei eſtote ſicut filij chariſſimi: et ambulate i dilectiōe: ita dilectō nō ē in eis qꝛ ſi diligerēt deū patrē: diligerēt filiū. xp̄s āt ē dei nālis filiꝰ: iō ſequit. Ego eñ ab eo ꝓceſſi ⁊ veni ⁊ ſic pꝫ veritas ꝑdicte ꝯñtie: ſi deꝰ pr̄ vr̄ eēt diligētis vtiqꝫ me. Et oñdit ꝯñr ꝙ hoc nō deberet eos latere dic.

l xit ergo eis ieſus. Si deꝰ
pr̄ vr̄ eſſet: diligētis vtiqꝫ
me. Ego ei ex deo ꝓceſſi ⁊
m veni: ſ; ille me miſit. Qua
re loq̄lā meā nō ꝯgnoſcitꝭ
n Quia non poteſtis audire
o ſermonem meum. Uos ex
p patre dyabolo eſtis: et de
q ſideria patris veſtri vultis
r facere. Ille homicida erat
s ab initio: et in veritate nō
ſtetit: quia non eſt veritas
t in eo. Cum loquitur men
dacium ex proprijs loqui-
v tur: quia mendax eſt et pa-
x ter eius. Ego autem ſi ve-
ritatem dico non creditis
y mihi. Quis ex vobis ar-
z guet me de peccato. Si ve
a ritatem dico: quare nō cre

m ¶ Quare loquelā meā nō cognoſcetis q. d. Que ē cā. ꝙ ex verbis meis ⁊ factꝭ nō cognoſcitis me xp̄m a deo miſſum. Et reſpōdet dicens.
n ¶ Quia non poteſtis audire ſermōeʒ meū. q. d. defectꝰ nō ꝓuenit ex opibꝰ meis vel doctrina: ſ; ex veſtra malicia. qꝛ tā tū odiū ꝯ me concepiſtis: ꝙ nō poteſtis me audire ⁊ ꝑ ꝯñs ṽba mea diligē ⁊ multo minꝰ i bonū interꝑtari. Mala eñ affectio ꝑuertit iudiciuʒ rōis: ⁊ iō inuidia et odiū qd̄ cōceperunt iudei erga xp̄ʒ ex ⁊ ꝙ arguebat peccata eoꝝ fuit cā excecatōnis ⁊ obſtiatiōis eorū: vt declaraui diffuſius ſuꝑ mat. xxj.

o ¶ Uos ex patre dyabolo eſtis. Hic ꝯñr oñdit xp̄s cuiꝰ ſint filij. Et diuidit i duas: qꝛ p̊ ponit xp̄i ꝓbatio: ſcd̄o iudeoꝝ iturioſa reſpōſio: ibi. Rñderūt ergo. In p̄ma ꝑte dicit ſic. o ¶ Uos ex patre dya. ⁊c̄. ꝑ imitationē ⁊ nō ꝑ creationē: iō ſubdit. p ¶ Et deſideria patris veſtri. ſ. dyaboli. q ¶ Uultis facere. qd̄ ꝓbat ꝯñter ꝯditiōes dyaboli explicās: ⁊ poſtea ad eos applicās: vnā cōditioneʒ dyaboli tangit dicēs r ¶ Ille homicida erat ab initio. Hō. n. in ſpecie humana reponit ꝑ animā: ⁊ iō ille magis ꝓprie eſt homicida q̄ aīaʒ iterficit ꝑ pcc̄m mortale q̄ʒ ille q̄ interficit corpꝰ. ꝑ qd̄ hō ꝯueīt cū brutꝭ. ⁊ āt facit dyabolꝰ ⁊ fec̄ a p̄ncipio mūdi: qꝛ ꝑ ſuggeſtionē eiꝰ p̄mū pcc̄m hois ꝯtigit: ⁊ i hoc officio ꝯtinue ꝑſeuerauerit: ⁊ aliā cōditionē eiꝰ tāgit cū ſubdit. s ¶ Et i ṽitate nō ſtetit. i. in debita obedientia ad deū. Res ei dicūt ṽe inq̄ʒtū ꝯformāt ṽitati p̄me: a q̄ ṽitate deuiauit dyabolꝰ ꝑ pcc̄m ſuꝑbie: terciā cōditionē tangit dicēs. t ¶ Cū loq̊t mēdaciū ex ꝓprijs loquit. i. i hitu malo in q̄ ē obſtinatꝰ: ⁊ ſubdit cā. v ¶ Quia mēdax ē et pater eiꝰ. i. ipiꝰ mēdacij. Ille ei dr̄ mēdax nō tm̄ pr̄ mendacij q̄ mēdacia ab alijs iuēta ſolū refert. ſ; mēdax ē ⁊ pr̄ mēdacij q̄ nō ſolū refert mēdacia ſ; ēt ea fingit ⁊ ꝑꝑ ⁊ diabolꝰ dr̄ pr̄ mēdacij. qꝛ primū mēdaciū adinuenit: cū dixit mulieri Gen̄. iij. Neq̄ꝫ moriemini. Cōſeq̄nter iſtas cōditiōes applicat ſaluatoꝛ ad iudeos dicēs. x ¶ Ego āt ſi ṽi. dico vo. nō cre. mi. q. d. ꝑ hoc apparet ꝙ ꝓueetas vr̄a ē recipere falſa ⁊ mēdacia ⁊ nō ṽa: ſ; quia poſſent dicere ꝙ non credimus tibi: hoc non eſt propter odium veritatis: ſed propter maliciam tuam quia malus homo es: ideo ſubdit hoc remouens.
y ¶ Quis ex vobis arguet me de peccato. q̄ſi diceret. Si habetis aliquod peccatum quod poſſitis ſuper me oſtendere: paratus ſum audire et me rationabiliter purgare: et ideo cum hoc non poſſitis facere.
z ¶ Si veritatem dico. ſi pro quia.
a ¶ Quare non creditis mihi. Et ſubdit cauſam dicens. Qui ex deo eſt verba dei audit. Quia quilibet audit doctrinā ad quā affectatꝰ ē: qꝛ eſt ſibi cōnaturalꝭ ⁊ iō ꝯcludit

b ¶ Propterea vos nõ auditis.i. recipitis ṽba dei ex ore meo. c ¶ Quia ex deo nõ eſtis. Et ꝑ ꝯñs ſequit̃ ꝙ ſitis ex dyabolo. nõ ꝑ creatõẽ ſꝫ ꝑ imitatõẽ. d ¶ Rñderũt g̃. Oñſo p̃re eoꝝ. ponit̃ eoꝝ iniurioſa rñſio. Et diuidit̃ i duo. q2 p̃i mo ponit̃ dicta rñſio. ſcd̃o ipi⁹ rñſionis mãſueta declinatio: ibi. Rñdit ieſus

Circa primũ ſciẽdũ ꝙ mod⁹ hoim. q̇ neſciunt rõnabil̃r rñdere ẽ ad ꝯuicia ſe conuertere: ⁊ iõ iudei ñ hñtes ꝙ xp̄o reſponderent ad ꝯuicia ſe ꝯuerterũt dicentes. e ¶ Nõne bñdicim⁹ ꝙ ſamaritan⁹ es. Licet eñ xp̄s eẽt genere iudeus ⁊ nõ ſamaritan⁹. tñ vocãt eũ ſamaritanũ duplici d̃ cã. vna ẽ q2. s̃. dictũ eſt ca. iiij. ꝗuiſ ſamaritani eſſent gẽtiles tñ legẽ in ꝑte ſeruabãt: ⁊ iõ erat vulgare apd̃ iudeos ꝙ ille q̇ in ꝑte legẽ ſ̃uabat ⁊ in ꝑte legem ſoluebat vocabat̃ ſamaritanus. ꝗuis eẽt iude⁹ ꝓpt̃ ſilitudinẽ ad ſamaritanos. ſic̃ apd̃ xp̄ianos aliq̇ſ dr̃ iudeus vel ſaracen⁹ q̇ ritũ catholice fidei in ꝑte ſoluẽs iudeis ⁊ ſaracenis ꝗtũ ad aliq̇d aſſimilat̃. Alia cã ẽ q2 ſamaritani erãt multũ ifeſti iudeis ⁊ odibiles eis. vt. s̃. dcm̃ ẽ. iiij. ca. ⁊ iõ vulgare erat apud iudeos ꝙ hoies malos et eis odibiles vocabãt ſamaritanos ꝗuis eſſent iudei. Talis aũt erat xp̄s ſ̃m reputatõẽ eoꝝ: iõ vocabant eũ ſamaritanũ. f ¶ Et demoniũ ha. h̃ ei iudicabãt de xp̄o ꝓpt̃ mirabilia q̇ faciebat ⁊ magicis artib⁹ iputabant. ⁊ q2 ſecreta coꝝ freq̇nter dicebat. ⁊ q2 aliq̇ñ q̇dã alta ⁊ ſb̃tilia loquebatur q̇ nõ itelligebãt: ꝓpt̃ qd̃ eũ arrepticiũ dicebãt. ſicut et de ſaul dr̃. j. Regũ. xviij. ꝙ arrept⁹ a d̃monio ꝓphetizabat in aula ſua. g ¶ Rñdit ih̄s. h̃ põit̃ ipi⁹ xp̄i mãſueta d̃clinatio. q2 cũ malidiceret̃ ñ maledicebat. vt hr̃. j. Pet̃. ij. iõ mãſuete iniuriã declinat dicẽs. h ¶ Ego demoniũ ñ habeo. qd̃ p3 ꝙ demones expellebat. nec doctrinã malã habebat. ſꝫ ſanctiſſimã. vt p3 intuẽti. Si eñ aliq̇s hõ in nulla lege ibut⁹ videret xp̄i doctrinã ſtati ex ſola rõne nãli iudicaret eã mundiſſimã ⁊ honeſtiſſimã reſpectu cuiuſcũq3 alteri⁹ doctrĩe. ſil̃r miracula xp̄i nõ fiebãt ṽtute demonis qd̃ p3 ex h̃ ꝙ faciebat multa nõ ſolũ ṽtutẽ demonis ſꝫ virtutẽ cuiuſcũq3 creature trãſcẽdẽtia. ſicut eſt ſuſcitatõ mortuoꝝ: illumiatio cecoꝝ: ⁊ illuſtratio ſubita hoim ſimpliciũ ⁊ ꝯſil̃ia. Ex h̃ p3 ꝙ fiebãt ṽtute diuia. iõ ſequit̃.

i ¶ Sꝫ honori. p̃rem meũ. declarãdo ei⁹ ṽtutẽ i miraculo. k ¶ Et vos inhonoraſtis me. attribuẽdo demoni qd̃ ṽtuti diuĩe deberet attribui. Et ne poſſent dicere ꝙ talia diceret ad iactantiã ſubdit. l ¶ Ego aũt nõ q̄ro glo. meã. Sꝫ q̄rit̃ h̃ cũ xp̄s q̄reret gloriã dei p̄ris ⁊ eadẽ ſit gloria p̄ris ⁊ filij. q̃uo p̃t dicere. Ego aũt nõ q̄ro gloriã meã. dc̃m ꝙ dirigit verbũ ad intentõẽ eoꝝ q̇b⁹ loq̇bat̃. q̇ reputabant̃ eũ q̄rere honorẽ mundanũ. ⁊ eſt ſenſus. l ¶ Ego ãt nõ q̄ro gloriã meã. q. d. ego nõ q̄ro gloriã meã ab honore dei patris deuiantẽ ſicut vos creditis. m ¶ Eſt q̇ q̄rat ⁊ iudicet. q. d. illi q̇ q̄rũt gloriã m̃di p̃ſut manifeſte iudicare ⁊ ꝑ pendere ꝑ facta mea ꝙ ego talia nõ q̄ro. q2 vita xp̄i in paupertate ⁊ abiectõe exñs glorie m̃dane erat ꝯ̃ria. Aliter exponitur. l ¶ Ego aũt nõ q̄ro gloriã meã. i. exaltatõẽ meam ꝓñc. q2 añ paſſionẽ xp̄s q̄rebat obiectõẽ. m ¶ Eſt q̇ q̄rat. ſ. de⁹ p̃r q̇ poſt hũiliatõẽ i cruce exaltauit eũ. ⁊ dedit illi nomẽ qd̃ ẽ ſuꝑ oẽ nom̃. vt dr̃ phil̃. ij. n ¶ Et iudicet. ſ.

ditis mihi. Qui ex deo eſt
b ṽba dei audit. Propterea
c vos nõ auditis: q2 ex deo
d nõ eſtis. Rñderũt g̃ iudei ⁊
e dixerũt ei. Nõne bñdicim⁹
nos: q2 ſamaritanus es tu
f g ⁊ demoniũ hẽs. Rñdit ie
h ſus. Ego demoniũ nõ ha-
i beo: ſꝫ honorifico p̃rẽ me
k um: ⁊ vos i honoraſtis me:
l Ego aũt nõ q̄ro gloriã me
m n am: Eſt q̇ querat ⁊ iudicet
o Amen amen dico vobis:
p ſi q̇s ſermonẽ meũ ſ̃uaue-
q rit. mortẽ nõ videbit inet-
a num. Dixerunt ergo iudei
b Nunc cognouimus q2 de
monium habes. Abraam
mortuus eſt ⁊ ꝓphete: ⁊ tu
c dicis ſi q̇s ſermonẽ meum
ſ̃uauerit. nõ guſtabit mor
d tem ineternum: Nũq̇d tu
maior es patre noſtro ab-
raam qui mortuus eſt. ⁊ ꝓ
e phete mortui ſunt: Quem
f teip̃m facis. Reſpõdit ie-
g ſus. ſi ego glorifico meip-
h ſum: gloria mea nihil eſt.
i Eſt pater meus qui glori-
k ficat me: quem vos dicitis
l quia deus noſter eſt: ⁊ nõ
m cognouiſtis eum. Ego ãt
n noui eũ. Et ſi dixero quia
non ſcio eum. ero ſimilis
o vobis mendax. Sed ſcio
p eum: ⁊ ſermonẽ eius ſeruo

deus p̃r de illis q̇ me inhonorãt vindictã faciẽdo de ipis qd̃ factũ ẽ qñ in vindictã mortis xp̄i deſtructa ẽ ciuitas et tẽplũ ⁊ ppl̃s occiſus ẽ ⁊ captiuat⁹ ꝑ romanos. o ¶ Amẽ amẽ dico vobis. Hic ꝓbat terciũ ſupra poſitũ. ſ. ꝙ ſeq̄ns xp̄m lumẽ habeat vite. Et diuidit̃ i duo: q2 p̊ ponit̃ xp̄i ꝓbatio. ſcd̃o iudeoꝝ obiectio: ibi: Dixerũt g̃. In p̃ma ꝑte dr̃ ſic o ¶ Amẽ amẽ dico vobis. i. fidelit̃. ⁊ duplicatur ad maiorẽ affirmatõẽ p ¶ Si q̇s ſ̃. m. ſ̃. mor. ñ vi. ineternũ. Cui⁹ rõ eſt q2 ſemẽ ẽ ṽbũ dei vt hr̃ Lu. viij. inq̄ꝫtum vita eterna in verbo dei ꝯſiſtit ſic̃ in q̇dã p̃ncipio ſemiali. q̇a final̃r ꝓducit i vitã btãm. ſic̃ ṽtute ſeminis ꝓducit̃ fructus ⁊ iõ ſicut ille q̇ ſ̃uat ſemẽ a corruptõe ꝑuenit ad fructũ ſic ſ̃uãs ṽbũ diuinum ꝑuenit ad btĩtudinis ſtatũ q̇ btĩtudo deſignat̃. cum dicitur. q ¶ Mortẽ ñ videbit Vita eñ btã in viſione ⁊ fruitõe ꝯſiſtit. ⁊ iõ ꝑ excluſionẽ mortis gehenne qua huic viſioni opponit̃. ꝯſecutio beatitudis itelligit̃. ⁊ ſic p3 qd̃ s̃. fuit ꝓpoſitũ. ſ. ꝙ ſeq̄ns xp̄m h3 lumẽ vite. q2 ſeq̄la xp̄i i obſ̃uatõe verbi ei⁹ ꝯſiſtit.

a ¶ Dixerunt. Hic ponit̃ iudeoꝝ obiectio in ꝯ̃riũ. Et diuiditur in duas. q2 p̊ ponit̃ dicta obiectio. ſcd̃o xp̄i reſpõſio ibi. Rñdit ieſus. Obiectio aũt eoꝝ icipit a cõuicio. q2 ſic̃ hoies irrõnabiles ⁊ turbati ſtati dixerũt. b ¶ Nũc ꝯgnouim⁹ q2 demoniũ habes. q. d. pri⁹ tm̃ opinabamur te hr̃e demoniũ. ſꝫ mõ ſum⁹ certi. q2 ita ẽ ꝙ nulla falſitas a deo ẽ ſꝫ a dyabolo q̇ ẽ p̃r mẽdacij vt tu dixiſti. verbũ aũt tuũ eſt apertũ mendaciũ. Ad cui⁹ ꝓbatõẽ inducũt: Abraã mortuus ẽ ⁊ ꝓphete. q̇ tñ ſermonẽ dei ſ̃uauerũt. q̇ ẽ maioris ṽtutis ꝗ̃ ſit ſ̃mo tu⁹. ⁊ iõ p3 falſu3 qd̃ tu dicis c ¶ Si q̇s ſer. me. ſ̃. mor. ñ gu. iet̃. Ex q̊ p3 ꝙ decipiebãt̃ i eq̇uoco ex q̊ xp̄s dicebat d̃ morte ſpũali. ipi ãt acceperũt d̃ morte corꝑali. ⁊ iõ q̄rũt deriſorie duo p̃mũ ẽ. d ¶ Nunq̇d tu maior es p̃re nr̃o abraã. q. d. nõ: ſcd̃3 eſt e ¶ Quẽ teip̃m facis. q. d. mãifeſte p3 q̇ ad gloriã vanã de te falſa dicis. f ¶ Rñdit ieſus. h̃ põit̃ xp̄i rñſio. ⁊ p̊ ad ſcd̃m. ſcd̃o ad p̃mũ. ibi. Abraã. Et q2 in vltio q̄ſito iponebãt ei q̄rere vanam gloriam ideo hoc excludit dicens. g ¶ Si ego glorifico meip̃m id eſt ſi ego quero gloriã meã p̃ter regulã veritatis diuine vt vos mihi imponitis. h ¶ Gloria mea nihil eſt. id eſt falſa. q2 falſum eſt nõ ens vel nihil. ſꝫ nõ eſt ita. quia gl̃ia mea eſt a deo patre: a q̊ nullũ falſu3 p̃t eẽ. ⁊ hoc ẽ qd̃ dicitur. h̃. i ¶ Eſt pater meus q̇ glorificat me. ꝑ miraculoꝝ oꝑatõẽ ⁊ poſtea glorificabit ꝑ reſurrectõis ⁊ aſcẽſiõis gloriam. k ¶ Quẽ vos dicitis q2 de⁹ vr̃ eſt. per operu3 imitationẽ. ſꝫ hoc eſt falſum: qd̃ ꝓbat dicens. l ¶ Et nõ cognouiſtis eum. ꝑ fidem formatã in qua conſiſtit dei filiatio ꝑ adoptõẽ. m ¶ Ego aũt noui eũ ſicut ei⁹ fili⁹ naturalis hñs eandẽ ſciam cũ ipo. n ¶ Et ſi dixe. q2 non ſcio eum ero ſi. vo. mẽdax. ſicut eſtis mendaces. aſſerẽdo vos eũ ꝯgnoſcere cũ tñ ñ eũ ꝯgnoſcatis. ita eſſem mẽdax ſi aſſererẽ me eum ignorare cum inq̄ꝫtũ deus habeam noticiam eandem cum eo. ⁊ inq̄ꝫtum homo eum clare videam ⁊ iõ ſubdit. o ¶ Sꝫ ſcio eum. ſ. predicto mõ. p ¶ Et ſermo ei⁹ ſer. hoc addit. quia vera cognitio per opera demõſtratur. In oi enim opere malo eſt aliqua ignorantia ꝓpt̃ qd̃ dicit phs. iij. ethi. Ois malus eſt ignorans.

q ¶ Abraā. Hic reſpōdet ad p̄mū. q̄ſierāt ei p̄mo deriſo rie ſi ip̄e eēt maioꝛ q̄ȝ abraā. ⁊ rn̄det ꝙ ſic dicēs. Abraam pr̄ v̄r exultauit vt vidēt diē meū. Quia abraā deſiderauit cognoſcere tēpus aduēt⁹ xp̄i qd̄ ē vidē xp̄um in ſpū: ⁊ ſic pꝫ ꝙ ē maioꝛ abraā: ꝑꝑ h̄ ei cognitionē hāc deſiderabat. qꝛ ab ip̄o oīꝫ gētiū re dēptiōeꝫ expectabat r ¶ Vidit ⁊ gauiſus ē. qn̄ dictū ē ei. In ſe mie tuo bn̄dicēt oēſ gētes ṫre: Gen̄. xxij. Et qn̄ i figura trium angeloꝝ ſibi appa rentiū cognouit tri nitat̄ myſteriū: ge neſ. xviij. ⁊ i oblatōe yſaac. ꝑꝑ qd̄ loc⁹ ille dict⁹ ē dn̄s videt: vt hr̄ Gen̄. xxij. qꝛ dn̄s fecit vidē abraā occl̄ tū xp̄i myſteriū. Sꝫ ꝯ hoc dictū xp̄i vera ciſſimū arguūt dicē tes. s ¶ Quiq̄gin ta ānos nōdū hēs ⁊ abraā vidiſti. q. d. h̄ ē impoſſibile quia a moꝛte abrae vſq̄ȝ ad tp̄s xp̄i fluxerūt an ni circit̄ duo milia. Solet q̄ri cū xp̄s nō hr̄ēt vltra. xxxiij. ānos quō aſſūpſerūt tātā ſupfluitatē dicēdo. l. annos ⁊c̄. Dicēdū ꝙ ꝑꝑ laboꝛes ⁊ ieiunia videbat̄ lōge maioꝛis eta tis q̄ȝ eēt vel ſꝫm alios ꝑꝑ reuerētiā anni q̄nq̄geſimi q̄ erat iubile⁹ iudei ꝑ ip̄m cōputabāt ⁊ ē ſēſus. Quiq̄ginta ānos ⁊c̄. q. d. nō. vixiſti adhuc vnū iubileū ⁊ abraam vidiſti. Ex mō loq̄ndi apparet coꝝ falſitas ⁊ calūnia. qꝛ xp̄s n̄ dixit vidi abraā: ſicut ip̄i repetiert̄ ſꝫ eꝯrio q̄ȝ abraā viderat ip̄m qꝛ tn̄ coꝝ obiectō ꝓcedebat ex h̄ ꝙ ſolū i eo naturā huma nā cōſiderabāt: iō oñdit ſe naturā diuinā hr̄e dicens.

t ¶ Amē amē di. vo. an̄q̄ȝ abraā fie. ego ſū. vbi oñdit̄ ei⁹ et̄ nitas ꝯiūgēdo v̄bū p̄ñtis tp̄is ego ſū cū v̄bo p̄teriti tp̄is an̄q̄ȝ fieret. qꝛ eternitas aſſiſtit oī tp̄e. Et qꝛ iudei neſciebāt v̄bis ei⁹ ꝯdicē rōnabilit̄ loq̄ndo iō ꝯdixert̄ coꝛꝑalit̄ ꝑſeq̄n do: iō ſb̄dit̄. v ¶ Tulerūt lapides vt iacerēt in eū. ſicut i blaſphemū. Et pꝫ mãifeſte ꝙ n̄ mouebāt̄ amoꝛe iuſticie: ſꝫ liuoꝛe iuidie. qꝛ i lapidatōe blaſphemi req̄rit̄ debit⁹ ꝓ ceſſus ꝑ accuſationē corā iudice ⁊ teſtiū depoſitōnē ⁊ iu dicis ſn̄iam. ⁊ tūc ſequit̄ lapidatio ex̄ ciuitatē: vt hr̄ Leui. xxiiij. Ip̄i āt volebāt eū lapidare omiſſo ꝓceſſu p̄dicto: et cū h̄ i loco ſacro qd̄ erat illicitū etiā de ꝯuicto: ꝑꝑ qd̄ ioia da pōtifex fecit athaliā trahi ex̄ ſepta tēpli an̄q̄ȝ occideret̄ vt hr̄. iiij. Reg. xj. ca. x. x ¶ Jeſus āt abſcō. ſe nō occultā do retro parietē vel aliq̄d hm̄ōi: ſꝫ v̄tute diuinitatis ſe red dēdo eis inuiſibilē: ⁊ in hoc nobis exemplū patientie de dit ⁊ fidelibus ſuis materiā cōſolatōis. q̄ aliq̄n ſe abſcōſu ri erāt. y ¶ Et exiuit de tēplo ꝑ mediū illoꝝ īuiſibilit̄ ꝑ gens. ſicut dr̄ de illis q̄ voluerūt eū p̄cipitare Luc. iiij. Je ſus aūt trāſiēs ꝑ mediū illoꝝ ibat. tn̄ a ſuis diſcipulis vi debat̄ qꝛ ſecuti ſunt eū ⁊c̄. ¶ Capitulū. ix.

Et p̄teriēs ih̄s. Poſtq̄ȝ xp̄s oñdit ſe hr̄e v̄tutē illūia tiuā v̄bo: h̄ ꝯn̄r h̄ oñdit ſenſibili ſigno. Et diuidit̄ i tres: qꝛ p̄mo ponit̄ q̄dā miraculi p̄fatio: ſcd̄o mira culi oꝑatio: ibi. Et cū dixiſſet. tercio miraculi facta exami natio: ibi. Itaq̄ȝ vicini. p̄cedētia miraculū ſūt duo ſecūdū ponit̄: ibi. Rn̄dit ieſus. Primū qd̄ fuit p̄cedēs ip̄m mira culū ⁊ ei⁹ occaſio fuit diſcipuloꝝ iterrogatio de ceco nato ⁊ h̄ ē qd̄ dr̄. a ¶ Et p̄teriēs ieſus. in exitu tēpli de q̄ dictū ē i fine p̄cedētis capituli. b ¶ Vidit hoīeꝫ cecū a natiui tate. qꝛ ibi ſedebat mēdicās elynā ab igredietib⁹ tēpluꝫ: et diligēter intuit⁹ ē eū ih̄s vt dicit Cryſ. q̄ſi vellet aliq̄d agē circa eū. ⁊ iō diſcipli moti ſūt ad q̄rendū de cā cecitat̄ ei⁹ dicētes. c ¶ Rab. q̄s pec. ⁊c̄. Ex h̄. n. ꝙ ſupꝛa dn̄s ſanan do lāguidū dixerat. Jā ampli⁹ noli peccare ne deteri⁹ ti bi cōtingat. oñdēs ꝙ pc̄m fuerit cā illi⁹ lāguoꝛis: vt ibi di ctū fuit: iō apl̄i cōſilit̄ crediderūt de iſto ceco nato: ꝙ pec catū ip̄ius vel parentū eēt cā hui⁹ cecitatis.

q Abraā pr̄ v̄r exultauit vt
r videret diē meū vidit ⁊ ga
uiſus ē: Dixerunt ergo iu
s dei ad eū. Quinq̄ginta an
nos nōdū habes ⁊ abraaꝫ
t vidiſti. Dixit ei ih̄s: amē
amē dico vobis: an̄q̄ȝ ab
v raaꝫ fieret ego ſū. Tulerūt
ergo lapides vt iacerēt in
x eū. Jheſus āt abſcōdit ſe
y ⁊ exiuit de tēplo. ¶ Ca. ix.
a Et p̄teriens ih̄s vidit
b hominē cecū a natiui
tate: ⁊ interrogauert̄
c eum diſcipuli eius. Rab
bi q̄s peccauit: hic aut pa
rentes eius: vt cecus naſ
d e ceretur. Rn̄dit ieſus. Ne
q̄ȝ hic peccauit: neqꝫ parē
f tes ei⁹: ſed vt manifeſtent̄
g opera dei i illo. Me opoꝛ
h tet operari opera eius qui
i miſit me: donec dies eſt.
k Venit nox quando nemo
l poteſt operari: q̄ȝdiu ſum
in mundo: lux ſum mundi
m Hec cū dixiſſet expuit i ter
n ram: ⁊ fecit lutuꝫ ex ſputo
o ⁊ liniuit lutū ſuꝑ ocl̄os e⁹
p ⁊ dixit ei. Vade laua i na
q tatoꝛia ſyloe: qd̄ interp̄tat̄
r s miſſus. Abijt ergo ⁊ lauit

d ¶ Rn̄dit ieſus. Hic ponit̄ ſcd̄m p̄ambulū ad miraculū. ſ. xp̄i re ſpōſio: ex q̄ oñdit̄ ꝙ cecitas cōtigit vt vir tus diuia in ei⁹ ſana tiōe declararet̄: et h̄ ē qd̄ dr̄. e ¶ Neq̄ȝ h̄ peccauit neq̄ȝ pa rētes ei⁹. vt cec⁹ naſ ceret̄ Nō negat ſim plicit̄ ip̄m peccaſſe vel parētes ei⁹. ſꝫ ſo lū ad illud de q̄ int̄ rogat̄. q. d. nec pc̄tō ꝓꝑrio cec⁹ natus eſt qꝛ an̄ natiuitatē pec care nō potuit i quo apparet q̄ſtio apl̄o rū ridiculoſa q̄ȝtum ad hāc p̄tē. nec miꝝ qꝛ adhuc rudes erāt an̄ receptōnē ſpirit⁹ ſancti. neq̄ȝ pc̄tō pa rentū cōtigit. licꝫ. n. ꝑentes ꝓ pc̄tis ſuis aliq̄n puniāt̄ i filijs mōſtruoſis: inq̄ȝtū talia mōſtra ex diuīa iuſticia naſcunt̄ frequētius fit ſine peccato. ſ. ꝑꝑ indiſpoſitionē materie vl̄ debilitatē virtut̄ q̄ ē in ſemine: vez tn̄ q̄ȝuis talia ſint a ca ſu reſpectu nature create ſūt tn̄ oꝛdinata reſpectu diuīe ꝓ uidētie ⁊ aliq̄n oꝛdinant̄ ad declarationē diuīe v̄tutis in operib⁹ miraculoſis: ⁊ ſic erat de iſto: ideo ſequitur.

f ¶ Sꝫ vt mani. oꝑa dei i illo. in ei⁹ mirabili illūiatiōe: vn de ſubdit̄. g ¶ Me oꝫ oꝑari. iſtud n̄ iꝑoꝛtat coaction m volūtat̄ i xp̄o: ſꝫ imobilitatē ei⁹ a diuīa oꝛdinatiōe.

h ¶ Oꝑa ei⁹ q̄ miſit me. ſ. p̄ris. h̄ dixit qꝛ miracula illa faci ebat v̄tute diuia: ⁊ hūanitas xp̄i oꝑabat̄ iſtrumentaliter.

i ¶ Donec dies ē. i. q̄ȝdiu ſū p̄ñtialit̄ ſuꝑ terrā in hūanitate aſſūpta. ſicut ei p̄ñtia ſolis ſuꝑ terrā facit diē: ſic p̄ñtia xp̄i q̄ ē ſol iuſticie i hūanitate aſſūpta fecit quēdā diē gr̄e ſp̄ua lē: q̄ dies durauit a xp̄i natiuitate vſq̄ȝ ad ei⁹ aſcēſionē: lꝫ poſtea remāſerit nobiſcū ſacramētalit̄ vſq̄ȝ ad mōi finē: ⁊ tūc. k ¶ Venit nox qn̄ nemo p̄t oꝑari. qꝛ p⁹ iudiciū nul l⁹ poterit mereri: vl̄ a culpa ad gr̄am reuerti. l ¶ Q̄diu ſū i mūdo lux ſū mōi ip̄um doctrīa ⁊ miracul̄ illuſtrādo.

m ¶ Hec cū dixiſſet. Hic ꝯn̄r ponit̄ miraculi oꝑatio: in q̄ duo exp̄imūt̄ q̄ i miracl̄is diuis requirūt̄. ſ. dei potentia operās ⁊ ſanati fides ⁊ obediētia diſponēs. ⁊ h̄ ē quod dr̄ m ¶ Hec cū dixiſſet expuit i terrā. Saliua ei fluit a capite ⁊ iō ꝑ hāc expuitionē oñdit ꝙ v̄t⁹ ſanatiua q̄dāmō erat ab ei⁹ hūanitate inq̄ȝtū ē oꝛganū diuitat̄. ꝑꝑ hoc dr̄ Luc. vj. Virt⁹ de illo exibat ⁊ ſanabat oēs. n ¶ Et fecit lutuꝫ ex ſputo. vt oñdēt ſe eē illū q̄ foꝛmauit p̄mū hoīeꝫ de limo. o ¶ Et liniuit ſuꝑ ocl̄os ei⁹. Int̄ coꝛꝑa aīaliū nobili⁹ ē coꝛ p⁹ hūanū: ⁊ i coꝛꝑe hūano caput ē ꝑs nobilioꝛ: ⁊ in capite oculos ⁊ iō ex foꝛmatiōe ꝑtis nobilioꝛ̄ repte in coꝛꝑalib⁹ oñdit xp̄s ſe eē foꝛmatoꝛē coꝛꝑis. p ¶ Et dixit ei vade et la. i na. ſyloe hoc dixit vt cec⁹ trāſeūdo ſic ꝑ ciuitatē liuit⁹ luto a multis videretur: ⁊ per conſequēs miraculū magl̄ diuulgaretur ⁊ confirmaretur. q ¶ Quod interpꝛetatur miſſus Hoc addit euangeliſta volens interpꝛetari nomē hebꝛaicum ad deſignandum myſterium chꝛiſti miſſi ad ſalutem hominum. r ¶ Abijt ergo. in quo pꝫ fides ceci. s ¶ Et lauit ⁊ venit videns non virtute luti: alioquin vi diſſet ſtatim cum impoſitum fuiſſet. Et iterum hoc patet quia non vidit donec lutum amotum fuit: nec virtute aq̄ qui homines ibi frequenter ſe lauabant: Et idem cecus al̄s de illa ſe lauerat: quia communis erat: et tamen vir tutem illuminatiuam nullus hōim ibi expertus fuerat:

⁊ ſic patet ꝙ illa illuminatio diuina virtute facta eſt.
t ¶ Itaqꝫ vicini. Hic ꝯñr ponit̃ miraculi facti examinatio ⁊ p̃io a turbis. ſc̄do a phariſeis: ibi. Adducũt ãt. In p̃ia examiatõe fit inq̇ſitio de trib⁹. P̃io de ip̃o illumiato vtꝝ eſſet ille q̇ p̃i⁹ dicebat̃ cec⁹ natus: ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃. Itaqꝫ vicini ⁊ q̇ viderãt eũ p̃i⁹ frequenter cã ſb̃dit̃ quia medicus erat ⁊ ſic ſuã cecitatẽ freq̃ẽter eis expoſue rat elymoſinã petẽdo. v ¶ Dicebant Nõne hic ẽ q̇ ſe. et mẽ. q. d. ſic ꝓ certo: q: dcm̃ eoꝝ erat firmũ ꝓpt̃ experientiam frequentem. x ¶ Alij aũt volẽtes ĩpugnare facta xp̃i dicebãt. y ¶ Neqꝫ: ſupple ẽ ille cec⁹ natus. a ¶ Sed ſi eſt ex viſu em̃ fit hõ maxime ꝯgnoſcibil̃ ⁊ iõ reſtitutio viſus ita mutauerat vultũ ei⁹. ꝙ vix poterat recognoſci niſi a valde exptis q̃les erant vicini q̇ freq̃nter eũ viderant. b ¶ Ille vero dicebat q: ego ſum. ⁊ in h̃ excludit alioꝝ dubiũ ⁊ ſicut grat⁹ ꝯgnoſcit diuinũ bñficiũ. Sz ꝯñr q̃rũt de mõ illumiatõis dicentes. Quõ apti ſunt tibi oculi. c ¶ Rñdit. Ille hõ q̇ dr̃ ieſus. lz em̃ ipſuz alias nõ vidiſſet cuz eſſet cec⁹. tñ frequẽter audiuerat nom̃ ei⁹. ⁊ ꝑ vocẽ ip̃m ꝯgnoſcebat. d ¶ Lutum fecit ⁊ vnxit oculos meos. Aſſerit tñ illud qḋ fiebat ſenſerat em̃ lutũ poſitũ ſup oculos ſuos ꝑ tactũ. ⁊ cũ eẽt i loco ſicco in q̇ nõ erat lutũ ꝑ hoc ſciuit ꝙ xp̃s illud lutuz fecerat. ſ3 vtꝝ feciſſet cũ ſputo vel aqua hoc non ꝯgnouit ⁊ iõ repetẽdo nõ dicit lutũ ex ſputo. ſ3 tm̃ fecit lutum ⁊c̃. Queſito de mõ illumiatõis querit̃ tercio de ip̃o illuminante dicẽtes. e ¶ Vbi ẽ ille. ait neſcio. q: anq̄ꝫ eſſet reuerſus de natatorijs ſyloe vidẽs. ihs a loco illo decliauerat. f ¶ Adducũt. Poſita examiatõe miraculi corã turbis. h̃ ꝯñr ponit̃ examiatio ei⁹ corã phariſeis. ⁊ diuidit̃ in duas: q: p̊ examinãt miraculũ. ſc̄do inducũt illuminatuz ad veritatẽ negandũ. ibi. Vocauerũt rurſum. P̃ia i duas. q: p̊ examinant miraculũ ꝑ ip̃m illumiatũ. ſc̄do ꝑ parẽtes ip̃i⁹. ibi. Nõ crediderũt. P̃ia in duas. q: p̊ ponit̃ illuminati iterrogatio. ſc̄do ex h̃ audientium diuerſa opinio ibi. Dicebãt ḡ. In p̃ma ḡ pte dr̃ ſic. f ¶ Addu. aũt eum ad pha. q̇ ce. fue. h̃ fecerãt malignãtes ꝯ ip̃m volẽtes oſtẽdere ꝙ feciſſet ꝯ legẽ. ꝓpt̃ qḋ ſb̃dit euangeliſta. g ¶ Erat aũt ſab. ⁊c̃. Phariſei em̃ arguebãt xp̃m de violatõne ſabbati. h ¶ Iteꝝ iter. eũ pha. quõ vidiſſet. Sciẽdũ ꝙ interrogauerũt eũ ordiate de trib⁹ p̃dictis in p̃ia examiatione ſ3 euãgeliſta breuiter hoc repetit. i ¶ Ille autez dixit ⁊c̃. rñdẽdo ſic p̃⁹. a ¶ Dicebãt. Hic põit̃ diuerſitas opinionũ ſeq̃ntiũ ex ei⁹ rñſione. q: q̇dã ex phariſeis arguebant xp̃m de violatõe ſabbati in h̃ facto dicẽtes. b ¶ Non eſt hõ a deo q̇ ſab. nõ cu. Ipi falſum dicebãt q: opa corpalia ad dei magnificentiã ordiata. licite fiebãt i ſabbato ſic dcm̃ ẽ ſ̃. v. ca. c ¶ Alij aũt. ecõuerſo volẽtes factũ xp̃i ex

t ⁊ venit vidẽs. Itaqꝫ vicini ⁊ q̇ viderãt eũ p̃ius q:
v medic⁹ erat: dicebãt. Nõne h̃ ẽ q̇ ſedebat ⁊ medicabat.
x Alij dicebant q: hic ẽ
y alij aũt neq̄ꝫ: ſ3 ſilis ẽ ei⁹
a
b Ille xo dicebat q: ego ſuz
Dicebãt ergo ei. Quõ apti ſunt tibi oculi.
c Rñdit. ille
d hõ q̇ dr̃ ihs lutũ fecit et vnxit oc̄los meos: ⁊ dixit mihi. Vade ad natatoriã ſyloe ⁊ laua. Et abij ⁊ laui
e ⁊ video. Et dixerũt ei. vbi
f ẽ ille. Ait neſcio. Adducunt eũ ad phariſeos q̇ ce
g cus fuerat. Erat aũt ſabbatũ qñ lutũ fecit ieſus ⁊ ape
h ruit oculos ei⁹. Iteꝝ ergo interrogabãt eũ phariſei q̇
i mõ vidiſſet. Ille aũt dixit eis. Lutũ mihi poſuit ſup oculos. ⁊ laui ⁊ video. Di
a cebãt aũt ex phariſeis qui
b dam. Non eſt hic homo a deo q̇ ſabbatũ nõ cuſto
c dit: Alij aũt dicebãt. quõ
d

p̃t hõ pctõr hec ſigna facẽ.
e Et ſciſma erat iter eos. Di
f cunt ergo ceco iteꝝ: tu q̇d dicis de illo q̇ aperuit ocu
g los tuos. Ille autez dixit.
h q: ꝓpheta ẽ: Nõ crediderũt ergo iudei de illo: quia cec⁹ fuiſſet ⁊ vidiſſet. donec vocauerũt parẽtes ei⁹ q̇ viderat: ⁊ interrogauerũt
i eos dicentes. Hic ẽ filius
k vr̃ quẽ vos dicitis q: cec⁹ nat⁹ ẽ. Quõ ergo nũc vidz Rñderũt eis pentes eius:
l ⁊ dixerũt. Scim⁹ q: hic eſt fili⁹ nr̃. ⁊ q: cec⁹ natus eſt. Quõ aũt nũc videat neſcim⁹: aut q̇s e⁹ apuit oc̄los
m nos neſcim⁹ ip̃m iterroga
n te. Etatẽ hz ip̃e de ſe loq̄t̃
o Hec dixerũt parẽtes eius
p quoniã tiebãt iudeos. Iã em̃ ꝯſpirauerãt iudei vt ſi q̇s eum ꝯfiteretur eẽ xp̃m extra ſynagogã fieret. propterea parẽtes ei⁹ dixerũt q: etatẽ hz ip̃m iterrogate

cuſare ⁊ magnificare. d ¶ Dicebãt. Quõ p̃t hõ pec. hec ſigna facere. q. d. nullo mõ. Sz ꝯ̃riũ vr̃ Math. vij. vbi dr̃ de malis hõib⁹. Dñe nõne in noie tuo demonia eiecim⁹ ⁊ virtutes multas fecim⁹. ſeq̇tur. Nõ cognoui vos diſcedite a me opar̃ij iniq̇tatis ⁊c̃. Dõm ꝙ miraculũ eſt op⁹ excedẽs oẽm virtutez creatam. ⁊ ꝑ ꝯñs fit a ſolo deo. talia ãt fiunt ab ip̃o ad teſtificandũ aliq̇d qḋ ẽ ſ̃. humanã ꝯgnitõnez ⁊ hoc ẽ dupl̃r. Vno mõ ad teſtificanduz veritatẽ alicui⁹ doctrine exñtis ſup facultatẽ intellect⁹ nr̃i ⁊ tũc optet ꝙ illa doctrina ſit vera cũ deus nõ ſit teſtis falſitatis. tñ non optet ꝙ ille q̇ docet doctrinã illã ſit bon⁹ quia miraculũ illud non fit ad teſtificandam ei⁹ bonitatẽ. ſ3 doctrine v̾itatẽ. ⁊ h̃ modo aliq̄ñ ꝑ malos hoies p̃dicãtes fidẽ catholicã facta ſunt ſt miracula ad ꝯfirmatõꝫ fidei catholice. ⁊ ſic itelligit̃ illḋ v̾bum math. p̃allegatum. Alio mõ fiũt miracula ad teſtificandũ de bonitate ip̃i⁹ docẽtis ⁊ tunc optet ꝙ bõitas ſit i illo. aliꝰ de⁹ eſſet teſtis falſitatis. ⁊ h̃ mõ fiebãt miracula xp̃i ſic̃ dictũ fuit ſ̃. ca. v. Opa q̇ ego facio teſtimoniũ ꝑhibẽt de me ⁊ h̃ mõ loq̄bãt̃ iſti dicẽtes. quõ p̃t hõ pctõr ⁊c̃. e ¶ Et ſciſma erat int̃ eos. ꝓpt̃ qḋ req̇rit̃ ſnia ip̃ſius illumiati. cũ dr̃. f ¶ Quid dicis de illo q̇ apuit oculos tuos. Illḋ ñ q̃ſitũ fuit ab ill̃ q̇ ĩpugnãt fcã xp̃i. q: ꝓbabile erat ꝙ rñdẽt ꝓ ſuo illumiatore ſ3 ab ab alijs. ⁊ ſb̃dit̃ ei⁹ rñſio cũ dr̃. g ¶ Ille ãt dixit q: ꝓpha ẽ. Nõ ẽ itelligẽdũ ꝙ ꝯfitẽt̃ eũ eẽ ꝓphaꝫ cõit̃ dcm̃. ſic̃ fuit Eſaias vel hyeremias. ſ3 ꝓphãm ãtonomatice dcm̃ q̇ erat ꝓmiſſus ad ſalutẽ hõiꝫ ſ̃m ꝙ dr̃ Deut̃. xviij. ꝓphãm ſuſcitauit vob̃ ⁊c̃. ⁊ ſic ꝯfeſſus ẽ ip̃m eẽ veꝝ xp̃m. h ¶ Nõ crediderũt. h̃ põit̃ inq̇ſitio miracl̃i ꝑ pentes ceci. ⁊ h̃ ex diuia ordiatõe fcm̃ ẽ ad maiorẽ fidei ⁊ miraculi declaratõꝫ. Interrogauerũt ḡ pntes d̾ tb⁹. p̊ d̾ pſona filij cũ dr̃. i ¶ Hic ẽ fili⁹ vr̃. itelligit̃ interrogatiue. ſc̄do d̾ mõ naſcẽdi. cũ ſb̃dit̃. k ¶ Quẽ vos di. q: na. ce. i. fingit̃: q̄ꝫuis forte ñ ſit ita. h̃ dicebãt vt iducerẽt eos ad negãdũ. q: pentes ſolẽt occultare mõſtruoſitatẽ filioꝝ quã trahũt a ntitate. q: tal̃ mõſtruoſitas mag̃ ꝯuertitur i ꝯfuſionẽ pentũ. q̄ꝫ ſi p⁹ ntitatẽ eẽt ꝯcta ꝑ pueri d̾fcm̃ Tercio ſi nat⁹ ſit cec⁹ q̃rt d̾ mõ vidẽdi dicẽtes. quõ ḡ nc̃ videt. ſb̃dit̃ pentũ rñſio. ⁊ d̾ duob⁹ p̃mis rñdẽt aſſertiue dicẽtes l ¶ Scim⁹ q: h̃ ẽ fi. nr̃ ⁊ q: ce. na. ẽ. mag̃ volũt ꝯfiteri turpitudinẽ ſuã q̄ꝫ dicẽ falſitatẽ. d̾ t̃cio ãt r̃mittũt ad filiũ ñ audẽtes v̾itatẽ dicẽ. ⁊ cã. ĩ. põit̃. ⁊ h̃ ẽ qḋ dr̃. m ¶ Ipſũ iťrogate etatẽ hz. q. d. meli⁹ p̃t v̾itatẽ dicẽ. n ¶ Ip̃e de ſe loq̄t̃. i. i cã ſua vt dcm̃ ſuũ nob̃ ñ iputet̃. c⁹ cãm ſb̃dit euãgeliſta. o ¶ Hec dixe. pentes ei⁹ q̃m tiebãt iudeos. quia erãt p̃ncipales i pplo. p ¶ Iã ei ⁊c̃. ex̃ ſynagogã fieri. i. ex̃ ſocietatem iudeoꝝ tanq̄ꝫ excõicatus ⁊ reprobatus. qḋ apud iudeos erat maximum obprobrium.

q ¶ Vocauerūt. Hic inducit illūiatus ad negandū facti veritatē. Et diuidit in tres: qꝛ p̊ ponit dicta introductō: ſecūdo iniuſta cōdemnatio ibi. Maledixerūt: tercio eius a xp̄o receptio: ibi. Audiuit āt. Circa p̄mū ſciendū: ꝙ phariſei vidētes ꝙ factū negari nō poterat: iō voluerunt decipere ip̄m illūiatum ⁊ hoc ē qḋ dꝛ.

ti nō recipiūt ꝑſuaſionē: iō ex v̄itate ōnſa reddūt ei vituꝑationē dicētes. i ¶ In pctis natus es totꝰ .ſ. i aīa ⁊ i corꝑe ⁊ pȝ in cecitate. k ¶ Et tu doces nos. q. d. nō decet: ſȝ hoc ē falſū. qꝛ v̄itas a q̄cunqȝ dꝛ recipiēda ē. l ¶ Et eiecerunt eū foras. i. a ſocietate alioꝝ hoīm excōmunicauerūt.

q ¶ Vocauerūt ergo ⁊c. da gloriā deo. i. ꝯfitere v̄itatē. volebāt em̄ eū inducē ad dicēdū ꝙ illūiatꝰ fuiſſet magica arte: iō ſubdit. r ¶ Nos ſcimus qꝛ h̄ hō pctōꝛ ē q. d. diuia v̄tute non fecit. Et ſubdit ipiꝰ illūiati cōſtātia. qꝛ inter aduerſarios exiſtēs fortius q̄ʒ an̄ v̄itatē ꝯfitet dicens.
s ¶ Si peccatoꝛ eſt neſcio. h̄ nō dicit dubitās de xp̄i ſanctitate: ſȝ irridēdo eoꝝ maliciā. q. d. vos dicitꝭ qꝛ ſcitꝭ eū eē peccatorē ⁊ ego nō dico hoc imo ꝯtriū: qḋ ꝓbat ꝯñr ꝑ factum.
t ¶ Vnū ſcio qꝛ cū cecꝰ eēm mō video. ⁊ ex hoc māifeſte arguit eiꝰ ſctitatē. qꝛ tale factū excedit omnino facultatē totiꝰ nature create ⁊ ꝑ cōſequēs non fit a magica arte: ſȝ a deo ſolo q̇ nō facit aliquid

q Vocauerūt ergo rurſū hominē q̇ fuerat cecꝰ: ⁊ dixe-
r rūt ei. Da gl'am deo. nos ſcimꝰ qꝛ h̄ hō pctōꝛ ē. Di-
s xit ḡ eis ille. Si pctōꝛ ē ne-
t ſcio: vnū ſcio qꝛ cecꝰ cū eēʒ mō video: Dixerūt ergo illi. Quid fecit tibi. Quō aꝑuit tibi ocl'os: Rn̄dit eis Dixi vob̄ iā ⁊ audiſtꝭ quid iterū vultꝭ audire. Nūq̇d ⁊ vos vultis diſcipl'i eꝰ fieri
v x Maledixerūt ergo ei: ⁊ dixerūt. Tu diſcipulꝰ illiꝰ ſis
y nos āt moyſi diſcipl'i ſumꝰ
z Nos ſcimꝰ qꝛ moyſi locu-
z tus ē deꝰ: hūc āt neſcimꝰ vn̄ ſit. Rn̄dit ille hō et di-
a xit eis. In h̄ eñ mirabile ē qꝛ vos neſcitꝭ vn̄ ſit ⁊ aꝑu-
b it meos ocl'os. Scimꝰ aūt qꝛ pctōꝛes deus nō audit:
c d ſ; ſiq̇s dei cultoꝛ ē ⁊ volūta-
e f tē eiꝰ fac. hūc exaudit: a ſeculo nō ē auditū qꝛ q̇s aꝑu-
g it ocl'os ceci nati: niſi eſſet
h h̄ a deo: nō poterat facē q̇c q̄ʒ. Rn̄derūt ⁊ dixerunt ei
i k In pctis natꝰ es totꝰ ⁊ tu
l doces nos. Et eiecerūt eū
m foras. Audiuit ih̄s qꝛ eie-
n cerūt eū foras. ⁊ cū iueniſ-
o ſet eū: dixit ei. Tu credis i filiū dei: Rn̄dit ille ⁊ dixit
p Quis ē dn̄e vt credā i eū.
q Et dixit ei ih̄s: Et vidiſti
r eū: ⁊ q̇ loq̇t tecū ip̄e ē: At
s t ille ait. Credo dn̄e. Et ꝓci-
v dens adorauit eum. Et di-
x xit ei ieſus In iudiciū ego
y in hunc mundum veni: vt
z q̇ nō vident videant: ⁊ qui
a vident ceci fiant. Et audierūt q̇dā ex phariſeis q̇ cū
b ip̄o erāt: ⁊ dixerūt ei: Nūquid et nos ceci ſumꝰ. Di-
c xit ei ihesus. Si ceci eſſetꝭ
d non haberetis peccatum:
e Nunc vero dicitꝭ: qꝛ vide-
f mus: pctm̄ veſtrū manet.

m ¶ Audiuit ieſus. Hic ponit eiecti receptō ⁊ diuidit i tres qꝛ p̊ ponit eiꝰ i fide inſtructō. ſcd̄o fidei ſue cōmendatio: ibi Dixit ihesus. tercio phariſeoꝝ murmuratio: ibi. Et audierunt. In p̄ma ḡ p̄te dicit ſic. m ¶ Audiuit ieſus qꝛ eie. eū foras lȝ oia nouerit an̄q̄ʒ fieret. tn̄ hec audiuit auditu corꝑali
n ¶ Et cū inueniſſet eū. nō a caſu factū ē ſȝ ex ſua volūtate et ordinatiōe. o ¶ Dixit ei. Tu credis i filiū dei. i. parꝰ es credere i filiū dei q̇ aꝑuit tibi ocl'os. ⁊ ille ſicut valde ꝑatus: ad hoc reſpondet.
p ¶ Quis eſt dn̄e vt credā in eum. nō em̄ cognoſcebat ieſū in facie qꝛ illū al's non viderat. vt ſ̄. dictū ē ſȝ eū deſiderabat videre: ⁊ iō dignū erat vt ei v̄itas reuelaret iō ſequit. q ¶ Et dixit ei ieſus ⁊ vidiſti

ad teſtimoniū bonitatꝭ alicꝰ niſi i v̄itate ſit ſanctꝰ. cet'a patent: v ¶ Maledixerūt. Hic ponit eiꝰ iniuſta condēnatio cū dꝛ. Maledixerūt ei. ſm ſuā reputationē: tn̄ ſm v̄itatē erat magis bn̄dictio: vn̄ dicit aug. vtinā ſuꝑ me veniat iſta maledictio. x ¶ Et dixe. tu diſ. illiꝰ ſis. i. illiꝰ malefici ⁊ trāſgreſſoꝛis. y ¶ Nos āt moyſi diſcipuli ſumꝰ. hoc erat veꝝ tm̄mō noīe ſȝ nō re qꝛ vere diſcipuli moyſi ſūt q̇ eius oꝑa imitant ⁊ eiꝰ ſcripturas pie interp̄tant. iſti aūt faciebāt ꝯtriū. ꝓꝑ qḋ ſaluatoꝛ dixit eis ſ̄. v. ca. Si crederetis moyſi credēitis forſitā ⁊ mihi. z ¶ Nos ſcimꝰ qꝛ mo. lo. ē deꝰ. in hoc veꝝ dicūt. qꝛ exp̄ſſe hoc in ſacra ſcriptura cōtinet. z ¶ Hūc āt neſcimꝰ vn̄ ſit. id ē nulliꝰ auctoꝛitatis ip̄m reputamꝰ: nec a deo miſſum. Nō ei ſimpl'r loq̄ndo neſciebāt vn̄ eēt. qꝛ patriā ⁊ genꝰ eiꝰ cognoſcebāt: vt ſ̄. dictū ē. vij. ca. Hūc ſcimꝰ vn̄ ſit. ſȝ iſte illūiatꝰ eoꝝ maliciā ⁊ falſitatē ꝯfutat dicēs. a ¶ In hoc ei mirabile ē ⁊c. Iſta ei mirabilia dicūt q̇ ſt incōſueta. Cōſuetū āt erat iudeis ſigna q̄rere: vt h̄r. j. coꝛ. j. Iudei. n. ſigna petūt ⁊ manifeſtꝭ ſignis credē ſicut pȝ de moyſe faciēte ſigna corā ppl'o ꝓꝑ qḋ ei crediderūt. vt h̄r exo. iiij. ⁊ iō incōſuetū erat ⁊ mirabile ꝙ nō credebāt xp̄o faciēti ſignū maximū i illūiatiōe huiꝰ ceci: qꝛ nec moyſes vel aliꝰ ꝓpheta ſil'e fecerat: iō ſubdit. b ¶ Scimꝰ qꝛ deꝰ pctōꝛes nō audit. faciēdo miracula ad teſtimoniū bonitatꝭ eoꝝ: vtȝ ex p̄dictis. c ¶ Sed ſi q̇s cultoꝛ dei ē. ꝑ actū latrie debitū. d ¶ Et voluntatē eiꝰ facit. ꝑ impletionē mādatoꝝ. e ¶ Hūc exaudit faciendo miracula ad declarationē ſue bonitatꝭ. f ¶ A ſeculo nō ē audi. qꝛ q̇s aꝑ. ocul. ceci nati. Hoc ei nō iuenit in tota ſerie veterꝭ teſtamēti. ⁊ iō cōcludit ꝓpoſitū. g ¶ Niſi eēt h̄ a deo. ſp̄aliter miſſus. h ¶ Non poterat facē q̄cq̄ʒ de talibus facultatē nature excedētibꝰ: ⁊ qꝛ mali hoīes ⁊ obſtia

eū. nūc in p̄nti. r ¶ Et q̇ lo. tecū ip̄e ē. ⁊ ſtati credidit ⁊ fidē ſuā oꝛe ꝓfeſſus ē dicēs. s ¶ Credo dn̄e. ⁊ oꝑe. t ¶ Et ꝓcidēs adorauit eū. adoratiōe latrie credēs eū deū ⁊ hominē. v ¶ Dixit ei ih̄us. Hic ꝯñr ponit fidei ſue cōmēdatio a xp̄o dicēte. x ¶ In iudiciū ego in hūc mūdū veni. nō accipit hic iudiciū ꝯdēnationis ⁊ p̄miationis qḋ erit in ſcd̄o aduētu xp̄i: ſȝ iudiciū diſcretiōis credentiū a nō credētibus: qḋ factū ē in p̄mo eiꝰ aduētu: iō ſequitur. y ¶ Vt q̇ nō vidēt vidcāt. id eſt ad illuminationē ſimpliciū ⁊ humiliū q̇ reputāt ſe nō vidē. z ¶ Et q̇ vidēt ceci fiant. i. ad excecationē legiſꝑitoꝝ ſuꝑboꝝ reputātiū ſe videre: ⁊ patet impletū in hoc ceco nato: ⁊ apoſtolis qui erāt ſimplices ⁊ a xp̄o ſunt illuminati. ſacerdotes aūt et legiſperiti ꝓpter ſuperbiā ſunt excecati. Aliter exponitur hoc de illuminatione gentiliū ꝑ fidei ſuſceptionem ⁊ obtenebrationē iudeoꝝ ꝑ ip̄ius refutationem. qꝛ antea gentiles reputabantur ceci: vt iudei videntes: qꝛ erant vniꝰ dei cultores. ꝓꝑ hoc dꝛ in pſal. Notus in iudea deus.
a ¶ Et audierūt. Hic ponit phariſeoꝝ murmuratio ex v̄bis em̄ xp̄i male intellectis acceperūt ꝙ cōminaret eis cecitatē corꝑalē q̄lem amouerat ab illo ceco nato: hoc aūt iniurioſū reputauerūt: iō ſtatim repugnauerūt dicentes. b ¶ Nūq̇d ⁊ nos ceci ſumꝰ. ſȝ ex eoꝝ rn̄ſiōe eos ꝯfutat di. c ¶ Si ceci eſſetis nō habe. pec. qꝛ ſi nō vidiſſent opera xp̄i ſtⁱ haberent aliquam excuſationē d̄ hoc ꝙ nō crediderūt ei vel aliter. c ¶ Si ceci eſſetis: id eſt ignorantes ſcripturas ⁊ ꝓphetias de me. d ¶ Nō haberetis peccatū. ſ. tantū quantum habetis nunc. e ¶ Nūc v̄o dicitis. qꝛ videmꝰ id eſt reputatis vos intelligere ſcripturas. f ¶ Peccatū vrm̄ manet. id ē aggrauat. poteſt etiā exponi de viſione corporali miraculorum q̇ aggrauabat peccatū eoꝝ

Hic queritur vtꝝ cecitas mentis excuſet pctm̄. Et arguitꝫ p̄rio ꝙ nō.qꝛ pctm̄ additū pctō non excuſat ſeu diminuit pctm̄ ſꝫ magis auget.cecitas aūt mētis.pctm̄ eſt.qꝛ meretꝫ penā ſm ꝙ dr̄ p̄ma ad Coꝝ.xiiij.ſiq̄s ignorat ignorabitꝫ ⁊c̄. Itē illō ꝓpt̄ qd̄ duplicatꝫ pena nō excuſat pctm̄ ſꝫ magꝭ

aggūat cecitas mentis ē hmōi. quia .ij. ethi.dr̄ ꝙ ebrijs duplices maledictōes debentꝫ. Contrariū arguitꝫ p h quod dicit ſaluator in litera Si ceci eſſetis non haberetꝭ pctm̄. Reſponſio. Hic tria ſꝫ vidēda. primo.ſ.q̄d ſit cecitas mētis.ſecūdo q̄le pctm̄ excuſat. t̄cio q̄uo excuſat.

a Amen amē dico vobis: q̄ nō itrat p oſtiū i ouile ouiū ſꝫ aſcēdit aliūde.ille fur ē ⁊ latro. Qui āt itrat p oſtiū c paſtoꝛ ē ouiū: huic oſtiari- d us apit.⁊ oues vocē eius e audiunt. Et ꝓprias oues f vocat nomiatim: et educit g eas. Et cum proprias oues emiſerit: ante eas vadit: h ⁊ oues illum ſequūtur .x.

Circa primū ſciendū ꝙ cecitas nō dicit ſimplicē negatōꝫ viſus cū ſit p̄uatio ſꝫ dicit negatōꝫ i ſbiecto apto ⁊ ꝓ tpe in q̄ viſus debet ieſſe.qꝛ catulꝰ an̄ nonū diē nō dr̄ cecꝰ. Ad ſilitudinē huiꝰ in ſpūalibus cecitas mētis nō dicit ſimplicē negatōꝫ ſcie ſꝫ negatōꝫ ſcie q̄ debet alicui ineſſe.⁊ ꝓ tpe ꝓ q̄ tenetꝫ illud ſcire: qꝛ nō oēs tenentꝫ eadē ſcire nec ꝓ eodē tpe.plus eīm tenetꝫ ſcire ſacerdos vel clericus q̄ȝ ſimplex laicus. Nec ꝓ quolibet tpe plus eīm tenetur idē hō ſcire in etate ꝑfecta ⁊ ſenectute q̄ȝ in adoleſcētia vel iuuētute.⁊ ſic pꝫ p̄mū. Circa ſcōm ꝯſiderandū ꝙ cecitas mentis ꝯn̄s ad actū pcti p̄t ſe hr̄e tripl'r.an̄cedenter.concomitanter.ꝯn̄ter. Cōſequenter ſe hꝫ qn̄ hō p voluntatē ſic inheret pctō ꝑpetrato p cōſenſum ꝙ nō vellet ſcire ea p q̄ poſſet a pctō ꝑpetrādo q̄ȝtū ad actū ipediri vel retardari.⁊ ſic vult talia neſcire vt liberiꝰ peccet.⁊ tale pctm̄ nō excuſatꝫ p cecitatē mentis ſed magis aggrauatꝫ.qꝛ talis cecitas ꝓcedit ex maxima intē ſione volūtatis erga pctm̄. Cōcomitāter ſe hꝫ ad pctm̄.qn̄ aliq̄s peccat neſciēs.tn̄ ſic eſt diſpoſitꝰ ꝙ ſi ſciret nihilominus idē faceret.ſicut ſi aliq̄s ꝑcutiēs hoiem credit ꝑcutere canē.nihilominꝰ ſi determinate cognoſceret illū hominē idē faceret.⁊ talis cecitas nō excuſat nec aggūat actū qꝛ nō ē cā actꝰ ſꝫ tm̄modo ipm concomitatꝫ.talis eīm non peccat p ignorantiā.lꝫ peccet ig̃rās vt hr̄.iij.ethi. Antecedenter ſe hꝫ ad actū pcti qn̄ eſt cā actꝰ ⁊ h ē qn̄ ſic ē diſpoſitus hō ꝙ ſi ſciret illud eē pctm̄ nō faceret ⁊ talis peccat p ignorantiā vel mentis cecitatē.ꝓpter quod tale pctm̄ per ipam excuſatꝫ.⁊ ſic pꝫ ſcōm. Circa terciū ꝯſiderandū.ꝙ p̄dicta cecitas vel ig̃rātia q̄ ē cā pcti p̄t tripl'r cauſari. Vno mō ex ruditate itellectꝰ ipiꝰ hoīs ⁊ ſit tāta ruditas. ꝙ illa ig̃rātia vel cecitas ſit iuincibil' excuſat totalitꝫ a pctō. Alio mō cauſatꝫ ex negligētia ſtudēdi ea q̄ hō tenetꝫ ſcire. vt p̄cte qꝛ refugit laborē ſtudij.vel qꝛ circa alia occupatꝫ: ⁊ tūc excuſatꝫ pctm̄ nō i toto.qꝛ illa ig̃rantia nō ē oīno inuoluntaria ⁊ q̄nto minꝰ hꝫ de iuolūtario tāto minꝰ excuſat.non tn̄ p̄t i h certa regula poni ſꝫ debet ex circūſtantijs p̄ēſari. Tercio mō cauſatꝫ ex malicia ꝓprie voluntatis.ita ꝙ hō bn̄ ē diſpoſitꝰ in mente ⁊ corpe totaliter tn̄ laborē acq̄rendi illuminatōꝫ mentis expellit.illā ignorātiā ꝓ nihilo reputādo.⁊ ille excuſari nō p̄t a pctō.⁊ ſic pꝫ t̄ciū. Ad p̄mū dōm ꝙ additio pcti ad pctm̄ ſp facit plura pctā. non tn̄ ſp facit maiorē g̃uitatē.qꝛ p̄t ꝯtingē ꝙ p̄mū ſic diminuit .ſecundū ꝙ ābo ſil' iūcta nō hn̄t tantā g̃uitatē.q̄ntā hr̄et ſecūdū p ſe acceptū.ſic homicidiū ꝑpetratū ab hoie ſobrio.g̃uiꝰ ē q̄ȝ ſi ꝑpetraretꝫ ab hoie ebrio.ita ꝙ p̄ponderat ebrietati ⁊ hōicidio ex illa ſeq̄nti q̄ȝuis ſint duo pctā. Ad ſecūdū dōm ꝙ duplices punitōes vel maledictōes debentꝫ ebrijs ꝓpter duo pctā q̄ ibi ꝯcurrūt.tn̄ ſi ille punitōes fiant ſm menſurā pcti.nō erūt tante q̄ntitatis q̄nta ē punitio ꝓ vno ſolo pctō g̃uiori.vt dictū ē. Aliter p̄t dici ꝙ illud dictū nō eſt dictū phi.ſꝫ ē v̄bū cuiuſdā legiſlatoris noie pitaci q̄ h ſtatuit circa ebrios ampliꝰ puniēdos nō reſpiciēs ad pcti g̃uitatē.ad cōeꝫ ppl'i vtilitatē.qꝛ multi ex ebrietate peccāt ⁊ in talibꝰ ad q̄ ꝑpetranda multitudo ꝓna eſt g̃uior pena

ſolet adhiberi.ſic̄ in multis terris ſimplex furtū g̃uiꝰ punitur q̄ȝ blaſphemia q̄ȝuis blaſphemia ſit multo magis pctm̄. In ca.ix.vbi dr̄ in poſtil. Circa ſcōm ꝯſiderādū ꝙ cecitas mētis ꝯn̄s ad actū pcti ſe p̄t hr̄e tripliciter.

Additio.

Videtur poſtilla.in hac queſtōne indifferenter accipere iſta duo .ſ. cecitateꝫ mentis ⁊ ignorātiā eſt tn̄ inter illa ſm doctores drn̄tia. nā cecitas mētis cōiter accepta ē p pctm̄.qꝛ ſm Greg.xxj.mor. ponitꝫ inter vicia q̄ cauſantꝫ ex luxuria. Ignorantia aūt pluries ē ſine pctō.vt manifeſtum eſt.

Replica.

In ca.ix.vbi diſtinguit poſtil.cecitatē mētis ēpl'r ⁊ vtiliter declarat q̄uo ſe hēat ad pctm̄.ſil'r ⁊ ig̃rātiā nō hn̄s burg.vn̄ inuaderet poſtil. dicit eū accipere cecitatem mētis ⁊ inorantiā indifferentꝫ quod tamen falſum ē.vtꝫ ex reſolutōe poſtil. Nec eſt generalitꝫ verum oēm mētis cecitatē eſſe pctm̄.qꝛ aliq̄ ē pena pcti precedentis.

Caplm.x.

Amen amē dico vobis. Hic oñditꝫ ꝙ doctrina xp̄i ſit viuificatiua. Et p̄ oñditꝫ h p verbū ſcōo p ſenſibile ſignū.qꝛ ꝯſuetudo eſt huiꝰ euāgeliſte adiūgē ſignū ſenſibile corrn̄dēs doctrine.ſcōa ſeq̄nti ca. Erat aūt quidā languēs.p̄ma i duas.qꝛ p̄rio ponitꝫ xp̄i benignitas in docēdo.ſcōo iudeoꝝ malignitas ipm ꝑſeq̄ndo.ibi. Facta ſunt: encenia.p̄ria i duas.quia primo doctrina chriſti ponitur.ſecūdo eius affectus oñditur.ibi. Diſſenſio itaq̄ꝫ: p̄ria adhuc in duas.qꝛ primo ſaluator p̄mittit quādaꝫ parabolā.ſecundo expoſitionē eius.ibi. Hoc ꝓuerbium In pabola exprimitur conditio furis ⁊ paſtoris ouiū.primo ꝓpt̄ diuerſum ingreſſuꝫ ipoꝝ. ⁊ h ē qd̄ dr̄. a Amē amē dico vobis.q̄ nō itrat p oſtiū ⁊c̄.nō eīm venit ꝓpt̄ bonū.iō q̄rit idebitū igreſſuꝫ. Qui aūt itrat p oſtiū paſtorē ouiū. Scōo oñditꝫ eoꝝ diſtinctio p effectū cū ſubditur. c Huic oſtiariꝰ apit.qꝛ ſcit eū beniuolū ouibꝰ. d Et oues eꝰ vocē audiūt.i.ꝯg̃ſcūt.qꝛ bruta aīalia ſuoſ bn̄factores recognoſcūt.vtꝫ p expiētiā ⁊ p eſa.ꝓpham.j.capi. Cognouit bos poſſeſſorē ſuū ⁊c̄. e Ppās oues vocat noīati.qꝛ diſticte eas cognoſcit qd̄ nō facit alienꝰ. f Et educit eas.ad paſtū. g Et cū ꝓprias oues emi. an̄ eas vadit. Hūc.n.modū hn̄t paſtores i t̄ra illa.ꝙ p̄cedūt gregē ſibilādo voce ⁊ inſtr̄o ad cuiꝰ auditū oues dirigūtꝫ.idō ſeq̄tꝫ. h Et oues ⁊c̄.alienū āt n̄ ſequūtꝫ.i.furē ſꝫ fugiunt ⁊c̄.ſm āt Crif ouile ē eccl'ia.oues ſꝫ fideles.oſtiū ſac̄ ſcriptura.ſm illud ad colloſſeñ.iiij. Orātes ſil' ꝓ nobis vt deus apiat nobis oſtiū ſmōis ad loq̄ndū myſteriū xp̄i. Sic igitꝫ ꝯtinuatꝫ l'ra iſta p̄cedētibꝰ ſm Crif.xp̄s ei dixit iudeos eē cecos i itellectu ſcp̄turaꝝ.qd̄ oñdit ex hac pabola ꝙ aduētū xp̄i deberēt ꝯſiderare ex teſtionio ſcp̄turaꝝ q̄s habebāt qꝛ xp̄s itrauit p oſtiū.i.p determiatōꝫ ſacre ſcp̄ture q̄ tp̄s.locū.⁊ modū . veniēdi d̄termiauit vt ſ̄ dcm̄ ē.v.c. ⁊ iō alij al'r itrātes ſꝫ fures ſic̄ machometꝰ ⁊ ātixp̄s. Huic oſtiariꝰ apit.i.moyſes.cui data ē p̄ ſac̄ ſcp̄tura ꝓpt̄ h ſaluatoꝛ dixit.ſ̄.v.ca. Si crederetis moyſi crederetis forſitan ⁊ mihi. Et oues illū audiūt.i.ſimplices ſicut fuerunt apoſtoli ei credentes. Et ꝓprias oues vocat noiatim hoc patꝫ de apoſtolis quibus diſtincta nomia impoſuit. Et educit eas de tenebris ignorantie ⁊ culpe. An̄ eas vadit.per exēpla opeꝝ.ſm ꝙ dicitur ifra.xiij.ca. Exemplum dedi vobis vt quemadmoduꝫ ego feci ita ⁊ vos faciatis. Et oues illum ſequuntur.p imitationē. Quia ſciunt vocem eius id eſt per fidem cognoſcunt ⁊ approbant. Alienum autē non ſequūtur recipientes falſam doctrinam.quia nō nouerunt vocē alienoꝝ. Sed ꝯ dictum Cryf.pōt argui quia

xp̄s exponēdo hāc pabolā dicit ſe eē oſtiū:ǧ ſacra ſcriptura nō ē h oſtiū. Pōt dici ſuſtinēdo dictū Criſo.ꝙ xp̄s nō vocat ſe ſolū oſtiū ſ₃ etiā paſtorē:vt patebit.ꝛ ſm h diſtinguit ab oſtio: ꝓpt̄ hoc ſacra ſcriptura dr̄ oſtiū hic inq̄ꝛtu₃ xp̄s ē paſtor ouiū ꝛ reſpectu ſui ingreſſus in mundū. Ꝙ aūt xp̄us dicit ſe eē oſtiū:hoc nō ē reſpectu ſui ingreſſus in mundū:ſ₃ inq̄ꝛtum alij ꝑ ip̄m hn̄t igreſſum in deū ſm aug. oſtiū ē xp̄s. Et continuat litera ſic p̄cedentib⁹: q₂ iudei i p̄cedēti capitulo dixerūt ſe viderē ſine criſto:ꝛ ꝑ ꝯſequēs poſſe ad veritatē ꝑuenire ſine eo ꝓpter h ſaluator in hac pabola oſtendit hoc ipoſſibile dicēs. Qui nō intrat.in cōgregationē fideliū ꝑ oſtiū.id ē ꝑ xp̄m. Fur eſt ꝛc̄. qđ faciūt oēs infideles ꝛ etiā mali fideles ſtatu₃ p̄lationis idebite aſſeq̄ntes. Qui n̄t intrat ꝑ oſtiū.i. ꝑ fidē xp̄i ꝛ humilitatē ꝛ alias v̄tutes eius. Paſtor ē ouiū:ſm veritatē Huic oſtiarius apit.i.ſpūſſāctus reuelat v̄itatē vt poſſit oues paſcere. Et oues voce₃ eius audiūt.i.doctrinā recipiūt. Et vocat eas noiatim cōdeſcēdēdo familiarit̄ ſb̄dit̄ Et educit eas.de tenebris ignorātie ꝛ culpe. h Añ eas vadit ꝑ exēpla vite i Hoc puerbiū. Hic ponitur dicte ꝑabole expoſitio.ꝛ diuidit̄ i duas:q₂ p̄ oñdit̄ neceſſitas exponēdi:ſcd̄o ſb̄iūgit̄ ip̄a expoſitio:ibi. Dixit ǧ. Circa primū ſciendū ꝙ illa indigēt expoſitiōe q̄ hn̄t obſcuritatem tale erat v̄bū xp̄i p̄dictū q₂ erat pabolicū:ꝛ iō intellectus ei⁹ audiētib⁹ erat occultus:ꝛ hoc ē qđ dicit euāgeliſta. l Hoc puerbiū dixit eis ih̄s.puerbiū dr̄ qñ v̄bū ponit̄ ꝓ v̄bo:ſic ē i pabola.q₂ ꝑ vocē vnā rem ſignificantē aliđ deſignat̄. k Illi āt nō cogno.q̄d lo.eis.ꝛ ſic p₃ neceſſitas expoſitiōis. l Dixit ergo eis itez. Hic ponit̄ ip̄a expoſitio pabole:pabola āt duas ꝑtes h₃. Vna ē ꝙ intrās aliunde fur ē ꝛ latro:ꝛ h p̄ exponit̄:ſcđa ē ꝙ intrās ꝑ oſtiū ē verus paſtor.ꝛ h ſcđo exponit̄:ibi. Ego ſū paſtor bonus Prima in duas:q₂ p̄ ponit̄ p̄me ꝑtis expoſitio. ſcđo eiuſdē expoſitiōis ꝓbatio:ibi. Ego ſū oſtiū. In p̄ma clauſula fecit mentionē de oſtio ouilis ꝛ de fure:iō vtrūq₃ exponit dicēs. m Amē amē dico vobis.q₂ ego ſū oſtiū ouium. Nō hui⁹ p̄dicta ē. n Oēs quotq̄t vene.añ me fu.ſunt ꝛ la.hoc nō ē intelligendū de ꝓphet̄ a deo miſſis.ſed de illis q̄ venerūt capite ꝓprio:ſicut dr̄ act.v.c. de theoda ꝛ iuda galileo. Theodas eñ vt dicit ioſeph⁹ fuit quida₃ mag⁹ q̄ decepit mltos de pp̄lo iſrl̄ ꝛ duxit eos vſq₃ ad iordanis fluuiū ꝓmittēs eis diuidē aq̄s vt trāſirent ſicco pede ſicut patres eoꝝ. Iudas āt galyle⁹ tp̄e q̄ xp̄s fuit nat⁹ ꝓhibebat pp̄lm iudeoꝝ ꝓfiteri ceſarē dn̄m ꝛ reddē tributa:ꝛ multi ſecuti ſūt eū. o S₃ nō audierūt eos oues.i. fideles i ouili eccl̄ie ꝑmanētes:q₂ ip̄i perierūt ꝛ ſequaces eoꝝ:vt dr̄ act.v. p Ego ſū oſtiū. Hic ꝓbat vtrūq₃ dcm̄ i dicta expōe. Et p̄ ꝙ ſit oſtiū;q₂ officiu₃ oſtij ē ſaluare ea q̄ ſūt itra domū:ꝛ ꝙ ꝑ ip̄m ſit igreſſus ꝛ egreſſus:ꝛ ſic ē de xp̄o q₂ ꝑ ip̄m fideles ſaluant̄ ꝛ ſuant̄ ſm ꝙ dr̄ act.iiij. neq₃.n.ē aliđ nomē ſb̄ celo datū hoib⁹ i q̄ opteat nos ſaluos fieri:ꝛ h ē qđ dr̄. q Per me ſiq̄s itroierit ſaluabit̄. Similit̄ ꝑ ip̄m ē igreſſus ad fidē:ꝛ egreſſ⁹ de miſeria iſta ad gloriā ꝛ ſic iueniūt paſcua eterne viriditat̄:ꝛ h ē qđ dr̄ r Ingrediet̄.h ad fidē. s Et egrediet̄.ex h mundo ad gloriā. t Et paſcua inue.q₂ beati reficiūt̄ iteri⁹ in aſpectu diuinitatis:ꝛ exteri⁹ in aſpectu hūanitat̄ xp̄i ꝑ quē ſt

q₂ ſciūt vocē ei⁹. alienū āt
nō ſequūt̄ ſ₃ effugiūt ab eo
q₂ nō nouerūt vocē alieno
t rū. Hoc puerbiū dixit eis
k ih̄s: Illi āt nō ꝯgnouerūt
l q̄d loq̄ret̄ eis. Dixit ergo
eis itez ieſus. Amē amen
m dico vob̄.q₂ ego ſum oſtiū
n ouiū. Omēs quotquot ve
nerunt fures ſūt ꝛ latroneſ
o ſ₃ non audierunt eos oues
p q Ego ſū oſtiū Per me ſiq̄s
r s introierit ſaluabit̄:ꝛ iegre
t diet̄:ꝛ egrediet̄.ꝛ paſcua i
v ueniet. Fur nō veniet niſi
x vt furet̄:ꝛ mactet ꝛ perdat
y z a Ego veni vt vitā habeant.
b ꝛ abūdāti⁹ hēant. Ego ſu₃
c paſtor bon⁹. Bon⁹ paſtor
aīa₃ ſuā dat ꝓ ouibus ſuis
d Mercenari⁹ āt ꝛ q̄ nō ē pa
e ſtor:c⁹ nō ſūt oues ꝓprie:
f g videt lupū veniētē ꝛ dimit
h tit oues ꝛ fugit: ꝛ lup⁹ ra
i k pit ꝛ diſꝑgit oues. Merce
l nari⁹ āt fugit:q₂ mercena
m rius eſt: ꝛ non pertinet ad
n eum de ouibus. Ego ſum
o paſtor bonus.et cognoſco
p oues meas: ꝛ cognoſcunt
q me mee. Sicut nouit me
pater: ꝛ ego agnoſco patrē

ſaluari:iō dicit paſcua in pl̄ali. Conſequēter ꝓbat ſcđ₃.ſ. ꝙ alij fuerūt fures q₂ nō venerūt ad ſalutē pp̄li:ſ₃ magis ad ei⁹ deſtructionē:ꝛ h ē qđ dr̄. v Fur n̄ veniet niſi vt furet̄ vſurpando qđ nō ē ſuū:ſic illi venerūt vſurpādo ꝙ n̄ erat eis debitū. x Et mactet ꝛ perdat. q₂ multi de populo occiſi ſ̄t corpaliter. ꝛ ēt ſpūalit̄ credētes ꝑſuaſioni illorū. y Ego veni.n̄ ſic ip̄i. z Vt habeāt vitā.ꝑ gratiā in p̄n̄ti. a Et abundanti⁹ hēant. ꝑ gloriā in futuro.q₂ gloria eſt gratia conſūmata. b Ego ſum paſtor Hic exponit ſecunda₃ ꝑabole ꝑtem .ſ. ꝙ ſit bon⁹ paſtor intrās ꝑ oſtiū.ꝛ diuidit̄ i duas:q₂ p̄ ꝓponit intentū. ſcđo ꝓbat ꝓpoſitū:ibi. ego ſū paſtor bon⁹. Circa p̄mū ponit cōditiones boni ꝛ mali paſtoris.q₂ bonus paſtor d₃ habere affectionē ad gregē:intātū ꝙ ꝓ eo ſi neceſſe eēt ſuſtineat mortē:ꝛ hoc ē qđ dr̄. c Bonus paſtor animā ſuā dat ꝓ ouib⁹ ſuis. Ad cui⁹ intellectū ſciendum ꝙ res melior nō ē exponēda ꝑiculo ꝓ viliori ſ₃ mag̃ ecōuerſo:vita āt hoīs melior ē ſim[…]lr q₃ vita oim brutoꝝ aīaliū. Et iō l₃ paſtor brutoꝝ debeat aliquē labore₃ ꝓ ſalute ſui gregis ſuſtinere:nō tñ d₃ ſe morti exponere. Aīa āt humana nobilior ē corpe: iō a cōtrario paſtor aiaꝝ ꝓ grege ſuo d₃ vitā corpalē exponē. Vlteri⁹ tāgit cōditionē mali paſtoꝝ dicēs. d Mercenari⁹ āt ꝛ q̄ nō ē paſtor.mercenari⁹ dr̄ a mercede:talis ē q̄ i officio p̄lationis attendit cōmodū rei tp̄alis qđ dr̄ merces:gloria āt celeſt̄ nō dr̄ ꝓp̄e merces:ſ₃ tm̄mō large₃ inq̄ꝛtū oē qđ reddit̄ i p̄miū laboꝝ dr̄ merces. Nō āt hui⁹ ē.q₂ hereditas diſtinguit̄ a mercede ꝓprie dicta:ſicut fili⁹ cui debet̄ hereditas diſtinguit̄ ab opario cōductitio cui debet̄ merces. Gloria āt celeſt̄ reddit̄ fidelib⁹ ſicut hereditas filijs: ꝓpt̄ qđ nō h₃ rōnem mercedis:ꝛ iō ille ē ver⁹ paſtor q̄ attēdit ad p̄miū glorie. mercenari⁹ āt q̄ attēdit ad cōmodū rei terrene.ꝛ q₂ nō ē ꝓprie paſtor:iō ſequit̄. e Cui⁹ non ſūt oues ꝓprie.ſ₃ tm̄ vſurpatiue:qđ ꝓbat ꝑ effectū cū dr̄. f Videt lupū venientē.i.tyrannū ſb̄ditos ad peccandū inducentē vel hereticū falſa doctrina eos corrumpentē. g Et dimittit oues ꝛc̄ n̄ reſiſtēdo ꝑ cēſurā eccl̄iaſticā tyrānide oppꝛſſiōi: nec ꝑ ſanā doctrinā h̄etice prauitati. h Et lu.ra.ad malū ꝑ trahēdo. i Et diſꝑgit.oues. ab vnitate eccl̄ie ſeparando. k Mer.āt fu.i.auxiliū debitū ſb̄trahit. l Q₂ merc.ē. i.ſolū curās de ꝯmodo tp̄ali. m Et n̄ ꝑti.ꝛc̄.q₂ n̄ h₃ affectū debite vl̄ ordiatū ad eas. n Ego ſū.h ꝓbat qđ dixerat ꝑ duo ſig̃. Primū ē mutua ꝯgnitō paſtoꝝ ꝛ ouium qđ ꝓuēit ex h ꝙ paſtor freq̄nt̄ ꝛ ſollicite oues viſitat:ꝛ ſic ꝯgnoſcit i ꝑticl̄ari ꝯditōes eaꝝ.ſil̄r oues ex freq̄nti imagīnatōe bn̄ficij paſtoꝝ ip̄m attēdūt:ꝛ ſic ſpālit̄ recognoſcūt ip̄m ſic ē de xp̄o ꝛ v̄e fidelib⁹ ǧ ē paſtor ver⁹:h ē qđ dr̄. n Ego ſū ꝛc̄.ꝛ ſignū hui⁹ ſb̄dit̄. o Et ꝯgno.ꝛc̄.n̄ ſolū noticia viſiōis.q₂ oia nuda ſ̄t ꝛ apta ocul̄ ei⁹ vt dr̄ heb.iiij. ſ₃ ēt noticia approbatiōis. p Et ꝯgno.ꝛc̄.q₂ v̄e fideles ꝯgnoſcūt bn̄ficia xp̄i. q Sic no.ꝛc̄.ly ſic n̄ iportat eq̄lītatē:ſ₃ q̄ndā aſſimilitudinē longiquā.vl̄ ſic: ly ſic n̄ ē nota eq̄litatis ſed ſimilitudinis. quia patris ꝛ filij eſt vna noticia conſiderando filij diuinitatem ſm vero humanitatem videt patrem clare et continue: non ſic autem fideles poſſunt habere oculum mentis ad beneficia diuine gratie q₂ talis attentio mentis aliquādo nc̄c̄io iterrūpit̄ ꝓpter ſta

tū p̄ntis vite. ſcđm ſignū veri paſtoris ē affectio quā oſtē-
dit ad oues: q̄ nō pōt eē maior q̄ ſe exponē p̄ ouib⁹: ſic ē
de xp̄o ⁊ fidelib⁹ iō dicit. a ¶ Et aiam meā pono p̄ oui-
bus meis q̄ȝ aia xp̄i p̄ fidelib⁹ fuit ſep̄ata a corp̄e ⁊ obla-
ta deo patri cū dixit. In man⁹ tuas cōmendo ſp̄m meum
Luc. xxiij. Et ne cre
deret̄ q̄ ſoluȝ p̄ iu-
deis deberet mori p̄
pter hoc qđ dr̄ ma-
thei. xv. Nō ſū miſ-
ſus niſi ad oues q̄ p̄
ierūt dom⁹ iſrl̄: iō h̄
remouet dicēs.
b ¶ Et alias oues h̄eo
q̄ n̄ ſūt ex h̄ ouili. i. d̄
ſynagoga iudeoꝝ. ſȝ
de pp̄lo gentili.
c ¶ Et illas opȝ me
adducere: qđ factū ē
p̄ p̄dicationē ap̄loꝝ
vt h̄r actu. xiij. Chri
ſtus p̄ncip̄lr opātē i
coꝝ p̄dicatione: ſm
q̄ dr̄ mar. vl. Illi āt
p̄fecti p̄dicauerunt
vbiq̄ꝫ dn̄o coop̄ante
⁊c. d ¶ Et vocē me
am audiēt: q̄ȝ iudis
repellētib⁹ fidē xp̄i
gētiles eā deuote re
ceperūt ad p̄dicationē ap̄loꝝ: ſm q̄ h̄r actu. xiij. vbi dr̄ q̄
paul⁹ ⁊ barnabas dixerut iudeis. Vob optebat p̄mū loq̄
v̄bū dei: ſȝ q̄m repellit̄ illō ⁊ idignos vos iudicat̄ vite et-
ne ecce cōuertimur ad gētes. ſic. n. nob p̄cepit dn̄s ⁊ ſeq̄t.
Audiētes ergo gētes gauiſe ſt̄ ⁊ glorificabāt v̄bū domini
e ¶ Et fiet vnū ouile. i. vna eccl̄ia ex iudeis ⁊ gētilib⁹ colle
cta. f ¶ Et vn⁹ paſtor. ſ. xp̄s: alij āt nō ſt̄ niſi vicarij illi⁹ pa
ſtoris. Qualit̄ āt ſit itelligendū v̄bū xp̄i p̄allegatū: Ma
thei. xv. ibi fuit expoſitū: ſubdit̄ āt adhuc d̄ affectiōe illi⁹
paſtoꝝ ad oues: cū dr̄. g ¶ Propterea me p̄r diligit. i. ex
dilectiōe p̄ris ē q̄ me ad ſalutē ouiū deſtiauit. vel aliter.
g ¶ Propterea me p̄r diligit. ſ. q̄ȝ adiplebo ei⁹ voluntateȝ
i mea paſſiōe p̄ ouib⁹: iō ſb̄dit̄. Quia ego pono aiaȝ meā
Sciendū tñ q̄ affect⁹ amoris p̄ris ad filiū ēt ſm hūanita-
tē nō venit ex paſſiōe: ſȝ magl̄ p̄ceſſit: ſȝ aliq̄s affect⁹ amo-
ris ſecut⁹ ē. ſ. glorificatio corp̄is xp̄i i ei⁹ reſurrectiōe: ideo
ſb̄dit̄. Vt iteꝝ ſumā eā. Et q̄ȝ voluntarie paſſus ē: iō ſb̄dit̄.
h ¶ Nemo tollit eā a me. ſ. violēter nō ē ſic itelligēduȝ q̄n
ex vulneribus ⁊ paſſiōe mortu⁹ ſit: ſȝ q̄ȝ poterat p̄ſecuto-
res ſuos ip̄edire ⁊ vno v̄bo p̄ſternere. i ¶ Sȝ ego pono
eā a meip̄o iterfectores nō ip̄ediēdo. k ¶ Ptātez habeo
ponēdi eā. i. deponēdi nō a ſuppoſito verbi. q̄ȝ qđ ſeml̄ aſ
ſūpſit nūq̄ꝫ depoſuit: ſȝ a corp̄e a q̄ fuit ſep̄ata i triduo q̄ꝫ-
uis eēt vnita v̄bo. k ¶ Et p̄tātē habeo iteꝝ ſumendi eaȝ.
nō ad ſuppoſitū a q̄ nūq̄ꝫ fuit ſep̄ata ſȝ ad corpus cui fuit
reunita. l ¶ Hoc mādatū accepi a p̄re meo. ſ. vt impleā
ei⁹ volūtatē i mea paſſione p̄ oīm ſalute. m ¶ Diſſenſio
iteꝝ. Hic ponit̄ effect⁹ doctrīe xp̄i q̄ fuit diuerſus i bōis ⁊
malis. q̄ȝ boni p̄ ei⁹ doctrinā in fide ſūt cōfirmati ⁊ mali eā
p̄uertētes diuino iudicio ſūt i malis obdurati: ⁊ h̄ ē qđ dr̄
m ¶ Diſſenſio iteꝝ facta ē int̄ iu. p̄pt̄ ſer. hos dicit itaq̄ꝫ q̄ȝ
al̄s inter eos fuerat diſſenſio ex cōſimili cauſa. vt dicuū ē
ſ. ca. vij. n ¶ Dicebāt āt multi ex ip̄is. obſtinati i malis.
o ¶ Demoniū habȝ ⁊ inſanit. miracula em̄ q̄ faciebat at-
tribuebāt demoni. ſil̄r v̄ba eius q̄ nō intelligebāt: credē-
tes q̄ ſicut arreptici⁹ loqueret̄: iō ſequit̄. Quid eum au-
ditis: ecōtrario v̄o. p ¶ Alij dicebāt. ſ. boni ⁊ deuoti.
q ¶ Hec ver. nō ſt̄ demoniū habētis. q̄ȝ ſi arreptici aliquā
do loquēt̄ ardua tñ ſt̄ falſa ⁊ ad malū inducētia: xp̄s aūt
hēbat v̄ba vite eterne: qđ p̄bāt vlteri⁹ p̄ factū dicentes.
r ¶ Nūq̄d demoniū pōt oculos cecoꝝ ap̄ire. q. d. nō Licȝ

a ⁊ aiaȝ meaȝ pono p̄ ouib⁹
b meis. et alias oues habeo
c q̄ nō ſunt ex h̄ ouili: ⁊ illas
d optet me adducē: ⁊ vocem
e meā audiēt: ⁊ fiet vnū oui
f g le ⁊ vn⁹ paſtor. Propterea
me p̄r diligit: q̄ȝ ego pono
aiaȝ meā vt iteꝝ ſumā eaȝ.
h i Nemo tollit eā a me ſȝ ego
k ponā eā a meip̄o. Ptātem
k habeo ponēdi eā: ⁊ p̄tāteȝ
habeo iteꝝ ſumendi eam.
l Hoc mādatū accepi a p̄re
m meo. Diſſenſio iteꝝ fc̄tā ē
inter iudeos p̄pt̄ ſmones
n hos. Dicebāt āt multi ex
o ip̄is. Demoniū habet et i-
p ſanit: q̄d eū auditis: Alij
q dicebāt. Hec verba nō ſūt
r demonium habētis. Nun
quid demoniū pōt cecoꝝ
s oculos aperire Facta ſunt
t autem: encenia in hieroſo-
v x lymis et hyems erat. Et
ambulabat ieſus in tēplo
y in porticu ſalomonis. Cir
cundederunt ergo eum iu-
z dei: ⁊ dicebant ei. Quouſ
q̄ȝ animam noſtram tollis
a b Si tu es chriſtus dic no-
c bis palam. Reſpōdit eis
a Hieſus. Loquor vobis ⁊
b non creditis. Opera que
ego facio in nomine patr̄

em̄ demōes p̄nt aliq̄ miracula facere: inq̄ꝫtū in tp̄e imp̄ce
ptibili a nobis ꝯiungūt p̄p̄ria actiua p̄p̄rijs paſſiuis ſicut
rane facte ſūt a magl̄ pharaōis ſm q̄ dicit aug. tñ nō p̄nt
facere ea q̄ excedūt totā facultatē nature: cuiuſmōi ē illūi
natio ceci. s ¶ Facta āt. Deſcripta benignitate xp̄i in do
cēdo. hic ꝯn̄r deſcri-
bit̄ iudeoꝝ malignt
tas ip̄m p̄ſequendo
⁊ p̄ v̄bis: ſcđo factis
ibi. Suſtulerunt er
go lapides. p̄ma in
duas: q̄ȝ p̄ ponit̄ iu-
deoꝝ interrogatio
maligna. ſcđo xp̄i re
ſponſio v̄a: ibi. Rn̄-
dit eis ih̄s. Circa p̄-
mū deſcribit̄ eoꝝ i̅
terrogatō q̄ꝫtū ad tē
p⁹ ⁊ locū ⁊ iterrogā
di modū: tp̄us tāgit̄
cū dr̄. t ¶ Encenia
facta ſūt i hieroſoly-
mis. i. feſtū dedicati
onis tēpli. Encenia
ei idē ē qđ inouatio-
nes. ⁊ dr̄ ab en qđ ē
in ⁊ cenos nouū qđ
fit q̄n aliq̄ res noua
ſuo vſui applicatur:
i dedicatōe āt tēpluȝ
applicat̄ vſui. Sciēdū tñ q̄ feſtū n̄ erat p̄me dedicationis
q̄ facta ē a ſalomōe. q̄ȝ illa facta ē. x. die ſeptēbr̄ i autūno:
vt h̄r. iij. reg. viij. Nec ēt ſcđe dedicatōis q̄ facta ē ſb̄ zoro-
babel tēplo reedificato. q̄ȝ illa facta ē i martio tp̄e v̄nali: ſȝ
fuit feſtū illi⁹ dedicatōis ſeu inouatiōis q̄ facta eſt ſb̄ iuda
machabeo q̄n purificatū fuit tēplū ab antiocho epiphāe
p̄phanatū: vt h̄r. j. macha. iiij. q̄ purificatio facta fuit. xxv
die noni mēſis apđ iudeos: vt h̄r. j. macha. iiij. q̄ p̄ maio
ri p̄te ꝯmūit̄ ꝯcurrit cū decēbri apđ nos ⁊ iō ad h̄ denotā-
dū addit̄. v ¶ Et hyēs erat. ⁊ ſic p̄ȝ tp̄s. loc⁹ āt deſiḡt cuȝ
dr̄. x ¶ Et ābu. ie. i tē. i por. ſalo. noie tēpli itelligūt̄ atria
⁊ loca ad domū dn̄i p̄tinētia. Eret āt ibi q̄dā loc⁹ edificat⁹
vbi ſalomō ſtabat ad orādū q̄ dicebat̄ regl̄ oratoriū. Sȝ ꝯ
h̄ videt̄ q̄ oia q̄ edificauerat ſalomō i tēplo fuerūt ꝯbuſta
p̄ chaldeos: vt h̄r. iiij. Reg. vlt. Dicēdū q̄ alia portic⁹ fuit
reedificata i tēplo ad ſilitudinē p̄oris. ⁊ iō retinuit nomē
p̄cedētis: ſicut frequēter fit i edificijs rep̄at̄. ⁊ ſic p̄aȝ int̄
rogationis loc⁹. ſb̄dit̄ ēt int̄rogādi mod⁹. y ¶ Circūdede
rūt ḡ eū iudei. vt citi⁹ eū i v̄bis cap̄ent. z ¶ Et dicebāt ei
Quouſq̄ꝫ animā noſtrā toll̄. i. crucias dimittendo nos in
ſuſpēſo. p̄ h̄ innuētes q̄ vellēt ei⁹ dicto ſtare ⁊ euȝ libēter ſic
xp̄m recip̄e: cū tñ haberēt ꝯriū i corde. a ¶ Si tu es xp̄s
dic nob palā. nō querūt ſi tu es fili⁹ dei. q̄ȝ de h̄ nō curaſ-
ſet pylat⁹ q̄ erat gētilis apđ quē intēdebat eū accuſare. ſȝ
querūt ſi tu es xp̄s. i. vnct⁹ q̄ vnctio debebat̄ regib⁹: ⁊ p̄ cō
ſequēs ſi rn̄diſſet ſe eē xp̄m ſtati accuſaſſent eū p̄ſidi vt re
bellare volentē ꝯ imp̄atorē romanū cui ſb̄diti erāt iudei ⁊
aſpirare ad regnū. Eadē ēt de cā dixerūt. b ¶ Dic nobis
palā. vt poſſēt ꝯ eū h̄re teſtimoniū. Rn̄dit ih̄us. Hic po-
nit̄ xp̄i v̄a rn̄ſio: in q̄ p̄mo oñdit̄ iudeoꝝ malignitas. ſcđo
diſcipuloꝝ xp̄i benignitas: ibi. Oues mee. In p̄ma ḡ p̄te
dr̄ ſic. a ¶ Loquor vob ⁊ nō credit̄. q. d. vos querit̄ ver
ba expmentia q̄ ego ſim xp̄s nō ad v̄itatē itelligenduȝ ſȝ
magis ad calūniandū: q̄ȝ ſi illa dicereȝ nō crederet̄: qđ p̄
bat ꝯn̄r dicēs b ¶ Op̄a q̄ ego facio i noie patris ⁊c. Sic
em̄ ſ. dictū ē. iiij. ca. Efficaciſſimū argumētū ad p̄bandū
veritatē excedentē naturalē facultatē intellectus: ſt̄ opera
miraculoſa. ⁊ tamen illis non credebant. cum tamen fi-
erent ad declarationem deitatis hieſu chriſti. Cauſa autē
incredulitatis eorum ſubditur cū dicit̄.

c Sed vos nō cre. qꝛ nō eſtis ex ouibꝰ meis id ē innocē-
tes ⁊ hūiles: ſʒ ſupbi ⁊ maligni: ⁊ iďo dei iudicio excecati
Cōſiderandū q in hac rñſione xp̄s nō dixit expſſe ſe eſſe
xp̄m quē querebāt: ſʒ dixit aliqd equiualēs vel maius: vt
rñderet veritate ⁊ excludēt calūnie maliciam. d Oues
mee. Hic pñr oñdit diſcipuloꝝ ſuoꝝ benignitatem dicens. Oues mee. i. humiles quibꝰ reuelatur veritas: vt hr̄ mat. xj e Vocē meā audiunt. credēdo corde ⁊ obediēdo opere. f Et ego cognoſco eas. nō ſolū noticia viſiōis: ſʒ etiā approbatiōis ad vitā eternā. g Et ſequūť me. h in pñti p grāz ⁊ in futuro p gloriā. iō ſequitur. h Et ego vitā eternaȝ do eis ⁊c. Loquiť eñ h de illꝭ q ſunt oues eꝰ nō ſolū ſm pñtē iuſticiā: ſʒ ēt ſm p̄deſtinatiōeȝ diuinā q fruſtrari nō pt. i Et nō rapiet eas quiſqȝ de manu p violentiā qď pbat tali rōne. k Pater meus qď dedit mihi ⁊c. i. ipſa deitas quā habeo a patre. qꝛ oia excedit i infinitū. l Et nemo pt rape ⁊c. Cū ei ſit infinite potētie nihil poteſt ab eo auferri p violentiā. m Ego ⁊ pater vnū ſumꝰ. in v̄tute ⁊ potētia: ſicut in deitate: vt ſupra dictū ē. g̃ nemo pt rape oues de manu mea. Notandū āt q ex hoc v̄bo ſaluatoris. Ego ⁊ pr̄ vnum ſumꝰ excludūť duo errores ꝯtrarij: circa articulū ſctiſſime trinitatis. Sabellius. n. poſuit i deo vnitatē pſone ſicut ⁊ eēntie: ⁊ hoc remoueť cū dr. Ego ⁊ pr̄ vnū ſumꝰ. Si. n. pr̄ ⁊ filiꝰ eēnt vna pſona dixiſſet ſū i ſingulari. Arriꝰ āt ꝯrio poſuit diuerſitatē eēntiaꝝ: ſicut ⁊ pſonaꝝ ⁊ h excludi h qď dr h. Vnū. Si. n. pr̄ ⁊ filiꝰ haberēt diuerſas eēntias ñ dicēt vnū neutraliť ſʒ plura. n Suſtulerūt g̃. Hic pñr oñdiť malignitas iudeoꝝ i facto. Et diuidiť in tres. qꝛ primo xp̄s refrenat coꝝ ſeuiciā: ſcďo excludit impoſitaȝ ſibi blaſphemiā: ibi. Rñderūt iudei. tercio fugit ꝑpť coꝝ obſtinatā maliciā: ibi. Querebāt ergo. In p̄ma igr̄ pte dicitur n Suſtu. g̃ la. iudei vt la. eū. moti liuore iuidie nō amore iuſticie abſqȝ legis ordie: vt ſ. dictū fuit i caſu ſimili. viij ca. o Rñdit eis ieſus. dulciter eos repmendo. p Multa bona opa oñdi ⁊c. ſ. v̄itatē docēdo: īfirmos curādo: ⁊ alia miracula faciēdo. q Propť qď coꝝ opus me lapi. cū tñ ex hoc me honorare deberetis. r Rñderunt. Hic ꝯſequēter excludit blaſphemiā ſibi ipoſitā: et diuidiť in duas. qꝛ p̄ hmōi blaſphemia imponiť ⁊ ſecūdo excludiť ibi. Rñdit. In p̄ma ergo pte dr ſic. Rñderūt iudei dicētes. s De bono ope nō lapi. te ſed de blaſ. In dictis coꝝ pȝ cōtradictio qꝛ loquebāť ſicut furioſi. Teſtificanť eñ eū facere bona opa in miraculis. cū dicūt. s De bono ope nō. ſ. qď facis: ⁊ tñ dicūt hic eū blaſphemū cum diciť. t Sed de blaſphemia. iſta eñ ſūt incōpoſſibilia. qꝛ miracula xp̄i fiebāt ad teſtimoniū bonitatis eius. ⁊ iō cū eēnt bona opa ⁊ diuina nō poterāt fieri ad teſtificandū aliqď falſū: qď tñ eēt ſi ille eēt blaſphemꝰ ad cꝰ teſtimoniū fierēt. Iſta autē cecitas in eis ꝓcedebat ex eo q ſolū humanā naturā in xp̄o conſiderabāt: iō ſubditur. Quia cum homo tu ſis facis teipm deū. v Rñdit eis

mei hec teſtimoniū phibēt
c de me. Sʒ vos nō creditꝭ
qꝛ nō eſtis ex ouibꝰ meis.
d e Oues mee vocē meā audi
f g unt: ⁊ ego cognoſco eas: ⁊
h ſequūť me: ⁊ ego vitā eter-
nā do eis: ⁊ nō pibūt ieter
i nū ⁊ nō rapiet eas qͥſqȝ de
k manu mea. Pater meꝰ qď
dedit mihi maius oibꝰ eſt
l ⁊ nemo pōt rapere de ma-
m nu patris mei. Ego ⁊ pater
n vnū ſumꝰ. Suſtulerūt ergo
lapides iudei: vt lapidarēt
o euȝ. Reſpōdit eis iheſus
p mlťa bōa opa oñdi vob ex
q pꝛe meo: ꝑpť qď coꝝ opꝰ
r me lapidatꝭ. Rñderūt er-
s go iudei. De bono ope ñ
t lapidamꝰ te: ſʒ de blaſphe-
mia: ⁊ qꝛ tu hō cū ſis facis
v teipm deū. Rñdit eis ihs
x Nōne ſcriptū ē in lege ve-
ſtra: qͣ ego dixi dij eſtis.
y z Si illos dixit deos: ad qͦs
a ſermo dei factꝰ ē: ⁊ nō po-
b teſt ſolui ſcriptura quē pa-
c ter ſanctificauit: ⁊ miſit in
d mūdū: vos dicitis: qꝛ blaſ
phemas qꝛ dixi filiꝰ dei ſū
a Si nō facio opa pꝛis mei
nolite credere mihi. Si āt
facio: ⁊ ſi mihi non vultis
credere: operibus credite
b vt ꝯgnoſcatꝭ ⁊ credatꝭ: qͣ
c pr̄ i me ē ⁊ ego i pꝛe: quere
d bāt ergo appħēdere: ⁊ exi-
e uit de manibꝰ coꝝ. Et ab-
ijt iterū trās iordanē in eū
locū vbi erat Johānes ba
f ptizās p̄mū ⁊ māſit illic: et
g multi venerūt ad eū: ⁊ dice-

Hic pñr ieſus excludit crimen blaſphemie ſibi impoſitū ⁊ hoc dupliť. primo excludit illud p ſcripturā. ſcďo p rationē: ibi. Si nō facio. Circa primū ſciendū q ſacra ſcriptura cum ſit a deo inſpirata: nō pōt eſſe falſa. Ipa aūt attribuit deitatē hominibus ſanctis ⁊ ꝓphetis: ⁊ ipi xp̄o: aliť tamē. qꝛ deitatē pticipatiue tm̄ attribuit alijs a xp̄o: ſic iudices locū dei tenētes dicunť dij. Exo. xxij. Dñs domꝰ applicabiť ad deos: et ibidē. Dijs nō detrahes ⁊c. xp̄o aūt attribuit deitatē ꝓprie dictaȝ ſm q hr̄ hiere. xxiij. Ecce dies veniunt dicit dñs. ⁊ ſuſcitabo dauid germen iuſtū ſequiť poſtea. Hoc ē nomē qď vocabūt eū dñs iuſtus noſter ⁊ vbi habemꝰ dñs ponitur nomē domini thetragrāthon in hebreo: qď nullo mō attribuiť alicui niſi deo vero: iō pȝ q ſicut ſcriptura veteris teſtamēti attribuit alijs a xp̄o deitateȝ pticipatiue dictā ita ipi xp̄o deitatē ꝓprie dictā: ſm hoc igr̄ exponēda ē litera. v Rñdit eis ieſus. declarando ſe nō eē blaſphemū dicendo ſe eſſe deū vel dei filiū naturalē qď idem eſt: qď ꝓbat p ſcripturā. d. x Nonne ſcriptū eſt ⁊c. qꝛ ego dixi dij eſtis. Hoc hr̄ in pſ. lxxxj. ⁊ diciť de iudicibꝰ et ꝓphetis: iō ſubdiť. y Si illos dixit deos. pticipatiue. z Ad quos ſermo dei factus eſt. ſicut fuerūt ꝓphete ⁊ iudices. a Et nō pōt ſolui ſcriptura. i. nō poteſt dici q cōtineat falſum. b Quē pater ſanctifi. i. meipm: quē ſanctificauit. id ē ſanctū generauit ab eterno ſm deitatem. vľ Sanctificauit. id ē plenitudine gratie adimpleuit ꝙtum ad humanitatē. c Et mi. in mun. ad ſaluandum ipm. ſic erat p ꝓpheta: p̄ ſlcū. d Vos di. qꝛ blaſ. qꝛ dixi fi. dei ſum. q. d. irrōnabiliter loquimini. qꝛ ſcriptura ſacra q̄ ſolui nō pōt expſſe loquiť de diuinitate mea: vtȝ p p̄dicta. a Si nō facio. Hic pñr excludit crimē blaſphemie ſibi impoſitū p rationem. Circa qď ſciendum q oia determinantur ꝓprio ope: vt habeť. iiij. metheoroꝝ: iō p ꝓpriā opationē certificamur de natura rei xp̄s aūt faciebat opa diuinitatis ꝓpria. ſ. miracula totā facultatē creature trāſcendentia ⁊ ēt v̄tute ꝓpria: qꝛ nō ſolū faciebat illa obſecrando diuinā potētiā: ſʒ aliqñ iperādo. Ex q̄ ꝯcludiť q in eo vere erat natura diuina ⁊ p ꝯñs nō erat blaſphemꝰ dicendo ſe eſſe deum vel dei filiū ⁊ hoc ē qď dr. a Si nō facio opa pꝛis mei ⁊c. iō ꝯcludit ex opibꝰ. b Vt cognoſcatis ⁊ credatis qꝛ pr̄ i me ē ⁊ ego i pꝛe inqꝛtū ē vna natura amboꝝ: ſicut ⁊ vna opatio. c Querebāt g̃. Hic pñr poniť fuga xp̄i ꝓpť eoꝝ obſtinatā maliciā: qꝛ nec v̄bis eꝰ nec opibꝰ iducebanť ad credendū: ſʒ tāqȝ obſtinati q̄rebāt eū appħēdere ad occidēdū. d Et exiuit de me. coꝝ v̄tute diuia trāſiēs p ipos: ſic ſ. dictū fuit. viij. cap. e Et abijt iteꝝ ⁊c. ⁊ māſit illic. ſ. ad tp̄s vt ppľi venientes ad ipm recordareť de teſtimonio iohis q dixerat dee. ecce agnꝰ dei. Et ď teſtimonio dei pꝛis cꝰ vox audita fuerat i baptiſmo xp̄i. Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ. ⁊ ſic hita collatiōe p̄oꝛuȝ ⁊ nouiſſimoꝝ ꝯfirmareť i fide ipiꝰ: iō ſeqť. f Et mľti ve. ad eū. credentes. g Et dicebāt. i argumentū ſue fidei.

b ¶ Quia iohãnes ſignũ fecit nullũ. Signa em̃ reſeruabant̃ xp̃o ſicut pͥncipalioꝛi. tñ ꝓpt̃ ſctitatẽ vite credebant iohãni. ⁊ qꝛ in xp̃o videbãt dictũ eiꝰ impleri. ið̃o ſequitur Oia aũt q̃cũqꝫ dixit iohãnes. de eo vera erant. ⁊ concluditur fructꝰ huiꝰ collatõis. cum dicitur.

i ¶ Multi crediderũt in eũ. Circa p̃dicta in h̃ ca. queritur vtrũ licitũ ſit paſtori eccleſie in pſecutione fugere. Et arguitur prio ꝙ ſic. quia aliq̇ ſcti legunt̃ hoc feciſſe ſicut thomas

b bãt: qꝛ iohes q̇dẽ ſignũ fec̃ nullũ. oĩa aũt q̃cũqꝫ dixit i iohes de hoc vera erãt. et multi crediderũt i eũ. xj.

cantuarienſis fugit de anglia tp̃e pſecutõis ſue eccl̃ie qð̃ nõ feciſſet niſi licitũ fuiſſet. g̊ ⁊c̃. Itẽ ſaluatoꝛ dixit apoſtolis Math. x. ca. Si vos pſecuti fuerint i vna ciuitate fugite in aliã. ⁊ ſic videtur ꝙ fugere tp̃e pſecutõis nõ ſolum ſit licitũ. ſꝫ etiã meritoꝛiũ cũ ſaluatoꝛ diſciplo̓s ad hoc hoꝛtet̃. Cõtrariũ arguit̃ p h̃ ꝙ in hoc ca. dictũ ẽ. Mercenarius ⁊ q̇ nõ eſt paſtoꝛ videt lupũ venientẽ ⁊ dimittit oues ⁊ fugit. qð̃ exponẽs Greg. dicit: ꝙ ille q̇ fugit tp̃e pſecutõnis merito pdit meritũ paſtoꝛis. qð̃ nõ eſſet verꝫ ſi fugere eſſet ſibi licitũ. Rñſio: dð̃m ꝙ noïe lupi veniẽtis ſup oues aliq̃n intelligit̃ diabolꝰ p tẽtatões fideles iſeſtãs. alioq̃n hereticus p falſam doctrinã coꝛrũpẽs. aliq̃n tyrãnus violentia armoꝝ pſequẽs. Si prio ⁊ ſcð̃o mõ accipiat̃ lupꝰ nõ eſt licitũ paſtoꝛi fugere. qꝛ cũ talibꝰ lupis nõ eſt reſiſtendũ coꝛpoꝛaliter ſꝫ magis ſpũaliter p deuotã oꝛõnem ⁊ ſctãm predicatõꝫ ⁊ doctrinã. Et ið̃ p talia eſt eis ſtati reſiſtẽdũ. Alit̃ em̃ ſi daret̃ eis igreſſus nõ reſiſtẽdo accideret maius pıculũ. ꝓpt̃ qð̃ dicit btũs Iacobꝰ. iiij. Reſiſtite dyabolo ⁊ fugiet a vobis. Et idẽ hoc poſſet dici de heretico. qꝛ fugit illuꝫ q̇ p ſanã doctrinã detegit ipiꝰ falſitatẽ. ꝓpt̃ qð̃ ſymon magꝰ fugiebat petꝝ de ciuitate i ciuitatẽ vt dꝛ i itinerario Clemẽtis. Si accipiat̃ lupꝰ: tercio mõ tunc ẽ diſtinguenduꝫ. Quia aut pſecutio pſonalis ẽ aut cõis. ſi pſonalis ita ꝙ ẽ ꝯ paſtoꝛẽ tm̃ ⁊ nõ ꝯ gregẽ ſibi ꝯmiſſum. tũc paſtoꝛi ẽ fugiendũ. nec tũc dimittit gregẽ i pſecutõe. qꝛ tũc pſecutio nõ eſt ꝯ gregẽ. vt dictũ eſt. ⁊ hoc mõ paulꝰ apl̃s fugit ð̃ damaſco. vt h̃r act. ix. Si aũt ſit pſecutio cois ꝯ gregẽ ⁊ paſtoꝛeꝫ adhuc diſtinguẽdũ ẽ. qꝛ aut ẽ vnꝰ ſolꝰ paſtoꝛ aut multi. ſi vnus tm̃ nõ ẽ ſibi licitũ fugere ⁊ gregẽ dimittẽ. qꝛ h̃ eſſet mercẽnariꝰ ⁊ nõ paſtoꝛ ſm ꝙ dicit ſaluatoꝛ. Si aũt ſit̃ multi paſtoꝛes quibꝰ eccl̃ia alibi idigeat. tũc aliq̇ dñt remanere ⁊ alij fugẽ. vt ſic grex remanẽs i illa eccl̃ia ſufficient̃ cuſtodiat̃ ⁊ vtilitati eccl̃ie de alijs ꝓuideat̃. ⁊ ſi nõ poſſit determinari de cõi ꝯcoꝛdia vel alia cõueniẽti via q̇ remaneant ⁊ q̇ fugiãt. poſſent ſup hoc iuocata ſpũſſcti gr̃a ſoꝛtes mitti ſm ꝙ dicit aug. i epl̃a ad honoꝛatũ. Si int̃ miſtros ſit diſceptatio q̇ eoꝝ tp̃e pſecutõis maneãt ⁊ q̇ eoꝝ fugiãt ne fuga vel moꝛte oĩm eccl̃ia deſerat̃. ſi hec diſceptatio al̓r nõ poterit t̃miari quãtũ mihi v̓r. q̇ maneãt ⁊ q̇ fugiãt. ſoꝛte eligẽdi ſũt. Ad p̃mũ dð̃m ꝙ ſcti fugeꝛt i caſibꝰ licitis p̃dicto mõ. vñ in legẽda ſcti tho. dꝛ ſic: ꝙ i pͥncipio pſecutõnis fugit. qꝛ nõdũ inotuerãt ad plenũ cauſe eccl̃ie ⁊ pſonalis pſecutio videbat̃. Eodẽ mõ dð̃m ẽ ꝙ ſaluatoꝛ hoꝛtatur diſciplo̓s fugere i caſibꝰ licitis p̃dictis.

¶ In ca. x. vbi dꝛ i poſtilla. Oẽs q̊tq̊t veniũt fures ſunt et latrones.

¶ Additio.

Quod aũt hec verba xp̃i nõ poſſint itelligi de ꝓphetis ſeu p̃riarchis ⁊ hmõi ſatis ẽ manifeſtuꝫ illi em̃ nõ vt pderẽt oues ſeu vt eas furarentur venerũt. Sꝫ attendendũ ẽ q̃uo verba xp̃i dicẽtis vniuerſaliter. Oẽs q̊tq̊t venerũt fures ſũt ⁊c̃. ſaluari poſſint ſic vt ſub hac vniuerſitate nõ ꝯp̃hendant̃ etiã iuſti a deo miſſi: nã ſm apl̓m ad hebꝛ. ij. ca. q̇ oĩa dicit nihil excipit. ſꝫ continuãdo hec verba ad imediate p̃cedẽtia ſatis h̃r ꝙ hec vniuerſalitas nõ cõp̃hẽdit oẽs q̊tq̊t venerũt ſimpl̓r. ſꝫ tm̃ illos q̇ veniẽtes nõ itrauerũt p oſtiũ. vñ cũ xp̃s dixit. Ego ſum oſtiũ ouiũ. ſtati ſubiũxit. Quotq̊t venerũt ⁊c̃. vt itelligat̃ illa vniuerſalitas ſolũ ꝯp̃hendere illos q̇ nõ p oſtiũ venerũt. ⁊ hoc videtur dicere aug. i h̃ loco vbi ſic. Intellige ergo q̊tq̊t veneꝛt p̃ter me nõ aũt p̃ter illũ ꝓphete veneꝛt. q̇ cũ illo venerũt ⁊c̃. ⁊. ſ̃. Preceſſerũt em̃ iuſti in eũ credẽtes venturꝝ q̃uo credimꝰ in eũ q̇ iã venit. tp̃a em̃ variata ſunt. nõ fides. hec Aug.

a Erat aũt q̇dã lãguẽs b lazarꝰ a bethania de c caſtello marie ⁊ mar- d the ſoꝛoꝝ eiꝰ. Maria aũt e

¶ In eodẽ. cap. vbi dꝛ in poſtilla. Hereditas differt a mercede ꝓprie dicta.

¶ Additio.

Premia ſctõrũ in vtroqꝫ teſtamento freq̃nter merces dꝛ. vñ Geñ. xv. ca. Merces tua magna ẽ nimis. ⁊ Eſa. xl. ca. Ecce merces eiꝰ cũ eo. ⁊ math. v. capi. Merces vr̃a copioſa ẽ in celis. ⁊. ſ. Coꝝ. iij. ca. Vnuſquiſqꝫ mercedẽ accipiat ſm ꝓpͥũ laboꝛẽ. quẽ modũ loquẽdi etiã doctoꝛes catho. tenẽt vñ aug. dicit. Viſio ẽ tota merces: ⁊ ſic de multis alijs. Incõueniẽs igit̃ v̓r dicere ꝙ gloria celeſtis nõ dicat̃ ꝓpͥe merces cũ ſic cõiter appelletur a ꝓphis p̃riarchis euãgeliſtis apl̃is atqꝫ doctoꝛibꝰ. ſꝫ meliꝰ vr̃ dð̃m ꝙ gloꝛia celeſtis i ꝯpatõe meritoꝝ q̇bꝰ eã q̇s de cõi lege adipiſcit̃ p̃t dupl̓r ꝯſiderari. Vno mõ ſm ꝯgruitatẽ q̇ attẽdit̃ ſm equalitatẽ ꝓpoꝛtõis. ⁊ ſic iuſti ꝓpͥe merent̃ gloꝛiã celeſtẽ. vñ ⁊ ꝓpͥe dꝫ dici merces. Alio mõ ſm cõdignitatẽ q̇ attẽdit̃ ſm ꝓpoꝛtõꝫ eq̃litatis. ⁊ iſto mõ ſcti nõ merentur gloꝛiã celeſtẽ. vñ ad Rom̃. viij. ca. Nõ ſunt condigne paſſiones huiꝰ ſeculi ad futurã gloꝛiã q̇ reuelabit̃ i nobis. q̃ conſideratõe gloꝛia celeſtis nõ dꝛ merces. ſꝫ potiꝰ hereditas. eo ꝙ filiꝰ adhoc ꝙ debeat ſuccedere in bonis paternis nõ req̇rit̃ ꝙ h̃ mereat̃ ex ꝓpͥo laboꝛe. ſꝫ ſufficit ꝙ legittĩe ſuccedat pr̃i. Vñ prio mõ loq̇ndo gl̓ia celeſtis ꝓpͥe dꝛ merces. ⁊ iſto mõ dñt itelligi auctes h̃ aſſerẽtes. ſcð̃o vero mõ intelligi debẽt auctes noïantes celeſteꝫ gloꝛiã hereditatẽ. vt in p̃s. Iuſti aũt hereditabũt terram. ⁊ ſic de alijs

¶ Replica.

In ca. x. poſtil. diſtinguit mercedẽ ab hereditate burgen. occaſionẽ q̇rẽs dicit p̃mia ſctõꝝ dici merces in vtroqꝫ teſtamẽto: inepte ꝯcludẽs ex h̃ ꝙ hereditas ꝓpͥe dꝫ dici merces. ⁊ diſtiguẽs de merito ꝯgrui ⁊ cõdigni ſeſe inuoluens. cõcedit ꝙ in poſtil. redarguit̃. ſ. diſtinctõꝫ hereditatis ⁊ mercedis. Vñ ſciendum ꝙ vbi in ſacra ſcriptura vita beata merces dꝛ non eſſe ꝓpͥe intelligendũ ſꝫ tranſſumptiue. vtputa ſicut merces in humanis datur in humanis p ope. ita in diuinis nõ ſm ꝓpͥetatẽ ſꝫ ſimilitudinẽ. Merces em̃ eterna nõ hꝫ oꝛtũ ꝓpͥe ex ope. ſed opis acceptabilitate. ⁊ h̃ ſm ꝯgruitatẽ. ꝯgruũ ei eſt cũ homines faciunt quod poſſunt ꝙ deus eam acceptet ⁊ gratiã ꝯferat. vñ fiat condignitas in ope.

¶ Capi. xj.

Erat aũt quidã languens. Poſtqꝫ euangeliſta oſtendit in xp̃o virtutem viuificatiuã ex eius verbo. Hic ꝯñr hoc ideꝫ oñdit ſenſibili ſigno in moꝛtuo virtute eius reſuſcitato. Et diuiditur in tres. quia euangeliſta p̓mõ deſcribit infirmitatẽ lazari incurabilẽ: ſcð̃o eius moꝛtem indubitabilẽ. ibi. Vt ergo audiuit. tercio eius ſuſcitationẽ mirabilẽ. ibi. Ieſus aũt vt vi. Prima ſi in duas. quia pͥmo eius infirmitas deſcribitur. ſcð̃o xp̃o nunciat̃. ibi. Miſerunt ergo. In pͥma ergo pte dicitur ſic.

a ¶ Erat aũt quidã languẽs. Ex quo patet incurabilitas infirmitatis via nature. infirmitas em̃ curabilis nõ dꝛ ꝓpͥe lãguoꝛ. b ¶ Lazarus. ſ. noïe. c ¶ A bethania. nom̃ eſt ville in q̇ erat infirmꝰ. d ¶ De caſtello marie ⁊ marthe ſoꝛoꝝ eius. qꝛ in p̃dicta villa erat illud caſtrũ i q̇ manebãt iſte dñe cũ lazaro eaꝝ fratre. ⁊ qꝛ multe mulieres vocabant̃ noïe marie. ið̃ ad diſtinguendũ iſtã ab alijs ſubdit̃. e ¶ Maria aũt erat q̃ vnxit dñm vnguẽto. Vtꝝ aũt h̃ maria fuerit illa peccatrix de q̃ ſcribitur Luce ſeptĩo. q̇ lauit pedes domini ⁊ vnxit vnguẽto. ſancti varie loquuntur. Hyero. aũt ⁊ chryſ. dicũt iſtam fuiſſe aliam. vnde illa dr̃ peccatrix. hec ſancta ⁊ hõeſta. ⁊ ꝓpt̃ hoc nom̃ illiꝰ Luc. vij

tacet. iſtius aūt nomē hic exprimit. ⁊ tūc dicunt iſti ꝙ ambe mulieres fecerūt ſilr. ſ; illa fecit hoc ex peccatoꝝ ſuorū cōpunctiōe. iſta aūt ex xpi deuotione. Greg. et Aug. de cōſenſu euāgeliſtaꝝ dicūt cōtrariū. Dicit tñ Aug⁹. ꝙ iſta Maria bis vnxit xpm dñm. ex hoc loco ſumēs argumentū: q₂ hic dicit: q₂ vnxit loquēdo de pterito: ⁊ ſequēti. c. ſilr dixit: ꝙ vnxit caput dñi. dicit igit ꝙ pma vnctio fuit ex ptritiōe: quā Lucas narrat diffuſe: ⁊ hic breuit repetit. ſcda aūt fuit ex deuotiōe q ſeqnti. c. deſcribit. Cōſuetudo etiā eccleſie tenet ꝙ eadez mulier fuit de q narrat Lucas tacito ei⁹ noie. ⁊ q hic dr ſoror Lazari. nec mirū. q₂ officiū eccliaſticū a ſancto Grego. ordinatū eſt q fuit hui⁹ opiniōis. f Miſerūt. Hic pñr infirmitas lazari xpo nūciat p internūciū. et hoc eſt qd dr: Miſerūt ḡ ſorores. curati onē fratris deſiderātes. g Ad eū dicētes: dñe ecce quez amas infir. Nō dicūt veni: q₂ amanti ſufficit neceſſitatē nūciare amici. h Audiēs aūt ieſus dixit ei. ſ. rñdendo p nūciū. i Infirmitas h non eſt ad mortē. nō eſt p hoc intelligendū ꝙ lazar⁹ nō fuit mortu⁹ vt dixerūt aliq: q₂ h eſſet deſtruere veritatē euāgelij: cum infra codē ca. dicat ſaluator. Lazarus mortu⁹ ē. ſ; p tāto dicit h infirmitas nō eſt ad mortē: q₂ nō tēdebat ad mortē ibi ſiſtēdo: ſ; pp̄ter reſurrectionē ſequētē: vt inde glorificaret deus p oñſionē ſue vtutis: ⁊ in xpo declaret virt⁹ deitatis: iō ſequit. Sz p gloriā dei vt glificet fili⁹ dei p eā. k Diligebat aūt ihs marthā ⁊c. hoc addit ad oñdendū q̄re nō oportuit ꝙ martha ⁊ maria irēt ad xpm pſonalit ſicut fecit regul⁹ de quo. ſ. dictū eſt. iiij. ca. q₂ xps erat familiaris Lazaro ⁊ eius ſororib⁹: ⁊ ibi frequēter hoſpitabat. l Vt ḡ audiuit. Hic pñr deſcribit mors Lazari. ⁊ diuidit in duas: p₂ pmo deſcribit hui⁹ mortis expectatio. ſecūdo expectate denūciatio: ibi. Deinde poſt h. Circa pmū ſciēdū ꝙ xps audita infirmitate lazari nō ſtatim iuit ad eū: ne a iudeis eius miracula impugnātib⁹ ⁊ virtuti demonū ea imponētib⁹ poſſet dici: ꝙ illa infirmitas ⁊ mors ſequēs fuiſſet tm̄ ſm apparētiā ⁊ illuſionē factaz a xpo p artē magicā. ⁊ h eſt qd dr. l Vt ergo audi. qa infir. tūc qdē māſit i codē loco trās iordanē. m Duobus dieb⁹. expectādo mortē lazari: ſic ꝙ eēt qdriduanus anteq̄ illuc veniret ad maiorē miraculi certitudinem. n Deinde poſt hec. Hic pñr ponit mortis lazari denūciatio: in q denūciatiōe ſaluator ſic pcedit: q₂ pmo ppoſitū eūdi in iudeā pdicit. ſcdo cām ſubiūgit: ibi. Hec ait. tercio ad locū pdictū puenit: ibi. Venit itaq; ihs. In prima ḡ pte dr ſic. n Deinde poſt h. ſ. expectatōez mort Lazari pdictā. o Dicit diſci. ſu. ea. in iudeā itez. Hoc aūt pdixit eis pter ꝯſuetudinē. q₂ ſciebat eos inde terreri vt min⁹ iacula ferirēt q puiderent. p Dicūt ei diſcipuli. timētes in iudeā reuerti. q Rabbi nūc que. te iudei lapi. hoc habitū eſt ca. pcedēti: ⁊ tu iterū vadis illuc. q. d. nō eſt tibi nec nobis ſecurū. r Rñdit ihs. eos aſſecurādo. s Nōne. xij. hore diei ſt. q. d. ſi volūtatē tūc habebāt me lapidādi. mō tñ nō faciēt: q₂ mutato tpe poteſt volūtas mutari. Erat. n. puerbiū apud iudeos: et adhuc eſt apud nos ꝙ loqndo de mutatiōe ppoſiti: dr. xij. hore ſūt diei: ⁊ iō ſaluator vſus ē tali mō loqndi. Et oñdit vlteri⁹ ꝙ deberēt eē ſecuri dicēs: t Si qs ambu. i die. i. ſancte ⁊ iuſte. vl aliter. In die. i. mecū q ſū lux mūdi faciēs diē diuine grē. v Non offendit. i. ſecur⁹ dz eſſe. x Quia lucē hui⁹ mū. videt. i. me ipm q poſſuz eū ſaluare. vl alit: Lucē. i. iuſticiā ad quā attēdit. y Si aūt ambula. in nocte. i. ſine pñtia mea: vel ſine iuſticia. z Offendit. i. dz ſuſtinere penā offenſe debitam. a Quia lux nō eſt in eo. i. iuſticia. vel ego q ſum lux. q. d. xps: q̄diu vobiſcuz ſū pñtialit nō debetis timere iudeos: q₂ etiā i captōne ſua ſuos diſcipulos ſaluauit dicēs: Sinite hos abire: vt hr. j. xviij. ſ; poſt mortez meā piculū erit vobis int iudeos ambulare. b Hec ait. Hic pñr exprimit cām q̄re volebat ire in iudeā. ſ. pp̄ter Lazari ſuſcitationē. Et diuidit in duas: q₂ pmo denūciat mortē lazari. tñ occulte. ſecūdo exprimit eā manifeſte: ibi. Tūc ergo ait: Circa pmū dr ſic. b Hec. q imediate pdicta ſunt. c Et poſt h illis dixit. laza. ami. no. dor. mortē eius vocat dormitionē: q₂ cito erat reſurrectur⁹. d Sed va. vt a ſomno exci. eū. q₂ tā facile imo facili⁹ ē xpo ſuſcitare mortuū q̄ alteri dormientē. hāc cām ſui itineris dixit ad aſſecurādū diſcipulos. q. d. nō debetis timere: q₂ nō vado ad diſputandū cū iudeis ſicut añ: ſed ad Lazarū ſuſcitandū. e Dixerūt ergo diſci. ei⁹: do. ſi dor. ſal. erit. q. d. ex q dormit ſignū eſt ſue curatiōis. non eſt neceſſe ꝙ vadas illuc. Nōdū em̄ erāt ad plenū aſſecurati p vba xpi. nec mirū: q₂ adhuc erāt infirmi ⁊ impfecti. f Dixerat aūt ihs de morte ei⁹. eā exprimēs p dormitōez rone pdicta. g Illi aūt puta. ꝙ de dor. ſom. diceret. Sed videt mirabile ꝙ intellexiſſent xpm velle ire tā longā viā ad excitandū hoiez de ſomno. Dicendū: q₂ adhuc erāt rudes ⁊ i timore poſiti. vt pz ex pdictis. ⁊ iō male capiebāt vba xpi. vel dicēdū ꝙ xps ꝯſueuerat eis pabolice loq. ⁊ iō neſciebāt qd p excitationē a ſomno intelligerēt ſuſpicātes ne forte pabolice loqret. h Tūc ergo. Hic pñr exprimit mortē Lazari manifeſte dicēs: i Lazar⁹ mortu⁹ ē ⁊ gaudeo. non de morte ei⁹ abſolute: ſed k Propt vos. vt videtes eius reſuſcitatōez i fide ꝯfirmemi. vel ſic. Et gaudeo. ſ. q₂ non erā ibi. non ppt me ſ; ppt vos: q₂ ex pñtia mea mors eius fuiſſet ipedita: cū mors hre locū nō debeat vbi ē vita: ⁊ p ꝯñs ei⁹ reſuſcitatio nō eēt. q tñ ē vtilis vobis. l Dixit ḡ thomas q dr didym⁹. i. dubi⁹. m Ad cōdiſci. ſu. ea. ⁊ nos mori. cū eo. Iſte erat magl timid⁹ q̄ alij. q. d. expo nam⁹ nos piculo. vel ſm alios dicebat h ex magna dilectiōe. q. d. melius ē nobis cū illo mori q̄ ſine illo viuere. n Venit itaq; ihs. Hic pñr agit de aduētu xpi ad lazarū. Et diuidit i duas: q₂ pmo agit de ei⁹ pueñtōe. ſcdo de

erat q vnxit dñm vnguēto
⁊ exterſit pedes ei⁹ capilliſ
ſuis: cui⁹ frat lazarus infir
f mabat. Miſerūt ḡ ſorores
g ei⁹ ad eū dicētes. Dñe ec
h ce quē amas infirmat. Au
i diēs aūt ihs: dixit eis. In
firmitas hec nō eſt ad mor
tem: ſ; p gloria dei: vt glo
rificet filius dei per eam.
k Diligebat aūt ihs marthā
⁊ ſororē eius mariā ⁊ laza
l rū. Vt ergo audiuit q₂ in
firmabat: tūc quidē māſit i
m eodez loco duob⁹ diebus
n o Deinde poſt hec dic diſci
pulis ſuis. Eam⁹ in iudeā
p iterū. Dicunt ei diſcipuli.
q Rabbi nunc querebant te
iudei lapidare: ⁊ iterū va
r s dis illuc. Rñdit ihs. Nō
ne duodecim ſūt hore diei
t Si qs ambulauerit in die
v x non offendit: quia lucē hu
y ius mūdi videt. Si autem
z ambulauerit i nocte offen
a dit: quia lux non eſt in eo:
b c hec ait: ⁊ poſt hec dicit eis
Lazarus amic⁹ nr̄ dormit
d ſed vado vt a ſomno excitē
e eū. Dixerūt ergo diſcipuli
eiuſ. Dñe ſi dormit ſaluus
f erit. Dixerat autē ieſus de
g morte eius illi aūt putaue
rūt: q₂ de dormitiōe ſomni
h diceret. Tūc ergo ieſus di
i xit eis manifeſte. Lazarus
k mortuus eſt: ⁊ gaudeo pro
pter vos vt credatis: quo
niā nō erā ibi: ſed eam⁹ ad
l eum. Dixit ḡ thomas q di
m cit didym⁹ ad condiſcipu
los. Eam⁹ ⁊ nos: ⁊ moria
n mur cū eo. Venit itaq; ihs

ſ

τ inuenit eū q̄ttuoꝛ dies iā
o in monumēto hn̄tē. Erat
autē bethania iuxta hiero-
ſolymā quaſi ſtadijs q̄nde
p cim. Multi autē ex iudeis
venerant ad marthā τ ma-
riā vt ꝯſolarent̄ eas de fra
q tre ſuo. Martha ğ vt audi
r uit: q2 ieſus venit: occurrit
s illi: maria autē domi ſede-
t bat. Dixit ergo mrrtha ad
ieſum. Dn̄e ſi fuiſſes hic:
frater meus nō fuiſſet moꝛ
v tuus. Sed τ nūc ſcio: quia
quecūq̄ popoſceris a deo
x dabit tibi deus. Dixit illi
y ih̄s. Reſurget frater tuus
z Dicit ei martha. Scio: q̄a
reſurget in reſurrectōne in
a nouiſſimo die Dicit ei ih̄s
b c Ego ſuz reſurrectio τ vita.
d e Qui credit i me: etiā ſi moꝛ
f g tuus fuerit viuet: τ oīs qui
h viuit τ credit in me nō mo
i riet̄ ineternū. Credis hoc.
k l Ait illi. Vtiq̄ dn̄e. Ego
m credidi: q2 tu es xp̄s filius
n dei qui in hūc mūdū veni-
o p ſti. Et cū hec dixiſſet: abijt
τ vocauit mariā ſoroꝛē ſuā
q r ſilentio dicens: Magiſter
s adeſt τ vocat te. Illa vt au
diuit ſurrexit cito et venit
t ad eum. Nōdū .n. venerat
ih̄s in caſtellū: ſed erat ad-
huc i loco vbi occurrerat ei
v martha. Judei ğ q̄ erāt cū
ea i domo τ ꝯſolabant̄ eā:
cū vidiſſēt mariā q2 cito ſur
rexit τ exijt: ſecuti ſt̄ eā dicē
x tes. Quia vadit ad monu-
y mentū: vt ploꝛet ibi. Ma-
ria ğ cū veniſſz vbi erat ih̄s
vidēs eū cecidit ad pedes
z ei⁹ τ dixit ei. Dn̄e ſi fuiſſes
h̄: nō eēt moꝛtu⁹ frat̄ meus
a Jh̄s ğ vt vidit eā ploꝛantē
τ iudeos q̄ venerāt cum ea
b ploꝛātes infremuit ſpū: et
turbauit ſeip̄m τ dixit: vbi
poſuiſt̄ eū. Dicūt ei. Dn̄e
c veni τ vide. Et lachꝛyma-

eius ſuſceptiōe: ibi. Martha er. In p̄ma ergo p̄te dr̄ ſic.
n Venit ih̄s τ inuenit eū q̄. di. iā in mo. habentē. q̄ttuoꝛ
dicit ad certitudinē moꝛtis: q2 licz ſint aliq̄ infirmitates la
tentes q̄bus videt̄ aliq̄s moꝛtu⁹ ad tp̄us. h̄ tn̄ nō durat p̄
q̄ttuoꝛ dies. dicit etiā i monumēto. ſ. in t̄ra recluſus: q2 da
to q̄ fuiſſet ibi poſi-
tus viuus. nihilomi
nus in tāto tp̄e fuiſ-
ſet ibi moꝛtuus.
o Erat τc̄. q̄ſi ſta-
dijs q̄ndeci. q̄ valēt
leucaz excepto vno
ſtadio. p Multi
aūt ex iudeis vene.
τc̄. vt cōſol. eas d̄ fra
tre ſuo. tū q2 erāt no
biles dn̄e. tū q2 loc⁹
erat ſatis ꝓpe: vt pz
ex dict̄. q Mar
tha ğ. Hic agit̄ de
xp̄i ſuſceptiōe: τ p̄ q̄
ad marthā. ſecūdo q̄
ad mariā. ibi. Et cuz
hec dixiſſet. Pria in
duas: q2 p̄mo xp̄s a
martha deuote ſuſci
pit̄. ſcd̄o fr̄is ſuſcita-
tio ei ꝓmittitur: ibi.
Dixit illi ih̄s. In p̄-
ma p̄te dr̄ ſic. Mar-
tha ğ vt audiuit: q̄a
venit ieſus. Ipa em̄
hēbat curā dom⁹. et
iō p̄mo nūciat⁹ ē ei
aduēt⁹ xp̄i p̄ aliquē
q̄ aduētu xp̄i p̄uene
rat. r Occurrit il
li. reuerēter τ deuo-
te. s Maria aūt
do. ſe. cū iudeis qui
venerant ad eas.
t Dixit ğ martha ad ih̄m. do. ſi fu. h̄ frat̄ me. nō fu. moꝛ.
Ex q̄ apparet q̄ credebat ip̄m poſſe p̄ſeruare fratrē ſuū a
moꝛte: tn̄ impfecte credebat: q2 videt̄ inuere q̄ nō pōt xp̄c
tantū abſens quātū p̄ns. v Sz τ nūc ſcio. q2 q̄cūq̄ po.
a deo da. ti. de⁹. videt̄ p̄ h̄ q̄ nō fuiſſet edocta plene de ei⁹
deitate: q2 nō dixiſſet: q̄cūq̄ popoſceris. ſz dixiſſet q̄cunq̄
iuſſeris fiēt. x Dixit illi ih̄s. Hic ſuſcitatio fratris ſui
ei ꝓmittit̄ cū dr̄. y Reſur. frat̄ tu⁹. ſz illa intellexit h̄ de
reſurrectiōe futura: ideo ſubdit̄. z Dicit ei mar. ſcio: q2
reſur. in reſur. τc̄. Ex q̄ pz q̄ erat de ſecta phariſeoꝝ q̄tuz
ad h̄ q̄ ꝯfitent̄ reſurrectōez futurā: nō de ſecta ſaduceoꝝ
q̄ hoc negāt. a Dixit ei ih̄s. explicās intētionē ſuaz de
reſurrectiōe fratris ſui ꝓpinqua. b Ego ſū reſurrectio
ſcz cauſalit̄. tū q2 reſurrectio xp̄i eſt cā nr̄e reſurrectionis.
tū q2 reſurrectio generalis futurā fiet virtute xp̄i vocātis
moꝛtuos ad iudiciū. c Et vita. p̄ eſſentiā. ꝓpter q̄d ſuz
cā vite oīb⁹ viuētib⁹: τ poſſum dare vitā moꝛtuis: q2 q̄d ē
tale p̄ eſſentia: eſt cā oīm alioꝝ q̄ ſunt p̄ p̄ticipatiōez: vt hr̄
ij. metaph. d Qui credit i me. ſic̄ p̄deſtinat⁹. e Etiā
ſi moꝛtu⁹ fuerit. p̄ lapſū in pctm̄ moꝛtale. f Viuet. fi-
naliter vita gr̄e. g Et oīs q̄ vi. τ cre. in me. fide foꝛma-
ta. h Nō moꝛiet̄ ineternū. i. moꝛte eterna. licz moꝛiat̄
moꝛte tp̄ali ad ſoluēdū debitū nature. i Credis h̄. non
petit h̄ q̄ſi ignoꝛās: ſz querēs eius ꝯfeſſionē ad meritū: q2
oꝛe fit ꝯfeſſio ad ſalutē: vt hr̄ Roma. x. k Ait illi: vtiq̄
dn̄e. q2 p̄ xp̄i verba erat inſtructa i fide plen⁹ q̄ an̄: q̄d pz
ex ei⁹ ſequēti ꝯfeſſiōe in q̄ p̄mo exp̄mit̄ ip̄i⁹ xp̄i dignitas
ſacerdotalis τ regia cū dr̄. l Ego cre. q2 tu es xp̄s. i. vn
ctus. vnctio aūt debebat̄ regib⁹ τ ſacerdotib⁹. ſecūdo xp̄i
diuinitas: cū dr̄. m Fili⁹ dei. ſ. nālis. tercio incarnatio
nis veritas: cū ſubdit̄. n Qui in hūc mū. ve. nō p̄ loci
mutationē ſz p̄ carnis aſſumptōez. o Et cū hec d. Hic
agit̄ de ſuſceptōe xp̄i q̄ ad mariā: q2 martha a xp̄o edocta
ſtatim. p Abijt τ vo. ma. ſo. ſuā. vt audiret bonos ru-
moꝛes q̄s a xp̄o audierat. q Silētio. ꝓpter iudeos p̄-
ſentes quoꝝ aliq̄ ꝫ
xp̄m machinabant̄.
di. r Mgr̄ adeſt
τ vocat te. licz nō ſit
s̄. exp̄ſſuz q̄ xp̄s vo
caret mariā: tn̄ h̄ eſt
credendū: q2 nō eſt
ꝓbabile q̄ martha i
h̄ mētiret̄. ſz ꝓpt̄ bꝛe
uitatē euāgeliſta il-
lud omiſit: q2 ſuffi-
cit ex verbo marthe
exp̄mere. s Illa
vt audi. ſur. ci. τ ve.
ad eū. ex magna de-
uotōne. t Nōdū
ei ve. ie. in ca. τc̄. oſtē
dēs q̄ ad miracula
faciēda nō ſe ingere
bat τ vt ex aduentu
iudeoꝝ cū maria ad
ip̄m magis celebꝛe
et notoꝛiū eēt mira-
culum. v Judei
igit̄ τc̄. et pz l̄ra vſq̄
ibi. d. x Quia va
dit ad mo. vt ploꝛet
ibi. Credebāt em̄ eā
eſſe ſubito motā ex
cōpaſſiōe fratris ſui
q2 nō audierāt v̄bū
marthe: vt dictū eſt.
y Maria τc̄. ceci-
dit ad pedes ei⁹. q̄d
non fecerat martha.
ex q̄ pz q̄ maria ma
gis amabat ih̄m τ reuerebat̄. z Et dixit ei: dn̄e ſi fu. hic
τc̄. exponit̄ ſicut. s̄. a Jh̄s ğ. Hic ꝯn̄r agit̄ de Lazari
ſuſcitatiōe. Et diuidit̄ in duas: q2 p̄mo ponit̄ ſuſcitatiōis
actus. ſecūdo ſequēs effectus: ibi. Multi ergo ex iudeis.
Prima in tres: q2 p̄mo deſcribit̄ affectio xp̄i ad Lazarū.
ſecūdo ſequēs inde murmuratio iudeoꝝ: ibi. Dixerūt ğ.
tercio xp̄s ſuſcitat moꝛtuū. ibi. Jh̄s ğ rurſum τc̄. affectio
xp̄i ad lazarū oñdit̄ p̄mo ex ſigno: cū dr̄. a Jh̄s ğ vt vi
dit eā plo. τ iu. q̄ ve. cū ea plo. ex moꝛte amici. b Infre
muit ſpi. τ tur. ſeip̄m. Fremit⁹ ꝯſurgit ex indignatiōe.
iſte. n. fremit⁹ xp̄i ꝓcedebat ex indignatiōe ei⁹ ꝫ dyabolū
p̄ cui⁹ ſuggeſtionē moꝛs intrauit i mūdū quē erat cito de
bellatur⁹. turbatio aūt illa ꝓcedebat ex cōpaſſiōe lazari
τ ſoꝛoꝝ eius. Sciēdū tn̄ q̄ iſte paſſiōes τ cōſil̄es nō erāt i
xp̄o vicioſe: ſz magis v̄tuoſe. q2 nō erāt p̄ueniētes iudiciū
rōnis. ſz magis ſequētes τ p̄ ip̄m excitate: ſicut dic̄ ph̄us
iiij. Eth. q̄ paſſio ire excitata p̄ virtutē foꝛtitudinis adiu-
uat ad actū ei⁹ foꝛti⁹ exequēdū. ſecūdo oñdit̄ affectio xp̄i
ex verbo cū dicit. Vbi poſu. eum τc̄. tercio ex facto: cum
ſubdit̄. c Et lachꝛymatus eſt ieſus. ex pietate vidēs lo
cum ſepulture. per hoc etiam oſtēdit veritatem humane
nature. paris enim p̄iculi eſt diſcredere veram humanita
tem in chꝛiſto ſicut τ deitatē. τ ideo vbi xp̄s oſtendit ſuaz
deitatem adiungebat aliqua ad declarandū ſuam huma
nitatem: τ ecōuerſo. τ hoc patet in eius natiuitate: qn̄ ia-
cens in p̄ſepio vt hō infirmus: ſtellā fecit radiare in celo
vt deus. Sil̄r in paſſiōe qn̄ ip̄o moꝛiente ex natura paſſi-
bili ſol obſcurat⁹ ē inuiſibili virtute dei: τ hic ſil̄r in ſuſci
tatiōe lazari quadriduani: q̄d erat maxime virtutis. tur-
batus eſt τ fleuit ad declarandū veritatē humanitatis.

d Dixerūt. Hic ex effectu xp̄i oñdit ſeq̄ns murmuratō Judei.n. viderūt xp̄m triſtari: τ ꝑ ɔñs arguebāt ꝙ mors illa ꝯ volūtatē xp̄i ſimplr̄ accidiſſet: q꞉ triſticia ē de his q̄ nobis nolētib⁹ acciderūt, vt dicit Aug. xiiij. de ciui. dei. τ ꝑ ɔñs cōcludebāt ꝙ nō potuiſſet lazarū ꝑſeruaſſe a morte. τ hoc eſt qd̄ dicit.

d Dixerūt g̊ iudei ecce quō amabat eū q꞉ videbāt euidēs ſignū: innuētes ꝑ h̄ ꝙ libēter ſi poſſet ꝑſeruaſſet a morte. et ex h̄ vlteri⁹ miraculū d̄ ceco nato illumiato volebāt annihilare: τ i aliū retorq̄re dicētes. e Nō po. hic q̄ ape. ocu. ce. na. fa. vt h̄ nō moreret. q̄ſi di. ex quo non pōt h̄ nec illud potuit nec fecit. Iſti nō expectabāt ſufficiēter ꝫ iudicabāt añ tp̄us: quia xp̄s plus fecit. plus eñ eſt mortuū ſuſcitare q̄ꝫ mortem infirmantis impedire. f Ih̄s g̊. Hic ɔñr ponit Lazari ſuſcitatio. et ponunt hic q̄nq̄ꝫ ꝑ ordinē faciētia ad miraculi certitudinē τ magnificentiā: ꝑtes patebūt ꝓſequēdo. Primū eſt deſcriptio ſepulcri: qd̄ erat ſpelūca cauata in rupe magna τ ꝓfunda: ita ꝙ poterāt poni plura ibi corꝑa. ſ. corꝑa eoꝝ q̄ fuerūt eiuſdē parētele. vñ frequēter dr̄ in li. Regū. Sepult⁹ ē in ſepulcro patrū ſuoꝝ. ſic igit̄ erat factū ſepulcrū Lazari: τ deſuꝑ grādi lapide claudebat̄. ex quo patet vera mors Lazari: q꞉ ſi fuiſſet ibi poſit⁹ viuus τ ſanus infra quadriduū fuiſſet mortu⁹ ex loci corruptōe. τ h̄ eſt qd̄ dicit̄. f Ih̄s g̊ rur. fre. in ſemetipō. Indignat⁹ ꝯ maliciā iudeoꝝ de fact꞉ ſuis iniq̄ murmurātiū: τ talis indignatio ē v̓tuoſa: q꞉ ſicut ad virtuoſū ꝑtinet applaudere bono ita τ indignari ꝯ malū. g Venit ad mo. Dicit̄ eñ ſepultura monumentū q̄ſi monēs mentē: q꞉ monet viuentes vt ꝑcogitēt mortē. h Erat aūt ſpelūca τc̄. mō ꝑdicto facta. i Ait ih̄s. Hic ponit̄ ſecūdū. ſ. lapidis amotio cū dicit̄. k Tollite lapidem τc̄. dñe iā fetet. q. d. licꝫ aliq̄ñ ſuſcitati ſint mortui recēter: tñ ꝙ iā quadriduan⁹ ex fetore ſolutus reſuſcitet̄ nō eſt ſic auditū. τ h̄ verbū videt̄ ꝓceſſiſſe ex admiratiōe marthe τ ei⁹ ignorātia: q꞉ eiuſdē virtutis ē ſuſcitare mortuū vtroq̄ꝫ mō: iō ſeq̄t̄. l Dicit ei ih̄s. corrigēdo ei⁹ dictū. m Nōne di. ti. qm̄ ſi cre. vi. glo. dei. i. glorioſā eius virtutē in ſuſcitatiōe fratris tui. n Tulerunt g̊ lapi. ad ꝑceptū xp̄i. o Jeſus aūt. Hic ponit̄ terciū. ſ. xp̄i orō in Lazari ſuſcitatiōe: qd̄ facit ad declaratiōnē miraculi: q꞉ iudei xp̄o imponebāt ꝙ faciebat miracula v̓tute demonis: qd̄ oñdit̄ falſū ꝑ hoc ꝙ i faciēdo orat deū: τ h̄ eſt qd̄ dr̄. o Jeſus aūt ele. ſur. ocu. vt oſtēderet nobis formā orādi q̄ eſt ꝑ eleuationē mētis in deū. p Dixit pat̄ grās tibi τc̄. Deus aūt pr̄ celeſtis magnificētiſſim⁹ ē: τ iō ex grārūactiōe de ꝑteritis ad ꝑſtanda bñficia ſequentia ꝓuocat̄. hoc eñ eſt ꝓpriū magnifici: vt hr̄ iiij. Eth. q Ego ſciebam τc̄. In his eñ q̄ xp̄s abſolute volebat deliberatiua volūtate cōformabat̄ diuine volūtati. τ ſic exaudiebat̄. Sciēdū tñ ꝙ orare patrē cōuenit xp̄o rōne hūanitatis in q̄ ē minor patre: nō aūt rōne diuinitatis q̄ eſt ei eq̄lis. r Sed ꝓpter populū q̄ circūſtat τc̄. Multi eñ ex iudeis dicebant ꝙ in beelzebub faciebat ſigna: qd̄ remouet cōformādo volūtatē ſuā cū volūtate diuina. s Hec cum dixiſſet. Hic ponit̄ quartū. ſ. Lazari vocatio cū dr̄: Hec cū dixiſſet vo. mag. cla. la. ve. foras. h̄ facit ad declarationē miraculi: q꞉ ſi dixiſſet i ſilētio poſſēt dici aduerſarij ꝙ v̓ba magica dixiſſet vel int̄poſuiſſet. ꝑ h̄ etiā tollit̄ error eoꝝ q̄ dicebāt aīas defunctoꝝ latitare i ſepulcris. τ iō clamauit ih̄s voce magna in ſuſcitatiōe lazari: q̄ſi aīam reuocās a lōginquo. ſ. ab inferno vt ad corp⁹ rediret. t Et ſtati. hic ponit̄ q̄ntū. ſ. lazari ſuſcitatio cuꝫ dr̄: Et ſtatī ꝓdijt q̄ fu. mor. q꞉ virt⁹ diuina opat̄ i inſtāti. v Ligatus ma. τ pe. inſti. et fa. ei⁹ ſuda. erat liga. Hic declarat̄ virtus diuina nō ſolū ſuſcitādo mortuū: ꝫ etiā faciēs exire ligatū. ꝑ hoc etiā apparet certitudo miraculi inq̄ꝫtū exiuit lazar⁹ eo mō quo fuerat in ſepulcro poſitus. x Dixit eis ih̄s ſol. eū. hoc ꝑcepit alijs: licꝫ poſſet facē ꝑ ſeipm: vt accedētes d̄ ꝓpe τ tangētes ex viſu τ tactu eſſent teſtes miraculi efficatiores: ſicut. ſ. dictū eſt de amotiōe lapidis. y Et ſini. abire. vt oñdat̄ vere ſuſcitatus τ nō fantaſtice ꝑ opa vite: cuiuſmodi ē ambulatio τ comeſtio τ ɔſilia. iō. ſ. dr̄ ſequēti. c. ꝙ Lazarus erat vn⁹ de diſcūbētib⁹. z Multi g̊. Hic ponit̄ ſuſcitatiōis effect⁹ duplicit̄. ꝑmo q̄ ad pñtes. ſcd̄o quo ad abñtes: ibi. Collegerūt g̊. Effect⁹ miraculi circa pñtes oñdit̄ ex h̄ ꝙ viſo ꝑdicto miraculo multi eoꝝ crediderūt xp̄o: nec mirū: q̄a illud ſignū fuit diuine v̓tutis maniſeſte oſtēſiuū: que nō pōt adeſſe ad teſtificādū aliqd̄ falſū. τ h̄ eſt qd̄ dr̄: Multi g̊ τc̄. τ pꝫ. ſequit̄. a Quidā aūt ex ip. abi. ad pha. τ di. eis q̄ fe. ih̄s. Dicūt doctores aliq̄ ꝙ hoc fecerūt bono zelo moti: volētes ex miraculo viſo refrenare irā eoꝝ ꝯ ieſum tanq̄ꝫ irrōnabilē. alij dicūt ꝙ male moti h̄ fecerūt: q꞉ ſic ex ſignis viſis boni τ electi ɔuertunt̄: ita frequēter mali obdurant̄: τ h̄ magis videt̄ ex lr̄a ſequēti: vbi agit̄ de cōgregatiōe phariſeoꝝ ad tractādū de morte xp̄i. b Collegerūt g̊. Hic ponit̄ effect⁹ ſuſcitatiōis lazari reſpectu abſentiū: q꞉ audita ſuſcitatiōe lazari ex ira τ inuidia moti ſunt ad tractādū de morte xp̄i. Et diuidit̄ i tres: q꞉ ꝑmo ponit̄ eoꝝ cōgregatio. ſecūdo cōgregatoꝝ dubitatio: ibi. Et dicebāt. tercio dubij determiatio: ibi. Vn⁹ ex ipſis. In ꝑma g̊ ꝑte dr̄ ſic. b Collegerūt g̊ pōtifices. q̄ erāt maioris autoritatis τ magis lr̄ati. c Et phari. q̄ videbant̄ ꝑ alijs religioſi. ex q̄bus factū eoꝝ grauius erat. d Conciliū. ſcꝫ aduerſus ih̄m. hoc nō eſt de textu ꝫ ſubintelligit̄. Circa h̄ notandū ꝙ pōtifices erāt de tribu leui. phariſei autē ꝓ magna ꝑte erāt d̄ tribu ſymeon: q꞉ ex illa tribu habuit ortū ſecta phariſeoꝝ. iō in figura huius ꝑdictū fuit Gen. penul. Symeon τ leui frēs vaſa iniq̄tatis bellātia. in cōſiliū eoꝝ nō veniat aīa mea. e Et dicebāt. Hic ponit̄ eorū dubitatio q̄d facerēt de ih̄u: q꞉ hēbant rōnes ad vtrāq̄ꝫ ꝑtē. Ex euidētia. n. miraculoꝝ cogebant̄ dicē. f Quia hic hō mul. ſigna facit. Et ex h̄ ſequit̄ ꝙ erat ei credendū magis q̄ꝫ moyſi: q꞉ moyſes nō tot nec tanta ſigna fecit: τ maxie q̄ñ ꝑpl'us ei ꝑmo credidit. imo valde pauca: vt pꝫ Exo. iiij. τ ſic hēbant argumētū ad ipm recipiēdū τ honorandū tanq̄ꝫ verū xp̄m: ꝫ ecōuerſo arguebāt ad ɔtrarium

d tus ē ih̄s. Dixerūt g̊ iudei.
Ecce quō amabat eū. Qui
dam aūt ex ipſis dixerunt.
e Nō poterat h̄ q̄ apuit ocu-
los ceci nati: facere vt h̄ nō
f moreret̄. Ih̄s g̊ rurſum fre
g mens in ſemetipō venit ad
h monumētū. Erat aūt ſpelū
ca τ lapis ſuppoſit⁹ erat ei.
i k Ait ih̄s. Tollite lapidem.
Dicit ei martha ſoror eius
q̄ mortu⁹ fuerat. Dñe iā fe
l tet: q̄driduan⁹ ē eñ. Dicit
m ei ih̄s. Nōne dixi tibi: qm̄
ſi credideris videbis gl̄iaꝫ
n dei. Tulerūt ergo lapidē.
o Jeſus aūt eleuatis ſurſum
p oculis dixit. Pat̄ gratias
ago tibi: quoniam audiſti
q me. Ego āt ſciebā q꞉ ſemꝑ
r me audis: ſed ꝓpter popu
lū qui circūſtat dixi: vt cre-
s dant: q꞉ tu me miſiſti. Hec
cum dixiſſet: voce magna
clamauit. Lazare veni fo-
t ras. Et ſtatim ꝓdijt q̄ fue-
v rat mortu⁹ ligat⁹ manus τ
pedes inſtit꞉: τ facies illi⁹
x ſudario erat ligata. Dixit
y eis ih̄s. Soluite eū: τ ſini-
z te abire. Multi g̊ ex iudeiſ
q̄ venerāt ad mariā τ mar-
thā: τ viderāt q̄ fecit ieſus
a crediderūt i eū. Quidā aūt
ex ipſis abierūt ad phariſe-
os τ dixerūt eis q̄ fecit ih̄s
b Collegerūt g̊ pontifices et
c d phariſei ɔciliū: τ dicebant
e f Quid facimus. Quia hic
homo multa ſigna facit:

dicētes. g Si dimit.eū ſic oēs cre.in eū.ſic in xp̄m.et q̄ꝛ xp̄o debebat regimē ſm ſcripturas q̄s male intelligebant de tēporali regno.iō ex h̄ videbat ſequi ꝯ impatorē romanū rebellio q̄ tūc tp̄is dn̄abat eis.⁊ h̄ videbat ꝓpin qua occaſio deſtructiōis ciuitatis ⁊ templi p poteſtatem romani iperij q̄ tūc erat maxia.⁊ iōo ipi nō habebant aliquā virtutē reſiſtēdi.⁊ h̄ eſt qd̄ dicit. h Et veniēt romani.in tāta fortitudine ꝙ nō poterimꝰ reſiſtere. i Et tollēt locū noſtrū.i.ciuitatē ⁊ templū. k Et gentē. captiuādo populū: ⁊ ſic patꝫ ꝙ paſſio timoris ſubuertebat i eis iudiciū ratōnis. l Unꝰ aūt ex ipis. Hic ponit dubij determinatio.Et diuidit i tres q̄ꝛ p̄mo dubiū determiat. ſcd̄o determiatio approbat:ibi. Ab illo aūt die. tercio a xp̄o euitat: ibi. Jh̄s aūt iaꝫ nō in palā. Prima i

g ſi dimittimꝰ eū ſic oēs cre-
h dent in eū ⁊ veniēt romani
i k ⁊ tollent nr̄m locū ⁊ gentē.
l Unꝰ aūt ex ipis cayphas
m nomie cū eſſet pōtifex anni
n o illiꝰ: dixit eis. Uos neſci-
tis quicq̄ꝫ nec cogitatis q̄ꝛ
p expedit vobis vt vnꝰ mo-
q r riat hō ꝓ populo:⁊ nō to-
s ta gens pereat. Hoc auteꝫ
t a ſemetipo nō dixit ſed cuꝫ
eēt pōtifex anni illiꝰ ꝓphauit:
v uit:q̄ꝛ ih̄s moriturꝰ erat ꝓ
x gēte ⁊ nō tm̄ ꝓ gēte:ſ꞉ vt fi-
y z lios dei q̄ erāt diſpſi cōgre
a garet in vnū. Ab illo ḡ die
cogitauerūt vt inficerēt eū

duas:q̄ꝛ p̄mo ponit Cayphe determiatio.ſecūdo huiꝰ determiatiōis expoſitio:ibi. Hoc aūt a ſemetipſo. In p̄ma igit pte dr̄ ſic. l Unꝰ aūt ex ipis cayphas noie. nō eſt de textu:ſ꞉ intelligit nomē eiꝰ ꝓpter autoritatē ſui officij. vn̄ ſubdit. m Cū eēt pōtifex anni illiꝰ.dn̄s aūt p̄ceperat eē tm̄ vnū ſummū ſacerdotē ⁊ p totā vitā ſuā.q̄ moriente aliꝰ ſibi ſuccederet.vn̄ ⁊ i morte eiꝰ reuertebant fugitiui.ſ꞉ ꝓpter cupiditatē ⁊ ambitionē ſuā ſtatuerūt int̄ ſe illi q̄ erāt d̄ genere ſacerdotali:vt q̄libet anno vnꝰ eſſet q̄ illo officio fungeret. Aliā aūt rōnem aſſignat Joſephꝰ dicēs a tp̄e Herodis aſcalonite:q̄ auxilio romanoꝝ accupauit regnū iudee:ſacerdotiū cōiter vendebat.⁊ ſic ꝓpter maius lucrū tēporale ſummꝰ ſacerdos frequēter mutabat. n Dixit eis. ꝓpter autoritatē officij ſic locutꝰ ē dicens. o Uos neſcitis quicq̄ꝫ nec cogitatis.q.d.p̄ma facie q̄libet intelligens videre pōt ꝙ ad mortē huiꝰ hois debemꝰ laborare.Cuiꝰ rō eſt:q̄ꝛ bonū cōe magis eſt eligenduꝫ q̄ꝫ bonū pticulare. Si aūt hō iſte dimittat bonū totiꝰ populi diſſipabit: vt pꝫ p p̄dicta ſm eoꝝ eſtimationē. et ſic cōcludit ꝙ ſit agendū ad mortē xp̄i: etiā ſi ex pte eius nō inueniat aliqua cā.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. p Expedit vobis vt vnꝰ moriat hō. etiā ſi eſſet bonꝰ ⁊ iuſtꝰ. q Pro populo.i. ꝓ cōſeruatiōe ppl̄i. r Et nō tota gens peat: ſ꞉ maneat in vita.hic pꝫ manifeſte:ꝙ paſſio inuidie ⁊ liuoris ꝯ xp̄m ⁊ paſſio timoris pdendi gentē ⁊ locū ſubuertebant in eis rōnis iudiciū: q̄ꝛ in nullo caſu licitū eſt interficere innocentē. p h̄ eñ nō ꝓcurat bonū cōe: ſ꞉ magis deſtruit. ꝓpt qd̄ dei iudicio factū eſt illud malū qd̄ credebant p mortē xp̄i euadere.ſ.deſtructōeꝫ loci ⁊ gētis quā p mortē xp̄i icurrerūt.q̄ꝛ in penā huiꝰ peccati romoni p tytū ⁊ veſpaſianū locū ⁊ gentē deſtruxerūt anno.xlij.poſt paſſionē xp̄i ſicut fuerat a Daniele ꝓphetizatū.ix.ca.Et ciuitatē ⁊ ſanctuariū diſſipabit ppl̄us cū duce venturo ⁊c̄. a ſaluatore p̄dictū Lu.xix. Uidens ciuitatē ſanctā hierl̄m fleuit ſup illā. s Hoc aūt. Hic ponit p̄dicte determiatōis expoſitio:q̄ quidē expoſitio ē Johis euāgeliſte:oñdētis q̄liter Cayphas p̄dictā determiationē ꝓtulit. Q̄uis eñ eſſet intentio cayphe dare ſolū ꝯſiliū de xp̄i morte ꝓ tpalis piculi euaſiōe circa ppl̄m iudeoꝝ: tm̄ verbū eiꝰ ſic ſonabat ꝙ xp̄s erat moriturꝰ ꝓ gēte ⁊ ppl̄o.Et qd̄ ſic fuit ꝓlatū fuit ꝓphia quodāmō de futuro ꝙ xp̄s erat moriturꝰ ꝓ ſalute

ſpūali nō ſolū iudeoꝝ: ſ꞉ etiā oim̄ gentiū q̄ credituri erāt in ip̄m.hoc ē qd̄ dicit. s Hoc aūt a ſemetipo nō dixit ſup.p̄dictū verbū hoc mō ꝓtulit ſed p motionē alterius t Sed cū eēt pōtifex anni illiꝰ ꝓphauit: q̄ꝛ ipo ignorāte dictū ꝓphicū ꝓtulit nō rōne ſui meriti.ſ꞉ dignitatꝭ officij. v Quia ieſus erat moriturꝰ ꝓ gen.ſ.iudeoꝝ.q̄ꝛ multi de iudeis ſaluati ſūt per ip̄m. x Et nō tm̄ ꝓ gente ſua: ſ꞉ vt filios dei: nō quia adhuc eēnt filij dei actu:ſed in potētia ad actū reducēda:quia erant p̄deſtinati. y Qui erāt diſp. p diuerſos ritus gentiliū. z Cōgre. in vnū.i.in vnā eccl̄iaꝫ ex iudeis ⁊ gētibus ꝯſtitutā vt eſſet vnū ouile ſicut ē vnꝰ paſtor: vt.ſ̄.dictū eſt p̄cedenti.c. ꝓpter qd̄ Geñ. penl̄.c.dicit d̄ xp̄o. Ipſe erit expectatio gentiū nō ſolū iudeoꝝ. Nec hoc eſt ꝯ illud qd̄ dic̄ ſaluator Math.xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues q̄ pierant domus iſrl̄:q̄ꝛ ibi ſaluator loquit de ſua miſſiōe ad p̄dicandū in pſona ꝓpria. ꝓpter qd̄ apl̄us dicit Ro.xv. Dico eñ dn̄m ih̄m xp̄m miſtrū fuiſſe circūciſiōis.

b Jeſus ḡ iā nō i palā ambu
c labat apud iudeos ſ꞉ abijt
d i regionē iuxta deſ̄tū i ciui
e tatē q̄ dr̄ ephrē: ⁊ ibi mora
f bat cū diſcipl̄is ſuis. Pro
ximū auteꝫ erat paſcha iu-
g deorū ⁊ aſcenderunt multi
h hierl̄ymā de regione añ pa
ſcha vt ſanctificarēt ſeipos
i k Querebāt ergo ieſū ⁊ col-
loquebant adinuicē in tem
plo ſtantes. Quid putatis
q̄ꝛ non venit ed diem feſtū
l iſtū. Dederāt āt pōtifices
⁊ phariſei mandatum: vt ſi
quis cognouerit vbi ſit in-
dicet: vt app̄hendant eum

a Ab illo. Hic ponit determiatiōis cayphe approbatio q̄uis eſſet iniqua:q̄ꝛ oēs alij erāt affectati ad ꝓcurandū mortē xp̄i ſicut ⁊ ip̄e.⁊ hoc eſt qd̄ dr̄: Ab illo ḡ die cogi. vt inter. ie.licꝫ eñ añ habuiſſent volūtatē interficiēdi ip̄m: vt patuit p p̄dicta. tm̄ ex ꝯſilio cayphe diffinierūt hoc adimplē q̄ꝫciti poſſent. b Jh̄s aūt. Hic ꝯñr ponit huiꝰ determiatiōis declinatio. nō.n.adhuc erat tp̄us paſſiōis xp̄i a deo p̄ordinatū.⁊ iudei querebāt occidere eū vt viſuꝫ eſt. iō receſſit ad tp̄us.⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. Jeſus aūt nō in palā ambulabat apud iudeos. Q̄uis eñ int̄ eos exñs poſſet eorū impetū refrenare.tm̄ voluit ad tp̄us latere: ⁊ ſe occultare rōnibꝰ p̄dictis.c.viij.⁊.x.vbi ſil̄r agit de ſua occultatōne c Sed abijt in regionē iux̄ deſertū.vbi pauci de iudeis erant. d In ciuitatē q̄ dicit ephrē.q̄ erat parua ⁊ parū ppl̄ata. e Et ibi mora.cū diſ.ſu.vſq̄ꝫ ad tp̄s ꝓpinquū ſue paſſiōi. f Propinquū aūt erat pa.iu. h̄ ſubdit ad oñdendū ꝙ xp̄s paruo tp̄e in illa ciuitate ſe occultauit q̄ꝛ añ paſcha in hierl̄m venit. g Et aſcenderūt multi hieroſolymā de regiōe:q̄ꝛ tenebant de tota iudea ad ſolēnitatē venire. h Ante paſcha vt ſanctificarēt ſeipos.oratiōibus et bñficijs ad digne comedendū agnū paſchalē. Et ſi h̄ fiebat de agno figurali: multomagis ſe dꝫ hō ſanctificare orōnibꝰ ⁊ bonis opibꝰ ad digne recipiēdū verū agnū imaculatū corpꝰ ih̄u xp̄i. i Querebāt ḡ ih̄m.vt audirēt eiꝰ doctrinā de cuiꝰ miraculis audierāt famam. k Et colloq̄bant adinuicē in tēplo ſtātes: q̄ꝛ mirabant ꝙ i tanta cōgregatiōe nō venerat ad dicendū:iō q̄rebant. Quid putatis:q̄ꝛ nō venit ad diē feſtū.⁊ ſubdit euāgeliſta q̄ſi rñdens q̄ſtioni eoꝝ. l Dederāt aūt pōtifices ⁊c̄. ⁊ pꝫ l̄ra. ꝓpter hoc.n.ab eis ſic ab ingratis ⁊ obſtinatꝭ receſſerat vſq̄ꝫ ad tp̄us ſue paſſiōis diſpoſitū. Circa p̄dicta in h̄.c.q̄rit: vtrū cayphas erat vere ꝓph̄a.Et arguit p̄mo ꝙ ſic:q̄ꝛ Balaā dr̄ vere ꝓph̄a: vt h̄r lib. Nume.xxiiij.et tm̄ fuit malꝰ hō.donū eñ ꝓphetie aliq̄ñ malis hoibꝰ cōcedit ergo malicia cayphe nō impediuit i eo veritatē ꝓphetie. Itē in l̄ra dicit h̄ ꝙ nō ꝓphetauit ꝙ ih̄s erat moriturꝰ ꝓ gente:⁊ vt filios dei q̄ erāt diſpſi cōgregaret:⁊ hoc verbū

euãgeliſte videt̃ falſuʒ: qꝺ nullo mõ eſt dicendũ niſi caypħas fuiſſet vere ꝓpħa. Cõtrariũ arguit̃ ꝑ h̃ qꝺ ipe dixit: falſũ dicẽs illis q̃ de morte xp̃i tractabãt. Expedit vob vt vnus hõ moriat̃. Mors em̃ xp̃i nõ fuit expediens illis q̃ eã ꝓcurauerũt. falſitas aũt nõ ſubeſt ꝓpħie: ergo ⁊c̃. Reſpõſio. dicẽdũ ꝙ ad rõneʒ veri ꝓpħe duo reqrũt̃. Primũ eſt ꝙ habeat verã cognitionẽ de aliq̃ occulto reſpectu aliorũ hoim cũ q̃bus ꝯuerſat̃. ꝓpter h̃ dr̃ ꝓpħa q̃ſi ꝓcul fans vt. ſ̃. dictũ ẽ: inq̃ʒtũ cognoſcit ea q̃ longinque ſũt a cognitiõe alioꝝ: ꝓpter qꝺ ſi alicui fiat apparitio iudicãs aliqd occultũ nõ dr̃ ꝓpħa ſi illud ſit ei ignotũ. Sic pharao vidit ſpicas deſignãtes q̃litatẽ futuroꝝ ãnoꝝ: ⁊ Nabuchoꝺ. ſtatuã deſignantẽ mutabilitatẽ regnoꝝ. neuter tñ fuit ꝓpħeta: ſʒ Joſeph ⁊ Daniel q̃ de illis occultis cognitoneʒ habuerũt. ꝓpt̃ qꝺ dr̃ Dañ. x. Intelligẽtia opus ẽ in viſiõe qꝛ nõ põt dici ꝓpħa ſine intellectuali cognitiõe. Sola. n. viſio imaginaria nõ facit ꝓpħetã: vt viſuʒ eſt. ſcꝺo reqrit̃ ꝙ illa cognitio fiat mediante ſpũſancto bono. Maligni ſpũs aliqñ reuelãt homibꝰ ea q̃ ſũt alijs occulta. nõ tñ ex hoc dicunt̃ veri ꝓpħe: ſʒ ſolũ cũ additiõe diminuẽte. ſicut in ſacra ſcriptura dicunt̃ frequẽter aliq̃ ꝓpħe baal vel ꝓphete excelſoꝝ. talis. n. nõ dr̃ ꝓpħa abſolute: ſicut nec hõ mortuꝰ dr̃ hõ ꝓpter additionẽ diminuentẽ. ꝓpħia. n. vera cõputat̃ int̃ ſpũſancti dona. Cũ ḡ querit̃ de caypħa. dicẽdũ ꝙ nõ fuit vere ꝓpħa: qꝛ nullã cognitõeʒ hũit de ſecreto dñice paſſiõis: ꝙ eẽt futura ꝓ ſpũali ſalute hũani generis: ſʒ tm̃ intẽdebat dare ꝯſiliũ de xp̃i morte ꝓpter timorẽ romanoꝝ. Verũtñ ſm ꝙ h̃ dicũt Chr̃i. ⁊ Aug. ſpũſanctꝰ in ꝑlatiõe ſui ꝯſilij ſic mouit linguã eius ꝙ ipo ignorãte verba q̃ ꝓtulit ſignificabãt xp̃i mortẽ eſſe futurã ꝓ ſpũali hoim ſalute. nõ tñ põt dici vere ꝓpħa ex h̃ ꝙ v̾bũ ꝓpheticũ ignorãs ꝓtulit alio linguã eius ad h̃ mouẽte. Sic nec aſina balaã põt dici aĩal rõnale ex h̃ ꝙ v̾bo rõnabilia ꝓtulit: vt pʒ Nume. xxij. qꝛ illa nõ ꝓceſſerũt ex interiori cõceptiõe ſeu ꝓpria cognitiõe: ſʒ magis ex diuia motiõe ſm ꝙ ibidẽ dr̃: Apuit dñs os aſine ⁊c̃. Licʒ em̃ Caypħas de morte xp̃i cogitauerit. ⁊ alios ꝑ ſuũ ꝯſiliũ ad hoc inducẽ voluerit: qꝺ fuit ex ꝓpria cõceptiõe ⁊ dyabolo ad h̃ ſuggerẽte: ꝙ tñ ꝯſiliũ ſuũ ſic ꝓtulit ꝙ ꝑ v̾ba illa ſignificaret̃ paſſio xp̃i ꝓ futura ſpũali hoim ſalute. hoc nullo mõ ab eo fuit dictũ: vt dictũ eſt: qꝛ q̃ʒtũ ad hoc ſolũ verbũ illud erat ꝓpheticũ. iꝺ ꝑ hoc nõ põt dici ꝓpħa. Ad pͥmũ dicendũ ꝙ nõ eſt ſil̃e de ipo balaã: qꝛ q̃uis fuit malus: habuit tñ verã cognitionẽ occultoꝝ: vt ibidẽ dicit̃. Dixit vir cuiꝰ obturatꝰ eſt oculꝰ q̃ viſiões omnipotẽtis vidit. Caypħas talẽ cognitionẽ nõ habuit vt viſuʒ ẽ: ⁊ iꝺo negat̃ ab eo ꝓphetia nõ ꝓpter ſuam maliciã: ſed ꝓpter cognitiõis defectũ. Ad ſecũdũ dicendũ ꝙ verbũ euãgeliſte eſt verũ ſi bñ intelligat̃. nõ em̃ dixit ꝙ caypħas eſſet ꝓpħa: ſʒ ꝙ ꝓphetizauit. i. verbũ ꝓpheticũ ꝓtulit. nõ tñ a ſemetipo ſic̃ euãgeliſta dicit. Sed ſpũſancto linguã eius ſic mouẽte ipſo ignorãre. ꝓpter qꝺ nõ habuit vere rõnem ꝓphetie. Argumentũ etiã in cõtrariũ eſt ſoluendũ: qꝛ ſic̃ dictũ eſt caypħas illud verbũ ꝓtulit ꝑ motionẽ ſpũſancti a quo nullũ eſt falſũ. ⁊ iꝺo caypħas dicẽdo: Expedit vobis vt vnꝰ moriat̃ hõ ⁊c̃. verũ dixit ſi bñ intelligat̃ ꝙ mors xp̃i quãtũ eſt in ſe fuit expediẽs omibꝰ etiã illis q̃ de eius morte tractauerũt: q̃uis aliq̃ eoꝝ ꝑ ſuã maliciã eius vtilitatẽ recuſauerũt: ſicut ⁊ alij pctõres in pctõ mortali decedẽtes.

¶ In ca. xj. vbi dicit̃ in poſtilla. Infirmitas curabilis: nõ dicit̃ proprie languor.

¶ Additio.

Languor nõ ſignificat infirmitatis incurabilitatẽ: qnimmo debilitatẽ tm̃ ſignificat. que ꝯtingit qñq3 ſine graui infirmitate: vñ aliqñ addit̃ huic termio lãguor dictio ſignificãs magnitudinẽ eiꝰ. vñ. ij. ꝑal. xxiiij. Dimiſerũt eũ in languoribꝰ magnis. Si em̃ languor de ſe ſignificaret incurabilitatẽ infirmitatis ſupflue: adderet̃ magnũ: cũ quelibet infirmitas incurabilis ẽ magna. Nec facit ad ꝓpoſitũ: vtrũ infirmitas Lazari eſſet curabilis via nature vel nõ: qꝛ miraculũ lazari ex reſuſcitatõe maxime inſolita ſingulariter ꝑdicat̃; nõ autẽ de curatiõe infirmitatis. Chriſtus em̃ innumerabiles infirmitates curauerat: vt pʒ in ꝓceſſu euãgelioꝝ: de q̃bus tñ nõ ſic ſolẽnizat̃. Curatio em̃ infirmitatũ nõ ẽ in tanto gradu miraculoꝝ: ſicut reſuſcitatio mortui ꝑſertim q̃driduani. vt dicit. s. Tho. in. j. pte. q. cv. arti. vlti. in corpe queſtiõis.

In eo. ca. vbi dr̃ in poſtil. Circa hoc notandũ ꝙ pontifices erant de tribu leui.

¶ Additio.

Licʒ tã ſacerdotes q̃ʒ leuite rõne generis tã Aaron a quo ſacerdotes deſcẽdebãt q̃ʒ alij eiuſdẽ tribꝰ a leui p̃triarcha deſcẽdiſſent: tñ ſoli leuite q̃ nõ erant ſacerdotes retinuerũt ſibi nomẽ generis. Vñ Nume. xviij. Filijs aũt leui dedi om̃s decimas iſraelis ⁊c̃. In q̊ ca. pluries vocat leuitas ꝓut diſtinguũt̃ a ſacerdotibus aaronitis: vt ibidẽ pʒ. ⁊ ſic i multis alijs locis. vñ ſic loquẽdo de ſacerdotibꝰ ⁊ leuitis. ſ. ꝓut inuicẽ diſtinguũt̃: tenendũ eſt ꝙ leuite nõ fuerũt ꝑticipes in fabricatiõe ſeu adoratõne vituli qꝺ fuit maximũ pctm̃ int̃ cetera a ppl̃o iſrielitico cõmiſſa: vt Exo. xxxij. ca. ſil̃r nec ꝑticipes fuerũt in occiſiõe xp̃i: licʒ in vtroq3 ſcelere ſacerdotes de pͥncipalibꝰ fuerũt ſpãliter ſm opinãtes ꝙ aaron idolatraſſʒ in illo facto. Primũ pʒ Exo. xxxij. vbi cũ moyſes volẽs vindictã facere in ppl̃o idolatrãte clamaſſet. Si q̃s ẽ dñi adiũgat̃ mihi. ſtatim ſubdit̃. Cõgregati ſũt ad eũ oẽs filij leui. ⁊ ſic pʒ ꝙ leuite in illo actu dño adheſerũt: qꝺ etiam habet̃ in glo. Deutro. xxxiij. vbi ſic dr̃. Quõ fecerũt vitulũ aureũ leuite accincti gladijs iubẽte moyſe a porta vſq3 ad portã idolatras interfecerũt. Sed cõſtat ꝙ aaron de pͥncipalibꝰ fuit i illo crimine: ꝓut ibidẽ pʒ. ſ. ſm ꝑdictos opinãtes. Addũt etiã hebrei ꝓut ra. Moy. tradit in ſuo Deutro. de idolatria ca. j. ꝙ licʒ ppl̃us iſrl̃iticus pluries idolatraſſet vt in multis ⁊ varijs ſacre ſcripture locis hr̃. leuite tñ nunq̃3 idolatrarũt. ⁊ ſic pʒ pͥmũ. Secũdũ v̾o hr̃ exp̃ſſe in glo. Deutro. vbi. ſ̃. vbi ſup illud verbũ qꝺ legit̃ de leui. Iudicaſti eũ ad aquas ꝯtradictiõis ſic ait. Aque ppl̃i ſunt q̃ cõtradicẽtes clamauerũt: Crucifige crucifige eũ: ⁊ ſanguis eius ſup nos ⁊ ſup filios nr̃os. Ad cumulũ em̃ ꝑfectiõis leui adiũgit. Qui dixit pr̃i ſuo ⁊c̃. hec i glo. Ex qua manifeſte habet̃ ꝙ leui ſeꝑatus fuit ab illis q̃ clamabãt: Crucifige ⁊c̃. ⁊ ꝑ ꝯſeq̃ns a crimie qꝺ ceteri iſrl̃itici cõmiſerũt in occiſiõe xp̃i in q̊ pͥncipes ſacerdotũ ⁊ hmõi fuerũt manifeſte ꝑticipes. Veritas huiꝰ glo. ex ſerie lr̃e euãgelice põt hr̃i: vbi i materia paſſionis xp̃i in q̃ de oibꝰ ſtatibꝰ hebreoꝝ exp̃ſſa fit mẽtio. ſ. põtificibꝰ: ſacerdotibꝰ ⁊ ſummis ſacerdotibꝰ: ſcribis ⁊ phariſeis: ⁊ hmõi. De leuitis tñ nullꝰ euãgeliſtaꝝ in hac materia legit̃ facere mẽtionẽ: vt pʒ diſcurrẽti q̃ttuor euãgelia i materia paſſiõis. Cõſtat etiã ꝙ in alijs euãgelicis hiſtorijs vbi leuite interueniũt mẽtio fit de eis: ꝓut a ſacerdotibꝰ diſtinguunt̃: vt ſ̃. j. ca. Miſerũt iudei ſacer. ⁊ leuitas ⁊c̃. ⁊ in alijs. ⁊ ſic pʒ ſecũdũ. Ex q̃bus ſequit̃ ꝙ ꝓphetia Jacob Geñ. penul. Symeon ⁊ leui fr̃es ⁊c̃. ꝑ poſtilla. allegata. ſi ad paſſionẽ xp̃i applicet̃. intelligẽda eſt de ſymeone a quo phariſei ⁊ hmõi deſcẽderũt. ⁊ de leui in ꝑſona ſacerdotũ tm̃ ſeu põtificũ ab aarone deſcẽdentiũ. nõ aũt leuitis: ꝓut a ſacerdotibꝰ diſtinguunt̃. Prophetia v̾o moyſi applicãda eſt tribui leui: ꝓut diſtinguit̃ a ſacerdotio q̃ imunes fuerũt vt iã dictũ eſt: tã a peccato vituli q̃ʒ ab occiſione xp̃i: ⁊ ſm hebreos etiã a quacũq3 idolatria. Si aũt ꝯtra ꝑdicta obijciat̃ de hoc qꝺ dr̃ in ꝓpħetia moyſi Deutro. vbi. ſ̃. Qui dixit patri ſuo ⁊ matri ſue neſcio vos: ⁊ fratribꝰ ſuis ignoro illos ⁊c̃. Ex q̃bus videt̃ ꝙ leuite patres ⁊ matres ſil̃r ⁊ fratres ⁊ filios hẽbant idolatras ſeu ꝓcurãtes occiſionẽ xp̃i. Dicendũ ꝙ leuite admiſcebant̃ cũ alijs tribubꝰ i matrimonijs ſicut ⁊ alie tribꝰ: inde potuit ſepe cõtingere ꝙ leuite haberẽt matres ⁊ p̃res matrũ ex alijs tribubꝰ. ſil̃r ⁊ nepotes. ſ. filios ſororũ q̃ dicunt̃ fr̃es. Vñ de abrahã et loth nepote ſuo dicebat̃. Fratres em̃ ſumꝰ: vt Geñ. xiij. ca. Sil̃r filios filiarũ q̃ ꝯtraxerãt in alia tribu. ⁊ tales ſũt q̃ſi filij. vñ ꝺ talibꝰ verificat̃ ꝓpħetia moyſi ꝑdicta. ſ. Qui dixit patri ſuo ⁊ matri ⁊c̃. eo ꝙ ꝓprij leuite. ſ. de genere leuitaꝝ ꝑ maſculinã lineã deſcẽdẽtes ſeꝑauerũt ſe a ꝑdictꝰ

cõſanguineis de tribubus alienis deſcẽdẽtibus i ꝓdictis duobꝰ caſibꝰ vt deo adhererẽt ꝓut glo. ꝓdicte teſtant̃ q̃bus lr̃a cõſonat: vt dictũ eſt. ¶ Replicatio.

In ca. xj. vbi dr̃: Lazarꝰ languens. dicit poſtilla. ex hoc infirmitatẽ fuiſſe ꝑ naturã icurabilẽ: q2 infirmitas curabilis ꝓprie nõ dicit̃ languor. Burg. dicit ꝙ lãguor nõ dicit incurabilitatẽ: q̃a illi termio addit̃ aliꝰ terminꝰ ſignificãs magnitudinẽ. ij. parali. xxiiij. vbi dr̃: Magnꝰ lãguor. Ibi dico ꝙ magnus refert̃ ad intẽſionẽ doloris q2 multi morbi icurabiles ſũt parui dolorꝫ: vt ptiſis: hydropiſis ⁊c̃. Quidã aũt intẽſiui dolores ſũt ſicut febres ⁊ hmõi. Cũ igit̃ i ſcriptura lãguori addit̃ magnitudo: lãguor ꝑtinet ad incurabilitatẽ. magnitudo ad doloris intẽſionẽ.

a Jeſus g̃ añ ſex di- ¶ xij.
b es paſche venit betha
niã vbi lazarꝰ fuerat mor
c tuꝰ quẽ ſuſcitauit ih̄s. Fe
d cerũt aũt ei cenã ibi ⁊ mar
e tha miſtrabat: lazarus vo
vnꝰ erat ex diſcũbentibꝰ cũ
f eo. Maria g̃ accepit librã
g h vnguẽti nardi piſtici ꝓcio
i k ſi ⁊ vnxit pedes ih̄u: ⁊ ext
l m ſit pedes eiꝰ capillis ſuis:
⁊ domꝰ impleta ẽ ex odore
n o vnguẽti. Dixit g̃ vnus ex
diſcipulis eiꝰ iudas ſcario
p this q̃ erat eũ traditurus.
q Quare hoc vnguentũ non
venijt trecentis denarijs:
r s ⁊ datum eſt egenis. Dixit
aũt hoc: non q2 de egenis
t ꝑtinebat ad eum: ſed quia
fur erat: ⁊ loculos habens
v x ea que mittebant̃ portabat

¶ Replicatio.

In eo. ca. vbi dr̃: Collegerũt ponti. ⁊ phari. conci. dicit poſtil. pontifices fuiſſe de tribu leui: phariſeos aũt vt plurimũ de tribu ſymeon: iux̃ illã ꝓphetiã Jacob dicẽtis. Symeon ⁊ leui frẽs vaſa iniq̃tatis bellã. in cõſi. ec. nõ veni. an. mea. Burg. fortaſſe de tribu leui ꝑ magnã digreſſionẽ vult ſaluare leuitas vt diſtinguit̃ ꝯ ſacerdotes: q̃ ab aaron deſcẽderũt. dicẽs eos nunq̃ȝ idola traſſe: nec i morte xp̃i cõſenſiſſe. qḋ ſi verũ ẽ ſicut nõ credimꝰ rõnabile fuiſſet leuitas vt ſic diſtinctos etiã a vindicta mortis xp̃i ꝓſeruare: vel ſaltẽ ad fidẽ xp̃i ꝓ alijs ꝯuerti: qḋ factũ nõ eſt. de ꝯuerſiõe em̃ iudeoꝝ legimꝰ de ſacerdotibꝰ ꝯuerſis Act. iiij. Multa turba ſacerdotũ obediebat fidei. de leuitis nihil in ſpãli. ꝓſumo igit̃ ꝯtra Burg. quia fruſtra eos excuſat.

¶ Capitulũ. xij.

Jeſus ergo. Poſtq̃ȝ Johãnes declarauit diuinitatẽ xp̃i ꝑ opa facta i eius vita: hic etiã declarat ꝑ ea que i eius morte ſunt facta. Et diuidit̃ in duas: q2 ꝓmo determĩat de eiꝰ morte ⁊ paſſiõe. ſcḋo de eiꝰ reſurrectiõe. xx. ca. Vna aũt ſabbati. Pria in duas: q2 ꝓmo declarat mortis xp̃i occaſionẽ. ſecũdo ipam mortẽ. ſequẽti ca. Ante diẽ feſtũ. Circa ꝓmũ ſciendũ ꝙ occaſio mortis xp̃i fuit inuidia iudeoꝝ ex fama ⁊ gloria xp̃i. iḋo diuidit̃ in duas: q2 ꝓmo deſcribit̃ eius fama ſiue glorificatio. ſecũdo iudeorũ infidelitas ⁊ obſtinatio: ibi. Cũ aũt tanta ſigna. Prima in duas q2 ꝓmo ponit̃ eius glorificatio ab homĩe. ſecũdo a deo patre: ibi. Nũc aĩa mea tur. Prima in tres: q2 ꝓmo ponit̃ glorificatio xp̃i ab amicis familiaribus. Secũdo a turbis vulgaribꝰ: ibi. Cognouit g̃ tur. tercio a gentilibꝰ: ibi. Erãt aũt gen. Pria adhuc in duas ꝓmo ponit̃ obſequiũ xp̃i factũ ab amicis in generali. ſecũdo a maria in ſpãli: ibi. Maria ergo. In ꝓma ꝑte dicit̃ ſic. a ¶ Jeſus g̃ añ ſex dies paſ. Immediate em̃ pꝰ ſuſcitationẽ lazari iudei diffinierũt occidere xp̃m vt ꝓdictũ ẽ ⁊ iõ receſſerat quouſq3 appropinq̃ret paſcha in q̃ imolabat̃ agnꝰ paſchalis: vt ſic xp̃s q̃ eſt agnꝰ verus imolaret̃ ꝓ nobis: imediate poſt imolationẽ agni paſchalis figuralis: vt veritas figure ſuccederet. b ¶ Venit bethaniã. q̃ eſt ꝓpe hierl'm ad duo miliaria vbi Lazarus fuerat mortuus: quẽ ſuſcitauit ih̄s. illuc em̃ venit vt ex memoria miraculi ibidẽ facti turba populi moueret̃ ad eũ honorifice recipiẽdũ in hierl'm añ ſuã paſſionẽ: ſicut fuerat ꝓdictũ ꝑ Zachariã ꝓphetã. ix. Exulta ſatis filia ſyon: iubila filia hierl'm: ecce rex tuꝰ venit ⁊c̃. b ¶ Fecerũt aũt ei cenam ibi. hoĩes illiꝰ loci. Et fuit h̄ cena i domo ſymonis leproſi: vt cõiter tenẽt doctores. fuerat tñ ꝓus a xp̃o curatus: ꝫ nomẽ remãſerat ad memoriã miraculi. Origenes aũt dicit ꝙ illa cena fuerat i domo marthe: qḋ probat ex eo qḋ ſubdit̃. Et mar. miſtra. Sȝ pñt dici ꝙ iſte ſymon erat vicinus marthe. ⁊ ꝓpter hoc ipa miſtrabat in domo eiꝰ ſic hoĩes ſolẽt facere i domibꝰ amicoꝝ ſuoꝝ: ⁊ maxie ꝓpter reuerẽtiã ipiꝰ xp̃i comedẽtis ibidem. e ¶ Lazarꝰ vo vnus erat ex diſcũ. cũ eo. inuitatꝰ a ſymone. h̄ aũt factũ ẽ ad declarationẽ veri miraculi de eiꝰ ſuſcitatiõe. f ¶ Maria aũt. Hic deſcribit̃ obſequiũ xp̃o impẽſum a maria in ſpãli. Et diuidit̃ i tres: q2 pmo ponit̃ marie deuotio. ſcḋo iude indignatio. ibi. Dixit g̃ vnꝰ. tercio eiꝰ rep̃henſio ibi. Dixit g̃ ih̄s. In ꝓma ergo ꝑte dr̃ ſic. f ¶ Maria g̃. ſ. ſoror lazari. g ¶ Accepit librã. in q̃ notat̃ quãtitas vnguẽti. nõ ẽ veriſile ꝙ eẽt aliq̃d groſſe materie: ſic̃ vnguẽta cõiter dicta: q2 indecẽs eſſet tale q̃d ponere ſuꝑ caput homĩs ſedẽtis in mẽſa. Maria aũt nõ ſolũ vnxit pedes dñi: ꝫ etiã caput. vt Matheꝰ exꝓmit. xxvj. ⁊ Marcꝰ. xiiij licȝ h̄ omittat̃. Et iõ dicendũ ꝙ hic vocat̃ vnguẽtũ liquor ꝓcioſus de re aromatica exꝓſſus: ſicut aq̃ roſacea de roſis exprimit̃. Aliter dr̃ ꝙ fuit lachryma fluens nãliter de arbore aromatica. h ¶ Nardi. nomẽ eſt herbe nigre aromatice hñtis ſpicas. ꝓpter h̄ dr̃ Mar. xiiij. nardi ſpicati. ⁊ de illis ſpicis extrahebat̃ liquor ꝓdictus ꝑ artificiũ vel naturã ſcḋ alios. i ¶ Piſtici. ſcḋm Aug. nomẽ eſt loci vbi creſcit herba vñ talis liquor exꝓmit̃. ꝫ meliꝰ dr̃: piſtici. i. fidelis. piſtis em̃ grece fides ẽ latine. hoc e dictũ ꝙ ille liquor erat purꝰ ⁊ verus: nõ hñs aliq̃d aliud admixtũ nec ſophiſticatꝰ. k ¶ Precioſi. q2 valebat trecẽtos denarios vt h̄r Mar. xiiij. ca. i. trecentos nũmos vſuales. Erat em̃ liquor ille refrigeratiuꝰ ⁊ cõfortatiuꝰ mẽbroꝝ: ⁊ ꝯſolidatiuꝰ ⁊ valde odoriferꝰ. l ¶ Et vnxit pe. ie. et exter. capil. ſu. pe. eius. ordine cõuerſo factũ fuit q̃ȝ hic ſcribat̃. q2 pmo lauit pedes ⁊ exterſit. ⁊ poſtea vnxit. m ¶ Et domꝰ imple. ẽ ex odo. vnguẽti. Ex quo pȝ ꝓcioſitas vnguẽti et deuotio marie expẽdẽtis rẽ tã ꝓcioſam in obſequiũ dñi. Vtrũ autẽ iſta fuit mulier de q̃ narrat Lucas dictũ fuit ca. ꝓcedẽti. n ¶ Dixit g̃. Hic ponit̃ iude murmuratio: cũ dicit̃. o ¶ Vnꝰ ex diſci. eiꝰ iu. ſcario. hoc dr̃ ad differentiã alteriꝰ iude. p ¶ Qui erat eũ traditurꝰ. licȝ. n. pmo fuerit bonꝰ qñ vocatꝰ fuit ad apoſtolatũ: vt. ſ. dictũ eſt. tñ poſtea lapſus ẽ in peccatũ. Q2 aũt dñs in ſua ſocietate tolerauit eũ: dedit nobis exemplũ tolerãdi malos. q ¶ Quare h̄ vnguẽtũ nõ ve. tre. de. i. vendit̃. vnḋ verſus. De re q̃ venijt: gr̃a nulla venit. habet. n. ſenſuȝ paſſiui ſb voce actiua. r ¶ Et datũ ẽ egenis. h̄ dixit ſimulãs pietatẽ ad operiẽdũ ſuã cupiditatẽ. ꝓpter qḋ ſbdit euãgeliſta s ¶ Dixit aũt h̄ nõ q2 de egenis ꝑtinebat ad eũ. i. de illis non curabat. licȝ em̃ portaret ea q̃ dabant̃ xp̃o ad dandũ paupibus: nõ tñ faciebat: ꝫ retinebat ſibi. ideo ſubdit̃. t ¶ Quia fur erat ⁊ loculos hñs. in q̃bus abſcõdebat ea q̃ debebãt i alios vſus expẽdi: vñ ſubdit̃. v ¶ Eã q̃ mit. i. xp̃o dabant̃ ad ſubueniẽdũ neceſſitatibꝰ xp̃i ⁊ diſcipulorũ eiꝰ ad dandũ paupibꝰ. x ¶ Portabat. i. officiũ portãdi ⁊ ſeruãdi hẽbat ad iſtos vſus: licȝ h̄ infidelit̃ ageret. ex h̄ pȝ ꝙ xp̃s ⁊ diſcipuli eiꝰ de elemoſynis viuebãt. Sciendũ etiã ꝙ iſta portatio pecunie i via nõ ꝑtinet ad ꝑfectiõꝫ ꝫ xp̃s h̄ faciẽdo ſuſcepit ꝑſonã infirmoꝝ eis cõdeſcẽdẽs: ſicut fecit ſe abſcõdẽdo a iudeis: vt. ſ. dictũ ẽ. viij. et. x. ca. ⁊ hoc hr̃ extra de ver. ſig. Exijt q̃ ſeminat. ⁊ ꝓpter h̄ male arguũt illi q̃ ex h̄ loco dicũt ꝙ hic aliq̃ mobilia in cõiad

ꝑfectionē ꝑtineat. Pōt aūt hic queri q̄re xp̄s ꝑmiſit iudā
poꝛtare pecuniā p̄dictā cū ſciret eū latronē. Dicendū ꝙ a
p̄ncipio qn̄ fuit ſibi traditū poꝛtādi officiū latro nō erat.
et ꝗuis xp̄s ſciret eū futurū latronē: tn̄ tradidit ſibi iſtud
officiū: qꝛ minoꝛ erat int̄ apl̄os alios. ꝓpt̄ qđ vltim⁹ int̄
eos nomiat̄: vt patꝫ
Mat. x. et Mar. iij.
talib⁹ āt tꝑalia ſt̄ tra
dēda. Maioꝛes aūt
debēt circa doctrinā
⁊ ſpūalia occupari.
ꝓpter qđ in p̄miti-
ua eccleſia apl̄i. vij.
diacones oꝛdinaue-
rūt ſub eis ad tꝑalia
admiſtranda: vt ipi
apl̄i liberi⁹ poſſent
intēdere oꝛoni ⁊ pre
dicatiōi: vt hr̄ Act.
vj. y ❡ Dixit ergo.
Hic ponit̄ iude rep
henſio cum dicit
z ❡ Sinite illā. q. d.
nō habetis cām ſuf-
ficientē murmurādi
qꝛ egit opus bonū.
vn̄ pꝫ ꝙ iudas nō ſo
lū murmurauit. ſed
etiā alij diſcipuli: vt
habet̄ Mat. xxvj. et
Marci. xiiij. verū tn̄
qꝛ fuerunt incitati ꝑ
iudā: ⁊ iterum mote

y z Dixit ergo ieſus. Sinite
z illam vt in diem ſepulture
a mee ſeruet illud. Paupes
em̄ ſemꝑ hēbitis vobiſcū:
b me aūt non ſemꝑ hēbitis.
c Cognouit ḡ turba mlt̄a ex
d iudeis: qꝛ illic ē et venerūt
e nō ꝓpter ihm tm̄ ꝫ vt laza-
rū viderēt quē ſuſcitauit a
f moꝛtuis. Cogitauerūt aūt
p̄ncipes ſacerdotū vt ⁊ la-
zarū interficerent: qꝛ multi
ꝓpter illū abibāt ex iudeis
g ⁊ credebāt in ihm. In cra-
ſtinū aūt turba multa q̄ ve-
h nerat ad diē feſtū cum au-
diſſent qꝛ venit ihs hierl̄y-
i mā accepert̄ ramos palma
k rū ⁊ ꝓceſſerūt obuiam ei ⁊
l m clamabāt. Oſāna bn̄dict⁹
n o qui venit in nomie dn̄i rex
p iſrl̄. Et inuenit ihs aſellū:
q ⁊ ſedit ſuꝑ eū ſicut ſcriptū
r eſt. Noli timere filia ſyon:
ecce rex tuus venit ſedens
s ſuꝑ pullū aſine. Hec nō co
gnouerūt diſcipuli eius p̄-
t mū: ſed quādo gloꝛificat⁹
eſt ihs: tūc recoꝛdati ſunt:
qꝛ hec erant ſcripta de eo:
v ⁊ hec fecerūt ei. Teſtimo-
niū ergo perhibebat turba
que erat cum eo quādo la-
zarū vocauit de monumē-
to: ⁊ ſuſcitauit eum a moꝛ-
tuis. Propterea ⁊ obuiaꝫ
venit ei turba: quia audie-
runt eum feciſſe hoc ſignū.
x Pbariſei ergo dixerūt ad
y ſemetipos. Uidetis qꝛ ni-

pietate. iudas aūt cupiditate. iō iohes ſolū iudā noiauit.
z ❡ Ut in diē ſepulture mee ſeruet illđ. nō loquit̄ de ꝫ qđ
iā erat effuſuꝫ: ꝫ de alio ſil̄i. q. d. illud qđ ꝓ ſepultura mea
p̄parabit illud reſeruabit: qꝛ nō poterit illud in me expē-
dere p̄uēta acceleratiōe reſurrectiōis mee: qꝛ qn̄ venit ad
monumētū ad vngendū coꝛp⁹ dn̄icū xp̄s iā reſurrexit: vt
pꝫ infra. xx. ca. Mathe⁹ aūt exp̄ſſi⁹ ꝫ dicit: p̄uenit vngere
coꝛp⁹ meū in ſepulturā: ⁊ iō exp̄mit̄ ꝫ obſcuri⁹: cū dicit̄.
z ❡ Sinite illā vt in diē ſepulture mee ⁊c̄. q. d. dimittēda ē
nūc facere qđ tūc faceret ſi poſſet: ⁊ illud vnguētū tūc ſer
uabit i loco iſti⁹ nūc in me expēſi: ⁊ qꝛ iudas ita murmu-
rādo ⁊ alios ad hoc incitādo cām pietatis p̄tenderat: iđo
hāc excludit dicēs. a ❡ Paupes em̄ ſꝑ hēbitis vobiſcū.
q. d. pōt recuꝑare ad bn̄faciendū pauꝑibus: ꝫ nō poterat
recuꝑare ad inungēdū me coꝛꝑaliter. ꝓpter quod ſequit̄.
b ❡ Me aūt nō ſꝑ habe. ſ. p̄ntia coꝛꝑali ad habitādū i car-
ne paſſibili q̄ indiget tali vnctiōe. ꝑ hoc pꝫ ꝙ aliqđ opus
min⁹ neceſſariū pōt p̄poni magis neceſſario qn̄ iminet ca
ſus ꝙ illud min⁹ neceſſariū nō pōt al̄s recuꝑari. c ❡ Co
gnouit ḡ turba. Hic ꝯn̄r oñdit̄ ql̄it̄ xp̄s fuit honoꝛatus a
turbis. ⁊ ꝫ dupliciт̄. p̄mo eum viſitādo. ſcđo honoꝛifice ei
obuiādo: ibi. In craſtinū. In p̄ꝛia ꝑte dr̄ ſic. c ❡ Cogno
uit ḡ tur. mul. ex iudeis: qꝛ illic eēt. Bethania. n. erat ꝓpe
hierl̄m ad vnā leucā. ⁊ iō defacili poterāt de ꝫ cognoſcere
d ❡ Et venerūt: nō ꝓpter ihm tm̄. In ꝫ innuit̄ duplex cā.
vna ꝓpter ipm ihm reuerēter viſitandū: alia q̄ ſubdit̄.
e ❡ Sed vt lazarū viderēt: quē ſuſcitauit a moꝛtis. Facta
em̄ mirabilia libēter videnт̄. mirabiliſſimū aūt erat vidē
quadriduanū moꝛtuū ſuſcitatū comedentē et bibentē et
alia oꝑa facientē. Sperabāt etiā audire ipm referētē ſta-
tū alteri⁹ vite quē oēs ſcire deſiderāt: ⁊ qꝛ i ꝫ gl̄ia xp̄i ma-
nifeſtat̄ de q̊ dolebāt p̄ncipes ppl̄i. iō ſubdit̄. f ❡ Cogi.
aūt p̄nci. ſacer. vt ⁊ la. int̄fi. ⁊c̄. Ex q̊ pꝫ eoꝝ malignitas: qꝛ
volebāt interficē illū quē de⁹ viuificauerat ad occultandū
miraculū. Si aūt q̄rat̄ q̄re magis lazaꝝ ꝑſeq̄bant̄ ꝗ cecū
illumiatū: de quo dictum eſt. ix. ca. et languidū ſanatum:
de quo dictū fuit. v. ca. Dicendū ꝙ hoc erat: quia Laza-
rus erat hō nobilis ⁊ famoſ⁹. ⁊ iō miraculū in ipo factū
erat magis publicū ⁊ famoſū. g ❡ In craſti. Hic deſcri

bit̄ honoꝛ exhibitus xp̄o in turbe obuiatiōe. Et diuidit̄ i
duas: qꝛ p̄mo deſcribit̄ ipa obuiatio. ſcđo ſubdit̄ hui⁹ ob
uiatiōis rō: ibi. Teſtimoniū ḡ. In p̄ꝛia ꝑte dr̄ ſic. g ❡ In
craſti. aūt tur. mul. q̄ vene. ad diē feſtū: qꝛ oms̄ tenebant̄
venire i hierl̄m i ſolēnitate paſche. h ❡ Cū audiſſent qꝛ
ihs ve. hiero. Iſtud
fuit q̄nto die an̄ pa-
ſcha. illa die accipie
bat̄ agnus: ⁊ ſerua-
bat̄ vſqꝫ ad veſperā
quartedecime diei.
et tunc imolabat̄: vt
hr̄ Exođ. xij. iō xp̄s
illa die venit i ierl̄m
vbi erat imolād⁹ tā-
ꝗ ver⁹ agnus ꝓ no
bis: vt ſic veritas re
ſponderet figure.
i ❡ Accepert̄ ramos
palmarū. qđ diuina
diſpoſitiōe factū eſt
ad deſignādū victo
riā quā xp̄s d̄ hoſte
in ꝓximo erat habi
tatur⁹: vn̄ antiq̄tus
dabat̄ ram⁹ palme
victoꝛi i certamib⁹.
k ❡ Et ꝓceſſerūt ob
uiam ei reuerēter.
l ❡ Et clamabāt oſā-
na. i. ſalua obſecro:
qꝛ petebant ab eo ſa
lutē. m ❡ Bn̄dict⁹
q̄ venit. In ꝫ laudāt ⁊ ꝯfitent̄ ei⁹ aduentū. dicere. n. hois
nō eſt ſuū facere ꝫ tm̄ fateri. ⁊ iō qn̄ deū bn̄dicim⁹: nō eū
bonū facim⁹: ꝫ tm̄mō eius bonitatē fatemur ⁊ laudam⁹.
dicere aūt dei eſt ſuū facere: ſm ꝙ dr̄ pſ̄. xxxij. Dixit ⁊ fa-
cta ſunt. ⁊ iō qn̄ deus homi bn̄dicit ei bn̄ficiū impendit.
n ❡ In noie dn̄i. i. ſicut dn̄s. nō ſic aūt venit moyſes: ꝫ tm̄
mō vt ſeru⁹: vt hr̄ Heb. iij. Uel alit̄. n ❡ In noie dn̄i. i.
a deo p̄re miſſus ad explendū eius voluntatē. o ❡ Rex
iſrl̄. in ꝫ ꝯfitent̄ ei⁹ potentiā tn̄ diminute: qꝛ credebāt ipm
regnaturū tꝑaliter ⁊ liberaturū eos a tributo. ipe aūt ve-
nit ad regnandū ſpūaliter. ⁊ ad liberandū totū gen⁹ hūa
nū a dyabolo qđ erat maius ꝓpter ꝫ in pſ̄. cxvij. vbi iſta
laus p̄dicta fuit: dr̄. Bn̄dict⁹ q̄ venit in noie dn̄i de⁹ dn̄s ⁊
illuxit nobis. in q̄ exp̄mit̄ eius diuinitas ⁊ regnū ſpūale.
p ❡ Et inuenit ihs aſellū ⁊ ſedit ſuꝑ eū. modū aūt ⁊ q̄liter
⁊ ꝑ quē xp̄s hūc aſellū hūit. ſ. ꝑ miſſionē diſcipuloꝝ euā-
geliſta trāſit: qꝛ ſufficiēter fuerat exp̄ſſuꝫ ab alijs. ſ. Mat.
xxj. ⁊ Mar. xj. q ❡ Sicut ſcriptū eſt. Zach. ix. r ❡ No
li timere filia ſyon ⁊c̄. hoc fuit expoſitum Math. xxj.
s ❡ Hec nō cognouerūt diſcipuli ei⁹ p̄mū. i. ꝓtūc: qꝛ ad-
huc erāt ſimplices ⁊ illr̄ati. t ❡ Sed qn̄ gloꝛificat⁹ ē ihs
id eſt poſt reſurrectionē ſuā qn̄ fuit gl̄ioſus ſimul in aīa ⁊
coꝛꝑe. tūc em̄ aperuit illis ſenſū vt intelligerēt ſcripturas
vt hr̄ Lu. vlti. v ❡ Teſtimoniū. Hic ponit̄ dicte obuia-
tiōis rō q̄ fuit ꝓmulgatio ſuſcitatiōis lazari ipſis turbis
ꝑ illos q̄ p̄ntes fuerāt in ſuſcitatiōe. ⁊ ꝫ eſt qđ dr̄: Teſti. ḡ
ꝑhibe. ⁊c̄. x ❡ Phariſei ḡ. Hic ꝯn̄r ponit̄ phariſeoꝝ ze-
lus ſiue emulatio: cū dr̄: Phariſei ḡ dixerunt ad ſemet. i.
intra ſe. y ❡ Uidetis qꝛ nihil ꝓfici. hoc exponit̄ duplici
ter. vno mō de bono zelo: qꝛ aliq̄ de phariſeis in eū credi-
derāt: vt patuit. ſ̄. de Nicodemo. iij. c. ⁊ iſti volebāt alios
retrahē a xp̄i ꝑſecutiōe: q̄ſi dicerēt: quātūcūqꝫ laboꝛauerı
m⁹ ad eū ipediēdū: nihil tn̄ ꝓficim⁹. ⁊ iō videt̄ ꝙ ſit factū
diuinū. Cui ſil̄e fuit dictū gamalielis retrahētis iudeos a
ꝑſecutiōe apl̄oꝝ: vt hr̄ Act. v. Diſcedite ab homib⁹ iſtis ⁊
ſinite illos: qm̄ ſi ex hoinib⁹ ē ꝯſiliū ꝫ aut op⁹ diſſoluet̄.
ſi aūt ex deo ē nō poteritis diſſoluere: ne foꝛte ⁊ deo repu
gnare videami. Alio mō exponit̄ de malo zelo ꝗtum ad

ſllos q̄ nō crediderāt xp̄o: ⁊ iō inuidia moti talia dicebāt.
3 ¶ Ecce tot⁹ mūd⁹ poſt eū abijt. ſermo ē hyꝑbolic⁹ ad ex ꝑmēdū ꝙ multi ſeq̄bant xp̄m. a ¶ Erat aūt. Hic oñdit glīficatio xp̄i a gētilib⁹. Et diuidit i duas: q꜠ prio exp̄mit eoꝝ deuotio. ſc̄do xp̄i rñſio: ibi. Ihs aūt rñdit. In p̄m a ꝑte dī ſic. a ¶ Erāt aūt quidā gentiles ex his q̄ aſcēderāt vt adorarēt i die feſto. Nā allq̄ de gētilitate cōuertebant ad ritū iudeoꝝ qui dicebant ꝓſeliti. ⁊ iſti tenebant eſſe i ſolēnitate paſchali ſicut ⁊ alij. dicunt em̄ h̄ gētiles: q̄a remanebat eis nomē p̄ſtinum. Alio mō exponit h̄ ⁊ melꝰ de gētilibus ſm veritatē: q꜠ exēplū ꝓ ſui ſc̄titate hī in reuerētia a gētilibus q̄ erāt i circuitu iudeoꝝ: vt habet .ij. Mach. iij. Et ideo multi de eis aſcēdebāt adorare i ierl'm

3 hil ꝓficim⁹. Ecce mūdus
a totus poſt eū abijt. Erant
autē quidā gentiles ex his
q̄ aſcēderāt vt adorarēt in
b die feſto. Hi ꝰ acceſſerunt
ad philippū: q̄ erat a beth-
ſaida galylee ⁊ rogabāt eū
dicētes: dñe volum⁹ ieſuz
c vidē. Venit philipp⁹ ⁊ di-
d cit andree. Andreas rurſū
et philippus dixerūt ieſu.
e Ihs aūt rñdit eis dicens:
f Venit hora vt clarificet fi-
li⁹ homis. Amē amē dico
g vobis niſi granū frumenti
cadēs in t̄rā mortuū fuerit

⁊ maxie i ſolēnitate paſchali: nō tñ admittebant ad eſum agni paſchalis niſi p̄us dimiſſo ritu gētilitatis eēnt circūciſi: vt hī Exo. xij. iſti igit q꜠ audierāt xp̄i miracula: iō volebāt eū vidē ⁊ ei⁹ doctrinā audire: iō ſb̄dit. b ¶ Hi ꝰ acceſſerūt ad phlippū ⁊c. q꜠ videbāt eū māſuetū ⁊ piū. ⁊ iō p̄us ei expoſuerūt ſuū deſiderū. c ¶ Venit philippus ⁊ dicit andree: q꜠ andreas p̄ncipalior erat ip̄o cū eēt p̄mus xp̄i diſcipul⁹: ⁊ ꝑ eū philipp⁹ etiā fuerat cōuerſus vt dictū ē. ſ. c. j. ⁊ iō volebat circa h̄ agere de eius ꝯſilio. ⁊ maxie: q꜠ forte memor erat v̄bi xp̄i. d. aplīs Math. x. In viā gentiū ne abieritis. ꝓpt qd̄ ip̄i xp̄o nolebat h̄ nūciare ꝓprio capite. d ¶ Andreas rurſū ⁊ philipp⁹ dixerūt ih̄u h̄ diuia diſpoſitiōe factū ē ad p̄noſticādū ꝙ gētiles erāt i ꝓxio adducēdi ad fidē xp̄i ꝑ p̄dicatōez aploꝝ. e ¶ Ihs aūt rñdit. Hic ponit xp̄i rñſio: in q̄ prio denūciat ſuā paſſionē. ſc̄do exhortat ad ei⁹ imitatōez: ibi. Qui amat aīaz Circa p̄mū ſciēdū ꝙ xp̄s rñdendo denūciationi ſibi facte de gentiliū deuotiōe p̄nūciauit ſuā paſſionē: q꜠ imediate poſt illā gētiles erāt recipiēdi ad fidē. ⁊ hoc eſt qd̄ dicit f ¶ Venit hora vt clarificet fili⁹ hois. In paſſiōe ſua fuit clarificat⁹ ꝑ ſigna oñſa in ſolis obfuſcatiōe i terremotu ⁊ ſepulcroꝝ apriōe ⁊ veli tēpli ſciſſiōe. Fuit etiā clarificat⁹ in ſua reſurrectiōe ⁊ aſcēſione: ſm ꝙ dī Phil. ij. Hūiliauit ſemetip̄m. ſequit. Propt qd̄ ⁊ de⁹ exaltauit illū: ⁊ dedit illi nomē qd̄ eſt ſup omne nomē. Fuit etiā clarificat⁹ i gentiliū ꝯuerſiōe q̄ ei⁹ deitatē vbiq꜠ ꝯfitent: ꝓpter qd̄ ibidē ſubdit. Et oīs lingua confiteat ⁊c. Et q꜠ xp̄s p̄uidebat iſta futura i ꝓxio. iō audiēs deuotionē gentiliū q̄ iā erāt diſpoſiti ad credendū: dixit f ¶ Venit hora ⁊c. Sic aliq̄s videns meſſes diſpoſitas ad collectionē dicit. Venit hora vt mittant falces: verūtñ ꝑ cōgruū exemplū oñdit: ꝙ mors eius debebat p̄uenire ꝯuerſionē gentiliū dicēs: g ¶ Niſi granū frumēti cadēs i terrā mor. fu. ip̄m ſo. ma. q꜠ nō facit fruct⁹ multiplicationē niſi ꝑ ſuā p̄cedentē corruptionē: ſic mortuo xp̄o q̄ ad ſuā hūanitatē multiplicata ē fides i gētilib⁹. vñ ſile eſt ac ſi xp̄s exp̄ſſe dixiſſz. Iſti gētiles q̄ mō volūt venire ad me poſt mortē meā veniēt ad me ꝑ fidem. h ¶ Qui amat aīaz. Hic hortat xp̄s ad ſui mortis imitationē. Ad cui⁹ intellectū ſciendū ꝙ amare ē aliquē ei velle bonū: ⁊ ſi bonū volitū ſit v̄e ⁊ ſimpl'r bonū ē ver⁹ amor ⁊ alit nō. Sūt aūt q̄dā hois bona que ſunt bona ſimpliciter ⁊ vera: que ſunt bona ſp̄ūalia: quedam aūt ſunt bona ſm quid ſicut t̄palia bona corꝑalia et mūdi delectabilia: ⁊ ſꝫ h̄ Aug. exponit duplicit hāc lrāz

p̄mo ſic. h ¶ Qui amat aīaz ſuā. ſ. vere q̄uo ad ſp̄ūalia. i ¶ Perdet eā. in p̄ñti nō formidās ſuſtinere mala p̄ñtis vite ꝓ xp̄o. vñ dic̄ Aug. Si cupis vitā tenere cū xp̄o noli mortē timere ꝓ xp̄o. In morte em̄ dī quodāmō aīa ꝑdi q̄ ad p̄ñtē vitā: q꜠ ſeꝑat a corꝑe. alio mō exponit ad ſenſum cōtrariū. h ¶ Qui amat aīaz ſuā. ſ. non vere volēdo ſibi delectabilia hui⁹ mōi. i ¶ Perdet eā. in futuro: q꜠ p̄uabit vita beata. ⁊ ſm hūc ſenſum dicit Aug. Noli amare. ſ. aīaz i hac vita: ne ꝑdas eam in eterna vita ⁊ h̄ vltima expoſitio mag' ꝯuenit textui: q꜠ ſequit. Qui odit aīaz ſuā in h̄ mōdo: i vitā et̄nā cuſtodit eā. ⁊ iō q̄ñ pri⁹ dixit: q̄ amat aīam ſuā. ſubintelligit in h̄ mūdo. ⁊ q̄ñ ſubdit. Perdet eaz. intelligit in futuro: ⁊ ꝙ debeam⁹ ipſum imitari i paſſiōe oñdit ꝑ rōnem dicēs:

ip̄m ſolū manet. Si aūt mor
tuū fuerit mltū fructū affert
h
i Qui amat aīaz ſuā ꝑdet eā
Et qui odit aīaz ſuā in hoc
mūdo: in vitā eternā cuſto
k dit eam. Si q̄s mihi mini-
ſtrat me ſequat: et vbi ſum
ego: illic ⁊ miſter me⁹ erit.
Si quis mihi miſtrauerit
l honorificabit eū pat meus
m Nunc anima mea turbata
n
o eſt. Et quid dicam. Pater
ſaluifica me ex hac hora.
p Sed ꝓpterea veni in horā
q hanc. Pater clarifica no-
r men tuū. Venit ergo vox

k ¶ Si q̄s mihi miſtrat me ſequat. q. d. rōnabile ē ꝙ miſter ſequat dñm: ⁊ cū h̄ oñdit h⁹ ſeq̄le p̄miū ip̄az. ſ. beatitudinē dicēs. Et vbi ego ſū ⁊c. q꜠ xp̄s iq̄tū de⁹ ē eēntialit ip̄a btitudo. et q̄tū ad hūanitatē erat actu beat⁹ in aīa q̄ eſt p̄ncipalior ꝑs hois. iō ip̄a aīa aliq̄ñ noīat hō: vt hī. x. Eth. k ¶ Si q̄s mihi miſtrat. obediēdo mādatis meis. l ¶ Hono. eū pr̄ me⁹. Honor. n. dat homi ab alijs hoib⁹ i vita p̄ñti in teſtimoniū v̄tutis: ſed honor dat homib⁹ a deo in glīa celeſti in p̄miū virtutis. m ¶ Nūc aīa. Hic oñdit q̄liter xp̄s glorificat⁹ eſt a patre Et in diuidit in duas: q꜠ p̄mo ponit hui⁹ glorie petitio. ſecūdo ſubdit ip̄ius ꝓmiſſio: ibi. Venit ergo. Circa primū xp̄s p̄mittit ſue petitioni oſtenſionē affectiōis naturalis ad declaratiōz v̄e hūanitat' i ip̄o dicēs. m ¶ Nūc anima mea turbata eſt. Turbari em̄ aliquē dī q̄ñ cōmouet: iđo mare motū dicit turbatū. in xp̄o aūt ꝑs ſenſitiua dimittebat agere qd̄ erat ſibi ꝓpriū: iđo iminēte paſſione affectus ſenſitiu⁹ cōmouebat timore ex horrore naturali ⁊ hoc eſt qd̄ dicit hic aīe turbatio. tamen iſta turbatio nō erat ꝯ rōnem: ſꝫ magis cōueniēs rōni: ⁊ ꝑ rōnem excitata ad oñdendū veritatē hūane nature vt dictū eſt: ⁊ ad merendū noſtrā redēptionē: ſic̄ ⁊ alie afflictiōes xp̄i. Et q̄a dixerat alios imitari mortē ſuā ne forte aliquis ei diceret ſecure potes mortē ſubire: q꜠ nihil mali ſentis. iō ꝯtrariū voluit oñdere ꝑ talē turbationē. ⁊ ꝑ ꝯñs nō eſt recedendū ab eius imitatiōe ꝓptea naturalē horrorē. n ¶ Et q̄d dicā. q. d. ſm appetitū ſenſitiuū faciā hāc petitōz. o ¶ Pr ſaluifica me ex hac hora. liberādo me a paſſiōe iminēte. verūtñ q꜠ ſm appetitū rōnalem q̄ dñabat in eo volebat pati ꝓpter patris obedientiā. ⁊ ꝓpter humani generis ſalutē: ideo aliter loquit dicens. p ¶ Sed ꝓpter hoc veni in horā hanc. q. d. ad hoc veni in mūdum vt patiar ꝓpter p̄dicta: iđo orādo dicit: q ¶ Pater clarifica nomē tuū. id eſt fac illud in q̄ relucet gloria tui nois. ſ. paſſionē filij in q̄ ip̄e pater ē clarificat⁹: ⁊ ꝑ ꝯñs fili⁹ q̄ eſt idē cuz patre in ſubſtātia: q꜠ ꝑ paſſionē filij diuulgatā ꝑ aploꝝ p̄dicationē: noticia patris ⁊ filij ⁊ ſp̄ūſſancti diffuſa eſt ꝑ totum orbē. r ¶ Venit ergo. Hic ponit glorie petite ꝓmiſſio. Et diuidit in tres: q꜠ p̄mo ponit vox patris gloriā ꝓmittentis. ſecūdo opinio turbe de illa voce varie ſentientis: ibi. Turbe ergo. tercio expoſitio prolate vocis: ibi. Rñdit ih̄s. Circa primū ſciendūz ꝙ illa vox fuit formata a tota trinitate cū ei⁹ oꝑa ſint indiuiſa. verūtamē dī vox patris

q̄ꝛ fuit formata ad repſ̄itandū ꝑſonā eius. ꝛ hoc eſt qđ dr̄ r ¶ Venit ex. vox de ce. a deo pr̄e mō ꝑdicto. s ¶ Et cla riſi. q̄ꝛ xp̄c ñ clarificauit ſemetipm̄ vt pōtifex fiēt. vt hr̄ he bre. v. ſ; pr̄ clarificauit eū p̄ in miraculis in vita xp̄i fact᷒ t ¶ Et iterū clari. q̄ꝛ poſtea clarificauit eū i morte ꝑ ſigna diuinitatis oñſa re-ſuſcitādo eū ꝛ exal-tando eū ad celum. v ¶ Turba ḡ. Hic ponit̄ opinio diuer ſa de illa voce. in il-la turba aliq̄ erant magis rudes q̄ tm̄ ſonuz vocis ꝑcepe-rant nō ſignificatōz ꝛ q̄ztū ad illos dr̄. v ¶ Turba ḡ q̄ ſta. ꝛ au. di. to. fa. eē. i. ali-qui ꝑ modū ſoni cō fuſi. x ¶ Alij aūt. magis ꝑſpicaces in tellexerūt articula-tōem vocis: ꝛ iſti. y ¶ Dicebāt angel᷒ ei lo. ē. Credebāt. n. eū eē purū hoiem. ꝛ iō dicebant ange-lū ei loqui. ſicut ali-qñ in ſcriptura dr̄ ꝙ angeli ꝓphetis loq̄-bant.

s de celo dicēs. Et clarifica
t
v ui ꝛ iterū clarificabo. Tur
ba ḡ q̄ ſtabat ꝛ audierat di
cebat tonitruū eē factum.
x
y Alij aūt dicebāt. Angel᷒
z ei locut᷒ ē. Rñdit ih̄s ꝛ di
a xit. Nō ꝑꝑ me h̄ vox venit
b
c ſ; ꝑꝑ vos. Nunc iudiciū ē
d mundi. Nūc princeps hu
e ius mundi eijciet̄ foras. et
ego ſi exaltat᷒ fuero a terra
f omnia traham ad meipm̄.
g Hoc autem dicebat ſigni-
ficans qua morte eēt mori
h turus. Reſpōdit ei turba.
i Nos audimus ex lege. q̄ꝛ
k xp̄c manet in eternū. Et q̄-

z ¶ Rñdit ieſus. Hic ponit̄ expō audite vocis. et diuidit̄ in tres. q̄ꝛ p̄ ponit̄ xp̄i expoſitio. ſcđo iudeoꝝ ꝯ-dictio ibi: Nos audiuim᷒. tercio xp̄i rñſio ibi: adhuc mo dicū. In p̄ma ꝑte oñdit xp̄c ꝙ nō erat tonitruū nec ſon᷒ cōfuſus ſicut aliqui credebāt. ſ; vox diuina ꝑꝑ inſtructōz ꝑplī circūſtantis vt cognoſcerēt ipm̄ ieſum eē verū xp̄m cui de celo dabat̄ teſtimoniū. ꝛ hoc ē qđ dr̄. a ¶ Nō ꝑꝑ me hec vox venit. q̄ꝛ vox fit ꝑꝑ inſtructōnem alicui᷒. xp̄c aūt inſtructōe nō indigebat ſm̄ ꝙ deus. ſil̄r nec inquātū hō. q̄ꝛ ab inſtāti ꝯceptōis oīa ꝑfecte cognouit q̄ cogno ſcit deus ſcīa viſionis. iō vox illa nō ē facta ꝑꝑ ei᷒ inſtru-ctōez. q̄ꝛ ſciebat ſe ꝑ paſſionē glorificādū a pr̄e. b ¶ Sz ꝓpter vos. i. ꝓpter inſtructōem vr̄am. c ¶ Nūc ē iu. mū di. i. iudiciū diſcretōis. q̄ꝛ a tp̄e paſſionis xp̄i diſcreti ſunt fideles credētes ab obſtinatis ꝑ infidelitatē. in futuro āt erit iudiciū ꝯdēnatōis infideliū ꝛ p̄miatōis credētiū. vel aliter. c ¶ Nun iudi. eſt mū. i. ꝓ mōdo q̄ztū ex diuia ſnīa mūdus a ptāte diaboli erept᷒ ē in paſſione xp̄i. iō ſubdit̄ d ¶ Nūc prin. hu. mū. eijci. foras. diabolus. n. hic dr̄ mū di princeps. nō ꝙ ſit dñs ſube mūdi ſ; hoim̄ mūdialit̄ vi uentiū inquantū ſe ſubijciūt ei ꝑ peccatū. dr̄ eiectus dia-bolus ꝑ paſſionē xp̄i ꝑ quā apta ē ianua glorie. ꝛ ſic dia-bolus nō pōt ipedire ſanctos a ꝯſecutōe gl̄ie. ſicut facie-bat añ. tñ ꝑmittit̄ tētare hoies ad exercitiuz ꝛ meritū ele-ctoꝝ. e ¶ Et ego ſi exal. fu. a terra. ſ. in cruce. vbi exalta-tus eſt moriens in aere debellādo aereas ptātes. Dr̄ etiā in cruce exaltatus. q̄ꝛ ꝑ hoc meruit glorificatōz ꝛ exalta-tōem ſui corpis. ſubiecta ē ſibi multitudo gentiū ꝑ fidez vt hr̄ phil̄. ij. Propter qđ deus exaltauit illū ꝛc̄. ſequitur Et oīs lingua cōfiteat̄ q̄ꝛ dñs ieſus xp̄c in gl̄ia ē dei pr̄is f ¶ Oīa tra. ad meipm̄. Ex amore. n. in cruce oñſo ad ge-nus hūanū hꝫ cām attractiuā mētiū. g ¶ Hoc aūt dic. ſig. ꝛc̄. Iſta ſunt verba euāgeliſte interp̄tātis qđ xp̄c itel-ligeret ꝑ illā exaltatōz. ſ. ſuā crucifixionē. h ¶ Rñdit. h̄ ponit̄ iudeoꝝ ꝯdictio arguētiū ex eius morte: audito ꝙ ipe nō eēt xp̄c dicentiū. i ¶ Nos audi. ex le. q̄ꝛ xp̄c ma. in eternū. Noīe legis iudei aliqñ accipiūt totū vetus te-ſtamētū. ꝛ nō ſolū. v. libros moyſi q̄ appropriate dicunt̄ lex. in ꝓphetis aūt fit mentio de eternitate xp̄i. vt pꝫ Eſa. ix. Et vocabit̄ nomē eius admirabilis: ꝯſiliari᷒: deus for tis: pr̄ futuri ſeculi. ꝑnceps pacis. multiplicabit̄ eius im

periū ꝛ pacis nō erit finis. ſil̄r dañ. vj. Ptās eius ptās et na ꝛc̄. ꝛ Miche. v. Et tu bethleē ephrata ꝛc̄. ſequit̄. Ex te mihi egrediet̄ q̄ ſit dñator in iſrl̄. ꝛ egreſſus ei᷒ ab initō a diebus eternitatis. talis aūt ꝑmanētia videt̄ ꝯtrariari morti. iō arguūt. k ¶ Et quō tu dicis. op. exal. fil. hō. i. mori in cruce. q. d. Si tu lo q̄ris de teipo ſequi-tur ꝙ tu nō ſis xp̄c. q̄ manet in eternuz. Si aūt loqueris de alio dic nobis q̄s ē iſte fili᷒ hoīs. lꝫ autē xp̄c nō vocauerit ſe in iſto loco filiū ho minis. tñ cōiter ſic ſe vocabat. ꝛ iō repe tēdo eius verba hoc addiderūt. Si autē querat̄ qualiter iu-dei intellexerunt ꝙ xp̄c ſuā futurā cru-cifixionē vocaret ex altatōem. Dicendū ꝙ ꝓuerbiū erat apđ iudeos ꝙ crucifixio vocabat̄ exaltatio ꝛ adhuc homies tali mō loquēdi vtunt̄. ſicut cū aliquis im ꝑcatur alteri ſuſpē-ſionē dicit ei. tu ſis in altū eleuat᷒.

modo tu dicis: optet exal
tari filiū hoīs. Et quis eſt
l iſte filius hoiſ. Dixit ḡ eis
m ieſus. Adhuc modicū lu-
n men in vobis eſt. Ambula
o
p te dum lucē habetis vt nō
vos tenebre comp̄hendāt
p Et qui ambulat i tenebris
r
s neſcit quo vadat. Dum lu
cem habetis credite in lu-
t
v cem. vt filij lucis ſitis. hec
x locut᷒ eſt ieſus. et abijt: et
y abſcondit ſe ab eis. Cum
autem tanta ſigna feciſſet
z coram eis: non credebant
a in eum. vt ſermo Eſaie im
b pleret̄ quez dixit. Dñe q̄s

l ¶ Dixit ḡ eis ieſus h̄ ponit̄ xp̄i rñſio in qua cōmēdat eos de aliq̄li cognitōe xp̄i ꝑ ſcripturas q̄ztū ad eius eternitatē. ſ; oñdit eā imꝑfe ctā. d. m ¶ Adhuc mo. lu. i vo. ē. q̄ꝛ nō intelligebāt mor tē xp̄i ꝛ paſſionē in hūanitate ſtare ſil̄ cū deitatis eternita te ꝛ tñ vtrūqꝫ ponit ſcriptura de xp̄o. de eternitate iam dcm̄ ē de ei᷒ paſſione ſcribit̄ Eſa. liij. Tāqꝫ ouis ad occiſionē du cet̄ ꝛc̄. ꝛ ſm̄ antiq̄s doctores hebreoꝝ totū illđ ca. de xp̄o ad lr̄am intell̄r ab illo loco q̄ ponit̄ ca. p̄ce. Ecce itelligit ſuus me᷒ ꝛc̄. ſil̄r dañ. ix. expſſe ꝑdicit̄ paſſio xp̄i. ꝛ p᷒ heb domadas. lxxij. occidet̄ xp̄c. ꝛ iō monet eos ad querēdū ꝑfectā cognitōz de xp̄o. d. n ¶ Ambulate. i. in cognitiōe ꝓficite. o ¶ Dū lu. ha. i. me p̄ntialiter q̄̄ſum lux illumi nās ꝑ veritatē doctrine ꝛ lumē gr̄e. p ¶ Vt non te. vos ꝯp̄hēdāt. ſ. ignorātie ꝛ culpe. q ¶ Et q̄ am. in te. ꝑdictis r ¶ Neſcit quo vadit. q̄ꝛ declinauit a rectitudine vie. s ¶ Dum lucem habetis credite in lucem. i. meipm̄. t ¶ Vt filij lucis ſitis. ꝑ imitatōem ꝛ gr̄e adoptōem. v ¶ Hec locutus eſt ieſus ꝛ abijt. quia non recipiebant eius doctrinam. x ¶ Et abijt ꝛ abſcondit ſe ab eis. eodē modo ꝛ eiſdem cauſis ſicut dictum eſt capitulo. viij. ꝛ. x Sed non videtur verum. quia ſupra ſe abſcondit eo ꝙ vellent occidere eum. hic autem non dicitur hoc. Dicen dum ꝙ ipe videbat cogitatōes eoꝝ ad hoc tendentes. li cet adhuc non ꝓcuraſſent in opere. ꝛ ideo voluit eos pre uenire ſe abſcondendo. quia nondum venerat hora paſ-ſionis ſue. y ¶ Cum autem tanta. Hic ponitur iudeoꝝ infidelitas ꝛ obſtinatio. Et diuidit̄ in duas. q̄ꝛ primo ꝑdi cta obſtinatio oſtendit̄. ſecūdo a xp̄o arguit̄ ibi: Ieſus āt clamauit. Prima in duas. q̄ꝛ p̄ oñdit̄ obſtinatio nō cre-dētiū. ſcđo defect᷒ iudeoꝝ xp̄o credētiū ibi: verūtñ ex p̄n cipib᷒. dicit igit̄ in p̄ma ꝑte ſic euāgeliſta. y ¶ Cum aūt tanta ſig. fe. coram eis. in miraculis. in doctrina. ꝛ in re-uelatione ſecretoꝝ cordis ꝛ futuroꝝ contingentiū ꝑ que declarata erat eius diuinitas. z ¶ Nō cre. in eū. ꝛ in h̄ iplete ſunt ꝓp̄hāꝝ ſcp̄ture coꝝ ob ſtinatōz ꝑcedētiū. ꝛ h̄ ē qđ dr̄. a ¶ Vt ſer. eſa. ꝛc̄. lyvt nō tenet̄ hic cauſaliter ſ; ꝯſecutiue tm̄. q̄ꝛ ex iudeoꝝ obſtina-tōe ipletio ſecuta ē eſa. ꝓp̄he. d. b ¶ Dñe quis cre. audi tui noſtro. quaſi. d. pauci valde. quia de iudeis pauci cre diderunt comparatiue. ꝛ bene dicit auditui noſtro. quia

c credidit auditui nr̄o ⁊ bꝛa-
chiũ dñi cui reuelatum eſt
d Propterea ñ poterãt credẽ
e f qꝛ iterũ dixit eſaias. Exce
g cęuit oculos eoꝝ ⁊ indura
h uit coꝛ eoꝝ vt ñ videãt ocu
i lis ⁊ ñ itelligãt coꝛde: ⁊ cõ
k uertãt ⁊ ſanẽ eos. Hec di
xit eſaias qñ vidit gl'iaʒ eꝰ
l ⁊ locutꝰ ẽ de eo. Verũtñ ⁊
m ex pꝛincipibꝰ multi credi-
n derũt i eũ. ſʒ pp phariſeos
nõ cõfitebant. vt de ſyna-
o goga nõ eijcerẽt. Dilexe-
rũt.n. gl'iam hoim magꝭ ꝙ̃
q gl'iaʒ dei. Jeſus aũt clama
r uit ⁊ dixit. Qui credit i me
s nõ credit in me ſʒ in eũ qui
t miſit me. Et qui videt me
v videt euʒ q̇ miſit me. Ego

ꝓphete nõ cognouerũt myſteriũ xp̄i ꝑ viſum rei in ſe. qꝛ
adhuc erat futurũ. nec viderũt illud in diuina eẽntia. ſed
tm̃ cognouerũt ꝑ reuelatõem. ⁊ talis reuelatio ex ꝑte dei
reuelantis vocat locutio. ex ꝑte ꝓphe intelligentis vocat
auditio. c Et bꝛachiũ do. cui reue. ẽ. i. filius dei natu-
ralis qui eſt virtus
opatiua patris. qui
inquãtũ deus omia
fecit ꝑ verbũ. ⁊ ſi ita
eẽt in hoibus ꝙ per
verbũ ſuũ facerent
quicquid vellẽt ver
bũ hois bꝛachiũ eiꝰ
diceret. Inducit eti
am ad hoc euãgeli-
ſta aliã ſcripturam
Eſa. d. d Pꝛo-
pterea nõ po. cre. ſʒ
impoſſibilitas nõ ẽ
abſoluta ſed tm̃ ex
ſuppoſitõe. ſ. ſuppo
ſito ꝙ haberẽt volũ
tatẽ obſtinatã i ma
lo. ſicut de aliq̃ dici
tur. Iſte nõ põt illũ
diligere. qñ hʒ volũ
tatẽ fixã in odio eiꝰ
e Quia iterũ dic̃:
Eſa. c. vj. licʒ verba
ſint aliquãtulũ mu
tata. f Excecauit
ocu. eoꝝ. ſubtrahẽ-
do lumen gr̃e ꝓpter
eoꝝ maliciã. qꝛ ver-
tebant ſe ab hac luce. g Et indu. ẽ coꝛ eoꝝ. q̇a ad ſub-
tractõem diuine gr̃e que coꝛ mollificat ꝑ deuotõem ſeq̇t
coꝛdis induratio ꝑ coꝛdis obſtinatiõem. h Vt nõ vi.
ocu. ſ. mẽtalibus. i Et nõ intel. coꝛ. ⁊ ꝯuer. ⁊ ſanẽ eos.
qꝛ iſta nõ poſſent fieri niſi grã dei ꝑueniẽte. k Hec di.
eſa. qñ vi. glo. eiꝰ. hoc addit euãgeliſta. qꝛ Eſa. vj. ꝑmittit
verbis ꝑdictis de exaltatõe xp̄i ⁊ gl'ia cũ dr̃. Vidi dñʒ ſe
dentẽ ſuꝑ ſoliũ excelſum ⁊c̃. l Verũtñ. hic oñdit defe
ctus iudeoꝝ xp̄o credẽtiũ q̇ imꝑfecti erãt in fide. qꝛ nõ ſo
lũ requirit credulitas coꝛdis ſʒ etiã cõfeſſio oꝛis ſm ꝙ dr̃
Ro. x. Coꝛde. n. credit ad iuſticiã. oꝛe aũt cõfeſſio fit ad ſa
lutẽ. ipi aũt lʒ in xp̄o crederẽt tñ cõfiteri nõ audebãt. ⁊ ħ
eſt qḋ dr̃. l Verũtñ ex ꝑnci. i. ex legiſꝑitis ⁊ ſacerdoti
bus. m Multi cre. in eũ. pp miracula ⁊ pp ipletõʒ ſcri
pturarũ. n Sʒ pp phari. nõ cõ. vt de ſyna. nõ eijcerẽt.
qꝛ ꝯſpirauerũt ꝙ ꝯfitẽtes ipm eẽ xp̄m excõicarẽt ⁊ de ſo-
cietate iudeoꝝ expellerẽt. qḋ erat apud eos ignominio-
ſum. vt. ſ̃. dictũ. ẽ ca. ix. verũtñ oẽs tales pene ſi ꝓ iuſticia
ſuſtineant ſunt meritoꝛie. Cã vo quare hoc meritũ fuge-
runt erat ſuꝑbia. iõ ſubdit. o Dilex. n. glo. ho. i. hono
rẽ mundanũ. p Magiſ ꝙ̃ glo. dei. i. meritũ ꝓ q̊ gloꝛia
reddit. q Jeſus ãt. Hic ꝯñr eoꝝ infidelitas arguitur a
xp̄o. ⁊ diuidit in tres. qꝛ p̊ inducit eoſ ad credẽdũ. ſecũdo
oñdit fidei fructũ ibi: Et lux. tercio incredulitatis ſuppli-
ciũ ibi: ⁊ ſi q̇s audierit. In ꝑma igit ꝑte dr̃ ſic. q Ihs
aũt clamauit. ad denotãdũ magnitudinẽ dicẽdoꝝ ⁊ ſui af
fectus a ſalutẽ hoim. r Et di. q̇ cre. in me nõ cre. in me
. ſ. ſolũ. aliter eẽt ꝯ̃dictio. iõ ſequit. s Sʒ in eũ q̇ miſit
me. qꝛ vna eſt fides patris ⁊ filij. ⁊ vna viſio q̃ ſuccedit fi-
dei. iõ ſequit. t Qui videt me. vi. eum qui mi. me. Pr̃
em̃ ⁊ filius ſunt vnũ in ſuba. diſtinguunt aũt in ꝓpꝛietate
relatiua. Hec aũt ẽ natura relatiuoꝝ. qꝛ cognito vno co-
gnoſcit ⁊ reliquũ cũ ſint ſil'nã ⁊ intellectu. v Ego lux
Hic ponit fidei fructꝰ cũ dr̃. Ego lux veni in mũdũ vt o.
q̇ cre. in me. in te. nõ ma. ſ. ignoꝛãtie: culpe: ⁊ gehẽne. hic ẽ
fructus gloꝛioſus talia euadere ⁊ bona ꝯ̃ria obtinere.
x Et ſi q̇s audierit. hic deſcribit pena increduloꝝ cũ dr̃

lux in mũdum veni. vt om
nis qui credit in me in te-
x nebꝛis non maneat. Et ſi
y quis audierit verba mea ⁊
z nõ cuſtodierit ego nõ iudi
a co eũ. Non. n. veni vt iudi
b cem mũdũ: ſʒ vt ſaluificem
c mundum. Qui ſpernit me
d ⁊ nõ accipit verba mea hʒ
e qui iudicet eum. Sermo
quẽ locutus ſum: ille iudi-
cabit eum in nouiſſimo die
f Quia ego ex meipo nõ ſuʒ
locutus ſʒ qui miſit me pa
g ter ipe mihi mãdatum de-
dit: quid dicam: ⁊ quid lo
h quar. Et ſcio quia manda
tum eius vita eterna eſt.
i Que ergo ego loquoꝛ ſic̃
dixit mihi pater ſic loquoꝛ

Et ſi q̇s au. ver. mea. aure coꝛꝑis: ſʒ nõ coꝛdis. y Et ñ
cuſto. ea manẽs in infidelitate. z Ego nõ iu. eũ. ſ. i iſto
meo p̊ aduẽtu. cuiꝰ cã ſubdit. a Nõ. n. ve. vt iu. mũ. in
aduentu p̊. b Sʒ vt ſal. mũ. ſuſtinẽdo iudiciũ ꝯdẽna-
tõis ⁊ moꝛtẽ. c Qui ſper. me ⁊ ñ acci. ver. mea. ꝑ fidẽ.
d Hʒ qui iu. eum
⁊ oñdit quis ſit iſte
iudex. q. d.
e Sermo quẽ lo.
ſum ⁊c̃. Sicut eniʒ
lex ciuilis dr̃ iudica
re latronẽ inquãtuʒ
oñdit eũ dignũ iudi
cio ⁊ cõdemnatõne
ſic facta xp̄i ⁊ eius
doctrina iudicabũt
infideles. qꝛ oñdent
eos dignos ꝯdẽna-
tõe. ſʒ qꝛ ipemet xp̄c
iudicabit effectiue i
aduentu ſcd̃o. iõ ſe-
quit. f Quia ego
ex meipo nõ ſuʒ lo.
pp hoc. n. ſermo xp̄i
oñdet infideles cõ-
demnabiles. qꝛ ꝓce
dit ex infallibili ve-
ritate. ſ. a deo patre.
iõ ſubdit.
g Ipſe mi. mãda.
dedit ⁊c̃. qꝛ xp̄c inq̃ꝫ
tũ hõ minoꝛ ẽ pr̃e.
et ſic accipit ab eo
mãdatũ. in cuiꝰ exe-
cutõe nõ põt deficere a regula volũtatꝭ diuĩe. qꝛ hũanitas
xp̄i tãꝙ̃ inſtr̃m diuinitatis cõiunctũ in nullo mouet niſi
ſm ipius motũ. h Et ſcio qꝛ mã. eiꝰ vi. eter. ẽ. ſ. virtua-
liter inquãtũ obſeruatio mãdatoꝝ dei deducit ad vitã et-
nã ſm illud math. xix. Si vis ad vitã ingredi ſerua man
data. i Que er. ego loquoꝛ ⁊c̃. Hoc cõcludit ad oñdẽ
dũ ꝙ hũanitas ſua non poterit obliquari a regula diuine
veritatis. vt ptʒ ꝑ ꝑdicta. Occaſione cuiuſdã dicti in hoc
capl'o querit vtrũ ꝑncipes iudeoꝝ credentes in xp̄m añ
eius paſſionẽ peccarẽt moꝛtaliter. nõ cõfitẽdo ſuã fidem
Et arguit ꝑmo ꝙ nõ. qꝛ obmittere illud qḋ vertit in ſcan
dalũ ⁊ turbatõem alioꝝ nõ ẽ pctm̃ moꝛtale ſʒ magis vide
tur meritoꝛiũ. qꝛ dicit apl's. j. ad Coꝛi. x. Sine offenſione
eſtote iudeis ⁊ gẽtilibus. Cõfeſſio autẽ ſue fidei fuiſſet in
ſcandalũ ſeu turbatõʒ alioꝝ. ꝙ̃ ⁊c̃. Itẽ aliq̃ de iſtis fuerũt
valde boni ⁊ iuſti vt nicodemus ⁊ ioſeph ab arimathia q̇
erant diſcipuli xp̄i occulti. ⁊ iõ nõ eſt veriſil'e ꝙ tacuiſſent
a ſue fidei cõfeſſione ſi fuiſſet hoc peccatũ moꝛtale. Con-
trariũ arguit ꝑ illud qḋ dr̃ ad Ro. x. Coꝛde. n. credit ad
iuſticiã. oꝛe aũt fit ꝯfeſſio ad ſalutẽ. ⁊ ſic vr̃ ꝙ ꝯfeſſio fidei
ſit necc̃ria ad ſalutẽ. ſicut ⁊ ipa fides. ⁊ ꝑ ꝯñs eius omiſſio
peccatũ moꝛtale ẽ. Rñſio aug. diffiniẽs peccatũ moꝛtale
dicit. ꝙ pctm̃ trãſgreſſio ẽ legis diuine ⁊ celeſtiũ inobedi-
entia mãdatoꝝ. ⁊ iõ obmiſſio ꝯfeſſionis fidei ñ ẽ peccatũ
moꝛtale niſi in caſu in q̊ cõfeſſio ei oppoſita cadit ſub ꝑ-
cepto diuio. ipa aũt ꝯfeſſio cũ ſit actus v̊tutis nõ cadit ni
ſi ſub ꝑcepto affirmatiuo. ꝑceptũ affirmatiuũ lʒ nõ obli-
get ad ſꝑ obligat tñ ꝓ tꝑe ⁊ loco. vicʒ qñ omiſſio actus q̇
cadit ſub ꝑcepto ẽ ꝯ̃ charitatẽ dei vel ꝓximi. ⁊ hoc modo
omiſſio cõfeſſionis fidei ꝯ̃ charitatẽ dei ẽ qñ ꝑ hoc ſubtra
hit honoꝛ deo debitus. vtpote qñ ꝑ hoc credit ꝙ talis fi-
des nõ ſit vera. Eſt etiã ꝯ̃ charitatẽ ꝓximi: qñ ꝑ hoc ꝓxi-
mi ſalus impedit. ⁊ hoc ẽ qñ ꝑ hoc ꝙ aliquis maioꝛis ſta
tus fidẽ ſuã nõ ꝯfitet alij ſimpliciores a fide vel fidei con
feſſione tꝑe debito auertũt. ꝓpter vtrũꝙ̃ iſtoꝝ pꝛincipes
iudeoꝝ de quibꝰ querit moꝛtaliter peccabant. ꝑmo cum
eſſent legiſꝑiti ⁊ ſacerdotes in ſcripturis exercitati. vt. ſ̃.

dictū ē.ꝑ hoc ꝙ ex timore fidē ſuā de xp̄o nō cōfitebant̄.
fides illa ab alijs nō vera ſ; falſa reputabat̄. ꝑ hoc etiam
alij inferiores dictis ꝛ factis ſacerdotū inherentes a fide
xp̄i auertebāt̄.ꝛ ſic pꝫ ꝙ omiſſio cōfeſſionis fidei in ip̄is
erat ꝯ charitatē dei ꝛ.ꝓximi. Itē alia rōne peccabāt.quia
tenebant̄ ex officio docere ppl̄m de his q̄ ſunt neceſſaria
ad ſalutē cuiuſmodi erat fides xp̄i. ꝛ iō taciturnitas illa
nō pōt a peccato excuſari.ꝛ hoc innuit euāgeliſta reddēs
cām taciturnitatis ip̄oꝝ.d. Dilexerūt.n.magis gloriā ho
minū q̄ꝫ gloriā dei. Ad primū dicēdū ꝙ ꝯfeſſio fidei qn̄ ē
ad turbatōem hoīm ꝛ ad nullā vtilitatē ē omittēda. ſm
ꝙ dicit dn̄s math.vij. Nolite ſanctū dare canibus ꝛc̄.ſ; ſi
ex cōfeſſione fidei ſperat̄ aliqua vtilitas aut etiā aſſit ne-
ceſſitas.ſcandalū infideliū ē ꝯtēnēdū. ſic dicit dn̄s mat.
xv.de ſcādalo phariſeoꝝ. Sinite illos.ſ.turbari.q꞉ ceci ſt̄
ꝛ duces cecoꝝ. Ad ſcōm dicēdū ꝙ etiā apl̄i an̄ cōfirmati
onē ſp̄ūſſancti mortaliter peccauerūt.vt pꝫ de negatiōe
petri.ꝛ iō nō ē mirū ſi alij inferiores quātūcūq; iuſti ſil̄r
peccauerūt.q꞉ nō erant cōfirmati.

¶ In ca.xij.vbi dr̄ in poſtil. Sciendū etiā ꝙ iſta portatio
pecunie in via nō ꝑtinet ad ꝑfectōem. ¶ Additio.

h Non repugnat ꝑfectōi hr̄e ſeu portare pecuniā l;cꝫ
cōſiliū dn̄i de dimiſſione bonoꝝ tp̄aliū ſit vtile ad
vitā eternā facilius ꝯſequēdā. Cui⁹ rō eſt. Naꝫ ſm
Tho.ſcd̄a ſcd̄e.q.clxxxv.arti.vj.in rn̄ſione ad p̄mū argu
mētū. Perfectio xp̄iane vite nō ꝯſiſtit eēntialiter in pau
pertate volūtaria.ſ; volūtaria pauꝑtas oꝑat̄ inſtr̄alit̄ ad
ꝑfectōem vite.vn̄ nō oꝑtꝫ ꝙ vbi ē maior pauꝑtas ibi ſit
maior ꝑfectio. q̇nimo pōt eē ſumma ꝑfectio cuꝫ magna
opulētia. Nam abraā cui dictū ē Gen.xvij. Ambula co-
ram me ꝛ eſto ꝑfectus.legit̄ q̄ꝫ plurimū diues fuiſſe. Si
aūt ex h̄ arguat̄ inutile eē ꝯſiliū dn̄i d̄ pauꝑtate cū abraā
diuitias poſſidēs fuit ꝑfectus. Ad hoc dicēdū ſm.s. tho.
in tractatu de ꝑfectōe vite ſp̄ūalis. ꝙ icc irco cōſiliū pau
ꝑtatis dat̄.q꞉ paupes liberiores ſunt a ſolicitudine diui-
tiarū ꝛ ſecuriores ab illis vicijs q̄ in acq̄rēdis pecunijs
q̄nq; cōtingūt q̄ ſunt ip̄edimēta ꝑfectōis. Ex quo ſequit̄
ꝙ magna fuit virtus ſeu ꝑfectio abrae ꝛ dauid ꝛ ſimiliū:
q̄ etiā diuitias poſſidētes a diuitijs liberū aīm habuerūt
ſicut magna fuit virtus Samſonis q̄ abſq; armis cū ſo-
la mandibula aſine multos ꝓſtrauit hoſtes.vt Iudi.xv.
ca. Nec ex hoc ſequeret̄ inutiliter dari ꝯſiliū militi vt ad
bellū ꝓcedens arma ſumeret ad hoſtes vincēdos.vince-
re.n ſine armis lꝫ ſit poſſibile ꝛ valde virtuoſum. ē tn̄ de
raro cōtingentib⁹.ſic̄ ē de poſſidētib⁹ diuitias reſpectu
ꝑfectōis vite.vn̄ Eccl.xxxj.cū dicit. Beat⁹ ē diues q̄ inuē
tus eſt ſine macula ꝛc̄.ꝛ.ꝭ. Quis ē hic ꝛ laudabim⁹ eū.fe
cit.n.mirabilia in vita ſua ꝛc̄.mirabilia.n.facit ſiue mirā
da.nō aūt impoſſibilia q̄ in diuitijs viuēs diuitijs affluē
tibus cor nō apponit. Ex q̄bus ad ꝓpoſituꝫ dici poſſet ꝙ
xp̄c q̄ pauꝑtatē volūtariā ſepe cōmēdauit volens docere
apl̄os ꝙ etiā ſine tali pauꝑtate ꝑfectio vite poſſet acq̄ri.
icc irco pecuniā in via portabat. Si aūt obijciat̄ de h̄ qꝺ
math.x.dr̄ apl̄is q̄ in eccl̄ia ꝑfectiorē locū tenent. Nolite
poſſidere aurū nec argētū nec pecuniā in zonis vr̄is. Ad
hoc dicendū ꝙ illa verba dn̄i ad lr̄am aug. in li. de ꝯſen.
euāgeliſtaꝝ exponit vt intelligāt̄ nō p̄cipiēdo ſ; magis ꝑ
mittēdo.ꝑmittit.n.eis vt abſq; auro ꝛ argēto ꝛ alijs ſum
ptibus ad p̄dicādū irent.accepturi vite ſumptus ab his
q̄bus p̄dicabāt.vn̄ ſubdit. Dignus ē oꝑari⁹ cibo ſuo. ita
tn̄ ꝙ ſi aliq̄s ꝓprijs ſumptibus p̄dicatōe euangelij vteret̄.
ad ſuꝑerogatōnem ꝑtinet.ſicut paulus de ſeip̄o dicit.ij.
Cor.xj. Chryſ.etiā aliter exponit iſta verba vt intelligāt̄
illa dn̄m diſcipulis p̄cepiſſe q̄ꝫtū ad illā miſſionē tm̄ qua
mittebant̄ ad p̄dicādū iudeis vt ꝑ hoc excitaret̄ ad cōfi-
tendū de virtute ip̄ius q̄ eis abſq; ſumptibus ꝓuideret.
qꝺ cōſonat cū h̄ qꝺ dr̄ Luc.xxij.ca. Qn̄ miſi vos ſine ſac
culo ꝛ pera ꝛ calciemētis:nūq̄d aliq̄d defuit vobis. Vn̄
ex p̄dictis verbis nō obligabāt̄ apl̄i nec ſucceſſores.q̄ꝓ
vt dicit glo. Luc.x.ſunt ep̄i ad nō portādū ſeu habēdum
pecuniā tanq̄ꝫ ad illa que repugnāt ꝑfectōi. Vn̄ ꝓut dic̄
s.tho.vbi.ſ.in rn̄ſione.ij.arti. Stultū aūt vr̄ dicere ꝙ tot
ſancti pontifices ſicut anaſtaſius ambroſi⁹ aug. illa p̄ce-
pta trāſgreſſi fuiſſent ſi ad illa ſeruāda ſe crederent obli-
gari. Illud aūt capl̄m Exijt q̄ ſeminat ꝛc̄. ꝑ poſtillatoreꝫ
allegatū facit ad p̄dicta.p̄mo q꞉ pluries ibi dicit pauꝑta-
tē eē viā ꝑfectōis.vl̄
ad ꝑfectiōem. ꝛ ꝑ
ꝯn̄s nō ē ꝑfectio.ſe-
cūdo.q꞉ hoc qꝺ dic̄
ꝙ xp̄c cōdeſcendēs
infirmis pecuniam
portabat ſicut ꝛ in
fuga ꝛc̄. Intelligen
dum ē ꝙ ſi apl̄i ad-
huc infirmi vel etiā
alij crederent ſum-
mā pauꝑtatē eē neceſſariā ad ſalutē forte retrocederent.
ſicut de illo adoleſcēte legit̄ math.xix.ca.ꝛ iō talibus cō-
deſcendēs apl̄os docebat exēplo ꝙ etiā ſine tali pauꝑta-
te poſſet q̄s acq̄rere ꝑfectōem.ꝛ ſil̄r poſſet dici de fuga.

a Ante diē feſtū ¶.xiij.
b paſche ſciens ieſus:
c quia venit hora eius
c vt tranſeat ex hoc mūdo ad
e p̄rem cū dilexiſſꝫ ſuos q̄ e-
f rāt i mūdo i finē dilexit eos

¶ In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil. Dicendū ꝙ hoc erat.q꞉ laza-
rus erat nobilis hō. ¶ Additio.

m Iraculū lazari inter cetera miracula xp̄i mai⁹ fuit
ꝛ ideo notabilius. Vn̄.ſ.in eo.ca.dr̄.ꝙ turba mul
ta venerūt vt Lazarū viderēt quē ſuſcitauit a mor
tuis.qꝺ nō ſic legit̄ de alijs miraculis.

¶ Replica.

In ca.xij.vbi inq̄rit poſtil.quare ꝯ lazarū mouebā
tur iudei vt cogitarēt eū interficere. Rn̄det q꞉ fuit
vir nobilis ꝛ famoſus.iō ei⁹ reſuſcitatio fuit famo
ſior ꝛ infidelibus plus odioſa. Bur.opponit ꝙ illud nō
fuit ꝓpter nobilitatē Lazari ſ; ꝑꝑ nobilitatē miraculi.q̄a
fuit maximū miraculū xp̄i.ſ; nō video quare fuit maius
miraculū q̄ꝫ ſuſcitatio filij vidue ꝛ filie archiſynagogi.

¶ Capitulum.xiij.

Ante diē feſtū paſche. In p̄te p̄cedēti euāge.deſcri-
pſit occaſionē mortis xp̄i.h̄ incipit deſcribē mortē
ei⁹.ꝛ diuidit̄ in duas.q꞉ p̄ deſcribit q̄l̄r xp̄c iminē
te morte ſua aīos diſcipl̄oꝝ ꝯfortauit.ſcd̄o mortē xp̄i de-
ſcribit ca.xviij.ibi. Hec cū dixiſſet ih̄s. Pria in tres. q̄a
p̄ oſ̄ndit q̄l̄r xp̄c cōfortauit diſcipulos exēplis. ſcd̄o v̄bis
ca.ſe. Et ait diſcipulis ſuis nō ꝯtur.cor.tercio orōnū ſuf-
fragia.c.xvij.hec locut⁹. Pria in duas. q꞉ p̄ ponit̄ imita-
bile xp̄i exēplū.ſcd̄o defect⁹ diſcipl̄oꝝ ad imitādū ibi: l;
cū dix.ſe. Pria i tres.q꞉ p̄ ſcm̄ deſcribit̄.ſcd̄o eius vtilitas
oſ̄ndit̄ ibi:venit ḡ ad ſy.tercio facti imitatio diſcipul̄ indi
cit̄ ibi:poſtq̄ꝫ ḡ la. Pria i duas.q꞉ p̄ p̄mittit̄ affect⁹ xp̄i ad
diſcipl̄os.ſcd̄o ꝑ factū inſtruit ip̄os ibi:ꝛ cena fcā. Circa
primū ſciēdū.ꝙ affect⁹ xp̄i ad diſcipulos p̄mittit̄ vt eius
ſcm̄ mag̃ gratū oſ̄ndat̄.ꝛ diſcipuli ei⁹ libēti⁹ imitēt̄. dic̄ ḡ
ſic a ¶ An̄ diē fe.ſ.xiiij.luna.i cui⁹ veſꝑa imolabat̄ agn⁹
ꝛ incipiebat ſolennitas paſchal̄ q̄ celebrat̄ luna.xv.ꝛ ſm
hūc modū in eccl̄ia ſolēnitates incipiūt a veſꝑa p̄cedētis
diei. b ¶ Sciēs ih̄s. Ex q̄ pꝫ ꝙ nō ignorās nec inuolūta
ri⁹ venit ad paſſionē.ſ; volūtarie obediēs deo patri.
c ¶ Quia ve.ho.ei⁹.nō fatal̄:ſ; a deo p̄re deſtinata.ꝛ hoc
ꝯueniēter.vt imolatio agni q̄ tollit pc̄ā mūdi imediate
p⁹ imolatōꝫ agni figural̄ ſeq̄ret̄.ꝛ ſic v̄itas figure rn̄deret
d ¶ Vt trāſ.ex h̄ mū.ad pa. Dicebat̄.n.paſcha iudeorum
trāſit⁹.eo ꝙ tūc angel⁹ trāſijt ꝑ egyptū interficiēs p̄moge-
nita egyptioꝝ ꝛ filios iſr̄l̄ ſuās.ꝛ ſil̄r paſcha xp̄ianoꝝ dr̄
trāſit⁹ inquātū fili⁹ dei ꝑ mortē trāſijt ad p̄rem non ꝑ loci
mutatōꝫ.ſ; ſic dr̄ a p̄re veniſſe aſſumēdo nr̄am nām mor
talē.ita dr̄ ad p̄rem redijſſe faciēdo ip̄am ꝯſortē paternē
gl̄ie ꝑ imortalitatē in ſua reſurrectōe. e ¶ Cū di.ſuos:in
q̄ oſ̄ndit̄ ei⁹ dilectio gratuita.q꞉ p̄or dilexit ſuos oſ̄ndit̄ di-
ſcreta.q꞉ iſta dilectio ſp̄ālis nō fuit ad oēs ſ; ad ſibi fami
liares cuiuſmodi erāt apl̄i q̄ erāt i mūdo. oſ̄ndit̄ h̄ dilectio
nec̄ia.q꞉ apl̄i remanētes i ꝑiculo mūdi indigebāt ꝯſolatōe
diuiā. f ¶ In fi.di.eos.i.i morte ſp̄ālia ſiḡ dilectiōis oſ̄n-
dit.vel alit̄. In finē.i.ꝑfecte aīam ſuā ꝓ eis ponendo.

g Et cena facta. Hic deſcribit imitabile factū.ſ.lotō pe
dum diſcipulorum ſuorum vbi p̄mittit tp̄s ⁊ mod⁹ hui⁹ lotōis
cum dr. g Et cena facta. Nō ē intelligēda ꝙ eēt totali
ter cōpleta.q: poſtea dicit. Et cū recubuiſſet.ſed erat fcā
q̄ztū ad hoc ꝙ comederant agnū paſchalē.⁊ tunc ſurre
xit ad lauandū pe
des diſcipulorum ſuo
rū an̄q̄z daret eis ſui
corpis ſacramentū
ad deſignādū ꝙ ſpi
ritualis mūdicia re
quirit ad pcipiēdū
ip̄m. h Cuz dia.
iam mi.i cor ⁊c. die
.n.p̄cedēti eū vēdi
derat ſuggeſtōe dia
boli hanc,pditōz in
cor ip̄ius mittētis.
i Sciens q: omia
de.ei pa.in ma.ex q̄
ptz in xp̄o plenitu
do ſcie ⁊ ptātis.
k Et q: a deo exi.
⁊ ad deū va. hoc eſt
iam.ſ̄.expoſitū q̄li
ter dicit filius a p:e
exiſſe ⁊ ad deū redi
re. l Surgit a ce
na.q: miniſtrare vo
lebat. m Et po.
veſtim̄ta .i. deponit
vt cōueniētius hoc
miniſteriuz exhibe
ret. n Et cū acce.

g Et cena facta cū diabolus
iam miſiſſet i cor. vt trade
ret eū iudas ſymonis ſcari
i othis ſciens:q: oīa dedit
k ei pr̄ in manus. ⁊ q: a deo
l exiuit:⁊ ad eū vadit:ſurgit
m a cena ⁊ ponit veſtimenta
n ſua. ⁊ cum accepiſſz linthe
o um p̄cinxit ſe. Deinde mi
p ſit aquā in pelui ⁊ cepit la
p uare pedes diſciplorum:⁊ ex
tergere lintheo q̄ erat p̄cin
q ctus. Venit g̊ ad ſymonez
r petrū. Et dic ei petr⁹. dn̄e
s tu mihi lauaſ pedes. rn̄dit
ih̄s ⁊ dixit ei. Qd̄ ego fa
t cio tu neſcis mō ſcies autē
v poſtea. Dicit ei petr⁹. Nō
lauabis mihi pedes inet
x nū. Rn̄dit ei ieſus. Si nō
lauero te nō habebis ptē
y mecū. Dicit ei ſymon pe
trus. Domine non tm̄ pe
des meos ſed et manus ⁊
z caput. Dicit ei ieſus. Qui
a lotus eſt nō indiget niſi vt
pedes lauet:ſ ē mund⁹ to
tus. Et vos mundi eſtis ſ
nō oēſ. Sciebat.n.quiſnā
eēt qui traderet eū. ppte
rea dixit:non eſtis mundi
b oēs. Poſtq̄z g̊ lauerat pe
c des eorum accepit veſtim̄ta
d ſua. ⁊ cū recubuiſſet iteruz
e dixit eis. Scitis quid fece
f rim vob. Vos vocatis me
mgr̄ ⁊ dn̄e ⁊ bn̄ dicitis:ſū
g etem̄. Si ergo ego laui pe
des vr̄os dn̄s ⁊ magiſter:
h ⁊ vos debetis alt alterius

linthe.p̄cin.ſe.⁊ ſic ad lauādū ſe optime diſponēs nihil
omittens de his que ad iſtud officiū req̄runt.⁊ ſequitur
ſimplex hūilitatis miniſteriū cū dr. o Deinde mi.a.
in peluim. ꝓpꝛijs manib⁹ nō p miniſteriū aliorum. p Et
ce.la.pe.di.lutoſos.q: diſcalciati incedebāt. p Et ex
tergere lintheo q̄ erat p̄cinctus.vt ipleret hūilitatis offi
ciū. q Venit ergo.hic oñdit hui⁹ facti vtilitas.⁊ oñdi
tur hoc ex quadā cōcertatōe petri ⁊ xp̄i.p qd̄ oñdit factū
eē myſticū.dicit ergo. q Venit g̊ ad ſy.petrū.ſm ori
ginē lotis alijs diſcipulis venit vltimo ad petrū.q: cepit
lauare a minoribus.ex hoc ſumēs argumētū qd̄ dicitur
Cepit lauare pedes diſcipulorum ſuorum. Et poſtea ſubdit.
Venit ergo ad ſymonē.p hoc oñdēs ꝙ alij iam erāt loti
Sz nō videt veriſile ſi trāſiſſet p oēs alios q̄n aliq̄s eorum:
vel plures recuſaſſent hāc lotiōem.ſicut ⁊ petrus. Et iđo
alij doctores dicūt ꝙ p̄mo venit ad petrum.ꝓpter qd̄ alij di
ſcipuli audita rep̄hēſione petri de h̄ ꝙ recuſauerat eiuſ
modi lotōem nō fuerūt auſi eā vltra recuſare. Nr̄ g̊ dicit
euangeliſta. Cepit lauare.⁊ poſtea ſubdit. Venit g̊ ad ſy
monē.nō ē p hoc intelligēdū ꝙ alios lauerit an̄ ip̄m. ſed
euangeliſta p̄us dixit factuz in generali. poſtea explicat
modū in pticulari incipiens a petro. r Et di.ei petr⁹.
dn̄e tu mihi la.pe.i.vis lauare mihi peccatori. tu q̄s es fi
lius dei.q.d.nullo mō decet.ſil̄e verbū dixit in principio
ſue cōuerſionis. Luc.v. Exi a me dn̄e q: hō peccator ego
ſum, s Rn̄dit ie.⁊ di.ei. Qd̄ ego facio tu neſcis mō.
q.d.nō ſolū hoc facio pp pedū corpaliū emūdatōem.ſ p
pter hūilitatis eruditōem. vt poſtea expoſuit. iō ſubdit.
t Scies aūt poſtea. Per hoc aūt deſignauit mūdiciaz
pedū ſpūaliū q̄ ſunt affectus mētis q̄ req̄rit i euchariſtie
pceptōe. v Dicit ei pe.⁊c.i.nūq̄z lauabis.ac ſi diceret.
ego nullo mō ſuſtinerē.lz aūt petrus faceret h̄ bono zelo
tm̄ indiſcrete hoc faciebat.q: cū xp̄c nō poſſet errare n̄ de
bebat voluntati ei⁹ aliq̄ mō reſiſtere.iō ſeq̄tur. x Rn̄
dit ei ie.ſi nō laue.⁊c. Si hoc intell̄r de lotōne interioris
macule.lr̄a ē plana.q: nullus pōt hr̄e ptē cum xp̄o i glo
ria celeſti niſi lotus fuerit a macula peccati.ſm ꝙ ſcribit
Apoca.xxi. Nihil coinquinatū intrabit in illā. Si autē
intelligat de lotōe corpali pedū ip̄ius petri.eodē mō eſt
dicendū. Sicut.n.aliquid ē illicitū nō ex natura ſua ſed
tm̄ ꝓhibitū.vt ptz de eſu ligni vetiti p̄mo parenti. ita ſil̄r
aliquid ē neceſſariū ad ſalutē nō ex natura ſui: ſ pp p̄ce
ptū dei vel p̄lati. et
ſic erat in ꝓpoſito.
Ex quo.n.xp̄c vole
bat ſimpliciter hoc
facere:petrus de ne
ceſſitate ſalutis tene
bat ſuſtinere.
y Dicit ei ſy.petr⁹
Dn̄e non tm̄ pedes
meos ſ etiā man⁹ ⁊
caput. Pedes ſunt
ps corpis inferior.
manus media. ca
put ſupior. ⁊ iō per
expſſionē iſtarū pti
um intell̄r totū cor
pus. Eſt igit ſenſus
Dn̄e nō tm̄ ⁊c. q.d.
p̄us ſuſtinerem a te
totum corpus laua
ri q̄z a te ſepari.quia
q̄uis eſſet durū pe
tro ſuſtinere ſuitiū
mgr̄i. tm̄ graui⁹ erat
ei ab ip̄o ſepari. vn̄
dr̄ i itinerario clem̄
tis. ꝙ q̄n̄cūq̄z petr⁹
memor erat dulciſſi
me ſocietatis xp̄i re
ſoluebat in lachrymas ita ꝙ facies eius aduſta videbat:
ex frequēti lachrymarū fluxu. z Dicit ie.q̄ lo.ē. p ba
ptiſmū.ex q̄ accipit ꝙ apl̄i fuerūt a xp̄o baptizati.vt.ſ̄.di
ctū ē.c.iij. a Nō indi.ni.vt pe.la.ſ ē mū.to. Si.n.ali
quis baptizatus ſtatim moriat euolat ad patriā.nec indi
get aliqua alia lotōe.tm̄ ſi ſupuiuat etiā ſancte indigat lo
tōe pedū ſpūaliū.i.affectionū mētis.q: ex ꝯditōe mortal̄
vite affectus ei⁹ aliq̄n aliq̄s maculas ꝯhit ex tpalibus.ſ
nō indiget lauare caput.i.ptē cōtēplatiuā q̄ intēdit ſupio
ribus ⁊ eternis. nec man⁹.i.vite actiue opa q̄ in eo ſunt
ſctā. Talis āt erat petr⁹ ⁊ ēt alij apl̄i excepto iuda pdito
re.pp qd̄ ſeq̄t.⁊ vos mūdi eſtis ſ nō oēs. b Poſtq̄z g̊.
Oñſa facti vtilitate in p̄dicta lotōe.h̄ inducit diſcipulos
ad imitādū in ope.⁊ diuidit in duas. q: p̊ ꝓpoſitū decla
rat,ſcđo ꝯfirmat.ibi: Exēpluz.n.dedi vobis. dicit igitur.
b Poſtq̄z g̊ la.pe.eorum. In h̄ oñdit ꝯueniētē modū do
cendi.in moralib⁹.n.magis mouēt facta q̄z v̄ba.vt p̄t h̄ri
ex.x eth.⁊ iō xp̄c doctrine ⁊ hūilitate p̄miſit hūilitatis fa
ctū. c Accepit ve.ſua. Sicut.n.ad miſtrādū ꝯgrue de
bēt veſtimēta deponi.ita ad docēdū honeſte dn̄t aſſumi.
pp qd̄ mgr̄i ſolēt legere in habitu ad h̄ diſpoſito ⁊ ordia
to ſm diſpoſitōz facultatis ſue. d Et cū recu.iterū. q:
ſedēdo dz doctor docere.doctrina.n.nō capit niſi i q̄ete.
pp qd̄ dr̄.vij.phyſi. Sedēdo ⁊ q̄eſcēdo fit aīa ſciēs ⁊ pru
dēs.ſeq̄t doctrina. e Dixit eis.ſci.q̄d fe.vob.q.d.vos
debetis h̄ ſcire.⁊ i h̄ reddit eos attētos. f Vos ⁊c.bn̄
dicit.ſum etem̄.aliq̄d.n.dr̄ bn̄ dictū q̄n ꝯgruit dicēti ⁊ rei
dicte.ꝯgruit āt rei dicte q̄n ſic ē in re ſicut dr̄.ꝯgruit āt di
cēti q̄n dicēs talē ſe oñdit ſcđ q̄lē v̄bo.vtroq̄z mō apl̄i bn̄
dicebāt.q: ſic erat i re ex pte xp̄i q̄ ſupior eāt. ex pte aplo
rū q̄ ſcđ ſe ei ſubijciebāt ſic̄ ⁊ v̄bo.pp qd̄ ꝯ diſciplos ſolo
v̄bo dr̄ mat.vij. Multi dicēt m̄ i die illa.dn̄e dn̄e nōne in
noīe tuo ꝓphauim⁹ ⁊c.⁊ tūc ꝯfitebor ill̄.q: nūq̄z noui vos
⁊c.ex p̄dictis ꝯcludit ſaluator itētū.d. g Si g̊ ego ⁊c.
multoforti⁹. h Debetis al.al.⁊c.p hoc intell̄r q̄libet
pietatis ⁊ hūanitatis officiū ꝓximo ip̄ēſum. ad qd̄ ipen
dendū quilibz tenet in caſu neceſſitatis.ex aūt talē caſuz

i lauare pedes. Exēplū.n.
dedi vobis vt queēadmo-
dū ego feci vobiſ: ita ⁊ vos
k faciatis. Amen amē dico
vobis: nō ē ſeruus maior
dño ſuo, neq3 apl's maior
l eſt eo qui miſit illū. Si hec
ſcitis: beati eritis ſi feceri-
m tis ea. Non de oibus vob
n
o dico. Ego ſcio quos elegē
p rim. S3 vt adimpleat ſcri
q ptura. Qui manducat me
cum pane3 leuabit contra
r me calcaneū ſuu3. Ammo
do dico vobis priuſq3 fiat
vt cum factu3 fuerit creda
s tis: q2 ego ſum. Amē amē
dico vobis: qui accipit ſi
quem miſero: me accipit.
t Qui autem me accipit: ac-
cipit eū qui me miſit. Cum
v hec dixiſſ3 ieſus turbatus
x eſt ſpiritu. ⁊ proteſtatus ē:
⁊ dixit. Amen amen dico
vobis: q̄a vnus ex vobis
y tradet me. Aſpiciebāt er-
go adinuicē diſcipuli. heſi
a tātes de q̄ diceret. Erat er
go recūbēs vn⁹ ex diſcipu
b lis ei⁹ in ſinu ihū quē dili-
c gebat ihs. Innuit ḡ huic
d ſymō petrus ⁊ dixit ei. q̄s
e ē de q̄ dicit. Itaq3 cū recu-
f buiſſet ille ſupra pect⁹ ihū
g
h dicit ei. Dñe quis ē. Rñ-
i dit ihs. Ille ē cui ego inti-
ctū panē porrexero. Et cū
intinxiſſet panem dedit iu
k de ſymonis ſcariothis. Et
p⁹ buccellā: introiuit in eū
l ſathanas. Et dicit ei ieſus
m
n Quod facis fac citius hoc

tenet debito honeſtatis ⁊ cognitatis. i ¶ Exemplū. h̄ ꝯfirmat cōcluſionē p̄dictā. ⁊ hoc quadruplicit. pmo exē plo ſui. d. Exēplū. n. dedi vobis ⁊c. q. d. ad hoc feci vt oñ derē vos ad hoc teneri. ſcdo ꝯfirmat p ſuā auctoritatē. d. k ¶ Amen amē dico vobis ⁊c. apl's. i. miſſus. q2 apl'i fue- runt miſſi ad p̄dicā dum q̄bus miſſis te nebāt ppl'i credere. multofortius apl'i te- nebant auctoritate xp̄i obedire. tercio cōfirmat eā ſequēti pmio cū dicit. l ¶ Si hec ſcitis bea ti ⁊c. Beatitudo aūt eſt maximū deſide- rabile. cum ſit ſtat⁹ oim bonoꝝ aggre- gatōe pfectus. m ¶ Nō de om. di- co vobis. ſ. q̄ debea tis eē beati. q2 p̄ui- debat dānatōem iu de futurā. ꝓpter qđ ſubditur. n ¶ Ego ſcio. i. clare cogno- ſco. o ¶ Quos ele gerim. ſ. ad vitā et- nā. Iudas aūt non fuit electus ad ipm ſ3 tm̄ ad apl'atum. vt ſ. dictū ē. c. vj. p ¶ S3 vt adimple. ſcptura. ex malicia ⁊ dānatōe vni⁹ vr̄m q ¶ Qui man. me. pa. lena. calcaneū ſuū ꝯ me. i. conabi- tur me ſuppeditare. hoc fuit impletū in iuda q̄ panē cor poralē ⁊ ſacramētalē ſibi datū a xp̄o mādu cauit. p̄dicta aūt ſcriptura hr̄ pſ. xl. Trāſlatio. lxx. h3. Qui edebat pa nes meos magnificauit ſup me ſupplātatōem. Et trāſla tio hiero. accepta iuxta hebraicū magis ꝓpinqua ē dicto xp̄i q̄ talis ē. Qui māducat panē meū leuabit ꝯ me plan tā. ¶ Ammodo dico vobis ⁊c. q2 ego ſum. ſ. vere xp̄s. ver⁹ hō ver⁹ de⁹. q2 ſcire ſecreta cordiū ⁊ p̄dicere certitudi naliter futura cōtingentia a libero arbitrio dependentia virtute ꝓpria eſt manifeſtū iudiciū deitatis. quarto cōfir mat ꝯcluſionē p̄dictā ex dignitate eoꝝ quoꝝ pedes laua bant. d. s ¶ Amē amē dico vobis. q̄ accipit ſi quē miſe- ro me accipit. i. ſeruitiū factū xp̄i miſtris redūdat in ho- norē ipius. ⁊ p ꝯſequens totius trinitatis. iō ſequit. t ¶ Qui aūt me acci. acc. il. q̄ mi. me. i. honorat patrem et ſpm̄ſanctū q̄ miſerūt filiū. ſm q̄ dr̄ Eſa. xlviij. Et nūc mi ſit me dñs ⁊ ſpūs ei⁹. h̄ dicit redēptor tuus iſrl'. v ¶ Cu3 hec dixiſſet. Poſtq3 ſaluator ꝓpoſuit pfectōis exēplū. hic oſtendit defectum diſcipuloꝝ. ⁊ primo defectū iude pro- ditoris. ſecūdo defectū petri negātis. ibi: Dixit ei ſymō. Prima in duas. q2 primo denūciat ipam ꝓditōem. ſecū do ipm ꝓditorē ibi: Aſpiciebāt ergo. In prima pte dr̄ ſic v ¶ Cū hec di. ie. tur. ē ſpū. ex horrore paſſionis ſue imi- nentis ⁊ ꝓditōis iude. Hec aūt turbatio q̄ erat in pte ſen- ſitiua nō erat ꝯtria rōni. ſ3 magis cōueniens ei. ſicut dictū eſt. ſ. d alijs paſſionib⁹ ca. p̄ce. x ¶ Et pte. ē ⁊ dixit. amē amen dico vobis q2 vnus ex vobis tradet me. Multipli cat aūt hāc dictōem amē. ad oñdēdū future rei certitudi- nē. y ¶ Aſpiciebāt. hic ꝯñr denūciat ꝓditorē. ⁊ diuidit i duas. q2 pmo ponit denūciatōis occaſio. ſcdo ipa denun ciatio. ibi: rñdit ieſus. Occaſio hui⁹ denūciatōis fuit du- plex. pma fuit ſtupefactio ⁊ cōturbatio que tangit ibi cū dr̄. ¶ Aſpiciebant ergo adinui. diſci. heſi. de quo dice- ret. Erant. n. admirati. q2 quilibet eoꝝ p̄ter iudam ſentie bat ſe totaliter firmatū in cōtrariū dicto ipius xp̄i. ⁊ cōſi militer de ſuis ſocijs ſicut d ſe cogitabat. verūtm̄ ꝓpter fir mitatē verboꝝ xp̄i magis eius dicto credebāt q3 ſuis cō ſciētijs. ⁊ iō nō heſitabāt de euentu rei. ſed de illo p quē3 hoc eueniret. ſcđa occaſio fuit familiaritas iohīs cū xp̄o ꝓpter quā xp̄c ſua ſecreta ei reuelabat. ⁊ hec cā exprimit cum dicit. a ¶ Erat ḡ recū. vn⁹ ex diſc. eius in ſinu Ihu. i. familiariter ei ꝓpinquus ex dile ctione. ꝓpter h̄ ſeqt. b ¶ Quē dili. ieſus. ſpālia ei ſigna dile- ctōis oñdēdo p̄ ce- teris. ꝓpter mūdici- am virginalē. No- tandū q̄ iohēs d ſe loquit p modū alte rius pſone. hic. n. ē mod⁹ loquendi iſto rū q̄ canonicas ſcri pturas cōſcripſerūt qñ in eis de ſe quis loquit. vñ Paulus ij. Cor. xij. loquens de ſeipo dicit. Scio hoiem in xp̄o ⁊c. et dicit. j. Reg. xiij. Di xit vir cui cōſtitutū eſt de xp̄o ⁊c. c ¶ Innuit ḡ huic. ſ. iohanni. d ¶ Sy- mon petrus. ⁊ dixit ei q̄s eſt de quo dic Petrus. n. quoda3 ſigno ſignificauit iohāni vt peteret a xp̄o ſibi familiari d quo dixerat. l3. n. petrus ſolit⁹ eēt interrogare a xp̄o p̄ ce- ceteris. tm̄ tūc nō fuit auſus petere. q2 imediate fuerat re p̄henſus de indiſcreta locutōe cū dixerat de xp̄o. Nō la- uabis mihi pedes ⁊c. e ¶ Cū recu. ille. ſ. iohannes. f ¶ Supra pe. ieſu. i. inclinat⁹ ꝓpe os ei⁹. ⁊ ſic erat idonee poſitus ad interrogādū ⁊ audiēdū aliquid ſecreto ab eo g ¶ Dicit ei. dñe q̄s ē ille. ſ. ꝓditor. h ¶ Rñdit ieſus. po- ſita occaſione denūciatōis. h̄ ponit denūciatio ꝓditoris Et diuidit in tres. q2 primo exp̄mit ipa denūciatio. ſcđo rei denūciate pmiſſio ibi: Et di. ei. tercio pmiſſionis exe- cutio ibi: Cū ḡ accepiſſet. In pma pte dicit ſic. h ¶ Rñ- dit ihs. ipi iohāni in ſilētio. q2 ſi alte dixiſſet petrus erat ita feruidus q̄ ſtatim inſurrexiſſet in ꝓditorē. i ¶ Ille ē cui intinctū pa. porre. p hoc notat iude fictio. q2 ſicut pa nis intinctus habet ſaporem in ſuperficie alium q3 inte- rius. ita iudas ſe ſimulabat exterius xp̄i diſcipulū. cum tm̄ interius eſſet eius ꝓditor. vel aliter. dedit iude panem intinctū ad oñdendū iude ingratitudinē ⁊ xp̄i māſuetu- dinē. Panis. n. intinct⁹ ſapidior ē ad comedēdū. iō xp̄c iude fecit iſtud obſequium ad declarandū ſua3 benigni- tatem ⁊ iude malignitatē qui ex hoc nihil mouebatur ad compunctōem. Sciendū tm̄ q̄ iſte panis intinctus nō fu it corpus xp̄i. ſed ante ipm acceperat in pane non intin- cto. ideo ſtatutum eſt q̄ corpus xp̄i intinctu3 non datur fidelibus. vt habet de cōſe. di. ij. Cū oē. k ¶ Et poſt buc cellam introiuit in eū ſathanas. nō de nouo cū iam pus xp̄m vendidiſſet. ſ3 introiuit in eū ad ampli⁹ ipm poſſidē dū. q2 ingrat⁹ obſequij xp̄i fact⁹ ē in ptāte demonis mag q3 aū. l ¶ Et di. ei ie. hic ponit ꝓditōis pmiſſio. nō. n. po terat aliq̄d facere niſi xp̄o pmittēte. iō dixit ei. m ¶ Quod facis fac citius. Nō dicit hoc p̄cipiendo vel cōſulēdo. q2 p̄ceptum diuinū vel conſiliū nō pōt eē d malo. ſ3 tm̄mo do pmittendo rōne dicta. tm̄ verba xp̄i fuerunt alijs apo ſtolis obſcura. ideo ſequitur. n ¶ Hoc autem nemo ſci uit diſcumbentium preter iudam.

aūt nemo ſciuit diſcumbē-
o p tium ad q̇d dixerit ei. Qui
dā.n. putabāt q loculos
q habebat iudas: ꝙ dixiſſet
ei ih̄s: eme ea q̄ opus ſunt
r nobis ad diē feſtū aut ege
s nis vt aliquid daret. Cū ḡ
t accepiſſet ille buccellā exi
v uit cōtinuo. Erat autē nox
x y Cū ergo exiſſet dixit ih̄us
Nunc clarificatus eſt fili-
z us hominis ⁊ deus clarifi
a catus eſt i eo. Si deus cla
ficatus eſt in eo: ⁊ deꝰ cla-
rificabit eum in ſemetipſo
b ⁊ continuo clarificabit eū.
c d Filioli ad huc modicum
e vobiſcum ſum. Queretis
me: ⁊ ſicut dixi iudeis quo
ego vado vos non pote-

a ſtis venire. Et vobis dico
b modo. Mandatū nouum
do vobis: vt diligatis in-
c uicem ſicut dilexi vos: vt
d ⁊ vos diligatis inuicē. In
hoc cognoſcent oēs q di-
ſcipuli mei eſtis: ſi dilectō
nē habueritis adinuicem.
e f Dicit ei ſymō petrꝰ. Dn̄e
g quo vadis. Rn̄dit ieſus.
h Quo ego vado non potes
i me mō ſeq̄ ſequeris aūt po
k ſtea. Dicit ei petrꝰ. Qua-
l re non poſſum te ſequi mō
m Aīam meam ꝓ te ponam.
n o Rn̄dit ei ieſus. Aīam tuā
p ꝓ me pones. Amen amen
dico tibi nō cantabit gallꝰ
donec ter me neges.

o ¶ Ad quid dix. ei. verbū p̄dictū. de alijs a iohe nō ē mi-
rū ſi ignorauerūt. q ſoli iohi dixerat xp̄c. Cui dabo panē
Sed de iohe mirū vr̄. iō dicēdū ꝙ audito verbo xp̄i ita fu
it attonitus ⁊ ſuſpēſus ꝙ nō aduertit illud qḋ poſtea di-
ctū ē ipi iude a ſaluatore. ⁊ iō diſcipuli verbū xp̄i alit̄ int̄
ꝑtabant̄. ⁊ hoc ē qḋ
dr̄. p ¶ Quidā.n.
pu. q lo. ha. iudas.
.i. quia portabat elꝫ
nas datas ꝑ xp̄o et
diſcipulis eius.
q ¶ Q dī. ei ie. eme
ea q̄ ⁊c̄. ad diē feſtuꝫ
q̄ iminebat in craſti
no. vt dictū ē. In ta
libus .n. ſolēnitati-
bus iudei latius vi-
uebāt. r ¶ Aut ege.
aliquid daret. q ad
vtrunqꝫ iſtoꝝ pecu-
nia portabat̄. vt .ſ.
dictū ē ca. p̄cedenti.
s ¶ Cū er. ac. Hic ō
ſcribit̄ ꝓditiōis exe-
cutio. ⁊ diuiditur in
duas. q p̄ ponit̄ di-
cta executio. ſecūdo
ꝓnunciat̄ ex hoc ſe
quens xp̄i glorifica
tio ibi: Cū ergo di-
xiſſet. In prima pte
dr̄ ſic. s ¶ Cū ergo
acce. il. buccellā. di-
cunt aliq̇ ꝙ tm̄ acce
pit in manu ſꝫ nō comedit. q dyabolꝰ nō ꝑmiſit eū tādiū
ſtare ibi. eo ꝙ nō poterat ſuſtinere p̄ntiā xp̄i. ⁊ hoc nō eſt
veriſile. q dyabolꝰ in p̄ntia xp̄i diu ſtetit in deſerto ipſuꝫ
tētando. iō aliter exponit̄. s ¶ Cū er. accepiſſet. i. come-
diſſet. accipe.n. cibū idē ē qḋ comedere. t ¶ Exiuit conti
nuo. ad querēdū cohortē q̄ capet xp̄m. v ¶ Erat au. nox
Hoc exp̄ſſit euāgeliſta ad oñdēdū oportunitatē tp̄is ad
ꝑagendū ꝓditōꝫ ⁊ ad denotādū in iuda mētis tenebroſi-
tatē. x ¶ Cū er. exiſſet. Hic ꝓnūciat̄ ſequēs xp̄i glorifi-
catio. Sciebat.n. diſcipulos ꝯturbādos de eiꝰ receſſu. et
iō p̄mo oñdit gloriā quā erat adepturus ꝑ ſuā mortē. ſe-
cūdo denūciat ipam mortē ibi: Filioli. in p̄ma igit̄ pte di
cit̄. x ¶ Cū er. exiſ. iudas. ad ꝓcurādū xp̄i mortē.
y ¶ Dixit ie. nūc cla. ē fi. hoīs. dr̄.n. aliq̇d iaꝫ eē q̄n incipit.
paſſio aūt eiꝰ extūc incipiebat ꝑ quā fuit multiplicit̄ cla-
rificatꝰ. vt dcm̄ ē ca. p̄ce. ⁊ iō dixit ſe iam clarificari.
z ¶ Et deus cla. ē in eo. q paſſio xp̄i erat ordinata ad dei
gloriā inquātū ibi maxime relucebat diuina mia ⁊ iuſti-
cia. ⁊ inquātū ꝑ eā multitudo gētiū adducta ē ad glorifi-
candū deū. dr̄ aūt glorificatio q̄ſi clarificatio. q gloria eſt
clara noticia cū laude. vn̄ gl̄ia dr̄ q̄ſi claria c mutata in g.
a ¶ Et deus cla. eū in ſemetipo. i. deꝰ pr̄ ꝑ ſeipm clarifica-
bit filiū inquātū in morte eiꝰ mirabilia oñdit. ⁊ eū a mor-
te reſuſcitauit. b ¶ Et cōti. cla. eū. i. ſine mora. q nō ē de
relictus in inferno. nec caro eiꝰ vidit corruptōꝫ. vt hr̄ act.
ij. q accelerata ē ſua reſurrectio. c ¶ Filioli. Cōſequent̄
hic denūciat ſuū receſſum ꝑ mortē. ⁊ diuidit̄ in duas. q̄a
p̄mo denūciat p̄dictū receſſum. ſcḋo oñdit qualiter poſ-
ſint eē idonei ad ſequēdū ipm ibi: Mādatū nouū. Dicit
ergo p̄. c ¶ Filioli. in q̊ oñdit teneritudineꝫ amicitie ad
eos. d ¶ Adhuc mo. vo. ſum. i. modico tp̄e. ⁊ ſm aliq̊s
intelligit̄ tp̄s modicū vſqꝫ ad aſcēſionē. q vſqꝫ tūc appa-
ruerat eis corꝑaliter. ſꝫ meliꝰ dr̄ ꝙ iſtud tp̄s modicū intel-
ligit̄ vſqꝫ ad aduētū iude ⁊ militū. q tunc fuit eis ſubtra-
ctus. e ¶ Queretis me. i. deſiderabitis me hr̄e in p̄ntia
vr̄a. f ¶ Et ſicut di. iu. q n̄ poterāt me ſeq̄. ca. vij. ita nūc
vob̄ dico. g ¶ Quo e. va. vos nō po. ve. q adhuc iꝑfecti
eſtis. verūtn̄ q iſta imꝑfectio erat tollēda ab eis ꝑ grām
ſpūſſancti. iō ſubdit̄. a ¶ Et vobis di. mō. q. d. lꝫ ꝑ nūc n̄
poſſitꝭ me ſeq̄: tn̄ poſtea poteritis. q recepta ſpūſſācti grā
gaudebāt in tribulatōibus ⁊ obprobrijs. vt hr̄ act. v. Qn̄
aūt dixit iudeis ꝙ nō poterāt eū ſequi. nō addidit hāc de
terminatōeꝫ mō oñ
dendo ꝙ illa imꝑfe
ctio ⁊ malicia n̄ erat
ab eis tollēda.
b ¶ Mādatū nouū.
Hic ꝯn̄r oñdit mo-
dū ſequēdi ipm .ſ. ꝑ
fectōem charitatis.
que aīaꝫ facit pone-
re ꝓpter xp̄m. ⁊ hoc
ē qḋ dicit. Manda
tū nouuꝫ do vobis
vt diligatis inuiceꝫ.
Sciēdū ꝙ mādatū
dilectiōis nō dr̄ no-
nū. q ꝓtunc fuerit
ō nouo datū. in vete-
ri.n. teſtō fit mentio
frequēter de dilecti-
one dei ⁊ ꝓximi. ꝓpt̄
qḋ legiſpitus rn̄dit
xp̄o mādatū dilecti
onis eē int̄ alia ma-
ximū. vt hr̄ Math.
xxij. Sꝫ ꝓ tāto h̄ dr̄
mandatū nouuꝫ ab
effectu. q aīam re
nouat. ⁊ iterū. quia
differentiā noui te-
ſtamēti ⁊ veteris cōſtituit. Lꝫ.n. in lege veteri fieret men
tio ō dilectōe. tn̄ principalius inducebant̄ ad obſeruātiā
legis ex timore. ⁊ eodē mō in nouo teſtō bn̄ fit mētio de
timore. ſed principaliꝰ de amore. vnūqḋqꝫ aūt a principa
liori vel euidētiori denoiat̄. ꝓpter qḋ vetus teſtm̄ dr̄ lex ti
moris. nouū aūt lex amoris. Cōſequēter oñdit modū di-
ligendi. d. c ¶ Sicut di. vos ⁊c̄. i. gratuite ⁊ efficaciter. et
recte. ſic.n. xp̄s dilexit nos. q in dilectōe nos p̄uenit. vt dr̄
j. Joh. j. Prior dilexit nos. ⁊ ſic gratuite. Aīam etiā ſuaꝫ
ꝓ nobis poſuit. ⁊ ſic efficaciter dilexit. hāc etiā dilectōem
ad nr̄am beatitudinē ordinauit. ⁊ ſic dilexit nos recte. ⁊ h̄
mō debemꝰ nos inuicē diligere. d ¶ In hoc co. oēs ꝙ
diſ. mei eſtis: ſi di. ad inui. ha. Sola.n. charitas diſtiguit
inter filios regni ⁊ filios ꝑditōis. vt dicit aug. xv. de tri.
e ¶ Dixit ei ſymon. Supius declarauit xp̄s defectū diſci
puli ipm ꝓdituri. Hic ꝯn̄r oñdit defectū diſcipuli eū ne-
gaturi. ⁊ p̄ oñdit̄ hꝰ oñſionis occaſio q̄ fuit iactantia petri
de ſua cōſtātia ⁊ fidelitate. Xp̄s.n. dixerat. Quo ego va-
do vos nō poteſtis venire mō. iō petrꝰ feruidꝰ petijt ſtati
a xp̄o. f ¶ Dn̄e quo vadis. q. d. oibus modis volo te ſeq̄
g ¶ Rn̄dit ieſus. rep̄mēdo eiꝰ p̄ſumptōem. h ¶ Quo e.
va. nō po. me mō ſeq̄. q adhuc erat imꝑfectꝰ ad tolerādū
cōſtāter mortē ꝓ xp̄o. ſicut patuit ꝑ ſequētē effectuꝫ.
i ¶ Sequeris aūt poſtea. q finaliter ꝓ xp̄o crucē gaudē-
ter ſuſtinuit. k ¶ Dicit ei pe. ꝓprie fragilitatis inexptꝰ.
l ¶ Quare nō poſ. te. ſe. mō. q. d. imo poſſum. hoc oñdit̄
ꝑ factū. m ¶ Aīam meā ꝓ te po. nō dixit mēdaciū. q ꝓ
tunc ſic cogitabat facere an̄qꝫ dimitteret xp̄m. n ¶ Rn̄-
dit ieſus. p̄dicēs eiꝰ defectū. o ¶ Aīam tuaꝫ ꝓ me po. q.
d. nō ſic erit. p ¶ Amē amē dico tibi nō cātabit ⁊c̄. mar.
xiiij. dr̄. an̄qꝫ gallus bis vocē dederit. ſꝫ hāc cōtrouerſiaꝫ
ſoluit math. xxvj. Querit̄ vtꝝ cena in hoc ca. deſcripta in
qua xp̄c corpꝰ ſuū diſcipulis ſuis tradidit in ſacramento
fuerit facta luna. xiiij. exn̄te. ⁊ arguit̄ p̄mo ꝙ nō ꝑ illō qḋ
dicit Joh. in p̄n. hꝰ ca. an̄ diē feſtū paſche. cuiꝰ p̄ma dies
erat luna. xiiij. q tunc incipiebat paſcha. Ergo illa cena
de qua loquitur Johānes fuit an̄ lunā. xiiij. Itē .ſ. xviij.

ca.dicit iohes ꝙ iudei nõ intrauerũt ꝑtoꝛiũ pylati vt non
cõtaminarent.ſ; vt mãducarẽt paſcha.ḡ in veſpe illi⁹ diei
qua paſſus ẽ xp̃c.mãducauerũt agnũ paſchalẽ.ipi ãt te-
nebãt ex lege comedere illũ luna.xiiij.ḡ cu; cena ꝑdicta
fuerit in veſpe ꝑcedẽtis diei.p; ꝙ fuit luna.xiiij.Cõtrariũ
dicit.b.hiero.vic; ꝙ xp̃c illã cenã fecit luna.xiiij.ꝛ paſſus
ẽ luna.xv.exñte.Rñſio.Greci dicũt ꝙ iſta cena facta fu-
it luna.xiij.ꝓꝑ auctoꝛitates allegatas in arguẽdo ꝓ iſta ꝑ
te.ꝛ dicũt ꝙ xp̃c ꝑuidẽs tp̃s ſue paſſionis futurũ.illa die
qua imolabat agn⁹ paſchal.vt imolatio agni veri coꝛrñ-
det imolatõi agni figural.iõ ꝑoccupauit comedere agnũ
paſchalẽ ꝑ vnũ diẽ.Et dicũt ꝯñr ꝙ xp̃c coꝛp⁹ ſuũ in pane
fermẽtato ꝯſecrauit.q: in domib⁹ eoꝝ nõ inueniebat pa-
nis azimus vſq; ad.xiiij.lunã.S; dictũ eoꝝ ẽ ꝯ veritate;
euãgelij.q: math.xxvj.dr̃.ꝙ ꝑma die azimoꝝ acceſſerunt
diſcipuli ad ihm dicẽtes.Ubi vis pa.ti.pa.Itẽ Lu.xxij.
Uenit ãt dies azimoꝝ i q̃ neceſſe erat occidi paſcha.ꝛ mi
ſit petꝝ ꝛ iohem.d.Euntes parate nob paſcha vt mãduce-
mus.Ex qb⁹ p; manifeſte ꝙ illa cena fuit dies azimoꝝ:ꝛ
ꝑ ꝯñs luna.xiiij.exñte.ꝛ ex hoc ſequit ꝙ xp̃c cõſecrauit in
azimo pane.q: illo tp̃e nõ inueniebat panis fermẽtat⁹ in
domib⁹ iudeoꝝ ſm ꝑceptũ legis ꝑ.vij.dies.vt hr̃ Exo.xij
S; greci in tãtã veſaniã ꝓruperũt ꝓꝑ defenſionẽ ſui dicti
ꝙ negãt textũ euãgelij.d.alios euãgeliſtas falſu; ſcripſiſ-
ſe q̃tũ ad diẽ h⁹ cene.ꝛ ꝓꝑ h̃ Jo.euãg.q̃ ſcripſit poſterioꝛ
deſcribẽs hanc cenã eos coꝛrexit.d.Añ diẽ feſtũ paſceꝛc̃.
ſ.allegatũ ẽ.S; ad dictũ iſtud ſequit deſtructio toti⁹ ſa-
cre ſcripture.ꝛ ꝑ ꝯñs toti⁹ fidei catholice.cũ ſacra ſcp̃tura
ſit regula fidei.ſm ꝙ ſcribit.b.aug.i ep̃la ad hiero.Si di
cat a fidelib⁹.ꝙ ſcriptura in aliq̃ ſui ꝑte ꝯtineat falſu;.ea
dẽ rõne poterit dici ab aduerſarijs fidei ꝙ in nulla ſui ꝑ-
te habeat certitudinẽ vitat.ꝓpterea fides catholica tenet
euãgeliſtas ſcripſiſſe nõ a ꝓꝓrio capite.ſ; ſpũſſcti inſpira-
tõe.vñ dicit.b.petr⁹.ij.canoñ.j.ca.Spũſctõ inſpirati lo-
cuti ſunt ſancti dei hoĩes.nullũ aũt falſum põt eẽ a ſpũ-
ſancto.ꝛ iõ dicere ꝙ euãgeliſte in aliq̃ locõ ſcripſerũt fal-
ſum:ẽ erroneũ.ꝛ iõ ꝓꝑ ꝑdicta dixerũt aliq̃ ꝙ xp̃c comedit
agnũ paſchalẽ debito tp̃e ſm legẽ vic; luna.xiiij.vt dictũ
ẽ.S; iudei circa moꝛtẽ xp̄i ꝓcurãdã intẽti ꝛ occupati illa
die nõ comederũt paſcha.ſ; tardauerũt ꝑ vnũ die; ſm ꝙ
dr̃ Jo.xix.q: iudei nõ intrauerũt ꝑtoꝛiũ pylati illa die q̃
paſſus ẽ xp̃c ne ꝯtaminarent ꝛ ĩpedirẽt a comeſtõe paſce.
vt.ſ.allegatũ ẽ.S; iſtud dictũ nõ cõſonat cũ vbis mar.
euãge.dicẽtis.c.xiiij.Et ꝑma die azimoꝝ qñ paſcha ĩmo
labãt dicũt ei diſcipuli.Quo vis eam⁹ ꝛ paremus tibi vt
mãduces paſcha.ex q̃ vr̃ ꝙ eadẽ die q̃ alij ĩmolabãt agnũ
paſchalẽ eadẽ die xp̃c ĩmolauit agnũ.ꝛ ſic cenã diſcipul
ſuis fecit luna.xiiij.exñte.Ad ꝑmũ dicẽdũ ꝙ paſchale fe
ſtũ apd̃ iudeos incipiebat a veſpe diei in q̃ luna erat.xiiij
dies aũt feſtiu⁹ apd̃ iudeos incipit a veſpe vni⁹ diei.ꝛ du
rat vſq; ad veſperã diei ſequẽt.ſm ꝙ dr̃ Leui.xxiij.A ve
ſpere in veſpam celebrabitis ſabbata vr̃a.ꝛ ſic dies ſolen-
nis paſche erat luna.xv.ꝓꝑ qd̃ eũdẽ diẽ quẽ iohes noĩa-
uit añ diẽ feſtũ paſche.ꝓꝑ diſtinctõem naturaliũ dieru;.
Marcus noĩat ꝑmũ diẽ azimoꝝ.q: a veſpa ꝑcedẽtis diei
ĩcipiebãt comedere azima.Qñ ḡ dr̃ ꝙ luna.xiiij.exñte erat
ꝑmus dies ſolẽnitatis paſche.dicẽdũ ꝙ nõ eſt verũ.ſ; in
fine illi⁹ diei incipiebat ꝑmus dies.ꝛ durabat vſq; ad ve-
ſperã diei ſeq̃ntis.ꝛ ſic ꝑma dies ſolẽnitatis paſchal cele
berrima erat luna.xv.vt p; Leui.xxiij.mẽſe ꝑmo.xiiij.
die mẽſis ad veſperã paſcha dñi ẽ.ꝛ.xv.die mẽſis h⁹ ſolẽ
nitas azimoꝝ dñi ẽ.vij.dieb⁹ comedetis azima.dies ꝑm⁹
erit vobis celeberrim⁹ ſanctuſq;.Ad ſcdm̃ dicẽdũ ꝙ illd̃
paſcha qd̃ debebãt comedere iudei in die paſſiõis xp̄i ñ
intell'r de comeſtõe agni paſchal.q: illd̃ paſcha comede-
rãt in veſpa ꝑcedẽtis diei.vt dictũ ẽ.ſ; intell'r de panibus
azimis q̃s debebãt comedere.vij.dieb⁹ cõtinuis:ꝛ nõ de-
bebãt comedi niſi ab hoĩbus mũdis.ꝛ iõ nõ introierũt do
mũ hoĩs gẽtilis ne ĩpedirẽt a comeſtõe ipoꝝ.

¶In ca.xiij.vbi dr̃ in poſtil.Et cepit lauare pedes diſci-
pulorum. ¶Additio.

Ex h̃ ꝙ pedes diſcipuloꝝ lauabant.nõ ſequit ꝙ ha-
bebãt lutoſos pedes.nec ꝙ diſcalciati ĩcederẽt.mos
.n.erat vt itinerãtiũ pedes lauarẽt.vt p; geñ.xviij
ca.vbi cũ abraã angelos ſibi occurrẽtes q̃s hoĩes eẽ cre-
debat inuitauit.ꝑmo offerebat eis aquã ad pedes lauan
dũ.d.Afferã puſillũ aq̃ ꝛ lauẽt pedes vr̃i ꝛ reqeſcite ꝛc̃.ꝛ
ſic de alijs ſilibus.que q̃dẽ lõtio ꝑncipalit fiebat in reme
diũ laſſitudinis que itinerãtib⁹ ſepe cõtingit.

¶In eo.ca.vbi dr̃ in poſtil.S; ꝓ tãto dr̃ hic mãdatũ no-
uũ ab effectu.q: aiam renouat. ¶Additio.

Hē due rões aſſignate ꝑ poſtil.ad hoc ꝙ mãdatũ d̃
dilectõe ꝓximi h̃ poſitũ dicat nouũ nõ vr̃ ſufficere
Prima.n.rõ q̃ ſumit ex renouatõe aĩe in lege no-
ua nõ vr̃ valere.nam renouatio aĩe ꝓꝓꝛie fit ꝑ grãm a deo
infuſam mediãte virtute ſacroꝝ.que ad hoc inſtr̃alit opa
tur.ſm quã grãm aĩa dr̃ noua creatura.quã quidẽ noui-
tatẽ etiã ꝑuuli vſum rõnis nõ hñtes:nec ꝑ ꝯñs actũ dile-
ctionis in baptiſmo acq̃rũt.Uñ valde ĩꝓꝓꝛie dr̃ ꝙ mã
datũ dilectõis aiam renouat.cauſalitas.n.ꝑncipalis h⁹
renouatõis ſoli deo attribuit tãq; ꝑncipali agenti.ſacrõ
aũt regeneratõis tãq; inſtrõ.vñ aug.ſup Jo.dicit:ꝙ tanta
vis ẽ aque vt coꝛp⁹ tãgat ꝛ coꝛ abluat.vñ ſm iſtã ꝯſidera-
tõem ꝓꝓꝛie diceret.Sacrm nouũ do vobis.loquẽdo de
ſacrõ baptiſmi quo aĩa renouat.ſcda aũt rõ quã inducit
ad hanc nouitatẽ ſumptã a differentia noui ꝛ veteris te-
ſtamenti nihil videt facere ad ꝓpoſitũ.nam l; verum eſt
ꝙ lex euãgelica ꝑncipalius inducit ad ſui obſeruatõe; ꝑ
amoꝛẽ q̃ ꝑ timoꝛẽ.hoc intelligit ꝑ amoꝛẽ dei ꝛ ſic ſm po
ſtil.ad hoc deſignãdũ debuiſſet dicere.Mãdatũ nouum
do vobis vt diligatis deũ.ꝑ amoꝛẽ.n.dei lex euãgelica in
ducit ad ſui obſeruãtiã.Uerba etiã euãgelij q̃ i hoc loco
nouitatẽ mãdati teſtãt nõ faciũt in hoc mẽtõem de his q̃
inducũt ad obſeruatõem legis ſeu mãdati.Uñ ad decla-
ratõem nouitatis hui⁹ mãdati vlteri⁹ videt aliquid dicẽ-
dũ.Ad cui⁹ euidentiã attendẽdũ eſt.ꝙ ſm tho.in ꝑma ſe
cũde.q.cviij.arti.iiij.in coꝛpe q̃õnis.Lex noua q̃ ẽ lex li-
bertatis.ſ.ꝑcepta addidit ꝯſilia que in optõe eius cui dã
tur ponũt.in ve.aũt lege que erat lex ſeruitutis nõ dabã
cõſilia ſ; tm̃ ꝑcepta q̃ neceſſitatẽ ĩpoꝛtãt.vñ de duob⁹ ꝑce-
ptis charitatis in q̃bus tota lex ꝛ ꝓphe pendẽt.vt math.
xxij.ca.Ea q̃ ſunt de neceſſitate ſalutis ĩplẽda in ve.le.ad
plenũ cõtinẽt.De ꝑmo.n.dicit deuter.vj.ca.Diliges do
minũ deũ tuũ ex toto coꝛde tuõ ꝛc̃.De ſcdo vo ꝑcepto:
Diliges ꝓximũ tuũ ſicut teipm.Leui.xix.ca.Ea vo que
ad ꝑfectõem ĩpletõis ꝑdictoꝝ ꝑceptoꝝ ꝑtinẽt in lege no-
uoua ex cõſilijs cõtinent.qd̃ de primo p; cum dñs cõſu
luit Math.xix.Si vis ꝑfectus eẽ vade ꝛ vende oĩa q̃ ha
bes ꝛ da pauꝑibus ꝛc̃.in quo ꝯſilio ſm doctoꝛes ea que ꝑ
tinẽt ad ꝑfectõ; dilectõis dei ꝑ modũ ꝯſilij ponũt.d ſcdo
vo ea q̃ ꝑtinẽt ad ꝑfectõ; dilectõis ꝓximi potiſſime ꝯti-
nẽt i h̃ qd̃ dic̃.Diligat inuicẽ ſic̃ dilexi vos.qd̃ ſic p;.Nã
mod⁹ dilectõis xp̄i ad diſcip̃los ſeu ad hũanũ gen⁹ attin-
git ſũmũ gradũ ꝑfectõis dilectiõis ꝓximi triplicit.ꝑ ſm
extẽſionẽ.q̃to.n.dilectõ ꝓximi ad pl'es extẽdit tãto vr̃ eẽ
mag ꝑfecta.extẽdit ãt xp̃c hãc dilectõ; ñ ſolũ ad amicos
vl ei ꝯiunctos ꝓꝑ naturalis cognatõis aut ciuilis vĩculũ
ſed etiã ad inimicos pro quibus etiã in paſſione oꝛauit:
vt Luc.xxiij.ca.de qua extenſiõe docuerat ap̃los math.
v.ca.Diligite inimicos veſtros.ſecundo quo ad intẽſio-
nem.quanto.n.aliquid intenſius amat tanto facili⁹ ma-
ioꝛa ꝓpter ipm contemnunt.Contempſit aũt xp̃c ꝓpter
dilectõem ꝓximoꝝ nõ ſolum exterioꝛa bona vel etiã que
dã coꝛꝑalia interioꝛa exponẽdo coꝛpus ſuũ laboꝛibus ꝛ
ꝑſecutões maximas tolerãdo:ſ; etiã aiam ſua; ꝓ eis po-
nendo qd̃ ſummũ gradum ꝑfectõis circa hui⁹ dilectõis
intenſionẽ obtinet.Juxta illud Jo.xv.ca.Maioꝛẽ hanc
dilectõem nemo habet ꝛc̃.tercio ſm effectum.quanto.n.
maioꝛa bona ꝓximis per dilectõem impendimus.tanto
ꝑfectioꝛ dilectio eſſe videtur.Largitus eſt.n.xp̃c proxi-
mis ſeu humano generi bona ſpiritualia ꝛ diuina ſupra
naturã ꝛ rõnẽ exiſtẽtia.ſ.doctrinã diuinoꝝ ꝛ ſacramentoꝝ

inſtitutōem ⁊ hmōi.quoꝝ bonoꝝ collatio ad ſingulareꝫ
quandā ꝑfectōem fraterne dilectōis videt̄ ꝑtinere cū ꝑ h̄
bona hō vltimo fini cōiungit̄ in quo ſūma hoīs ꝑfectio
cōſiſtit.que q̄dē ſpūalia bona cū nō vni tm̄ vel duob⁹ſed
toti multitudini exhibita ſunt ē ꝑfectioꝛ dilectio ſm̄ eſſe
ctū.vn̄ iuxta ſniam phi.Bonū gētis ꝑfecti⁹ē ⁊ diuini⁹ꝙ̄
bonū vni⁹.ex q̄bus manifeſte ptꝫ ꝙ in h̄ qđ dicit xp̄c. di-
ligatis inuicē ſicut dilexi vos.docuit apl̄os dilectōis ꝓ-
ximi ꝑfectōeꝫ in ſummo gradu q̄ ſub cōſilio cadit.nō.n.
ad p̄miſſa de neceſſitate ſalutis in q̄libꝫ caſu q̄s tenet̄.vn̄
aug.in ench.ſuꝑ illud math.v. Diligite inimicos vr̄os:
dicit.ꝑfectoꝝ ſunt iſta ⁊ filioꝝ dei.Ex q̄bus ſequit̄ ꝙ hoc
mandatū ꝓprie dicit̄ nouū.in antiq̄.n.minime talis mod⁹
dilectōis reperit̄.ſi aūt dicat̄ ꝙ ſm̄ hoc debuiſſet dicere.
Cōſiliū nouū do vobis.nō aūt mādatū nouū. cū p̄dicta
nō cadunt cōiter ſub p̄cepto vt dictū ē ſub cōſilio. Ad h̄
dicēdū ꝙ lꝫ iſta q̄ꝫtū ad cōem ſtatū hoīm nō cadūt cōiter
ſub p̄cepto.Ad ſtatū aūt apl̄oꝝ ſub p̄cepto ceciderūt in-
quātū fuerūt deputata ad edificatōeꝫ totius vniuerſalis
eccle.iuxta illud ad Ephe.iiij.Alios q̄dē apl̄os. alios āt
paſtoꝛes ⁊ doctoꝛes ad cōſūmatōꝫ ſanctoꝝ in opus mini
ſterij ⁊ edificatōem coꝛꝑis xp̄i.ſ.eccle. ⁊ iō ꝓprie hec v̄ba
eis dirigunt̄ ꝑ modū p̄cepti.ſ. Mādatū nouū do vobis
qꝛ qđ alijs cōiter ē cōſiliū.apl̄is ē p̄ceptū.qđ etiā illi mō
eis cōgruēte ꝑfecte ipleuerūt.vt ex geſtis eoꝝ ptꝫ.Si vl-
teri⁹q̄rat̄ qualit̄ ꝯſilia ad pꝛimū p̄ceptū charitatis ꝑtinē-
tia nō fuerūt data apl̄is ſub p̄cepto ſicut ⁊ p̄dicta . cū ad
ꝯſilia vtriuſq̄ꝫ p̄cepti eadē rōne tenerēt̄.Dicēdū ꝙ hmōi
ꝯſilia.ſ. ad pꝛimū p̄ceptū ꝑtinētia iā obſ̄uabāt̄ ab apl̄is
vn̄ math.xix.ca.Ecce nos reliq̄m⁹oīa ⁊ ſecuti ſumus te.
In abiectōe.n.oīm tꝑaliū ⁊ ſeclā xp̄i ꝑfectio diuine dile
ctionis.⁊ ꝑ ꝯn̄s cōſilia ad iſtud p̄ceptū ꝑtinētia cōtinent̄
iuxta illud p̄allegatū math.xix.c. Si vis ꝑfect⁹eē ⁊c̄. vn̄
nō reſtabat niſi vt infoꝛmarent̄ de ꝑfectōe impletōis ſe-
cūdi p̄cepti.vt dictū ē.

In eo.ca.vbi dr̄ in poſtil.Querit̄ vtrū cena in hoc ca-
pitulo deſcripta.

Additio.

Hec qđ diſputat̄ ⁊ ad plenū:vt credo.declarat̄ in ad
ditōe ſuꝑ math.xxvj.ca.vide ibi.

Replica.

In ca.xiij.vbi dicit̄.Cepit lauare pedes. poſtil.dic̄
lutoſos.qꝛ nudi pedes ibāt.Burg. ſe opponit hic.
ſicut mar.vj.vide ibi coꝛrectū. Nō hic ſpāliter dic̄
de abꝛaā q̄ obtulit angelis pedū loturaꝫ. ꝓut dicit
gen̄.xviij.iuncta auctoꝛitate.b.dyoniſij.xv.angelice hie-
rarch.ē ꝯ̄ bur.qꝛ ibi dr̄ āgelos ſꝑ appꝛuiſſe nudos pedes.

Replica.

In eo.ca.vbi dicit̄. Mandatū nouū do vobis.po-
ſtil.illius nouitatis dat duplicē rōnē.vna ē qđ dici
tur nouū ꝑꝑ aīe innouatōeꝫ alia.qꝛ differētiā noue legis
a veteri cōſtituit.Bur.h̄ facit cauillatōeꝫ ꝯ̄ rōnē vtranq̄ꝫ.
Cōtra p̄mā.qꝛ ſacr̄a innouāt aīam inſtr̄aliter de⁹ p̄ncipa
liter.iō ꝑꝑ innouatōem aīe potius debuit dici ſacr̄m no-
uū do vobis. Hic dico ꝙ aliud ē innouare aīaꝫ effectiue
aliud foꝛmaliter.deus effectiue renouat. ⁊ ad idē genus
cauſe reducit̄ inſtr̄m.qđ etiā efficit ſuo mō. ꝫ grā ⁊ chari
tas foꝛmaliter renouāt aīaꝫ.hec aūt grā ⁊ charitas ꝑ deū
infundūt̄ in baptiſmo:ꝑ quā tā̄q̄ꝫ ꝑ ꝓpꝛiam foꝛmā meriti
mandati noui fit ipletio. Innouat̄ igit̄ aīa effectiue ꝑ cha
ritatis infuſionē.innouat̄ aūt foꝛmaliter ꝑ mādati execu
tōem.q̄ fieri nō pōt ſine habitu illo infuſo. ē igit̄ cauilla-
tio bur.tētatiua.ꝯtractatio etiā ſecūde rōnis ē q̄dā tētati
ua cauillatio.nā differētia noue legis ⁊ veteris teſti ē ti-
moꝛ ⁊ amoꝛ. Opa.n.legis erant ſuilia ⁊ q̄i mercennaria.
Opa aūt gr̄e amoꝛoſa.⁊ iō qui ſub lege erāt dicebāt̄ ſer-
ui.q̄ aūt ſub gr̄a dicūt̄ filij ⁊ amici. Mādata illis data fu
erūt deſpotica.iſtis aūt data ſunt regalia ⁊ politica. quia
de⁹illis mādata dedit vt ſuis.iſtis vt filijs:liberis ⁊ ami
cis.ex q̄ dr̄ītia bn̄ accipit̄ nouitas mādati.Ea aūt q̄ bur.
ponit ad declarādū mādati nouitatē nō ſunt multū ꝓba
bilia. Dictū ei⁹pꝛimū ē ꝙ nouitas illa attēdit̄ penes cō-
ſilia ſuꝑaddita.nā in veteri lege vt dicit.nō dabant̄ ꝯſilia
ꝫ tm̄ p̄cepta.h̄ aūt dictū ē ꝯ̄ lr̄am veteris legis q̄ diſtiguit
in multis locis p̄cepta a cōſilijs.dꝛ nā̄q̄ꝫ ꝓuer.j. Deſpexi
ſtis oē ꝯſiliū meū.⁊ ibidē.iij. Cuſtodi legē atq̄ꝫ ꝯſiliuꝫ. et
ſic de alijs. Scōm dictū bur.ē ꝙ oīa de neceſſitate ſalutꝭ
ꝑtinētia ad ipletōꝫ p̄ceptoꝝ charitatꝭ i q̄b⁹tota lex pēdet
⁊ ꝓphe ad plenū ꝯtinēt̄ i veteri lege.ꝫ hoc dictū vr̄ ꝯ̄ pla
nā lr̄am math.v.vbi dr̄. Niſi abūdauerit iuſticia vr̄a pl⁹
ꝙ̄ ſcribaꝝ ⁊c̄.nō intrabitis in regnū celoꝝ.vbi glo. Iuſti
cia iſtoꝝ mādata moyſi.ipletō illoꝝ iuſticia xp̄i.illa a pe
na liberat.iſta ſaluat.⁊ infra mādatū xp̄i nō ē ꝯ̄riū legi.ꝫ
lati⁹in ſe legē ꝯtinēs.qui.n.nō iraſcit̄ nō occidit.ꝫ n̄ ecō-
tra tolle irā ⁊ homicidiū nō fit.illa.n.ſi p̄ſeruabat a pena
ſenſus nō tn̄ a pena dāni.iō obſeruātia veteris legis non
ſufficiebat ad ſalutē ſine exp̄ſſione xp̄i ſuꝑaddita.vetera
.n.⁊ noua p̄cepta eadē ſunt ſm̄ ſubām:ꝫ differūt ſm̄ ma
ioꝛē ⁊ minoꝛē exp̄ſſionē ⁊ vtilitatē.ſm̄.b.aug.xvj. đ ciui.
ca.xxvj.⁊.j.retra.ca.xij.terciū dictū bur.ē ꝙ ea q̄ ad ꝑfe-
ctionē ipletōis p̄ceptoꝝ ꝑtinēt.in lege noua in cōſilijs cō
tinēt̄.ꝫ hoc vr̄ falſum.nā ſtat aliquē ꝑfectiſſime deū dili-
gē.q̄ tn̄ n̄ vendidit oīa ſua ⁊ dedit pauꝑibus ꝓut exēpliſi
cat.b.aug.j.de ciui.ca.x. đ paulino ep̄o nolēſi.⁊ bur.idē
vult.ꝫ.ca.xij.id coꝛꝛuptoꝛio p̄mo.icc irco ſine obſeruan
tia cōſilioꝝ xp̄i pōt q̄s eē ꝑfectus dei amatoꝛ.ceterū ſi ꝑ-
fectio obſeruātie dilectōis ꝓximi potiſſime ꝯtinet̄ in eo
qđ hic dr̄. Diligatis inuicē ſicut dilexi vos. ꝓut bur.dicit
tunc ſequit̄ illud foꝛe dictū ꝑ modū cōſilij cū tn̄ dicat̄ in
lr̄a mādatū nouū. Sꝫ bur.hoc volens euadere dicit ꝙ dꝫ
intelligi ſolis apl̄is mādatū.cōitati aūt fideliū ſit ꝯſiliuꝫ
ꝫ hoc vr̄ irrōnabiliter dictū.⁊ in nulla ſcriptura fundatū
ꝫ fundat̄ ſuꝑ falſa imaginatōne.imaginat̄.n.ꝙ xp̄c dile-
xit nos in ſummo gradu ꝑfectōis.intenſiue extenſiue et
effectiue.ad quē gradū diligendi.qꝛ nō pōt hō de cōi le-
ge ꝑtingere.icc irco xp̄c eū nō p̄cepit.nō.n.xp̄c p̄cepit ali
cui ipoſſibile.hꝫ igit̄ vt dicit burg. vim cōſilij nō p̄cepti
cū dicit̄. Diligatis inuicem ſicut dilexi vos. ſed idem ar
gumentū eſt de apoſtolis ſicut đ alijs.nemo.n. ex eis ad
ſummū gradum ꝑfectionis ꝑtingere potuit intenſiue ex
tenſiue ⁊ effectiue. Oppoſitū.n.huius damnat̄ in clemē
tinis ad nr̄m.de hereticis . vn̄ etiam neq̄ꝫ apoſtolis eſſet
mandatū pari rōne qua ceteris nō mandatū. cuius tam̄
oppoſitū dicit bur. Pꝛo bur.igitur ⁊ ſuoꝝ imitatoꝛum
deſolatiōe dico ꝙ bur.deceptus ē putās eē ſimilitudinē
currentē quattuoꝛ pedibus.ſm̄.n.eundē burg. in multꝭ
locis nulla ſil̄itudo dꝫ vniuerſaliter accipi.qꝛ iam nō eēt
ſil̄itudo ꝫ idētitas.icc irco ꝑticulariter accepta hec ſil̄itu
do. Sicut dilexi vos.nō cogit bur.ad dicēdū manifeſtuꝫ
p̄ceptū foꝛe ꝯſiliū.qꝛ nō ſequit̄.diligatis ſicut dilexi. ſed
ego dilexi in ſummo gradu ꝑfectōis.igit̄ ⁊ vos. ſicut nō
ſequit̄.ſicut ſe hꝫ ſenſus ad ſenſibilia.ita intellect⁹ ad in-
telligibia.ꝫ ſenſus ꝑcipit ſua ſenſibilia materialit̄. ergo
intellectus intelligibilia.totū antecedens eſt verū.conſe-
quens ipoſſibile.ſicut.n.vniuerſaliter accipiendo ſil̄itu-
dines ml̄ti lapſi ſunt in ꝑiculoſos erroꝛes.ita ⁊ ioachim
abbas arguebat ex illa ſil̄itudine.pat̄ oꝛo vt fideles ſint
vnū.ſicut ego ⁊ tu vnū ſumus.ꝫ fideles nō p̄nt eē vnum
niſi collectiue.ḡ ꝑſone diuine nō ſunt in cōi eēntia ꝫ colle
ctiue:q̄ erroꝛ dānat̄ extra de ſum.tri.⁊ ſi.catho. Damna-
mus. Vn̄.b.greg.aliter exponit illud mandatū ꝙ̄ bur.
Dicit.n. Diligite inuicē ſicut ⁊ ego dilexi vos.h̄ ē. ama-
te inuicē ad qđ amaui voſ.ſic igitur accipit̄ ſil̄itudo quo
ad t̄minū amoꝛis.qꝛ amoꝛ dei erga nos oꝛdinat̄ ad grāꝫ
⁊ gl̄iam.ita ⁊ nr̄ amoꝛ iuicē.ēt ꝙ̄uis ſm̄ intēſiuū modū n̄
ē nob poſſibile xp̄o aſſil̄ari i dilectōe. tn̄ i extendendo ad
oēs ēt hoſtes poſſibile ē.imo nō difficile.qꝛ de diligēdis
inimicis nemo vnq̄ꝫ in v̄itate poterit ſe excuſare.vt vult
b.aug.in ſmōe cōi.ē igr̄ p̄ceptū charitatis ſic extēſū no-
uū ⁊ leue reſpectu ꝓximi.ml̄to āt leui⁹reſpectu dei.qꝛ vo
lūtas ſeq̄ndo rectā rōnē i deo nihil reꝑire pt niſi diligibi
le.qꝛ nō niſi bonū imo optimū.ꝑ ꝯn̄s ſuꝑ oīa diligēdum
optuit igr̄ bur.aliū hr̄e reſpectū q̄n circa.xx.c. Exo.dixit
p̄ceptum de dilectōe eſſe arduiſſimū.vide ibi.

a ❡ Et ait diſcipulis ſuis. Poſtq̄ ḡ xp̄s cō- ❡ Ca. xiiij.
fortauit diſcipulos ſuos exemplis. hic ꝯfortat eos
verbis. Et diuidit in duas: qꝛ p̄ cōfortat eos cōtra
deſolationē ipoꝝ de xp̄i morte. ſecūdo ꝯ̄ deſolationē i tri
bulatione poſt mortē xp̄i eis iminēte ca. ſequē. Ego ſuz
vitis vera. Prima in
duas: qꝛ p̄ conſolatꝛ
diſciplos d̄ ſua mor
te rōnibꝰ ſūptis ex
pte diſcipꝉoꝝ rema-
nentiū: ſcd̄o rōnibꝰ
ſumptis ex pte xp̄i
dimittētis eoꝝ con
ſortiū: ibi. Non tur
betꝛ coꝛ vr̄m. Pria i
tres qꝛ p̄ cōſolatꝛ re-
manētes ꝓmittēdo
eis acceſſum ad pa-
trē ꝑ ip̄m. ſcd̄o pro-
mittēdo eis ſpūſſan-
cti donū: ibi. Si di-
ligitis. tercio ꝓmit-
tēdo eis ſuū reditū:

a ❡ Et ait diſci- ❡ Ca. xiiij
b pulis ſuis. Nō turbe
c tur coꝛ vr̄m. Creditiſ
d i deū ⁊ i me credite. In do
mo patris mei manſiones
e mlte ſunt. Si q̄ minꝰ dixiſ
f ſem vobis qꝛ vado parare
g vobis locū. Et ſi abiero ⁊
h p̄parauero vobis locū ite
rū venio ⁊ accipiā vos ad
i meip̄m vt vbi ſum ego ⁊
k vos ſitis. Et q̄ ego vado
l
m ſcitis ⁊ viā ſcitis. Dicit ei
thomas. Dn̄e neſcimus q̄
vadis. Et quō poſſumus
n viā ſcire Dicit ei ih̄s Ego
o
p ſuz via ⁊ veritas ⁊ vita. Ne
mo vēit ad patrē niſi ꝑ me
q
r Si cognouiſſetis me: ⁊ pa
trē meū vtiq̄ cognouiſſetiſ
s Et āmodo cognoſcetis eū
t
v ⁊ vidiſtis eū. Dicit ei phi

ibi. Nō relinquā vos. Prima in tres: qꝛ p̄ ꝓponit inten
tū. ſecūdo manifeſtat ꝓpoſitū: ibi. Et quo vado ſcitis: ter
cio dubiū remouet: ibi. Dicit ei philippꝰ. Circa primum
ſciēdū ꝙ p̄dixerat eis iude ꝓditionē ⁊ petri negationem
⁊ ſui abſentiā ⁊ mortē: q̄ oīa erāt eis turbationis materia
iō dicit. b ❡ Nō turbetꝛ coꝛ vr̄m. ꝓpter predicta. Ꝺꝛ aūt
aliq̄ libꝛi hn̄t hic. Neq̄ formidet. nō eſt de textu. ꝫ infra
eodē capitulo ponitꝛ vt videbitꝛ. c ❡ Creditis in deū ⁊ in
me credite: in quo exp̄mit ſuā deitatē manifeſte: aliter cō
ſequētia nō valeret. d ❡ In domo patris mei multe mā
ſiones ſunt. Domꝰ patris hic vocatꝛ gloria celeſtis in qua
ſunt multi gradꝰ ⁊ diſtinctiones: qꝛ q̄uis ſit idē obiectū
btitudinis: nullā diuerſitatē hn̄s: tn̄ ex parte beatoꝝ eſt
diuerſitas in participādo iſtud obiectū ſm varietatē me
ritoꝝ: qꝛ aliq̄ vident aliꝭs clariꝰ ⁊ fruuntꝛ ꝑfectiꝰ ſm maio
ritatē habitus charitatꝭ qui facit aīam capacē obiecti bti
tudinis. e ❡ Si quo minꝰ di. vo. ⁊c. q. d. ſi in celeſti bti-
tudine eēt aliq̄d minꝰ vel defectuoſum dicerē vobis.
f ❡ Quia vado pa. vo. lo. ꝫ nō eſt neceſſe ꝙ vadā ad p̄pa-
rādū. qꝛ in deo eſt bonitas ꝑfecta eternalis: ⁊ etiā imuta-
bilitꝛ ⁊ multiplicitꝛ participabilis a btīs. Numerus etiaz
electoꝝ ⁊ terminꝰ meritoꝝ eſt eternalitꝛ ⁊ imutabilitꝛ p̄de
ſtinatꝰ: ⁊ ſic totū paratū ē ab eterno ſm ꝙ dr̄ Math. xxv.
Poſſidete paratū vobis regnū a ꝯſtitutiōe mūdi: ꝫ huic
expoſitioni videtꝛ repugnare qd̄ ſequitꝛ. Et ſi abiero ⁊ p̄-
parauero vobis locū: ḡ vr̄ ꝙ iret ad p̄parādū. Dicēdū ꝙ
btitudo vel locꝰ ipſiꝰ nō indigebat aliq̄ p̄paratione vt di-
ctū eſt: ⁊ ſic loq̄tꝛ ſaluatoꝛ i lr̄a p̄cedēti ipſi aūt electi in-
digēt p̄paratione ad h̄ ꝙ poſſint btitudinē cōſequi: qꝛ lꝫ
ſint ab eterno p̄deſtinati: tn̄ btitudinē nō cōſequuntꝛ niſi
mediāte gr̄a q̄ datꝛ tpalitꝛ in p̄nti: qn̄ ḡ dicit ſaluatoꝛ.
g ❡ Si abiero ⁊ p̄pa. vo. lo. nō eſt intelligēdū ꝙ in gloria
celeſti aliq̄d aſcēdēdo p̄parauerit: ꝫ qꝛ ꝑ aſcenſionē ſuaz
donū ſpūſſancti fidelibꝰ miſit: ꝑ qd̄ p̄parantꝛ ad cōſecuti-
onē btitudīs. h ❡ Iterū venio ⁊ accipiā vos ad meip̄m
Ex h̄ verbo dixerūt aliq̄ heretici. ꝙ electi nō aſſumuntur
ad gloriā vſq̄ ad diē iudiciꝭ: ⁊ tūc p̄mo aſſumētꝛ: qn̄ xp̄s
veniet iterū in forma humana: ſm ꝙ dr̄ Act. j. Hic ih̄s q̄
a vobis aſſumptꝰ eſt ſic veniet ⁊c: ꝫ hoc eſt exp̄ſſe ꝯ̄ dictū
apl̄i. Phil. j. Cupio diſſolui ⁊ eſſe cū xp̄o. ⁊. ij. ad Coꝛ. v.
Scimꝰ qm̄ ſi terreſtris domus nr̄a habitationis huiꝰ diſ
ſoluatꝛ. habemus domū nō manufactā in celis. Ex q̄bus
pꝫ ꝙ aīa exuta a corꝑo nō hn̄s impedimentū culpe vl̄ pe
ne tpalis debite: ſtatim euolat ad gl̄iam. Hoc etiā pꝫ rō-
ne: qꝛ talis aīa ꝑ grām quā hꝫ digna eſt glorie: ⁊ nō hꝫ im
pedimēta ꝓprie ꝑſone nec totius nature: qꝛ illud impedi
mētū ꝑ xp̄i mortē fuit ablatū: ⁊ ſic intelligitꝛ p̄paraſſe bti-
tudinis locū inq̄tū ꝑ mortē ſuā amouit impedimētū na

ture: ⁊ aſcendēs ad celos miſit donū gr̄e. que ambo erāt
neceſſaria ad ꝯſecutionē glorie. Sciēdū igitꝛ ad intelligē
dū verbū xp̄i cū dr̄. Iterū venio ⁊c. ꝙ xp̄s dupliciter venit
ad accipiēdū fideles. vno mō ad accipiendū eos ad bea
titudinē aīe: ⁊ ſic quotidie venit ad eccl̄iam accipiēdo a
corporibꝰ aīas ſan-
ctas ⁊ trāſferēdo ad
gloriā: iſte tn̄ aduen
tus non eſt in p̄ntia
corꝑali. alio mō ve-
niet i fine mūdi cor
poralitꝛ ad aſſumen
dū fideles ad btitu-
dinē aīe ⁊ corporis
ſimul: ⁊ q̄tū ad hoc
verū eſt verbū illoꝝ
ꝙ fideles n̄ aſſumū
tur ad beatitudinez
vſq̄ ad diē iudiciꝭ: i
telligēdo btitudinē
corꝑis ⁊ aīe ſimul:
h̄ tn̄ eſt intelligēduz
de cōi lege qꝛ aliquꝭ
ſancti ex p̄uilegio ſp̄ali ſunt iam in btitudine eterna aīa ⁊
corꝑe. qꝛ ſaltē hoc pie creditꝛ de btā virgine. i ❡ Vt vbi
ſum ego ⁊ vos ſitis. dicit ego ſum: qꝛ ante paſſionē ſuam
iam erat beatꝰ ꝑfecte inq̄tum deꝰ: ⁊ inq̄tū hō ad animaz
k ❡ Et quo ego vado. Hic manifeſtat qd̄ dixerat. ſ. ꝙ per
ip̄m habebāt acceſſum ad patrē: qꝛ ipſe eſt via ſm huma
nitatē: ⁊ pater eſt terminꝰ: ipſe aūt de vtroq̄ inſtruxerat:
iō dr̄. k ❡ Et quo ego vado ſcitis. ſ. ad patrē. l ❡ Et viā
ſcitis. via ꝑ quā iuit xp̄s fuit mors ipſiꝰ: ip̄e aūt xp̄s vl̄ ſe
quela ipſiꝰ ꝓ eodē hic accipitꝛ: eſt via ꝑ quā aliꝭ veniūt ad
patrē: ⁊ de his oībꝰ diſcipulos inſtruxerat: lꝫ nō intelle xiſ
ſent ad plenū: ꝓpter qd̄ ſubditꝛ. m ❡ Dicit ei thomas.
dn̄e neſcimꝰ ⁊c. ⁊ ſic negat ſe ſcire vtrūq̄. ſ. viam ⁊ termi-
nū: ꝓpter qd̄ videtꝛ dictū eiꝰ verbo xp̄i eſſe ꝯ̄riū: dicendūz
ꝙ nō eſt incōueniēs vnū ⁊ idē ſciri ⁊ ignorari diuerſimo-
de. Cognitio. n. humana ꝓcedit de imꝑfecto ad ꝑfectum
vt hr̄. j. Phy. ⁊ iō qd̄ ſcitꝛ in generali ⁊ cōfuſe bene ignora
tur in ꝑticulari ⁊ determinate: ſicut erat in ꝓpoſito. quia
xp̄i doctrinā in quodā generali ⁊ confuſo acceperant: ⁊ ſic
xp̄s dicit eos ſcire: determinate aūt ⁊ ꝑfecte adhuc neſcie
bant: ⁊ ſic thomas negauit ſe ſcire ꝓpter qd̄ xp̄s magis
explicat in ꝑticulari. n ❡ Ego ſum via. ſm humanitatē
qꝛ ea que geſſit in humanitate ſūt via ꝑducēs nos ad glo
riā. o ❡ Et veritas ⁊ vita. Licet. n. xp̄s inq̄tū hō ſit via
beatitudinis vt dictū eſt: tn̄ inq̄tum deꝰ eſt btitudinis ter
minꝰ. ſicut ⁊ pater. qꝛ eadē eſt eſſentia ⁊ bonitas amboꝝ
in cuiꝰ viſione clara ⁊ ꝑfecta fruitione conſiſtit beatitudo
⁊ ideo dr̄ veritas rōne viſionis: vita rōne fruitionis: ⁊ ꝙ
ſit via rōne humanitatis oñdit dr̄. p ❡ Nemo venit ad
patrē niſi ꝑ me. in me credēdo ⁊ ope imitando ꝙ etiaz ſit
terminꝰ btitudinis ſicut ⁊ pater oñdit. d. q ❡ Si cogno
uiſſetis me. ꝑfecte q̄tū ad deitatē. r ❡ Et patrē me. vti.
cogno. qꝛ pater ⁊ filiꝰ vnū ſunt i deitate. s ❡ Et āmodo
cognoſcetis eū. i. a tp̄e paſſionis: qꝛ poſt paſſionē imedia
te aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas vt habetꝛ
Luce vlti. ⁊ extunc habuerūt pleniorē cognitionē de my
ſterio trinitatis. t ❡ Et vidiſtis eū. qꝛ vidēdo xp̄m vide-
runt ſuppoſitū filiꝭ: in quo eſt natura diuina que eſt idez
qd̄ pꝫ: ⁊ ſic in filio quodāmodo patrē viderāt. Aliter ex-
ponitꝛ. Vidiſtis eū. i. audiſtis. vt hr̄ Exo. xx. Populꝰ vi-
debat voces: vbi accipitꝛ videre ꝓ audire. Si queratꝛ vbi
apl̄i audierāt vocē patris. Dicendū ꝙ audierāt cū rn̄dit
xp̄o. Clarificaui ⁊ iterū clarificabo. ſicut p̄dictū eſt capi-
tulo. xij. Aliqui etiā illoꝝ vocē patris audierāt in tranſfi-
guratione. ſ. petrus iacobꝰ ⁊ iohānes: vt hr̄ Math. xvij.
v ❡ Dicit ei philippus. Hic xp̄s remouet dubiū ex vbis
ſuis exortū. Et diuidit in duas: qꝛ p̄mo remouet dictum
dubiū: ſecūdo ꝓbat ꝓpoſitū: ibi. Verba q̄ ego. Dixerat

x lippus. Dñe oñde nobis
y patrē ⁊ ſufficit nobis. Di-
z cit ei ihs. Tanto tpe vobi
ſcū ſum: ⁊ nō cognouiſtis
a me. Philippe ꝗ videt me
b videt ⁊ patrē. Quō tu di
a cis: oñde nobis patrē Nō
credis q͛ ego ī patre: ⁊ pa
b ter in me eſt verba que ego
loquoꝛ vobis a meipo nō
c loq̄r. Paꝛ aūt ī me manēs
d ipe facit opa. Nō creditis
q͛ ego ī pr̄e ⁊ paꝛ in me eſt
e Alioq̄n ꝓpter opa ipa cre-
f dite. Amē amē dico vobiſ
ꝗ credit ī me: opa ꝗ ego fa-
g cio ⁊ ipſe faciet ⁊ maioꝛa
h hoꝝ faciet q͛ ego ad patrē
i vado: ⁊ q̄ḋcūqꝫ petieritis
patrē in noīe meo hoc fa-
ciā: vt gloꝛificeꝛ paꝛ ī filio
k Si q̄d petieritis in nomie
l meo hoc faciā. Si diligi-
tis me mādata mea ſerua-
m te. Et ego rogabo patrem
o ⁊ aliū paraclitū dabit vo
bis vt ꝑmaneat vobiſcum
p in eternū ſpiritū veritatis
q quē mūdus nō pōt accipe
r s q͛ nō videt eū nec ſcit euȝ
v Vos autem cognoſcetis
euȝ: quia apud vos mane-
x y bit ⁊ in vobis erit. Non
relinquam vos oꝛphanos

eñ ꝙ apli cognouerūt patrē ⁊ viderāt: iō credidit philip-pus ꝙ paꝛ poſſet videri oculis coꝛpalibꝰ ſicut ⁊ filius: iō ſtatim dixit. x Dñe oñde nob patrē ⁊ ſufficit nobis. q. d. credo ṽbo tuo: ſȝ videre patreȝ deſidero. y Dicit ei ihs. oſtēdendo qualiꝛ paꝛ videꝛ: q͛ nō videꝛ oculis coꝛpalibꝰ: nec oculis mē-tis viſione intuitiua in hac moꝛtali vita: niſi a xp̄o hoīe: iō ſequiꝛ. z Tāto tpe vobiſcū ſum ⁊ non cognouiſtis me. q. d. magna ruditas ē ꝙ tamdiu doctrinā meaȝ audiſtis ⁊ adhuc ita parū cognoſcitis ſm deitatem. a Philippe ꝗ vi. me. ſm deitatē. b Videt ⁊ patreȝ meū. Sicut eñ paꝛ nō videꝛ niſi in btitudine: ſic nec filiꝰ ī ſua deitate: q͛ illa viſio eſt merces: ⁊ q͛ talis nō eſt hoī cōcedēda in via. iō ſubdit. c Quō tu dicis. oſtēde nobis patrē: q͛ oculis coꝛpalibꝰ nō eſt viſibilis cū ſit ſpūs: vt. ſ. dictū eſt ca. iiij. nec oculis mentalibꝰ videꝛ in p̄nti vt dictū eſt: ⁊ iō dȝ ſufficere hr̄e noticiaȝ fidei de eo: ꝓpter q̄ḋ ſubdiꝛ. a Nō credis q͛ ego in patre: ⁊ paꝛ ī me eſt. q. d. iſtud debes credē: ⁊ h̄ ſufficit tibi ad ſalutē. b Verba que ego lo. Remota dubitatione philippi ꝑ h̄ ꝙ in p̄ſenti de pr̄e ⁊ filio nō h̄r noticia niſi fidei: hic ꝯñr oſtēdit ꝙ debeāt credere. ⁊ h̄ declarat dupliciꝛ. p̄mo ꝑ ſuā doctrinā ꝗ erat autentica: q͛ ſicut lingua xp̄i ab aīa mouebaꝛ ad loquēdū de cōceptu aīe: ſic aīa eiꝰ in oībꝰ regulabatur ab ipa deitate: ⁊ iō verbū eius in nullo deuiare poterat a veritate: ꝓpꝛ q̄ḋ tali doctrine debebāt firmiꝛ aſſentire ⁊ h̄ eſt q̄ḋ dr̄. b Verba que ego loquoꝛ vobis a meipſo nō loq̄r. i. ab humanitate tm̄: ſȝ a deitate mō p̄dicto: hoc etiā pȝ ex mūdicia ⁊ ꝑfectione doctrine xp̄i qua non pōt eē maioꝛ: intm̄ ꝙ etiā ſine miraculis dignū eſſet ei credē ſecūdo h̄ ꝓbat ꝑ opa diuinitꝰ facta ad teſtimoniū veritatis doctrine xp̄i: ꝗ ſunt efficaciſſimū argumētū veritatis vt frequenꝛ patuit ex ſupradict̄: ⁊ h̄ ē q̄ḋ dr̄. c Paꝛ aūt in me manēs ipe facit opa. Filiꝰ. n. ⁊ paꝛ ſunt vnū in virtute opatiua ex q̄ fiebāt miraculoſa opa. d Nō credit̄ q͛ ego in pa. ⁊ pa. in me eſt. q̄liꝛ pater ſit in filio ⁊ ecōuerſo dictū eſt. ſ. ca. x. e Alioq̄n ꝓpter ope. ip. cre. q. d. ſi verba nō inducūt vos ad credendū opa miraculoꝝ totā nature virtutē trāſcendētia debēt vos ad h̄ inducere. tercio ꝓbat h̄ idē ex opibꝰ que fecit xp̄s ꝑ apl̄os. q͛ nō ſolū in ꝓpꝛia ꝑſona miracula fecit ſed etiā ꝑ apl̄os. ⁊ ꝑ h̄ pȝ ꝙ virtus ꝑfecta faciēdi miracula erat in xp̄o inq̄ꝫtū nō ſolū ꝑ ſe ſȝ per hoīes ſimplices ⁊ illr̄atos miracula faciebat: ⁊ h̄ eſt q̄ḋ dr̄. f Amē amē dico vobis ꝗ credit ⁊c̄. Et bene dicit. Qui credit. q͛ ſicut xp̄s faciebaꝛ miracula ꝑ hoc ꝙ eiꝰ humanitas erat deitati cōiūcta ī vnitate ſuppoſiti. ſic ⁊ apl̄i faciebāt ea inq̄ꝫtū erāt ꝑ fidē xp̄o cōiuncti. g Et maioꝛa hoꝝ faciet. Hoc pȝ p̄ⁱ in doctrina. plures eñ cōuerſi ſunt ad fidē ꝑ p̄dicationē apl̄oꝝ q̄ꝫ ꝑ p̄dicationē xp̄i. q͛ ꝑ eos cōuerſa eſt multitudo gentiū. ꝑ p̄dicationē aūt xp̄i pauci iudeoꝝ. Itē q͛ apl̄i p̄dicabāt in oībꝰ linguis: vt h̄r Act. ij. xp̄s aūt p̄dicauit in vna ſola lingua. ſ. hebꝛea: q͛ ſolū iudeis p̄dicauit ſm ꝙ ipſemet dicit Mathei. xv. Nō ſum miſſus niſi ad oues ꝗ pe. do. iſ. nec eſt ꝯ illud q̄ḋ. ſ. dictū eſt ca. iiij. ꝙ p̄dicauit ſamaritanis: q͛ ibi erāt iudei in ꝑte. ſicut ibidē dictū fuit. ſecūdo pȝ in miraculis: q͛ apl̄i maioꝛa fecerunt. magnū. n. reputatū fuit ꝙ infirmi ſanabanꝛ ad tactū fimbꝛie veſtimētoꝝ xp̄i: vt h̄r Mar. vj. ſȝ magis videꝛ ꝙ ad tactū vmbꝛe petri ſanabāt: vt h̄r Act. v. Subdiꝛ aūt cā quare apl̄i tanta erāt facturi cū dr̄. h Quia ad patrē vado. q͛ maioꝛa debebāt fieri poſt effuſionē plenitudinis ſpūſancti ꝗ effuſio n̄ debebat fieri an̄ aſcēſionem xp̄i: vt. ſ. dictū eſt. c. vij. Nōdū erat ſpūſ datꝰ. q͛ nōduȝ erat ihs gloꝛificatꝰ. ⁊ q͛ ꝓpter tanta ꝗ fiēda erāt ꝑ apl̄os: poſſet credi ꝙ eſſent futuri maioꝛes ipſo xp̄o: h̄ hoc remouet dicens. i Et quod cūqꝫ peti. pa. in no. meo h̄ faci. In quo oſtendiꝛ ꝙ apl̄i illa nō fecerūt niſi ꝑ virtutē xp̄i q̄ḋ pȝ: q͛ talia faciebāt dep̄cando. iō dicit. Et quod cūqꝫ petieritis. xp̄s aūt fecit miracula īperādo: vt gloꝛificareꝛ paꝛ in filio. Q. n. ad inuocationē noīs xp̄i fiebāt miracula ꝑ apl̄os: redūdabat in gloꝛiā pr̄is cū paꝛ ⁊ filiꝰ ſint vnꝰ deꝰ: ꝓpter q̄ḋ ſubdiꝛ. Si q̄d pe. pa. ī no. meo h̄ faci. eadē ṽtute q̄ ⁊ paꝛ. l Si diligitis me. Supꝛa cōſolatus eſt diſcipulos ꝓmittēdo eis acceſſuȝ ad patrē ꝑ ipm hic ꝯñr idē facit ꝓmittēdo ſpūſancti donū. ⁊ h̄ eſt q̄ḋ dr̄. l Si dili. me man. mea ſuate. Amoꝛ. n. ⁊ obediētia ad deū eſt diſpoſitio ad habendū pleniꝰ ſpm̄ſanctū. quia ſm Aug̃. Charitas mereꝛ augeri vt aucta mereaꝛ ⁊ ꝑfici: iō ſubdiꝛ. m Et ego rogabo patrē. h̄ cōuenit xp̄o inq̄ꝫtū hō ⁊ aduocatꝰ noſter eſt. o Et aliū pa. da. vo. i. ꝯſolatorē. Dicit aūt aliū. ad oſtēdēdū diſtinctionē filij ⁊ ſpūſſcti in ꝑſona. p Vt maneat vobiſcū ineternū. q. d. iſte cōſolatoꝛ nō auferet a vobis ſic ſubtrahiꝛ humanitas mea ꝑ moꝛtē: ſȝ eternaliꝛ erit vobiſcū hic ꝑ gr̄am: ſȝ in futuro ꝑ gloꝛiā. q Spm̄ veritatis. tum q͛ eſt eſſentialiꝛ ipa veritas tuȝ q͛ docet veritatē. r Quē mūdus nō pōt accipere. i. hoīes mūdiales affectū in terrenis ponētes: q͛ nō ſunt ad h̄ diſpoſiti. iō ſequiꝛ. s Quia nō videt euȝ. i. dirigit intētionē ad ipm. t Nec ſcit eū. i. cognoſcit: q͛ ſola bona ſenſibilia ſunt hoībꝰ mūdialibꝰ nota: ſm ꝙ dr̄ j. Coꝛin. ij. Aialis aūt hō nō ꝑcipit ea ꝗ ſunt ſpūs dei ⁊c̄. v Vos aūt cognoſcetis eū. ꝑ ſpālē reuelationē ⁊ ꝑ ſenſibile ſignū: q͛ ſpūſſāctꝰ ſuꝑ apl̄os in linguis igneis apparuit. x Quia apud vos manebit. q͛ nō receperunt eū ꝑ modū paſſionis trāſeūtis: ſȝ habitꝰ firmiꝛ ꝑmanētis inq̄ꝫtū fuerūt in gr̄a ꝯfirmati. y Et in vobis erit. Hoc dicit ad denotādū familiaritatē ſpūſancti erga ipſos diſcipulos. z Nō relinquā vos. Hic cōſolaꝛ eos ꝓmittēdo eis ſuū reditū: q͛ de h̄ dono ſpūſancti q̄ḋ adhuc ignorabāt parū erāt cōſolati: ⁊ diuidiꝛ in duas: q͛ p̄mo ꝓmittit ſuū reditū: ⁊ ſecundo bonoꝝ ſuoꝝ beneficiū: ibi. Hec locutus ſum vobis. Prima in tres: q͛ p̄ⁱ ꝓmittit ſuā viſitationē. ſecūdo aſſignat huiꝰ rōnē: ibi. Qui hȝ mādata. tercio remouet diſcipuli dubitationē: ibi. Dixit ei iudas In p̄ma igiꝛ ꝑte dicit ſic. z Nō relinquā vos oꝛphanos. oꝛphanꝰ diciꝛ priuatꝰ patre carnali. qui. n. vult a deo in filiū adoptari. opoꝛtet eū carnaleꝛ affectū ad parētes relinquere inq̄ꝫtū eſt cōtra deū. ſm ꝙ dr̄ ſaluatoꝛ Luc. xiiij. Qui nō odit patrē ⁊ matrē ⁊c̄. ſequiꝛ. Nō pōt meꝰ eē diſcipulus. apl̄i aūt talia reliquerant. ideo quodāmodo oꝛphani erant reſpectu parentū carnaliū. ⁊ ſic erāt filij dei

a b veniā ad vos. Adhuc mo
dicū ⁊ mūdus me iā nō vi
c det. Vos aūt videtis me:
d e qꝛ ego viuo ⁊ vos viuetis
f In illo die vos cognoſce-
g tis qꝛ ego ſuꝫ in pr̄e meo ⁊
vos in me: ⁊ ego i vobis.
h i Qui hꝫ mādata mea ⁊ ſer
k uat ea ille eſt q̄ diligit me.
l Qui aūt diligit me: dilige
tur a patre meo: ⁊ ego dili
m gā eū: ⁊ manifeſtabo ei me
n ipm̄. Dicit ei iudas: nō il-
o le ſcariothis. Dn̄e q̄d fcm̄
eſt qꝛ manifeſtaturꝰ es no-
p bis teipm̄ ⁊ nō mūdo. Re
q ſpondit ih̄s ⁊ dixit ei. Si
quis diligit me ſermoneꝫ
r meū ſuabit: ⁊ pater meus
s diliget eū: ⁊ ad eum venie
mus ⁊ māſionē apud eū fa
t ciemꝰ. Qui nō diligit me
ſermones meos nō ſeruat
v Et ſmonē quē audiſtis nō
eſt meꝰ: ſʒ eiꝰ q̄ miſit me pa
x tris. Hec locutꝰ ſuꝫ vobis
y apud vos manēs. Para-
clitꝰ aūt ſpūſſanctꝰ quē mit
tet pr̄ in noīe meo: ille vos
z docebit oīa: ⁊ ſuggeret vo
bis oīa q̄cūq; dixero vob
a Pacē relinquo vobis: pa
b cē meā do vobis. Nō quō
mūdus dat: ego do vobis

ꝑ adoptionē: ꝓpter qꝺ xp̄s gerebat cūrā de eis ſicut de fi
lijs: ꝓpter quod ſubdit. a Veniam ad vos nō ſolum
ſpūaliter cōſolādo: ſʒ etiā corꝑalit̄ viſitādo ⁊ in fide cōfir-
mādo qꝺ fecit xp̄s poſt reſurrectionē ſuā apparēs ap̄lis
ꝑ. xl. dies. ⁊ loquēs eis de regno dei ante ſuā aſcenſioneꝫ
vt habet̄ Act. j.
b Adhuc modicū
⁊ mūdus iam nō vi
det: qꝛ modicū tp̄is
erat vſq; ad tempus
ſue mortis: ꝑ quam
aſpectus ſue huma
nitatis ſubtrahendꝰ
erat ap̄lis.
c Vos aūt videt̄
me. Poſt reſurrecti
onē em̄ n̄ fuit viſus
oībꝰ ſicut ante: ſʒ ſo
lū ap̄lis ⁊ alijs diſci
pulis: vt hr̄ Johā.
xx. Et ſubdit̄ cām ſue
reſurrectionis cū di
cit. d Quia viuo
ego. q. d. lꝫ moriar
ex īfirmitate carnis
tn̄ reſurgā v̄tute dei
tat̄: que ſemꝑ viuit
e Et vos viuetis.
hoc dicit aſſecuran-
do eos: qꝛ timebāt
mori cū ipo. vn̄. s. xj. c. Thomas hoc timēs dixit. Eamꝰ
⁊ moriamur cū ipo: vt ibidē expoſitū fuit. f In illo
die vos cognoſcetis qꝛ ⁊c̄. Poſt reſurrectionē em̄ habue
rūt pleniorē noticiā de myſterio trinitat̄: vt dictū eſt eo-
dē ca. g Et vos i me ⁊ ego in vobis. nō ꝑ eſſentie vni-
tatē: ſicut pater eſt in filio ⁊ ecōuerſo: ſʒ ꝑ mutuā dilectio
nem ſicut amās eſt in amato ⁊ ecōuerſo. h Qui habꝫ
mādata. Hic reddit cām huiꝰ beneficij collati ap̄lis ⁊ nō
mundo: vt pꝫ ex dictis hec cā eſt dilectio ⁊ obedientia ad
xp̄m: que fuit in ap̄lis: ⁊ hoc eſt qꝺ dr̄. h Qui hꝫ man
data mea. in aure ad audiendū ⁊ in corde ad meditandū
⁊ in ore ad docendū. i Et ſeruat ea. adimplēdo oꝑe.
k Ille eſt q̄ diligit me. qꝛ ꝓbatio dilectionis exhibitio
eſt oꝑis ſm̄ Grego. l Diliget̄ a patre meo ⁊ ego dili-
gā eū qꝛ vnꝰ eſt amor patris ⁊ filij. m Et manifeſtabo
ei meipm̄. ſ. poſt reſurrectionē i humanitate gl̄ioſa. ⁊ ſic
manifeſtauit ſe xp̄s ſuis diſcipulis: qꝛ habebāt cōditiōes
p̄dictas. Manifeſtat ſe etiā talibꝰ ꝑ apertā viſionē deita-
tis in gloria celeſti. n Dicit ei iudas. Hic remouet diſ
cipuli dubitationē: qꝛ iudas frater iacobi audiens a xp̄o
ꝙ manifeſtaret ſe ap̄lis ⁊ nō mūdo: admiratꝰ eſt de h̄ ꝙ
eos toti mūdo p̄ferabat: qꝛ vere humilibꝰ admirabile eſt
audire de ſe magna: iō q̄ſiuit dicēs. o Dn̄e q̄d factuꝫ
eſt qꝛ manifeſtaturus es nobis teipm̄ ⁊ nō mundo. q. d.
vnde nobis tanta excellētia. p Rn̄dit ih̄s. reddēs cau
ſam huiꝰ ſcꝫ p̄rogatiuā dilectionis ⁊ obediētie ad xp̄m q̄
erat in ap̄lis: nō ſic aūt in alijs: ⁊ hoc eſt qꝺ dr̄. q Si
quis diligit me ſermonē meū ſeruabit. quia obediētia in
oꝑe ꝓcedit ex amore exiſtentie in corde. r Et pat̄ meꝰ
diliget eū. ꝑ hoc oñdit ſe vnū cū patre in eſſentia. s Et
ad eū veniemꝰ ⁊c̄. Et ſic pꝫ ꝙ plus eis ꝓmittit q̄ȝ ante fe-
cerat: qꝛ ante ꝓmiſerat ſuā viſitationē corꝑalem. hic aūt
cū hoc ꝓmiſit viſitationē ſpūalem nō trāſitoriā: ſicut i il-
lis qui ad vomitū reuertunt̄. ſʒ ꝑmanentē ꝑ gr̄am confir-
mationis in p̄ñti. ⁊ poſtea ꝑfecte glorificationis: talis em̄
gr̄a fuit data ap̄lis. t Qui nō diligit me ſermonē meū
nō ſeruat: tales ſunt mūdani hoīes. ⁊ iō nō ſunt digni ha
bere tale beneficiū ſicut vos qui eſtis mei diſcipuli veri.
Et qꝛ dixerat ſermonē meū ſeruabit ⁊ pat̄ meꝰ diliget eū.
videret̄ forte alicui ꝙ nō dixiſſet cōuenient̄ ſʒ magis de-
buiſſet dixiſſe: ⁊ ego diligā eū. iō huic tacite q̄oni rñdens
dicit. v Et ſermonē quē audiſt̄ nō eſt meꝰ ⁊c̄. Sic em̄
p̄dictū eſt lingua xp̄i nō mouebat̄ ad loquēdū ex conce-
ptione aīe niſi ſm̄ ꝙ aīa mouebat̄ a diuinitate: ⁊ iō v̄ba
xp̄i erāt magis ipſiꝰ patris q̄ eſt vnū cū filio in deitate q̄ȝ
eſſent ipiꝰ xp̄i inq̄ȝtū hō: ⁊ ideo qꝛ i humanitate ꝓferebat
verba illa: rn̄dit pat̄
meꝰ diliget eū maḡ
q̄ȝ ego diligā ad de-
notādūꝫ ꝙ v̄ba ſua
magis erant deitat̄
in qua pat̄ eſt vnuꝫ
cū filio q̄ȝ humani-
tat̄ que illa ꝓfere-
bat: ꝓpter qꝺ ⁊ pat̄
diligit obſeruatores
illoꝝ verborum.
x Hec locutꝰ ſum
vobis. Superiꝰ ꝓ
miſit xp̄s ap̄lis ſpm̄
ſanctū ⁊ ſuū redituꝫ
Hic cōſequent̄ oſtē
dit vtilitatē vtriuſq;
ꝓmiſſi. Et diuidit̄ i
duas qꝛ p̄ oñdit vti
litatē p̄rimi: ſecūdo
ſecūdi: ibi. Pacem
dicit ğ primo ſic.
x Hec locutꝰ ſum
vobis apud vos ma
nēs. in p̄ñtia corꝑa-
li apparēs. y Paraclitꝰ aūt ⁊c̄. ille vos docebit oīa. i.
faciet vos itelligere oīa que dico vobis. Ap̄li aūt adhuc
erāt rudes ⁊ in timore poſiti ex auditu paſſionis xp̄i: iō
v̄ba xp̄i male attendebāt: ⁊ ꝑ ꝯñs nō capiebāt ea ad ple-
nū: ꝓpter qꝺ dicit gr̄am ſpūſſancti poſtea ſupplere iſtum
defectuꝫ. z Et ſuggeret vobis oīa q̄cūq; dixero vobis
i. ad memoriā vobis deducet: hoc dicit qꝛ multa de illis
que xp̄s docebat obliti ſunt ap̄li timore paſſionis ꝯcuſſi.
a Pacē meā. Hic oñdit redditꝰ ſui vtilitatē q̄ eſt ꝯſecu-
tio vere pacis: ⁊ h̄ eſt qꝺ dicit. a Pacē relinq̄ vob. pa-
cē meā do vobis. Poſt reſurrectionē em̄ ſuā eis apparēſ
dixit. Pax vobis. qꝛ ꝑ eius viſitationē ⁊ inſtructionē in
diebꝰ illis. xl. corda eoꝝ ſunt pacificata a turbatione p̄ce-
dētis paſſionis. Et bene dicit. Pacē meā do vobis ad di
ſtinguēdū pacē ſanctoꝝ a pace mūdi q̄ magis apparens
eſt: ⁊ ficta q̄ȝ vera. Ad cuiꝰ intellectū ſciendum ꝙ pax eſt
trāquillitas ordinis ſm̄ Auḡ. In hoīe aūt triplex debet
eſſe ordo ad ſeipm̄ ad ꝓximū ⁊ ad deū: ⁊ iō ad paceꝫ ſan
ctoꝝ p̄mo requirit̄ trāquillitas in ſeipo: ⁊ h̄ q̄ȝtuꝫ ad tria
que in ipſo hoīe debent ordinari. p̄ quo ad intellectuꝫ ne
errore obſcuret̄: ſecundo quo ad voluntatē vt in deū libe
re dirigat̄. tercio quo ad appetitū ſenſitiuū vt nō inordi-
natis paſſionibꝰ moueat̄: ꝓpter qꝺ Aug. diffiniēs pacē li-
bro de v̄bis dn̄i dicit. Pax eſt ſerenitas ment̄ quo ad p̄
mū: trāquillitas animi quo ad terciū: ſimplicitas cordis
quo ad ſecūdū. ꝑ cor em̄ qꝺ mouet alia mēbra intelligit̄
volūtas que mouet alias potētias quo ad agēdū: ſecun
do ad pacē ſanctoꝝ requirit̄ ordo ad ꝓximū ꝑ cōſortiuꝫ
charitatis ordinātis bonū ꝓximi ad deū ꝑ amoris indiſ
ſolubilis vinculū: pax aūt mūdi ordinat̄ ab quietā fruit̄
onē bonoꝝ tꝑaliū quā frequent̄ ꝯcomitat̄ multiplicatio
peccatoꝝ ſm̄ illud deut̄. xxxij. Incraſſatꝰ eſt dilectꝰ ⁊ re-
calcitrauit. ⁊ Ezech. xvj. Hec fuit iniquitas ſodome ſoro
ris tue ſapbia: ſaturitas panis ⁊ abundātia ⁊ ociuꝫ. ideo
de hac pace ſubdit. b Nō quō mundꝰ dat ego do vob
id eſt nō talē pacē: vt pꝫ ex dictis. c Nō turbet̄ cor ve
ſtrū. Supra cōſolatꝰ eſt xp̄s ap̄los de morte ſua rōnibus
ſumptis ex ꝑte ipſoꝝ: hic adhuc cōſolat̄ eos rōnibꝰ ſum-
ptis ex ꝑte ipſiꝰ xp̄i. Et diuidit̄ in duas: ſm̄ duas rōnes
quas ponit: ſecunda ibi. Jam nō mul. Prima rō ꝓpter
quā debebāt de morte xp̄i ꝯſolationē hr̄e eſt qꝛ q̄ȝuis eēt

dura ⁊ ignominioſa:tñ erat ordinata ad exaltationē xp̄i:⁊ ħ eſt qḋ dr̄. c ¶Nō tur.coꝛ vr̄m.q.d. nō debetis turbari de morte mea. e ¶Neqꝫ formidet.ħ addit eos aſſecurādo:qꝛ timebāt mori cū eo. f ¶Audiſtis qꝛ ego dixi vobis:vado ⁊ venio ad vos.q.d.nō ſic recedo a vob̄ ꝑ mortē qn̄ adhuc vobis appareā poſt meā reſurrectionē.

g ¶Si diligeretis me gau.vtiqꝫ qꝛ vado ad patrē. Ibi accipit̃ ſi ꝓ qꝛ:⁊ ē ſenſus ac ſi diceret: qꝛ diligitis me ꝑ ꝯn̄s debetꝭ gaudere: qꝛ ꝑ mortē vado ad patrē me exaltātē ⁊ clarificantē. Qualiter em̄ xp̄s clarificatuſ eſt ⁊ exaltatꝰ ꝓpter eiꝰ humilitatē ī cruce frequent̃ ſupra dictū eſt. h ¶Quia

c e Non turbet̃ coꝛ vr̄m neqꝫ
f formidet. Audiſtis qꝛ ego
dixi vob̄: vado ⁊ venio ad
g vos. Si diligeretꝭ me gau
h deretꝭ vtiqꝫ qꝛ vado ad pa
trē:qꝛ pater maioꝛ me eſt.
i Et nūc dixi vobis priuſqꝫ
fiat:vt cū factū fuerit cre
k datis. Iā non multa loq̄r
l vobiſcū :venit .n. p̄nceps
m mūdi huiꝰ ⁊ in me non hꝫ

pat̃ maioꝛ eſt me.nō ſm̄ deitatē in q̄ filiꝰ eſt eq̄lis patri:ſꝫ ſm̄ humanitatē in qua filiꝰ eſt minoꝛ patre. Et ꝙ hec lr̄a ſic debeat intelligi:pꝫ qꝛ xp̄s loquit̃ de ſeipſo ſm̄ illā naturā in q̄ cōuenit ei moꝛi ⁊ exaltari:hoc aūt nō pōt eſſe in nā diuina q̄ īmoꝛtalis eſt ⁊ magnitudine īfinita:ſꝫ nā humana in eo poterat moꝛi ⁊ exaltari. Et ex ħ pꝫ falſitas arrij q̄ ex ħ loco arguebat filiū in diuinis a patre diſtingui in eſſentia:qꝛ nō loquit̃ de filio ſm̄ diuinā nāᷓ ſꝫ ſm̄ humanā tm̄. i ¶Et nūc dixi vobis p̄uſqꝫ fiat vt cū factum fue.credatꝭ.ſ.ꝙ nō tm̄ ſum hō qui moꝛi pōt ⁊ exaltari : ſꝫ etiā deꝰ q̄ certitudinalit̃ p̄dico futura cōtingentia qḋ eſt ꝓpriū ipſiꝰ dei:ſm̄ ꝙ dr̄ Eſa.xlj. Annūciate nobis q̄ ventura ſūt in futurū ⁊ ſciemꝰ qꝛ dij eſtis vos.hoc addit xp̄s qꝛ īmediate locutꝰ fuerat de ſua humanitate. Modꝰ enī huiꝰ euāgeliſte eſt vt dictū eſt frequent̃: cū refert aliquid ꝑtinēs ad xp̄i humanitatē in q̄ eſt minoꝛ patre adiūgere aliq̄d ꝑtinens ad deitatē in q̄ eſt ⁊ eq̄lis patri : qꝛ credere vtrūqꝫ eſt de neceſſitate ſalutis. k ¶Iā nō multa. Hic ponit̃ ſecūda rō ꝓpt̃ quā ap̄li debebāt conſolari de moꝛte xp̄i.ſ.qꝛ illa moꝛs nō erat culpabilis ſꝫ magis virtuoſa.⁊ ħ eſt qḋ dr̄. k ¶Iā nō multa loq̄r vobiſcū.i. in hoc moꝛtali coꝛpoꝛe exiſtēs qꝛ tp̄s ſue captionis erat ꝓpinquū. l ¶Venit em̄ p̄nceps mūdi huiꝰ.i. diabolꝰ q̄ eſt p̄nceps hoīm mūdanoꝝ nō ꝑ creationē ſꝫ ꝑ ſeductionē. Venit āt ad xp̄m ip̄m tentādo in deſerto ⁊ p̄ncipes iudeoꝝ cōtra ip̄m incitādo. m ¶Et in me nō hꝫ q̄cq̄ꝫ.i.nullū peccatū ⁊ ꝑ ꝯn̄s nullā moꝛtꝭ cāᷓ:qꝛ moꝛs intrauit ī mūdū ꝑ peccatū.vt dr̄ ad Ro.v. Et qꝛ poſſet q̄ri ex q̊ in te nō eſt cauſa moꝛtꝭ:q̄re ğ maꝛieris. Ideo huic tacite q̄ōni rn̄det dicēs. n ¶Sed vt cognoſcat mūdꝰ qꝛ diligo patrē.i. ad ħ ſuſtineo moꝛtē vt oēs cognoſcāt ꝙ ħ ꝓcedat ex dilectione quā habeo ad patrē qꝛ deꝰ pat̃ xp̄o hoī inſpirauit volūtatē patiēdi ꝓ ſalute mūdi ex maxia charitate q̄ diligit hoīem. o ¶Et ſicut mādatū dedit mihi pat̃ ſic facio.ſ. ex obediētia ad patrē libent̃ ſubeo moꝛtē. p ¶Surgite eamꝰ hinc. Querit̃ hic de loco ad quē xp̄s duxit diſcipulos ſuos cū dixit. Surgite eamꝰ hinc. Ad ħ dicit hilariꝰ ix.de trini.ꝙ de loco in quo comederāt agnū paſcalē duxit eos ad locū in q̊ erat tradēdus. Sed lr̄a ſequēs videt̃ repugnare:qꝛ ī principio ca.xviij.dr̄. Hec cū dixiſſet ih̄s egreſſus eſt cū diſcipulis ſuis trans toꝛrentē cedron:vbi erat hoꝛtꝰ in quē introiuit xp̄s ⁊ diſcipuli eiꝰ. Sciebat āt iudas q̄ tradebat eū locū. Ex q̊ pꝫ ꝙ illa verba q̄ ab ħ loco ſequunt̃ vſqꝫ ad p̄ncipiū.xviij.ca.dixit ih̄s diſcipulis ſuis extra locū in q̊ erat tradēdus:ꝓpt̃ qḋ ſciēdū ꝙ xp̄s moꝛti ſue ꝓpinquꝰ ardua ⁊ difficilia volebat dicē diſcipulis ſuis: vt pꝫ ex ſequētibꝰ. Ad intelligendū v̓o talia req̄rit̃ attentio aī.talis aūt attētio erat impedita in ap̄lis ex

paſſiōe timoꝛis:⁊ iō dixit xp̄s diſcipulis ſuis. p ¶Surgite eamꝰ hinc.i. ad aliū locū magis ſecurū.q̄ tm̄ ille locꝰ fuerit determiate nō exp̄mit̃. videbat em̄ xp̄s diſcipulos timoꝛe moꝛtis ꝑterritos:tum rōne tp̄is: qꝛ nox erat:vt.ſ. dictū eſt:tuꝫ rōne loci:qꝛ adhuc erāt ī medio ciuitatꝭ vbi

n q̄cq̄ꝫ. Sꝫ vt cognoſcat mū
o dus qꝛ diligo patrē ⁊ ſicut
mādatū dedit mihi pater:
p ſic facio . Surgite eamus
hinc. ¶Caplm̄.xv .
a b Ego ſuꝫ vitis v̓a. ⁊ pr̄
meꝰ agricola ē. Omē
palmitē ī me nō ferētē fru
c ctū tollet euꝫ : ⁊ omnem q̄
fert fructum purgabit eum
d vt fructum plus afferat .

comederāt agnū paſcalē: ⁊ iō timentes capi ab hoſtibꝰ q̄ſi cōtinue circūuoluebāt oculos ad oſtiū domꝰ:⁊ iō dixit eis Surgite ⁊c̄.q.d.eamus ad aliū locum magis ſecuruꝫ ⁊ ſecretū vbi meliꝰ attēdatꝭ ad ea que dicēda ſunt vobis.

¶In ca.xiiij.vbi dr̄ in poſtilla. Ad hoc dicit hilarius.ix. de trinitate. ¶Additio

Hilariꝰ nō fecit mētionē niſi de duobꝰ locis tm̄ qui ſunt termini p̄ncipales in hac mā ſcꝫ de loco aſſignato ꝓ eſu agni paſcalis a q̄ p̄ncipalit̃ exiuit ⁊ de loco ad quē principaliter venit vt ibi caperetur de loco aūt medio in quo fuit cū ap̄lis vt eis diceret ardua ⁊ difficilia qui eſt locꝰ medius int̃ duos p̄dictos. Hilarius nō fecit mētionē:ſicut etiā euāgeliſte qui duos locos primos declarauerūt. Iſtū v̓o locū mediuꝫ minime deſignauerūt: vnde ſententie hilarij lr̄a nō repugnat: vt patet intuenti. ¶Replica

In ca.xiiij.vbi dr̄. Surgite eamus hinc. Dicit poſtillatoꝛ manifeſte oſtēdi ꝙ xp̄s fuerit in aliq̊ loco medio int̃ domū in quo comedit paſca ⁊ hoꝛtū in quo illa verba notabilia dixit diſcipulis: vnde dicit hilariū nō cōſonare lr̄e qui in.ix.de trini.ſe reſtringit ad ſolū illa duo loca:qḋ Surgē.egreferēs dicit euēgeliſtā etiā ſicut hilariū nō exp̄ſſiſſe mediū locū: ſꝫ ſatis manifeſtū eſt ex lr̄a ꝙ fuerit mediꝰ locus q̄uis nō determinate exp̄matur. ¶Caplm̄.xv.

Ego ſum vitis. Poſtq̄ꝫ xp̄s cōſolatꝰ eſt diſcipulos de ſua moꝛte:hic cōſolat̃ eos cōtra tribulationes īminētes eis ex iudeoꝝ ⁊ principū mundi ꝑſecutione. Et diuidit̃ in duas ꝑtes:qꝛ p̄mo p̄mittit parabolā. ſecūdo ꝓſequit̃ ip̄am ibi. Iam vos mundi eſtis. Parabola aūt iſta eſt de tribus.ſ.de vite: de agricola:⁊ de vitꝭ cultura:vt patebit ꝓſequēdo.d.ğ. a ¶Ego ſum vitis vera. Sicut em̄ vitis materialis hꝫ lignū vile ⁊ deſpectū:⁊ q̄ſi inutile videt̃:cū tn̄ fructꝰ optimos habeat: ita xp̄s in humana natura videbat̃ abiectus vilis ⁊ deſpecꝰ:⁊ tamen ꝑ eius humilitatē ſecutꝰ eſt fructꝰ glorioſus vniꝰ em̄ nature ſunt vitis ⁊ palmites:⁊ iō xp̄s dr̄ vitis rōne humanitatis in qua natura eſt fidelibꝰ ſil̓is. b ¶Et pat̃ meꝰ agricola eſt.qꝛ plenitudinē gr̄e ⁊ veritatis infudit ⁊ plantauit ī xp̄o hoīe:vt dictū eſt in.c.j. Sciendū aūt cultura huiꝰ vinee nō hꝫ ꝓprie locū circa ip̄m ſtipitē qui eſt ip̄e xp̄s : qꝛ in gr̄a ⁊ ſcia habituali nō ꝓfecit :ſꝫ totū a p̄ncipio habuit nec habuit peccatū tollendū ⁊ purgandū:ſꝫ cultura huiꝰ vinee circa palmites cōſiſtit.ſ.fideles xp̄o adherentes:q̊rū aliqui ſola fide adherent nō per charitatem opantem: ⁊ iſti abſcindent̃ ꝑ condēnatiōnis ſn̄iam: ideo ſubditur. Omnē palmitē in me nō ferētē fructū tollet eū. Alij aūt adherent xp̄o per fidem operanteꝫ charitatiue : ⁊ de iſtis ſubdit̃. c ¶Et omnē qui fert fructum purgabit euꝫ. per mundi tribulationes que ſunt quedā medicine ⁊ purgationes. d ¶Vt fructū plus afferat. Sicut em̄ in vite materiali aliqui palmites etiam fructuoſi reſcindunt̃: ne humoꝛ nimis diſpergat̃:⁊ ſic virtus vnita foꝛtificat̃ ⁊ magꝭ fructificat: ſic ꝑ tribulationes iocunditatē vite p̄ſītis a fidelibꝰ reſcindētes; coꝛda eoꝝ retrahunt̃ ab amoꝛe mūdi

e Iā vos mūdi eſtis ꝓpter
ſermonē quē locut⁹ ſū vo
f bis. Manete ī me ⁊ ego in
g vob̄. Sicut palmes n̄ pōt
ferre fructū a ſemetipō: ni-
h ſi manſerit in vite ⁊ ſic nec
i vos niſi in me manſeritis
k Ego ſū vitis: vos palmi
tes. Qui manet ī me ⁊ ego
ī eo h̄ fert fructū multū: q̄
ſine me nihil poteſtis face̅
l m Si q̄s ī me n̄ māſerit mit-
n tetur foras ſicut palmes ⁊
o p areſcet ⁊ colligent eū ⁊ in
q r ignē mittēt ⁊ ardet Si mā
s ſeritis ī me ⁊ v̄ba mea in
t vobis māſerit qđcūq̄ vo-
lueritis petetis ⁊ fiet vob̄
v In h̄ clarificat⁹ eſt pr̄ me⁹
vt fructū plurimū afferat͛:
x ⁊ efficiamini mei diſcipuli
y Sicut dilexit me pr̄ ⁊ ego
z dilexi vos. Manete ī dile
a ctiōe mea. Si p̄cepta mea
ſ̄uaueritis manebitis ī di
b lectiōe mea: ſicut ⁊ ego pa
tr͛ mei p̄cepta ſ̄uaui: ⁊ ma
c neo ī ei⁹ dilectiōe. Hec lo
d cut⁹ ſum vobis vt gaudiū
e meū ī vobis ſit: ⁊ gaudiū
f vr̄m impleat͛. Hoc eſt p̄ce
ptū meū vt diligatis īuicē
g ſicut dilexi vos. Maiorē
h hac dilectionē nemo h̄ꝫ q̄

iliū: ⁊ ſic intra ſe collecta feruēti⁹ fertur in deū: ⁊ faciunt maiorē fructū bonoꝝ operū. e ¶ Iā vos. h̄ ꝓſequit͛ parabolā ⁊ p̄ q̄ſtū ad palmitū adheſionē. ſecūdo q̄ſtū ad eorū purgationē: ibi. Si mūdus vos odit. Prima in duas q̄ꝛ p̄ diſcipulos ad adherendū ſibi inducit. ſecūdo declarat in q̄ iſta adheſio cōſiſtit ibi. Sicut dilexit me. Circa primū ponit q̄tuor rōnes q̄re fideles debēt xp̄o adherere ꝑ fidē ſicut palmites ad vitē. Prima rō ſumit͛ ex palmitum adherentiū fructificatione: q̄ꝛ alit͛ non pn̄t fructū face̅: ⁊ h̄ eſt qđ dicit. e ¶ Iā vos mūdi eſtis ⁊c̄. q̄ꝛ apl̄i ꝑ doctrinam xp̄i iā erāt ſegregati ab erroꝛib⁹ iudaice ſupſtitionis: iō ꝯcludit. f ¶ Manete ī me ⁊ ego in vobis. ꝑ fidē charitate formatē ꝑ quā hō eſt ī deo ⁊ de⁹ in hoīe. f ¶ Sicut palmes n̄ pōt fa. fru. niſi māſe. in vite. Hoc ſenſibilit͛ videm⁹ ī vite māli q̄ꝛ face̅ fructū nō pōt niſi ꝑticeps ſit hūoꝛis ⁊ pinguedinis ipſi⁹ ſtipitis. h ¶ Sic nec vos. poteſtis fructificare opib⁹ meritoꝛijs. i ¶ Niſi ī me māſeritis. ꝑ ꝑticipationē gr̄e ⁊ veritat͛. k ¶ Ego ſum vitis ⁊ vos palmi. q. d. ſi vultis fructificare manete ī me. l ¶ Si q̄s ī me. Hic ponit͛ ſecūda rō adherēdi xp̄o q̄ ſumit͛ ex palmitū nō adherentiū punitione cū dr̄. Si q̄s ī me nō māſerit: veracit͛ ꝑ charitatē formatā q̄uis maneat apparent͛ ꝑ fidē ſine opibus que mortua eſt. m ¶ Mittet͛ foras. ꝑ abſciſionē in morte: q̄ꝛ tūc ſepabit͛ nūero a fidelib⁹ ſicut erat ſepat⁹ merito. n ¶ Et areſcet q̄ꝛ xp̄iani q̄diu viuūt hn̄t aliquē virorē ꝓpt͛ xp̄ianitat͛ nomē: ſꝫ ī morte eū amittūt: q̄ꝛ tūc appet ꝙ nil eis ꝓfuit: ⁊ adhuc magis in futuro iudicio apparebit: iō ſequit͛. o ¶ Et colligēt eū. ſ. angeli executoꝛes diuine iuſticie tollētes zizaniā de medio tritici. p ¶ Et in ignē mittēt. ſ. infernalē. q ¶ Et ardet ſine fine in ꝑpetuitate pene. r ¶ Si māſeritis. Hic ponit͛ tercia rō. q̄ ꝓcedit ex impletione volūtatis fideliū xp̄o adherētiū: ⁊ hoc eſt qđ dr̄. Si māſeritis in me. fide formata charitate. s ¶ Et verba mea in vobis māſerint. nō ſolū corde intelligēdo ſꝫ etiā oꝑe adimplēdo. t ¶ Qđcūq̄ volueritis petetis ⁊ fiet vobis. hoc tn̄ intelligendū eſt ſi petant pie. i. de ꝑtinētib⁹ ad ſalutē: q̄ꝛ exaudiri in alijs frequent͛ nō expedit eis ⁊ ꝑſeuerant͛: q̄ꝛ illud qđ petit͛ etiā ꝑtinēs ad ſalutē nō ſemꝑ ſtatim dat͛ a deo: ſꝫ differt͛ vt cōgruo tp̄e det͛ ⁊ ꝓ ſe: q̄ꝛ oīo ſanctoꝝ de ſalute alioꝝ aliq̄n impedit͛ nō ꝓpter defectū oꝛātis ſꝫ illi⁹ pro quo oꝛat͛. his aūt tribus cōcurrētib⁹ ſemꝑ oīo exaudit͛. v ¶ In hoc clarificat⁹ eſt. Hic ponit͛ quarta rō que ꝓcedit ex diuina gloꝛificatione quam q̄libet dꝫ deſiderare: mag͛ etiā q̄ ſuū bonū ꝓpꝛiū. Diuina aūt gloꝛificatio relucet in fidelib⁹ xp̄o adherētib⁹ ꝑ fidē ex dilectione opantē: ⁊ hoc eſt qđ dr̄. v ¶ In h̄ gloꝛificatus eſt pat͛ me⁹ vt fructū plurimū afferatis. in multiplicatiōe bonoꝝ operū. x ¶ Et efficiamini mei diſcipuli. ꝑfecte adherēdo mihi. y ¶ Sicut dilexit. Poſtq̄ hoꝛtat⁹ eſt xp̄s diſcipulos ad adherēdū ſibi. hic ꝯn̄r oſtēdit ī quo hmōi adheſio cōſiſtit. Et diuidit͛ in duas: q̄ꝛ p̄ oſtēdit ꝙ hec adheſio cōſiſtit in dilectione. ſecūdo oſtēdit ꝙ dilectio cōſiſtit in mādatoꝝ obſeruatione: ibi. Si p̄cepta mea. dicit igit͛. y ¶ Sicut dilexit me pr̄ ⁊ ego dilexi vos. i. ad idē bonū cōſequēdū nō tn̄ equalit͛. Diligere em̄ eſt velle alicui bonū. de⁹ aūt pat͛ vult bonū diuinū xp̄o hoī: nō ſolū ſm̄ vnionē que eſt ꝑ opationē in fruitione boni vera: ſed etiā ſm̄ realē vnionē ſuppoſiti: fidelib⁹ aūt vult bonū diuinū tm̄ ſm̄ vnionē gr̄e ⁊ gloꝛie q̄ eſt in fruitione nec tn̄ ita ꝑfecte fruunt͛ ſicut aīa xp̄i. z ¶ Manete in dilectiōe mea. h̄ dicit ad oſtendēdū ꝙ de⁹ nullū cogit ad fidē ⁊ dilectionē. a ¶ Si p̄cepta mea. Hic oſtēdit ꝙ dilectio ꝯſiſtit in mādatoꝝ obſeruatione. Et diuidit͛ in duas: q̄ꝛ p̄ facit qđ dictū eſt. ſecūdo rn̄det cuidam q̄ōni q̄ ſibi poſſet fieri: ibi. Hoc eſt p̄ceptū meū vt diligatis ⁊c̄. In prima parte dicit ſic. a ¶ Si p̄cepta mea ſer. mā. in dile. mea Amoꝛ em̄ dei nūq̄ eſt ocioſus: ⁊ iō ſi ē in coꝛde oн̄dit͛ ī oꝑe ⁊ ꝑ h̄ hō diſponit͛ vt caritas ī ea augmētet͛: ⁊ ꝑ ꝯn̄s adheſio ad xp̄m foꝛtificet͛. b ¶ Sicut ⁊ ego p̄cepta patr͛ mei ſeruaui ⁊c̄. q̄ꝛ xp̄s ex amoꝛe ad patrē fact⁹ eſt obediens vſq̄ ad mortē: vt hr̄ Philip. ij. ⁊ ꝑ h̄ vnio ei⁹ ad patrē augmētata eſt inq̄ſtū gloꝛia aīe deriuata eſt ad coꝛp⁹ ei⁹ in ſua reſurrectione: c ¶ Hec locut⁹ ſum vobis. h̄ addit ne foꝛte aliq̄s crederet ꝙ ꝓpter ſe nō ꝓpter nos ad p̄dicta inuitaret: iō ſubdit: d ¶ Vt gaudiū meū ſit in vobis. gaudiū em̄ xp̄i hoīs cōſiſtit in cōiunctione ad deitatē modis p̄dictis: ad quā etiā ꝑueniem⁹ ꝑ mādatoꝝ obſeruationē alio tn̄ modo q̄ xp̄s: vt dictū eſt. e ¶ Et gaudiū vr̄m impleatur. qđ nō pōt eſſe niſi in gloꝛia celeſti: q̄ꝛ nihil citra deū pōt replere coꝛ humanū: ꝓpter qđ dicit Aug⁹. libꝛo confeſ. Inquietū eſt coꝛ meū dn̄e donec requieſcat in te. f ¶ Hoc eſt p̄ceptū. Hic rn̄det cuidā q̄ōni q̄ ſibi poſſet fieri q̄ꝛ poſſet aliq̄s dicere tu admonuiſti nos adherere tibi ⁊ dixiſti ꝙ hec adheſio cōſiſtit in mādatoꝝ obſeruatione ſꝫ oſtēde nobis vlteri⁹ obſeruādi modū. iō dicit ꝙ mod⁹ obſeruādi eſt ꝑ dilectionē dei ⁊ ꝓximi: q̄ꝛ in his duobus tota lex pendet ⁊ ꝓphete: vt hr̄ Math. xxij. cui⁹ rō eſt: q̄ꝛ oīa bona opa ex charitate ꝓcedunt. ꝓpter qđ dicit Greg. Sicut multi arboꝛis rami ex vna radice ꝓdeūt: ſic multe v̄tutes ex vna charitate generant͛ ⁊ ad charitatē oꝛdinant͛: ꝓpter qđ dicit apl̄s. j. Thimo. j. Finis p̄cepti eſt caritas. ⁊ h̄ eſt qđ dr̄. f ¶ Hoc eſt p̄ceptū meū vt diligatis inuicem. Licet aūt in dilectione ꝓximi includat͛ dilectio dei tāq̄ p̄ncipalioꝛ: q̄ꝛ ꝓxim⁹ nō eſt diligend⁹ niſi ꝓpter deū: tn̄ ſaluatoꝛ hic magis facit mentionē exp̄ſſam de dilectione ꝓximi cū. d. inuicē: q̄ꝛ intēdebat apl̄os inducere ad fideliū edificationē ⁊ cūſolationē ⁊ tribulationē ſuſtētandā ad q̄ neceſſaria eſt charitas ꝓximi. g ¶ Sicut dilexi vos. i. efficacit͛ gratuite ⁊ recte ſicut expoſitū eſt ca. p̄cedenti. Qꝛ aūt xp̄s ſic dilexit ꝓbat cū ſubdit. h ¶ Maiorē hac dilectionē ⁊c̄: h̄ aūt fecit xp̄s ergo ⁊c̄. Quatuoꝛ em̄ diligēda ſunt ex charitate. ſ. de⁹: aīa: ꝓxim⁹: ⁊ coꝛpus ꝓpꝛiū: ideo cū charitas ſit oꝛdinata ꝓ ipſo deo qui eſt primū ⁊ maximū diligibile ex charitate: debent alia tria exponi ſicut min⁹ ꝓ maioꝛi: ꝓ aīa aūt ꝓpꝛia dꝫ ꝓximus ⁊ coꝛpus ꝓpꝛiū cōtēni ꝓ ſalute ꝓximi dꝫ vita coꝛpalis exponi: ⁊ ideo cum coꝛp⁹ ꝓpꝛiū ſit maximū bonū qđ nobis remanet ꝓ ꝓximo exponendū. iō pꝫ ꝙ in tali expoſitiōe eſt maximū ſignū dilectionis ad ꝓximū: verūtn̄ q̄ꝛ obſeruatio mādatoꝝ nō ſolū inducit ad dilectionē ꝓximi: ſed

p̄ncipalr⁹ ad dilectionē dei:ideo ſubdit. Uōs amici mei
eſtis ſi feceritꝭ q̄ ego p̄cipio:⁊ q2 amicis reuelant ſecreta
iō ſubdit. i Iā nō dicā vos ſeruos.i.timore ſeruili ſub
iectos tñ amore filiali erāt ſubiecti. ⁊ h̄ mō apl̄i aliq̄n di-
cunt ſerui. Ro.j. Paul⁹ſeru⁹ihu xp̄i ⁊c. k Quia ſu⁹
neſcit q̄d faciat dñs
ei⁹.hoc videm⁹ i hu
manis ſecreta tñ re-
uelant filijs: hmōi
erāt apl̄i q̄ xp̄o erāt
ſubiecti amore filia
li iō ſubdit.
l Uos autē dixi
amicos ⁊c.nota feci
vobis.h̄ nō eſt intel
ligēdū de oib⁹ ſim-
pliciter ⁊ abſolute: q2
apl̄i nō habuerūt tā
tā plenitudinē ſcie
ſicut xp̄s. ſ3 eſt intel
ligēdū de oib⁹ p̄tinē
tib⁹ ad eoꝝ ſtatum:
cuiuſmodi ſunt iſta
que p̄tinēt ad eorū
ſalutē:⁊ fidei ⁊ mo-
rū p̄dicationē: ⁊ ec-
cleſie gubernationē
Et q2 iſta cōferunt ad vtilitatē fideliū:nō ipſi⁹ xp̄i : ideo
ſubdit. m Nō vos me elegiſtis ⁊c. Duplex eſt em̄ ele
ctio fideliū. Una eterna q̄ eſt idē qd̄ p̄deſtinatio diuina :
⁊ hec electio apl̄oꝝ ⁊ alioꝝ fideliū eſt a ſolo deo ex mera
liberalitate. Alia eſt t̄palis.ſ.vocatio ad fidē ⁊ gr̄am ⁊ apo
ſtolatū ⁊ hmōi.⁊ iſta vocatio eſt effect⁹ p̄me. ſm̄ illd̄ ad
Ro.viij. Quos p̄deſtinauit hos ⁊ vocauit : ⁊ ſic apl̄i ele-
cti ſūt a xp̄o t̄pe gr̄e. n Et poſui vos.i.firmiter diſpoſui
o Ut eatis.p̄dicādo p̄ totū mūdū. p Et fructū affe-
ratis.⁊ fruct⁹ veſter maneat. q2 fides eccl̄ie manebit vſq3
ad finē mūdi q̄tūcūq3 tribulationib⁹impellat.vel aliter.
Maneat.in gloria eterna. q Q̄cūq3 petieritꝭ patrē
in noie meo det vobis.dūmodo tñ iſta petitio fiat p̄ no-
bis pie ⁊ p̄ſeuerant:ſicut.ſ̄.expoſitū eſt eodē capitulo.
r Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. In hoc cōludit
intentū p̄ h̄ ſignās q̄ oia p̄dicta dixit eis ad hūc finē.ſ. vt
mutuo ſe diligant. s Si mūd⁹. Hic agit de palmitū
adherētiū purgatione p̄ tribulatiōes futuras ꝯ ipas eos
cōſolādo:⁊ diuidit in tres.q2 p̄ ad eoꝝ ꝯſolationē rōnes
inducit.ſecūdo eas exponit:ibi. Memētote.tercio excu-
ſationes p̄ſequētiū excludit:ibi. Si nō veniſſem:Circa p̄
mū ponit duas rōnes.p̄ma ſumit exemplo ſui. Mēbra
em̄ refutare nō debēt cōditionē capitis cū nō ſint maio-
ris dignitatis imo minoris:xp̄s aūt caput eſt apl̄oꝝ:⁊ iō
exemplo xp̄i debēt patient tolerare tribulatiōes p̄ſequē
tiū:⁊ h̄ eſt qd̄ di. s Si mūdus vos odit. hic accipit ſi
p̄ q2.q.d.q2 futurū eſt q̄ mūdus vos odiat. t Scitote
ad cōſolationē vr̄am. v Quia me priorē vobis odio
habuit. p̄pter qd̄ dicit Aug⁹.in ſmone. Recuſat eē in cor
pore q̄ odiū nō vult ſuſtinere cū capite. Secūda rō ſumi
tur ex p̄te mundi.ſil̄itudo em̄ eſt cā dilectionis ſm̄ illud
Eccl̄.xiij. Oē aial diligit ſibi ſil̄e. ⁊ diſſimilitudo eſt cau-
ſa odij. Apl̄i aūt diſſil̄es erāt hoib⁹ mūdanis. ⁊ iō nō de-
bebāt admirari ſi p̄ſecutiones ſuſtinerēt ab ipſis: ⁊ h̄ eſt
qd̄ di. x Si de mūdo fuiſſetis.l3 apl̄i eēnt de mūdo p̄
ſentia corporali:nō tñ erāt de mūdo cōcupiſcētias mūdi
imitādo. y Mūdus qd̄ ſuū erat diligeret. ſ3 ꝯ h̄ videt
eſſe q̄ aliq̄ p̄ncipes mūdani de quib⁹ loquit ſaluator: cū
eſſent p̄ſecutores apl̄oꝝ: aliq̄s tñ mūdanos ⁊ malos nō
diligebāt:ſ3 magꝭ p̄ſeq̄bant vt latrones ⁊ p̄dones ⁊ hmōi
quos interficiebāt. Dicendū q̄ malū non pōt eſſe purū q̄n
habeat aliq̄d de bono:alit ſeip̄m deſtrueret ſm̄ p̄hm.iiij.
ethi. Licet igit p̄ncipes illi q̄ p̄ſecuti ſūt apl̄os eſſent mū
dani ⁊ mali q̄tū ad ſup̄biā ⁊ infidelitatē ⁊ hmōi tñ aliq̄d

vt aīam ſuā ponat q̄s pro
amicis ſuis. Uos amici
mei eſtis ſi feceritis q̄ ego
i p̄cipio vobis. Iā nō dicā
k vos ſeruos : q2 ſu⁹ neſcit
l q̄d faciat dñs ei⁹. Uos āt
dixi amicos : q2 oia q̄cūq3
audiui a p̄re meo nota feci
m vob̄. Nō vos me elegiſtis
n ſ3 ego elegi vos ⁊ poſui voſ
o vt eatis ⁊ fructū afferatis
q ⁊ fruct⁹ vr̄ maneat : vt qd̄
cūq3 petieritis patrē i noīe
r meo det vob̄. Hec mādo
vobis vt diligatis inuicem

s t Si mūdus vos odit ſcito-
v te q2 me priorē vobis odio
x habuit. Si de mūdo fuiſſe
y tis:mūd⁹ qd̄ ſuū erat dili-
gēt. Quia vo de mūdo nō
eſtis ſ3 ego elegi vos d̄ mū
do: p̄pterea odit vos mū-
dus. Memētote ſmonis
a mei quē ego dixi vob̄. Nō
b eſt ſu⁹ maior dño ſuo. Si
me p̄ſecuti ſunt:⁊ vos p̄ſe
c quent. Si ſmonē meū ſer
d uauerūt ⁊ vr̄m ſuabūt Sꝫ
hec oia faciēt vob̄ p̄pt no-
e men meū:q2 neſciunt eū q̄

bonū habebāt:vtpote iuſticiā clemētiā:vel aliq̄ hmōi:ſic
legit de traiano ⁊ multꝭ alijs p̄ncipib⁹mūdanis:⁊ ſic p̄ſe
q̄bant latrones ⁊ p̄dones inq̄tū erāt eis diſſil̄es in bono
iuſticie:ſicut ecōuerſo p̄ſeq̄bant apl̄os ⁊ alios fideles in
q̄tū erāt eis diſſil̄es in infidelitate. Sed adhuc diceres:
q2 ſunt aliq̄ mūdani
in eodē vicio cōicā-
tes q̄ tñ ſe p̄ſequū
tur vt ſup̄bi ⁊ cupi-
di: p̄pt h̄ dicendū q̄
duplex eſt amor.ſ.
amicitie ⁊ ꝯcupiſcē
tie. In amore autē
amicitie ſil̄itudo eſt
cā amoris:q2 amic⁹
vult amico bonum
inq̄tū app̄hēdit ip̄ꝫ
quodāmō vnū ſibi
q2 amic⁹ eſt alit ip̄e
ſm̄ p̄hm. h̄ aūt non
eſt p̄ realē idētitatē
ſ3 p̄ cōformitatē. Si
aūt nō eſt in amore
ꝯcupiſcētie q̄ aliq̄s
vult ſibi ipi bonū: ⁊
iō quāto pl⁹ diligit
ſe amore cōcupiſcē
tie q̄3 aliū ſibi ſimilē amore amicitie:tāto odit eū inq̄tū
ipedit p̄ eū a cōſecutione boni amati:⁊ ſic vn⁹ſup̄b⁹ odit
alterū inq̄tū ſurripit ſibi ſingularē excellētiā quā cupit
⁊ auar⁹ ſil̄r auarū:inq̄tū arripit ſibi lucrū qd̄ deſiderat:
⁊ ſic de alijs. z Mementote. Hic exponit rōnes p̄di-
ctas:⁊ p̄ p̄mā:ſecūdo ſecundā:ibi. Sed h̄ oia. Prima rō
erat de p̄ſecutione illata xp̄o ⁊ apl̄is inferēda:⁊ q̄tū ad h̄
dicit. z Memētote ſmo.mei quem ego dixi vobis.ſ̄.
xiij.ca. a Nō eſt ſeru⁹ maior dño ſuo.q̄ aūt pri⁹ voca-
uit eos ſuos.xiij.ca.⁊ h̄ idē repetit:nō eſt ꝯ illud qd̄ in h̄
cap̄lo dixit. Iā nō dicā vos ſuos. Seruit⁹ em̄ quā apl̄is
attribuit nō eſt aliud q̄3 ſubiectio ex amore filiali ad xp̄m
q̄ di ſeruit⁹ large. Seruit⁹ aūt quā ab eis excludit ē timo
ris ſuilis q̄ a charitate excludit:vt hr̄.j. Ioh.iiij. b Si
me p̄ſecuti ſūt.⁊ vos p̄ſe.ſi p̄ q2.q.d.q2 me p̄ſecuti ſunt d̄
facto:nō eſt mirū ſi vos p̄ſequent in futuro. c Si ſer-
monē meū ſeruauerit ⁊ vr̄m ſeruabūt. Hic pōt accipi ly
ſi dupliciter.ſ.p̄ q2 ⁊ p̄ nō.q2 aliqui v̄bū xp̄i deuote ſu-
ſceperūt.vt nicodem⁹ lazar⁹ ⁊ ſorores ei⁹ ⁊ ſil̄es: ⁊ aliq̄ cō
tempſerūt ſicut ſcribe ⁊ phariſei:⁊ ſil̄r fuit de apl̄is:q2 alli
qui eos deuote audiebāt:ſicut p3 de cornelio Act.x. ⁊ in
plurib⁹ alijs locꝭ:⁊ multi eos cōtēpſerūt ⁊ a ſe repulerūt
vt p3 Act.xiij. vbi barnabas ⁊ paul⁹ dixerūt. Uob oport
tebat p̄mū loq̄ verbū dei:ſ3 q̄m repellitꝭ illud ⁊ indignos
⁊c. d Sed h̄ oia. Hic exponit ſecūdā rōnem q̄ fuit de
odio mūdanoꝝ erga apl̄os:cui⁹ cām explicat dicēs. Sꝫ
hec oia faciēt vobis p̄pter nomē meū.i. p̄pter cōfeſſionē
⁊ p̄dicationē nois mei. e Quia neſciūt eū q̄ miſit me.
i.deū patrē:Cōtra h̄ videt illud pſ̄.lxxv. Not⁹ in iudea
de⁹. Dicendū q̄ habuerūt noticiā determinatā de vnita-
te dei:de pluralitate aūt p̄ſonarū nō habuerūt noticiam:
niſi ſup̄iores ſcripturas intelligētes tñ illa noticia fuit ob
ſcura:q2 ante temp⁹ xp̄i nō fuit myſteriū trinitatꝭ ad ple
nū reuelatū. Illa etiā noticia quā habebant de hoc iudei
fuit eis obſcurata ex odio qd̄ cōceperant ad doctrinā xp̄i
⁊ ſic l3 cognoſcerent inq̄tū eſt pater oim̄ p̄ creationē:nō
tamē cognouerūt eum inq̄tum miſit filiū ſuum ad ſalu-
tem credentiū:iſta tamē ignorantia nō excuſabat eos in
p̄ſecutione xp̄i ⁊ apl̄oꝝ:q2 procedebat ex odio ⁊ inuidia
vt dictū eſt. Sil̄r ignorātia nō excuſabat tyrannos: apo-
ſtolos ⁊ alios fideles p̄ſequētes q2 p̄cedebat ex obſtina-
tione eoꝝ in peccato idolatrie: qd̄ p3 ex h̄ q2 videbat per
apl̄os fieri ſigna virtutis diuine:⁊ tñ p̄manebāt in infide
litate:quia aliqui attribuebant ſcientie magice ⁊ male,

f Si nō veniſſem ⁊ locutꝰ fuiſſē eis peccatū
g nō haberēt. Nūc aūt excu
h ſationē nō hñt de peccato
i ſuo. Qui me odit ⁊ patrē
k meū odit. Si opa nō feciſ
ſem i eis: q̄ nemo aliꝰ fecit:
l pctm̄ nō haberēt. Nūc āt
m ⁊ viderūt ⁊ oderūt ⁊ me ⁊
n patrē meū. Sed vt adim
o pleat̃ ſermo q̄ in lege eoꝝ
p ſcriptꝰ eſt: qꝛ odio habue
q rūt me gratis: Cū aūt vene
s rit paclitꝰ quē ego mittam
t vobis a patre ſpm̄ verita
v tis q̄ a patre ꝓcedit: ille te
ſtimoniū ꝑhibebit de me.
x Et vos teſtimoniū ꝑhibe
y tis: qꝛ ab initio mecū eſtis

Ca. xvj.

a Hec locutꝰ
b ſum vobis vt nō ſcā
c dalizemini. Abſq̄ ſy
d nagogis facient vos. Sꝫ
e venit hora vt oīs qui inter
ficit vos: arbitret̃ obſequi
f um ſe preſtare deo. Et hec
facient vobis: quia nō no
g uerūt patrē neq̄ me. Sed
hec locutꝰ ſuꝫ vobis vt cū
venerit hora eoꝝ: remini
ſcamini: quia ego dixi vo
h bis. Hec aūt vob̄ ab īitio
i nō dixi: qꝛ vobiſcuꝫ eram.
k Et nūc vado ad eū q̄ miſit

f Si nō veniſſem. Hoc oſtēdit ꝑſecutores xp̄i ⁊ fideliū inexcuſabiles: ⁊ h̄ oſtēdit dupliciť: p̄ ex his q̄ facta ſunt ī xp̄i pñtia. ſecūdo ex his que facta ſunt in eiꝰ abſentia: ibi. Cū aūt venerit. ꝑma in duas: qꝛ p̄ oſtēdit eos inexcuſabiles verbis. ſecūdo factis: ibi. Si opa. Circa primū ſciēdū ꝙ doctrina xp̄i fuit ita mūda pura ⁊ ꝑfecta: vt pꝫ intuenti ⁊ dictis ꝓphaꝝ cōſona ⁊ ipoꝝ impletiua: vt pꝫ conferenti nouū teſtamētū veteri. Itē ſic fuit confirmata miracul̄ ſoli deo poſſibilibꝰ ꝙ ſufficienter debebat cōuincere audiētes ad credēdū ꝓpť qđ dicit Nicodemꝰ. ſ. iij. ca. Scimus qꝛ a deo veniſti magiſter Nemo em̄ pōt h̄ ſigna facere q̄ tu facꝭ niſi fuerit deꝰ cū eo ꝓpter qđ infidelitaſ iudeoꝝ fuit maximū peccatū: ⁊ h̄ eſt qđ dř. f Si non veniſſem. h̄ dixit qꝛ eiꝰ aduētus erat eis ꝓmiſſus in lege ⁊ ꝓph̄is. g Et locutꝰ fuiſſeꝫ eis. ly nō qđ in aliquibꝰ libris interponiť nō eſt de textu: ſꝫ reſumiť ex p̄cedēti clauſula. h Peccatū nō haberēt. ſ. peccatū infidelitatis in me qđ dř ſpāliter peccatū ꝓpter eiꝰ grauitatē: tñ ſine h̄ habebāt bene alia peccata ⁊ ante habuerāt. i Qui me odit ⁊ patrē meū odit. Hoc ſubdit ad oſtendēdū ꝙ excecatio iudeoꝝ: doctrine tam efficaci nō credētiū ꝓceſſit ex inuidia ⁊ odio ꝯ ipm̄. k Si opa. Hic poniť ſecūda rō ad oſtendēdū eos inexcuſabiles: q̄ ꝓcedit ex opibꝰ factis a xp̄o que fuerūt ita magna ⁊ virtutē creature trāſcendētia ꝙ nullꝰ aliꝰ fecerat ante talia: vt pꝫ in illuminatione ceci nati: ⁊ in ſuſcitatione lazari quadriduani: ⁊ in ſupnaturali eclypſi in paſſione xp̄i: ⁊ ideo ſi illi q̄ fuerūt increduli moyſi ⁊ ꝓphetis fuerūt grauiter puniti inexcuſabiles reputati: multo fortiꝰ iſti: ⁊ h̄ eſt qđ diciť. k Si opa nō feciſſem in eis q̄ nemo aliꝰ fecit peccatuꝫ nō haberēt: ſcꝫ infidelitatꝭ in me lꝫ haberēt alia peccata. l Nunc aūt ⁊ viderūt. ſ. opa. m Et oderūt ⁊ me ⁊ patrē meū: qꝛ ex odio ad xp̄m ipſiꝰ opa tāq̄ maligna attribuebāt beelzebub ꝑncipi demonioꝝ. vt hř Math. xij. n Sed vt adimpleat̃ ſmo. hic vt teneť cōſecutiue: qꝛ ex odio eoꝝ ſecuta eſt impletio illiꝰ ſermonis. o Qui in lege eoꝝ ſcriptꝰ eſt. ſ. pš. xxxiiij. p Odio habuerūt me gratꝭ. i. ſine cā: imo ecōtrario hēbāt cām amādi eū ex beneficijs eis impēſis in docēdo eos ⁊ ſanādo īfirmos eorū. q Cū aūt venerit. Hic oñdit eos inexcuſabiles ꝑ ea q̄ facta ſūt in xp̄i abſentia: videlꝫ ꝑ aduentū ſpūſſancti ſuꝑ apl̄os poſt aſcēſionē xp̄i: qđ fuit ſignum manifeſtiſſimū ad doctrinā xp̄i cōfirmādā: ⁊ h̄ eſt qđ dř. q Cū aūt venerit paclitꝰ. i. cōſolator. s Quē ego mittā vobis a patre. In h̄ oſtēdit ſpm̄ſanctū a ſe ꝓcedētē inq̄tū dicit ſe illū mittē. t Spm̄ veritatis q̄ a pr̄e ꝓcedit. In q̄ oſtēdit ſpm̄ſanctū a patre ꝓcedere: qꝛ ꝓcedit ab vtroq̄. v Ille teſtimoniū ꝑhibebit de me. Qꝛ em̄ hoies prīꝰ illitterati ⁊ ſimplices de ꝓfunditate ſcripturaꝝ ſubito plane loq̄rent̃ ⁊ in oibꝰ linguis fuit maximū ſignū ad cōfirmādū fidē xp̄i. x Et vos teſtimoniū ꝑhibebitꝭ. p̄dicādo oibꝰ populis. y Quia ab inicio mecū eſtis. Nō eſt ītelligēdū ꝙ fuerit cū eo a ꝑncipio vite eiꝰ: ſꝫ ab inicio ſue p̄dicatiōis qñ incepit docē ⁊ miracula facē. xvj.

a Hec locutꝰ ſum. Poſtq̄ xp̄s aliq̄s rōnes poſuit ad diſcipuloꝝ cōſolationē: hic magis explicat ſuā intentionē: ⁊ diuidiť i tres: qꝛ p̄ dicta explicatio poniť: ſecūdo eiꝰ effectꝰ oñdiť: ibi. Dicūt ei diſcipuli. tercio intentū ꝯcludiť ibi. Hec locutꝰ ſum. ꝑma in duas qꝛ p̄ ponit rōnes q̄bus ꝯſolatꝰ eſt eos de tribulationibꝰ futuris: ⁊ h̄ vt cōtinuet ſe ad dicta imediate p̄cedētia. ſcđo explicat rōnes cōſolatorias de receſſu ſuo: ibi. Et nūc va. ꝑma in duas: qꝛ p̄ expōit intētionē ſuā. ſcđo ſubiūgit dicti rōneꝫ ibi. Hec vo. ab īitio In ꝑma ğ ꝑte dř ſic a Hec locutꝰ ſum i. ad ꝯſolationeꝫ veſtrā ꝯ futuras tribulatiōes. b Vt ñ ſcā. cadēdo ꝑ impatiētiā qñ eueniēt vobis: Scādalizare diciť a ſcādalon grece qđ ſignificat impactionē pedis ꝑ quaꝫ hō ruit. ⁊ ad ſilitudinē huiꝰ in ſpūalibꝰ dř q̄s ſcadalizari in tribulatiōe qñ eſt ei occaſio cadēdi ꝑ impatiētiā. c Abſq̄ ſynagogis facient vos. Incipit h̄ explicare in ꝑticulari tribulatiōes futuras inť quas eiectio de ſynagoga reputabat̃ magna: ſicut apud nos eiectio de eccl̄ia ꝑ excōicationē. d Sed venit hora. de ꝓpinquo e Vt oīs q̄ interfi. vos arbi. obſe. ſe p̄. deo qđ dupliciter intelligiť. Vno mō de deo vero. ⁊ ſic iudei excecati interficiētes fideles arbitrabant̃ ſe obſequium p̄ſtare deo celi. Iſta tñ ignorātia eos nō excuſabat vt dictū eſt. Alio mō exponiť de deo opinatiue dicto ſm̄ errorē gentiliū: ⁊ ſic gētiles interficientes xp̄ifideles credebāt ſe obſequiū preſtare deo. ſ. ioui vel ſaturno vel hmōi. f Et h̄ faciēt vobis. exponat̃ ſicut capl̄o p̄cedēti. g Sed hec locutus ſuꝫ vo. vt cū ve. ho. eoꝝ remi. qꝛ ego dixi vobis. vt faciliꝰ toleretꝭ tāq̄ p̄dicta vobis ab eo qui certitudinaliť pōt denūciare futura ꝯtingētia. Iſta em̄ p̄dixit xp̄s apl̄is vt ꝓuiderent ſibi de patiētia: qꝛ minꝰ feriūt iacula q̄ p̄uident̃ vt dicit Gregꝭ. Cuiꝰ rōnem aſſignat Tulliꝰ in libro de tuſculanis q̄ōnibꝰ. Qia em̄ bona ⁊ mala corꝑalia minora vident̃ ⁊ minꝰ ponderant̃ pñtia q̄ futura: vñ ſenſibiliť videmꝰ ꝙ aliq̄ bona tp̄alia vel corꝑalia delectabilia multū deſiderant̃ anteq̄ habent̃: hita v̄o parū app̄ciant̃. nūc āt ita eſt ꝙ cū aliq̄s ſibi p̄uidet ꝯ mala futura app̄hēdit ea quaſi quodāmō pñtia. iō vident̃ minora. h Hec autē Hic ſubdit ſui dicti rōnem videlꝫ q̄re tūc iſta dixerit eis ⁊ nō a principio vocationis ipoꝝ dicēs. Hec aūt vob̄ ab incio nō dixi. h̄ eſt iſta v̄ba ad ꝯſolationē veſtrā ꝯ futurā tribulatianē. vt pꝫ Math. x. vbi tribulationes p̄dicūtur apl̄is nō tñ ꝯſolādo eos ſicut hic ⁊ ſubdiť cā. i Quia vobiſcū erā. ꝯfortās vos mea pñtia corꝑali: ſꝫ qꝛ mō iminet receſſus meꝰ indigetꝭ ꝯ talia ꝯſolari. k Et nūc vado. Hic explicat rōnes cōſolatorias de receſſu ſuo q̄ fuerūt tres. Vna fuit de ꝓmiſſone ſpūſſancti. Alia de ꝓmiſſione reditꝰ ſui. Alia de ꝓmiſſione acceſſus eoꝝ ad patrē ſecūdā explicat: ibi. Modicū. terciā ibi. In illa die. q̄uis nō fuerint ſupra poſite: eodē ordine. Prima in duas. qꝛ p̄ ꝓmittit ꝑ receſſum ſuū donū ſpūſſancti. ſecūdo oſtēdit efficatiā huiꝰ doni: ibi. Et cū venerit. Dicit ğ ꝑmo ſic. k Et nūc vado ad eū qui miſit me: qꝛ impleui officium p̄dicationis mee. Et nemo ex vobis interroget me q̄ vadis. Sꝫ h̄ videť ꝯ illō qđ ſupra dictū eſt ca. xiij. vbi petrꝰ q̄ſiuit. Dñe quo vadis. ⁊. xiiij. dixit Tho. Dñe neſcimꝰ q̄

l me. Et nemo ex vobis int
m rogat me q̄ vadis. Sed qꝛ
n hec locut⁹ ſum vobis triſti
cia implebit cor vr̄m. Sʒ
ego ꝟitatē dico vobis ex-
pedit vobis vt ego vadā
o Si em̄ nō abiero paclitus
nō veniet ad vos. Si autē
abiero mittā eum ad vos.
p Et cum venerit ille arguet
q r mūdū de pctō ꝛ ꝺ iuſticia
ꝛ de iudicio. De peccato
q̄dē qꝛ nō crediderūt i me
s De iuſticia ꝟo qꝛ ad pr̄em
t vado: ꝛ iam nō videbitis
v me. De iudicio aūt qꝛ prin
x ceps hui⁹ mundi iam iudi
y cat⁹ eſt. Adhuc multa ha-
beo vobis dicere: ſed non
z poteſtis portare mō. Cuʒ
a aūt venerit ille ſpūs verita
tis: docebit vos oēm veri
b tatē. Non em̄ loquet̄ a ſe-
c metipſo: ſed quecūqʒ audi
d e et loquet̄: ꝛ que vētura ſūt
f annūciabit vobis. Ille me
clarificabit: qꝛ de meo acci
piet ꝛ annunciabit vobis.
g Oia quecūqʒ hʒ pat̄: mea
h ſunt. Propterea dixi quia
de meo accipiet ꝛ annūcia
i bit vobis. Modicū ꝛ iam
k nō videbitis me ꝛ iterū mo
dicū ꝛ videbitis me qꝛ va
do ad pr̄em. Dixerūt ḡ ex
diſcipul' ei⁹ adiuicē. Quid
l eſt hoc qd̄ dicit nob modi
m cū ꝛ nō videbitis me ꝛ ite
rūʒ modicum ꝛ videbitis
n me ꝛ qꝛ vado ad patrem.

vadis. q. d. vellem ꝯſcire. Dicendū ꝙ in pncipio xp̄s locu
tus eſt eis tmīnō de ſuo receſſu: ꝛ tūc bn̄ q̄ſierūt q̄ iret vt
allegatū eſt. Sʒ poſtea inꝑpoſuit de tribulationib⁹ eis fu
turis in q̄b⁹ interfectores eoꝝ reputabāt ſe deo p̄ſtare ob
ſequiū qd̄ videbat̄ nimis durū ꝛ extraneū: ꝓpter qd̄ ipſi
tāqʒ adhuc imꝑfecti
fuerūt ita ſtupefacti
ꝛ attoniti ꝙ oino ob
mutuerūt. ꝛ tūc q̄ſi
exprobrando dixit.
l ¶ Et nemo ex vob
interrogat me ꝛc̄. q.
d. ex timore ꝛ triſti-
cia facti eſtis muti:
ꝛ h̄ pꝫ ꝑ l'ram ſequē
tē cū dr̄. m ¶ Sed
qꝛ hec locut⁹ ſuʒ vo
bis de tribulationi-
bus futuris.
n ¶ Triſticia imple-
bit cor vr̄m. Et qꝛ cū
h̄ triſtabant̄ de receſ
ſu xp̄i de cui⁹ p̄ńtia
ꝯfidebāt in tribula-
tionib⁹ ꝯſolari. iō
ſubdit. Sʒ ego veri
tatē vobis dico: ex-
pedit vobis vt ꝛ ego
vadā. ꝛ ſubdit cām
dicēs. o ¶ Si em̄
nō abiero ꝑaclit⁹ nō
veniet ad voſ: qꝛ ple
nitudo ſpūſſancti ñ
erat dāda niſi poſt aſcēſionē xp̄i. p ¶ Et cū venerit. Hic
oñdit efficaciā illi⁹ doni: ꝛ h̄ i trib⁹. p̄ reſpectu ipſi⁹ mūdi.
ſcdō reſpectu apl'oꝝ: ibi. Adhuc habeo. t̄cio reſpectu xp̄i
ibi. Ille me clarificabit. Effect⁹ aūt ſpūſſcti reſpcū hoim
mūdialit̄ viuētiū eſt arguitio ipoꝝ: ꝛ h̄ eſt qd̄ dicit.
p ¶ Et cū venerit ille arguet mundū. i. arguendū ꝛ cōdē-
nādū oñdit de trib⁹. ſ. q ¶ De pctō. infidelitat' i xp̄m qꝛ
ſine fide mediatoris nō remittit̄ aliqd̄ pctm̄. r ¶ De iuſti
cia. ſ. xp̄i quā ñ acceptauerūt hoies mūdani. s ¶ Quia
ad patrē vado. Per h̄ em̄ ꝙ xp̄s ad patrē rediēs reſurre-
xit ꝛ ad celū aſcēdit declarata eſt iuſticia ei⁹ ſm̄ ꝙ arguit
petr⁹ Act. ij. Ihm nazarenū virū approbatū a deo. ſeq̄t.
Hūc ihm reſuſcitauit de⁹ cui⁹ oēs teſtes nos ſum⁹ dextra
ḡ dei exaltat⁹ ꝛc̄. Et h̄ ı⁹ iuſticie xp̄i declaratio erat ꝑſecu
toꝝ ei⁹ manifeſta arguitio vel cōdēnatio. t ¶ Et iā nō vi
debit' me. p̄ńtia corꝑali habitantē vobiſcū: qꝛ p⁹ aſcēſio-
nē nō viderūt eū lʒ p⁹ reſurrectionē aliqñ eis appareret
añ aſcenſionē: tñ nō habitabat cū eis ſicut ante: qꝛ iā non
erat i mortali corꝑe. v ¶ De iudicio aūt. qꝛ pnceps hui⁹
mūdi. i. diabol⁹. ſicut. ſ. expoſitū eſt ca. xiiij. x ¶ Iā iu-
dicat⁹ eſt. i. condēnat⁹ diuina ſn̄ia tāqʒ obſtinat⁹: ꝛ ꝑ ꝯñs
oēs ei adherētes eodē iudicio oſtēdunt̄ cōdēnabiles.
y ¶ Adhuc multa. Hic oſtēdit efficatiā ſpūſſancti reſpctū
apl'oꝝ q̄ ꝯſiſtit i illuſtratiōe ipoꝝ de ꝓfūdiſſimis ꝛ altiſſi
mis fidei ſecret': ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄. Adhuc multa habeo vob di
cere ſʒ nō poteſtis portare mō: ꝓpter vr̄am imꝑfectionē ꝛ
eoꝝ arduitatē. z ¶ Cū aūt venerit ille ſpūs ꝟitat'. i. ſpūſ
ſanct⁹ qui eſt ꝟitas ꝑ eſſentiā ꝛ effectiue docēdo eā.
a ¶ Ille ſpi. ve. do. vos oēm veritatē. ſ. neceſſariā ad ſalutē
nō ſolū ꝓ ꝑſonis vr̄is: ſʒ etiā ad regimē eccleſie ꝛ fideliū i
ſtructiōe. Et qꝛ poſſent credere ꝙ ſpūſſanct⁹ eēt maior fi-
lio eo ꝙ debebat docere eos de maiorib⁹: iō hūc errorē re
mouet dicēs. b ¶ Nō em̄ loquet̄ a ſemetipo: qꝛ ſicut nō
eſt a ſe ſʒ a pr̄e ꝛ filio ita nec a ſe loquit̄. iō ſeq̄t. c ¶ Sed
q̄cūqʒ audiet a me ꝛ a patre. qꝛ ſuū audire eſt ab eis ꝓce-
dere. d ¶ Loquet̄. ſ. vob: ſʒ nō eſt intelligēdū h̄ generalit̄
de oib⁹ q̄ audit ſpūſſanct⁹ a pr̄e ꝛ filio: qꝛ ab eis accipit ſci
entiā infinitā: ſʒ de oib⁹ ꝑtinētib⁹ ad eoꝝ ſalutē ꝛ eccl'ie re
gimē vt dictū eſt. e ¶ Et q̄ vētura ſūt annūciabit vobis

Multa em̄ de futuris ꝑ ſpm̄ſcm̄ reuelata fuerūt apl'is: ſic
Iohāni ꝑ ſpm̄ſanctū reuelat⁹ eſt ꝓceſſus eccl'ie vſqʒ ad fi
nē mūdi i apoca. Et petro ſuū martyriū ſm̄ ꝙ ipſemet dic̄
ij. Petri. j. Scio qꝛ velox eſt depoſitio tabnaculi mei ſm̄
ꝙ dn̄s ihs xp̄s ſignificauit m̄. Et paulo reuelate ſunt fu-
ture ſibi tribulatio-
nes i hieroſolymis:
vt h̄r. Act. xx.
f ¶ Ille me clarifica
bit. Hic pōit̄ effica-
tia ſpūſſcti reſpectu
ipi⁹ xp̄i q̄ fuit decla
ratio ipſi⁹ diuinitat' q̄
manifeſta eſt ꝑ ſpm̄
ſanctū apl'is datum
qꝛ ſicut p̄dictū eſt il
lud fuit ſignū maxi
mū ad confirmādū
xp̄i doctrinā: ꝛ h̄ eſt
qd̄ dr̄. f ¶ Ille me
clarificabit quia de
meo accipiet. a me
ꝓcedēdo. Nec eſt ꝑ
h̄ intelligēdū ꝙ pa-
trē eſſentie filij reci-
piat qꝛ inuiſibilis eſt
ꝛ iō ſi aliq̄d capitur
totū capit̄: oē autē
ꝟbū ꝓcedēs ab aliq̄
nālit̄ ipm manife-
ſtat: ꝛ ſic ſpūſſanct⁹
ꝓcedēs a filio ꝛ to-
tā ei⁹ eēntiā accipiēs
totū ipʒ māifeſtat. Qꝛ aūt ſpūſſanct⁹ ꝓcedit ab ipo oſtē-
dit ꝯñr dicēs. g ¶ Oia q̄cūqʒ hʒ pat̄ mea ſūt. Oia em̄ q̄
ſūt pr̄is filio cōicant̄ excepta ꝓprietate pr̄na i q̄ a filio diſti
guit̄: ꝛ ꝑ ꝯñs virt⁹ ſpiratiua filio cōicat̄: cū in ipa pr̄ ei nō
opponat̄ ꝛ h̄ eſt cā q̄re ſpūſſanct⁹ ꝓcedit a filio ſicut a pr̄e
qꝛ ſūt vnū in ꝟtute ſpiratiua: ꝛ h̄ ē qd̄ ſubdit. h ¶ Pro-
pterea dixi qꝛ de meo accipiet. q. d. ꝓpt̄ h̄ dixi ꝙ a me ꝓce
dit. Quia oia q̄cūqʒ hʒ pr̄ mea ſunt: qꝛ m̄ cōicat oia: exce
pta ꝓprietate pat̄na. i ¶ Modicū. Hic explicat ea q̄. ſ.
dixerat ad eoꝝ cōſolatiōnē de ſuo reditu: ꝛ diuidit̄ i tres
qꝛ p̄ ponit̄ dicta explicatio. ſcdō ex h̄ ſequēs diſcipulorū
dubitatio: ibi. Dixerūt ḡ. tercio dubitatiōis expoſitio: ibi
Cognouit ḡ. In pma igit̄ ꝑte ad eoꝝ cōſolationē oñdit
ꝙ temp⁹ modicū erat futurū vſqʒ ad ſuū reditū ꝑ reſurre
ctionē ſuā dicēs. i ¶ Modicū ꝛ iā nō videbitis me. ſm̄
Aug'. ꝑ iſtud modicū intelligit̄ temp⁹ ab illa hora q̄ loq̄
bat̄ xp̄s diſcipulis vſqʒ ad ſuā paſſionē ꝛ mortē ꝑ quam
ſubtract⁹ eſt eis: ꝛ ſic nō viderūt eū. k ¶ Iterū modicū
ꝛ videbitis me. ꝑ iſtud ſecūdū modicū intelligit̄ tempus
ab hora ſue mortis vſqʒ ad reſurrectionē ſuā: qꝛ tūc iterū
viderūt eū: vtrūqʒ aūt temp⁹ modicū fuit. ſm̄ ꝟo Criſo.
aliter exponit̄: qꝛ ꝑ primū modicū intelligit̄ temp⁹ ab ho
ra paſſionis vſqʒ ad temp⁹ reſurrectionis ꝛ tūc eſt ſenſus
l ¶ Modicū ꝛ nō videbitis me. q. d. temp⁹ in quo nō vide
bitis me ꝑ ſubtractionē a vobis in mea morte erit modi
cū: ꝛ ideo nō debetis deſolari: ꝑ ſecūdū modicū cum dr̄.
m ¶ Iterū modicū ꝛ videbitis me. intelligit̄ tempus ab
hora reſurrectionis vſqʒ ad aſcenſionē in quo apparuit
eis loquēs de regno dei: vt h̄r Act. j. ꝛ illd̄ temp⁹ fuit mo
dicū reſpectu tpis ſequētis vſqʒ ad finē mundi. ideo ſub-
dit̄. n ¶ Quia vado ad patrē. q. d. quando in celū aſcen
dam extunc non videbitis me cōiter loquēdo niſi in ge-
nerali reſurrectione: ꝓpter qd̄ dicit̄ Act. j. Viri galilei
quid ſtatis aſpicientes in celū: hic ihesus qui a vobis eſt
aſſumptus in celū ſic veniet quēadmodū vidiſtis eū. q.
d. amplius non videbit̄ in terra p̄ńtia corꝑali vſqʒ quo ve
niet ad iudicium. Qꝛ em̄ aliquib⁹ ſanctis apparuit po-
ſtea fuit ex ſpāli gr̄a: ſicut apparuit iohāni euāgeliſte añ
mortē ſuā vocās eū ad celeſtē gloriā. Simil'r ꝛ petro appa-

rnit ante crucifixiōem ſuam dicēs ei. Vado romā iteruȝ crucifigi. qȝ in crucifixiōe petri futura dicebat ſe xp̄s crucifigi. ſicut in pſecutiōe fideliū dicit ſe pſecutionem pati. Act. ix. Et ſil̕r appꝛuit paulo qñ fuit pſtratus de celo. vt hr̄ ibidē. ⁊ iſta expoſitio Criſ. magis ē pſona v̄bis chꝛiſti vt poſt videbiꝶ magis. o ❡ Dicebant

Hic poniꝶ diſcipl̕orū dubitatio: quia i v̄bis xp̄i erat obſcuritas ex h̄ ꝙ ibi videbatur q̄dā ꝯdictio i hoc ꝙ dixerat. Modicū ⁊ nō videbitis me. ⁊ poſtea. Iterū modicū ⁊ videbitis me. ⁊ iō dubitauerūt de intellectu iſtoꝛuȝ v̄boꝝ. ⁊ patet lr̄a.

p ❡ Cognouit. h̄ ponitur dubitatiōis ſolutio. ⁊ diuidiꝶ i duas. qȝ p̄mo dubitatio eoꝝ ſoluiꝶ. ſcd̄o exemplū ad ꝓpoſitū induciꝶ ibi. Mulier aūt In p̄ma pte diciꝶ ſic. p ❡ Cognouit aūt ih̄us. qȝ vol. eū inter. hoc em̄ cognouit xp̄s inq̄ẜtuȝ deus cui⁹ eſt ꝓpꝛiū ſecreta coꝛdiū cog̃ſcere ꝓpꝛia v̄tute Cognouit etiā hoc inq̄ẜtū hō: qȝ anima xp̄i videt in v̄bo oīa que deus videt ſcientia viſionis.

dicebāt h̄. Quid eſt h̄ qd̄ dicit modicū. Neſcim⁹ q̄d
p loquiꝶ. Cognouit aūt ih̄s
qȝ volebāt eū interrogare
q ⁊ dixit eis. De hoc queritis inter vos qȝ dixi. modicū ⁊ nō videbitis me: ⁊ iterū modicū ⁊ videbitis me
r Amen amē dico vobis qȝ ploꝛabitis ⁊ flebitis vos.
s mūdus aūt gaudebit vos
t aūt ꝯtriſtabimini. ſȝ triſticia veſtra verteꝶ in gaudiū
v Mulier cū parit triſticiam habȝ: qȝ venit hoꝛa ei⁹ Cū aūt pepit puer: iā non meminit p̄ſſure ꝓpter gaudiū
x qȝ natus eſt hō in mūdum
y Et vos igitur nūc quidem
z triſticiam habetis. Iteruȝ aūt videbo vos: ⁊ gaude-
a bit coꝛ veſtrū: ⁊ gaudiū ve
b ſtrū nemo tollet a vob̄. Et
c in illo die me nō interrogabitis quicq̄ȝ. Amen amen
d dico vobis. ſi q̄d petieritꝭ
e patrē i noīe meo dabit vo
f bis. Vſqȝ mō non petiſtis
g quicq̄ȝ in noīe meo. Peti-
h te ⁊ accipietis vt gaudiuȝ
i veſtrū ſit pleuū. Hec in ꝓuerbijs locut⁹ ſum vobis
k Venit hoꝛa cū iam nō i ꝓ-
l uerbijs loquar vobis: ſed palā de patre meo annūcimebo vob̄. In illo die in no
n mie meo petetis. Et nō dico vob̄ qȝ ego rogabo pa-

reſurrectiōem meam. c ❡ Me non interrogabitis q̄cq̄ȝ q. d. ex p̄ſentia ſpūſſancti vob̄ a pr̄e miſſi. ſic eritis illūinati: ꝙ nō indigebit q̄rere ſic̄ mō neqȝ edoceri. Sȝ ꝯ h̄ videtur ꝓ illo tp̄e petijt a xp̄o petr⁹ de iohāne. Hic aūt quid vt hr̄ infra vlti. ca. Sil̕r apl̕i petierūt a xp̄o. Dn̄e ſi in tp̄e hoc reſtitues regnū iſrl̕. vt hr̄ Act. j. Dicēdū ꝙ itelligiꝶ d̕ q̄ōnib⁹ ſic irrōnabl̕ib⁹ ſic̄ añ reſurrectiōeȝ apl̕i faciebāt xp̄o: q̄lis fuit q̄ō philippi ſ̄. poſita. xiiij. c. dn̄e oñde nob̄ ⁊c̄. ⁊ cōſimiles q̄ōes q̄ freq̄nter leguntꝶ in euāgelijs ab apl̕is fc̄ē. p⁹ reſurrectiōȝ v̄o xp̄s aperuit illis ſenſum vt intelligerēt ſcripturas. Luc. xxiiij. ⁊ iō fuerūt edocti d̕ multis q̄ p̄us ig̃rabāt: ⁊ ꝓpꝶ hoc nō indigebāt q̄rere ſic̄ añ ⁊ ſi aliq̄ q̄rebant rōnabili⁹ q̄rebāt: iō ꝑ v̄ba ſupꝛa dicta nō īte̅dit ſaluatoꝛ excludere ab apl̕is oēȝ q̄ſtionē: ſȝ exp̄mē eoꝝ īſtructiouē ꝑ intellectū ſcripturarum.

q ❡ Et dixit eis. de h̄ q̄ritis inter vos. Ad hoc reſpōdēdo p̄uenit eoꝝ interrogatiōem vt oñderet ſe ſcire mētis eoꝝ intentiōem. r ❡ Amen amē dico vobis: qȝ plo. ⁊ flebitꝭ vos. q. d. ꝑ illud q̄d dictū eſt Modicū ⁊ nō videbitis me. intelligitur tp̄s mee paſſionis vſqȝ ad reſurrectionē meā in quo flebitis ꝓpter meā abſentiam. s ❡ Mūdus autē gaudebit. qȝ in triduo moꝛtis xp̄i iudei mūdialiter viuētes ſunt gauiſi credētes extinxiſſe totam ſectam chꝛiſti. t ❡ Sed triſticia vr̄a v̄tetur in gaudiū. In hoc exponit illud q̄d ſupꝛa dixerat. Iterū modicū ⁊ videbitis me. qȝ in tp̄e quo eis apparuit poſt reſurrectionē ſuā gauiſi ſūt viſo dn̄o. Et ſic patet ex v̄bis xp̄i expoſitis q̄d ſupꝛa dixeraȝ ꝙ expoſitio Criſ. ꝓpinq̄oꝛ eſt lr̄e q̄ȝ expoſitio Aug⁹. v ❡ Mulier. declarat q̄d dixerat ꝑ exemplū mulierꝭ i doloꝛe partus triſticiā patiētis: ſȝ in natiuitate pueri gaudium ſupueniens abſoꝛbet p̄cedentē triſticiā. Mulier iſta eſt eccleſia ſeu apl̕oꝝ collegiū in q̄ ꝓtūc erat tota eccleſia fideliū. triſticia partus eſt doloꝛ de paſſione xp̄i q̄ fuit in illo collegio: natiuitas hoīs eſt reſurrectio xp̄i q̄ xp̄us de nouo ꝓceſſit ad vitā immoꝛtalē q̄ȝtū ad coꝛpus q̄d pꝛius fuit moꝛtale. ⁊ iō ad h̄ deſig̃ndū dixit ſaluatoꝛ. x ❡ Quia natus ē hō in mūdū. ⁊ nō dixit puer. qȝ chꝛiſt⁹ homo pfectus vitā immoꝛtalē inchoauit ꝑ ſuam reſurrectiōem. ſequitur. y ❡ Et vos ergo nūc quidē triſticiam habetis ſcȝ tp̄e mee paſſiōis ⁊ moꝛtis. z ❡ Iterū autem videbo vos: ⁊ gaudebit coꝛ veſtrū poſt meā reſurrectiōȝ a ❡ Et gaudiū veſtrū nemo tollet a vobis qȝ vita xp̄i que fuit materia huius gaudij imoꝛtalis erat nō amplius auferenda ꝑ moꝛtē. qȝ xp̄us reſurgēs ex moꝛtuis iam non moꝛitur ⁊c̄. vt diciꝶ Ro. vj. Iſtud v̄o gaudium apl̕oꝝ de xp̄i viſione fuit inchoatū poſt reſurrectiōem xp̄i: ſed poſtea ꝯſūmmatū in gloꝛia celi. b ❡ Et in illo die. Hic explicat xp̄us q̄d ſupꝛa dixerat de acceſſu diſcipuloꝝ ad patrē. ⁊ diuidiꝶ in duas. qȝ p̄mo explicat erga diſcipl̕os patris familiaritatē. ſcd̄o ſubiūgit ſui dicti rōem ibi. Hec i ꝓuerbijs. Diciꝶ g̃ p̄mo ſic. b ❡ In illo die. i. in tp̄e poſt

vt dictū eſt. Aliter exponit Auguſt. In illo die me nō interrogabitis q̄cq̄ȝ. i. in eterna b̄titudine q̄ eſt dies vna cōtinua vbi vidēt beati clare in diuīa eſſentia q̄ expedit eos videre: nec optet eos aliq̄d īterrogare: p̄ma tn̄ expoſitō ꝓpinquioꝛ ē lr̄e p̄cedēti ⁊ ſubſequēti: vñ ſequiꝶ. d ❡ Si q̄d petieritis patrē in noīe meo. i. ꝑtinēs ad ſalutē: qȝ ih̄s q̄d eſt nomē xp̄i ſalus interp̄taꝶ. e ❡ Dabit vob̄: ſuppoſitis tn̄ cū his duab⁹ cōditiōibus ſupꝛadictis ca. xv. ſ. ꝙ petitio fiat ꝓ ſe ⁊ pſeuerāter. f ❡ Vſqȝ mō nō petiſtꝭ q̄cq̄ȝ in noīe meo. Apl̕i em̄ añ reſurrectionē xp̄i ita nō cog̃uerūt v̄tutē noīs xp̄i ſic̄ poſt. ⁊ iō adhuc ignoꝛabāt ꝙ oīs eoꝝ petitio eēt exaudibilis in noīe xp̄i. g ❡ Petite ⁊ accipietis. h̄ grām in p̄nti. h ❡ Vt gaudiū vr̄m ſit plenuȝ. in futura beatitudine: qȝ ad ei⁹ cōſecutionē debēt oꝛdinari oēs p̄ces eccleſie. i ❡ Hec in ꝓuerbijs. Hic reddit cauſam ſui dicti vicȝ q̄re diſcipuli habebāt talē acceſſum ⁊ familiaritatē ad patrē poſt reſurrectionē: duo em̄ faciūt familiaritatē cū aliq̄. ſ. eius noticia ⁊ amoꝛ. poſt reſurrectionē aūt ⁊ ſpūſſancti receptionē apl̕i fuerūt pfecti i noticia ⁊ amoꝛe dei. ⁊ h̄ eſt ca̅ q̄re fuerūt magis familiares ei q̄ȝ ante. ⁊ h̄ eſt q̄d d̕r. i ❡ Hec in ꝓuer. locu. ſum vo. q. d. añ paſſionē meā ꝑabolice ⁊ obſcure locut⁹ ſum vob̄. ſic̄ ptȝ ex decurſu euāgelij. k ❡ Venit hoꝛa cū iā nō in ꝓuerbijs. i. obſcure. l ❡ Loq̄r vob̄ ſȝ palā de pr̄e meo annūciabo. qȝ xp̄s poſt reſurrectionē ſuā clari⁹ ⁊ exp̄ſſius docuit apoſtolos de regno dei q̄ȝ añ. Ipi erāt em̄ magis capaces. qȝ habebāt ſenſum aptū ad intellectū ſcripturaꝝ. vt hr̄ Luc. vl. m ❡ In illo die in noīe meo petetis. qȝ ſicut dictū ē poſt reſurrectionē xp̄i. cog̃uerūt magis v̄tutē nominis xp̄i q̄ȝ añ. ⁊ iō ſuas petitiōes ī xp̄i noīe foꝛmabant ⁊ ꝓpꝶ hoc oꝛones eccl̕e in fine foꝛmanꝶ in xp̄i noīe dicendo ꝑ dn̄m nr̄m ieſum xp̄m ⁊c̄. vel aliq̄d ſil̕e. n ❡ Et nō di. vo. qȝ ego ro. pa. de vobis. q. d. nō dico ꝙ ſit tūc vobis neceſſe habere me interceſſoꝛē mediū in petitionib⁹ veſtris ſicut mō. Ante paſſionē em̄ chꝛiſti apl̕i tm̄ confidebant de p̄ſentia coꝛꝑali eius. qȝ in omnib⁹ ad ip̄m recurrebāt. ſȝ poſt paſſionē ipſimet ſuas petitiōes ad deū foꝛmabāt. ideo xp̄o ꝑ illa v̄ba vult exp̄imere ꝙ ſecure poſ-

tre de vobis. Ipe em̄ pat
amat vos: qꝛ vos me ama
ſtis ⁊ credidiſt̄ qꝛ a d̄o exi
o p ui: Exiui a p̄re ⁊ veni i mū
q dū iterū relinquo mūdum
r s ⁊ vado ad patrē. Dicūt ei
t diſcipuli eius. Ecce nunc
palā loqueris: ⁊ ꝓuerbiū
v nullū dicis. Nūc ſcimus
x qꝛ ſcis oīa: ⁊ nō opus ē ti-
y bi vt q̄s te interroget. In
z hoc credimus qꝛ a deo exi
a b ſti. Rn̄dit eis ih̄us. Mo-
c do creditis Ecce venit ho
d ra ⁊ iam venit vt diſꝑga-
mini vnuſquiſq̄ in ꝓpria:
e ⁊ me non ſolū relinquatis
f Et nō ſum ſolus. qꝛ pater
f mecū eſt. Hec locut⁹ ſum
g h vobis vt in me pacē habe
i atis. In mūdo p̄ſſurā hēbi-
k t̄. ſꝫ ꝯfidite: ego vici mūdū

ſent hoc facere ꝓpter familiaritatē patris ad ipos: vn̄ ſimilis ē modus loquēdi ac ſi dixiſſet xp̄s ap̄lis tantam familiaritatē habebitis ad ad deū ꝙ ꝑ vos ipos poteritis accedere ad eū ⁊ impetrare. nō tn̄ ꝑ hoc excludit ſuū adiutoriū. ſꝫ exp̄mit cū quāta ſecuritate poterūt orare deū. Cō ſimili mō loq̄batur ſctā agatha iā glorioſa in celis: beate lucie exiſtēti in terris. Soror mea Lucia v̄go deo deuota q̄d a me pet̄ qd̄ ipa poteris p̄ſtare ⁊c̄. nō ei excludebat a btā lucia ſuū adiutorium ſꝫ exp̄mebat cū quāta ſecuritate poſſet rogare deū. ⁊ h̄ mō xp̄s loquebat̄ ap̄lis ad exp̄mendū erga eos amiciciā dei patris: ꝓpter hoc ſequitur. Ipe ei p̄r amat vos ⁊c̄. ſequit̄. o Exiui a p̄re. nō ꝑ loci mutationē: ſed ꝑ eternā generationē: ⁊ ꝑſonalē diſtinctionē. p Et veni in mūdū. ꝑ carnis aſſumptionē. q Iterꝝ relinq̄ mūdū. q̄ꝫtū ad corꝑalē p̄n̄tiam. r Et vado ad p̄rem. faciēda naturā mortalē paterne gl̄ie ꝯſortē. ſicut. ſ. expoſitū ē capi. xiij. s Dicūt ei diſcipuli. Poſtq̄ xp̄s explicauit rōnes ſupra poſitas ad diſcipuloꝝ ꝯſolationē. Hic cōſequenter oſtēdit̄ effectus p̄dicte explicatiōis qui eſt plenior cognitio ap̄loꝝ: ⁊ diuidit̄ in duas. qꝛ p̄mo ponitur iſta plenior cognitio: ſcd̄o ſubdit̄ ipoꝝ infirma diſpoſitio ibi Rn̄dit ieſus. In p̄ma igitur ꝑte dicit̄ ſic. s Dicunt ei diſcipuli eius. clari⁹ intelligentes q̄ ante. t Ecce nunc palam loq̄ris ⁊ ꝓuerbiū nullū dicis. Clari⁹ em̄ loquebat̄ de ꝓceſſu eius a p̄re: ⁊ de aduentu eius ad mundū ꝑ carnis aſſumptionē q̄ fecerat ante. ⁊ iō deitatem clarius intelligētes dicunt. v Nūc ſcimus qꝛ ſcis omnia. Ex doctrina em̄ eius ⁊ miraculis plenius eius deitatē ꝯgnoſcebant. x Et nō eſt opus vt quis te interroget. hoc eniꝫ videbāt ex hoc ꝙ ꝑuenerat eos reſpondēdo anteq̄ interterrogarēt. vt dictū eſt. y In hoc credimus. i. ex dictis ⁊ factis p̄teritis. z Quia a deo exiſti. et ſic fidem quaꝫ habebant in corde confitentur ore. a Reſpōdit ih̄us. Hic p̄dicit̄ eoꝝ conditio infirma: ne ex pleniori cognitione habita eleuent̄ ⁊ cautiores cōtra ꝑicula reddant̄ cū d̄r b Modo creditis. q. d. parū ſtabitis in hac fidei cōfeſſione. c Ecce venit hora ⁊ iam venit. qꝛ extunc incipiebat tempus ſue paſſionis de quo loquebat̄. d Vt diſpergamini vnuſquiſq̄ in ꝓpria. ſic̄ em̄ ꝓpter fidem chriſti ap̄li ꝓpria reliq̄rant ⁊ ad inuicē ⁊ cum chriſto colligati erant ꝑ amorem. vt habet̄ Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia ⁊ ſecuti ſumus te. ita ecōtrario ꝓpter infirmitatē eoꝝ in fide. imminēte xp̄i morte diſperſi ſunt ab inuicem: ⁊ a xp̄o querētes ꝓprium cōmodū. ideo ſubditur. e Et me ſolū relinquatis. qd̄ factū eſt in captione q̄ imminebat de ꝓximo: verūtn̄ ex fuga eoꝝ nullū detrimentum accidit xp̄o: ideo ſubditur. f Et nō ſum ſolus. qa pater mecum eſt. qꝛ humanitas remanſit deitati coniuncta: in qua deitate pater ⁊ filius ſunt vnū. q. d. in mea paſſione nō indigeo veſtra p̄ſentia cum habeam preſentiam patris omnipotentis. f Hec locutus ſum. Hic excluditur ꝯcluſio principaliter intenta: ad hoc em̄ dixit xp̄us p̄dicta oīa vt ap̄li firmarent̄ cōtra tribulatiōes iminentes ⁊ hoc eſt qd̄ dicit̄. Hec locutus ſum vobis. ſ. ad hūc finē. g Vt in me pacem habeatis. aduenientibus tribulationibus futuris. qꝛ ſicut graue quietat̄ in loco ꝓprio. ita cor humanum in deo. i In mūdo preſſuram habebitis. id eſt a mūdanis hominib⁹ vos ꝑſequentibus. h In me autē pacem. Sancti em̄ viri non habent tribulatiōes puras. qꝛ habēt ꝯſolatiōꝫ dei admixtā: ſꝫ mali hn̄t eas puras nō habētes ꝯſolationē vllā. k Sꝫ cōfidite ego vici mūdū q̄ꝫtū ad ꝯcupiaꝫ carnis ꝑ auſteritatē q̄ꝫtū ad ꝯcupiaꝫ oc̄loꝝ ꝑ pauꝑtatē q̄ꝫtū ad ſuꝑbiā vite ꝑ humilitateꝫ. In hac victoria xp̄i debēt cōfidere ſcti: qꝛ ꝯſideratiōe ei⁹ armati facil̄r ſuꝑant tribulatōes mundi ꝓpter qd̄ dicit petr⁹ j. ep̄la. iiij. Chriſto i in carne paſſo ⁊ vos eadē cogitatione armamini ⁊c̄. Occaſione cuiuſdam dicti in hoc ca. querit̄ vtrū plenitudo ſpiritusſācti debuit dari immediate p⁹ aſcenſioneꝫ xp̄i. Et arguitur p̄mo ꝙ nō imo debuit dari ante. quia plenitudo gracie debuit dari i temporis plenitudine: ſed plenitudo temꝑis incepit a natiuitate chriſti: ſm ꝙ dicit ap̄lus ad Gal̄. iiij. At vbi venit plenitudo temporis miſit deus filiū ſuum factum ex muliere factum ſub lege ⁊c̄. Item arguitur ꝙ adhuc plenitudo gracie non ſit data: quia ſicut filius eſt a patre: ſic ſpūſſanctus ab vtroq̄: ſtatus autem veteris teſtamenti correſpondet patri: i quo intendebant patres generationi: ſimiliter ſtatus noue legis correſpōdet filio in quo clerici intendētes ſapiētie filio appropriate habent populū regere: ergo vt videtur ꝙ futurus ſit alius ſtatus ſpūiſancto correſpondens. In temꝑe autem ſpūiſancto correſpūdente debet plenitudo gratie dari ergo ⁊c̄. Contra vtrūq̄ predictoꝝ arguitur ꝑ illud quod dixit ſaluator diſcipulis ſuis in littera. Si non abiero paraclitus non veniet ad vos. Ex quo pꝫ ꝙ ante aſcenſionē chriſti non fuit data plenitudo ſpūſſācti: ſequitur. Si autem ablero mittam eum ad vos. Ex q̄ patet ꝙ ſpōſſanctus poſt xp̄i aſcenſionē cito fuit datus. Reſponſio. Circa hanc queſtioneꝫ errauerant manichei occaſione verboꝝ chriſti: ſm ꝙ dicit Aug⁹ in lib. contra fauſtū. Chriſtus em̄ in hoc capitulo loquens de aduētu ſpūſiancti dixit apoſtolis. Cum autē venerit ille ſpiritus veritatis docebit vos omnē veritatem. Ap̄li aūt omnem veritatē non cognouerūt ſm ꝙ dicit ap̄ls. j. Coꝝ. xiij. Ex parte cognoſcimus ⁊ ex ꝑte ꝓphamus. iō dixerūt ꝙ promiſſio ſpūſſancti nō fuit impleta in apoſtolis: ſed in ipſo manicheo qui fuit poſterior ipis: ⁊ ſm eos cognouit plenitudinem veritatis. ꝓpter qd̄ manichei nō recipiūt libꝝ actus apoſtoloꝝ: qꝛ ibi expreſſe ponitur miſſio plenitudinis ſpūſſancti ſuꝑ ap̄los: vtꝫ Actu. ij. Sed dictum iſtorum manicheoꝝ manifeſte patet falſum. quia maniche⁹ quem dicūt omnem veritatē cognouiſſe non ſolūmodo multa falſa ſed etiam abſurdiſſima dixit: vtꝫ intuenti ei⁹ errorem. et erroris reprobatiōem a doctoribus noſtris. ij ſententiarum et. iij. ⁊ in pluribus alijs locis quod omitto proſequi ratione ꝓlixitatis vitande. ⁊ quia hereſis manichei et eius reprobatio ſunt ſatis note: ꝓpter quod dicendum ꝙ plenitudo ſpiritusſancti ſm ꝙ chriſtus ꝓmiſerat fuit completa in apoſtolis qui fuerūt ipi chriſto ꝓpinquiſſimi: in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis verūtamen nō fuit data iſta plenitudo ap̄lis ante aſcenſionem chriſti. Cuius ratio eſt. qꝛ ad hoc datur ſpūſſanct⁹ hominibus vt corda eorum trahātur ſurſum per appetitum celeſtium: appetitus autem hominis non tendit efficaciter ad aliquid niſi illud apprehendatur poſſibile. et ideo poſſibilitas ꝑueniendi ad celeſtia debuit prius hominibus declarari q̄ daretur plenitudo ſpūſſanctij. Illa autem poteſtas fuit declarata in chriſti aſcenſione. ſm ꝙ dicit̄ Michee. ij. Aſcendit ante eos pandens iter; et ideo

plenitudo ſpũſſancti nõ debuit dari ante aſcenſionẽ xpi.
ꝓpter qd̃ dr̃ Johis.ſ.vij.ca. Nõdũ erat ſpũſſanctus dat⁹
q2 nõdũ fuerat ihs glorificat⁹.ſcd̃a rõ ẽ ad hͦ q2 ſpũſſctũs
ẽ amor ſpũal̃ ⁊ iõ apl̃i ꝑus debuerũt diſpõi ꝑ aliquẽ ſpũa-
lẽ amorẽ ad xpm añq̃ recipent plẽitudinẽ ſpũſſancti.tal̃is
aũt diſpoſitõ facta ẽ ſb̃tracto amore carnali ad xpm qui
cauſabat̃ ex pñtia corpali ipius xpi cũ apl̃is:q̃ quidẽ pre
ſentia ſb̃tracta ẽ in ei⁹ aſcẽſione.iõ ⁊c̃. Tercia rõ eſt ad hͦ:
q2 xpus nõ dat ſpũmſanctũ inq̃ʒtũ hõ:ſʒ inq̃ʒtũ deus ⁊ iõ
ꝑus debuit declarari ei⁹ diuĩtas ꝑ aſcẽſionẽ ad pr̃is eq̃li-
tatẽ q̃ʒ daret ſpũſſancti plenitudinẽ. Itẽ nõ debuit retar-
dari talis plenitudo ꝑ magnũ tp̃s:q2 ſicut iam dictũ eſt
decens erat vt illi q̃ erãt ꝑmi fundatores eccleſie p⁹ xpm.
poſt ipm in maiori plenitudine haberẽt ſpm̃ſctm̃:q̃b⁹ ſta
tim iminebat tp̃s p̃dicãdi veritatẽ euãgelij ꝑ orbẽ vniuer
ſum:tñ de plenitudine ptãtis diuine põt dari plenitudo
ſpũſſancti indrñter in q̃libet tp̃e. ¶ Ad ꝑmũ dõm q̧ ple-
nitudo gracie incepit a xpi cõceptõne.q2 ei⁹ anima extũc
plenitudine gr̃e fuit repleta.verũtñ illa plẽitudo nõ erat
extũc ad alios deriuãda.ſʒ poſt aſcẽſionẽ ⁊ glorificatiõeʒ
xpi.vtʒ ꝑ p̃dicta. Nõ eñ opꝫ q̧ a ꝑncipio plenitudis tẽ-
poris detur oĩs plenitudo gr̃e:ſʒ ſcḋm ordinatũ ꝓceſſuʒ di
ſpoſitiõis diuine. ¶ Ad ſcḋm dõm q̧ lex noua ſucceſſit ve
teri ſicut ꝑfectũ imꝑfecto:ſʒ nõ eſt alius ſtatus expectan-
dus ꝑfectior ſtatu noue legis:cũ noua lex vltimã ꝑfectõ
nem poſſibilẽ in via ꝯtineat.⁊ iõ nõ eſt expectãda alia lex
vel alius ſtatus magis corrñdẽs ſpiritui ſctõ q̃ʒ ſtat⁹ noue
legis:potiſſime q2 lex noua ẽ amor. amor aũt appropri
atur ſpũiſctõ ſicut ⁊ filio: ꝓpter qd̃ dicit apl̃us Rom.viij.
Lex ſpũs vite in xpo ieſu. Et eodẽ mõ lex vet⁹ nõ corrñ-
det patri ſolũ ſʒ etiã filio inq̃ʒtũ fuit ibidẽ p̃nũciatus ⁊ p̃fi
guratus. ꝓpter qd̃ dic̃ ſaluator Joh.v. Si crederet. moy
ſi crederetis forſitan ⁊ mihi:de me eñ ille ſcripſit. Illud
aũt qd̃ adducebãt manichei ꝓ ſe. Cũ venerit ille ſpũs ve
ritatis docebit vos oẽm v̾itatẽ.ſolutũ eſt:exponẽdo lr̃aʒ
q2 cognouerũt oẽm veritatẽ eoꝝ ſtatui decentẽ. Qȝ autẽ
dicit apl̃s.j.ad Cor.xiij. Ex pte cognoſcimus.loquit̃ de
cognitione vie reſpcũ ꝯgnitiõis patrie. ⁊ iõ nõ valʒ.q2 a
poſtoli ꝯgñuerũt ea q̃ decuit eos ſcire ꝓ ſtatu vie:vt dictũ ẽ
¶ In capi.xvj.vbi dicitur in poſtilla. Omnia bona ⁊ ma
la corporalia minora videntur ⁊ minus ponderantur p̃-
ſentia q̃ʒ futura. ¶ Additio.

Mala fiũt magis terribilia ex duob⁹.ꝑͦ ex magnitu-
dine mali qd̃ timet̃.ſcd̃o ex debilitate timẽtis cum
minus poſſit reſiſtere. Ad vtrũq̧ aũt iſtoꝝ opat̃ q̧
repentinũ malũ cauſet maiorẽ timorẽ q̃ʒ malũ ꝓuiſum.
Ad ꝑmũ eñ:q2 mala ⁊ bona corpalia pñtia minora vidẽ
tur q̃ʒ futura. Ad ſcḋm vero q2 repentinũ malũ mag. ſb̃-
trahit remedia quib⁹ hõ ſe poſſet preꝑare ad repellendũ
futurũ malũ qd̃ facere nõ poſſet cũ repente ex improuiſo
malũ occurrit:ꝑmũ iſtoꝝ videt̃ declarare Tullius. vt in
poſtilla. Ad ſcḋm vero magis vident̃ declarare v̾ba gre-
go.vñ licet eandẽ ꝯcl̃oem teneant nõ tñ eiſdeʒ medijs:vt
bene aſpicienti patere poterit.
¶ In eodem capi.vbi dicitur in poſtilla. Cum venerit il-
le arguet mundum. ¶ Additio.

a Ad maiorẽ declarationẽ hoꝝ v̾boꝝ.ſ.cũ venerit ille
arguet mũdũ de peccato ⁊ de iuſticia ⁊ iudicio ⁊c̃.
Notandũ q̧ mũdus q̃ xpm nõ ꝯgnouit.vt.ſ.j.c.in
telligit̃ de mũdanis q̃ in trib⁹ impugñuerũt xpm:ꝑͦ in ei⁹
doctrina q̃ ẽ veritas quã nõ crediderũt.ſcd̃o in eius vita
q̃ eſt iuſticia quã multipliciter exprobrauerũt.tercio i ei⁹
potẽtia quã ꝑ iudiciũ diffinitiuũ q̃ʒtũ in ipis fuit ſupplã-
tauerũt cũ morti ꝯdẽnando. Vñ de iſtis trib⁹ ſpũſſctũs i
apl̃os veniẽs mũdũ arguit. De ꝑͦ q2 ꝑ eos veritas doctri
ne xpi ꝑ orbem fuit publice diuulgata ⁊ miraculis cõfir-
mata. De ſecũdo q2 ꝑ eius aſcenſiõem ſeu reditũ ad pa-
trem teſtificata eſt iuſticia eius ꝑ apoſtolos ꝓut poſtilla-
tor dicit.⁊ hoc eſt qd̃ dicit de iuſticia. Quia ad patrẽ va-
do. Et ne forte quis crederet q̧ xpus in celũ aſcendẽs ite-
rũ ad vitam mortalem rediret.ideo ſubiũgit. Et iam nõ
videbitis me. De tercio.ſ.de iudicio mũdus arguit̃.q2 ſi
cut crediderũt xpm iudicando:totam eius poteſtatẽ eua
cuare:ſic ꝑ oppoſitũ princeps huius mũdi.i.dyabol⁹ fu-
it iudicatus ⁊ eius poteſtas totaliter ablata reſpectu ele-
ctoꝝ qd̃ apoſtoli ꝑ ſpm̃ſanctũ in eis manentem frequent̃
oſtenderũt eijciẽdo
demonia ⁊ detegen
do illuſiones ſeu er
rores eoꝝ vt ſepiſſi-
me in eoꝝ geſtis ha
betur.

Capitulum.xvij.

a Hec locut⁹ ẽ ihs ⁊ ſub
b leuatis ocul̃ i celũ di
c xit. Pater venit hora cla-
d
e rifica filiũ tuũ vt fili⁹ tuus
f clarificet te. Sicut dediſti
g ei ptãtẽ oĩs carnis vt oĩne
h qd̃ dediſti ei det eiſ vitã et̃

¶ In eodem vbi di-
citur in poſtil. Sed
dictum iſtoꝝ mani
cheoꝝ ptʒ falſum.
¶ Additio.

Non ſolũ ma-
nicheus inci-
dit in iſtũ er-
rorem:vt dicit Auguſti.ſed fortius ⁊ ꝑiculoſius macho-
metus qui ſimiliter fundauit errorem ſuum in his ver-
bis xpi ⁊ alijs in quibus ꝓmiſit ſe miſſurum aliũ para-
clitum:vt Joh.xiiij.ca. Ego rogabo patrem meũ ⁊ aliuʒ
paraclitũ mittet vobis.vnde ⁊ ipẽ vocat ſe miſſum a deo
vtʒ in ſuo alchorano in quo falſiora ⁊ magis abſurda cõ-
tinent̃.vt ptʒ eundẽ libꝛũ legenti ꝓut poſtillator etiã tan
git infra ſequenti capitulo. ¶ Capitulum.xvij.

Hec locutus eſt ieſus. Poſtq̧ xpus cõfortauit diſci
pulos ſuos ꝑ doctrine beneficiũ. hic conſequenter
eos cõſolatur ꝑ orationis ſuffragiũ. Circa qd̃ notã
dum q̧ oratio eſt petitio decentiũ a deo:ſcḋm Damaſ. lib.
iij. Et ideo orare nõ cõueni xpo ſcḋm diuinitatẽ.ſed mag.
orari.quia ſic eſt equalis deo patri. ſcḋm humanitatẽ aũt
in qua minor eſt patre cõuenit ei orare:⁊ ꝓ alijs ⁊ pro ſe
Diuiditur ergo p̃ſens capitulũ in tres ptẽs.q2 ꝑmo xps
orat ꝓ ſeipo.ſecũdo ꝓ apoſtoloꝝ collegio ibi. Manifeſta
ui.tercio ꝓ toto fideli populo ibi. Nõ ꝓ eis tantũ. Pria
in tres:q2 ꝑmo p̃mittit ſuã orõem.ſecũdo remouet quan
dam dubitationẽ ibi. Hec eſt vita eterna. tercio ſubiũgit
exauditiõis rõem ibi. Ego te clarificaui. Circa ꝑmũ ſciẽ-
dum q̧ xpus non tantũ orauit ad aliquid impetrandũ:
ſed etiam ad dandũ orandi nobis exemplũ.⁊ ideo oratõ
ſua hic deſcribit̃ optimis circũſtantijs diſpoſita. ꝑmo re-
ſpectu p̃cedentiũ cum dicit. a ¶ Hec locutus eſt ieſus.
q2 poſt diſcipuloꝝ inſtructiõeʒ ꝯuertit ſe ad orõeʒ:ad oñ-
dendũ q̧ complementũ boni opis eſt a deo requirendũ.
ſecũdo reſpectu p̃ſentiũ cũ dicit̃. b ¶ Et ſubleuat. ocu-
in celũ. Inter alias partes corpis diſpoſitio interior mẽ-
tis maxime relucet in oculis. In oratione autẽ mens de-
bet in deum eleuari.quia ſcḋm Damaſ. Oratio eſt aſcenſ⁹
mentis in deum.⁊ iõ ad hoc denotandũ ſaluator orãdo
p̃ſentialiter oculos leuauit ad celũ.tercio reſpectu ſequẽ
tium:imminẽte eñ tribulatione debet homo recurrere
ad deum.⁊ iõ xpus in ꝑncipio ſue orationis exprimit tẽ-
pus ſue paſſionis imminentis dicens.
c ¶ Pater venit hora ſcʒ paſſionis mee.
d ¶ Clarifica filiũ tuũ. In paſſione eñ clarificatus ẽ a pa
tre.ꝑmo ꝑ ſig̃ diuinit⁹ oñſa q̃ ſunt ſolis obſcuratio: terre-
motus:veli templi ſciſſio.⁊ hmõi. quib⁹ viſis cẽturio q̃
erat gẽtilis dixit. Vere fili⁹ dei erat iſte. Scd̃o ꝑ paſſiõeʒ
fuit clarificat⁹ inq̃ʒtũ ꝑ ipam meruit corpis gl̃am ⁊ exal-
tationẽ. Tercio q2 ꝑ hͦ venit i toti⁹ mũdi noticiã ꝑ gẽtiuʒ
credulitatẽ. Granũ eñ frumẽti mortuũ attulit hũc mul-
tiplicẽ fructũ. Hãc igit̃ triplicẽ clarificatiõʒ petit hͦ ihus.
verũtñ q2 gl̃a filij redũdat i gl̃aʒ pr̃is.iõ ſb̃dit̃. e ¶ Vt fi-
lius tu⁹ clarificet te.⁊ nõ ſolũ redũdat i prẽʒ.ſʒ in oĩb⁹ ad
herẽtib⁹ xpo ꝑ fidẽ.q2 bonũ capit. ad mẽbra deriuat̃. Iõ
ſb̃dit̃. f ¶ Sic dedi.ei po.oĩs carnis.i.oĩs hũane nature.
g ¶ Vt omne qd̃ dediſti ei.ꝑ adherentiam fidei.
h ¶ Det eis vitam eternam.q2 ꝑ meritũ chriſti habemus
introitum ad gloriam quã amiſeramus per adam.

i nā. Hec ē aũt vita et̃na vt
cognoſcāt te ſolũ veꝝ deũ
⁊ quē miſiſti ieſum chriſtũ
k Ego te clarificaui ſuꝑ t̃raꝫ
l opus cõſũmaui qđ dediſti
m mihi vt faciā. Et nũc clari
fica me tu p̄r apud temet-
ip̄m: claritate quaꝫ habui
priuſq̃ꝫ mũdꝰ fieret apđ te
n Manifeſtaui nomē tuũ ho
o minibꝰ q̃s dediſti mihi de
p q mũdo. Tui erant: ⁊ mihi
r eos dediſti. ⁊ ſ̃monē tuuꝫ
s ſeruauerũt. Nũc cognoue
rũt qꝛ oĩa q̃ dediſti mihi:
t abs te ſũt. Quia v̄ba q̃ de
v diſti mihi: dedi eis ⁊ ipſi
x acceperũt et cognouerunt
vere: qꝛ a te exiui: ⁊ credi-
y der̃t qꝛ tu me miſiſti. Ego ꝓ
ꝫ eis rogo ñ ꝓ mũdo ſed ꝓ
a his quos dediſti mihi: qꝛ
b tui ſunt. Et mea oĩa tua ſũt
c ⁊ tua mea ſunt. ⁊ clarifica-
d tus ſum in eis. Et iā nõ ſũ
e f in mũdo ⁊ hi i mũdo ſũt ⁊
g ego ad te venio. Pr̃ ſancte
h ſ̃ua eos i noĩe tuo q̃s de-
i diſti mihi vt ſint vnũ ſicut
k l ⁊ nos. Cum eſſeꝫ cum eis

i ¶ Hec eſt aũt. Hic remouet quādā dubitationē. poſſent em̃ aliq̃ credere ꝙ iſta vita et̃na ꝑ eũ fidelibꝰ danda cõſiſteret in carnalibus bonis ſic̃ dicũt ſaraceni q̃ expectāt in alia vita in voluptatibꝰ carnalibꝰ ⁊ diuitijs ⁊ ꝯſilibꝰ p̄miari: ſm qđ dr in alchorano machometi. q̃ tam̃ vita ſm phum dr vita pecudũ. i. ethi. ꝓpt̃ qđ ipſe auicēna h̃ ꝯſiderans dixit ꝙ ꝓpħa quē vocant machometũ ꝓmittit eis talē felicitatē i p̄miũ quā multi ſapiētes nõ attēderũt. ſꝫ in dei reſurrectionem futuraꝫ expectāt ad vitā carnalē: Et ideo felicitatē vite future credũt in bonoꝝ tēporaliũ plenitudie ⁊ pacis trāquillitate: hoc āt remouet ſaluator di. i ¶ Hec ē autem vita eterna: vt cognoſcant te ⁊c̃. Vita em̃ eterna ſiue btĩtudo ꝯſiſtit eſſentialit̃ in aſpcũ claro ipius diuinitatis ꝓut tñ hꝫ adiunctā fruitionē q̃ ē cõpletiua felicitatis: ex ſeq̃nti vero ꝯſiſtit in aſpectu hũanitatis xp̄i: q̃ ē inſtr̃m nos introducēs ad btĩtudinē p̄ncipalē. beatitudo aũt hoīs ꝯſiſtit in ꝯiũctione ad vltimũ ⁊ optimũ: ⁊ iõ nõ pōt ꝯſiſtere in ꝯiũctione ad aliqđ bonũ tp̄ale vel corꝑale vt dicũt rudes ſaraceni ⁊ iudei: ſꝫ in adeptiōe ipiꝰ p̄mi ⁊ ſummi boni ꝑ aptam viſionē ⁊ fruitiōem. Cõſiderandũ etiā ꝙ cũ dicit filiꝰ loquēs ad p̄rem. Hec ē vita eterna vt ꝯg̃ſcāt te ſolũ deũ. ꝑ hoc em̃ nõ habet̃ ꝙ ſolꝰ pater ſit deꝰ ⁊ filiꝰ ſit creatura: vt dicebat arrius. qꝛ h̃ dictio excluſiua ſolꝰ nõ determinat ly te vt ſit ſenſus: ꝙ ſolus p̄r ſit deus ſꝫ determiat ly deũ: ⁊ ē ſenſus: ꝙ illa eſt ſola deitas vera q̃ eſt in p̄re: ⁊ ſic ab ea nõ excludit̃ filiꝰ: ſed magis includit̃ qꝛ vna ē deitas i vtroqꝫ ſꝫ excludit̃ v̄a deitas ab his q̃ a gentibꝰ colebant̃. ſ. Ioue: ſaturno ⁊ ꝯſilibꝰ. dato etiā ꝙ hec dictõ ſolus determiat ly te. ⁊ ſit ſenſus ꝙ ſolus p̄r ſit deꝰ. nõ tñ ꝑ hoc excludit̃ filius a deitate ſꝫ magis includit̃: qꝛ ſm phm ſolus ē idē qđ nõ cũ alio. ⁊ ideo tm̃mõ excludit illud qđ alietatē dicit filius aũt nõ eſt alius a p̄re in eſſentia ſꝫ tm̃ in ꝑſona. ⁊ iõ qñ hec dictio ſolus addit̃ vni ꝑſone reſpectu termini eſſentialis ſicut ē in ꝓpoſito nõ excludit aliam ꝑſonā ſꝫ magis includit: ⁊ h̃ ptꝫ ꝑ auctoritatē ſaluatoris Math. xj. vbi dicit. Nemo nouit filium niſi pater. neqꝫ p̄rem q̃s nouit niſi filius. Si enim hec dictio niſi addita vni ꝑſone reſpectu termini eſſentialis excluderet aliā ſequeret̃ ꝙ pater nõ ꝯgnoſceret ſe: ſed tm̃ filius. nec filiꝰ cog̃noſceret ſe ſꝫ tm̃ pater. qđ ē abſurdũ dicere. k ¶ Ego te clarificaui. Hic ſb̄dit rōeꝫ: q̄re ſua oratio debeat exaudiri: videlicꝫ qꝛ fuit ꝑfecte obediēs deo patri carnē aſſumēdo ⁊ veritatē fidei inter hoīes docēdo ⁊ h̃ eſt qđ dr. k ¶ Ego te clarificaui ſuꝑ terrā. Et non ſolum eſt exaudibilis ꝓpter p̄dicta: ſꝫ etiā qꝛ ad cõſũmationē myſterij ſue incarnationis mortē ꝯſtanter ſuſtinebit: iõ ſubdit̃. l ¶ Opus ꝯſummaui qđ dediſti mihi vt faciam. dicit ꝯſũmaui. qꝛ iam eius paſſio incipiebat q̃ pacta dixit. cõſũmatum eſt. vt habetur infra. xix. m ¶ Et nũc clarifica me pater apud temetip̄m claritate ⁊c̃. i. illiꝰ glorie quā habeo eternaliter tecũ ſm diuinitateꝫ: fac ꝑticipeꝫ naturā mortalē quā aſſumpſi ꝓpter hoīm ſalutem. n ¶ Manifeſtaui. Hic ꝯñr orat ꝓ collegio apl̃oꝝ: ⁊ diuiditur in duas: qꝛ p̄mo oſtendit ꝙ debet ꝓ eis deprecari: ſecundo format oratiōem deuote ibi. Pater ſancte. Circa primũ ponit q̃ttuor rōnes ad oſtendendũ ꝙ debeat ꝓ apoſtolis p̄dicari. Prima accipitur ex parte chriſti. quia erat eoꝝ magiſter: ⁊ ipſi eius diſcipuli. Bonus aũt magiſter debet zelare ꝓ diſcipulis ſuis ⁊ eos dirigere: et hoc ē qđ dicitur. n ¶ Manifeſtaui nomen tuũ hominibꝰ q̃s dediſti mihi de mũdo. qꝛ apoſtoli fuerũt ſpecialiter coniuncti ipſi chriſto. p ¶ Tui erant. ſm et̃nam p̄deſtinationē. q ¶ Et mihi eos dediſti. vocando tp̄aliter ad fidem ⁊ apl̃icam dignitatem. o ¶ De mũdo. quia ante vocationē ſ. aꝫ apoſtoli erant mundaliter viuentes ſicut ⁊ ceteri hoīes. Secũda rõ accipit̃ ex parte apoſtoloꝝ q̃ fuerunt ſerui obedientes: ⁊ hoc ē qđ dicitur. r ¶ Et ſermonē tuũ ſeruauerunt. corde. ſ. ⁊ oꝑe. s ¶ Nunc cognouerũt qꝛ oĩa ⁊c̃. abs te ſunt. i. a te ꝓcedētia. t ¶ Quia verba que dediſti mihi dedi eis: qꝛ a plenitudine ſcientie chriſti facta eſt redũdantia in apoſtolis. v ¶ Et ipi acceperũt. doctrinā xp̄i recipiendo. x ¶ Et cognouer̃t vere. qꝛ a te exiui. hoc em̃ cognouerũt ꝑ doctrinā xp̄i ⁊ ꝑ miracula: verũtamen qꝛ talis cognitio eſt fidei: ideo ſubdit̃. Et crediderunt. qꝛ tu me miſiſti. Tercia vero rõ accipit̃ ex p̄te cuſtodie chriſti cui apl̃i erant ſp̄aliter cõmiſſi. ⁊ hoc eſt qđ dr. y ¶ Ego ꝓ eis rogo non ꝓ mũdo. Hoc dicit qꝛ efficacia ſue orationis tm̃mõ ſe extendit ad electos: q̃uis em̃ ſit efficax ꝓ oībus: tñ mali ponũt ſibi impedimētũ ne ſint ꝑticipes ipius: ideo ſubdit̃. ꝫ ¶ Sed ꝓ eis quos dediſti mihi rogo: quo ad efficaciā. a ¶ Quia tui ſunt. ſm eternam p̄deſtinatiōem. b ¶ Et mea omnia tua ſunt: qꝛ ꝓpter inſeꝑabilem vnionē humanitat̃ ⁊ diuinitatis i xp̄o fit ideomatũ cõicatio attribuēdo ea q̃ ſunt hoīs xp̄i deo ⁊ econuerſo: ſicut em̃ demonſtrato xp̄o hec ꝓpoſitio eſt vera. iſte homo creauit ſtellas. ita hec propoſitio eſt vera. deus mortuus eſt: quia propter vnitatem ſuppoſiti omnia que ſunt dei cõmunicant̃ homini: ⁊ ecõuerſo mõ p̄dicto. c ¶ Et clarificatus ſum in eis: hoc dicit qꝛ apoſtoli gl̃iam eius iam partim cognoſcebāt: ⁊ de ꝓpinquo plus cognoſcituri erant. Quarta ratio accipit̃ ex neceſſitate imminēte apoſtolis. quia chriſtus cito receſſurus eſt ab eis cuiꝰ corporali p̄ſentia erant delectati ⁊ cõfortati: ⁊ iõ ꝓtũc indigebant ſp̄aliter deo patri ꝑ oratiōem chriſti recommendari: ⁊ hoc eſt quod dicitur. d ¶ Et iam nõ ſum in mũdo. i. ſum in ꝓpinquo receſſu ab eis. e ¶ Et hi in mundo ſunt: remanentes in tribulationibus mũdanis. f ¶ Et ego ad te venio. q. d. ꝓpter h̃ ꝓ eis oro. g ¶ Pater ſancte. Poſitis rõnibus quibus debet ꝓ eis orare. hic cõſequenter format ſuam orationem ⁊ diuiditur in duas: quia p̄mo orat eis conſeruationem a malo. ſecũdo ꝑfectiōem in bono ibi. Sanctifica eos. dicit ergo p̄mo ſic. g ¶ Pater ſancte ſerua eos in nomine tuo. i. in fide ⁊ cõfeſſione nominis tui. h ¶ Quos dediſti mihi. per ſpecialem amiciciam eos mihi coniungendo. i ¶ Vt ſint vnum ſicut et nos. id eſt vt ſint vniti per caritatem ſicut nos ſumus vnum per naturam. ita ꝙ ly ſicut non importat equalitatem ſed quandam imitationē longinquam. et allegat conſequenter apoſtolorum neceſſitatem reſpectu huius conſeruationis diuine dicens. k ¶ Cum eſſem cum eis. p̄ſentia corporali.

l ¶ Ego ſeruabã eos ⁊c̃.cuſtodiui.i.firmiter ⁊ ſecure.
m ¶ Nemo ex eis periit niſi filiꝰ ꝑditiõis.h̾ dicit qꝛ ſua ꝑ
ditio nõ fuit ex defectu cuſtodie xp̃i:ſ ex malicia ſua: ſic̃
dꝛ aliq̃s filiꝰ mortis eo ꝙ facit aliq̃d dignũ morte.
n ¶ Vt ſcriptura impleat̃.ly vt hic tenet̃ ꝯſecutiue. quia
ꝑ ꝑditionẽ iude ſe-
cuta ē impletio ſcri
pture q̃ de h̾ loquit̃
pſ̃.xl.⁊.cviij.vt.ſ̃.
allegatũ ē.xiij.capi.
o ¶ Nunc aũt ad te
venio.ꝑ mortẽ meã
p ¶ Et h̾ loquor in
mũdo.h̾ dixit ꝓpter
h̾ ꝙ ex dictis eiꝰ ali-
q̇ poſſent credere ꝙ
nõ hr̃et ꝑtãtẽ cuſto-
diẽdi eos in abſ̃ntia
ſic̃ i pñtia iõ h̾ remo
uet di. p ¶ Et h̾ lo-
q̇ꝛ i mõdo.ſ.in pñtia
corporali:ac ſi dice-
ret ſic loq̇ꝛ nõ ꝓpter
defectũ v̾tutis:ſ ad
oñdendũ v̾itatẽ hu
mane nature ꝯpati-
entis eis.iõ ſb̃dit̃.
q ¶ Vt habeãt gau
diũ meũ ⁊c̃.Gaudi
um eñ xp̃i ē de vni-
one hũanitat̃ ad di
uinitatẽ: ꝑ quã illa
humanitas hꝫ gra-
cie ⁊ gl̃e plenitudi-
nem:vt.ſ̃. dictũ eſt
ca.j. Ad hoc autem
erat intẽtio xp̃i orãtis:vt apl̃i venirent ad gl̃aꝫ vere fruiti
onis in qua aperte viderẽt vnionẽ in ip̃o deitatis ⁊ hũa-
nitatis. Alia aũt rõ:q̄re apl̃i indigebãt a deo ſpãliter con
ſeruari ē:qꝛ erãt iudeis odioſi ꝓpter doctrinã xp̃i:⁊ h̾ al-
legat ſaluator dicẽs. r ¶ Ego dedi eis ſermonẽ tuũ.cu-
ſtodiendũ ⁊ p̄dicandũ. s ¶ Et mũdus eos odio habuit
qꝛ nõ ſunt de mũdo q̈tũ ad affectiõem: ſ ſunt de mũdo
q̈tũ ad corꝑalẽ pñtiã. t ¶ Nõ rogo vt tollas eos de mũ-
do.qꝛ nõ expedit fideliũ ſaluti donec fides ſit publicata
ꝑ totũ mundũ. v ¶ Sed vt ſerues eos a malo ⁊c̃.dãdo
eis cõſtantiã in tribulatiõibus iminẽtibus de ꝓxio. Sã-
ctifica eos. Hic pñr orat apl̃is ꝑfectiõem in bono dicẽs.
a ¶ Sanctifica eos.i.cõfirma.ſanctũ eñ vno mõ ſignifi-
cat idẽ qꝺ firmũ. b ¶ In v̾itate ſcꝫ fidei catholice.
c ¶ Sermo tuꝰ v̾itas eſt.i.doctrina mea quã dedi eis q̃ ẽt
tua ē.ſic̃.ſ̃.dictũ ē ca.vij. Iſta aũt ꝯfirmatio apl̃oꝝ facta
ē a deo p̃ie:qñ in die pẽthecoſtes miſit eis ſpm̃ſctm̃.et ne
ceſſitas huius ꝯfirmationis ſubdit̃ cũ dꝛ. d ¶ Sicut tu
me miſiſti in mũdũ.ad veritatẽ ſalutis eterne docendum
e ¶ Et ego miſi eos in mundũ.ad hãc doctrinã vbiq꜄ p̄di-
candũ. Et notandũ ꝙ dicit miſi.i.mittã loquẽdo de futu-
ro ꝑ modũ p̄teriti ꝓpter certitudinẽ euentus futuri:qꝛ a-
poſtoli nõ ſunt miſſi ad p̄dicandũ ꝑ mũdũ niſi poſt acce
ptionẽ ſpũſſancti:licet añ fuiſſent miſſi ad p̄dicãdũ in ci-
uitatibꝰ iudee iudeis tm̃. f ¶ Et ꝓ eis ego ſanctifico me
ip̃m.i.ſacrificiũ in carne offero tibi acceptũ. g ¶ Vt ſint
⁊ ip̃i ſctificati in veritate.ſicut eñ vetus teſtm̃ ꝑ ſanguis
effuſionẽ ꝯfirmatũ eſt:ſic ꝯfirmatio noui teſtamẽti facta
eſt ꝑ effuſionẽ ſanguis xp̃i:vt oñdit apl̃s ad Heb.ix.
h ¶ Nõ ꝓ eis aũt. Hic pñr ſaluator orat ꝓ toto fideli po-
pulo:⁊ diuidit̃ in duas:qꝛ p̄ orat ꝓ eis cõſecutionẽ gra-
tie:⁊ ſcd̃o glorie ibi. Pater q̊s dediſti mihi. Dicit ergo p̄
ſic. h ¶ Non ꝓ eis aũt rogo tm̃ ⁊c̃.vt oẽs vnũ ſint i vni
tate caritatis:in q̃ vnione ꝯſiſtit ꝑfectio xp̃iane religiõis
qꝛ ꝑ h̾ membra eccleſie ꝯiungunt̃ ad inuicem ⁊ capiti ho

l ego ſeruabam eos in noĩe
tuo: q̊s dediſti mihi: ego
m cuſtodiui: et nemo ex eis
periit niſi filius ꝑditiõis
n o vt ſcriptura ipleat̃. Nũc ãt
p ad te venio. et hec loq̊ꝛ in
q mũdo: vt habeãt gaudiũ
meũ impletũ in ſemetip̃is
r Ego dedi eis ſermonẽ tu-
s um ⁊ mũdus eos odio ha
buit: qꝛ nõ ſunt de mundo
ſicut ⁊ ego nõ ſũ de mũdo
t Nõ rogo vt tollas eos de
v mũdo: ſed vt ſerues eos a
malo. De mũdo nõ ſunt ſi
cut ⁊ ego nõ ſum de mũdo
a b Sanctifica eos in veritate
c d Sermo tuꝰ v̾itas eſt. Si-
e cut tu me miſiſti i mõdm ita
f ⁊ ego miſi eos i mõdm. et ꝓ
g eis ego ſctifico meip̃m vt
ſint ⁊ ip̃i ſctificati in verita
h te. Nõ ꝓ eis aũt rogo tan-
tum: ſ ꝓ eis qui credituri
ſunt ꝑ verbũ eoꝝ in me: vt
i oẽs vnũ ſint ſicut tu pater
in me ⁊ ego in te: vt ⁊ ipſi i
k nobis vnum ſint vt credat
mundus: quia tu me miſi-
l ſti. Et ego claritatem quaꝫ
m dediſti mihi: dedi eis: vt
ſint vnũ: ſicut ⁊ nos vnum
n ſumꝰ. Ego i eis ⁊ tu in me
o vt ſint ꝯſumati i vnũ ⁊ co-
gnoſcat mũdus: qꝛ tu me
miſiſti ⁊ dilexiſti eos ſicut
p ⁊ me dilexiſti. Pr̃ q̊s dedi
q r ſti mihi volo vt vbi ſũ ego
s ⁊ illi ſint mecũ: vt videant
claritatem meã: quã dedi-
t ſti mihi: qꝛ dilexiſti me añ
v cõſtitutionẽ mũdi. Pat̃ iu
x ſte mũdꝰ te ñ ꝯgnouit ego
y aũt te ꝯgnoui ⁊ hi ꝯg̊uerũt

mini xp̃o:⁊ vlterius ip̃i deo:qꝛ qui adheret deo vnꝰ ſpũs
eſt:vt dicitur.j.ad Cor.vj.⁊ ſic ꝑ cõſequẽs p̄mũ principi
um qꝺ eſt deus ꝯiũgit̃ homini qui eſt quodãmõ omnis
creatura. i ¶ Sicut ⁊c̃.vnũ ſint. Nõ eſt ibi vnitas equa
litatis:ſ cuiuſdã imitationis.qꝛ xp̃i hois ⁊ dei eſt vnitas
ꝑſonalis:alioꝝ aũt
hoim a deo ē tm̃ vni
tas caritatis.
k ¶ Vt credat mun
dus qꝛ tu me miſi-
ſti h̾ addit qꝛ ex ma
gna caritate ⁊ vnita
te q̃ fuit in p̄mitiua
eccleſia multi ꝯuer-
ſi ſunt ad v̾itatẽ fidei
vt hr̃ Act.ij.⁊.iiij.et
qꝛ ꝑ p̄dicta poſſꝫ ali
quis credere ꝙ filiꝰ
nõ eſſet cã ꝑfectiõis
apl̃oꝝ ſicut ⁊ pater.
iõ hoc remouet.
l ¶ Et ego clarita-
tẽ qua dediſti mihi.
dedi eis.qꝛ ꝑtãs mi
raculoꝝ ꝑ quã d̾cla
rata ē diuinitas chri
ſti data ē apl̃is a cri
ſto:vtꝫ Lu.x.⁊ Ma
thei.x. tñ alit̃ dedit
eis hãc ꝑtãtẽ quã ip
ſe habuit.qꝛ xp̃s vir
tute ꝓpria miracu-
la fecit. Apl̃i aũt nõ
ꝓpria v̾tute ſ v̾tute
xp̃i miracula facie-
bãt:ꝓpter qꝺ in mi
racul̃ faciẽdis nomẽ xp̃i inuocabãt. m ¶ Vt ſint vnũ ſi
⁊ nos vnũ ſumus.i.vt ſint in vera vnitate eccleſie.⁊ abſq꜄
ſciſmate. n ¶ Ego in eis ⁊c̃.in vnũ:qꝛ ꝑ vnitatẽ humani
tatis xp̃i ad deũ facta eſt vnio totiꝰ creature:vt dictũ eſt.
o ¶ Et cognoſcat mũdus qꝛ tu me miſiſti ⁊ dilexiſti eos ſi
cut ⁊ me dilexiſti.ꝑ opa eñ miraculoꝝ ab eis facta addu
ctus ē mũdus ad fidei caritatẽ ⁊ ꝯg̊uit diuinitatẽ xp̃i ⁊ fa
miliaritatẽ ſiue amiciciã dei ad apl̃os.quibꝰ aderat diui
na v̾tus in opibꝰ miraculoſis.
p ¶ Pater q̊s. Hic orat fideli ppl̃o ꝑfectiõem gl̃e dicens
Pater q̊s dediſti mihi ꝑ veram fidẽ.
q ¶ Volo.id eſt oro ⁊ deſidero. r ¶ Vt vbi ego ſum et
illi ſint mecum id ē in eterna beatitudine in qua iam erat
xp̃us actualiter q̈tum ad aĩam que eſt p̄ncipalior ꝑs ho
minis. s ¶ Vt videant claritatẽ ⁊c̃.i.diuinitatem meaꝫ
vel aliter claritatẽ corꝑis mei glorificandi.qꝛ vtrãq꜄ clari
tatẽ habet filiꝰ a patre:vnã eternaliter.aliam ex tempore
t ¶ Quia dilexiſti me ante cõſtitutiõem mũdi.hoc pꝫ q̈-
tum ad xp̃i deitatem.fil̃r q̈tum ad humanitatẽ inq̈tũ de
us pr̃ etnal̃r p̄deſtinauit ipſã ad hãc gl̃am ⁊ ad exaltatio
nẽ. Et pñr oñdit ſaluator ꝙ ſua orõ ſit exaudibilis dicẽs.
v ¶ Pater iuſte mũdꝰ te nõ ꝯg̊uit.licet eñ ph̃i deũ cog-
uerũt q̈tũ ad eſſentie vnitatẽ:nõ tñ q̈tũ ad ꝑſonalẽ diſti-
ctiõem.⁊ iõ non cognouerũt ꝓprie loquẽdo deum prẽꝫ.
Similiter iudei licet de hoc haberunt aliquam cognitio
nem per ſcripturas prophetarum loquentes de diſtincti
one perſonarum in diuinis:illa tamen fuit in eis obſcu-
rata ex inuidia ⁊ odio ad chriſtum:vt ſupra dictum eſt .⁊
ideo non cognouerunt deum patrem niſi large loquen-
do de paternitate:inq̈tum pater eſt omnium creatione.
x ¶ Ego autem te cognoui.qꝛ inq̈tum deꝰ cognoſcit pa-
trem noticia comprehenſionis:⁊ inq̈tum homo pleniꝰ
cognoſcit q̈ aliquis angelus q̈tũcunq꜄ beatus.
y ¶ Et hi cognouert̃.qꝛ tu me miſiſti.qꝛ apl̃i ꝑ doctrinã ⁊
miracl̃a xp̃i habuert̃ noticiã ꝙ ip̃e eẽt miſſꝰ ꝓ ſalute mũdi

5 Et notū feci eis nomē tuū.ſ.nomē paternitatꝭ ꝓprie dicte i diuinis.ꝛ ꝑ ꝯñs totius trinitatis:qꝛ cognita vna pſona ꝛ alie cognoſcūtur. Iſtud eñ nomē ſanctiſſime trinitatis qđ erat alijs ignotū:vt ꝑdictū ē ꝑ doctrinā xpi fuit apl'is reuelatū. a Et notū faciā:qꝛ poſt reſurrectionā xpi qñ aperuit apl'is ſenſuꝫ vt ſcripturas intelligerēt:ꝛ poſt miſſionē ſpūſſancti apoſtoli plenꝰ cognouerīt myſteriū trinitatis. b Vt dilectio q̄ dilexiſti me ſit in ipis id ē ſpūſſanctꝰ qui ē amor pr̄is ꝛ filij. c Et ego in ipis qꝛ ꝑ grām ſpūſſcti facti ſunt tēplū ꝛ habitaculū xpi.d

In c. xvij.vbi dꝛ in poſtil. Silr' etiaꝫ iudei reſurrectioneꝫ futurā expectāt ꝛc.

Additio.

Licet eñ iudei moderni multas erroneas opiniones habeant circa futurā vitā. ſimiliter circa ſtatum reſurrectiōis:antiq̄ tñ eoꝝ ꝛ autētici nō credūt felicitatē vite future ꝯſiſtere in bonoꝝ tꝑaliū plenitudine:vt.ſ̄.declaratū eſt in additōne ſuꝑ Luc.xiiij.ca.

3 qꝛ tu me miſiſti. Et notum
a feci eis nomē tuū ꝛ notum
b faciam:vt dilectio qua di-
c lexiſti me:in ipis ſit:ꝛ ego
in ipis. Capi.xviij.
a Hec cum dixiſſet ihūs
egreſſus ē cū diſcipu-
lis ſuis trans torren
b tē cedron vbi erat hortus
c in quē introiuit ipe ꝛ diſci
d puli eius:ſciebat aūt ꝛ iu-
das q̄ tradebat eū locum:
qꝛ frequēter ieſus cōuene-
rat illuc cū diſcipulis ſuis
e Iudas ergo cū accepiſſet
f cohortē:ꝛ a pōtificibus ꝛ
g phariſeis miſtros venit il-
luc cū laternis ꝛ facibus ꝛ
h armis Ihūs itaq; ſciēs oia

Capi.xviij.

Hec cū dixiſſet ihūs. Hic incipit euāgeliſta ſcribē xpi h paſſionē ꝛ mortē:ipa aūt fuit ꝑ iudeos inchoata et ꝑ gētiles ꝯſūmata:ſm q xp̄s ꝑdixerat Math.xx. filiꝰ hoīs tradet pncipibꝰ ſacerdotū ꝛ ſcribis ꝛ ꝯdemnabūt eū morte:ꝛ tradēt eū gentibꝰ ad illudendū ꝛ flagellādū ꝛ crucifigendū. Et iō euāgeliſta p̄ oñdit q̄d xp̄s a iudeis ſit paſſus:ſcđo q̄d a gētibꝰ ſeqnti ca.ibi. Tūc ǧ appheñdit. Pꝛīa i tres:qꝛ p̄ dſcribit euāgeliſta q̄lit xp̄s a miſtrꝭ iudeoꝝ fuit captꝰ.ſcđo q̄lit a miſtrꝭ fuit pōtificibꝰ traditus ibi.Cohors q̄ꝫ.t̄cio q̄lr a pōtificibꝰ corā pylato ē accuſatꝰ ibi. Adducūt ǧ. Circa pmū euāgeliſta tria dſcribit.p̄ ꝑditōis locū.ſcđo ꝓditoris appatū ibi. Iudas ǧ.t̄cio aīꝫ xp̄i ad ſuſtinēdū ꝑpatā ibi. Ieſus itaq; ſciēs. Circa pmū ſciēdū q xp̄s iuit ad locū extra ciuitatē ad quē ſciebat vētuꝝ ꝓditorē:vt oñderet ſe volūtarie ſubire mortē.ꝛ h̄ ē qđ dꝛ a Hec cū dixiſſet ꝛc.trās torrentē cedrō. Nomē ē torrētis inter ciuitatē irl'm ꝛ montē oliueti currēs ꝑ vallē ioſaphat q̄ ē intermedia. Et dicebat ille torrēs cedron eo q in ripa illiꝰ flumis ſiue illiꝰ torrētis naſcebant multe cedri hic eñ fluuius appellabat torrēs ꝓ eo q ad modū torrētis q̄nq; hēbat aq̄s q̄nq; nō. b Vbi erat hortꝰ.ꝛ ſic erat locꝰ clauſus ꝯueniēs ad capiēdū illos q̄ eēnt intra ipm. c In quē introiuit ipe ꝛ diſcipuli eiꝰ:offerēs ſe captiōi. d Sciebat āt ꝛ iudas q̄ tradebat eū locū. Ex q̄ ptꝫ aptitudo loci ad capiendū xp̄m ex tribꝰ.pma dꝛ erat a ciuitate remotus ꝛ ipi q̄rebāt eū capere ſine ſtrepitu turbaꝝ vt hꝫ Math.xxj.ſcđa qꝛ erat clauſus.ꝛ tercia qꝛ ꝓditori cognitꝰ. e Iudas ǧ. Hic deſcribit ꝓditoris appatus:qꝛ iudas de tribꝰ ſe muniuit:p̄ de mag̃ ſocietate forti ꝛ autētica:ꝛ iō dꝛ. f Cū accepiſſet cohortē.ſ.militū a p̄ſide aſſignatā:vt ſic m'titudo ppl'i ſi ſupueniret nō auderet ipedire eiꝰ ꝓditionē ꝓpt iuſticie publice timorē. g Et a pōtificibꝰ ꝛ phari.mini.vt ſic hr̄et fulcimētū ab vtraq; curia.ſ.pōtificis ꝛ impatoris. Scđo muniuit ſe iudas d luīne ꝯ noctis tenebꝛas:qđ notat cū dꝛ. Venit illuc cū laternis ꝛ facibꝰ Tercio muniuit ſe de armis:ſi vellēt eius

ꝓditioni reſiſtere:iō ſubdit. Et armis. i Ieſus itaq;.h oñdit ꝓmptitudo xp̄i ad patiendū:ꝛ h̄ duplicit:p̄ qꝛ xp̄s ſe nō occultauit:ſcđo qꝛ defenſiōem ꝓhibuit ibi. Simō ergo. In pma igit pte dꝛ ſic. Ihūs itaq; ſciēs oia q̄ ventura erāt ſuꝑ eū ꝓceſſit ꝛ dixit. i Quē q̄ritis. Ex q̄ manifeſte ptꝫ q ſua volūtate captꝰ ē:qꝛ cū ſciret oia futura:vt.ſ̄ declaratū fuit.j.c.ñ ſe occultauit:ſꝫ magꝭ q̄rētibꝰ eū obuiāuit. k Rñderūt ei ihm ꝛc. Virtute eñ diuinitatis factū eſt q veniētes ad capiendū eū p̄ nō coḡſcerēt eū etiā ſuꝰ diſcipulus q̄ venerat ad tradendū eū:vñ ſubdit l Stabat aūt ꝛ iudas q̄ tradebat eū cū ipis:vt ꝑ h̄ ſcđo oñderet q de volūtate ſua capet:qꝛ ex q̄ eis erat incognitꝰ poterat ab eis recedere:ꝛ nō ſoluꝫ patuit h̄ ꝑ ꝑdicta:ſꝫ etiā manifeſtiꝰ per h̄ qđ ſb̄dit. m Vt ǧ dixit eis ego ſum. abierūt retrorſum ꝛ ceciderūt in terram

q̄ vētura erāt ſuꝑ eū:ꝓceſ
i ſit ꝛ dixit eis. Quē queri-
k tis:Rñderūt ei. Ihm na-
zarenū. Dicit ei ihūs. Ego
l ſum Stabat aūt ꝛ iudas q̄
m tradebat eū cū ipis Vt er-
go dixit eis:ego ſum abie-
rūt retrorſum ꝛ ceciderūt i
n terram. Iterū ergo inter-
rogauit eos. Quem queri
o tis. Illi autē dixerunt. Ie
ſum nazarenū. Reſpondit
p ieſus. Dixi vobis:qꝛ ego
q ſum Si ergo me queritis:
r ſinite hos abire.vt imple-
s ret ſermo quē dixit:qꝛ q̄s
dediſti mihi non ꝑdidi ex
t eis quēq;. Simō ergo pe-
trus habens gladium edu

Si eñ v̄bo oēs ꝓſtrauit:de facili poterat ab eis euadere Dia eñ iſta facta ſunt ex diuia ordinatiōe:vt declaret virtus diuitatis eiꝰ ꝑ ꝑdicta:ſic fragilitas hūanitatis ꝑ captionē eiꝰ ſequētē ꝛ paſſionē. n Iter ǧ interrogauit eos quē q̄ritis:h̄ fuit facto interuallo a pma interrogatione:qꝛ q̄diu iacuerīt ꝓſtrati nō mouit ſe de loco vt magis declararet ſua volutaria captio. o Illi aūt dixerūt ihm nazarenū. Non eñ cognoſcere poterāt eū nec caꝑe donec ipe vellet:ꝓpt h̄ ſubdit p Dixi vob:qꝛ ego ſum.ꝛ tūc habuerūt ipius noticiā:ꝛ capiēdi eū licētiā ꝓpt qđ ſb̄dit. q Si ǧ me q̄ritis ſinite hos abire.q.d.ſic.do vob ptātē me capiēdi:vt tñ meis diſcipulis nō faciatis aliq̄d mali. r Vt ipleret ſermo quē dixit ca.ꝑcedēti. s Quia q̄s dediſti mihi nō ꝑdidi ex eis quēq;. Iſtud eñ v̄bū dixerat ieſus nō tm̄ de ſalute ſpūali ſuoꝝ diſcipuloꝝ:ſꝫ etiā de ſalute corꝑali eoꝝ:qđ patet ex hoc q inde excepit iudā qui perditus eſt ꝛ ſpūaliter ꝛ corꝑaliter:qꝛ ex deſperatōne ſe ſuſpendit:ꝛ ideo euāgeliſta applicans v̄bū ꝑdictum ad ꝑditionē corꝑalem non diſcedit ab intentione litere. t Symon ergo. Hic oſtenditur ꝓmptitudo xp̄i ad patiendum:ex hoc q defenſionem ꝓhibuit:ꝛ hoc ē qđ dicitur. Symon ergo petrus habens gladium eduxit eum Dicunt hic aliqui q diſcipuli emerant gladios de precepto domini:ſm q habetur Luce.xxij.vbi dicitur ſic. Et qui non habet vendat tunicam ſuam ꝛ emat gladium:ſꝫ non eſt veriſimile.quia ibidem dicitur q apoſtoli ſtatim reſponderunt Ecce duo gladio hic. Et chriſtus dixit.ſufficit:Ex quo patet q ante illos gladios habebant. Dicēdum igitur q apoſtoli fuerunt piſcatores:in piſcatione autem oportet aliquando rhetia cum paxillis affigere:et cum perticis nauiculas dirigere:Et ideo in talibus et conſimilibus vſus magnoꝝ cultelloꝝ eſt neceſſarius ꝛ probabile eſt q aliqui de apoſtolis illos cultellos ſibi retinuerant ad ſcindendum cibaria. Vnde etiam cū illis carnes agni paſchalis conſciderant. Petrus auteꝫ vnum ex illis retinuerat apud ſe:quia erat magis promptus ad defenſionem ſui magiſtri q̄ alij.

v xit eū ⁊ ꝑcuſſit pōtificis ſ-
x uū ⁊ abſcidit auriculā ei⁹
y dextrā. Erat āt nomē ſeruo
3 malchus. Dixit ergo ihs
petro Mitte gladiū tuū in
3 vaginā. Calicē quē dedit
mihi pr̄ nō vis vt bibā il-
a b lū. Cohors āt ⁊ tribunus
c d ⁊ miſtri iudeoꝝ cōprehen
e f derūt ihm ⁊ ligauerūt eū et
adduxerūt eū ad annā ꝑmū
g h Erat eīm ſocer cayphe qui
erat pōtifex āni illi⁹. Erat
āt cayphas q̄ cōſiliū dede
rat iudeis: q2 expedit vnū
i hoiē mori ꝓ pplo. Seque
bat āt ihm ſymō petr⁹ ⁊ a-
k lius diſcipl's. Diſcipl's āt
l ille erat not⁹ pōtifici ⁊ itro
iuit cū ihu i atriū pōtificis
m Petr⁹ āt ſtabat ad oſtium
foris. Exiuit ꝗ diſcipl's: q̄
erat not⁹ pōtifici: et dixit
oſtiarie: ⁊ itroduxit petrū.
n Dixit ꝗ petro ācilla oſtia-
ria: nūq̄d ⁊ tu ex diſcipl'is
o es hoīs iſti⁹. Dicit ille. nō
p ſum. Stabāt aūt ſerui ⁊ mi
niſtri ad prunas: q2 frigus
erat ⁊ calefaciebāt ſe: erat
aūt cum eis petrus ſtās et
q calefaciēs ſe. Pontifex ꝗ
r interrogauit ihm de diſci-
s pulis ſuis ⁊ dc doctrīa ei⁹
t v Rn̄dit ei ihs Ego palā lo
cutus ſum mūdo. Ego ſp
docui in ſynagoga ⁊ ī tem
plo quo oēs iudei cōueni-
unt: ⁊ ī occulto locutus ſū
nihil. Quid me iterrogas
x interroga eos q̄ audierunt
q̄d locutus ſum ipis: ecce
hi ſciunt que dixerim ego.
y Hec aūt cū dixiſſet vn⁹ aſ
ſiſtens miſtroꝝ dedit ala
3 pā ihu dicens. Sic rn̄des
a pontifici. Reſpondit ei ie
b ſus Si male locutus ſum
teſtimoniū ꝑhibe de malo
ſi aūt bene: quid me cedis

v Et ꝑcuſſit pontificis ſeruū: qui magis de ꝓpe ſe igere
bat ad xp̄m capiendū. x Et abſci. auri. ei⁹ dex. Credi.
dit eīm eū magis ledere: ſ3 diuina ordinatōnē ictus decli-
nauit. y Erat aūt nomē ſeruo malch⁹: h̄ addit euāge-
liſta ad oñdendū certitudinē rei geſte: exꝓmendo ꝓpria
noīa. 3 Dicit er-
go ihs petro: mitte
gladiū tuū in vagi-
nam. q. d. noli vti ad
defenſionē meam ⁊
ſubditur cauſa.
3 Calicē quē dedit
mihi pr̄ nō vis vt bi
bam illū. q. d. paſſio
nē quā ordinauit pr̄
celeſt' ad ſalutē hūa
mani generi' debeo
patiēter tolerare. et
iō nō eſt loc⁹ defen-
ſionis ⁊ reſiſtētie: ſ3
magis patiētie:
a Cohors q3: Hic
oñdit q̄liter xp̄us a
miſtris ꝯphei⁹ pon
tificib⁹ p̄ntat. Et di-
uidit in duas: q̄a ꝑ
deſcribit ipi⁹ p̄ſen-
tatio anne. ſcd̄o cay
phe ibi. Et miſit eū
annas: ꝑma i duas:
q2 ꝑ ponit xp̄i p̄ntā
tio. ſcd̄o eius exami
natō ibi. Pōtifex ꝗ
Prima adhuc i du-
as: q2 ꝑ deſcribit p̄-
dicta p̄ntatio. ſecun
do incidēter ponit
ꝑma petri negatio:
ibi. Seq̄bat autem
dicit igitur ꝑ ſic.

a Cohors q3. ſ. militū. b Et tribunus. q̄ eis ꝑerat et
illi erāt gētiles. c Et miſtri iudeoꝝ. iſti erāt iudei. d Cō
ꝑhēderūt ihm. Ex q̄ p3 obſtinatio eoꝝ q2 nō fuerūt auer
ſi a ſuo malo viſis p̄dictis ſignis: ſ3 magis attribuebant
artibus magicis. e Et ligauerūt eū. q̄ſi morte dignū.
Illi eīm q̄ reputabant morte digni iudicib⁹ p̄ntabant li-
gati. f Et adduxerūt eū ad annā ꝑmū. i. ꝑmo cui⁹ cau
ſa ſubdit g Erat eīm ſocer cayphe. ⁊ q2 eūdo ad domū
cayphe hēbāt trāſire an domū iſti⁹ anne. iō introierūt in
domū ei⁹ ꝓpter ei⁹ reuerētiā. Alia aūt rō fuit q2 pōtifica
tus tūc ſingul' annis vēdebat. ⁊ iſti duo ſc3 annas ⁊ cay-
phas q̄ſi alternatim erāt pōtifices: ꝓpter qd̄ q̄ſi pōtifex
habebat. q2 anno p̄cedēti fuerat. Tercia rō ē vt xp̄s corā
iudicib⁹ plurib⁹ cōdēnat⁹ videret magis dign⁹ morte.
h Qui erat pōtifex anni ⁊c̄. Iſta ſunt expoſita. ſ. xj. ca.
i Seq̄bat. Hic interponit ꝑma negatio petri: cum dr̄.
Seq̄bat ihm ſymon petr⁹ ⁊ ali⁹ diſcipl'us. ſ. iohes: l3 eīm
iſti ſicut ⁊ alij ꝑ fugiſſent: tn̄ poſtea ſecuti ſunt ihm: q2 fer
uentiores erāt alijs. k Diſcipul⁹ aūt ille erat not⁹ pō
tifici. Dicūt aliq̄ ꝙ iohes erat perit⁹ in lege: ⁊ ꝓpter hoc
habebat noticiā cū pōtifice: ſ3 h̄ non eſt viſil'e: q2 piſcator
erat ⁊ de naui a xp̄o vocat⁹ fuerat. vt hr̄ Math. iiij. vnde
dic̄ Hiero. in epl'a ſua ad paulinū. iohes ruſtic⁹ piſcator
indoct⁹ ⁊c̄. ⁊ iō alia fuit cā ſue noticie cū pōtifice: q2 forte
miſſus a pr̄e ſuo pluries portauerat piſces ad domū pō-
tificis: vel forte q2 aliq̄s de cognatiōe ei⁹ ibidē ſeruiebat
vel aliq̄ alia cā quā aliq̄ aſſignāt q2 deſcēderat de dauid:
⁊ ſacerdotes habebāt iſtas genealogias. l Et introiuit
cū ieſu i atriū pōtificis: ꝓpter noticiā p̄dictā ꝑmiſſus eſt
intrare. m Petr⁹ aūt ſtabat ad oſtiū foris. tanq̄ inco
gnitus. tn̄ ꝓpter iohem ꝑmiſſus ē intrare. n Dixit ꝗ
petro ancilla oſtiaria: nūq̄d ⁊ tu ex diſcipulis es homi
nis iſti⁹. q. d. vel ꝙ ſic: vidit eīm eū timide intrātē: ⁊ ſic ha-
buit de ſuſpitionē. o Dicit ille nō ſum. Ex q̄ p3 fragi
litas petri: q2 ita cito negauit: ⁊ ad vocē vni⁹ mulier' que
nō loq̄bat acrit'. Nō eīm dicebat es tu de familia hui⁹ ꝓ-
ditoris vel aliq̄d hu-
iuſmōi ſ3 hoīs iſti⁹
q̄ſi cōpaſſiue loquē-
do. p Stabāt āt
ſerui ⁊ miſtri ad pru
nas: q2 frigus erat
ſicut ſolet eſſe i mar
cio poſt mediā3 no-
ctē3 Et calefaciebāt
ſe ⁊c̄. q Pōtifex
vero. Hic ponit xp̄i
examinatio: ⁊ di-
uidit i tres. q2 ꝑ po-
nitur dicta examīa-
tio: ſcd̄o xp̄i reſpon-
ſio: ibi. Dixit ei ie-
ſus. tercio rn̄ſiōis re
probatio ibi. hec cū
dixiſſet. Circa ꝑmū
ſciēdū ꝙ xp̄s repu-
tabat a iudeis ſedu-
cto: hoīm ⁊ doctor
falſe doctrine: iō ex
aminat⁹ fuit d̄ vtro
q3. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄.
q Pōtifex ꝗ inter
rogauit ihm. Dicit
autē annas pōtifex
nō q2 eēt actu: ſ3 q̄a
ante fuerat: ⁊ q2 ſo-
cer erat pōtificis: vt
dictū ē. r De di-
ſcipul' ſuis: vt vide-
ret ſi poſſet eū deꝑ-
hendē ꝙ fuiſſent ab
eo ſeducti. s Et de doctrina ei⁹: ad vidēdū ſi poſſ3 ibi
inuenire falſitatē vl' calūniā ⁊ aliq̄d dictū ꝯ legē. t Re
ſpōdit ei ihs. Hic ponit xp̄i rn̄ſio. De diſcipulis āt ſuis
nihil boni poterat ꝓtūc bn̄ rn̄dere: q2 ꝑncipaliorē3 inter
eos ſtatim audierat ipm ī ſua p̄ſētia negaſſe: ſ3 de doctrīa
ſua rn̄dit oñdens ꝙ nō erat mala vel ſuſpecta ſ3 ſana: qd̄
declaret ex duob⁹: ꝑ ex loco cū dr̄. v Ego palā locut⁹
ſum mūdo ⁊c̄. doctrina ſuſpecta in angulis ⁊ laterib⁹ do-
cet nō in loco publico ⁊ ſacro: ſcd̄o ex audito ꝝ teſtimōio
dicēs. x Interroga eos q̄ audierunt ⁊c̄. q. d. paratus
ſum teſtimoniū eoꝝ ſbire: qd̄ ē tibi magi' credibile q̄3 me
um dictū. q̄uis ſm̄ v̄itatē deberet eſſe ꝯtriū. y Hec cū
dixiſſet. Hic ponit hui⁹ rn̄ſionis reprobatio: ⁊ h̄ dupliciter
ꝑ ꝑ factū cū dr̄ Unus aſſiſtēs miſtroꝝ dedit alapā ihu. ſe
cūdo ꝑ v̄bū cū ſubdit. 3 Sic rn̄des pontifici. Ille eīm
miſter ſceleris accepit rn̄ſionē ieſu q̄ſi notaſſet pontificē3
de ſtulta interrogatōne. a Rn̄dit ihus. humiliter veri
tatē oñdendo. b Si male locu. ſum teſti. ꝑhi. de malo
id eſt potes ꝑhibere: ⁊ nō me iniuſte ꝑcutere. Sed vide
tur ꝙ hic xp̄s fecit ꝯtra doctrinā ſuam. q2 Math. v. dicit
Siquis ꝑcuſſerit te in maxillam dextram: prebe ei ⁊ al-
teram. Ipe aūt hoc non fecit ſed magis ꝑcutiētem ſe cor
rexit. Dicendū ꝙ illud chriſti p̄ceptum ⁊ plura alia q̄ ibi
ponūtur: non dantur abſolute: ſm ꝙ dicit Aug⁹: ſed ma
gis ſm preparationem animi: quia homo debet habē ani-
mam ſemper preparatum ad hoc faciēdum vbi videtur h̄
expedire ad honorem dei ⁊ vtilitatem eccleſie. alias autē
non: immo aliquando expedit iniuriantibus reſpōdere
ad ipſorum et aliorum inſtructionem: ſicut fecit hic chri-
ſtus: et aliquando etiam facto reſiſtere ne det occaſio ma
lis male agendi.

c ¶ Et miſit. Hic oſñditur qualiter xp̄us pñtatus eſt cayphe. Et diuidit̃ in duas: q² p̄mo deſcribit̃ dicta pñtatio. ſc̄do ſubdit̃ ſecūda ⁊ tercia petri negatio. Erat aūt. In p̄ma igit̃ pte d̃r ſic: a ¶ Et miſit eū annas ligatū. q̄ſi morte dignū ⁊ iā corā eo ꝯdēnatū. a ¶ Ad caypha pōtificē tū q² ad ip̄m ptinebat p̄ncipalit̃ xp̄i examiatio: tū vt videret̃ xp̄s magis morte dignꝰ q̄ fuiſſet corā iudicibꝰ pluribꝰ cōdēnatꝰ. Sciēduꝫ tñ ꝙ iohēs h̄ tacet q̄lit̃ cayphaſ eū exaīa uit ⁊ q̄lit̃ cayphas veſtimēta ſua ſcidit ⁊ q̄liter i domo eꝰ illuſꝰ fuit: q² alij euāgeliſte h̄ ſufficienter expſſerāt. b ¶ Erat aūt. Hic reuertitur euāgeliſta ad narrādū de negatiōe pet̃: ⁊ iō q̄ſi eadē v̄ba q̄ dixerat i fine prime negatiōis reaſſumit dicēs. Erat āt ſimō petrꝰ ſtans ⁊ calefaciens ſe. Ille eñ q̄ narrat hiſtoriā aliquā qñ occurrūt aliqua incidētia narrāda: interrūpit p̄ncipale ad illud incidēs narrādū: q̄ facto reuertit̃ ad ꝓpoſitū: ⁊ ſic facit h̄ iohānes: vt dictū ē. c ¶ Dixerūt ḡ ei. miſtri ad ignē ſtātes d ¶ Nunq̄d ⁊ tu ex eiꝰ diſcipl'is es. q. d. ſic: q² videbāt eū timidū ⁊ pauidū. e ¶ Negauit ille ⁊ dixit non ſum. De iſta ſc̄da negatiōe pet̃ vĩ matheꝰ ꝯdicere iohāni: ꝓ q̄ ad ꝑſonā: q² dixit ip̄m ſc̄do negaſſe ad vocē alteriꝰ ancille. mathei. xxvj. Iohes aūt h̄ dicit ꝙ fuit ad vocem miſtroꝝ ad ignē ſtantiū: ſc̄do q̄ ad locū: q² matheꝰ dicit ꝙ ſc̄do negauit in exitu ianne: h̄ aūt d̃r ꝙ ſtās ad ignē: ꝓpter qd̄ ſciendū ꝙ p̄ncipalis intētio euāgeliſtarū erat exp̄mere trinaꝫ petri negationē ⁊ in h̄ oēs ꝯueniūt. de ꝑſonis aūt accuſātibꝰ ſeu de negatōis loco: nō erat eoꝝ p̄ncipal' itētio: ⁊ ꝓbabile ē ꝙ multi ad v̄ba petri ꝯcurrebāt circa eū ⁊ ꝯſil'ia v̄ba dicebāt iprop̄erādo ei mgr̄m ſuū: ⁊ iō vnus euāgeliſtaꝝ exp̄mit vnā ꝑſonā excuſantē: ⁊ alius aliā ⁊ vterq̄ dicit veꝝ: vñ ſ̃m veritatē hiſtorie videt̃ ꝙ p̄ma negatio ſit facta ad vocē ancille oſtiarie: petro domū intrāte: ſc̄da autē negatio facta ē i domo: q² poſt p̄mā negationē petrꝰ timuit diu ſtare int̃ iudeos ꝓpt̃ qd̄ voluit exire: ⁊ tūc alia ancilla vidēs eū timidū accuſauit eā: ⁊ ſil' in h̄ ꝯcurrerūt illi: q̄ ad ignē ſtabāt ⁊ idē dicebāt cū illā ancilla: ꝓpt̃ qd̄ matheus dicit ꝙ ad vocē ancille alteriꝰ negauit. Iohes aūt miniſtros cōcomitātes exp̄mit. Itē matheus dic̃ ꝙ negauit ip̄o exeūte ianuā. i. volēte exire ⁊ ad h̄ ſe p̄parāte ꝓpt̃ timorē: vt dictū ē: q² tñ adhuc erat i domo nec ab igne lōge receſſerat: iō dicit iohēs ꝙ ꝓpe ignē facta ē illa negatio: tercia aūt negatio facta ē multis eū accuſantibus ⁊ cōcurrētibus ꝓpter p̄dicta: tñ int̃ illos erat p̄ncipal' vnus ſeruus pōtific' ꝓpter qd̄ iohes illū exp̄mit tacēdo de alijs. iō ſubdit. f ¶ Dicit ei vnus ſer. pō. cog. eiꝰ cuiꝰ pe. abſci. auri. ⁊ iō acriꝰ ceteris eū accuſabat ⁊ i accuſatiōis ſue aſſertionē adduxit factū p̄cedēs cū dicit. g ¶ Nōne ego te vidi in horto cū illo. q. d. ſic. h ¶ Iterū ḡ negauit. Aliq̄ autē volētes excuſare petrū dicūt ꝙ nō negauit eū ex timore mortis: ſ; ex amore nolēs ab eo ſepari ſ; ſ̃ep eū ſeq̄. Sciebat eñ ꝙ ſi diceret ſe eſſe diſcipulū eiꝰ ſtatim ab eo ſepararetur. ſ; h̄ eſt ꝯ v̄ba dñi ſupra habita ca. xiij. vbi exprobrauit petro dicēs. Aiam tuā ꝓ me pones: qd̄ fuit dictū negatiue: ſicut fuit ſupra expoſitū: ⁊ iō ptꝫ ꝙ petrꝰ negauit timēs aiam ſuā exponere ꝓ xp̄o. i ¶ Et ſtatim gallus cātauit ſcꝫ ſecūda vice: quia poſt primā negatiōem ſemel cātauit gallus ſed petrus timore ꝯturbatus non perceperit ſ̃m ꝙ fuit expoſitum. Math. xxvj.

k ¶ Adducūt ergo. Hic oſtenditur qualiter xp̄us a iudeis coram pylato accuſatur. Et diuiditur in tres. q² primo deſcribit̃ xp̄i p̄ſentatio. ſc̄do p̄ſentati examinatio ibi. Exiuit ergo. tercio innocēcie xp̄i declaratio ibi. Et cum hec dixiſſet. In p̄ma parte dicitur ſic.

c Et miſit eū annas ligatū. a ad caypha pōtificeꝫ. b Erat āt ſymō petrꝰ ſtās ⁊ calefaciens ſe. c Dixerūt ḡ ei. d Nūq̄d ⁊ tu ex diſcipul' eiꝰ es. e Negauit ille ⁊ dixit: Non ſum. f Dicit ei vnꝰ ex ſeruis pōtific' cognatꝰ eiꝰ cuiꝰ abſcidit petrꝰ auriculā. g Nonne ego te vidi i horto cū illo: h Iterū ergo negauit petrꝰ ⁊ i ſtati gallꝰ cātauit. k Adducūt ergo iĥm a caypha l i p̄toriū. m Erat āt mane: ⁊ ipi nō introierūt in p̄toriū vt n non cōtaminarētur: ſed vt o mādūcarent paſcha. Exiuit ergo pylatus ad eos foras: p ⁊ dixit. Quā accuſationē affertis aduarſus hominē hūc. q Rñderūt ⁊ dixerūt ei. Si nō eēt h̄ malefactor nō tibi tradidiſſemus eū. r Dicit ergo eis pylatꝰ. s Accipite eum vos ⁊ ſ̃m legeꝫ veſtrā iudicate eū. Dixerūt ergo iudei. t Nob nō licet interficere quēq̄. a Vt ſermo ieſu impleretur quē dixit ſignificās qua morte

k ¶ Adducūt ḡ iĥm a caypha i p̄toriū. i. a domo cayphe pōtificis ad domū pylati p̄ſidis: ad quē ptinebat iudiciū i cā ſanguis: ⁊ locꝰ vbi iudicabat p̄toriū vocabat̃. Aliq̄ aūt libri male hñt ad cayphā q² i domo cayphe iā erat xp̄s: nullꝰ autē adducit̃ ad locū i q̄ eſt. Preterea iohes ſcripſit in greco h̄ euāgeliū: ⁊ iō ꝓ veritate textus habēda recurrēdū ē ad grecū. In greco aūt ponit̃ a caypha. l ¶ Erat aūt mane. h̄ addit euāgeliſta ad oſtendendū q̄ꝫtū iudei ſitiebāt ſāguinē ieſu xp̄i qui ſummo mane q̄rebāt ſñiam de eius morte dari. m ¶ Et ipi nō introierūt in p̄toriū vt nō cōtaminarent̃ ex ingreſſu domus hoīs gētilis: ⁊ tñ nō timebant inquinari ex ꝓcuratione mortis innocētis ex q̄ ptꝫ eorū ſupſtitio vana n ¶ Sed vt mādūcarēt paſcha. i. azimos panes qui a iudeis comedebant̃ in paſchate ꝑ ſeptē dies nō eñ erat licitū illos comedere niſi ꝑſonis mūdis: ⁊ iō ꝑ paſchatis manducationē nō itelligit̃ hic comeſtio agni paſchalis: vt male dicūt greci. q² illū comederāt die p̄cedenti. o ¶ Exiuit ergo. Hic ponit̃ xp̄i examinatio: et h̄ dupliciter: q² p̄mo examinatur corā iudeis. ſc̄do ad pteꝫ ſine ipis ibi. Introiuit ḡ iterū. In p̄ma pte dicit̃ ſic. Exiuit ergo pylatus ad eos foras. Iudei. eñ non audebant domū eius ingredi ne ſuas obſeruationes violarent: iō volens eis deferre exiuit ad eos. p ¶ Et dixit: quā accu. affer. aduer. ho. hunc. Videbat eñ eum ligatuꝫ in ſignū damnationis: ideo querebat de cauſa: q² non erat cōſuetudo romanis condemnare aliquē niſi prius audirēt accuſatiōem ſuam: ⁊ haberet locū ſe defendendi vt habetur Act. xxv. Et iō pylatꝰ q̄ erat iudex ab imperatore romano illuc miſſus voluit modū romanoꝝ tenere. q ¶ Reſponderūt ⁊ dixerūt ei: ſi non eſſet hic malefactor ⁊c̃. q. d. nos eius factū diligenter examinauimus ⁊ inuenimus eum dignū morte: ac ſi dicerēt nō oportet aliā examinationeꝫ facere. r ¶ Dicit ḡ eis pylatus. q̄ſi indignatus ex eoꝝ reſponſione q² ſciebat eos ip̄m per inuidiā tradidiſſe: vt h̄r Math. xxvij. s ¶ Accipite eū vos ⁊ ſ̃m legē vr̄am iudicate. q. d. ſi ſufficit veſtra examinatio: ſufficiat ⁊ vr̄a ſñia. Sciendū eñ ꝙ romani aliqua minora iudicāda dimiſerant iudeis: ſ; nō poterāt ꝓ talibus inferre penam mort̃ q² romani retinuerāt ſibi cauſam ſanguinis: ⁊ iō per hāc reſpōſionē inhibebat inferre xp̄o mortē: ipi autē nō poterant vitā eiꝰ ſuſtinere: ⁊ iō renuerūt hoc accipere dicētes. t ¶ Nobis non licet interficere quēq̄. Si enim poſſēt dare mortis ſñiam libenter iudicium recepiſſent.

a ¶ Vt ſermo ieſu impleretur quē dixit ⁊c̃. Chriſtus eñ p̄dicens mortem ſuā apl'is Math. xx. dixit ꝙ a p̄ncipibꝰ ſacerdotum traderet̃ gentibus ad illudendū ⁊ crucifigēdum: et hoc fuit impletū per hoc ꝙ renuerūt iudiciū ⁊ dimiſerunt ip̄m pylato qui erat gentilis iudicandum: ⁊ ſententie executiōem ſuis militibus.

eēt moꝛituꝛꝰ Introiuit ḡ ite
b rū in ꝑtoꝛiū pylatꝰ ⁊ voca-
c uit ieſum: ⁊ dixit ei. Tu es
e rex iudeoꝝ. Rn̄dit hieſus
e A temetipſo hoc dicis an
f alij dixerūt tibi de me. Rn̄
dit pylatꝰ Nūq̇d ego iude
g us ſum. Gēs tua ⁊ pontifi
h ces tradiderūt te mihi. q̇d
i k feciſti. Rn̄dit ieſus. Reg-
num meū nō ē de hoc mūdo
l Si ex hoc mūdo eēt regnū
meū miniſtri mei vtiq3 de-
certarēt: vt nō traderer iu-
m deis. Nūc aūt regnū meū
n non eſt hinc. Dixit itaqꝫ ei
o pylatus. Ergo rex tu es.
q p Reſpondit ieſus. Tu dicꝭ
r quia rex ſum ego Ego in h̄
s natus ſum: et ad hoc veni
t in mundum: vt teſtimoniū
v perhibeam veritati. Om-
x nis qui eſt ex veritate: au-
y dit vocem meam. Dicit ei
pylatus. Quid eū veritas
z Et cum hoc dixiſſet: iteru3
exiuit ad iudeos: ⁊ dic̄ eis
a Ego nullam inuenio in eo
b cauſam. Eſt autem conſue
tudo vobis: vt vnū dimit-

b Introiuit ḡ. Hic ponit̄ examinatio xp̄i in ſecreto. Et diuidit̄ in tres. q2 p̄imo ponit̄ pylati interrogatio: ſecūdo xp̄i rn̄ſio: ibi. Rn̄dit ih̄us. tercio pylati abiectio: ibi. Dixit itaqꝫ. Circa p̄imū ſciendū ꝙ iudei cum tumultu irrōnabili petebāt moꝛtē xp̄i: ꝓpter qđ xp̄c nō reſpōdebat: ſm̄ illđ Eccꝉ. xxxij. Vbi nō eſt auditꝰ non effundas ſermonē. ꝓpter hoc Mathēꝰ ⁊ marcus dicūt ꝙ cū accuſaret̄ a p̄incipibꝰ ſacerdotū nihil reſpōdit: ꝓpter qđ pylatꝰ intrauit ꝑtoꝛiu3 qđ erat in domo ſua: vt ibi xp̄m magꝭ pacifice examinaret extra tumultū iudeoꝝ: q̇ nō audebāt intrare ꝑtoꝛiū: vt dictū eſt. xp̄us de tribꝰ fuerat accuſatꝰ coꝛa3 eo: vt habetur Luce. xxiij Hūc inueniemꝰ ſb̄uertente3 gentē noſtram: ⁊ ꝓhibente3 dari tributa ceſari: ⁊ dicentē ſe xp̄m regē eſſe. Pylatus aūt de duobꝰ p̄imis nō curauit inquirere: q2 de p̄.ſ. de ſb̄uerſione obſeruationū legaliū nō curauit: vtrū eſſet verū vel falſum. q2 nō erat iudeus ſed gentilis. Scđm cognouit eſſe falſum ꝑ famā publicā: q2 audierat xp̄i rn̄ſionē qua iudeis de hac materia rn̄derat Mat: xxij Reddite q̄ ſunt ceſaris ceſari ⁊c̄. Sed de tercio qđ videbatur eē cōtra honoꝛē impatoꝛis inq̇ſiuit. ſ. de regno: q2 imperatoꝛes romani nomē regiū a iudeis abſtulerāt vt frangerent eoꝝ ſuꝑbiam ⁊ tollerēt rebellandi occaſionē: ⁊ idō queſiuit a xp̄o. c Tu es rex iudeoꝝ. q. d. eſt hoc verum qđ tibi imponit̄. ſ. ꝙ velis tibi vſurpare regnu3. d Reſpondit ih̄s. Hic ponit̄ xp̄i rn̄ſio in q̄ p̄imo examinauit pylati interrogatōne3 dicens. e A temetipſo hoc dicis an alij ⁊c̄. q. d. ꝯcepiſti hāc opinione3 de me ꝑ teipſum. f Rn̄dit pylatꝰ: nunq̇d ego iudeꝰ ſum. q. d. ex me nō concepi: q2 nō ſum iudeus: ⁊ ſic nō poſſum inueſtigare ex libꝛis iudaicis q̇s debeat eſſe rex eoꝝ: ꝫ hoc ad peritos legis ꝑtinet: iō ſubdit̄. g Gens tua ⁊ pon. tra. te mihi. accuſantes te ſuꝑ h̄. h Quid feciſti. q. d. videt̄ ꝙ tu ſis in aliq̇ culpabilis: ex q̇ illi q̇ ſunt de gente tua ⁊ tante auc̄tis ſicut ſunt pontifices te accuſant. i Rn̄dit ih̄s. Examinata interrogatōne pylati ieſus p̊ rn̄dit ad q̄ōnem p̊ factam de vſurpatōne regni tꝑalis. k Regnū meum nō ē de h̄ mūdo. nō em̄ negat ſe eſſe regē: ꝫ magꝭ cōcedit: q2 ſm̄ veritatem ipſe erat rex regū. verūtn̄ ad tollendū occaſionē calūnie temꝑat ſuā rn̄ſionē dicens: ꝙ nō querit huiꝰ mundi tꝑalem dn̄atōe3 qđ ꝓbat ꝯn̄r dicens. l Si ex h̄ mundo eſſet regnū meū miniſtri mei ⁊c̄. Omē em̄ regnū tꝑale h3 firmitatē nō ſolū ab ipſo rege cū ſit vnus ſolus hō: ꝫ etiā a miniſtris cōtra aduerſarios ꝓ ipſo pugnantibꝰ: qđ non querebat xp̄c ⁊ ſic p3 ꝙ ſatiſfecit ad q̄ōnem oñdendo ꝙ n̄ querebat inter iudeos tꝑalem dn̄ationē: verūtn̄ q2 cōceſſerat ſe eſſe regē: ideo cōcludit. m Nūc aūt regnū meu3 nō eſt hinc. i. q̄ntum ad tꝑalia iſta q̄renda. S3 cōtra h̄ videtur qđ dicit̄ pſ̄. xlvj. Rex oīs terre deꝰ. Ipſe aūt eſt verus deus ſic̄ verꝰ hō: ḡ regnum eiꝰ eſt de h̄ mūdo. Dōm ꝙ ſm̄ veritatē diuinitatꝭ oīa ſunt ſb̄iecta xp̄o: tn̄ q̄ntum ad humanitatem in p̄imo aduentu ſuo nō venit ad dn̄andum tꝑalr̄ ꝫ magꝭ ad ſeruiendū ⁊ patiēdū. ⁊ ſic p3 ꝙ ſufficient̄ excludit illđ qđ ſibi imponebat̄ de vſurpatōe regni iudee: q2 nō fiebat qđ de ipſo niſi inq̄ntum hō et ꝓ ſtatu pn̄ti in quo erat: qui ad p̄imū eiꝰ aduentū ꝑtinebat. n Dixit itaqꝫ.

Hic ponit̄ pylati obiectio: ſic̄ em̄ viſum eſt ꝙ xp̄c in ſua rn̄ſione cōceſſerat ſe eſſe regē: ꝫ dixerat regnū ſuū nō eē hic idō pylatꝰ ad plenū v̄ba eiꝰ nō intelligens accepit ꝑ h̄ ip̄m eſſe regē alicuiꝰ regni: de q̇ nō intromitterent ſe romani: ꝫ ꝙ xp̄c ꝑ h̄ intelligeret regnū celeſte ⁊ ſp̄uale nō intellexit: ⁊ iō voluit ſcire magꝭ determinate: concludēs ex v̄bis xp̄i ꝑdictis. o Ergo rex tu es. q. d. ex q̇ cōcedis te eſſe regē regni non ꝑtinentꝭ ad dominiū impatoꝛis declara magꝭ qđ ſit illud regnū.

p Rn̄dit ih̄s. p̊ cōcluſiōe3 factā ꝯcedēdo. d. q Tu dicꝭ. q2 rex ſum ego. ⁊ ita eſt ſm̄ veritatē: ꝫ cōſequēt̄ declarat huius regni cōditōem dicens. r Ego in h̄ natꝰ ſum. tꝑaliter. s Et ad h̄ve. i mū. ꝑ carnis aſſumptionem. t Vt teſti. ꝑhi. veritati. docēdo ⁊ radicādo veritatē de diuinis i coꝛdibus fidelium.

v Omis q̇ eſt ex veritate. p̄ima q̄ deꝰ ē: nō ſolū ꝑ creationem ꝫ ꝑ imitatōe3 ⁊ ſubiectionē. x Audit vocē meam coꝛde credēdo ⁊ oꝑe obediendo: et ꝑ cōſequēs in talibus ſp̄ualiter ego regno: ⁊ tale regnū in nullo impediebat imperatoꝛis romani dominiū: de q̇ q̄rebat pylatꝰ. y Dic̄ ei pylatus. q̇d eſt veritas. nō q̄rit diffinitōe3 veritatꝭ: ꝫ querit q̄ eſt illa veritas cuiꝰ virtute ⁊ ꝑticipatōne hoīes efficiūtur de regno xp̄i. Intellexit em̄ ꝑ h̄ in quodā generali aliqđ dominiū: exn̄s extra cōem modū hoīm: ⁊ hoc eſt verū ſi intelligat̄ determinate ⁊ magꝭ in ꝑticulari: q2 v̄itas dina filio appꝛopꝛiat̄: veritas ꝑ quā hoīes in pn̄ti efficiunt̄ d̄ regno xp̄i eſt quedā imp̄ſſio ⁊ ꝑticipatio veritatꝭ diuine. huius aūt q̄ōnis pylatus non expectauit rn̄ſionē duplici de cā. Vna eſt q2 erat de regno ſp̄uali: vt viſum ē: ipſe aute3 nō habebat ſe intromittere niſi de temꝑalibus et iō h̄ aduertens dimiſit illius q̄ōnis ꝓſecutōe3. Alia cā fuit q2 ia3 ꝑceperat xp̄i innocentiā ⁊ iudeoꝝ maliciā: ſciens ꝙ tradidiſſent eū ꝑ inuidiā. Igit̄ ꝑtermiſſa q̄ōne ꝑdicta: voluit ꝓcedere ad eiꝰ liberatōe3: vt ſtatim: patebit. z Et cu3 hec dixiſſet. Hic conſequēter ponit̄ innocentie xp̄i declaratio cum em̄ pylatus vellet eū liberare: vt dictū eſt: occurrit eꝰ memoꝛie modꝰ cōuenīēs liberatōnis ſue: vic3 de cōſuetudine iudeoꝝ qua dabat̄ eis a ꝑſide in ſolēnitate paſchali vnus vinctꝰ in memoꝛiā liberatōis filioꝝ iſrl̄ de terra egypti et ꝓpter h̄ voluit xp̄m liberare ꝑ hūc modū. ⁊ p̊ ad hoc faciendū allegat xp̄i innocentiā dicens. a Ego nullam in eo inue. cām. ſ. dignā moꝛte. ſcđo allegat cōſuetudinem de cuius obſeruatōne ſciebat eos eſſe cupidos dicens.

b Eſt autē conſuetudo vobis: vt vnum dimittā in paſcha. vultis ergo dimittam vobis regem iudeoꝛum. q. di. vos debetis hoc velle. Ad cuius intellectum ſciendum ꝙ pylatus volens chꝛiſtum liberare poſuit eis ſub diſtinctione de liberatōe chꝛiſti vel barrabe et de nullo alio vt magis expꝛimitur Math. xxvij. Sciebat enim ꝙ conſuetudinem ſuam nullo modo dimitterent ex altera parte barrabas erat peſſimus et populo odioſus ꝙ firmiter credebat vt eius liberationem nullo modo vellent ⁊ ſic per cōſequens liberationi chꝛiſti conſentirent. ſed ſacerdotes deceperunt populum inducentes eum ad petendum liberationem barrabe et non chꝛiſti. et hoc eſt quod ſubditur.

tā vob i paſcha. vult̄ ḡ di-
mittā vob regez iudeoꝝ.
c Clamauerūt rurſum om̄es
dicētes. Nō hunc ſ barra
d ban. Erat aūt barrabas la
tro. ¶ Caplm. xix.
a Tunc ergo apprehen-
dit pylatus ieſum et fla
b gellauit Et milites plectē
c tes coronā ď ſpinis īpoſu-
d erūt capiti ei⁹ ꝛ veſte pur-
e purea circūdederūt eū. Et
veniebāt ad eū: ꝛ dicebāt
f Aue rex iudeoꝝ. Et dabāt
g ei alapas. Exiuit iterū py-
h latus foras ꝛ dicit eis. Ec
ce adduco vobis eū foras
vt cognoſcatis: q̄ꝛ nullā in
k uenio in eo cām. Exiuit er
l go ieſus: portās ſpineā co
ronā et purpureū veſtimē-
m tū: ꝛ dicit eis. Ecce homo
n Cū ergo vidiſſent eū ponti
o fices ꝛ miniſtri clamabant
p dicentes. Crucifige crucifi
q ge eū. Dic̄ eis pylat⁹ Acci
pite eum vos ꝛ crucifigite
r Ego eñ non inuenio in eo
s cām. Reſpōderūt ei iudei
t v Nos legē habem⁹ ꝛ ſm̄ le
x gē deb; mori: q̄ꝛ filiū dei ſe
y fecit. Cuz ergo audiſſet py
latus hunc ſermonez magi
z timuit Et ingreſſus eſt pre
a torium iterum ꝛ dicit ad ie
b ſuz. Unde es tu. Jeſus au
tem reſponſum nō dedit ei
c Dicit ergo ei pylatus Mi
d hi non loqueris. Neſcis
quia poteſtatez habeo cru
e cifigere te ꝛ ptātem hēo di
e mittere te Reſpōdit ieſus

c ¶ Clamauerūt rurſum om̄es dicentes. ꝛc. ſed barraban dimitte nobis. d ¶ Erat aūt barrabas latro. ſ. publicus ꝛ famoſus. hoc addit euangeliſta ad oſtendendū eoꝝ malicia. q̄ ad ꝓcurandū mortē xp̄i petierūt latrones publici liberatōez. ꝯ bonū publicū ꝛ ꝯ iuſticiā. ¶ In ca. xviij vbi dr̄ in poſtil. Et iō ꝓ paſche manducatō nē nō intelligit̄ h̄ cō meſtio agni paſcal̄.
¶ Additio.
Nimo man ducatio paſce itelligi de tm̄ de agno paſchali vt declarat̄ in additōe ſup matheum xxvj. ca. vbi agit̄ dz tp̄e cene domi. vide ibi. ¶ Replica.
In cap. xviij. dr̄. Et ipi nō introierūt p̄toriū ne ꝯtaminarē-tur: ſ manducarent paſcha Poſtillator dicit ꝙ intelligendū eſt de māducatione panis azimi nō paſchalis agni. Burg. opponit ꝑ ſuā min⁹ auctenticā cōputati onē ꝛ digreſſionem quā ponit Matth. xxvj. ca. Et ſi intelli gi debēt de eſu agni ꝑ put burgen. vult rō Jo. euangeliſte valeret cōtra nicodemū ꝛ alios ſepulture xp̄i intendētes. q̄ꝛ fuiſſent contaminati ex tactu mortui. ꝑ ꝯn̄s inabiles ad manducādū paſcha ſic acceptū. vn̄ de eis dicere oportuit. ꝛ ipi nō ſepelierunt eū ne cōtaminarent̄ ſ manducarent paſcha. ſicq; falſificarentur nēs euangeliſte ꝛ puto ſi cōputatio burg. eſſet vera ꝙ nō fuiſſent a iudeis permiſſi ſepelire mortuū celebritate paſchali iaz inchoata. que incepit a veſpa ferie ſexte ſm̄ burg. cōputatōem. ¶ Caplm. xix.
t Unc ḡ apprehendit pylatus. Hic ꝯn̄r euangeliſta deſcribit q̄d paſſus ſit xp̄s a gentib⁹ Paſſus eſt āt tria ab eis. ſ. flagellatōem. illuſionē ꝛ crucifixionez. ſm̄ ꝙ predixerat ſaluator Math. xx. Tradent eū gentib⁹ ad illudendū ꝛ flagellandū ꝛ crucifigendū. ꝛ iō euangeliſta primo agit de illuſiōe ꝛ flagellatōne. ſcd̄o de crucifixione ibi. Tūc ergo tradidit. Prima in duas. q̄ꝛ p̄ deſcribitur xp̄i flagellatio ꝛ illuſio. ſcd̄o circa h̄ oñditur pylati intētio ibi. Exiuit iteꝝ. Circa p̄mū ſciendū ꝙ pylatus vidit ex clamore eoꝝ ꝙ nullo modo poterat dimittere ieſuz oīno liberū cum pace ipſoꝝ. ex altera pte duꝝ erat ſibi innocentem interficere. et iō ad ſatiſfaciendū eis fecit xp̄m flagellari et illudi. ꝛ hoc ē qd̄ dr̄. a ¶ Tūc ḡ apprehē. py. ie. et flagel. nō ꝑ ſeipm̄ immediate. ſ ꝑ milites ſuos ꝛ miniſtros.
b ¶ Et mi. plectē. co. de ſpinis. i. de iuncis marinis ad modū ſpinarū duris ꝛ acutis. c ¶ Impoſuerūt ca. eius tanq̄ volenti regnare ꝛ nō potenti. qd̄ fecerīt vt eoꝝ illuſio rñderet iudeoꝝ accuſationi. d ¶ Et ve. pur. circūdederunt eū. Tali eñ veſte vtebant̄ reges. e ¶ Et ve. ad eū ꝛ dice. ꝛc. h̄ totū factū eſt in illuſione vn̄ ſeq̄t̄. f ¶ Et dabāt ei alapas vt illuderēt fact̄ ſic̄ illuſerīt ſignis ꝛ v̄bis. g ¶ Exiuit iterū. Hic oñdit̄ circa p̄dicta pylati intētio q̄ erat bona q̄tum ad h̄ q̄ꝛ p̄dicta iuſſerat fieri vt iudei tali afflictōne xp̄i eēt ſatiati. ꝛ ſic ꝯſentirēt in ei⁹ liberatōez ſine morte tñ per h̄ nō excuſat̄ a toto. q̄ꝛ cū eēt iudex ſup eos ñ debat ei quē ſciebat innocentē etiā minimā penā inferre igr̄ euāgeliſta circa ſeq̄ntia ſic ꝓcedit. q̄ꝛ p̄ declarat conatū pylati ad xp̄i liberatōez. ſcd̄o iudeoꝝ reſiſtentiā ad ei⁹ cōdēpnatōez: ibi. Cū ḡ vidiſſent. In p̄ma igr̄ pte dr̄ ſic. Exiuit iteꝝ pylatus foras. vbi iudei ſtabāt. q̄ꝛ domū ei⁹ ingredi audiebāt. vt. ſ. dictū eſt. h ¶ Et dicit eis. p̄ allegans xp̄i innocentiā. i ¶ Ecce adduco eū vob foras. poſtq̄ diligent̄ examiaui eū ꝛ flagellaui ad vob ſatiſfaciēdū. Ut cognoſcatis. q̄ꝛ nullā in eo inuenio cāz. ſcd̄o oñdit ipſius punitōem iam factā vltra condignuz cum dicitur k ¶ Exiuit ḡ ih̄s. ex p̄cepto pylati.
l ¶ Portās ſpineaz coronā ꝛc. Uolebat eñ pylat⁹ vt ſenſibiliter viderēt q̄l̄r fuiſſet illuſus ꝛ flagellatus. vt ſic mouerent̄ ad cōpaſſionē.
m ¶ Et dic̄ eis ecce hō. q. d. ꝛ ſi i aliquo male egiſſet. tñ vltra ꝯdignū punit⁹ eſt. ꝛ ideo deberet vobis ſufficere. n ¶ Cū ḡ vidiſſent. Hic ponit̄ iudeoꝝ reſiſtentia. Et h̄ dupl̄r. p̄ ꝑ irrōnabilē clamorez ſcd̄o ꝑ rōez: ibi. Rñderūt iudei. In prima pte dicitur ſic.
n ¶ Cū ḡ vidiſſent eū pōtifices et miſtri ſic flagellatū ꝛ illuſum ꝛ cog̃ſcentes ꝙ pylatus ſic volebat dimittē ip̄m. o ¶ Clamabāt tumultuoſe ꝛ alios ad clamandū excitabāt. d. p ¶ Crucifige crucifige eū. q. d. h̄ pena nullo mō nobis ſufficit. ſ petim⁹ ꝙ moriat̄. q ¶ Dicit eis pylat⁹ accipite ꝛc. Deriſorie ꝛ indignant̄ h̄ dixit. q̄ꝛ nō habebāt ptātem iudicandi aliquē ad mortē. vt. ſ. dictū eſt. et eſt ſil̄is mod⁹ loquēdi. ac ſi dicēr. Si haberet̄ ptātez dare mortis ſniam cito ꝛ ſine cā facere tis. ſ ego h̄ agere nolo. iō ſeq̄tur. r ¶ Ego eñ nō inuenio in eo cām. dandi talē ſniam. s ¶ Rñderūt vidētes iudei ꝙ pylatus nō acq̄eſceret eoꝝ clamori inceperīt allegare rōnes al̄s q̄s ſupra allegauerāt. Nō ei illas audiebāt reiterare. q̄ꝛ pylat⁹ iā illas euacuauerat. ꝛ iō h̄ aliū allegāt. Et p̄ allegāt ip̄m feciſſe ꝯ legē dei. ſcd̄o ꝯ legē impatoris romani ibi. Exinde q̄rebāt. In p̄ma igr̄ parte allegāt ſic̄ iudei.
t ¶ Nos legē habem⁹. ſ. a deo datā in mōte ſynai. v ¶ Et ſm̄ legem dz mori q̄ꝛ Leui. xxiiij. p̄cipit̄ ꝙ blaſphemi occidant̄ ꝛ tale crimē imponebāt ei. vnde ſequit̄ x ¶ Quia filiuz dei ſe fecit. Uerūtñ xp̄s h̄ dicēdo nō blaſphemauit ſ veritatē dixit ꝛ ꝑ ſcripturam habitū. vt. ſ. ꝓbatū eſt. c. x.
y ¶ Cum ḡ audiſſet pylatus hūc ſer. ma. timuit. nō ꝓpter legē iudeoꝝ quā nō obſeruabat. ſ ne veꝝ eſſz vt ieſus ſibi oblatus eſſet vere dei fili⁹ et ſic factū enorme feciſſet ip̄m flagellādo. ꝛ iō de h̄ voluit certius inq̄rere. vn̄ ſeq̄t̄.
z ¶ Et ingreſſus eſt in p̄toriū iteꝝ. vt veritatē magis poſſet cog̃ſcere ex̄ tumultū iudeoꝝ. a ¶ Et dicit ad ih̄m vn̄ es tu ꝑ h̄ q̄rens ſi eēt ex origie diuina ſm̄ v̄itatem. b ¶ Ih̄s āt rñſum nō dedit ei. Prio q̄ꝛ hō erat gentil̄ ꝛ idolatra ꝛ generatōem filij in diuinis cape non poſſet. ſcd̄o q̄ꝛ volebat paſſionem ſuam impedire. tercio q̄ꝛ ꝓphatum erat de eo Eſa. liij. Et ſicut agnus corā tondēte obmuteſcet ꝛc. ꝛ iō volebat illud ꝓpheticū iplere. c ¶ Dic̄ ḡ pylat⁹ mihi nō loq̄ris. mirabat̄ de ei⁹ taciturnitate cū eēt in pūcto liberatōis vl̄ ꝯdēpnatōis ſue. ſeq̄tur. d ¶ Neſcis q̄ꝛ hēo ptātez ꝛc. q. d. mihi ſaltē deberes rñdere. e ¶ Rñdit ih̄s. nō ad impediēdū ſuā paſſiōz ſ ad rep̄mendū pylati iactātiā.

¶ k ¶ Non ha.po.ad me.ꝛc̄.i.a principib⁹ romanoꝝ ꝛ vlteri
us ꝯmiſſum a deo q̄ ē ꝑtās ſupioꝛ. Et ex h̄ arguit ei⁹ pctm̄
qꝛ nō accepat ꝑtātem a ceſare ꝛ a deo ꝯdēnandi innoxios:
ſꝫ mag̃ liberādi eos. ꝛ cū h̄ oñdit pctm̄ iude ꝛ iudeoꝝ eſſe
mai⁹ ꝙ̄ pctm̄ ipſi⁹ pylati. qꝛ ad occiſionē xp̄i iudas fuit mo
tus cupiditate. iudi
aūt inuidia ꝛ ranco
re. ſꝫ pylat⁹ fuit mo-
tus hūano timoꝛe:
vt mag̃ patebit. ꝛ h̄
eſt qd̄ dī. g ¶ Pro
pterea q̄ me tra. ꝛc̄.
i q̄ ꝯcludit pctm̄ py-
lati. qꝛ mai⁹ nō dicit
niſi ꝑ ꝯpatōꝫ ad mi-
nus. h ¶ Exinde.
Hic ꝯñr allegāt iu-
dei xp̄m feciſſe ꝯ le-
geꝫ impatoꝛis: qꝛ vi
debāt ꝙ pylat⁹ parū
erat mot⁹ eoꝝ predi
cta allegatōne: ſꝫ vo
lebat ih̄m oīno di-
mittere. ꝛ h̄ ē qd̄ dr̄.
h ¶ Exinde q̄re. py.
eū di. Viderat eniꝫ
pylat⁹ tanꝙ̄ hō aſtu
tus ꝙ xp̄c rōnabilit̄
ꝯuicerat eū de pctō
ſi eū innocentē ꝯdē-

f Nō haberes ꝑtāteꝫ aduer
ſum me vllā: niſi tibi datuꝫ
g eēt deſuꝑ. Propterea q̄ me
tradidit tibi: maius pctm̄
h h̄ꝫ. Et exinde q̄rebat pyla-
tus dimittē eū. Judei autē
i clamabāt dicētes. Si hūc
dimitt̄ nō es amic⁹ ceſaris
k Ois ei q̄ ſe regē facit ꝯdic̄
l ceſari. Pylat⁹ āt cū audiſ-
ſet hos ſmones: adduxit
m foras ih̄m: ꝛ ſedit ꝓ tribu-
n nali i loco q̄ dr̄ lichoſtratos
o hebraice āt gabatha. Erat
p āt paſceue paſche hoꝛa q̄ſi
q
r ſexta: ꝛ dicit iudeis. Ecce
s rex vr̄. Illi aūt clamabant
t Tolle: tolle crucifige eum.

naret. ꝛ iō q̄rebat occaſionē dimittendi mittēdi eū. qd̄ vi-
dētes iudei clamabāt. i ¶ Si hūc dimit. nō es ami. ceſa.
i. nō zelas ꝓ honoꝛe ꝛ ſtatuto dn̄i tui cuſtodiēdo qd̄ argu-
unt ꝯñr. d. k ¶ Ois em̄ q̄ ſe re. ꝛc̄. Impatoꝛes em̄ roma-
ni abſtulerāt a iudeis regiā dignitatē. ne h̄rent rebellandi
occaſionē. Et iō quicūqꝫ int̄ iudeos dicebat ſe regē q̄liter-
cūqꝫ videbat̄ ꝯ oꝛdinatōeꝫ impatoꝛis facere xp̄c aūt ꝯceſſe
rat ſe regē eſſe. vtꝫ ex p̄dict̄. ꝛ iō ꝙ̄uis ſm veritatem h̄ reg
nū nō eſſet ꝯ dominiū impatoꝛis vt ſ. dictū eſt. tm̄ hoc ar-
guebāt apparēter. pylat⁹ aūt nō audebat etiā ſm mīmam
apparentiā facē ꝯ impatoꝛis honoꝛē: iō ſeq̄t̄. l ¶ Pylat⁹
ꝛc̄. adduxit foꝛas ih̄m. vt coꝛā iudeis euidenti⁹ de facto in-
quireret: ꝛ eoꝝ dictū falſum oñderet. m ¶ Et ſedit ꝓ tri-
bunali. i. in loco ſedis iudiciarie. n ¶ In loco q̄ dr̄ licho-
ſtratos. i. lapſum ſtratura. ꝛ dr̄ a lichos qd̄ eſt lapis et ſtra-
tos qd̄ ē pauimentū ſiue ſtratura. ꝛ eſt nomē grecum. he-
braice aūt gabbatha. qꝛ h̄ nomē hebꝛaicū idem ſignificat
ſic̄ grecū. Ille em̄ locus erat añ domū pylati. ante em̄ do-
mos magnatoꝝ ſolet eēt locus de lapidib⁹ ꝑpatus.
q ¶ Erat aūt paſceue. qꝛ erat feria ſexta ꝛ pꝛima dies ſolen
nitat̄ paſchalis. dicebat̄ aūt feria ſexta paſceue. i. ꝑparatō
qꝛ illa die ꝑparabāt iudei cibaria ꝓ die ſabbati in q̄ n̄ erat
licitū aliq̄d decoq̄: vt h̄r Exo. xj. p ¶ Hoꝛa q̄ſi ſexta. Cō-
trariū videt̄ Mar. xv. vbi dr̄. Erat aūt hoꝛa tercia ꝛ cruci-
fixerunt eū. pri⁹ aūt fuit iudicat⁹ ꝙ̄ crucifix⁹: g̃ ꝛc̄. Dōm ꝙ
ſm veritatē erat tp̄s mediū inter terciā ꝛ ſextā. mediū aūt
ab vtroqꝫ extremo pōt denoīari: ꝛ idō Marc⁹ expſſit illō
tp̄s mediū ꝑ hoꝛā terciā ih̄es vō ꝑ ſextā. q ¶ Et dixit iu-
deis. allegās ꝓ xp̄i liberatōne. r ¶ Ecce rex vr̄. q. d. mirū
eſt ꝙ hūc hoīem abiectū ꝛ flagellatū dicit̄ ſibi velle vſur-
pare regnū iudeoꝝ. s ¶ Illi aūt clama. ſic̄ furibundi.
t ¶ Tolle tolle crucifige eū. q. d. nō poſſum⁹ videre eum.
v ¶ Dicit eis pylat⁹: allegans in crucifixione xp̄i eoꝝ vere
cundiā. d. x ¶ Regē ve. cru. q. d. ſexq̄ eū regnare foꝛmida
tis. ꝛ iam de h̄ fuit fama magna. erit vob̄ verecūdia ſi moꝛ
te moꝛiat̄ ſic abiecta. vñ ꝛ poſtea pylat⁹ ſcripſit titulū cru-
cis ad eoꝝ verecundiā. Ih̄s nazaren⁹ rex iudeoꝝ: Dixerūt
pontifices. Nō habem⁹ regē niſi ceſarē. Ex q̄ pꝫ ꝙ extunc
ꝑpetue ſubiectōni romanoꝝ ſe obligauerūt renunciantes
om̄i alteri regie dignitati. Pꝫ etiā eoꝝ obſtinatio ad ꝓcu-
randum xp̄i moꝛtem. cum ꝓ eius ꝓcuratōe ꝯfeſſi ſunt in

perpetuum ſeipſos ſubiectos ſeruituti. y ¶ Tūc g̃. Hic
incipit agere euangeliſta de crucifixione xp̄i. Et diuidit̄ i
tres. qꝛ p̄ agit de crucifixione. ſcdō de moꝛte: ibi. Poſtea
ſciens ih̄s. tercio de ſepultura: ibi. Poſt hec aūt rogauit.
Pꝛima in duas. qꝛ p̄ deſcribit ipſam crucifixionem. ſcdō
agit de ꝯñtibus ad
ipſam: ibi. Scripſit
aūt titulū. Circa pꝛi
mū ſciendū ꝙ pyla-
tus videns ꝙ ꝓpter
mortem xp̄i obliga
bant ſe iudi ꝑpetue
ſeruituti romanoꝝ
timuit ſi h̄ refutaret
ne accuſaret̄ apd̄ ce
ſarē. ꝛ ideo mot⁹ ti-
moꝛe impatoꝛ̄ et fa
uoꝛe iudaici populi
cui ſ̄erat. ꝛ a q̄b⁹ pe
cunias leuare ſpera
bat. ꝯ iuſticiaꝫ dedit
ſniam de moꝛte ino
centis. ꝛ h̄ eſt qd̄ dr̄.
y ¶ Tunc g̃ tradidit
eis illū. ꝑ ſniam dif-
finitiuam. ꝫ ¶ Vt
crucifigeretur. tamē
pꝛius lauit manus
ſuas imponēs pec-
catū de moꝛte xp̄i iu

v
x Dic̄ eis pylat⁹ Regē vr̄m
crucifigā. Rñderūt pontifi-
ces. Nō hēm⁹ regē niſi ce-
y ſarē. Tūc g̃ tradidit eis il-
ꝫ lū vt crucifigeret̄. Suſcepe
a rūt āt ih̄m ꝛ eduxerunt. Et
b baiulās ſibi crucē exiuit in
eū q̄ dr̄ caluarie locum: he-
c bꝛaice aūt golgatha. Vbi
d crucifixerūt eū ꝛ cū eo alios
duos hic ꝛ hic. mediū aūt
e ih̄m. Scp̄ſit āt ꝛ titulū py-
f
g lat⁹ ꝛ poſuit ſuꝑ crucē erat
h aūt ſcriptū. Ih̄s nazaren⁹
i
k rex iudeoꝝ. Hūc ergo titu
lū mlt̄i iudeoꝝ legerūt: qꝛ ꝓ-
pe ciuitateꝫ erat locus vbi
l crucifix⁹ ē ih̄s. Et erat ſcri-

deis ipſis h̄ recipientib⁹: vt h̄r Math. xxvij. ꝙ̄uis nō eſſet
ꝑ h̄ excuſatus ſm veritatē. a ¶ Et baiulans ſibi crucem.
Pꝛimo em̄ poꝛtauit eam: vt hic dr̄. tm̄ poſtea inuenientes
ſymonē cyꝛenēſem fecerūt ſibi poꝛtare crucē vt citi⁹ venirēt
ad locū paſſiōis. qꝛ ih̄s ꝑ totā noctē ꝑcedētē afflict⁹ fuerat
ꝛ ideo lento gradu incedebāt. b ¶ Exiuit in euꝫ q̄ dr̄ cal-
uarie locū. Iſte loc⁹ erat ꝓpe ciuitatē irl̄m. ꝛ dicunt aliq̄ ꝙ
dicit̄ locus caluarie a caluaria ade ibi ſepulti. ſed hoc eſt
falſum. qꝛ ſepultus fuit in hebꝛon: vt dicitur Joſue. xiiij.
Sed ſic nominat̄ locus caluarie. qꝛ i illo loco malefacto
res decapitabant̄. ꝛ ſic patet moꝛtis xp̄i turpitudo ex con
ditione loci: ꝛ ex mō moꝛtis cum dicit̄. c ¶ Vbi crucifix
erūt eum. Crucifixio em̄ erat turpiſſimū genus moꝛtis.
d ¶ Et cū eo alios duos ꝛc̄. Ex q̄ apparet turpitudo moꝛt̄
xp̄i ratōne ſocietatis. qꝛ inter duos malefactoꝛes fuit cru-
cifixus. hoc aūt factum eſt ex iudeoꝝ intentōne et diuina
oꝛdinatōne tm̄ diuerſimode. qꝛ iudei ꝑ hoc intendebāt in-
ducere ſuſpitōnem ppl̄o ꝙ ih̄s eſſet ꝑnceps ꝛ pꝛincipalis
in eoꝝ malefactis: Ex intentōne aūt diuina factū eſt h̄ vt
impleret̄ ſcriptura Eſa. liij. Et cum iniquis deputat⁹ eſt.
e ¶ Scripſit autem. Hic ponuntur quedam cōſequentia
ad xp̄i crucifixionē. ꝛ ſunt tria qꝛ pꝛimū pertinet ad pyla-
tum. ſcdm̄ ad milites crucifigentes ih̄m. tercium ad parē-
tes xp̄i exiſtentes ꝓpe eum. ſcdm̄ ponit̄ ibi. Milites autē
tercium ibi. Stabant autem. Circa pꝛimum ſciendum ꝙ
modus romanoꝝ erat ſcribere cauſam moꝛtis crucifixoꝝ
ſuꝑ lignum crucis: iudei autem cōtra voluntatem pylati
petierūt xp̄m crucifigi: vt patet ex p̄dictis: ꝛ ideo ꝑ talem
modum ſcripſit titulū vt redundaret in verecundiam eo-
ruꝫ: ꝛ hoc ē qd̄ dicit̄. c ¶ Scripſit aūt ꝛ titulum pylatus
in quadam charta tabule affixa. f ¶ Et poſuit ſuper cru-
cem. illam tabulam. g ¶ Erat autem ſcriptum hieſus.
quo exp̄mit̄ nomen ꝓpꝛium. h ¶ Nazarenus. quo ad
patriam. quia ibi fuit nutritus vt dictum eſt.
i ¶ Rex iudeoꝛum. in quo expꝛimitur cauſa moꝛtis.
k ¶ Hunc ergo titulū multi iudeoꝛum legerūt. ꝛ cauſa ſb̄
ditur. Quia ꝓpe ciuitatē erat locus vbi crucifixus ē ieſus
ꝛ ideo multi de ciuitate poterant defacili illuc venire.
l ¶ Et erat ſcriptus grece hebꝛaice et latine. vt om̄s qui de
diuerſis partibus oꝛbis ad feſtum paſchale venerāt poſ-
ſent illum legere. Venerant em̄ ibi aliqui gentiles: vt ſu-

pꝛa dictā eſt ca.xij. Et ideo titulꝰ fuit ſcriptus in tribꝰ lin
guis principalibꝰ m ¶ Dicebāt ḡ py.pō.iu.noli.ſcri.rex
iudeoꝝ.qꝛ videbant ꝙ talis modus ſcribendi redūdabat i
verecundiā eoꝝ.⁊ maxime propter gentiles q̄ hoc verbuꝫ
erāt reportaturi ad diuerſas ptes orbis.⁊ iō voluerūt titu
lum ſic corrigere.

ptū hebraice grece et latie
m Dicebant ergo pylato pō
tifices iudeorū. Noli ſcri
n bere rex iudeorū:ſed qꝛ ip̄e
o dixit:rex ſum iudeoꝝ. Re
ſpondit pylatus. Q̄d ſcri
p pſi ſcripſi Milites ergo cū
crucifixiſſent eum acceperēt
q veſtimenta eius ⁊ fecerunt
quatuor ptes vnicuiqꜫ mi
r s liti partem ⁊ tunicam. Erat
t autē tunica inconſutilis de
v ſuper cōtexta per totū. Di
xerunt ergo ad inuicē. Nō
ſcindamꝰ eā ſed ſortiamur
x y de illa cuiꝰ ſit. Vt ſcriptu
a ra impleretur dicens. Par
titi ſnut veſtimēta mea ſibi
b et in veſtem meam miſerūt

n ¶ Sed qꝛ ip̄e dixit
rex ſum iudeorū. h̄
em mō nō ſonaret i
eoꝝ verecundiam.
o ¶ Rn̄dit pylatꝰ q̄d
ſcripſi ſcp̄ſi.q̄d ſcri
pſerat cōfirmando
nec fortuitu factū ē
hoc ꝫ diuina preor
dinatōne q̄a hoc e
rat ante ꝓphetatū ꝑ
pter quod p̄s.lviij.
qui loquit̄ de paſſi
one xpi ⁊ duo pſal
mi p̄cedentes ſic in
titulant̄. Ne corrū
pas tituli inſcriptō
nē.et ideo titulꝰ cru
cis xpi tripl'r deſcri
ptꝰ nō fuit mutatꝰ.
ꝫ magis cōfirmatꝰ.
p ¶ Milites autem
Hic ponit̄ ſcd̄m cō
ſequēs ad xpi cruci
fixionē. ⁊ ptinet ad
milites qui crucifi
xo xp̄o diuiſerūt ſi
bi veſtes ſuas ⁊ h̄ ē q̄d dr̄.. p ¶ Milites ḡ cū crucifixiſſ.eū
acce.veſti.eius. Ex quo apparent duo. p̄mū eſt paſſionis
xpi ignominia.in hoc ꝙ nudū eū crucifixerunt q̄d nō fit
niſi abiectis et vilibꝰ pſonis.ſcd̄m eſt crucifigentiuꝫ auari
tia qꝛ xpi veſtes q̄uis eſſent parum valentes.tn̄ ſibi rapu
erunt. q ¶ Et fecerēt quattuor partes ⁊c̄.qꝛ erāt quattuor
milites ip̄m crucifigentes. r ¶ Et tunicā.ſ.citra ptes pre
dictas quā nō diuiſerūt eo q̄d erat inepta diuiſioni q̄d pꝫ
ex eo q̄d ſb̄ditur. s ¶ Erat āt tunica incōſutilis.i. ſine ſu
tura. t ¶ Deſuper cōtexta ꝑ totū. Ex h̄ dicūt aliq̄ ꝙ xp̄s
p̄cioſis veſtibꝰ vtebat̄.ꝫ Criſ.dicit cōtrariū dicēs ꝙ in pa
leſtina paupes induebant̄ talibꝰ indumētis reticl'ato ope
factis ad modū cilicioꝝ.⁊ h̄ videt̄ verius qꝛ xp̄s ꝯmenda
uit vilitatē veſtimētorū in iohe baptiſta Math.xj. Quid
exiſtis in deſertū videre hoiem mollibꝰ veſtitū.q.d.nō.⁊ p̄
cioſitatē ibidē reprobauit dicēs. Ecce q̄ mollibꝰ veſtiūtur i
domibꝰ regū ſunt ⁊c̄. Jeſus aūt cepit facere ⁊ docere.vt hr̄
Act.j.⁊ iō nō eſt vereſil'e ꝙ vſus fuerat p̄cioſis veſtibus.
v ¶ Dixerūt ⁊c̄.nō ſcindamus illā qꝛ ptes nihil valuiſſent
x ¶ Sꝫ ſortiamur d̄ illa cuius ſit. Vn̄ pꝫ ꝙ ſup ſolā tunicā
miſerūt ſortē. Sed cōtrariū videt̄ Marci.xv.vbi dr̄. Diui
ſerūt ſibi veſtimēta eiꝰ mittētes ſortē ſup eis q̄d quis tolle
ret. Dicendū ꝙ dictū marci debet diuiſiue in telligi ſic. Di
uiſerūt ſibi veſtimēta eius.ſ. alia a tunica.⁊ poſtea ſequit̄
Mittētes ſortē ſup eis.q̄d per ſynodechen dꝫ intelligi ſu
per aliquod eoꝝ.ſ.ſup tunicā.quid q̄s tolleret.i.quis tolle
ret illā tunicā.ſeq̄tur. y ¶ Vt ſcp̄tura impleret̄.q̄ dic̄ p̄s.
xxj. a ¶ Partiti ſūt veſtimēta mea ſibi.ſ.alia a tunica in
cōſutuli. b ¶ Et in veſtē meā miſerunt ſortē.i. ſup aliā tu
nicā incōſutilē.ex q̄ etiā pꝫ ꝙ proprie habebat plura veſti
mēta: c ¶ Et milites quideꝫ hoc fecerunt.ſ.ſicut erat ſcri
ptum pſalmo predicto.hoc addidit euāgeliſta vt oñdat ꝓ
phetiā impletā ꝑ factū eoꝝ pꝫ etiā per p̄dicta falſitas iude
orū exponentiū pſalmū predictū de pſecutōe quā habue
rūt iudei ꝑ amau.dicētes ꝙ mardocheus fecit p̄dictū p̄s.
qꝛ titulus pſalmi oñdit cōtrariū .qꝛ ille pſalmus intitula
tur a dauid ⁊ nō a mardocheo. Item in principio p̄s. dr̄.
Longe a ſalute mea verba rugitus mei ſm̄ veritatem he

braicā ⁊ tranſlatōem Hiero q̄d verificatū eſt de paſſione
xpi qui non fuit liberatus a paſſione q̄uis de hoc clama
ret ad patrem.ſicut ſupra dictū eſt.xij.ca. Pater ſaluifica
me ex hac hora. Tempore aūt mardochei iudei fuerūt li
berati celeriter poſt orōnem eoꝝ quia prius fuerunt libe

c ſortem. Et milites quidem
d hec fecerunt. Stabāt auteꝫ
iuxta crucem ieſu mater eiꝰ
⁊ ſoror mr̄is eius maria cle
ophe et maria magdalene.
e Cū vidiſſet ergo ih̄s mr̄em
⁊ diſcipulū ſtantē: quē dili
f gebat dicit matri ſue. Mu
g lier ecce filios tuꝰ: deinde
dicit diſcipulo Ecce mater
h tua. Et ex illa hora accepit
i eam diſcipulus in ſuā. Po
k ſtea ſciens ieſus qꝛ oīa con
l ſummata ſunt vt cōſumma
m retur ſcriptura: dicit Sitio
n Vas aūt erat poſitū aceto
o plenū. Illi aūt ſpōgeā ple
nam aceto hyſopo circūpo
p nentes obtulerunt ori eius

rati qꜫ veniret tem
pus ſtatutū interfe
ctōis eoꝝ Itē ibidē
ſubditur. Foderūt
manus meas ⁊ pe
des moes q̄d nō eſt
impletū in mardo
cheo nec in aliq̄ iu
deo illiꝰ tp̄is. ꝫ ma
gis ecōuerſo ipi iu
dei amā et filios eiꝰ
crucifixerūt.
d ¶ Stabant. Hic
ponitur terciuꝫ con
ſequens ad xpi cru
cifixionē ⁊ ptinet ad
eius parentes:quia
xp̄us in cruce poſi
tus anteqꜫ moreret̄
voluit mr̄i ſui de cu
ſtodia ⁊ miniſtro ꝓ
uidere. dans exem
plū alijs vt ipi ſint
ſolliciti ipendere de
bitū obſequiū pent
bus ſuis. ⁊ h̄ eſt q̄d
dr̄. d ¶ Stabāt aūt
iux̄ crucem ieſu ⁊c̄.
Cōtrariū aūt videt̄ Luce.xxiij. vbi dicit̄. Stabāt aūt oēs
noti eiꝰ a longe. Dicendū ꝙ p̄ fuerunt ꝓpe vt h̄ dr̄.⁊ tunc
xp̄s hec verba dixit ꝫ ꝓcedēte paſſione propt̄ turbā com
primentē ſe retraxerunt ſm̄ ꝙ dicit Lucas vel forte iſte ꝑ
ſone hic noiate tanqꜫ magis feruētes in amore xpi ꝓpinq
us ſtabant.ſicut dicit iohes.alie aūt mlt'e pſone erant xp̄o
note q̄ pre timore alonge ſtabāt.⁊ de illis loquit̄ lucas.di
cit tn̄ ꝙ oēs noti eius ſtabant alonge qꝛ multoplures erāt
ſtātes a longe qꜫ a prope. e ¶ Cū vidiſſet ⁊c̄.quē diligebat
ſcꝫ iohem q̄ ſcripſit hoc euangeliū.et propt̄ h̄ de ſe loquit̄
tanqꜫ de quodā altero vt.ſ̄.dictuꝫ eſt. f ¶ Dicit matri ſue
mu.ecce filius tuꝰ.q.d.vſqꜫ nūc ſui tibi ad obſequiū. dece
tero iſte erit loco mei Et nota ꝙ loquēs matri ſue de cruce
nō dixit ei mater.ꝫ mulier vocans eam cōt noie.ne ex tene
ritudine nois materni ſi exp̄meret̄ aggrauaret̄ animꝰ vir
ginis videntis paſſionē filij. g ¶ Deinde dicit diſcipulo
ecce mater tua.q.d.deputo te ad eius obſequiū: h ¶ Et ex
illa hora ⁊c̄.in ſuā.ſ.curā ⁊ diligentiā. i ¶ Poſtea ſciens
Hic agit euangeliſta de xpi morte. Et diuidit̄ in duas.q̄a
p̄ ponit̄ xpi conſummatio per mortē.ſcd̄o eiꝰ lāceatio ptꝰ
ipam ibi. Judei ḡ. Circa primū ſciendū ꝙ ꝯſummatio no
ſtre ſalutis cōſummāda erat per venerabilē mortē xpi.vt
declarat apl's ad Heb.ij.⁊ h̄ ē q̄d dr̄ hic i ¶ Poſtea ſup.
q̄ dicta ſunt k ¶ Sciens ieſus qꝛ oīa cōſummata ſunt.ſ.
q̄ ſcp̄ta erant dē xp̄o paſſuro.qꝛ pauca reſtabant añ mortē
eius iplenda.ſ.eius potatio q̄ in prōptu erat. vñ ſequitur.
l ¶ Vt cōſummaret̄ ſcriptura.p̄s.lxviij. In ſiti mea pota
uerūt me aceto.iō ad illud reſiduū implendū. m ¶ Dic
ſitio.tantū laborauerat ⁊ de ſanguine emiſerat ꝙ corpꝰ eiꝰ
erat deſiccatū ⁊ aduſtū.⁊ ꝓpter hoc ſitiebat ſupra moduꝫ
⁊ talis ſitis eſt maximū tormentū n ¶ Vas aūt erat po.
ace.plenū. Illud ei portauerant milites vt darent crucifi
xis ad bibendū. vt ꝑ h̄ citius morerent̄.et ſic de cuſtodia
eoꝝ in cruce expedirent̄. Talis em̄ potatio aceti mortē ac
celerat crucifixi vt dicūt aliq̄.aliā aūt cām huiꝰ aceti tetigi
Math.xxvij.q̄ videtur ꝓbabilior iſta.⁊ eſt ibidē ſatis dif
fuſe poſita ꝓpter q̄d h̄ omitto. o ¶ Illi aūt ſpon.ple. ace
to hyſopo.i.ligno hyſopi. p ¶ Circūponētes obtu.ori eiꝰ

q Cū ḡ accepiſſet ihs acetuꝫ
r/s dixit Cōſummatū eſt: ⁊ in
clinato capite tradidit ſpm̄.
t Judei ḡ qm̄ paſceue erat:
v vt nō remanerent in cruce
x corpa ſabbato. Erat enim
magnus dies ille ſabbati.
y rogauerūt pylatū: vt fran-
gerent eoꝝ crura: ⁊ tollerē-
z tur. Venerūt ergo milites
⁊ primi quidē fregerūt cru-
ra: ⁊ alteri⁹ q̄ crucifixus eſt
a cum eo. Ad ieſum aūt cum
veniſſent: vt viderent eum
iam mortuū nō fregerūt ei⁹
b crura: ſed vnus militū lan
c cea latus ei⁹ aperuit: ⁊ con
tinuo exiuit ſanguis et aq̄.
d/e Et qui vidit teſtimonium
ꝑhibuit ⁊ verum eſt teſtio-
niū eius. Et ille ſcit: q2 ve-
ra dicit: vt ⁊ vos credatis
f Facta ſunt enim hec vt ſcri

ptura impleret. Os nō cō
g/h minuetis ex eo. Et iterum
i alia ſcriptura dicit. Vide-
k būt i quē trāſfixerūt. Poſt
hec aūt rogauit pylatuꝫ io
l/m ſeph ab arimathia eo ꝙ eſ-
n ſet diſcipul⁹ ieſu: occultus
aūt ꝓpter metum iudeoruꝫ
o vt tolleret corpus ihesu.
p/q Et permiſit pylatus. Ve-
nit ergo ⁊ tulit corpus ihu
r Venit autem ⁊ nichode-
mus: qui venerat ad ieſuꝫ
s nocte primum: ferens mi-
xturam mirrhe ⁊ aloes q̄ſi
t libras centū. Acceperūt er-
go corpus ihesu: ⁊ ligaue-
runt euꝫ i lintheis cum aro
matibus ſicut mos eſt iu-
v deis ſepelire. Erat autem
in loco vbi crucifix⁹ ē hor-
x tus: et in horto monumen
tum nouum: in quo nondū

Erat eni̅ eleuatus a terra ita ꝙ ſola manu nō poterāt atti-
gere ad os eius. q ¶ Cum ḡ ac. hie. acetū. Cōtrariū vide-
tur Math. xxvij. vbi dr̄. Noluit bibē. Dōm qd̄ illud qd̄ ē
modicū q̄ſi nihil reputat: vt dr̄. ij. Phyſi. ⁊ ido q2 parū de
illo aceto accepit vt dr̄ h̄ Joh. Math. dicit. Noluit bibē.
ꝑ talē etiā modū lo-
quēdi dicim⁹ cōiter
de paꝝ bibēte quod
nō vult bibere.
r ¶ Dixit ꝯſumma-
tū eſt. ſ. quicq̄d erat
ſcriptū de me: vl̓ ali-
ter. Cōſummatū eſt
opus redemptōnis
hūane. s ¶ Et in-
clinato capite tradi-
dit ſpm̄. oñdens ex
mō moriendi ꝙ mo
riebat ex obediētia
pr̄is ⁊ nō inuolūta-
rie. ſic̄ ſupra dixerat
ca. x. Nemo tollit a
me aiam: ſꝫ ego po-
no eam. t ¶ Iudei
ḡ. Hic deſcribit vul
neratio chriſti mor-
tui. Et diuidit i tres
q2 primo ponit vul-
nerationis occaſio.
ſcd̄o ipſa vulneratō
ibi. Venerūt ḡ mili
tes. tercio dicti certi
ficatio: ibi. Et q̄ vi-
dit. Circa primū ſci-
endū ꝙ occaſio vul
neratōnis xp̄i mor-
tui fuit. q2 iudei vo-
lebant cadauera de
cruce deponē ꝓpter ſolēnitatē craſtinā iminenteꝫ. q̄ inci-
piebat a veſpa illi⁹ diei in q̄ xp̄c fuit crucifixus. licet eni̅ fu
erit crucifixus prima die paſche q̄ erat ſolēnis apud iude
os. tn̄ ſcd̄a dies ꝓtūc fuit ſolēnior rōne ſabbati apud iude
os. Dies eni̅ ſabbati occurrēs infra octauā paſche erat di-
es ſolennior. q2 tūc feſtū duplicabat ⁊ hoc eſt qd̄ dicit.
t ¶ Iudei ḡ qm̄ paſceue erat. i. dies veneris in cui⁹ veſpe-
ra incipit ſolennitas ſabbati ſequent̓. v ¶ Vt nō rema-
nerent in cruce corpa ſabbato. Erat ei̅ h̄ indecēs in tāta ſo
lennitate: vñ ſequit. x ¶ Erat eni̅ magn⁹ dies ille ſabbati
q2 ſic̄ dictū eſt ſolennitas ei⁹ duplicabat ꝓpter octauaꝫ pa-
ſche ꝯcurrentē. y ¶ Rogauerunt py. vt fran. cru. eoꝝ. ne
aliq̄ mō euadere poſſent ⁊ tollerent de patibulis. z ¶ Ve
nerūt ḡ milites ⁊ primi quideꝫ ⁊c̄. Sed videt ꝙ veniſſent
ad ihm anteq̄ꝫ fregerūt crura ſcd̄i q2 ihs erat in medio am
boꝝ. Dicendū ꝙ duo milites frangebāt ⁊ vnus fregit cru
ra vnius latronis ex vna pte. ⁊ alter crura alteri⁹ ex altera
parte: ⁊ ſic ambo venerūt hincinde ad ihm q̄ erat in me-
dio. ⁊ hoc eſt qd̄ dr̄. a ¶ Ad ihm cū veni. ⁊ vi. eū iā mor.
nō fre. ei⁹ cru. q2 h̄ nō fiebat niſi ad h̄ ꝙ euadere nō poſſēt
depoſiti de patibulis. b ¶ Sꝫ vnus militū lancea latus
eius aperuit. vt certificaret de morte morte eius. c ¶ Et
cōtinuo exiuit ſanguis ⁊ aq̄. Sanguis ad noſtraꝫ redem-
ptionē. aq̄ ad pctōꝝ ablutōeꝫ. Sciendū tn̄ ꝙ iſta aq̄ mira-
culoſe exiuit. q2 nō fuit humor flegmaticus vt dicūt aliq̄
ſꝫ aq̄ pura ad oñdendū ꝙ corp⁹ xp̄i erat ex veris element̓
ꝯpoſitū ꝯ errorē eoꝝ q̄ dixerūt eū hr̄e corp⁹ celeſte. ſic̄ dix-
it Valentin⁹ ⁊ ſequaces ſui. ⁊ eoꝝ q̄ dixerūt euꝫ hr̄e corp⁹
fantaſticū ſic̄ manichei. d ¶ Et q̄ vidit. Hic ponit certifi
catio. q2 ipſe iohes q̄ ſcripſit hoc euangeliuꝫ pn̄tialiter ex-
iſtens vidit h̄ factū. ⁊ ideo ei⁹ teſtimoniū eſt efficax ad cre-
dendū. ⁊ h̄ eſt qd̄ dr̄. d ¶ Et q̄ vidit. i. egoipſe. loquit eni̅
de ſe ꝑ modū alteri⁹: ſicut ſupra dictū eſt. e ¶ Teſtimoni
um ꝑhibuit ⁊c̄. pꝫ ꝑ p̄dicta. ſequit. f ¶ Facta ſūt h̄ vt ſcri
ptura impleret Exod. xij. Os nō ꝯminuet̓ ex eo. Agn⁹ ei̅
paſchalis fuit figura expſſiua paſſionis xp̄i. ideo ordinati
one diuina ꝯſtitutū eſt vt oſſa agni paſchalis nō frangerē
tur. vt ſic figura ⁊ veritas correſpōderent. q2 veri agni oſſa nō
ſunt fracta in cruce
vt p̄dictū ē. h ¶ Et
iterum alia ſcriptu-
ra dicit. de ei⁹ tranſfi
xione zach. xij.
i ¶ Videbūt in quē
tranſfixerūt. Litera
Hiero. hꝫ. Aſpiciēt
ad me quē ꝯfixerūt.
Propheta eni̅ loq̄t
in ꝑſona xp̄i loq̄ns
in prime ꝑſona: ſed
euāgeliſta refert illō
ad xp̄m loquens in
tercia ꝑſona ⁊ eadeꝫ
eſt ſn̄ia. illa āt tranſ-
fixio ꝓprie fuit i lan-
cee vulneratiōe. Sꝫ
hec videbit a iudeis
in iudicio futuro. q2
cicatrices vulneruꝫ
reſeruate ſunt in cor
pore xp̄i reſurgente
nō ſolū ad certifica-
tionē ſue reſurrectō
nis oñdēdo illas ci-
catrices aplīs: ſꝫ eti-
am ad ꝯuincenduꝫ
iudeos in futuro iu
dicio de peccato ſue
mortis. k ¶ Poſt
hec aūt. Hic agitur
ꝯn̄r de xp̄i ſepultu
ra q̄ fuit glrioſa ſm ꝙ erat p̄dictū Eſa. xj. Et erit ſepulchꝝ
eius glorioſum. q̄uis p̄cedēs mors fit igminioſa: ⁊ hoc ē
qd̄ dr̄. k ¶ Poſt hec aūt rogauit pylatū ioſeph. Erat eni̅
ei familiaris cū eſſet nobilis decurio: vt dr̄ Marc. xv. ⁊ iō
ſecurius eū rogauit. l ¶ Ab arimathia. oriund⁹. Eadeꝫ
eſt ciuitas q̄ primo Regū dicit ramatha de q̄ fuit ſamuel.
m ¶ Eo ꝙ diſcipul⁹ eſſet ihu. i. fideliter credēs eius doctri
ne. n ¶ Occultus aūt ꝓpter metū iudeoꝝ. Añ eni̅ paſſio-
nē ex imꝑfectōne timebat de ſynagoga expelli qd̄ erat ig-
minioſum ſi ꝯfiteret xp̄m. tn̄ poſt paſſionē feruētior fact⁹.
exemplo xp̄i animat⁹ manifeſtauit ſe volens xp̄m honori
fice ſepelire: ⁊ ideo ſequit. o ¶ Vt tolleret corp⁹ ihu. ad
ſepeliendū. p ¶ Et ꝑmiſit pylatus. tū ꝓpter reuerentiam
petent̓. tum ꝓpter innocentiā xp̄i paſſi quā ipſi cognoue
rat. q ¶ Venit ḡ ⁊ tulit corp⁹ ihu de cruce. Corpa enim
damnatoꝝ nō poterant ſepeliri niſi de licentia preſidis.
r ¶ Venit aūt ⁊ nichodemus q̄ venerat ad ihm nocte: vt
ſupra dictum eſt ca. iij. s ¶ Ferens mixturam mirrhe ⁊
aloes q̄ſi libras centū. Iſte etiam nichodemus añ paſſio-
nē xp̄i ſic̄ ioſeph erat xp̄i diſcipul⁹ occultus: ſꝫ p⁹ paſſionē
ex feruore ſe manifeſtauit ſic̄ ⁊ ioſeph. Sciendū etiā licet
ex deuotōne iſtā vnctōeꝫ faceret. videt tn̄ ꝙ plenā noticiā
de xp̄i reſurrectōne haberet. q2 de eo erat ſcriptum pſ. xv.
Non dabis ſcm̄ tuū videre corruptōnem. ꝓpter qd̄ nō in
digebat vnctōne ꝯ putrefactōeꝫ. t ¶ Acceperūt ḡ cor. ie.
⁊ li. in lintheis. i. pannis lineis inuoluerūt. ꝓpter qd̄ ſtatu
tum eſt ꝙ corpalia ſup q̄ cōficit corpus xp̄i nō fiant de pā
no ſerico ſed tm̄ lineo: vt habet de conſecra. di. j. Ex ꝯſul-
tu omniū. v ¶ Erat aūt in loco vbi crucifixus eſt hortus
id eſt ꝓpe locum crucifixionis. x ¶ Et in horto monumē
tum nouum in quo nondum quiſq̄ꝫ fuerat poſitus h̄ fa-
ctum eſt ꝓpter certitudinē dñice reſurrectōnis. q2 ſi fuiſſet
ſepultus in monumento vbi iam alij fuiſſent ſepulti. poſ-

ſet reſurrectio dñica a iudeis alteri imputari. y ¶ Ibi ğ ꝓpter paſceuē iudeorū ⁊c̄. Hoc eſt dictū. q̄ꝛ feria ſexta in qua licitū erat opari ⁊ corpa ſepeliri iaȝ declinabat ad veſperā. ⁊ ideo ſepelierūt ieſum in loco ꝓpinquo. q̄ꝛ nō poterant longe portare ꝓpter ſolēnitatē ſabbati de ꝓpinq̄ iminente ⁊c̄.

y quiſq; poſitus erat. Ibi ergo ꝓpter paſceuē iudeoruȝ q̄ꝛ iuxta erat monumentuȝ poſuerunt ieſum. ¶ Ca. xx.

a b V Na aūt ſabbati maria v magdalene venit mane cū adhuc tenebre eſſent c ad monumentū: ⁊ vidit lapidē ſublatū a monumēto

¶ In ca. xix. vbi dr̄ in poſtil. ſcd̄m ē crucifigentiuȝ auaricia qui xp̄i veſtes q̄uis eſſent parū valētes tñ ſibi rapuerunt ¶ Additio.

N On eſt veriſi̇́le ꝙ milites q̄ coīter honeſtos ſeu liberales ſe demōſtrāt. etiam ſi eſſent interius ſm̄ veritateȝ cupidi tantā auariciā in ipſis eſſe publice oñderēt. iō q̄dam dicūt ꝙ milites ſeducti a phariſeis qui xp̄m aſſerebant facere miracula in beelzebub vt Luce. xj. ca. ſcientes ꝙ ad tactū fimbrie veſtimēti eius ſanabant infirmi. vt Luc̄. viij. ca. veſtes xp̄i accipiebant vt cū eis alia medicinalia ſeu aliqua alia faſcinatorie facere experirent̄ quod etiā redūdabat in ignominiā xp̄i. vt hoc vidētes crederent ip̄m eſſe maleficum.

¶ In eodē vbi dr̄ in poſtil. Et nota ꝙ loq̄ns de cruce mr̄i ſue nō dixit mater ſed mulier. ¶ Additio.

N On ſolū tp̄e paſſionis ȝ etiā tp̄e gaudij ſeu ꝯuiuij nuptialis xp̄s vocat matrē ſuā eodē noīe ſicut hic ſcȝ mulier nō aūt mater. Vñ ſupra. ij. ca. Quid mihi ⁊ tibi ē mlr̄. iccirco rō huius vocatōis attribuenda eſt ſumme hūilitati vtriuſq; filij. ſ. ⁊ mr̄is. Sic̄ em̄ xp̄s. Cū in forma dei eſſet ſeip̄m exinaniuit formā ſerui accipiens. vt ad Phil̄. ij. eadē rōne cū filius dei viui verus eſſet. cōiter ſe vocat filiū hoīs qđ eſt nomē cōe cuicūq; homi. pari rōne matrē cui⁹ hūilitatē maxime cognoſcebat mulierē vocat quod eſt nomē cōe cuilibet mulieri. nō āt matrē quod maximā dignitatē includit cum ſit mat̄ xp̄i.

¶ In eodē vbi dr̄ in poſtil. Licet em̄ fuerit crucifixio p̄ma die paſche q̄ erat ſolēnis apud iudeos. ¶ Additio.

c C Hriſtus fuit crucifixus ī paſceue paſche q̄ nō erat ſolēnis apud iudeos. vt hr̄. ī. eo. ca. ibi ğ ꝓpter paſceuē poſuerūt eū vt magis declarat̄ in additōe ſuper Mat. xxvj. ca. ¶ In eo. ca. vbi dr̄ in poſtil. Q̄ꝛ feria ſexta ī q̄ licitū eſt opari ⁊ corpa ſepeliri iā declinabat.

h H Ec feria ſexta in q̄ xp̄s fuit crucifixus nō erat ſolennis apud iudeos. vnde et licitū erat in ea opari ⁊ ſepeliri ꝓut latius dictū eſt in additione ſup Math. xxvj. ¶ Additio.

¶ Replica.

I N ca. xix. poſtillator dicit de auaricia crucifigentiū in eo ꝙ, veſtes xp̄i etiā paruȝ valentes rapuerunt. Burgen. opponit dicēs ꝙ nō eſt veriſi̇́le ꝙ milites qui vt coīter ſe honeſtos ⁊ liberales oñdūt. auariciā ſiquā in mente habuerunt publice demōſtraſſent. ego aūt t puto illos nō fuiſſe milites ſm̄ cōem ſeculi dignitatē. nā hi nō cōſueuerunt ad famuilia officia lictoꝝ ⁊ ſuſpenſoꝝ deputari. ȝ fortaſſis illis tp̄ibus vocabant̄ milites ſeruiētes rei publice in executōe iuſticie. Nā de ſolis militibus ſm̄ dignitatē nō dr̄. nemo tenet̄ ſuis ſumptib⁹ militare. i. reipublice ſeruire. ȝ etiā de ceteris. Miles aūt cōi noīe dr̄ a militando. ſicq; cuncti ſeruientes reipublice pn̄t dici milites a mil'tādo. i. ſuiendo. q̄ etiā nō tenent̄. ꝓprijs ſtipēdijs militare. Si tñ ꝓprie dicti ſunt milites nō mirū ꝙ oñderunt ſe publice auaros. qui ſe oñderunt diſculos ⁊ publicos ribaldos in multis ꝯ ieſum. imo p̄ter cōem cōſuetudinē circa interficiendos vt pȝ in potōne fellis illatis conuicijs q̄ fieri nō cōſueuer̄t ab honeſtis ꝯ morti adiudicatos.

¶ In eo. ca. vbi poſtil. dicit crucifixionē factā p̄ma die paſche q̄ erat apud iudeos ſolēnis. Burg. ꝓpt̄ ſuā ſingularē

minuit tñ autēticā cōputatōeȝ dicit ꝙ paſceue nō erat ſolēnis apđ iudeos. qđ q̄ꝛ factū ē eſt ꝙ fundat Burg. factū ſuum ſup obſuantia traditōis phariſaice quā xp̄s ꝯ dei p̄ceptū nō admiſit. p̄ceptū aūt dei fuit ꝙ. xv. luna p̄mi mēſis eēt celebris. Cōſtat āt paſceue fuiſſe. xv. luna q̄ꝛ luna. xiiij.

d Cucurrit ergo ⁊ venit ad ſymonē petrū ⁊ ad aliū diſci- e pulū: quem amabat ieſus ⁊ dicit illis Tulerūt dñm de monumento ⁊ neſcim⁹ vbi f poſuerunt eum. Exijt ergo petrus et ille alius diſcipulus: ⁊ venerūt ad monumē- g tum. Currebant auteȝ duo

etiā ſm̄ burg. xp̄us cenauit. allegās igr̄ traditōes ꝯ dei p̄ceptū. cū burg. audire dȝ. Quare tranſgredimi p̄ceptū ꝓpter traditōnes vr̄as omiſſo tñ ꝯputo burgē. et ſi paſceue tota dies nō fuiſſet celebris vſq; ad veſperā. tñ tp̄e ſepulture celeberrima fuiſſet. q̄ꝛ ſm̄ euȝ paſcha et ſabbatū cōcurriſſet ad veſpam. qñ apud iudeos incipit feſtiuitas ſeq̄ntis diei.

¶ Capl'm. xx.

v V Na aūt ſabbati. Poſtq; euangeliſta deſcripſit xp̄i crucifixionē ⁊ mortē. hic ꝯn̄r deſcribit eius reſurrectionē. Et diuidit̄ in duas. q̄ꝛ p̄ deſcribit̄ manifeſtatio hui⁹ reſurrectōis facta mulierib⁹ deuotis. ſcđo eiuſdeȝ manifeſtatio facta apl'is: ibi. Cū ſero eſſet. Circa p̄mū ſciēdū ꝙ mulieres gradatim ꝑuenerunt ad cognoſcendū hāc reſurrectōem. ⁊ ideo p̄ euangeliſta oñdit qualit̄ eā cognouerūt ꝑ ſepulcri euacuationē. ſcđo ꝑ āgelicā viſionē: ibi Abierūt diſcipuli. tercio ꝑ dñicam apparitōem: ibi. Hec cum dixiſſȝ. Pria ī tres. q̄ꝛ p̄ deſcribit̄ ſepulcri viſio. ſcđo rei denūciatio: ibi. Cucurrit ğ. tercio rei nūciate inq̄ſitio: ibi. Exijt ğ. In p̄ma ğ ꝑte dr̄ ſic. a ¶ Vna āt ſab. i. p̄ma die poſt ſabbatū. ſic em̄ apud iudeos noīant̄ dies hebdomade. q̄a ſabbatū ſic noīat̄ abſolute ꝓpt̄ reuerētiā illi⁹ diei. ⁊ ab illa denoīant̄ alij dies. ita ꝙ ſeq̄ns imediāte dr̄ p̄ma ſabbati. ⁊ alia ſcđa ſabbati. ⁊ ſic ꝯn̄r. ⁊ ꝓpter h̄ mathe⁹ ⁊ marc⁹ vocāt dñicam reſurrectōnis primā diē ſabbati. iohēs autem vnā ſabbati. q̄ꝛ h̄ nomē vnū freq̄nter accipit̄ ꝓ p̄. ⁊ ſic pȝ Geñ. j. Factū eſt veſpe ⁊ mane dies vn⁹. i. p̄mus. Vñ et ꝯn̄r dr̄. Factū eſt veſpe ⁊ mane dies ſcđs. ⁊ poſtea tercius ⁊ ſic ꝯn̄r. b ¶ Maria magdalene venit māe cū adhuc tenebre eſſent ad monumentuȝ. i. anteq; eſſet clara dies. dimiſit tñ diē ſabbati tranſire. q̄ꝛ nō erat licitū aliq̄d opari illa die. Sciēdū etiā ꝙ cū ea fuer̄t alie due mlr̄es ſm̄ ꝙ dicunt alij euangeliſte. ȝ iohēs iſtā ſolā exp̄mit. q̄ꝛ erat alijs feruētior ⁊ p̄ncipalior. c ¶ Et vidit lapidē ſublatū a monumēto: Angelus em̄ dñi eū amouerat. nō ad h̄ ꝙ xp̄s de ſepulcro ſurgeret. q̄ꝛ clauſo ſepulcro ſurrexit et exijt. ſicut clauſo vtero v̾ginis nat⁹ eſt. h̄ tñ fuit aliter. q̄ꝛ in reſurrectōne habuit corpus gl'oſum cui nō reſiſtit aliq̄d. ȝ exitus de vtero v̾ginis fuit miraculoſus. Remouit igr̄ lapidem angelus ſolū ad manifeſtandū xp̄i reſurrectōem iam cōpletam. d ¶ Cucurrit. Hic deſcribitur rei viſe denunciatio cū dr̄. Cucurrit ğ ad ſymonē petrū ⁊ alium diſcipulū quē diligebat ieſus. ſ. iohēm. iſti em̄ p̄ ceteris xp̄m amabāt et inuicē ſe tenebāt ſic̄ familiares. alij āt ſic̄ diſpſi ſugerāt. ꝓpter qđ in pl'ib⁹ locis legunt̄ iſti duo apl'i ſil' ꝯbinati. vt dictum eſt ſuperius. xviij. cap̄. in ſequendo chriſtum captū. et Actu. iij. ſimul aſcendendo in templū ⁊. viij. ſimul miſſi ſunt ad ſamaritanos vt darent eis ſpiritumſanctum.

e ¶ Et dicit eis tulerunt dominuȝ meum de monumento ⁊c̄. Timebāt enim ne iudei corpus chriſti aſportaſſent vt ei ignominiam facerent.

f ¶ Exijt ergo petrus. Hic ponitur rei nunciate inquiſitio cum dicitur. Exijt ergo petrus ⁊ ille alius diſcipulus ⁊ venerunt ad monumentum vt viderent factum modus aūt veniendi oſtenditur cum dicitur.

g ¶ Currebant autem duo ſimul. ſcȝ petrus et iohānes ex deſiderio videndi.

b ſimul: ⁊ ille alius diſcipu-
lus ꝓcucurrit citiꝰ petro: et
venit primus ad monumē-
i k tum. Et cū ſe inclinaſſet: vi
l dit poſita lintheamina nō
m tñ introiuit. Venit ergo ſy
mon petrus ſequens eum
⁊ introiuit in monumentū
Et vidit lintheamina poſi
n ta ⁊ ſudariuꝫ qd fuerat ſuꝑ
caput eius nō cum linthea
o minibꝰ poſitū: ſed ſeꝑatim
p inuolutū in vnū locū. Tūc
ergo introiuit ⁊ ille diſcipulꝰ
q̄ venerat priꝰ ad monumē-
q r tū ⁊ vidit ⁊ credidit. Non
dū em̄ ſciebāt ſcripturā: qꝛ
oportuit eum a mortuis re
s ſurgere. Abierūt ergo iterū
t v diſcipli ad ſemetipſos Ma
x ria aūt ſtabat ad monumē-
y tū foris plorās. Duꝫ ergo
z fleret inclinauit ſe ⁊ ꝓſpex-

a it in monumentuꝫ: et vidit
b duos angelos in albis ſe-
c dētes vnū ad caput ⁊ vnū
ad pedes: vbi poſituꝫ erat
d corpus ihū. Dicunt ei illi.
d Mulier q̄d ploras. Dicit
eis. Quia tulerūt dñm me
um: ⁊ neſcio vbi poſuerunt
e eū. Hec cū dixiſſet: ꝯuerſa
eſt retrorſum ⁊ vidit ieſum
f ſtantē ⁊ nō ſciebat qꝛ ihūs
g eſt. Dicit ei ieſus. Mulier
h quid ploras. quē q̄ris Il-
la exiſtimās: qꝛ hortulanꝰ
i eſſet: dicit ei. Dñe ſi tu ſu-
k ſtuliſti eū dicito mihi: vbi
poſuiſti eū: ⁊ ego eū tollaꝫ
l m Dicit ei ihs. Maria. Con-
n uerſa illa. Dicit ei. Rab-
o boni: quod dicitur magi-
ſter. Dicit ei hieſus. Noli
p me tangere. Nondum em̄
aſcendi ad patrem meum.

b ¶ Et ille alius diſcipulus ꝓcucurrit citiꝰ petro ⁊c. qꝛ erat iunior ⁊ agilior. i ¶ Et cum ſe inclinaſſet. ad videnduꝫ ꝑ oſtiū illius edificij intra qd corpus xp̄i erat ſepultū. qꝛ ſepulchꝝ erat factū ad modū cuiuſdaꝫ domuncule lapidee intra quā erat ſepulchꝝ xp̄i poſitū. ⁊ iō erat ibi q̄ddā oſtiolū ꝑ qd erat ingreſſus ad illū locuꝫ. ſic em̄ fiebant ſepulchra iudeoꝝ antiquitꝰ et maxie magnaꝝ ꝑſonaꝝ vt eoꝝ filij poſſent ibi ſepeliri. propter h̄ dr̄ frequenter iij. ⁊ iiij. Reg. de regibꝰ iuda. Sepultꝰ ē in ſepulcro dauid ⁊c. k ¶ Vidit poſita lintheamina. i. diſpoſita ⁊ plicata ad oſtendendū ꝙ corpus nō fuerat ſublatum qꝛ ſi ſic fuiſſent lintheamia aſportata. ⁊ maxime qꝛ erāt fortiter adherentia corpi ꝓpter vnctōeꝫ. ⁊ ideo ꝑ h̄ apparebat ꝙ ſic vere ſurrexerat. l ¶ Nō tñ introiuit. ꝓpter petri reuerentiā queꝫ expectauit. qꝛ erat ſenior ipſo et int̄ ap̄los ꝓncipalior. m ¶ Venit ergo ⁊c. pꝫ l̄ra vſqꝫ ibi n ¶ Et ſudarium qd fuerat ſuꝑ caput eiꝰ nō cū lintheaminibus poſitū. ſ. ꝯfuſe ⁊ indiſtincte. o ¶ Sed ſeꝑatim inuolutum. i. bñ plicatū. p ¶ In vnū locū. h̄ factū eſt ad oſtēdendū reſurrectōeꝫ factā. ſequit̄. q ¶ Et vidit ⁊ credidit. Hoc exponit̄ dupl̄r. vno mō ſic. Vidit. ſ. ea q̄ dicta ſunt a maria. Et credit eſſe verū. ſ. ꝙ corpꝰ xp̄i eēt ſublatum de monumento: ⁊ nō cogitauerūt de xp̄i reſurrectōne. ⁊ iō ſubdit̄. Nondū em̄ ſciebāt ſcripturā qꝛ oportuit euꝫ a mortuis reſurgē. alio mō exponit̄ ſic. Vidit. ſ. lintheamina et ſudariū ⁊ diſpoſita ⁊ plicata. vt dictū eſt. Et credidit. reſurrectōeꝫ xp̄i iam factā. ⁊ ſubdit̄ cā q̄re an̄ nō credebāt cū dr̄. r ¶ Nondū em̄ ſciebāt ſcripturā ⁊c. ⁊ ideo nō ex ſcriptura: ſꝫ ex ſignis viſis credebāt reſurrectōeꝫ xp̄i iam factam. s ¶ Abierūt ergo. Hic oñdit̄ qualit̄ maria ꝑuenit ad angelicam viſionē. cum dr̄. Abierūt ergo iterū diſcipuli. ſ. petrꝰ et iohannes nō audētes diu manere iuxta ſepulchꝝ ꝓꝑ metū iudeoꝝ. t ¶ Ad ſemetipſos. i. ad locū vbi priꝰ latitabat ⁊ vñ ad ſepulchꝝ venerāt. v ¶ Maria aūt ſtabat. ex feruore ⁊ ꝯſtantia. ⁊ qꝛ nō iminebat ſibi tantū periculū ſic apoſtolis. x ¶ Ad monumentū foris plorās. Licet em̄ intraſſet clauſurā horti in q̄ erat domuncula ſepulchri exciſa in rupe. tñ illā domunculā nō intrauit. veruntñ qꝛ illa horti clauſura tota aliq̄ñ ſepulchꝝ noiat̄. ide eſt ꝙ maria aliq̄ñ dicit̄ intraſſe monumētū vt h̄r Mar. vl. ⁊ Lu. ſil̄r aliq̄ñ foras ſtetiſſe vt hic. y ¶ Dū ergo fleret. ꝓꝑ abſentiā corpis xp̄i z ¶ Inclinauit ſe ⁊ ꝓſpexit in monumētū. qꝛ ſm̄ Gregori. Vis amoris intentōeꝫ multiplicat inquiſitōnis. ⁊ iō non ſufficiebat ſibi ſemel reſpexiſſe. ꝓterea lꝫ vidiſſet abeſſe corpus xp̄i: tñ volebat adhuc vidē ſi aliq̄d eiꝰ veſtigiuꝫ poſſet ꝑcipere. a ¶ Et vidit duos angelos. Ex feruore em̄ deuotionis illā viſionē meruerat. b ¶ In albis ſedētes. ad deſignandū dñice reſurrectōnis gaudiū. Apparitōnes eniꝫ angelice fiūt ad inſtructōeꝫ hoīm: ⁊ ſolēt apparere ꝑ illuꝫ modū qui ꝯpetit rei de q̄ debent inſtruere. Candor autē veſtis ſplendorē denunciat ſolennitatis. ⁊ ideo in albis veſtibus apparuerūt ad denotandū gaudiū dñice reſurrectionis. c ¶ Vnū ad caput ⁊ vnū ad pedes vbi poſitū erat corpus ihū. tum ꝓpter reuerentiā loci ꝯſecrati ex tactu corporis dñici. tū ad ſolenniꝰ denunciandū reſurrectōeꝫ xp̄i qꝛ ſolēnius denūciat̄ ꝑ duos q̄ꝫ ꝑ vnū. d ¶ Dicūt ei illi. mulier q̄d ploras. q. d. ñ habes cām flendi ſꝫ magꝭ gaudēdi ex reſurrectōne xp̄i. d ¶ Dicit eis ⁊c. exponat̄ ſic̄ ſupra. e ¶ Hec cū dixiſſet. Hic oñdit̄ dñica apparitio facta marie: cū dicit̄. Hec cū dixiſſet cōuerſa eſt retrorſum ⁊ vidit hieſum ſtantē. Sꝫ ſolꝫ hic queri q̄re ꝯuertit ſe retrorſuꝫ. quia angelos ſibi loquētes cognouit eē bonos vel ſaltē eſtimauit valētes viros: et ideo vr̄ ꝙ magꝭ deberet vertere faciem ad ipſos. Dōm ꝙ illi angeli ſedebāt ſupra ſepulchꝝ xp̄i. vt dictū ē. ⁊ vidit illos aſſurgētes ꝓꝑ reuerentiā xp̄i apparentis extra ſepulchruꝫ ⁊ iō illa ꝯuertit ſe retrorſum ad vidēduꝫ cui tantā reuerentiā faciebāt. f ¶ Et nō cognouit ꝙ ihūs eſſet. Ipſa em̄ nondū hēbat fidē reſurrectōis xp̄i vt pꝫ ex ꝓdictis. ⁊ iō talis apparuit in corꝑe q̄lis erat apud eam in mente. In ꝑtāte em̄ hoīs hn̄tis corpꝰ gl̄ioſum eſt ſic apparere ꝙ cognoſcat̄ vel nō cognoſcat̄. qꝛ illud eſt oīno ſubiectum aīe. ⁊ codeꝫ mō facta eſt apparitio duobꝰ diſcipulis euntibꝰ in emaus: vt h̄r Lu. vlti. g ¶ Dicit ei ihs. mulier q̄d ploras. nō petit q̄ſi ignorās. ſꝫ vt ex eiꝰ rn̄ſione cōuenientiꝰ eā inſtruat. h ¶ Illa exiſtimās qꝛ hortulanꝰ eſſet. Sciebat em̄ ꝙ milites de ſepulchro fugerāt. ⁊ iō nemineꝫ credebat aduenīſſe niſi illuꝫ cui incūbebat illa cura horti ſeruandi in q̄ erat monumentū. i ¶ Dicit ei. dñe ſi tu ſuſtuliſti eū. nō dicit ſi tu ſuſtuliſti ihm crucifixū loquendo determinate: ſꝫ eū in generali q̄ modꝰ eſt feruent̄ amantiū eſtimare ꝙ oīs cogitent de eo qd hn̄t cordi. k ¶ Dicito mihi. vbi poſuiſti eū ⁊ ego eū tollā. Ex virtute em̄ amoris credebat ſe poſſe portare tantū corpꝰ etiā mortuū. qꝛ feruēter amāti nihil videt̄ difficile. l ¶ Dicit ei ihs. maria: vocat eā ꝓprio noie vt eā magꝭ intentā faciat ⁊ talē ſe ei exhibet vt cognoſcat̄. m ¶ Cōuerſa illa. ſ. oculis mentꝭ ſicut ⁊ oculis corꝑis. n ¶ Dicit ei rabboni. Sic em̄ ꝯſueuerat eū appellare an̄ paſſionē. qꝛ doctores apud iudeos vocātur mgr̄i. o ¶ Dicit ei ihūs noli me tangē. Illa em̄ ex deuotōne voluit ſtatim oſculari pedes eiꝰ: ſꝫ ꝓhibita eſt ſm̄ Aug. qꝛ erat indigna ꝓꝑ fidei defectū: iō ſbdit̄. p ¶ Nondum em̄ aſcē. ad pa. meū. i. in corde tuo nō credis me ꝑueniſſe ad eq̄litatē p̄ris. aliter exponit̄ ſm̄ Cri. ⁊ meliꝰ vt vr̄ Ad cuiꝰ intellectū ſciendū ꝙ apparuit marie in ꝯſil̄i corꝑe ſm̄ apꝑentiā q̄le hēbat an̄ paſſionē. ⁊ nō in illa claritate q̄ eſt ꝓprietas corꝑis gl̄ioſi. ⁊ iō maria credebat ipm reſurrexiſſe ad vitā cōeꝫ cū diſciplis ducēdā ſic an̄. ⁊ iō volebat eū familiar̄r tāgē ſic priꝰ. hāc āt opionē dñs voluit ab ea remouē. d. Noli me tangē. q. d. ñ credas me int̄ vos habita-

tuꝝ ſicut prius. ⁊ hoc eſt quod ſb̄dit. p ¶ Nondum em̄ aſcēdi ad patrē meū. eſt aſſignatio cauſe q̄re apparebat in ſīli corpore ſicut ⁊ ante paſſionē. ⁊ nō in claritate corporis glo̾ſi. q̄ꝺ fuit ad ꝓbandū veritatē dn̄ice reſurrectōis inq̄n tū ſic apparuit diſcipl'is ꝑ dies. xl. inſtruens eos de regno dei ante ſuā aſcenſionē: ꝓpter q̄ꝺ ſeq̄t.

a ſe ꝓcedere ſic̄ ꝓcedit a p̄re. m ¶ Quoꝝ remiſeritis peccata remittūt eis. Licz em̄ ſolꝰ ds̄ p̄ncipl'r pctā dimittat. tn̄ miſtri eccie ꝑ ỽtutē clauiū ad h̄ miſterialit̃ opant̃. n ¶ Et q̄ꝝ retinueritis. i. retinēda iudicaueritis. o ¶ Retēta erūt. Hoc tn̄ intelligendū ē qn̄ iudiciū eccie diuino iudicio cōformat̃.

q ¶ Vade aūt ad fratres meos. i. ad apoſtolos q̄s vocat fratres ꝓpter ſilitudinē nature hūane et ſpecialitatem amicitie ad ipos. r ¶ Et dic eiſ aſcēdo. i. aſcēdā. s ¶ Ad patrez meū. ꝑ naturam. t ¶ Et p̄rem veſtruz ꝑ adoptōnis grām. v ¶ Deū meū. inq̄n tum ſum hō. ſic em̄ loquebat̃ i ꝓpoſito vt patet ex h̄ ꝙ īmediate vocauerat apoſtolos fratres. ꝓpter ſilitudinē nature. ⁊ eodē mō loquitur cū dicit. Aſcendo ad p̄rem meum q̄ꝛ aſcēdere nō cōpetit ei ſm̄ diuinā naturā que ē altiſſima ꝑ hoc igit̃ ꝙ xp̄s hic ſuā aſcenſionem denūciat apl'is ꝑ mariam.

q Vade aūt ad fratres meos
r ⁊ dic eis. Aſcēdo ad p̄rem
s
t meum et patrē veſtrū deuz
v
x meū ⁊ deū veſtruz. Venit
maria magdalena annunci
ans diſcipulis q̄ꝛ vidi do-
a minū ⁊ hec dixit mihi. Cuz
b ergo ſero eſſet die illo vna
c ſabbatoꝝ ⁊ fores eēnt clau
ſe vbi erant diſcipuli con-
gregati propter metum iu-
deoꝝ: venit ieſus et ſtetit i
e medio: ⁊ dixit eis. Pax vo
f bis. Et cū hec dixiſſet: oſtē
g dit eis manꝰ ⁊ latus. Gaui
ſi ſunt ergo diſcipl'i viſo do
h mino. Dixit ergo eis iterū
i Pax vobis. Sic̄ miſit me
k
l pat̃: et ego mitto vos. Hec
cum dixiſſet: inſufflauit: et
dicit eis. Accipite ſpirituz
m ſanctuz. Quoꝝ remiſeritis
n peccata remittuntur eis et
o quorū retinueritis retēta ſ̄t
p
q Thomas aūt vnꝰ ex duo-
r decim q̇ dr̄ didimꝰ nō erat
s cum eis qn̄ venit ieſus. Di
xerūt ergo ei alij diſcipuli.
v
t Vidimus dn̄m. Ille autez
dixit eis. Niſi videro i ma
nibus eius fixuram clauo-
x rū: et mittā digitū meū i lo
cum clauoꝝ: ⁊ mittā manū
meā in latus eiꝰ nō credam
y Et poſt dies octo iteꝝ erāt
diſcipuli eius intus: ⁊ tho
mas cum eis. Venit ieſus
z ianuis clauſis ⁊ ſtetit i me-
a dio: ⁊ dixit eis. Pax vobiſ
b Deinde dic̄ thome. Infer
c digitū tuum huc ⁊ vide ma
d nus meas: et affer manum

p ¶ Thomas. Hic ponit̃ apparitōis xp̄i denunciatio abſenti diſcipuli cū dr̄. Thomaſ aūt q̇ dr̄ didimus. h̄ erat cognomē eiꝰ et ſonat idez q̄ꝺ geminus. q̄ꝛ forte erat de tribu beniamin de cognitōe gemini. vl' ſm̄ alios ſonat idez q̄ꝺ dubiꝰ. q̄ꝛ ꝓpt̃ dubiū de reſurrectōne q̄ꝺ thomas habuit iō ſic cognominatꝰ fuit. q ¶ Vnus ex duodeci. nō ꝙ tunc eſſent duodecim cū iudas eſſet mortuꝰ. ſ3 q̄ꝛ erat vnꝰ de duodecim electis in p̄ncipio a xp̄o. vl' q̄ꝛ cōnuerat̃ hic mathiaſ poſtea electus in loco iude. q̄ꝛ iohēs h̄ euangeliuz ſcripſit poſt eiꝰ electōnez vt p3 ex p̄dictis i p̄ncipio huius opis.

Insinuat ꝙ eis an̄ aſcēſionē illā apparebat ad eoꝝ inſtructionē ſic̄ expſſiꝰ dicūt alij euāgeliſte. x ¶ Venit maria ⁊c̄. p3 l'ra ex dictis. a ¶ Cū eſſet ſero. Hic ꝯñr oñditur manifeſtatio reſurrectōis xp̄i diſcipulis facta. ⁊ p̄ma oñi bus cōiter. ſcd̄o aliquibus ſpāliter. ca. ſeq̄n. Prima in duas. q̄ꝛ p̄ maīfeſtat̃ oibus excepto thoma abſente. ſcd̄o thoma cū eis exiſtente: ibi. Et poſt dies octo. Prima in tres. q̄ꝛ p̄ deſcribit̃ xp̄i apparitō. ſcd̄o apparitōis denūciatio ibi Thomas aūt. tercio diſcipuli audientis obſtinatio: ibi. Ille aūt dixit. Prima adhuc in duas. q̄ꝛ p̄ deſcribit̃ apparitionis actus. ſcd̄o eiꝰ effectꝰ: ibi. Gauiſi ſ̄t. In p̄ma g̊ ꝑte dr̄ ſic. a ¶ Cū g̊ ſero eſſet. In die em̄ apl'i erāt diſꝑſi ꝓpt̃ metū iudeoꝝ. ſ3 in ſero cōueniebant ad locū vnū: ⁊ iō tali hora appuit. b ¶ Die illo. ſ. p̄ma die reſurrectōis. c ¶ Vna ſabbatoꝝ. i. p̄ma die poſt ſabbatū. vt p̄dictū ē. d ¶ Et fores ⁊c̄. ꝓpter metū iudeoꝝ. Hoc etiā ex diuina ordinatiōe factū eſt. vt ieſus intrans ad diſcipulos ianuis clauſis oñderet ſe hr̄e corpus glo̾ſum. e ¶ Et dicit eis pax vobis. ⁊ h̄ ꝯ duplicē eoꝝ ꝑturbatōem. Erāt em̄ cōturbati de morte ipiꝰ xp̄i. ⁊ de ꝑſecutōe iudeoꝝ eis iminēte. poterat ei eos ꝑ ſuā p̄ñtiaz cuſtodire ⁊ de reſurrectōe certificare. vñ ſb̄dit̃ f ¶ Et cū h̄ dixiſſ3 oñdit eis manꝰ ⁊ latus vt ꝑ cicatrices remanētes oñderet idētitatez numeralem corꝑis p̄us paſſi. Iſta em̄ i corꝑe xp̄i remāſerūt non ad defectū ſ3 magis ad gl'az ꝓpter victoriā ex illis vulneribꝰ cōſecutā. g ¶ Gauiſi ſunt. Hic ꝯñr ponit̃ huiꝰ apparitōis effectꝰ q̇ eſt duplex. p̄mꝰ eſt diſcipl'oꝝ exultatio ꝯ duplicē triſticiā ipoꝝ amotā ſc3 de morte xp̄i ⁊ iudeoꝝ metu. ⁊ q̄ꝫtum ad h̄ dic̄. Gauiſi ſunt g̊ diſcipl'i viſo dn̄o. ſcd̄s ē eoꝝ inſtructio. ⁊ q̄ꝫtuz ad h̄ ſb̄dit̃. h ¶ Dixit g̊ eis iterū pax vobis. q̄ꝛ volebat eos inſtruere de pace futura q̄ erat ꝑpetua. i ¶ Sic̄ miſit me p̄r ad veritatez fidei docēdaz i iudea. k ¶ Et ego mitto vos. i. mittā ad hāc ỽitatez publicandā ꝑ totū mūdū ⁊ q̄ꝛ execu tio huiꝰ officij nō p̄t ꝯueniēt̃ fieri ſine grā ſpūſſancti: iō ſeq̄tur. l ¶ Hec cū dixiſſet inſufflauit et dixit eis accipite ſpm̄ſctm̄. Per illā inſufflatōez oñdere voluit ſpm̄ſctm̄ a

r ¶ Non erat cū eis qn̄ venit ieſus. Ipe em̄ inter alios apoſtolos videt̃ fuiſſe magis timidus. vt. ſ̄. dictū eſt. xj. ca. et iō tardius ceteris venit ad locū vbi congregabant̃ diſcipuli. ⁊ iō ꝓpter tarditatē ſuā priuatus eſt illa viſione xp̄i. h̄ āt factū eſt diuina ordinatōe vel ꝑmiſſione ſm̄ ꝙ dic̄ Greg. vt ex ſu̾a abſentia ſequeret̃ dubitatio. ⁊ vlteriꝰ in dubitatōne obſtinatio. ⁊ ꝑ ꝯñs diligēs inq̄ſitio ad nr̄az ꝯfirmatōez. s ¶ Dixerūt g̊ ei alij diſcipuli. q̄ꝛ boni rumores cito denūciant̃. t ¶ Vidimꝰ dn̄m. Sic em̄ ante paſſionē eū appellauerant. vt dictū eſt. ſ̄. ca. xiij. Vos vocatis me mḡr ⁊ domine ⁊c̄. v ¶ Ille aūt dixit niſi videro ⁊c̄. Ridiculoſe petit iſte thomas q̄ꝛ maius eſt vidē repatōem totius corꝑis. Itē fuit durꝰ ad credēdū. q̄ꝛ volebat certificari duplici ſenſu. ſ. viſu ⁊ tactu. iō ſeq̄t̃. x ¶ Et mittā di. me. ⁊c̄. Iſti em̄ ſ̄t duo ſenſus q̇ minꝰ p̄ñt decipi. q̄ꝛ viſus int̃ alios p̄l'es dr̄ias reꝝ demōſtrat vt hr̄. j. metha. Tactꝰ āt in hoīe ē certiſſimꝰ. Alij āt ſenſus bn̄ inueniunt̃ viuaciores in alijs aīalibꝰ. vt hr̄. iij. de aīa. y ¶ Et pꝰ dies oc. Hic pōit̃ ſcd̄a appitio fcā apl'is i p̄ñtia thome. Et diuidit̃ in duas. q̄ꝛ p̄ deſcribit̃ dcā appitio. ſcd̄o pōit̃ q̄dā breuis epilogatio ibi. Multa q̇dem In p̄ma ꝑte dr̄ ſic. y ¶ Et pꝰ di. oc. Facto em̄ interuallo xp̄c appebat diſcipul'. q̄ꝛ n̄ ꝯuerſabat̃ ꝯtinue cū eis vt oñdēt ſe ſurrexiſſe ad vitā imortalē ab hoibꝰ hꝰ vite ſepatā. z ¶ Stetit ihs i me. vt poſſ3 ab oibꝰ videri a ¶ Et dixit eis pa. ſic pꝰ exponat̃ b Deide dic̄ Thome ifer digitū tuū huc q̄ſi rn̄dēs petitōi eꝰ ſupraꝑoſite. In h̄ etiā ſuā deitatē declarat. in q̄ntuz abſens corꝑalit̃ eiꝰ ỽba ſciebat. c ¶ Et vide manꝰ meas. Videt̃ ei ꝙ debēt dicē tāge manꝰ meas. Dōz ꝙ viſꝰ ꝓpt̃ ſui certitudinē accipit̃ ꝓ oi ſenſu. imo etiā aliqn̄ accipitur ꝓ itellectū ſic̄ dr̄ alicui. vides tu h̄. i. itellig'. ⁊ Exod. xx. Cūctus pp'l's videbat voces. i. audiebat. ita ꝙ ibi accipit̃ viſus ꝓ auditu. ⁊ eodē mō h̄ accipit̃ ꝓ tactu. Vel alit̃. q̄ꝛ ſic̄ dcm̄ ē thomas volebat certificari duplici ſenſu. ſ. viſu i aſpectu manuū ⁊ tactu ꝑ later' tactū. iō ſeq̄t̃ d ¶ Et affer ma. tuā ⁊c̄. Hoc dixit ieſus. q̄ꝛ thomas dixerat diſcipulis nunciantibꝰ xp̄i reſurrectōez ſe aliter non crediturꝝ eam.

tuā ⁊ mitte in latus meū: ⁊
noli eē incredulus ſʒ fidelis
e Rñdit Thomas et dixit.
f Dominus meus ⁊ de⁹ me
g us: dicit ei ieſus. Quia vi
diſti me Thoma credidiſti
a beati q̄ nō viderūt ⁊ credi-
b derūt. Multa q̄dē ⁊ alia ſi
gna fecit ih̄s in ꝯſpectu di
ſcipuloꝝ ſuoꝝ: q̄ nō ſūt ſcri
c pta in libro h̄. Hec aūt ſcri
d pta ſunt vt credatis: q2 ieſus
e eſt fili⁹ dei: ⁊ vt credentes
f vitā habeatis in noīe ei⁹.

Capl'm. xxi.

a Poſtea manifeſtauit ſe
b iterū ieſus ad mare ty
c beriadis. Manifeſtauit āt
d ſic: Erāt ſil' ſymon petrus.
⁊ thomas qui dr̄ didimus
⁊ nathanael qui erat a cha
na galylee: et filij zebedei
e ⁊ alij ex diſcipulis ei⁹ duo
f Dicit eis ſymō petr⁹ Va
do piſcari. Dicūt ei Veni
g mus ⁊ nos tecū Et exierūt
h ⁊ aſcenderūt in nauim: ⁊ il
la nocte nihil prendiderūt
i Mane āt facto ſtetit ih̄s i
k littore: nō tñ cognouerunt
l diſcipuli: q2 ieſus ē. Dicit
ergo eis ih̄s. Pueri nūq̄d
m pulmētariū hētis Rñderūt
n ei. Non. Dicit eis. Mitti
te in dexterā nauigij rhete
o ⁊ inuenietis. Miſerūt ergo
⁊ iam nō valebant illō tra
here p̄ multitudine piſciuʒ
p Dic ergo diſcipul⁹ ille quē
q diligebat hieſus: Petro:

e Rñdit thomas: non ſolū corde credendo: ſʒ etiam ore ꝯfitendo. q2 vtrūqȝ requirit ad ſalutē vt frequenter dictuʒ eſt ſupra. f Dñs meus ⁊ de⁹ meus. In h̄ manifeſte confitet deitatē in xp̄o ꝯtra pfidiā arriani. Supra em̄ bñ vocauerūt ipm ih̄m dñm. ſʒ nō vocabāt eum deū expſſe. licʒ dixerint aliq̄ vba p q̄ eius deitas pōt intelligi: vt patuit ex ſupradictis. Sʒ thomas hic factus pfectior in cognitione poſt xp̄i reſurrectionem manifeſtatā cōfeſſus eſt ipm deuʒ eſſe. g Dicit ei ieſus q2 vidiſti me thoma cre. Contrariuʒ videt p h̄ qd dicitur ad Heb. xj. Fides ē ſuba rerū ſperandarum argumentū nō apparentiū. ⁊ ſic patet q fides ſalteʒ q̄tum ad actū nō pōt eſſe de viſis. Vtruʒ aūt poſſit eſſe de eis q̄tum ad habitū nō eſt p̄ntis ſpeculationis. Dicendū q thomas aliud vidit ⁊ aliud credidit. q2 humanitatē vidit ⁊ deitatē q̄ in p̄nti videri non pōt credidit.

a Beati q̄ non viderūt ⁊ crediderūt. In h̄ ꝯmendat aliorum ꝓmptitudinē ad credendū. ⁊ in h̄ ſtat cōſolatio nr̄a q̄ non vidim⁹ ⁊ tñ credim⁹ p doctrinā xp̄i ⁊ aploꝝ xp̄m videntiū ad nos deriuatā. ſʒ huic dicto vr̄ ꝯtrariū. qd dr̄ Luc. x. Beati oculi q̄ vidēt q̄ vos videtis. Dōm q duplex ē btitudo: vna rei q̄ ꝯſiſtit principalr in aſpectu ⁊ fruitōe deitatis ⁊ ex ꝯñti in viſione hūanitatis xp̄i: vt dictū eſt ca. x. ⁊ de hac btitudine intelligit verbū Luce. Alia ē btitudo ſpei q̄ habet in p̄nti. ⁊ ꝯſiſtit in merito future btitudinis. ⁊ iō beatiorеſt h̄ mō q̄ plus meret. plus aūt meret q̄ credit ñ vidēs q̄ videns p̄dicto mō. ⁊ ſic intelligit verbū xp̄i. Qui nō viderūt. h̄ aūt dictū lʒ ſit verū. tñ q̄tum ad primā ptem non valet ad ꝓpoſitū. q2 apl'i quib⁹ xp̄c loquebat Luce. x. non erant bti in re. ꝓpter qd dōm q illud Lu. x. intelligit de viſione xp̄i in p̄ñtia mortali. q̄ fuit multuʒ deſiderata a ſctis p̄rib⁹ ve. te. ſic pʒ p lr̄am ſequentē Lu. x. b Multa quidem. Hic ponit epilog⁹ reſpectu p̄dictoꝝ in q̄ oñditur inſufficientia hui⁹ ſcripture reſpectu excellentie xp̄i in opere ⁊ doctrina q̄ tanta ē q non poſſet lr̄is ꝯphendi. ⁊ hoc ē qd dicit. b Multa quidē ⁊ alia ſigna fecit ih̄s ⁊c̄. Hoc ſignāter dixit. ne aliq̄s forte crederet ea nō eſſe vera q̄ ſcripta ſunt ab alijs euāgeliſtis ⁊ a iohe dimiſſa. Oñdit etiaʒ in h̄ epilogo vtilitas hui⁹ doctrine cū ſbdit. c Hec aūt ſcripta ſunt vt credatis. fide formata charitate. d Quia ih̄s eſt filius dei. ſ. naturalis in potētia ſibi eq̄lis. et p ꝯñs idem in deitate. q2 nā diuina eſt indiuiſibilis. Sic em̄ fuit dictū a principio principalis intentio iohis eſt in h̄ euangelio declarere diuinitatē xp̄i ⁊ eternā ei⁹ gñationē a p̄re. e Vt creden. vi. habeatis. ſ. eternā in qua clare videbitur qd nūc credit. f In noīe ei⁹. i. p fidē nois xp̄i: q2 ſm q dicit Act. iiij. Neqȝ em̄ aliud nomē eſt ſub celo datū hoībus in q̄ oporteat nos ſaluos fieri.

Capl'm. xxj.

p Poſtea aūt manifeſtauit. Hic ponit tercia xp̄i appitio q̄ manifeſtata eſt ſua reſurrectio aliq̄bus diſcipulis ſpālіter. Et ſi ordinē iſtaꝝ triū apparitionuʒ ꝯſiderem⁹ in p̄ia oñdit xp̄c ſuā deitatē ſpm̄ ſctm̄ inſufflando. in ſcōa vo hūane nāe idētitatē cicatrices oñdendo. in iſta tercia oñdit hūane nature veritatē cū aplis comedendo. In hac aūt apparitōne deſcribēda ſic ꝓcedit iohes. q2 p̄o oñdit q̄d ih̄s exhibuit plurib⁹ diſcipulis. ſcdo q̄d exhibuit duobus ſpāliter p̄dilectis. ſ. petro ⁊ iohāni: ibi. Cum ḡ prendidiſſent. Prima in tres. q2 p̄o deſcribit xp̄i apparitio ſcdo xp̄i apparētis cognitio: ibi. Dixit ḡ diſcipulus ille. tercio p̄dictoꝝ epilogatio: ibi. Hoc iaʒ tercio. In prima pte dicit ſic: a Poſtea manifeſtauit ſe iterū ih̄s. i. facto interuallo tp̄is. q2 nō manebat ꝯtinue cū aplis. cui⁹ cā dicta ē ca. p̄c. b Ad mare tyberiadis. Ex q̄ pʒ q illa apparitio fuit in galylea vbi ē illud mare ſic ſupradictū eſt ca. vj. p̄cedentes apparitōnes fuerūt in hirl'm ex quib⁹ apl'i iam ꝯfortati abierūt i galyleā vbi ꝓmiſerat ſe eis manifeſtaturū: vt h̄r Mathei. vltimo. c Manifeſtauit āt ſic. i. p modū q̄ ſeq̄t. d Erāt aūt ſiml' ſymon petr⁹ Iſta duo noia ſil' ꝯiungit. q2 ſymon fuit nomen ei⁹ primū. petr⁹ aūt erat nomē ſibi de nouo a xp̄o impoſitū: vt ſupra declaratum eſt ca. j. ſequit. e Et alij ex diſcipulis ei⁹ duo. iſtos nō exprimit noīatim. q2 erāt minores. q aūt tot noia ꝓpria hic exprimit h̄ eſt ad maiorē expſſionē rei geſte. f Dic eis ſymon petr⁹ vado piſcari. Erāt ei paupes: ⁊ iō ad ꝓcurandū nccr̄ia vite licite poterāt redire ad exercendū negociū qd ſine pctō poterat exerceri. Mathe⁹ aūt nō redijt ad tractandū negociū telonei. q2 vix aūt nunq̄ʒ pōt ſine pctō fieri. pp qd paul⁹ artē ſcenofactoriā didicit. vt cū neceſſitas occurreret vel vtilitas eccl'ie de labore ſuo viuēt: vt h̄r i actibus aploꝝ. xx. ca. g Et exierūt ⁊ aſcen. in nauim. alienam eis accōmodatā vel locatā ſeu alio mō licito adeptā. q2 a principio ſue vocatōis nauē ⁊ rhetia reliquerant. h Et illa no. nihil prendi. h̄ factū eſt vt captio ſeq̄ns manifeſte miraculoſa appereret. i Mane aūt fa. ſte. ih̄s i lit. nō apparuit ſup aquā ſʒ in t̄ra ſolida: ad oñdendū q amplius nō erat cū eis in fluctib⁹ vite corruptibilis: ſʒ magis trāſierat ad ſtatū vite imortalis. k Non tñ cog. ⁊c̄. Sic em̄ ſupradictū ē corp⁹ gl'ioſum ē totalr̄ in ptāte aīe. ⁊ ideo ſm ꝯceptū aīe pōt viſum diuerſimode immutare: ⁊ p ꝯñs cogſci vel nō cogſci. l Dixit ḡ ⁊c̄. nunq̄d pulmētariuʒ habetis. i. aliq̄d qd poſſet decoq̄ ⁊ comedi. m Rñderūt ei nō. Credebāt ei eū aliquē mercatorē q̄ vellet piſces emē n Dicit eis mittite in dex. ⁊c̄. p̄dicit certitudinalr̄ effectū futurū ad ꝯñtia habeant animū magis attentū: o Miſerūt ḡ. ⁊ iaʒ nō valebāt illud trahē p̄ multitudine piſciuʒ Ex q̄ pʒ q piſces illi fuerūt miraculoſe adducti. vel virtute diuīa de nouo formati. q2 tota nocte ibi q̄ſierūt ⁊ nihil inuenerāt. p Dicit ḡ. Hic ꝯñr ponit xp̄i apparentis cognitio. Circa qd ſciendū q puritas mentis ⁊ corpis maxie diſponit hoiem ad cognitōeʒ diuinoꝝ. ⁊ iō iohes q̄ ceteris purior erat tanq̄ʒ virgo citi⁹ alijs cognouit xp̄m. tū ex ꝯſideratōne miraculi facti: tum q2 xp̄c p̄o ei oñdit ſpeciem cognoſcibilē ꝓpter ſuā puritatē. ⁊ hoc eſt qd dr̄. p Dicit ḡ diſ. ⁊c̄. i. iohānes. q Petro. Erat em̄ ſibi familiaris: vt dictū eſt ca. p̄cedenti. ⁊ ideo primū apuit ei ꝯceptū animi.

r s ¶ Dñs eſt. Sic eñ vocabat xp̃m añ paſſionẽ. vt. s̃. dcm̃ ẽ ¶ Symõ pe. ⁊c. tunica ſuc. ſe. vt cũ maiori reuerentia accederet ad xp̃m. t ¶ Erat eñ nud⁹. i. paꝝ veſtit⁹. vt eẽt expeditior ad piſcatõis op⁹. v ¶ Et mi. ſe in ma. vt citi⁹ veniret ad xp̃m ex deuotõe. Hic dicit beda ꝙ tũc non venit ad xp̃z ſupra aquas ambulãdo. ſicut fecerat prius. ſ; magiſ peditando vl̃ natando. Sz rõnabilius videt̃ cõtrariũ. Nõ eñ videt̃ ꝙ natãdo venerit. q̃ tũc tunica ſuccinxit ſe vt ad xp̃m veniret. qḋ nõ feciſſet ſi natãdo venire vellet. nec etiaz peditando ꝑ ꝓfundũ aque q̃ diſtabãt a terra quaſi cubit͛ ducẽtis. vñ nõ videtur ꝙ in tãto ſpacio aqua maris eẽt ita ꝑua ꝙ hõ poſſet ibi peditare: ⁊ maxime q̃ aqua illa erat tãta ꝙ in ea nauis poterat currẽ in q̃ erãt ſeptez hoies ad minus. q̃ tot ſunt hic numerati. ⁊ centuz ⁊. liij. piſces magni ⁊ rhetia ⁊ alia nauiſ inſtra. ꝓpter qḋ magis videt̃ ꝙ petr⁹ domini memor quẽ feruenter diligebat. ⁊ ꝓ̃ſtine ambulationis ſup aq̃s qñ ad xp̃m venerat qḋ ſil̃e hic fecerit. alij aũt diſcipuli nauigio venerũt q̃ nõ erant ita feruidi ſicut petrus. x ¶ Nõ eñ longe erãt a terra ⁊c. In h̃ aſſignat̃ rõ q̃re cito venerũt poſt petrũ. ſm̃ expoſitõem Bede aſſignat̃ rõ q̃re petr⁹ miſit ſe in mare. q̃ ꝓpter ꝑuã diſtantiã ſine naui poterat venire. Alia tñ expoſitio ꝓbabilior eſt. vt p3 ex ꝑ̃dictis. a ¶ Ut ḡ ⁊c. piſcẽ ſuppoſitũ. illis prunis.

b ¶ Et panẽ nõ ſup prunas poſitũ. ſ; ibi ꝑatũ ꝓ refectõne eoꝝ. Iſta eñ diuina ṽtute fuerũt de nouo formata ad maiorẽ diſcipuloꝝ cõformatõez in fide reſurrectõis xp̃i.

c ¶ Dicit eis ieſus affer. de piſ. q̃s pren. nunc. Familiarit̃ eis loq̃tur tanq̃ꝫ diſcipulis ad cõfirmandũ ṽitatem ſue reſurrectõis. d ¶ Aſcẽdit ſymõ petrus ⁊ traxit ⁊c. piſcibus cliij. nũeꝝ ⁊ magnitudinẽ exprimit ad declaratõem miraculi ex tãta captõne. ⁊ iterũ ex rhetis integritate. cũ ſubdit̃ Et cũ tãti eſſent non eſt ſciſſum rhete. e ¶ Dicit eis ieſus venite prãdete. Inuitat eos dulcit̃ ad comedendũ ſecum q̃ cũ eis tũc comedit ad declaratõez ſue reſurrectõis l3 nõ exp̃mat̃ hic. f ¶ Et nẽo au. diſcũ. interro. eũ tu q̃s es. nõ ꝓpt̃ formidinẽ ſ; ꝓpter cognitõnis certitudinẽ quã habebãt de ip̃o ꝓpter qḋ ſubdit̃. g ¶ Sciẽtes q̃ dñs ẽ. ⁊ iõ fruſtra feciſſent de h̃ q̃õnem. h ¶ Et venit hie. ⁊ ac. pa. ⁊ da. eis et piſcẽ ſil̃r. i. eo mõ diuidebat eis ⁊ diſtribuebat ſic̃ añ paſſionẽ ad declarandũ ſuã reſurrectõem. Dicũt eñ aliq̃ doctores ⁊ ſatis ꝓbabilit̃. ꝙ ſic diuidebat cibaria ſola manu ſicut ali⁹ cũ cultello. ⁊ in hoc cognouerũt eũ cũ alijs ſignis. ſicut ⁊ diſcipli cognouerũt eũ in fractõne panis. Luce. vlt. i ¶ Hoc iã tercio. Hic ponit̃ hui⁹ apparitõnis epilogatio. cu dr̃. Hoc iã tercio manifeſtat⁹ eſt ieſus. Videt̃ ꝙ deberet dici quarto. q̃ iã alias tres apparitõnes deſcripſerat vt p3 ex ꝑ̃dictis. Dõm ꝙ lr̃a ſequẽs h̃ ſoluit cuz dr̃. k ¶ Diſci. ſuis. ⁊ ſic p3 ꝙ tm̃ enumerat hic apparitões factas apl̃is. Pria aũt apparitõ quã deſcp̃ſit fuit ſoli marie magdalene. iõ nõ enũerat̃ h. ꝑt etiaz alit̃ dici ꝙ li tercio refert̃ ad diẽ apparitõis. due aũt p̃me facte ſ͛t in vna die. alia facta ẽ in die octaua iſta aũt facta ẽ poſtea. Si aũt cõſiderent̃ iſte tres apparitões apl̃is facte. Pria declarat xp̃i diuitatẽ. dãdo ſp̃m ſcm̃. ſcḋa reſurgẽtis idẽtitatẽ. vulnerũ cicatrices oñdẽdo. tercia hũane nature ṽitatẽ cõedẽdo. l ¶ Cũ ḡ prãdiſſent. Hic ꝯñr deſcribit euãgeliſta q̃d xp̃s exhibuit duob⁹ diſcipul̃ ꝑ̃dilectis. Et p̃ q̃d exhibuit petro. ſcḋo q̃d exhibuit iohĩ: ibi. Et cuz hoc dixiſſet. Prima i duas. q̃ p̃ cõmittit̃ petro ſuper ecciaz vniuerſalẽ regimis officiũ. ſcḋo ei ꝑ̃dicit̃ ſuũ martyriũ: ibi. Amẽ amen dico tibi. Circa primũ ſciendũ ꝙ xp̃s cõmittẽdo petro paſtorale officiũ ipſuz ter examinauit ḋ dilectõne. q̃ paſtores eccie dñt deũ ꝑ̃ ceteris hoibus diligere. Ter cõmittit̃ ei officiũ paſcendi. q̃ paſtor eccie dz ſbditos paſcẽ triplici pabulo. ſ. ṽitat͛ ṽbo. vite exẽplo. tꝑali ſubſidio. ⁊ h̃ eſt qḋ dr̃.

b dñs eſt. Et venit ieſus ⁊ ac
cepit panẽ ⁊ dabit eis: ⁊ pi
i ſcẽ ſil̃r. Hoc iã tercio mãife
k ſtat⁹ ẽ ihs diſcipul̃ ſuis cũ
l reſurrexiſſet a mortuis. Cũ
m ḡ prãdiſſent dixit ſymõi pe
n tro ieſus. Symon iohãnis
o p dilig͛ me pl⁹ his. Dicit ei.
Etiã dñe: tu ſcis q̃ amo te
Dic̃ ei. Paſce agnos meoſ
Dic̃ ei iteꝝ. Symõ iohãniſ
dilig͛ me. At ille Etiã dñe
tu ſcis q̃ amo te. Dic̃ ei ite
rũ. Paſce agnos meos. di
cit ei tercio. Symõ iohãniſ
q amas me. Cõtriſtat⁹ eſt pe
trus: q̃ dixit ei tercio amas
r me: ⁊ dicit ei. Dñe tu om
nia noſti tu ſcis q̃ amo te:
s Dicit ei. Paſce oues meaſ
a Amen amen dico tibi: cuz

l ¶ Cũ ḡ prãdiſſent. refecti bñficio oib⁹ cõiter exhibito. m ¶ Dixit ſymõi pe. hic. volẽs ei bñficiũ ſpãle ꝯferre. n ¶ Symõ iohis. i. fili⁹ iohis. o ¶ Dilig͛ me pl⁹ his. q̃ſi expꝛ̃ſſe dicat ille q̃ eligit̃ ad offm̃ ꝑ̃latõis dz deũ diligẽ ꝑ̃ ceter͛. q̃ ſm ꝙ dic̃ b. Gregorius. Tantũ dz ꝑ̃cedere actõez ꝑpl̃i vita ꝑ̃ſulis q̃ntũ diſtat a grege vita paſtoris. ⁊ iõ videt̃ ꝙ ille q̃ aliquẽ eligit ad tale offm̃ tenet̃ ſp eligẽ meliorẽ. nõ tñ itelligit̃ melior lr̃atior vl̃ aſtutior. ſ; ille q̃ oib⁹ cõditõib⁹ ꝑẽſatis melior eſt ad tale officiũ. ad honorẽ dei ⁊ eccie vtilitatẽ ſm iudiciũ eligentis. alit̃ aũt eligẽs vl̃ ꝓmouẽs nõ attẽdit ad honorẽ dei ⁊ vtilitatẽ eccie. ⁊ ſic nõ videt̃ iudiciũ diuinũ euadẽ. Dr aũt ſm decretalẽ ex̃ de electõe: Cũ nob olim. ⁊ ca. Cũ dilecti. ſufficit eligẽ ſufficientẽ. h̃ ẽ ſm iudiciũ hũanũ ꝑ qḋ talis nõ eſt puniend⁹. tñ ſm ṽitatẽ aliq̃ iura mala ꝑmittũt̃ hũano iudicio incorrecta ꝓpt̃ maiora mala vitãda. q̃ tñ diuino iudicio ſ͛t corrigẽda. ſm ꝙ dic̃ Aug. j. li. de libero arbitrio. p ¶ Dic̃ ei etiã dñe tu ſcis ⁊c. nõ dic̃ pl⁹ q̃ꝫ alij. ſ; abſolute reſpõdet. q̃ expt⁹ ꝓprie fragilitat͛ in xp̃i negatõe. nõ fuit auſus vltra ſe efferre in xp̃i dilectõe. ſ; q̃ntitatẽ ſue dilectõis poſuit in iudicio xp̃i q̃ ſecreta cordiũ intuet̃. ſeq̃t̃. q ¶ Cõtriſtat⁹ eſt ⁊c. tercio amas me. nõ fuit indignat⁹ ꝓpt̃ verba xp̃i replicãtis totiẽs petitõez de dilectõe q̃ſi indignaret̃ petrus de h̃ ꝙ nõ acq̃eſcebat ſibi xp̃s p̃ ṽbo. ſ; fuit turbatus eo ꝙ ſciebat eũ ſcire etiã oĩa futura ꝓpt̃ qḋ timuit ex tali replicatõne ne xp̃s vellet ſibi ꝑ̃dicẽ aliquẽ caſuz ſuũ futurũ ſicut: s̃. ca. xiij. aſſerente petro. Aiam meã ꝓ te pono. ſtati ꝑ̃dixit ei ſuã negatõez futurã. ⁊ iõ merito timuit petr⁹ ꝓpt̃ qḋ. r ¶ Dixit ei. Dñe tu oĩa noſti tu ſcis q̃ amo te. q. d. tu ſcis oĩa ꝑ̃ñtia ⁊ futura. ⁊ iõ tu ſcis q̃ nũc te diligo. ſ; q̃d ſit mihi futuꝝ neſcio. ſ; tu ſcis. s ¶ Dicit ei paſce oues meas ante bis dixerat. Paſce agnos meos. q̃ in fidelib⁹ tres ſunt ḡdus. ſ. incipientiũ. ꝓficientiũ. ⁊ ꝑfectoꝝ. illi q̃ ſunt in duob⁹ p̃mis ḡdib⁹ dicunt̃ agni. ⁊ illi q̃ ſ͛t in tercio oues nominant̃ ⁊c. a ¶ Amẽ amẽ dico tibi. Hic ꝑ̃dicit̃ petro ſuuz martyriũ. q̃ prelati eccie dñt tantaz charitatem habere vt parati ſint ſe morti exponere pro grege quod hic exp̃mit xp̃us loquens petro ꝑabolice. a ¶ Amen amen dico

tibi.cum eſſes iunioꝛ cingebas te.i.ab aliquibus ſupfluis te reſtringebas.tñ ħ erat ꝑ volũtate tua ab alio nõ cõpulſus:ideo ſbdit.Et ambulabas vbi volebas. b Cu3 aũt ſenueris.i.iminente moꝛte. b Extendes manꝰ tuas.ꝑ hoc deſignat ꝓmptitudo Petri ad martyꝛiũ toleranduz.
c Et aliꝰ te cinget. Fuit em̃ poſitꝰ i cruce cũ coꝛdis ligatus ⁊ nõ clauis affixus. vt longioꝛ eẽt ipſius cruciatus.⁊ ħ vocat hic cinctura.
d Et ducet q̃ tu nõ vis.Eſt em̃ in homine duplex appetitꝰ. ſcꝫ ſenſitiuꝰ ⁊ intellectiuꝰ. ⁊ vterq3 aliq̃n noiat volũtas large loq̃ndo. qꝛ ſolꝰ appetitꝰ intellectiuꝰ ꝓꝑie dr̃ volũtas. lic3 autem appetitꝰ intellectiuꝰ in petro eſſet ꝓmptus a martyꝛium.tñ appetitꝰ ſenſitiuus refugiebat.qꝛ moꝛs eſt vltimũ terribiliũ.⁊ eodem mõ fuit in xp̃o ſic̃ dictũ eſt ſupꝛa.xij.ca. ⁊ iõ dicit. d Et ducet q̃ tu nõ vis.ire.ſ. ſm appetitũ. ſenſitiuum. e Hoc aũt dixit. Hec ſunt verba euangeliſte exponent̃ verba xp̃i de martyꝛio petri.ſcripſit em̃ ħ euangeliũ poſt petri martyꝛiũ.qꝺ p3 ex ħ ꝙ euangeliũ ſcripſit pꝰ reditũ ſuũ de inſula pathmos pꝰ moꝛte domiciani impatoꝛis.vt dictũ eſt ſupꝛa in ꝓlogo huiꝰ euãgelij. Petrꝰ autẽ paſſus eſt ſub nerone impatoꝛe.q̃ diu añ domicianu3 imperauit. f Significãs q̃ moꝛ.eſſet cla.deũ. Martyꝛiu3 em̃ petri oꝛdinatũ fuit ad dei gloꝛiã. g Et cũ ħ dixiſſet. Hic oñdit quid xp̃c ꝯtulit iohãni.Et diuidit in duas. q̃a p̃ ponit ꝯmendatio diſcipuli.ſcꝺo ſui euãgelij: ibi. Hic ẽ diſcipulꝰ. Prima in duas.qꝛ p̃ ponit ꝯmendatõnis occaſio.ſcꝺo ipſa ꝯmendatio:ibi. Dixit ei iħs .Circa primum ſciendũ ꝙ occaſio illiꝰ fuit verbũ Petri q̃rent̃ de iohe.qꝺ exprimit cũ dr̃ g Et cum ħ dixiſſet.ſ.iħus petro imponens paſtoꝛale officiũ ⁊ ſue paſſionis exemplũ. h Dicit ei ſequere me. Sicut em̃ in ve.teſta.ꝓphe ſignificabant aliq̃ verbis ⁊ aliq̃ fact̃ vt ſupꝛa dictũ eſt.j.ca. Silr̃ xp̃c pꝰ q̃3 verbo impoſuerat petro paſtoꝛale officiũ ⁊ ei p̃dixerat ſuũ martyꝛiũ.incepit ire.⁊ tũc dixit petro. Seq̃re me.ſ.gerendo vices meas in duobꝰ p̃dict̃:⁊ ſic ꝑ illã ſeq̃lam coꝛpoꝛalem ſignificabat idem qꝺ priꝰ petro ꝑ verba expreſſerat. i Conuerſus petrus vi.⁊c̃.qꝛ cepat ire poſt xp̃m ſicut ⁊ petrus. k Qui ⁊ recubuit in ce.ſu.pe.eiꝰ ⁊c̃. Per hoc aũt p3 ꝙ iſte fuit iohes q̃ ſcripſit iſta nõ ad ſui iactantiã:ſꝫ ad oñdendũ petri excellentiã.cui xp̃c ꝯmendauit eccleſiã mag̃ q̃3 iohãni.q̃3uis eſſet ita familiaris ſibi.
l Nũc g̃ cũ vidiſſet petrus dixit ieſu dñe ħ aũt q̃d. Diligebat em̃ petrus ip̃m iohem ſp̃ali dilectõne.vt s̃.dictu3 ẽ ca.p̃ce.⁊ ideo volebat eũ hr̃e ſocium in p̃latõnis officio ⁊ martyꝛio.iõ dixit. Dñe hic aũt q̃d.q.d.bonũ eẽt ꝙ iſte adiũgeret mihi ſociꝰ. m Dicit ei iħs. Poſita occaſione ex verbis petri.ꝯñr ponit bñficiũ collatũ iohãni cum dr̃.
n Sic eum vola manere. Occaſione hꝰ verbi dixer̃t aliqui ꝙ Johannes nõ eſt moꝛtuus ſed cum Enoch ⁊ helya tranſlatus ad ꝑadiſum. Alij autem dicũt ꝙ in ſepulchꝛo ſuo iacet doꝛmiẽs.ex hoc accipientes ſignum.ꝙ in ſepulchꝛo eiꝰ videt quedã ſtaturitio manne ꝑ modũ ebullitionis ſurgere.⁊ dicũt hi ꝙ hoc cauſat ex anhelitu eius:verũ tamen qꝛ ſtatutũ eſt hominibꝰ ſemel moꝛi.vt dr̃ ad Heb.ix.iõ dicũt ip̃m circa finẽ mõi ꝓ xp̃o paſſuru3. ꝓpt̃ ħ ſeq̃t.

eſſes iunioꝛ cingebas te et
b ãbulabas vbi volebas:cũ
b aũt ſenueris extendes ma-
c nus tuas ⁊ alius te cinget
d e ⁊ ducet q̃ tu ñ vis.Hoc ãt
f dixit ſignificãs qua moꝛte
g clarificaturus eẽt deũ. Et
h cũ ħ dixiſſet dicit ei. Seq̃-
i re me. Cõuerſus petrus vi
dit illũ diſcipulu3 quẽ dili
k gebat ieſus ſeq̃ntẽ: q̃ et recubuit in cena ſuꝑ pectꝰ eꝰ
Dixit. Dñe q̃s eſt qui tra-
l det te. Nũc ergo cũ vidiſſ3
petrus dicit ieſu. Dñe hic
m autem quid. Dicit ei ieſus
n o Sic eum volo manere do-

p nec veniã q̃d ad te. Tu me
q ſeq̃re Exijt ergo ſermo iſte
r inter frẽs qꝛ diſcipulꝰ ille
s nõ moꝛit. Et nõ dixit ei ie-
t ſus nõ moꝛit:ſed ſic eũ vo
v lo manere donec veniam:
x quid ad te: Hic eſt diſcipu
y lus ille qui teſtimoniũ ꝑhi
a bet de his: et ſcripſit hec.
b Et ſcimus qꝛ verũ eſt teſti
moniũ eiꝰ. Sunt aũt ⁊ alia
c multa q̃ fecit ieſus: q̃ ſi ſcri
d bantur ꝑ ſingula nec ipſu3
e arbitroꝛ mũdũ capere poſ-
ſe eos: q̃ ſcribendi ſunt li-
bꝛos. Explicit euan-
gelium ſm Johannem.

o Donec veniã.ſ.in fine mũdi ad iudicium.ſꝫ iſta improbat Aug.ꝑ hoc qꝛ illud qꝺ hic dicit a ſaluatoꝛe ꝺ iohanne ponit tanq̃3 priuilegiũ ſeu beneficiũ ſp̃ale iohanni ꝯceſſũ Scꝺm ꝟo dicta eoꝝ hoc nõ eſſet verũ. imo eẽt mag̃ Johanni detrimentũ.ſi tamdiu a diuina fruitõne retardaret alijs apl̃is in gloꝛia exñtibus. Propter qꝺ dñm ꝙ xp̃c rñd3 ad verba petri petẽtis eũ hr̃e ſociũ in p̃latõne ⁊ martirio.d n Sic eũ volo manere.q.d. nolo eum moꝛi ꝑ martyꝛium: nec in ħ me ſeq̃ :nec etiã volo eum ſequi q̃3tum ad p̃ lationis officiũ in regimine vl̃is eccl̃e tecũ:ſꝫ mag̃ volo eũ occupari i q̃ere ꝯtemplatõis. o Donec veniam. nõ ad iudiciu3 i fine mũdi ſꝫ advocandũ eum ad gloꝛiam celeſtem de ſtatu huiꝰ mũdi. Habet em̃ in legenda ſcti Johis ꝙ xp̃us apparuit ei circa finem vite ſue vocans eũ ad gloꝛiã. p Quid ad te.qꝛ ad petrũ nõ ꝑtinebat ſcire q̃d deꝰ oꝛdinabat de iohe in futurũ ſic̃ dictu3 ẽ apl̃is Act.j. Non ẽ vr̃m noſſe tꝑa vel momẽta q̃ pr̃ poſuit in ſua ꝑtãte ⁊c̃.ſꝫ tm̃ ꝑtinebat ad ip̃m verbo xp̃i ꝓmpte ⁊ hũiliter obedire.iõ ſubdit. Tu me ſeq̃re. q Exijt g̃ ſer. iſte in.fra.ſ.apl̃os q̃ erãt vniti charitate fraterna.
r Quia diſci.ille nõ moꝛit. Hũc em̃ intellectũ ꝯceperũt ex verbis xp̃i:ſꝫ ſtatim excludit iſte intellectꝰ cũ dr̃.
s Et ñ dixit ei iħs.qꝛ ñ moꝛit.qꝛ ſm veritatẽ moꝛtuꝰ fuit vt s̃.dictũ eſt in ꝓlogo huiꝰ euãgelij:ſꝫ. t Sic eũ volo manẽ.ħ eſt nõ ꝑ martyꝛiũ me ſeq̃.tñ qꝛ in eo fuerat ꝓmptitudo ai ad tolerãdũ martyꝛiũ q̃n fuit ꝓiectꝰ in feruentis olei doliũ.iõ illud ꝓ martyꝛio ab eccl̃a colit:qꝛ ſm ꝙ dicit be. Aug.li.de nuptijs ⁊ ꝯcupia. Nõ eſt impar meritũ patiẽtie in iohe q̃ paſſus nõ ẽ.⁊ in petro q̃ paſſionẽ ſuſtinuit v Donec veniã.aſſumẽs aiam eiꝰ a coꝛꝑe.abſq3 tñ anguſtia ⁊ doloꝛe:vt dictũ fuit ſupꝛa in ꝓlogo huiꝰ euangelij.⁊ ſupꝛa ꝓxime. x Hic eſt diſci. Poſita ꝯmendatõne diſcipuli.hic ponit ꝯmendatõ ſui euãgelij.Et diuidit in duas.qꝛ p̃ ponit euãgelij ꝯmendatio.ſcꝺo tollit erroꝛis occaſio:ibi. Sũt ⁊ alia multa. In prima g̃ ꝑte dr̃ ſic. x Hic eſt diſci.ille.ſ.iohes de q̃ ſaluatoꝛ imediate añ locutꝰ eſt, q Qui teſtimoniũ ꝑhibet de his.ſupple q̃ vidit ⁊ audiuit.ꝓpter qꝺ eiꝰ teſtimonium eſt efficax.ꝓpter qꝺ in principio ſue prime ep̃le dicit qꝺ audiuimus. qꝺ vidimꝰ oculis nr̃is.qꝺ ꝑſpeximꝰ.⁊ manꝰ noſtre ꝯtrectauerũt de ꝟbo vite.⁊ vita manifeſtata eſt vt vidimꝰ ⁊ teſtamur. a Et ſcripſit hec. Modus em̃ erat antiquoꝛu3 ꝙ illi ſcriberent hyſtoꝛiã qui vidiſſent.ꝓpter qꝺ dicit hyſtoꝛiã ab hyſtoꝛin qꝺ eſt videꝛ.⁊ iõ iohes q̃ audiuit verba xp̃i ⁊ facta eiꝰ vidit cõueniẽtiſſime potuit ſcribẽ. b Sũt aũt ⁊ alia. Hic tollitur erroꝛis occaſio.qꝛ poſſet foꝛte aliq̃s credẽ ꝙ nihil aliꝺ eẽt verũ de xp̃o niſi qꝺ ẽ ſcriptum in ħ euãgelio ⁊ alijs de xp̃o.⁊ ħ tollit cũ dr̃. Sũt ãt ⁊ alia m̃lta fec̃ iħs q̃ ſcp̃ta nõ ſt̃.Cuiꝰ cã ſbdit cũ dr̃. c Que ſi ſcri. ꝑ ſin. q̃3tum ad facta ꝑticularia ⁊ ꝯditõnes ⁊ circũſtantias eoꝝ ⁊ virtutem.
d Nec ipſum arbitroꝛ mundũ.i.hoies huius mundi.
e Cape eos q̃ ſcribendi ſunt libꝛos. Facta enim et verba xp̃i nõ ſunt hominis tm̃ ſed dei.qꝛ illa humanitas erat oꝛganum diuinitatis.⁊ ideo nõ pñt ad plenum ab hominibꝰ explicari aut etiã cõpꝛehẽdi,quod patet ex hoc ꝙ a princi-

pio eccleſie ceperũt ſancti ꝛ doctores libros ſcribere ad ex
planationẽ verboꝝ ꝛ factoꝝ xpi. ꝛ adhuc ad plenũ non ſũt
elucidata. imo ſi mund⁹ duraret per mille milia annoꝝ et
ſemꝑ ſcriberẽtur libri nõ elucidarent̃ ad plenũ. qꝛ ſicut di-
ctũ eſt facta ꝛ dicta dei ſunt nobis incõprehẽſibilia. ꝓpter
eoꝝ excellentiã reſpectu intellect⁹ nr̃i. ꝛ iõ debem⁹ ſubiu-
gare ꝛ captiuare in obſequiũ xpi intellectũ noſtrũ vt ei aſ
ſentientes ꝑ fidẽ q̃ eſt in enigmate. tandẽ veniamus ad cõ
tẽplandũ facie ad faciẽ p̃ſtante dñõ nr̃o ieſu xp̃o. q̃ cũ p̃re
et ſpũſctõ viuit ꝛ regnat in ſecula ſeculoꝝ Amen.

¶ Poſtilla fratris Nicolai de lyra ſuꝑ euangeliũ iohis fi
nit feliciter.

¶ Incipit prohemiũ fratris Nicolai de lyra ordinis fratꝝ
minorum in epiſtolas Pauli:

Ecce deſcripſi eam tibi tripl'r Prouer. xxij.
Nõ verbũ de ſapientie deſcp̃tione dr̃. Sa
piẽtia pauli apl'i p̃ncipaliter cõſiſtit: in co-
gnitõe dñi noſtri ieſu xpi. ꝓ redpẽtõne hu
mani generis paſſi. propt̃ quod dic̃ Pau-
lus. j. ad Coꝛ. ij. Nõ iudicaui me aliq̃d ſci
re inter vos niſi tm̃ ieſum xp̃m ꝛ hũc crucifixũ. Hanc aũt
ſapiam deſcripſit triplicit̃. ſ. lr̃is hebraicis. grecis ꝛ latinis
ſicut perfiguratũ fuerat in deſcriptõne tituli crucis q̃ ſcri-
ptus fuit hebraice. grece ꝛ latine. ſicut hr̃ Joh. xix. Per h̃
eñ ꝙ in tribus linguis facta fuit l̃ʒ deſcriptõ. figuratũ fuit
fidẽ xpi crucifixi ꝑ totũ orbẽ fore generalit̃ puplicandam
qꝺ potiſſime impletũ fuit ꝑ doctrinã pauli apl'i ꝛ ſcriptu-
ram. ꝓpter qꝺ potuit dicere verbũ p̃aſſumptũ. Ecce deſcri
pſi ꝛc̃. In quo notant̃ quatuor cauſe hui⁹ apl'i doctrine. ſ.
effectiua. ſubiectiua. finalis. ꝛ formalis. Circa primũ ẽ no-
tandũ ꝙ lʒ Paulus fuit ſcriptor hui⁹ doctrine qꝺ notatur
cũ dr̃. Ecce deſcripſi. h̃ tñ fuit miniſterialiter. xp̃s aũt p̃nci
paliter. ꝓpter qꝺ dicit Gal'. j. Notũ vobis facio frẽs euan
geliũ xpi qꝺ euangelizatũ eſt a me. qꝛ nõ eſt ſm̃ hoiem ne
qꝫ eñ ego ab homie accepi illud. neqꝫ didici ſʒ ꝑ reuelatio-
nẽ ieſu xpi. Et ideo qꝛ a xp̃o reuelãte ꝛ dictante hãc doctri
nã deſcripſit cõuenient̃ dicere potuit v̓bũ Baruth qꝺ hr̃
Hiere. xxxvj. Ex ore ſuo loquebat̃ ad me quaſi legẽs i li-
bro oẽs ſmones iſtos et ego ſcribebã i volumie atramẽto
Baruth q̃ interp̃tatur benedictus figura fuit apl'i q̃ ꝯſecu-
tus eſt miam ꝛ bñdictõem dei. Hiere. v̓o qui interpretat̃
excelſus deo ieſum xp̃m figurauit quẽ de⁹ pr̃ exaltauit et
dedit illi nomẽ. quod ẽ ſuꝑ omne nomẽ. vt dr̃ Phil'. ij. Et
iõ bñ potuit dicere paulus apl's de xp̃o. Ex ore ſuo loque
batur ad me quaſi legens in libro. i. diſtincte et apte mihi
reuelando. et ego ſcibebã ſm̃ eius reuelatõem in volumi-
ne atramento. epl'as eñ ſuas ſaltẽ aliquas vel pro aliqua
ꝑte eaꝝ manu ꝓpria cõſcripſit. vñ in fine p̃me epl'e. Coꝛ. di
cit. Salutatio mea manu pauli ſupple ſcripta eſt. h̃ enim
mõ ſignabat epl'as ſuas ꝑ notariũ conſcriptas. ne ſub no-
mine eius epl'e a falſis apl'is ſcripte a fidelibus reciperen
tur. Circa ſcõm ſciendũ ꝙ ſicut in phia naturali corp⁹ mo
bile eſt ſubiectũ ſub ratione abſoluta ꝛ in ꝑtialibus libris
ſub rõnibus determinatis. vt corpus mobile ad ſitum i li-
bro celi et mundi. et corpus mobile ad formam libro de
generatõne ꝛ corruptio. ſic deus ſub ratõne abſoluta eſt
ſubiectũ in ſacra ſcriptura. in ꝑtibus v̓o eius ſub determi
natis rõnibus. vt in veteri teſtamento ſub ratõne creatõis
ꝛ gubernatõnis. et in nouo ſub ratõne redẽptionis in ge-
nerali. In epl'is v̓o pauli ſub ratõne magis determinata.
ſcʒ ſub rõne redemptõnis per ſuã paſſionẽ. ideo dic̃ Pau
lus ad Coꝛ. j. Predicamus xp̃m crucifixum iudeis qui-
dem ſcandalum: gentibus autem ſtulticiam ipſis autem
vocatis iudeis atqꝫ grecis filium dei xp̃m dei virtutẽ ꝛ dei
ſapientiam. Hec igitur ſapiẽtia doctrine pauli que ẽ cau-
ſa ſubiectiua tangitur cũ dicitur. Eam. de q̃ dicit Act. xiij.
Nos vobis eam annunciamus que ad patres noſtros re-
promiſſio facta eſt de xp̃o ꝓ ſalute mundi paſſuro. Circa
tercium conſiderandũ ꝙ cauſa finalis huius doctrine eſt
vtilitas totius eccleſie que notatur cũ dicit̃. Tibi. i. ad vti-
litatem tuam. quia per hanc doctrinam intellectã ꝛ opere
adimpletam: habetur vita gratie in preſenti et glorie i fu-
turo. de quo poteſt accipi quod dicitur Prouer. iij. Pre-
cepta mea cor tuũ coſtodiat: longitudinem enim dierũʒ ꝛ
annos vite ꝛ pacem apponent tibi. Dicit annos vite q̃tuʒ
ad vitam gratie. ꝛ longitudinem dierum q̃tum ad vitam
glorie que eternitatem includit a parte poſt. ꝛ pacem. i. q̃e
tem appetitus. quia de ratõne finis vltimi eſt: ꝙ quietet to
taliter appetitum. Circa quartã. ſ. cauſam formalem ẽ ſci-
endum. ꝙ duplex eſt forma doctrine. ſ. forma tractatus et
forma tractandi. Forma tractandi eſt modus agendi q̃ ẽ
triplex apud phos. ſ. diffinitiuus. diuiſiu⁹ ꝛ ꝓbatiuus. et
hoc triplici modo vtitur aliunde apl'us. Unde in epiſtola
ad hebreos fidem diffinit dicens. Fides eſt ſubſtantia re-
rum ſperandarum argumentum non apparentium. Simil'i
ter p̃ma Coꝛ. xij. gratiam diuidit dicens. Diuiſiones aũt
gratiarum ſunt idem autem ſpũs et ſubdit. Alij quideʒ ꝑ
ſpm̃ datur ſermo ſapientie ꝛc̃. ſimiliter. j. Coꝛ. xv. ex xpi
reſurrectõne ꝓbat reſurrectõem generalem mortuoꝝ eſſe
futuram ſicut poſſibile eſt in tali materia. Et hec formalis
cauſa tangitur cũ dr̃. Tripliciter. de quo poteſt accipi qꝺ
dicitur. Eccl'. iiij. Funiculus triplex difficile rumpit̃. For
ma vero tractatus conſiſtit in diuiſione doctrine diuidit̃
autem tota doctrina in tres partes. ſm̃ ꝙ tribus precipu-
is gentibus ſcribit. primo romanis qui precellebant alias
gentes in potentia. ſcõ grecis qui precellebant alias gen
tes in ſapientia. tercio hebreis qui precellebant in diuine
legis noticia. Romanis tm̃ ſcripſit vnam epl'am que p̃mo
exponetur. ſicut eſt prima reſpectu aliarum.

¶ Poſtilla Nicolai de lyra ſuper prologum in epiſtolaʒ
ad Romanos.

Romani ꝛc̃. In hoc breui prologo ad cõpendioſaʒ
manifeſtationem dicendoꝝ in ſubſequenti epiſto-
la. tria breuiter tangũtur. qꝛ primo deſcribuntur il-
li quibus epiſtola illa eſt deſtinata. ꝛ hoc in principio pro
logi. cum dr̃ Romani. ſcõ ponitur cauſa finalis vel qua
re ſcripta eſt: cauſa motiua: ibi Hos reuocat apoſtol⁹. ter-
cio tangitur locus a quo eſt tranſmiſſa: ibi. ſcribens eis a
corintho. Prima pars diuiditur in duas. qꝛ primo deſcri
buntur a regione ſiue patria: ibi. Partes italie. ſcõ deſcri
buntur a religione falſa: ibi. Hi preuenti ſunt a falſis apo
ſtolis. vbi circa deceptõnem tria tanguntur. primo dece-
ptores: ibi. A falſis apoſtolis. ſcõ forma deceptõis: ibi.
Sub nomie dñi noſtri ieſu xpi. tercia materia in qua erãt
decepti: ibi. Quia in legem ꝛ ꝓphetas erant inducti q̃tuʒ
ſcʒ ad obſeruantiam legalium el ceromoniarũ legis qui-
bus tamen xp̃us finem impoſuit. Circa cauſaʒ finalẽ duo
tanguntur. quia primo ponitur reuocatõ ab errore falſita
tis: ibi. Hos reuocat apoſtolus. ſcõ inuitatio ad cogniti
onem veritatis: ibi. Ad veram euangelicam veritateʒ. Ex
qua breui diuiſione ſatis patent ꝑtes ꝓlogi. Circa vero ter
ciam ꝑtem que tãgit locũ a quo tranſmiſſa eſt epiſtola al
tercatio eſt ꝛ doctoꝝ ſaltẽ verbalis cõtrouerſia. Nam dic̃
haymo ꝙ ab athenis ciuitate greeoꝝ ſit trãſmiſſa romãis
quos non ip̃e nõ petrus vel aliquis duodecim apoſtolo-
rũ p̃mũ inſtruxit. ſʒ quidã iudeoꝝ credẽtiũ qui fide xpi ab
apl'is precepta venientes romã vbi princeps orbis reſide
bat que apud hieroſolymam didicerant romanis euange
lizauerunt. Origenes v̓o dicit eaʒ miſſam a corintho. cui
conſonat finis preſentis prologi cũ dicit̃. Scribens eis a
corintho. Et pro iſto inducitur quod ſcribit apl's ca vlti. ꝑ
ſentis epiſtole. Cõmendo vobis pheben ſororem noſtraʒ
que eſt i miniſterio eccleſie que eſt chencris: chencris v̓o
vt dicit Origenes locus dicitur corintho vicinus. immo
portus ipſius corinthi. Harum auctoritatum conflict⁹ diſ
ſolui poteſt. vt dicatur paulum partem epiſtole ſcripſiſſe
athenis: chorinthi vero perfeciſſe: atqꝫ eam inde romanis
deſtinaſſe.